

Ma Mɛweni Sulumani ge Melefit

Muyang New Testament

This Bible is copyrighted by Wycliffe Bible Translators (Wycliffe.org) and is printed with permission by the Digital Bible Society (dbs.org) for non-commercial use.

This Bible is available for free download in a variety of digital formats at dbs.org/bibles.

Meciyu	4
Mark	40
Luk	63
Zen	101
Tuwi	127
Rom	162
1 Koren	179
2 Koren	195
Galasi	206
Efez	213
Filip	219
Kolos	223
1 Tesalonik	227
2 Tesalonik	231
1 Timote	234
2 Timote	239
Tit	243
Filemon	246
Hebri	248
Zek	262
1 Piyer	267
2 Piyer	272
1 Zen	275
2 Zen	280
3 Zen	281
Zud	282
Mangahani	284

Meciyu

Ere ye ti mädämki ka Ma Mäweni Sulumani ya Meciyu äbäki ni

Maslaŋa ya äbäki wakita ge Meciyu ni ädafay slimi gayan a wakita ni bu ndo. Ku tamal nahkay nanŋu ni, kwa ka mänjeki gani ndam ga Yezu dek täsära äbäki ti Meciyu zal asak ga Yezu ni (Meciyu ti tälalay nan Levi daya). Maslaŋa ya äbäki wakita ni ti zal Zude, awayay adafaki ma ga ndam mahänŋaray pakama ge Melefit ya tädäm-biyu, tädäm amagravu ni ti ägrava ka sarta ga Yezu edefin a (jengey Meciyu 1.22-3 ; 2.15 ; 2.17-18 ; 2.23 ; 3.3 ; ma ndahan tæbu akada hini daya).

Ka mänjeki ga wakita ni Meciyu ädämki ma ke miwi ga Yezu. Kälän gani ängähad ere ye ti Yezu ägray akaba ädäm ni dek akada ga ata Mark nday ata Lük ya tängähad ni : Yezu änjeki ke tæwi gayan ka had Gelili, öru gwar a Zeruzalem. Yezu nan äbu agray tæwi gayan ni ti gæzit äna gæzit ndam ya tadäbay nan ni täsar nan ti nan way ; kälän gani Piyer ädäm Yezu ti nan Krist bay gädakani ya amara ni (16.16). Piyer ära ädäma pakama nana ti kälän gani Yezu öru gwar a Zeruzalem, wudaka akoru ti ähi ana ndam madäbay nan ni ahär ädäm täkad nan eslini, mäkamangaba e kisim ba (16.21).

E kidin ga pakama ga Yezu ya ädäm ni bu ni ti Meciyu ädaba ndahan a, äslamatakabu, äbäki ka mälan gergäri zlam a wakita gayan ni bu : ma ga Yezu ya ädäm ka häma ni (5.1–7.29), ma ga Yezu ya ädäm ka ya ti aslär ndam asak gayan ni (10.1–11.1), ma gozogul ga Yezu ya ädämki ka Mägur ge Melefit ni (13.1-52), ahämamam ndam ga Yezu tänjähadkaba ni (18.1–19.2) akaba ma ga Yezu ya ädämki ka mandav ga duniya ni (24.1–25.46).

Meciyu adäfiki ana leli zlam ya ti tägrakivu ka Yezu ni ti ägravu akada ga zlam ya ti ägrakivu ka ndam Izireyel a Wakita ge Melefit ya ahaslani bu ni. Yezu äsläka ka had Ezip a akada ga ndam Izireyel na (2.14-15) ; täbaray nan akada ga ndam Izireyel ya täsläkaba a dälub ba ni (3.13), äcaka daliya a huđ gili ba (4.1) mäkamäliya a häma va ga macahi Divi ge Melefit ana mis akada ge Mäwiz ya ägray na (5.1). Yezu ti nan bay mägrä tæwi ana Melefit ya äcakay daliya a kälä geli vu ni (Izayi 53.4 ; Meciyu 8.17) ; nan Wur ge Mis, ya Deniyel èpi Melefit amäfiyu nan a bay vu ni (Deniyel 7.13-14 ; Meciyu 9.6). Yezu èndeverinäba tæwi gayan na dek : kani ti nan « Melefit ya anjähad akaba leli ni » (Emenawel) ya Izayi ädämki ma ni (Izayi 7.14 ; Meciyu 1.23 ; 28.20).

Slimi ga ata bän ga bän ga Yezu (Lük 3.23-38)

¹ Yezu *Krist ti nan wur huđ ge Devit, wur huđ ga Abraham daya. Slimi ga ata bän ga bänani ti nday hi : ² Abraham èwi Izak, Izak èwi Zekup, Zekup èwi Züda akaba bëza ga mäŋani ndahan, ³ Züda èwifinä ata Ferez nday ata Zara kà Tamar a, Ferez èwi Esron, Esron èwi Aram, ⁴ Aram èwi Aminadap, Aminadap èwi Nason, Nason èwi Salmon, ⁵ Salmon èwifinä Boz kà Rahap a, Boz èwifinä Zobet kà Rut a, Zobet èwi Zese, ⁶ Zese èwi Devit. Devit ti äzum bay.

Bay Devit èwifinä Salomon kà wal ge Yäri a, ⁷ Salomon èwi Robowam, Robowam èwi Abiya, Abiya èwi Asaf, ⁸ Asaf èwi Zusafat, Zusafat èwi Zuram, Zuram èwi Ozias, ⁹ Ozias èwi Zowatam, Zowatam èwi Asaz, Asaz èwi Ezesiyas, ¹⁰ Ezesiyas èwi Manase, Manase èwi Amon, Amon èwi Zuziyas, ¹¹ Zuziyas èwi Zesünias akaba bëza ga mäŋani. Ka sarta gani nani ti tëhëloru ndam *Züde ka had Babilon.

¹² Tära tëhëloya ndam Züde ka had Babilon a ti Zesünias èwi Salatiyel, Salatiyel èwi Zorobabel,

¹³ Zorobabel èwi Abiyut, Abiyut èwi Eliyakim, Eliyakim èwi Azor, ¹⁴ Azor èwi Sadok, Sadok èwi Akim, Akim èwi Eliyut, ¹⁵ Eliyut èwi Eleyazar, Eleyazar èwi Matar, Matar èwi Zekup, ¹⁶ Zekup èwi Züfef. Züfef ti zal ga Mari ya èwi Yezu ni. Yezu ti tälalay nan Krist.

¹⁷ Nahkay e kidin ga sarta ga Abraham akaba sarta ge Devit bu ni ti bëza huđ bëza huđ ga Abraham kru mahar fad ; e kidin ga sarta ge Devit akaba sarta ya ti tëhëloru ndam Züde ka had Babilon ni bu ni ti bëza huđ bëza huđ ga Abraham kru mahar fad ; e kidin ga sarta ya ti tëhëloru ndam Züde ka had Babilon ni akaba sarta ge Krist bu ni ti bëza huđ bëza huđ ga Abraham kru mahar fad.

Mäslär ge Melefit ahi ana Züfef etiweya wur a, slimi gani Yezu (Lük 2.1-7)

¹⁸ Tiwi Yezu *Krist ti ägravu nahkay hi : mäŋani Mari mäwa ge Züfef. Züfef äzay nan fan ndo, ay tipi ti nan a huđ. Nan a huđ ti äna njäda ga *Mäsuŋ Njälätani. ¹⁹ Zal gani Züfef ti nan mis jireni, nahkay ära èpia nan a, nan a huđ ti äwayay madafani do. Ädäm ambrän nan akal-

akal. ²⁰ Naŋ àbu ajalay ahàr nahkay ti *məslər ge Melefit àngazlivu e kisim mizideni bu, àhi ahkado : « Zəzef wur hud ge Devit, kàgray aŋgwaz ga mazay Mari ga wal ba, adaba wur ya a hud gayan bu ni ti àzay hud gani àna nǝdà ga Məsuf Nǝlatani. ²¹ Ara ewi wur zalani. Emiweya ti akədi slimi Yezu, adaba naŋ ti amahəŋgay ndam gayan, aməhəlababa tay a magudar zlam gatay ba. »

²² Zlam gani nani àgravu dek ti, ti pakama ga Bay Melefit ya àhi ana bay mahəŋgaray *pakama gayan ni mǎgravu. Pakama gani nani ti nihi : ²³ « Wur dahalay ya àsər zal faŋ ndo ni ara azay hud, emiwi wur zalani, atəzalay naŋ Emenəwel. » † Emenəwel ti awayay adəmvaba « Melefit naŋ àbu akaba leli. » ²⁴ Zəzef nakəŋ àra èpidəkva ti àgray ere ye ti məslər ga Bay Melefit àhi gray ni. Àzay Mari nakəŋ ga wal, ²⁵ ay tǎndəhadkabu ndo, duk àbivoru ana sarta ya Mari eweya wur na ni. Nahkay Mari nakəŋ ewi wur zalani, mək Zəzef àdi slimi gani Yezu.

Ndam məsər zlam tara tamənjaya Yezu a

2 Tiwi Yezu ti e Betlehem ka had *Zude. Ka sarta gani nani ti Erot naŋ bay ga ndam *Zude. Tàra tiwia Yezu a ti ndam ndahaŋ tàra a Zeruzalem a ; nday ndam məsər zlam, təsləkabiya gwar egezi a. ² Tàra tǎnjia ti tihindi, tǎdəm : « Bay ga ndam Zude ya tiwi ni ti naŋ eley ? Mǎra ti adaba boŋgur àcəlaya, adafaki tiweya bay gəđakana. Mǎpia boŋgur na ti mǎra ga mabəhadı mirdim a. » ³ Bay *Erot àra ècia ma gana ti ma gani àhəlia ahàr a dal-dal ; ma gani àhəlia ahàr ana ndam Zeruzalem a dek daya. ⁴ Eslini Erot nakəŋ àzalakabu gəđakani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni akaba ndam Zude ya *təsəra Wakita ge Melefit a ni. Àzalakabu gəđakani ga ndam Zude ni nahkay ti ge mihindifiŋa kà tay a : « *Krist Bay gəđakani ya amara ni ti, etiwi naŋ ti eley ? » ⁵ Naŋ nakəŋ àra àhia ana tay a nahkay ti nday nakəŋ təhəŋgrifəŋ, təhi : « Etiwi naŋ ti e Betlehem ka had Zude, adaba bay mahəŋgaray *pakama ge Melefit nahaŋ àbəkı a wakita gayan bu nahkay hi :

⁶ « Bay Melefit àdəm :

Ləkələm ndam Betlehem ka had Zude ni ti kəsə gekəli gəđakani àtam kəsə ndahaŋ ga had Zude ni,

adaba etiwi bay a kəsə gekəli bu.

Bay gani nani ti amədi kama ana ndam goro ndam *Izireyel. † †»

⁷ Bay Erot àra ècia ma na nahkay ti àzalakabu ndam məsər zlam ni akal-akal, èhindifiŋa ma kà tay a, àhi ana tay ahkado : « Boŋgur ni ti àcəlaya ananaw ? »

⁸ Tàra tǎhia sarta gana ti àsləroru tay e Betlehem, àhi ana tay : « Dəgum, kəđəbum mələŋ ga wur ya tiwi ni lala. Akəsəruma mələŋ gana ti, ŋguma ti kəhəŋgrumu ma gani. Adaba nu day nara nakoru ga mabəhadı mirdim. »

⁹ Nday nakəŋ tàra tici ma ga bay na ti təsləka. Nday tǎbu takoru e divi bu ni ti tǎpi boŋgur ya àcəlaya gwar

egezi a ni, naŋ àbu akoru kama gatay. Boŋgur ni naŋ àbu akoru nahkay ti òru ècikki ka mələŋ ga wur ya naŋ àvu ni. ¹⁰ Tàra tǎpia boŋgur na ti tǎmərva dal-dal, ¹¹ tǎhuriyu a ahay ya ti boŋgur ècikki ni vu, tǎdi ahàr ana wur ni nday ata məŋani Mari. Tàra tǎpia wur na ti tǎbəhadı mirdim grik meleher ndıba ndıba ana had, mək təzləkaba sahar gatay a, tǎhəlaya zlam a, tǎbi ana wur ni. Zlam gani nday hi : gru, haf ya tamal tazəbay ezi ti àbəlay ni, akaba haf nahaŋ təzalay mir, ezi akada ge tersel ni. ¹² Kələŋ gani Melefit àhi ma ana tay e kisim mizideni bu, àhi ana tay ahkado : « Kəŋgumoru gwar afa ga Erot ba. » Nahkay nday nakəŋ təsləka, tǎŋgoru a magam gatay àna divi nahaŋ zlam gatay.

Ata bəŋ ga Yezu tacuhworu àna Yezu ka had Ezip

¹³ Ndam məsər zlam ni tàra təsləka ti *məslər ge Melefit àngazlivu ana Zəzef e kisim mizideni bu, àhi ahkado : « Sləka, za wur na nday ata məŋana, cuhworu àna tay gwar ka had Ezip. Ekinǝmiya ti nǝhaduma eslina. Anəhuk “Sləka” day kwa ti akəsəkumbiya. Adaba *Erot naŋ àbu adəbay divi ge mijiŋ wur ni. » ¹⁴ Zəzef àra ècia ma na nahkay nahəma, ga mələvad gani nani ècikaba, àzay wur ni nday ata məŋ ga wur ni, òru ka had Ezip. ¹⁵ Tòru tǎnjəa eslina ti tǎnjəadiyu duk àbiviya ana kisim ga bay Erot. Ata bəŋ ga Yezu tòru àna Yezu ka had Ezip ti, ti pakama ga bay mahəŋgaray *pakama ga Bay Melefit mǎgravu. Pakama ya àdəm ni ti nahkay hi : « Nəzalabiyu wur goro ti kwa ka had Ezip. † »

Tabazl bəza

¹⁶ Erot àra ècia ndam məsər zlam ni tǎgosa naŋ a ti àzuma bəruv a dal-dal. Nahkay àsləroru mis, àhi ana tay tòru tǎbazl bəza ga kəsə Betlehem akaba bəza ge mis ya tǎnjəhad kà gəvay gani ni. Àhi ana tay tǎbazl bəza ya ti tǎzuma vi a cə cəena akaba ya tǎsli vi cə cəeni ndo ni dek. Àdəm tǎbazl bəza ge vi cə cəeni ni ti adaba ndam məsər zlam ni tǎhi « Mǎpi boŋgur enjenjəni ti àgray vi cə nihi. » ¹⁷ Nahkay pakama ge Zeremi bay mahəŋgaray *pakama ge Melefit ni àgravu. Pakama gani nahkay hi :

¹⁸ « Tici zlahay a Rama : tuway ahənday dal-dal, tagray delələ.

Nani Resel, etəwi bəza gayan,

àwayay ti mis tədabakay naŋ do, adaba bəza gayan tǎbi va bi. † »

Ata bəŋ ga Yezu təsləkabiya ka had Ezip a

¹⁹ Kələŋ gani bay *Erot nakəŋ àməta. Àra àməta ti məslər ga Bay Melefit àngazlivu ana Zəzef ka had Ezip e kisim mizideni bu keti, ²⁰ àhi ahkado : « Cikaba, za wur na nday ata məŋana, kəŋgoru àna tay ka had Izireyel. Adaba ndam ya ti tǎwayay makad wur ni ti tǎməta. » ²¹ Zəzef nakəŋ àra ècia ma na ti ècik, àzay wur ni nday ata məŋ ga wur ni, təsləka tǎŋgoru ka had Izireyel. ²² Ay Erseleyəs wur ga Erot àhuriya a bay ga

† Izayi 7.14. †† Mise 5.1.

‡ Oze 11.1. †† Zeremi 31.15.

bənjana va ka had *Zude a. Zuzef nakəj əra əcia ma gana ti anğwaz awər nañ, əwayay məhuriyani ka had Zude do. Eslini *məslər ge Melefit əhi ma e kisim miz-ideni bu, nahkay Zuzef nakəj ərə ka had *Gelili. ²³ Өru ənjəa eslina ti ənjəhad a kəsa nahañ bu ; təzalay kəsa gani Nazaret. Nahkay ere ye ti ndam mahəngaray *pakama ge Melefit ya tədəmbiyu ni əgrava. Ma gani nahkay hi : « *Bay gədakani ya amara ni ti atəzalay nañ zal Nazaret. »

Pakama ge Zeñ bay məbaray mis ni

(Mark 1.1-8 ; Lək 3.1-9 ; Zeñ 1.19-28)

3 A vad nahañ əbu nahəma, Zeñ bay məbaray mis ni əhərkiaya ke mis a hud gili ba ka had *Zude ga məhi ma ana mis. ² Əhi ana mis ahkado : « Mbatumkaba majalay ahər gekəli a, adaba *Məgur ge Melefit ənjə wudak. † » ³ Zeñ ti Izayi bay mahəngaray *pakama ge Melefit ədəmkibiya ma, ədəm :

« Maslaña azlah a hud gili bu, dəngu gayəñ ahənd-abiyu. Ədəm :

“Slamatumikabu divi ana Bay gədakani, ahər ədəm divi gayəñ mələ ndələba.” †† »

⁴ Zeñ ti nañ əbu əna azana mələmani əna enğəc ge ezligwemi, awəlvü əna maslpara ga ambəl a zuh bu. Zlam məzum gayəñ ti eyew akaba amu. ⁵ Eslini ti ndam Zerəzalem, ndam ga had Zude dek akaba ndam ya ti tanjəhad kə gəvay ga zalaka *Zərdeñ ni dek tərəkia ke Zeñ nakəj a, ⁶ tədəfaya zlam gatay ya təgudar na, mək Zeñ nakəj əbaray tay a zalaka Zərdeñ ni bu həya.

⁷ Ndam *Feriziyeñ akaba ndam *Sedəseyeñ kay tərəkia ke Zeñ a ti məbaray tay. Zeñ nakəj əra əpia tay a ti əhi ana tay ahkado : « Lekələm ti medəkw ! Way əhi ana kəli dəguma afa goro a ti kətamumfəña kə məzum bəruv ge Melefit ya ara azumki ke mis wudak na way ? ⁸ Tamal ti kəmbatumkaba majalay ahər gekəli a ededəñ ededəñena ti, grum təwi ya ti adafaki lekələm kəmbatumva ni. ⁹ Nğay bəñ ga bəñ gekəli Abraham, nahkay akatamum ti kəhumi ana ahər ba, adaba nəhi ana kəli nahəma, Melefit esliki məhiani ana akur nday ndani tıgi bəza hud ga Abraham day, agravu. ¹⁰ Si kəgrum təwi sulumani kwa. Do ni ti Melefit nañ ənjəkia ka matrab kəli a əndava, agri ana kəli akada ge mis ya məñ ga zlam gayəñ tiwi bəza sulumani do ni ti azay zlabə gayəñ ekeleba tay a, abiyu tay a aku vu ni. ¹¹ Nu ti nabaray kəli əna yam ti mis təsər lekələm kəmbatumkaba majalay ahər gekəli a, ay maslaña nahañ nañ əbu ara e divi ba kələñ goro a : nañ ti aməbaray kəli əna *Məsuf Njələtani akaba əna aku. Nañ gani nani ti njədə gayəñ ətama goro a ; nu ti way ga məziaba ki-maka gayəñ a di way ? ¹² Emedekaba mis a akada ge mis ya əza hijid gayəñ a ahar va, ahar hay əna nañ ni. Əharaba ti abiyu yam ga hay ni a guvur vu. Ay kisfit gani ni ti ajiaba aku a. Aku gani nani ti əmət day-day do. »

Tabaray Yezu

(Mark 1.9-11 ; Lək 3.21-22)

¹³ Eslini Yezu əsləka ka had *Gelili a, ərəkioru ke Zeñ kə gəvay ga zalaka *Zərdeñ ti Zeñ *məbaray nañ. ¹⁴ Ay ti Zeñ əwayay məbaray nañ do, əhi ahkado : « Amal nu nərəkukoru ti kəbaray nu. Nihi ti nak kərəkua ti nəbaray kur sawəñ aw ? » ¹⁵ Ay Yezu əhənggrifəñ, əhi : « Nihi ti gəskabə, gray nahkay hayañ. Tamal məgra nahkay ti məgra ere ye ti Melefit awayay na dek. Əgəs-ki ti magray nahkay. » Zeñ əra əcia ma ga Yezu na ti əgəskabu, əbaray nañ. ¹⁶ Zeñ əra əbara Yezu a ti Yezu əcələya a yam ni ba. Eslini hud melefit əzləkvaba, mək Yezu nakəj əpi *Məsuf ge Melefit əhərkiaya akada ga kurkoduk ya ahər na. ¹⁷ Eslini dəngu əhəndabiyu a hud melefit bu akada dəngu ge mis, ədəm : « Maslaña hini ti wur goro, nawayay nañ dal-dal ; aməru məbərur dal-dal. »

Seteni ahəlfəña eyə kə Yezu a

(Mark 1.12-13 ; Lək 4.1-13)

4 Kələñ gani *Məsuf ge Melefit əzoru Yezu a hud gili vu ti *Seteni məhəlfəña eyə a. ² Eslini Yezu nakəj əgəs ndəra, əzum zlam ndo vad kru kru fad mələfat akaba mələvad gani do dek. Kələñ gani ləwir əwərkaba nañ a. ³ Nahkay bay məhəlfəña eyə kə mis a ni ərəkioru, əhi ; « Tamal ti nak Wur ge Melefit ededəñ ti hi ana akur nday hini təmbukvu *dipeñ zla aw. » ⁴ Ay Yezu əhənggrifəñ, əhi : « Əbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu, Melefit ədəm : “Mis anjəhad ti əna zlam məzumani ciliñ do ; anjəhad ti əna pakama ya Melefit ədəm ni dek.” † »

⁵ Eslini Seteni əzoru nañ a kəsa *njələtani ni vu, əfəkad nañ jik ka ahər ga *ahay gədakani ge Melefit ni, †† mək əhi : « Tamal nak Wur ge Melefit ededəñ ti diyu a had, adaba əbu məbəkiani a Wakita ge Melefit ni bu nahkay hi : “Melefit aməhi ma ana məslər gayəñ, atakəcaw kur, ti asak gayək ənjififəñ kə akur ba.” †† » ⁷ Ay Yezu əhi : « Əbu məbəkiani a Wakita ge Melefit ni bu keti : “Kəhəlfəña eyə kə Bay Melefit gayək a ba.” ††† »

⁸ Eslini Seteni nakəj əzoru Yezu ka ahər ga həma zəbalani, ədəfiki had ga duniya gərgərani dek, ədəfiki njədə akaba elimeni gatay, ⁹ mək əhi : « Kəbu kipioru zlam ni dek do waw ? Tamal ti kəbəhadua mirdim a meleher ndib ana had ti anəbuk tay dek. » ¹⁰ Eslini Yezu əhi : « Hədəkfua, Seteni. Əbu məbəkiani a Wakita ge Melefit ni bu nahkay hi : “Akabəhadı mirdim ti ana Bay Melefit gayək ; akazləbay nañ nañ bələñ ciliñ.” ††† » ¹¹ Yezu əra ədəma ma na nahkay ti Seteni nakəj əsləkafəña. Əra əsləkafəña ti *məslər ge Melefit tərəkia ka Yezu a, təfi ahər.

Yezu anjəki ke təwi gayəñ ka had Gelili

(Mark 1.14-15 ; Lək 4.14-15)

¹² Kələñ gani mis təhi ana Yezu təfiya Zeñ a dañgay va. Yezu əra əcia ma gana ti əsləka ərə ka had *Gelili.

† A wakita ge Meciyu bu, tədəm « Məgur ga hud melefit, » awayay adəmvaba « Məgur ge Melefit. » †† Izayi 40.3.

‡ Mimbiki 8.3. †† Kəsa njələtani ni ti Zerəzalem. †† Limis 91.11-12. ††† Mimbiki 6.16. ††† Mimbiki 6.13.

¹³ Òru ênjêa eslina ti ànjêhad a Nazaret ndo, òru ànjêhad a Kafarnahum. Kafarnahum ti kà gəvay ga *dəluv gəđakani ga had Gelili, ka had ga Zabulonə aka-ba ga Naftali. ¹⁴ Àgray nahkay ti pakama ge Izayi bay mahəngaray *pakama ge Melefit ya àđəmbiyu ni ti mągravu. Àđəm nahkay hi :

¹⁵ « Lekələm ndam ga had ga Zabulonə akaba ga Naftali,

gwar ka dəluv, ke ledi ga zalaka *Zərdeñ ni !
Ka had Gelili gekəli ti ndam ya nday ndam *Zəde do ni təbu kay,

¹⁶ ay mis ya ti tanjêhad a mələñ ziq-ziqeni bu ni tìpia mələñ masladana dal-dal ;

mis ya ti tanjêhad akada nday mis məmətani ni, mələñ àsladı ana tay a. † »

¹⁷ Ka sarta gani nani Yezu ànjêki ka məhi ma ana mis, àđəm : « Mbatumkaba majalay ahàr gekəli a, adaba *Məgur ge Melefit ênjia. »

Yezu azalay ndam mągəs kilif fad

(Mark 1.16-20 ; Lək 5.1-11)

¹⁸ A vad nahañ Yezu nañ àbu asawadáy kà gəvay ga dəluv Gelili ti èpi mis ndahañ cə nday kà məñ gatay. Bələñ gani slimi gayañ Simu nañ ya təzalay Piyer ni, nahañ ni ti ni slimi gayañ Andre. Nday təbu tətəliyu zəva gatay a dəluv vu, adaba nday ndam mągəs kilif.

¹⁹ Eslini Yezu àhi ana tay : « Dəbumbiyu nu ; anagray ti kígəm ndam məhəlibiyu mis ana Melefit akada ya ti kəgəsum kilif ni. » ²⁰ Tàra ticia pakama ga Yezu na ti təmbərbu zəva gatay ni ndəbak, təđəbay nañ həya.

²¹ Nday təbu takoru ti Yezu èpi mis ndahañ cə, nday kà məñ gatay keti ; nday bəza ge Zebede, bələñ gani slimi gayañ Zek, nahañ ni ti ni slimi gayañ Zəñ. Nday a *slalah ga yam bu akaba bəñ gatay Zebede, təbu təslamalay zəva gatay. Yezu àra èpia tay a ti àzalay tay.

²² Nday nakəñ tàra ticia zalay ga Yezu na ti təmbərbu slalah ga yam gatay ni akaba bəñ gatay ni, təđəbay nañ.

Yezu acahi zlam ana mis akaba ahəngaraba mis a

(Lək 6.17-19)

²³ Kələñ gani Yezu àsawadáy ka kəsa ka kəsa ga had *Gelili ni dek, àcahi zlam ana mis a ahay ga *mahəngalavù Melefit ye eslini ni bu. Àhi *Ma Məweni Sulumani àki ka *Məgur ge Melefit ana tay, àhəngaraba ndam gatay dərani akaba ndam gatay ya arməwər gərgərani awər tay na dek. ²⁴ Nahkay ndam ga had Siri dek ticia zlam ga Yezu ya àgray na. Eslini təhəlibiyu ndam gatay ya tēbesey do ni dek : ndam ga arməwər, ndam ya ti təcakay daliya ni, ndam ya ti seteni təniviyyu ana tay ni, ndam ya ti arañ agəs tay bərək bərək ni, akaba ndam dəra. Təhəlibiya tay ana Yezu a ti Yezu àhəngaraba tay a. ²⁵ Mis dal-dal təsləkabiya e Gelili a, ka had ga *Kəsa Kru a, a Zerəzalem a, ka had *Zəde akaba ke ledi ga zalaka *Zərdeñ a, təđəbay Yezu.

† Izayi 8.23-9.1.

Yezu acahi zlam ana mis a həma bu

5 Yezu àra èpia mis dal-dalani na ti àcəloru a həma vu, ànjêhad digəs. Nahkay ndam madəbay nañ ni tərəkioru, ² mək Yezu ànjêki ka macahi zlam ana tay.

Məmərani ga ndam ga Yezu

(Lək 6.20-23)

Àhi ana tay ahkado :

³ « Ndam ya ti təsəra nday ndam talaga kè eri ge Melefit ni ti tēmərnu, adaba *Məgur ge Melefit ti gatay.

⁴ Ndam ya ti titəwi ni ti tēmərnu, adaba Melefit aməhəngrivu bəruv ana tay. ††

⁵ Ndam ya ti nday kudufani ni ti tēmərnu, adaba Melefit aməvi had ya ti àđəm aməvi ana ndam gayañ ni ana tay.

⁶ Ndam ya ti tawayay jiri ge Melefit akada ya tawayay zlam məzumani akaba zlam miseni ni ti tēmərnu, adaba etipi jiri gani nani, atərəh àna nañ akada ya tərəh àna zlam məzumani ni.

⁷ Ndam ya ti mis təsi cicihi ana tay ni ti tēmərnu, adaba nday day atəsi cicihi ana Melefit.

⁸ Ndam ya ti məbərnuv gatay *njəlatani ni ti tēmərnu, adaba etipi Melefit.

⁹ Ndam ya ti tanjalabakabu mis ni ti tēmərnu, adaba Melefit amazalay tay bəza gayañ.

¹⁰ Ndam ya ti mis təgri daliya ana tay adaba nday ndam jireni ni ti tēmərnu, adaba Məgur ge Melefit ti gatay.

¹¹ « Lekələm ti ka ya ti mis tindivi kəli, təgri daliya ana kəli ahkay do ni təđəmki ma magədavani gərgəri àki ke kəli adaba lekələm ndam goro ni ti, mərumvu.

¹² Yəm, mərumvu dal-dal, adaba Melefit aməvi zlam sulumani ana kəli kay a kəla gani vu a hud melefit bu. Daliya ya təgri ana kəli nihi ni ti, ku ndam mahəngaray *pakama ge Melefit ahaslani day təgri ana tay nahkay. »

Ma àki ka estena akaba ka mələñ masladani

(Mark 9.50 ; Lək 14.34-35)

¹³ « Lekələm e kidiñ ga ndam ga *duniya ni bu ni ti akada estena ya tabafəñ kà zlam məzumani ni. Ay tamal estena ni àcər va do ni ti, təgri ahəmamam ti məcər keti ni mam ? Àbi ! Ègia zlam masakana, tizlig-oru mis təcəlki ciliñ.

¹⁴ « Asladay mələñ a duniya bu ni ti lekələm gani. Kəsa gəđakani ka ahàr ga həma ti anğahvu waw ? Aha ! ¹⁵ Maslaña ya ti ebeftey cəngel mək ahəmbaki dagəla ni ti àbi ; afəkad ka mələñ zañani sawañ, nahkay ti asladı mələñ ana mis ya ti a hud ahay bu ni dek. ¹⁶ Nahkay zla nahəma grum ti mis dek tìpi masladani gekəli àna təwi gekəli sulumani ya kəgrum ni. Etipia ti atazləbay Bəñ gekəli ya a hud melefit bu ni. »

†† A wakita ndahañ bu tàmbatkaba lemeru 4 ata 5 a.

Pakama àki ke Divi ge Melefit

¹⁷ « Ngay nu nàra ga mambatkaba *Divi ge Melefit ya Mewiz àbèki na akaba pakama ga ndam ndahan ya tãhəngaray *pakama ge Melefit na ti kəđəmum ba. Nàra ga mambatkaba tay a do, nàra ti ge mendeveriŋ tɔwi gani sawaŋ. ¹⁸ Nəhi ana kɛli nahəma, ku asak ma gɔzit ge Divi ge Melefit ya Mewiz àbèki ni emiji do. Tamal huđ melefit akaba hađ ni dek tijji ndo ni ti asak ma ga wakita ni day emiji do. Si ere ye ti Melefit awayay magray ni dek amagrava day kwa. ¹⁹ Nahkay zla nahəma, tamal mis àgəskabu ku Divi bəlaŋ e kidiŋ ge Divi ge Melefit bu ndo, akaba acahi ana mis ndahan ti tãgray akada gayaŋ ni ti, àbəlay do. Ku tamal àgəskabá Divi ndahan a dek, Divi ya àgəskabu ndo ni ti gɔziteni àtam nday ndahan dek nəŋgu ni, Melefit aməđəm maslaŋa nani gɔziteni àtam mis ndahan dek a Məgur gayaŋ ni bu. Ay maslaŋa ya ti àgəskabá Divi ge Melefit a dek, acahi ana mis ndahan ni ti, Melefit aməđəm naŋ gəđakani a Məgur gayaŋ ni bu. ²⁰ Nəhi ana kɛli nahəma, ahàr àđəm kàtamum ndam *Feriziyəŋ akaba ndam *məsər Wakita ge Melefit àna jiri. Tamal kàtamum tay ndo ni ti akəhurumiyu a *Məgur ge Melefit ni vu koksah. »

Məzum bəruv akaba ləgayvu

²¹ « Kəsəruma təhi ana ata bəŋ gekɛli ahkado : “Kəkad mis ba. Maslaŋa ya ti àkada mis a ni ti tagrafəŋa seriya.” ^{†22} Ay nu ti nəhi ana kɛli : ku way way do tamal àzumkia bəruv ka wur ga mənana ti tagrafəŋa seriya ; ku way way do tamal èndivia wur ga mənana cəđ ti ndam ge seriya təwəl naŋ ; tamal àhi ana wur ga mənani “Nak muru” ti tizligiyu naŋ a *dəluv ga aku vu. ²³ Nahkay tamal kinjəa àna sədaga gayak ka mələŋ ya tabəhad na, mək kəsərkià kàgudaria zlam ana wur ga muk a ti, ²⁴ mbərba sədaga gayak ni eslini, ru kəŋgalumbabiya. Akəŋgalumbabiya ti ŋga ti kàfəkadi sədaga gayak ni ana Melefit dəma mba.

²⁵ « Tamal maslaŋa akoru abəhadkuk mirdim nahəma, ŋgalumbu ka ahàr divi ; do ni ti bi maslaŋa nani aməzikaboru kur ana bay magray seriya, mək bay ni aməvi kur ana zal slewja ga məfiyu kur a daŋgay vu. ²⁶ Nəhuk nahəma, mənəđ məpələba ere ye ti təfəkuk na dek ti akahəraya a daŋgay ni ba do. Ku tamal ti agəjənifuk sisi bəlaŋ nəŋgu ni, si kəpələba kwa. »

Magray hala

²⁷ « Kəsəruma təhi ana ata bəŋ gekɛli ahkado : “Kəgray hala ba.” ^{††28} Ay nu ti nəhi ana kɛli : ku way way do tamal àmənjaləŋa ana wal a àna eri cilin, awayay ti tãndəhadkubu ti, àgra hala àndava.

²⁹ « Nahkay tamal eri ga ahar ga đaf gayak ezligiyu kur a magudar zlam vu nahəma, zaba zligoru ; àgəski hojo zlam ga vu gayak bəlaŋ ejiji ere gani tizligiyu vu

† Mahərana 20.13 ; Mimbiki 5.17. †† Mahərana 20.14 ; Mimbiki 5.18.

gayak dek a dəluv ga aku vu ni. ³⁰ Tamal ahar ga đaf gayak ezligiyu kur a magudar zlam vu nahəma, kelkaba zligoru ; àgəski hojo zlam ga vu gayak bəlaŋ ejiji ere gani vu gayak dek ahuriyu a dəluv ga aku vu ni. »

Magaray wal

(Meciyu 19.9 ; Mark 10.11-12 ; Lək 16.18)

³¹ « Təhi ana ata bəŋ gekɛli : “Tamal maslaŋa agaray wal gayaŋ ti ahàr àđəm abəki wakita gani, avi.” ^{†32} Ay nu ti nəhi ana kɛli : ku way way do àgara wal gayaŋ a, wal ni day àgray mesəwehvu ndo ni ti, wal ni àda zal nahan a ti maslaŋa ya àgara wal na ti àfiyu wal ni a magray hala vu. Nahkay maslaŋa ya ti àza wal ya ti zal gani àgara na day àgra hala. »

Mbaday

³³ « Kəsəruma təhi ana ata bəŋ gekɛli ahkado : “Tamal kàmbada, kəđəm akəgri zlam ana Melefit ti ahàr àđəm kəmbrəŋ ba, gray ere gani nani.” ^{†34} Ay nu ti nəhi ana kɛli : kàmbadum day-day ba. Ku àna huđ melefit kàmbadum ba, adaba huđ melefit ti kərsi ga Bay Melefit. ³⁵ Ku àna hađ day kàmbadum ba, adaba hađ ti mələŋ məbəki asak ge Melefit. Ku àna Zerəzalem day kàmbadum ba, adaba nani kəsa ga Bay gəđakani. ³⁶ Ku àna ahàr gayak day kàmbada ba, adaba ku məhər ga ahàr gayak bəlaŋ day kàmbatkaba ti mĩgi bəđ-bəđani ahkay do ni didilini koksah. ³⁷ Ere ye ti kəđəmum ni ti “Iy !” ahkay do ni “Aha !” Tamal kəđəmumkiva ma nahan a ti nani tɔwi ge *Seteni. »

Mahəngarvu zlam magədavani

(Lək 6.29-30)

³⁸ « Kəsəruma, təhi ana ata bəŋ gekɛli : “Tamal maslaŋa àzukaba eri a ti ziaba eri a bilegeni. Tamal maslaŋa àđəvukaba aslər a ti dəviaba aslər a bilegeni.” ^{†39} Ay nu ti nəhi ana kɛli : tamal mis cudayani àgruka arəŋa ti kəhəŋgarfəŋ ba. Tamal maslaŋa àduka barva ka tuwər ga ahar ga đaf a nahəma, mbatikabiyu ga ahar ga gəjar ni ti mədukkivu keti. ⁴⁰ Tamal mis àbəhadkuka mirdim a, awayay azafuka endəwi gayak a nahəma, mbəŋ naŋ mazaafuka, mazaafuka mugudi gayak a daya. ⁴¹ Tamal mis àfəkuka ŋgasa ga məziuru zlam ezewəd kru nahəma, zioru ezewəd kru kru cə. ⁴² Tamal mis èhindiləka zlam a ti vi. Tamal mis àra ga makəlay duwa ti kəkeli ba. »

Mawayay ndam ezir geli

(Lək 6.27-28, 32-36)

⁴³ « Kəsəruma təhi ana ata bəŋ gekɛli : “Ahàr àđəm wayay ndam ya ti nak kəbu akaba tay ni, zirey ndam ezir gayak.” ^{††44} Ay nu ti nəhi ana kɛli : wayum ndam ezir gekɛli ; həŋgalumi Melefit ana ndam ya təgri daliya ana kɛli ni. ⁴⁵ Tamal kəgrum nahkay ti ekigəm bəza ga Bəŋ gekɛli ya e melefit bu ni edediŋ

‡ Mimbiki 24.1. †† Mənjay Levi 19.12 ; Macalani 30.3 ; Mimbiki 23.22-24. †† Mahərana 21.24 ; Levi 24.20 ; Mimbiki 19.21. ††† Levi 19.18.

edediŋeni, adaba naŋ ti agray ti fat mâsladi melaŋ ana ndam cuday akaba ana ndam sulumani, agray ti avər mêtədiaya ana ndam jireni akaba ana ndam jireni do na daya. ⁴⁶ Tamal lekulum kawayum ndam ya ti tawayay kuli ni ciliŋ ti, kəhumi ana ahər Melefit aməvi zlam ana kuli ka duwa gani aw ? Aha ! Adaba ku ndam *məhəl hadam day təbu tagray nahkay. ⁴⁷ Tamal kəgrumi sa ana bəza ga məŋ gekuli ciliŋ ti, kəhumi ana ahər kəgrum zlam sulumani aw ? Aha ! Ku nday ya ti tēfəki ahər ke Melefit do ni day təbu tagray nahkay. ⁴⁸ Ahər adəm kəgudarum zlam do simiteni, akada ga Bəŋ gekuli ya e melefit bu əgudar zlam do simiteni ni. »

Məvi zlam ana ndam talaga

6 Yezu àhi ana tay keti : « Ka ya ti kəgrum zlam sulumani ni ti, kəgrum kə meleher ge mis ndahaŋ ti tīpi ere ye ti kəgrum ni ba. Tamal kəgrum kə meleher ge mis ti, Bəŋ gekuli ya e melefit bu ni aməvi zlam ana kuli azuhva təwi gekuli ni do. ² Nahkay zla nahəma, ka ya ti kəvumi zlam ana ndam talaga ni ti, kəzlahum àna naŋ ti mis tīci ba. Ndam ya ti tawayay ti mis tēdəm nday ndam jireni ni təbu tagray nahkay a ahay ga *mahəŋgalavù Melefit bu akaba a kəsa bu. Tagray nahkay ti adaba tawayay ti mis təzləbay tay. Nəhi ana kuli nahəma, nday ti təŋgəta zlam ka duwa gana àndava, atəŋgət nahaŋ va do. ³ Ay nak ti ka ya ti kəvi zlam ana zal talaga nahəma, gray ti ku ahar ga gəjar gayak day əsər ere ye ti ahar ga daf gayak agray ni ba. ⁴ Ahər adəm kəvi zlam ana mis ti maslaŋa nahaŋ èci ma gani ba. Buk ti epi zlam ya mis tīpi do ni, nahkay aməvuk zlam sulumani azuhva təwi gayak ya kəgray ni. »

Mahəŋgalay Melefit

(Luk 11.2-4)

⁵ « Ka ya ti kahəŋgalum Melefit nahəma, kəgrum akada ga ndam ya tawayay ti mis ndahaŋ tēdəm nday ndam jireni ni ba. Nday ti tahəŋgalay Melefit tawayay micikeni jik a ahay ga *mahəŋgalavù Melefit bu ahkay do ni kə gəvay ge divi, ti mis tīpi tay. Nəhi ana kuli nahəma, nday ti təŋgəta zlam ka duwa gana àndava, atəŋgət nahaŋ va do. ⁶ Ay nak ti ka ya ti kahəŋgalay Melefit nahəma, huriyu a ahay gayak vu, zləkkabu mahay ti mis tīpi kur ka ya ti kahəŋgalay Melefit ni ba. Buk ti epi zlam ya mis tīpi do ni, nahkay aməvuk zlam sulumani azuhva təwi gayak ya kəgray ni. ⁷ Ka ya ti kahəŋgalum Melefit ni ti kəhəŋgrumi zuh ana zlam bəlaŋani sak kay akada nday ya ti tēfəki ahər ke Melefit do tagray ni ba. Nday ti tēhi ana ahər tamal tahəŋgalay dal-dal ti Melefit aməgri ere ye ti tawayay ni ana tay. ⁸ Ay lekulum ti kəgrum akada gatay ni ba. Adaba wudaka kahəŋgalum ti Bəŋ gekuli əsəra ere ye ti àhəciviku ana kuli na àndava. ⁹ Ka ya ti kahəŋgalum Melefit nahəma, dəmum nahkay hi :

“Bəŋ geli nak a huđ melefit bu, mis dek təgəskabu nak njalata ti ;

¹⁰ kàra kəzum bay gayak e kiđiŋ geli bu ti ;

ere ye ti kawayay ni məgravu ka huđ akada ya agravu a huđ melefit bu ni ti.

¹¹ Zlam məzumani ga məgəsi sifa ana leli ni ti vi ana leli kani daya ti.

¹² Mbərfəŋa zlam ya məgudaruk ni kə leli a, akada geli ya məmbərfəŋa zlam ge mis ya təgudari ana leli na kə tay a ni ti.

¹³ Kəvi divi ana *Seteni ge mesipet leli ba, həŋgafəŋa leli kə naŋ a sawaŋ ti.

[Adaba Bay ya ti agur zlam dek akaba esliki ka magray zlam dek ni ti nak. Bay ya ti mis dek atəzləbay ni ti nak, ga kaŋgay-kaŋgayani. Aya nahkay.]”

¹⁴ « Nədəm nahəma, tamal kəmbəŋumfəŋa zlam ge mis ya tagudari ana kuli na kə tay a ti, Bəŋ gekuli ya e melefit bu ni aməmbərfəŋa zlam gekuli ya kəgudarum ni kə kuli a bilegeni. ¹⁵ Ay tamal lekulum kəmbəŋumfəŋa zlam ya mis tagudari ana kuli ni kə tay a do ni ti, Bəŋ gekuli day aməmbərfəŋa zlam gekuli ya kəgudarum ni kə kuli a do bilegeni. »

Məgəs ndəra

¹⁶ « Ka ya ti kəgəsum ndəra nahəma, kəgrum akada ge mis ya tawayay ti mis ndahaŋ tēdəm nday ndam jireni ni ba. Nday ti ka ya ti təgəs ndəra ni ti taməŋjavu akada təbu təkəy daliya, akada təmətəbkaba ; tawayay ti mis təsər nday təbu təgəs ndəra. Nəhi ana kuli nahəma, nday ti təŋgəta zlam ka duwa gana àndava, atəŋgət nahaŋ va do. ¹⁷ Ay nak ti ka ya ti kəgəs ndəra nahəma, baray eri gayak, bakabu tersel ka ahər. ¹⁸ Nahkay ti ŋgay kəgəsa ndəra ti mis təsər do, si Buk ya ti naŋ əbu akaba kur ni. Nahkay Buk aməvuk zlam sulumani azuhva təwi gayak ya kəgray ni ; naŋ ti epi zlam ya mis tīpi do ni. »

Elimeni ya a huđ melefit bu ni

(Luk 12.33-34)

¹⁹ « Kəŋgumkabu elimeni a duniya bu ba. A duniya bu ni ti gaŋgu akaba vi təzumaba, ndam akal day tindef ahay təhəlabə elimeni na. ²⁰ Ŋgumkabu elimeni gekuli ti a huđ melefit bu sawaŋ, adaba eslini ti gaŋgu akaba vi təzum do, ndam akal day tindef ahay koksah, təhəl elimeni ni koksah. ²¹ Adaba melaŋ ya ti elimeni gayak əvu ni ti, kajalaki ahər ti ka melaŋ gani nani. »

Melaŋ masladani akaba melaŋ ziŋ-ziŋeni

(Luk 11.34-36)

²² « Eri ge mis ti asladay vu gayaŋ akada ge ceŋgel ya asladay melaŋ ni. Tamal eri gayak lala nahəma, vu gayak dek əbu a masladani bu. ²³ Ay tamal eri gayak lala do ni ti, vu gayak dek emigi e ziŋ-ziŋeni bu. Nahkay tamal ti masladani gayak ni əsladay va do əgia ziŋ-ziŋena ti, nak e ziŋ-ziŋeni bu dal-dal timey ! »

**Elimeni akaba tæwi ge Melefit ti mawayay tay cæni
koksah**
(Luk 16.13)

²⁴ « Maslaŋa àbi esliki mægri tæwi ana bay ahay cæ bi. Emizirey bəlaŋ gani, amawayay naŋ nahaŋ ni ; ahkay do ni aməgəsiki ma ana nahaŋ ni do, ana naŋ nahaŋ ni ti ni aməgəsiki ma. Lekələm day tamal kədəbum siŋgu hi hi ti kisləmki mægri tæwi ana Melefit koksah. »

Kàjalumki ahàr ka zlam ga duniya ba
(Luk 12.22-31)

²⁵ « Nahkay zla nahəma, nəhi ana kəli a manjəhad gekəli bu ni ti ŋgay akəzumum mam, [ekisəm mam] akaba akəbumkabu mam ti kàjalum ba, àhəli ahàr ana kəli ba daya. Sifa ti àtam zlam məzumani do waw ? Vu ti àtam zlam məbakabani do waw ? ²⁶ Kipəm edifin do waw ; tizligi zlam do, təbaz zlam do, təŋgakabu zlam a guvur bu do. Ay ti Bəŋ gekəli ya e melefit bu ni naŋ àbi avi zlam məzumani ana tay bi aw ? Lekələm ti kàtamum tay ferek-ferek do waw ? ²⁷ Way e kidin gekəli bu esliki mədəkiviyu vad àkivu ke vi gayan ku gəzit àna majalay ahàr gayan way ? Àbi !

²⁸ « Kàjalumki ahàr ka zlam məbakabani ti kamam ? Ŋga pəm vay-vay ga zlam ya təfət a vədaŋ bu ni ; təgray tæwi do, tələmkabu azana do daya. ²⁹ Ay nəhi ana kəli nahəma, ku Salomon àna elimeni gayan ni dek tekefi àbakabu azana ya ti àbəlay akada vay-vay bəlaŋ ni ndo. ³⁰ Zlam ya təfət a vədaŋ bu kani, həjəŋ təbiyu tay a aku vu ni tekefi Melefit abəki vay-vay ka tay. Tamal naŋ àbu agray nahkay ti aməbəki zlam ke kəli amatam gatay ni do waw ? Lekələm ti kəfumki ahàr ke Melefit lala do ni ti kamam ? ³¹ Nahkay ti ŋgay aməzumum mam, emisəm mam akaba aməbumkabu mam ti kàjalum ba. ³² Ndam ya tadəbay zlam nday nani dek kəlavad ni ti nday ya ti təfəki ahàr ke Melefit do ni. Ay lekələm ti Bəŋ gekəli ya e melefit bu ni àsəra ere ya àhəcikivu ana kəli na. ³³ Enjenjeni ti dəbum *Məgur ge Melefit akaba jiri gayan ; nahkay zlam ndahaŋ ni dek day Melefit aməvikivu ana kəli. ³⁴ Kàjalumki ahàr ka vad ya həjəŋ ba, adaba vad ya həjəŋ day naŋ àbu àna majalay ahàr gayan zlam gayan. Ku vad weley weley do dek zlam zləzlədani gayan àbu. »

Ŋgay mis ndahaŋ təgudara zlam a ti kədəmum ba
(Luk 6.37-38, 41-42)

⁷ « Ŋgay mis ndahaŋ təgudara zlam a ti kədəmum ba ; tamal kəgrum nahkay ti lekələm day ŋgay kəgudaruma zlam a ti Melefit amədəm do. ² Adaba mam, gekəli ya kədəmum təwəl mis ndahaŋ àna seriya, tatrəb tay ni ti Melefit day aməwəl kəli àna seriya, amatrəb kəli. Darama ya lekələm kəgurumi zlam ana mis ndahaŋ àna naŋ ni ti Melefit day aməguri zlam ana kəli àna naŋ. ³ Kaməŋjaləŋ ka cakwasl ya àniki ke eri ga wur ga muk ni, kəsərki ka damkoluk ya ànukki ke eri ni do ni ti kamam ? ⁴ Tamal kəhi ana wur ga muk ni : “Wur ga mmawa, mbrəŋ nəzukkia cakwasl ya ànukki ke eri na” ti, nak nakani

kipi damkoluk ya ànukki ke eri ni do ni ti, kəzikia ahəmamam ? ⁵ Nak bay ya aŋgah zlam magudarani gayan ni ! Zəkia damkoluk ke eri gayak gayakana day. Akəzəkia ti ekipi divi lala mək akəzikia cakwasl ya àniki ke eri ana wur ga muk na. ⁶ Kəvumi zlam *ŋləlatani ge Melefit ana kərə ba, do ni ti tambatkibiyu ma ke kəli tahəpədkaba kəli a. Kəfəkəđumivu ebirsli gekəli e divi bu ana mədrəs ba, do ni ti təcəlki, tagudar masakani. »

Mihindiliŋ zlam kə Melefit
(Luk 11.9-13)

⁷ « Hindəm zlam. Kihindəma ti Melefit aməvi ana kəli. Dəbum zlam. Kədəbuma ti akəŋgətum. Zalum Melefit. Kəzaluma naŋ a ti aməwəli ana kəli, aməzləki-aba mahay ana kəli a. ⁸ Adaba mam, ku way way do ehindi zlam, Melefit avi. Ku way way do adəbay zlam, aŋgət. Ku way way do azalay, Melefit awəli, azləkiaba mahay a. ⁹ Bi wur ara afa gayak, nak bəŋana, əhindiləka *diperə a ti, kəvi akur aw ? Aha ! ¹⁰ Ahkay do ni bi ehindiləka kilif a ti kəvi gavan aw ? Aha ! ¹¹ Lekələm ti ndam magudar zlam. Ku tamal lekələm ndam magudar zlam nəŋgu ni, kəsəruma məvi zlam sulumani ana bəza gekəli a. Ay ti Bəŋ gekəli Melefit naŋ e melefit bu, naŋ sulumani ti magray gayan ahəmamam ? Naŋ ti tamal maslaŋa əhindiliŋa zlam a nahəma, aməvi zlam sulumani ededif. ¹² Nahkay ere ye ti kawayum mis təgri ana kəli ni ti grumi ere gani nani ana tay bilegeni. Melefit àna Divi gayan ya Məwiz əbəki ni àdəm nahkay ; ndam mahəŋgaray *pakama ge Melefit ni day tədəm nahkay. »

Mahay misliceni
(Luk 13.24)

¹³ « Zum njəda, kadumvu ga məhuriyani gwar a mahay misliceni ni. Adaba mahay botutani ti divi gani azoru mis e mijeni vu àwərvu do. Nahkay mis kay təbu təhuriyu gwar a mahay botutani ni. ¹⁴ Ay azoru mis ka mələŋ ga sifa ti mahay misliceni akaba divi kəsedeni. Ndam ya takoru àna divi nani ni ti kay do. »

Akəsərüm mis àna tæwi gayan ya agray ni
(Luk 6.43-44)

¹⁵ « Bumvu slimi àna ndam ya tədəm nday ndam mahəŋgaray *pakama ge Melefit ni. Tara afa gekəli a ti tafəkəđ ahàr gatay akada nday təmbəmbak, ambat-akani do a məbərūv gatay bu ni ti nday akada təmbəmbak ededif do, nday akada kərə gili cudayani sawaŋ. ¹⁶ Akəsərüm tay ti àna tæwi gatay ya tagray ni. Way ədifəŋ ahàr ana bəza ga enderendera kə məŋgəhaf ya akaba adak ni way ? Nahkay day tədifəŋ ahàr ana bəza ga *wərūv kə mezlirgendə do. ¹⁷ Məŋgəhaf sulumani lu ti ewi bəza sulumani, məŋgəhaf magədavani ti ni ewi bəza magədavani. ¹⁸ Məŋgəhaf sulumani, ewi bəza magədavani ti àbi. Məŋgəhaf magədavani ewi bəza sulumani ti àbi daya. ¹⁹ Məŋgəhaf ya ewi bəza sulumani do ni lu tekeleba, tizligiyu a aku vu. ²⁰ Nahkay akəsərüm ndam ya ti tədəm

nday ndam mahəngaray pakama ge Melefit ni ti àna tɔwi gatay ya tagray ni. »

Yezu amədəm nəsər kɔli do

(L#k 13.25-27)

²¹ « Sêruma lala : Ndam ya tɔzalay nu : “Bay geli, Bay geli” ni, atəhuriyu a Məgur ge Melefit vu ti nday dek do. Atəhuriyu ti si ndam ya ti tagray ere ye ti Bəŋ goro naŋ a huɗ melefit bu àwayay ni kwa. ²² Ka fat gani nani ti mis kay atəhu : “Bay geli, bay geli ! Məhəngria pakama ge Melefit ana mis àna slimi gayak a, mägariaba seteni ana mis àna slimi gayak a akaba mägria zlam ya ti agri ejep ana mis na gərgəri kay àna slimi gayak a.” ²³ Anəhi ana tay vay-vay : “Day-day nəsər kɔli ndo. Sləkumfua, lekɔlɔm dek ndam ya ti kəgrum zlam ge jiri do ni !” »

Ahay mələmani tɔbu gərgəri cɔ

(L#k 6.47-49)

²⁴ « Tamal mis àra afa goro a ècia ma goro a mək agray ere ye ti nəhi ni ti, àzavu ata mis mənəhani ya àlɔm ahay gayan ni. Wudaka àlɔm ti àsaba asak gana, èli zilerə mək àfəkadkibiyu asak ga ahay ni ka akur. ²⁵ A vad nahan avər àtəda dal-dal, aməd àkəzlay ga njəda dal-dal, yam àtamkia ka zalaka ; tawayay tembed ahay ni. Ay ti təgri aranja ana ahay ni ndo, adaba asak ga ahay ni mafəkadkibiyani ka akur palam. ²⁶ Ay tamal mis ècia ma goro a mək agray ere ye ti nəhi ni do nahəma, àzavu ata mis murani ya àlɔm ahay gayan ka wiyən ni. ²⁷ Ka ya ti avər àtəda dal-dal, aməd àkəzlay ga njəda dal-dal, yam àtamkia ka zalaka, tawayay tembed ahay ni ti ahay ni àmbəda hɔya. Àmbədkaba besək-besək. »

²⁸ Yezu èndeveriŋa macahi zlam ana mis macakalavani na. Zlam gayan ya àcahi ana tay ni, àgria ejep ana tay a dek, ²⁹ adaba àhi ma ana tay akada ga bay ni, do ni ti akada ga ndam *məsər Wakita ge Melefit ni do.

Yezu ahəngaraba zal ambələk a

(Mark 1.40-45 ; L#k 5.12-16)

8 Yezu àra àndaya ahà a həma ni ba nahəma, mis dal-dal tādəbay naŋ. ² Eslini zal ambələk nahan àrəkia ka Yezu nakəŋ a, àbəhadı mirɗim, àhi ahkado : « Kam-kam, bay goro ; tamal kawayay ti kisliki mahəngaraba nu a ti nıgia mis njəlatana. » ³ Yezu nakəŋ àzoru ahar, ènjifiŋ, àhi ahkado : « Nawayay, gia mis njəlatana. » Nahkay zal ambələk nakəŋ àngaba, ègia mis njəlatana hɔya. ⁴ Mək Yezu àhi : « Nihı kəŋgaba nahəma, kəhi ma gani ana maslanja ba. Ru kəŋgazli vu gayak ni ana bay *maŋgalabakabu mis akaba Melefit sawan ; kəvi zlam ana Melefit akada ge Məwiz ya àdəm a wakita gayan bu ni, adaba kigia mis njəlatana. Nahkay mis etipi. Etipia ti atəsər nak kəŋgaba, kigia mis njəlatana. »

Bay ga ndam slewja ga ndam Rom afəki ahàr ka Yezu

(L#k 7.1-10 ; mənjaki ke Zeŋ 4.48-54 daya)

⁵ Ka ya ti Yezu naŋ àbu ahuriyu a Kafarnahum nahəma, zal nahan àrəkia, naŋ bay ga ndam slewja ga ndam *Rom, àhəngalay naŋ ga məjənaki naŋ, ⁶ àhi : « Bay goro, bay məgru tɔwi àbiyu a magam mandəhadani èbesey do, ègia dərana, naŋ àbu acakay daliya dal-dal. » ⁷ Eslini Yezu àhi : « Nakoru nahəngaraba naŋ a. » ⁸ Bay ga ndam slewja nakəŋ àhəngrifəŋ, àhi : « Bay goro, nu mis ga marona afa goro a di do. Ay ti dəm ma bəlan ciliŋ ; nahkay ti bay məgru tɔwi ni aŋgaba. ⁹ Nu gani day təbu təgur nu, nu day nəbu nəgur ndam slewja goro. Tamal nəhi ana bəlan gatayani “Ru !” ti, akoru. Tamal nəhi ana nahan “Ra !” ti ni, ara. Tamal nəhi ana bay məgru tɔwi “Gray ere hini” ti, agray ere gani. » ¹⁰ Yezu àra ècia ma gayan na ti, àgria ejep a dal-dal, mək àhi ana ndam ya tadəbay naŋ ni ahkado : « Nəhi ana kɔli nahəma, ku e kidiŋ ga ndam *Izireyel bu day, day-day nədi ahàr ana mis ya ti afəku ahàr akada naŋ hini ni ndo. ¹¹ Nəhi ana kɔli nahəma, mis dal-dal atasəkabiya kwa kə sliri ga məlan a dek, atəzumkabu zlam ka ahar bəlan akaba Abraham, Izak, Zekəp a *Məgur ge Melefit bu. ¹² Ay ndam ya ti giri-giri Məgur ge Melefit ni gatay ni ti atəhuriyu a Məgur ge Melefit ni vu do, atabəhad tay e mite bu a məlan ziŋziŋeni bu. Eslini ti etitɔwi, atəcakay daliya dal-dal. » ¹³ Yezu àhi ana bay ga ndam slewja ni ahkado : « Ru a magam, Melefit aməgruk ere ye ti kihindi ni adaba kəfukua ahàr a. » Ka sarta gani nani bay məgri tɔwi ana bay ga ndam slewja ni àŋgaba hɔya.

Yezu ahəngaraba ndam ga arməwər ndahan a kay

(Mark 1.29-34 ; L#k 4.38-41)

¹⁴ Yezu òru a magam afa ge Piyer. Òru ènjɔa ti àdi ahàr ana mireŋ ge Piyer ni mandəhadani, aku àbəkia. ¹⁵ Eslini Yezu nakəŋ ènjifiŋ kà ahar gani ; àra ènjifiŋa ti aku ni àhəlkia hɔya. Nahkay wal ni ècikaba, àfi ahàr. ¹⁶ Məlakarawa àra ègia ti təhəlibiyu mis dal-dal ya ti seteni agray tay ni. Yezu nakəŋ àhi ma ana seteni ni cilin, mək seteni ni təsləkiaba ana mis na. Àhəngaraba ndam ga arməwər na dek daya. ¹⁷ Àgray nahkay ti, ti pakama ge Izayi bay mahəngaray *pakama ge Melefit ya àdəmbiyu ni mägriavu. Pakama gani nani ti nahkay hi : « Naŋ ti àhəlkabá gedebi geli na akaba arməwər geli na dek. † »

Ndam ya ti tawayay madəbay Yezu ni

(L#k 9.57-62)

¹⁸ Yezu àra èpia mis a dal-dal təveliŋia ahàr a ti àhi ana ndam madəbay naŋ ni : « Mədəgum gwar ke ledi ga dəluy ni. » ¹⁹ Eslini zal nahan naŋ bay *məsər Wakita ge Melefit àhi ana Yezu ahkado : « Məsi, ka məlan ya akoru ni dek ti anadəboru kur. » ²⁰ Yezu àhəngrifəŋ, àhi ahkado : « Mbiki †† təbu àna evid gatay, evidin day təbu àna lala gatay, ay ti nu *Wur ge Mis ti nəbi àna

† Izayi 53.4. †† Mbiki : mis ndahan tədəm « mbiti. »

məlañ mandəhadani bi. »²¹ Maslaña nahañ e kidinğ ga ndam madəbay nañ ni bu àhi : « Bay goro, vu divi nakoru nilibiya baba goro a day. »²² Eslini Yezu àhi : « Dəbabiyu nu. Ndam ya tawayay madəbay nu do ni ti nday akada kisim. Nahkay mbrəñ tay ti tili vu gatay. »

Yezu azlacaki ka aməd
(Mark 4.35-41 ; Lək 8.22-25)

²³ Yezu àhuriyu a *slalah ga yam vu akaba ndam madəbay nañ ni. ²⁴ Nday təbu takoru ti aməd gədakani àkəzlabiyu ka ahàr ga yam ni, mək yam ni awayay arəhvù slalah ga yam ni wudak. Ay ka sarta gani nani ti Yezu nañ àvu e dəwir bu. ²⁵ Eslini ndam madəbay nañ ni təhadəkfəñiyu, tēpidək nañ tēhi : « Bay geli, hənggay leli, məbu miji timey ! »²⁶ Yezu nakəñ àhi ana tay : « Añgwaz awər kəli ti kamam ? Lekələm ti kəfumku ahàr lala fañ ndo ! » Eslini ècikaba, àzlacaki ka aməd nday ata yam ni. Àra àzlaca nahkay ti yam ni ègia degika. ²⁷ Ere ye ti Yezu àgray ni àgria ejep ana tay a dal-dal, nahkay təzlapay e kidinğ gatay bu, tədəm ahkado : « Nañ hini ti way ? Aməd akaba yam day ticiiki slimi ni ! »

Yezu agariaba seteni ana mis a cə
(Mark 5.1-20 ; Lək 8.26-39)

²⁸ Nday nakəñ tijnjəa ke ledi ga dəluy na. Ledi nani ti ka had ga ndam Gadara. Eslini mis cə seteni agray tay, təhəraya e kidinğ ge mindivinğ ba, təngwivabiyu a ma vu həya. Nday gani tagray cuday dal-dal, mis tekeđi tisliki moroni gwar eslini do. ²⁹ Tədəgiki ana zlahay, tēhi ahkado : « Nak Wur ge Melefit ti kadəbafəña mam kə leli a mam ? Sarta ga mægri daliya ana leli mba ti kàra kway-kway ti kamam ? »

³⁰ Eslini ti mədrəs ndahañ kay təbu cak təzum zlam ka ahar bəlañ. ³¹ Nahkay seteni ni tēhi ana Yezu : « Kam-kam, tamal kawayay magaray leli ti garoru leli ti makoru məhuriviyu ana mədrəs tegəni ti. »³² Yezu nakəñ àhi ana tay : « Dəgum ! » Eslini seteni nakəñ tès-ləkiaba ana mis cəeni na, tōru təhuriviyu ana mədrəs ni. Nahkay mədrəs ni dek təndaya ahàr a kirim-kirim, tàra tədəguyu a dəluy ni vu cizliv cizliv, mək yam ni àbazla tay a. ³³ Ndam majəgay mədrəs ni tàra tìpia ere ye ti àgravu na ti tədəgiki ana hwa tidizl, tàcuhworu a kəsa vu. Tàra tijnjəa eslina ti təngəhadioru ere ti àgravu ni akaba ere ye ti àgrakivu ke mis cəeni ya seteni təniviyu ana tay ni ana ndam ga kəsa ni. ³⁴ Nahkay ndam ga kəsa ni dek təngwivoru ana Yezu a ma vu. Tàra tìpia nañ a ti təhəngalay nañ, tēhi məsləka ka had gatay a.

Yezu ahəngaraba zal dərə
(Mark 2.1-12 ; Lək 5.17-26)

9 Yezu àcəliyu a *slalah ga yam vu òru ke ledi ga dəluy ni, mək àngoru a kəsa gayan vu. ¹² Nañ àbu eslini ti mis ndahañ təzibiyu zal dərə nahañ àki ka slalah, tawayay ti Yezu məhəngaraba nañ a. Yezu

nakəñ àra àsəra məfəki ahàr gatay na ti àhi ana zal dərə ni ahkado : « Wur goro ni, zay njəda, zlam magudarani gayak ni məmbərfukana. »³ Ndam ndahañ ya *təsər Wakita ge Melefit ni təbu eslini ; tàra tìcia ma ga Yezu na ti təjalay a ahàr gatay bu tədəm : « Maslaña hini ti azay ahàr gayan akada nañ Melefit timey ! »

⁴ Nday təbu təjalay ahàr nahkay ti Yezu àsəra ere ye ti təjalaki ahàr na àndava, mək àhi ana tay : « Majalay ahàr gekəli ti àbəlay do ! Kajalum ahàr nahkay ti kamam ? »⁵ Zləzlada gani ti nəhi : « Zlam magudarani gayak ni məmbərfukana » tək day ti nəhi : « Cìcikaba, sawaday » ni aw ?⁶ Ay nawayay ti kəsərum, nu *Wur ge Mis ti nisliki məmbərfəña zlam magudarani kə mis ka had a. »

Mək àhi ana zal dərə nakəñ : « Nəhuk : Cìcikaba, za slalah gayak na, ru a magam. »⁷ Eslini nañ nakəñ ècikaba cəkwađ, òru a magam gayan. ⁸ Nahkay mis macakalavani ni tàra tìpia ere ye ti àgravu na ti tàgra añgwaz a. Eslini təzlabay Melefit adaba àvia njəda gayan ana mis ga məhəngaraba mis a.

Yezu azalay Meciy#
(Mark 2.13-17 ; Lək 5.27-32)

⁹ Yezu àra àsləka eslina, nañ àbu akoru zlam gayan ti èpi zal nahañ, təzalay nañ Meciy#, nañ àbu man-jəhadani digəsa ka məlañ məhəl hadam. Eslini Yezu nakəñ àhi ahkado : « Dəbabiyu nu. » Nahkay nañ nakəñ ècikaba àdəboru nañ. ¹⁰ Kələñ gani Yezu akaba ndam madəbay nañ ni tōru afa ge Meciy# nakəñ. Tōru tijnjəa eslina ti təzum zlam. Ndam *məhəl hadam akaba ndam magudar zlam kay təzum zlam akaba tay daya. ¹¹ Eslini ndam *Feriziyen tàra tìpia tay a nahkay ti tēhi ana ndam *madəbay Yezu ni ahkado : « Məsi gekəli ni azum zlam ka ahar bəlañ akaba ndam məhəl hadam akaba ndam magudar zlam ni ti kamam ? »¹² Yezu nakəñ àra ècia pakama gatay na ti àdəm : « Ndam ya ti nday təbu njalañ-njalañ ni ti tōru afa ga zal doktor do, si ndam ga arməwər day kwa ti takoru afa gani. ¹³ Melefit àdəm a Wakita gayan bu : “Ere ye ti nu nawayay ni ti, tēgri sulum ana ndam ya təcakay daliya ni ; do ni ti nəwayay zlam ya ti tislifə ni do.”^{††} Dəgum sərumba ma gani nana lala. Adaba nu nàra ti ga mazalay ndam jireni do, nàra ti ga mazalay ndam magudar zlam sawañ. »

Pakama ga ndəra : ma gozogul àki ka zlam məweni akaba midigweni
(Mark 2.18-22 ; Lək 5.33-39)

¹⁴ A vad nahañ ndam madəbay Zeñ bay məbaray mis ni tərəkia ka Yezu a, tēhi : « Leli məbu məgəs *ndəra, ndam *Feriziyen ni day təbu təgəs, ay ti ndam madəbay kur ni təgəs do ni ti kamam ? »¹⁵ Yezu àhəng-grifəñ ana tay, àhi ana tay ahkado : « Ka ya ti bay ya ti aday wal ni nday təbu akaba zləbəba gayan ni ti, arañ ahəli ahàr ana zləbəba ni tata waw ? Aha ! Ay sarta nahañ amara, atəgəskia bay ga wal ni kà tay a. Ka sarta gani nani day kwa ti atəgəs ndəra. »

† Kəsa ga Yezu ti Kafarnahum.

†† Oze 6.6.

¹⁶ « Yaw mis àbi azay azana mæweni asiviyu ana azana gayarj midigweni bi. Tamal àgra nahkay ti, azana mæweni ni ara asækivu azana midigweni ni, mæk mælarj megúzlehvani ni ara asagakivu. ¹⁷ Nahkay day mis abævuyu zum new-neweni e kene-kene midigweni vu ti àbi. Tamal àgra nahkay ti, zum new-neweni ni àra àwæsa ti ara etezkaba kene-kene na. Nahkay ti zum ni amadægaba, maslarja nani emizikiba ke kene-kene na daya. Tævæviyu zum new-neweni ti e kene-kene mæweni vu. Nahkay nday cæni tàgêdavu do. »

Wal nahaŋ akaba wur ge mis gêdakani nahaŋ dahalayani

(Mark 5.21-43 ; Lük 8.40-56)

¹⁸ Ka ya ti Yezu narj àbu azlapay nahkay ni ti gêdakani ga ndam *Zêde nahaŋ àrækia, àbêhadi mirdim, àhi : « Wur goro dahalayani àmæta, àmæt nihi hÿya, ay ti ra, kêra kêbêki *ahar ti aŋgaba. » ¹⁹ Nahkay Yezu nakêŋ êcikaba, tàdêboru narj akaba ndam mađêbay narj ni.

²⁰ Eslini wal nahaŋ àbu, mimiz aslêkafêŋa agray vi kru mahar cê. Narj nakêŋ àhêdakfêŋbiyu kê Yezu gwar kêlêŋ mæk ênjifêŋ kê ma ga azana ga Yezu ni. ²¹ Adaba àhi ana ahâr : « Ku tamal ti niŋjifêŋa kê azana gayarj na nêŋgu ni, narjgaba. » ²² Yezu àmbatvu, àra êpia narj a ti àhi : « Wur goro ni, zay njêda ; Melefit àhêŋga kur a adaba kêfêkua ahâr a palam. » Àra àhia ma na ti mimiz ya aslêkafêŋa ni àmbrêŋ narj, àŋgaba hÿya.

²³ Yezu ôru ênjêa afa ga gêdakani nakêŋ a ti àdi ahâr ana mis dal-dal têtbu tabah, têtbu tivi cicek. Eslini àhi ana tay : ²⁴ « Slêkumaba ahalay a, adaba wur ni àmæt ndo ; narj àbu enji dêwir timey. » Àra àhia pakama ana tay a nahkay ti têtêfêŋ. ²⁵ Yezu nakêŋ àra àgaraba mis na ti àhuriyu a ahay vu, àzay ahar ga wur ni, mæk wur ni êcikaba. ²⁶ Nahkay tàdêmoru ma gani a kêsa vu, ka hađ nani dek.

Yezu ahêŋgaraba ndam wuluf a cê

²⁷ Yezu ara aslêka eslina ti ndam wuluf cê tađêboru narj, tæzlah, tàdêŋ : « *Wur ge Devit, mæsuk cicihi ti ! » ²⁸ Ka ya ti Yezu ôru ênjêa a magam a ti ndam wuluf cæni ni tàhêdakfêŋbiyu mæk Yezu nakêŋ àhi ana tay ahkado : « Kêfêkua ahâr a, niŋliki magray ere ye ti ki-hindêmfua ni aw ? » Nday nakêŋ têtêŋgrifêŋ, têtêhi : « Iy Bay geli, kisliki. » ²⁹ Nahkay Yezu nakêŋ ênjifêŋ kê eri gatay ni, àdêŋ : « Kêfêkua ahâr : nahkay Melefit mêtêri ere gani ana kêli akada ya kawayum ni. » ³⁰ Eslini nday nakêŋ tîpi divi hÿya. Yezu àlêgi ana tay, àhi ana tay ahkado : « Bumvu slimi, maslarja êci ma gani ba. » ³¹ Ay nday nakêŋ tàra tàhêraya a dala va ti têtêŋjêki mađêmoru ma gani ka hađ nani dek.

Yezu ahêŋgaraba zal nahaŋ a seteni àniviyu àzlapay koksah

³² Ka ya ti ndam wuluf ni taslêka ni ti mis ndahaŋ têtêbiyu zal nahaŋ ana Yezu. Zal nani ti seteni àniviyu, acafêŋa narj ga mazlapana. ³³ Eslini Yezu àgariaba

seteni na ana zal nakêŋ a, mæk narj nakêŋ àzlapay hÿya. Mis dal-dalani ye eslini ni dek tàgra ejep gana dal-dal, tàdêŋ : « Day-day mis tîpi zlam akada hini àgravu e Izireyel ndo. » ³⁴ Ay ti ndam *Feriziyêŋ tàdêŋ : « Agariaba seteni ana mis a ni ti àna njêda ga bay ge seteni. »

Mis ti nday akada tæmbæmbak ya bay majêgay tay àbi ni

³⁵ Yezu àsawadêy a kêsa gêdákani bu akaba a kêsa cib-cibeni bu. A kêsa ya ti ênjêa ni va lu ti àcahi zlam ana mis a ahay ga *mahêŋgalavú Melefit gatay ni bu. Àhi *Ma Mæweni Sulumani àki ka *Mêgur ge Melefit ana tay, ahêŋgaraba ndam ya têtêsey do na dek akaba ndam dêra gêrgêrana dek. ³⁶ Narj nakêŋ àra êpia mis dal-dalani na ti têtêsia cicihi a. Adaba nday akada ga tæmbæmbak ya ti bay majêgay tay àbi ; tæmætêkaba, njêda àfêŋ ka tay va bi ni. ³⁷ Nahkay àhi ana ndam mađêbay narj ni ahkado : « Mis ya ti tîci pakama goro faŋ ndo ni ti nday kay, nday akada ga zlam ya ti tabaz a vedaŋ bu ni, ay ti ndam mabaz zlam ni têtêbi kay bi. » ³⁸ Nahkay si kahêŋgalum Melefit Bay ga vedaŋ ni ti mêtêlêrbiyu ndam mabaz zlam a vedaŋ gayarj bu. »

Ndam mađêbay Yezu kru mahar cæni ni

(Mark 3.13-19 ; Lük 6.12-16)

10 Yezu àzalakabu ndam mađêbay narj kru mahar cæni ni. Àra àzalakabá tay a ti àvi njêda ana tay ga magariaba seteni ana mis a, ga mahêŋgaraba mis a armæwêr gêrgêrani ba dek akaba ga mahêŋgaraba ndam dêra gêrgêrana dek. ² Slimi ga ndam *asak gayarj kru mahar cæni ni nday hi : Simu àdi slimi Piyer, wur ga mêtêŋani Andre, bæza ge Zebede ata Zek nday ata wur ga mêtêŋani Zer, ³ Filip, Bartelemi, Tumas, Meciyê bay ya àhêl hadam ni, Zek wur ga Alfe, Tade, ⁴ Simu narj bêlarj ga ndam ya takadêvakivu ka hađ gatay ni, nahaŋ ni ti ni Zêdas Iskariyot narj ya êgi bay mæsêkumoru Yezu ni.

Yezu aslêr ndam mađêbay narj kru mahar cæni ni

(Mark 6.7-13 ; Lük 9.1-6)

⁵ Nday kru mahar cæni hini ti Yezu àslêroru tay, àhi ana tay ahkado : « Kêdêgum afa ga ndam jiba ndahaŋ ba, kêdêgum a kêsa ga hađ *Samari vu ba daya. ⁶ Ay dêgum ti afa ga ndam *Izireyel nday ya ti akada tæmbæmbak mijeni ni. ⁷ Ka ahâr divi nahêma, humi ana mis ahkado : “*Mêgur ge Melefit ênjia wudak.” ⁸ Hêŋgarumaba ndam ya têtêsey do na, hêŋgarumaba mis e kisim ba, hêŋgarumaba ndam ambêlêk a, garumia-ba seteni ana mis a daya. Melefit àvi zlam ana kêli ga sulum, lekêlêŋ day vumi ana mis ga sulum bilegeni. » ⁹ Àhi ana tay ahkado : « Kêdêgum nihi nahêma, kêzum zlam a ahar vu ba ; ku gru, ku evirzegena, ku siŋgu day kêhêlum e zlembi vu ba. ¹⁰ Ku mbolu, ku endêwi cê cê, ku kimaka, ku aday day kêhêlum ba. Adaba bay magray têtêwi ti agêski têtêwi zlam mæzumani. »

¹¹ « Ka ya ti ekinjumiya a kesa gədakani va ahkay do ni a kesa gəziteni va nahəma, dəbum maslaŋa ya ti agəskabu kəli di ni. Tamal kədumia ahər a ti njəhaduma eslina ; kəmbatum ahay nahaŋ ba duk abivoru ana vad gekəli ya akəsləkuma ni. ¹² Ka sarta ya akəhurumiya a ahay vu afa ge mis nahəma, grumi sa, humi : “*Sulum ge Melefit mələbu akaba kəli.” ¹³ Tamal ti ndam ga huđ ahay nani təgəskabá kəli a, tislia mənġət sulum a ti sulum gekəli ni amələbu akaba tay. Ay tamal ndam ga huđ ahay nani tislia mənġət sulum do ni ti sulum gekəli ni amənġəkia ke kəli zlam gekəli a. ¹⁴ Tamal ndam ga huđ ahay ni ahkay do ni ga kesa ni təgəskabu kəli do, təwayay miciki pakama gekəli ni ana kəli do nahəma, sləkuma eslina. Ka ya ti kəsləkuma ni ti təkumkaba had ga kesa gatay na kə asak gekəli a. ¹⁵ Nəhi ana kəli nahəma, ka fat ya ti Melefit agray seriya ni ti ku ndam *Sodom akaba ndam *Gom-mor nənġu ni seriya ge Melefit ya amagrafəŋa kə tay a ni ti nġulum emisli ga ndam ga kesa gani nani ya təgəskabu kəli do ni do. »

Daliya ya ti amara kama ni

(Mark 13.9-13 ; Lək 21.12-17)

¹⁶ Yezu àhi ana tay keti : « Dəgum. Nihi ti nəsləroru kəli e kidiŋ ge mis vu akada ga bəza təmbak e kidiŋ ga kərá gili bu ni. Nahkay njəhuma akada ga gavaŋ na, njəhaduma kudufa akada ga kurkoduk na. ¹⁷ Bumvu slimi, adaba mis atəgəs kəli, atoru àna kəli ka mələŋ ge seriya. Atəzləb kəli àna kurupu a ahay gatay ya *tahəŋgalavù Melefit ni bu. ¹⁸ Atagrafəŋa seriya kə kəli kə meleher ga gəđákani ga ngumna akaba bəbay a, adaba lekələm ndam goro. Nahkay ti nday gani etici ma gekəli ya akazlapumku ni, mis ndahaŋ ya ti nday ndam *Zude do ni etici daya. ¹⁹ Ka ya ti atəgəs kəli, atoru àna kəli ka mələŋ ge seriya nahəma, ere ye ti akədəmum ni akaba slala ga ma ya akədəmum ni àhəli ahər ana kəli ba. Ka sarta nani Melefit aməhi ere ye ti akədəmum ni ana kəli. ²⁰ Akədəmum ma nani ti lekələm lekələmeni do ; amazlapay ti Məsuf ga Bəŋ gekəli ya e kəli bu ni. ²¹ Ka sarta gani nani ti mis atəsəkumoru bəza ga mənġ gatay ti tábazl tay, ata bəŋ ga bəza day atəsəkumoru bəza gatay. Bəza ti ni etizirey ata bəŋ gatayani akaba ata mənġ gatayani, atəsəkumoru tay ti tábazl tay. ²² Mis dek etizirey kəli adaba lekələm ndam goro. Ay ti maslaŋa ya ti aməm-brəŋ nu do duk abivoru ana vad ga mandav ga sifa gayaŋ ni ti Melefit amahəŋgay naŋ. ²³ Ka ya ti atəgri daliya ana kəli a kesa bu nahəma, cuhwumoru a kesa nahaŋ vu. Nəhi ana kəli nahəma, wudaka kendeveryiŋm masawadabana kesa ga had Izireyel a ti nu *Wur ge Mis nĩnjia àndava.

²⁴ « Maslaŋa ya acahay zlam ni ti àtam bay ya ti acahi zlam ni do. Evidi day àtam bay ya ti agur naŋ ni do.

²⁵ Maslaŋa ya ti acahay zlam ni, tamal àsəra zlam akada ga maslaŋa ya ti acahi na ti tiġia kala-kala. Evidi day tamal ègia kala-kala ata bay ya ti agur naŋ na ti ès-

† Mətukkaba had ga kesa kə asak a ti adafaki təmbərba ndam ga kesa ni, təwayay tay va do.

lia gayaŋ a. Tamal Bay ahay ni tekeđi təhi “Nak *Belzeb- bəl” ti, ndam gayaŋ ni ti atəhi mam ana tay do mam ? »

Təgrafəŋa aŋgwaz a ti kə way ?

(Lək 12.2-7)

²⁶ Yezu àđəm keti : « Kəgrumfəŋa aŋgwaz kə mis nday nana ba. Adaba zlam mənġahani ni dek emipivu ; ma mənġahani ni dek emicivu. ²⁷ Nahkay ma ya ti nəhi ana kəli a mələŋ ziŋ-ziŋeni bu ni dek, dəmumaya vay-vay a mələŋ masladani ba. Ma ya ti təhiviyu ana kəli e slimi vu ni ti zlahum àna naŋ kay-kay ka ahər ga həma. ²⁸ Kəgrumfəŋa aŋgwaz kə ndam ya takad mis na ba, adaba sifa ge mis ya àndav day-day do ni ti tiŋiŋ kok-sah. Grumfəŋa aŋgwaz a ti kə Bay ya ti esliki mizligiyu mis a *dəluv ga aku vu ni. Aku gani nani ti azum mis, ejiŋ sifa gayaŋ ga kaŋgay-kaŋgayani daya. ²⁹ Təbu təsəkum edidiŋ cib-cibeni cə àna siŋgu bəlaŋ bi aw ? Ay səruma, edidiŋ nday nani ti, tamal Bəŋ gekəli àvay divi gani ndo ni ti ku bəlaŋ day àmət do. ³⁰ Lekələm day ku məhər ga ahər gekəli nənġu ni Melefit àcalaba dek. ³¹ Nahkay kəgrum aŋgwaz ba, ku edidiŋ kay day kàtamuma tay kə eri ge Melefit a.

³² « Nəhi ana kəli nahəma, ku way way do tamal adəm vay-vay naŋ mis goro kə meleher ge mis ti, nu *Wur ge Mis day anədəm vay-vay naŋ mis goro kə meleher ga Baba, naŋ ya a huđ melefit bu ni. ³³ Ay maslaŋa ya ti adəm naŋ mis goro do nahəma, nu day anədəm naŋ mis goro do kə meleher ga Baba naŋ ya e melefit bu ni. »

Yezu àra ga medekaba mis a

(Lək 12.51-53 ; 14.26-27)

³⁴ Yezu àđəm keti : « Lekələm kədəmum nu nàra a duniya va ti, ti mis tənġəhad e kidiŋ gatay bu àna sulumani aw ? Aha ! Nu nàra ti, ti mis tĩzirevu sawaŋ. ³⁵ Nu nàra ti ga medekaba wur ata bəŋana, wur dahalay ata mənġana, wal ga wur day nday ata mənġ ga zal gana. ³⁶ Ku way way do ndam ga huđ ahay gayaŋ etigi ndam ezir gayaŋ. ³⁷ Maslaŋa ya ti awayay bəŋani ahkay do ni mənġani àtam nu nahəma, èsliki migi mis goro do. Maslaŋa ya ti awayay wur gayaŋ zalani ahkay do ni wur gayaŋ walani àtam nu nahəma, èsliki migi mis goro do. ³⁸ Maslaŋa ya ti àgəskabu daliya do ni ti èsliki migi mis goro do. Ku tamal təwayay *madarfəŋ naŋ kə təndal nənġu ni, ahər àđəm mādəbay nu. Tamal àgray nahkay do ni ti èsliki migi mis goro kok-sah. ³⁹ Maslaŋa ya ti àđəm ajəgur sifa gayaŋ ti àmət ba ni ti emijiŋ. Ay maslaŋa ya ti emijiŋ sifa gayaŋ azuhva nu ti aməjəgur sawaŋ, àmət day-day do. »

Zlam ya ti Melefit aməvi ana mis ga sulum ni

(Mark 9.41)

⁴⁰ « Maslaŋa ya ti àgəskabá kəli a ni ti àgəskabá nu a daya ; maslaŋa ya ti àgəskabá nu a ni ti àgəskabu nu ciliŋ do, àgəskabá Bay ya ti àslərbiyu nu na daya.

†† Mənġay Mise 7.6.

⁴¹ Maslaŋa ya ti àgèskabá bay mahəŋgaray *pakama ge Melefit a adaba àsəra maslaŋa nani bay mahəŋgaray pakama ge Melefit ti, naŋ day Melefit aməvi zlam ya ti təvi ana ndam mahəŋgaray *pakama ge Melefit ni. Maslaŋa ya ti àgèskabá mis ge Melefit jirena adaba àsəra maslaŋa nani mis jireni ti, Melefit aməvi zlam ya ti təvi ana ndam jireni ge Melefit ni. ⁴² Nəhi ana kəli nahəma, ku way way do tamal àcəhiaya yam liŋ-liŋena e hijiyem va ana bay madəbay nu gəzitenə ku bəlaŋ na adaba àsəra maslaŋa nani bay madəbay nu ti, Melefit aməvi zlam azuhva zlam gayəŋ ya àgray ni, amagəjazlki ahàr do. »

11 Yezu àra èndeveriŋa məhi ma ana ndam madəbay naŋ kru mahar cəeni na ti àsləka òru ga macahi zlam ana mis ka had nani akaba ga məhi ma ge Melefit ana tay.

Zəŋ bay məbaray mis ni aslərkioru mis ka Yezu

(Lək 7.18-35)

² Zəŋ bay məbaray mis ni naŋ àvu a daŋgay bu. Àra ècia təwi ge *Krist ya agray na ti àsləroru ndam madəbay naŋ ndahaŋ, ³ awayay ti təhi : « Nak ti *Bay gədakani ya amara ni tək, day ti mähətay maslaŋa nahəŋ aw ? » ⁴ Nday nakəŋ tòru tinjəa afa ga Yezu a ti təhi ma gani, mək Yezu àhəŋgrifəŋ ana tay, àhi ana tay ahkado : « Dəgum kəŋgahadumi ana Zəŋ zlam ya ti kicəm akaba ya kipəm ni. ⁵ Humi : “Ndam wuluf təbu tipi divi, ndam dəra təsawaday lala, ndam ambələk ti-gia mis njəlatana, ndam makwaya tici slimi, mis ya təmət ni təŋgaba, ndam talaga day ticia Ma Məweni Sulumana.” ⁶ Humi keti : “Maslaŋa ya ti èjikia ke divi azuhva nu a do nahəma, məmərvu.” »

⁷ Ndam ya ti Zəŋ àslərkibiyu tay ka Yezu ni tàra tàsləka ti Yezu àzlapaki ke Zəŋ, àhi ana mis dal-dalani ni ahkado : « Kədəgum a huđ gili vu ti ga mipibiyu mam ? Kipəmbiyu ti mavram ya aməđ adadaŋ ni tək ? ⁸ Do ni ti kədəgum kipəmbiyu ti mam ? Mis məbakabu azana sulumani akada ga bay ni tək ? Aha, ndam ya tabakabu azana ga siŋgu kayani ni ti nday a ahay ga bəbay bu timey. ⁹ Ay ti kədəgum kipəmbiyu ti mam ? Kipəmbiyu bay mahəŋgaray *pakama ge Melefit aw ? Iy, naŋ gani. Nəhi ana kəli nahəma, naŋ ti àtama bay mahəŋgaray pakama ge Melefit a. ¹⁰ Kəsəruma, àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu, Melefit àhi ana Bay gədakani ya amara ni nahkay hi :

“Nihi ti nu nəbu nəsləroru bay məslər goro nahaŋ kama gayak

ti məslamatukkabu divi.” †

« Maslaŋa ya ti Melefit àslərbiyu ni ti Zəŋ. ¹¹ Nəhi ana kəli nahəma, Zəŋ bay məbaray mis ni ti àtama mis ya tiwi tay na dek àna gədakana. Ku tamal nahkay nəŋgu ni, bay ya ti naŋ gəziteni ge mis dek a *Məgur ge Melefit bu ni ti àtama naŋ a. ¹² Kwa ka sarta ya ti Zəŋ bay məbaray mis ni àdəmki ma ka Məgur ge Melefit àbi-vaya ana kana, Məgur ge Melefit gani akoru kama kama àna njəda ; ndam njəda-njədani təhuriyu. ¹³ E *Divi ge Melefit ya Məwiz àbəkini bu akaba a wakita ga

† Malasi 3.1.

ndam ndahaŋ ya təhəŋgaray *pakama ge Melefit ni bu dek ti təbu tədəmki ma ka Məgur gani nani, duk àbivu ana sarta ge Zəŋ bay məbaray mis ni. ¹⁴ Ahàr àdəm gəsumkabu ma goro ni : Zəŋ ti nani Eli ya ti Wakita ge Melefit àdəm amaŋga ni. ¹⁵ Maslaŋa ya ti slimi àfəŋ nahəma, mici lala ! »

¹⁶ Yezu àhi ana tay keti : « Mis ye e hini vu ni ti nəgur-fəŋ tay kà way ? Nday akada way ? Nəhi ana kəli nahəma, nday akada ga bəza manjəhadani e mite bu ni. Nday ndahaŋ təhi ana ndahaŋ ni ahkado : ¹⁷ “Mivia slelim ana kəli a, day kəhəbumfəŋ ndo ; midia limis ge kisim ana kəli a, day kitəwəm ndo.” ¹⁸ Nədəm nahkay ti adaba Zəŋ àra ti àzum *dipəŋ do, èsi zum do. Nahkay tədəm seteni àniviyu. ¹⁹ Nu *Wur ge Mis ti ni nàra. Nàra ti nu nəbu nəzum dipəŋ, nəbu nisi zum. Nahkay mis tədəm nu zal huđ, nəvi vu goro ana zum. Tədəm nu zləba ga ndam *məhəl hadam akaba ga ndam magudar zlam ndahaŋ. Ay ti Melefit adafaki məsər zlam gayəŋ ni jireni ti àna təwi gayəŋ ya agray ni. »

Ndam ga kəsa gərgərani ndahaŋ atasay cicihi

(Lək 10.13-15)

²⁰ Esline Yezu nakəŋ àləgi ana ndam ga kəsa gərgərani ya ti àgray zlam magray ejep ahar gədakani esline ni ; àləgi ana tay ti adaba tàmbatkaba majalay ahàr gatay a ndo. ²¹ Àdəm : « Akəsüm cicihi, ndam Koraziŋ ! Akəsüm cicihi, ndam Beceyda ! Adaba mam, nəgra zlam a kay ya mis tipi day-day ndo na a kəsa gekəli ba. Tamal nəgray zlam nday nani e Tir ahkay do ni a Sidoŋ nahəma, amal ndam ga kəsa nday nani təm-brəŋa zlam magudarani gatay na kwa ahaslana àndava. Amal tàmbatkaba majalay ahàr gatay a, tàbakabá mbolu ka vu a akada ga azana na, tàbakabiyu viti ka ahàr a. †²² Ay nəhi ana kəli nahəma, ka fat ya ti Melefit amagra seriya ni ti seriya ya ti amagrafəŋa kà ndam Tir akaba ndam Sidoŋ a ni ti ŋgulum, emisli gekəli ni do. †²³ Lekələm ndam Kafarnahum, kəhumi ana ahàr akədəgum e melefit vu aw ? Aha ! Akədəgum ti ka mələŋ ge *kisim sawəŋ. Adaba mam, nəgra zlam kay ya mis tipi day-day ndo na a kəsa gekəli ba. Tamal nəgray zlam nday nani a *Sodom nahəma, ku kani day amal kəsa nani naŋ àbu kekileŋa zlam gayəŋ. ²⁴ Nəhi ana kəli ka fat ya ti Melefit agray seriya zla nahəma, seriya ya ti amagrafəŋa kà ndam Sodom a ni ti ŋgulum, emisli gekəli ni do. »

Maslaŋa ya ara afa ga Yezu a ti aŋgət məpəsabana

(Lək 10.21-22)

²⁵ Ka sarta gani nani Yezu àzlapay, àdəm : « Nazləbay kur, Bəba goro ni, nak Bay məgur mələŋ ya e melefit bu akaba mələŋ ya a ga had ni dek. Nazləbay kur ti adaba kəŋgahkia zlam nday nana ka ndam məsər zlam a akaba ka ndam ya tiŋəŋga təsəra zlam a ni, kədəfikia ana ndam ya təsər zlam do akada ga bəza

†† Məbakabu buhu akaba məbakabiyu viti ka ahàr ti adafaki mis titəwi, təhəŋgalay Melefit, təgri kam-kam. ‡ Ndam Tir ti ndam ge elimeni, təsər Melefit do. Ndam Sidoŋ day nahkay.

cib-cibeni na sawaŋ. ²⁶ Iy Bəba goro ni, kàgray ka mawayay gayak nahkay ti kəmərə àna naŋ a palam. »

²⁷ Àdəm keti : « Baba àvua zlam na dek a ahar va. Nahkay maslaŋa ya àsər Wur ge Melefit naŋ way ni ti maslaŋa gani àbi ; si Bəŋani ciliŋ. Yaw maslaŋa ya àsər Bəŋ goro naŋ way ni ti maslaŋa gani àbi, si nu Wur gayaŋ akaba ndam ya ti nu Wur gayaŋ ni nawayay nədəfiki naŋ ana tay ni ciliŋ.

²⁸ « Lekuləm ya ti kàmətabuma ga mazay zlam mədəsani ni ti dəguma dek afa goro a. Nahkay ti nu anəvi mərəsabana ana kəli a. ²⁹ Gəsumkabá ma goro ya nəhi ana kəli grum na akada slasla ya təgəskabu təkəki zuk ka tay ni ; cahum zlam afa goro. Adaba nu kudufa, nəgri daliya ana kəli do ; akərəsumaba afa goro zlam gekəli a. ³⁰ Adaba zlam ya ti nəfəki ke kəli ni ti kəzum tata. Zlam ya nəzəkuyu ke kəli ni day àdəske ke kəli do. »

Yezu agur vad mərəsabana

(Mark 2.23-28 ; Lək 6.1-5)

12 A vad *mərəsabana nahaŋ ba ti Yezu akaba ndam madəbay naŋ ni təbu tasləkaba a vədaŋ ga *alkama ba. Ay ti ləwir àbu awər ndam madəbay naŋ ni. Eslini tənəkəki ka meheboru alkama ni, tahəpədorū bəza gani. ² Ndam *Feriziyen ni tərə tipia tay a nahkay ti təhi ana Yezu ahkado : « Bay Melefit àdəm e *Divi gayaŋ ni bu : “Kəgrum təwi a vad mərəsabana ba ba” ti, nihi ti ndam madəbay kur ni tagray timey ! » ³ Yezu àra ècia ma gatay na ti àhi ana tay : « Kəjeŋgəm ere ye ti Devit àgray ni ndo aw ? Ahaslani Devit akaba ndam gayaŋ ləwir àwəra tay a, ⁴ nahkay àhuriyu a ahay ge Melefit vu, àzay *dipeŋ ya təkəkadi ana Melefit ni. Devit nakəŋ àzum, mək àvi ana ndam gayaŋ ni təzum bilegeni. Ay ti Melefit àdəm e Divi gayaŋ ni bu, mis ndahaŋ təzum dipen nani do ; si ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni day kwa ti təzum. ⁵ Magray təwi a vad mərəsabana ba ti Melefit àcafəŋa mis e Divi gayaŋ ya Məwiz àbəkəki ni ba. Ay ti àbu məbəkiani a wakita nani bu ku a vad mərəsabana ba ndam maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni təgray təwi a *ahay gədakani ge Melefit ni bu, tàcalki tay ka zlam magudarani do ni ti, kəjeŋgəm ma gani ndo waw ? ⁶ Nəhi ana kəli nahəma, maslaŋa ya ti àtam ahay ge Melefit ni, naŋ àbu ahalay. ⁷ Pakama àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu nahkay hi : “Ere ye ti nu nawayay ni ti, təgri sulum ana ndam ya təkəkay daliya ni ; do ni ti nəwayay zlam ya ti tislənə ni do.” † Tamal kəsərumba huđ ga ma hina ti, ŋgay ndam ya təgudar araŋa ndo ni təgudara zlam a ti akal kədəmum do. ⁸ Adaba Bay ya ti adəm təgray zlam hini a vad mərəsabana ba ni ti nu *Wur ge Mis. »

Yezu ahəŋgaraba zal nahaŋ ahar bəlaŋ mikəlfiŋana

(Mark 3.1-6 ; Lək 6.6-11)

⁹ Yezu àsləka eslina ti àra àhuriyu a ahay gatay ya *tahəŋgalavù Melefit ni vu. ¹⁰ Eslini zal nahaŋ naŋ àvu ahar mikəlfiŋana. Mis ya təbu eslini ni tawayay tacalki

† Oze 6.6.

Yezu ka zlam magudarani, nahkay təhi : « E *Divi ge Melefit ya Məwiz àbəkəki ni bu ni ti Melefit àva divi a ti təhəŋgaraba mis a vad *mərəsabana ba waw ? » ¹¹ Eslini Yezu àhi ana tay ahkado : « Way e kidiŋ gekəli bu naŋ àbu àna təkəkay gayaŋ bəlaŋ mək təkəkay ni àdiya e evid va a vad mərəsabana ba ti àzaya do ni way ? ¹² Ay ti mis hihiriken ti àtam təkəkay do waw ? Nahkay ti e Divi ge Melefit ya Məwiz àbəkəki ni bu ni ti Melefit àvia divi ana mis ga magray sulum a vad mərəsabana ba. » ¹³ Mək Yezu nakəŋ àhi ana zal ya ti ahar mikəlfiŋana ni ahkado : « Təlbiyu ahar gayak ni. » Àra àtəlīkabiya ti ahar gayaŋ ni àslamalava ègia sən-đub-səndubana akada nahaŋ na. ¹⁴ Nahkay ndam *Feriziyen ni təhəraya a ahay ni ba ni ti təŋgasvu, təgray sawari ahəmamam ti tijiŋ Yezu ni.

Yezu ti naŋ bay məgri təwi ana Melefit

¹⁵ Yezu àra ècia sawari gatay na ti àsləka eslina, òru ka məlaŋ nahaŋ. Nahkay mis dal-dal tədəboru naŋ mək naŋ nakəŋ àhəŋgaraba ndam ga arməwər na dek. ¹⁶ Ay ti àlègi ana tay àdəm : « Kədəfəm nu ba. » ¹⁷ Zlam gani nani àgravu dek ti, ti pakama ga Bay Melefit ya àhi ana bay mahəŋgaray *pakama gayaŋ Izayi ni məgravu. Pakama gani nani ti nihi : ¹⁸ « Bay məgru təwi ya nədəkiba ni ti naŋ hi, nawayay naŋ dal-dal ; məbərūv goro amərūv àna naŋ dal-dal. Anəvi Məsuf goro mək aməhi ma ge jiri goro ana mis ga had ni dek ; ¹⁹ amaləgavu akaba mis do, aməvalahay do, maslaŋa emici ma gayaŋ kwaŋa kwaŋa a dala bu do. ²⁰ Emehebkaba mavram ya awayay ahuđ wudak na do. Emimetiŋ aku ge cəŋgel ya awayay amət wudak ni do. Amagray nahkay, duk abivoru ana vad ya ti mis ga duniya dek təkəkəskabá jiri ge Melefit a ni. ²¹ Mək mis ga had ni dek atəfəki ahər ka naŋ, atədəm amahəŋgay tay. †† »

Yezu ti agray təwi àna njəda ge Melefit tək, àna njəda ge Seteni aw ?

(Mark 3.20-30 ; Lək 11.14-23)

²² Eslini tətəzibiyu zal seteni nahaŋ ana Yezu. Maslaŋa gani nani ti seteni ni àwulufa naŋ a, acafəŋa naŋ ga mazlapana daya. Yezu nakəŋ àhəŋgaraba maslaŋa nana ; maslaŋa nani àzlapay, èpi divi. ²³ Mis dal-dalani ye eslini ni dek tərə tipia ti àgria ejep ana tay a dal-dal, tədəm : « Maslaŋa hini ya àhəŋgaraba mis a ni ti wur ge Devit do waw ? » ²⁴ Ndam *Feriziyen ni tərə ticia ma na ti tədəm : « Maslaŋa hini agariaba seteni ana mis a ti si àna njəda ge *Belzebəl bay ge seteni ni kwa. » ²⁵ Yezu àra àsəra ere ye ti təjalaki ahər na ti àhi ana tay ahkado : « Tamal ndam ga had nahaŋ nday ndayani takadvu e kidiŋ gatay bu ni ti mis akaba zlam ga had gani etigi ahər. Nahkay day tamal ndam ga kəsa ahkay

†† Izayi 42.1-4.

do ni ga huɗ ahay takadvu e kidinɗ gatay bu ni ti kɛsa gani ahkay do ni huɗ ahay gani ànɗgoru kama do.
²⁶ Nahkay day tamal *Seteni agariaba seteni ana mis a ti njɛda gayanɗ èdeva ; ègia nahkay ti anɗgoru kama ti ahɛmamam ? ²⁷ Ay tamal nu nagariaba seteni ana mis àna njɛda ge Belzebɛl a ti ndam gekɛli ni tagariaba seteni ana mis a ti àna njɛda ga way ? Nahkay zlam ga ndam gekɛli gekɛleni ya tagray ni ti adafaki ere ye ti kɛdɛmum ni ti ma ga malfada. ²⁸ Nagariaba seteni ana mis a ti àna njɛda ga *Mɛsuf ge Melefit a sawanɗ. Goro ya nagray nahkay ni ti adafaki *Mɛgur ge Melefit ènjikia ke kɛli a àndava. »

²⁹ Yezu àdɛm keti : « Mis ahuriyu a ahay ge mis njɛda-njɛdani vu ti mɛk ahɛlfɛna zlam gayanɗ a mɛnjɛd mɛwɛl nanɗ ti àgravu koksah. Si tamal àwɛla nanɗ a day kwa ti ahɛlfɛna zlam gayanɗ a. ³⁰ Maslanɗa ya ti nanɗ àbi akaba nu bi nahɛma, nanɗ zal ezir goro. Nahkay maslanɗa ya ti àjɛnaki nu ga mazalubiyu mis do nahɛma, agarafua tay a sawanɗ.

³¹ « Nɛhi ana kɛli nahɛma, zlam magudarani ge mis ya ti tagudar ni dɛk akaba ndivey ya ti tindivi Melefit ni dɛk ti Melefit ambɛrfɛna kà tay a. Ay maslanɗa ya ti endivi Mɛsuf gayanɗ ni ti magudar zlam gayanɗ nani ti Melefit amɛmbɛrfɛna do simiteni. ³² Maslanɗa ya ti adɛmku ma magɛdavani ka nu, nu *Wur ge Mis ni ti Melefit amɛmbɛrfɛna zlam magudarani gayanɗ nana. Ay maslanɗa ya ti adɛmki ma magɛdavani ka *Mɛsuf Njɛlatani ni ti ku ka sarta hini Melefit àmbɛrfɛna do, ku ka mɛlanɗ mɛweni ya Melefit amagraya ni day amɛmbɛrfɛna do. »

Mɛngɛhaf ti tɛsɛrkaba àna bɛza gana

(Lɛk 6.43-45)

³³ Yezu àdɛm keti : « Nɛdɛm nahɛma, tamal mɛngɛhaf sulumani ti bɛza gani day sulumani. Ay tamal mɛngɛhaf magɛdavani ti bɛza gani day magɛdavani. Nahkay mɛngɛhaf ti tɛsɛrkaba tay àna bɛza gatayana. ³⁴ Lekɛlɛm ti medɛkw ! Lekɛlɛm ndam magɛdavani, kɛdɛmum ma sulumani tata waw ? Adaba pakama ya ti ahɛraya a ma ge mis ba ni ti àsɛbikia ka mɛbɛruv a palam. ³⁵ Nahkay mis sulumani azaya zlam sulumana a zlam mɛngɛhafani sulumani ya àniviyu a mɛbɛruv bu ni, mis magɛdavani ti ni azaya zlam magɛdavani a zlam mɛngɛhafani magɛdavani gayanɗ ba. ³⁶ Nɛhi ana kɛli nahɛma, ka fat ya ti Melefit amagrafɛna seriya kɛ mis a ni ti ku way way do amahɛngarfɛnɗ kà pakama gayanɗ magɛdavani ya àdɛm ni dɛk. ³⁷ Adaba ka fat ge seriya nani emizli kur ti pakama gayak ya kɛdɛm ni ; amɛwɛl kur ti pakama gayak ya kɛdɛm ni daya. »

Ere ye ti Melefit àdafaki àna Zonas ni

(Mark 8.11-12 ; Lɛk 11.29-32)

³⁸ Eslini ndam *mɛsɛr Wakita ge Melefit akaba ndam *Feriziyenɗ ndahanɗ tɛhi ana Yezu ahkado : « Mɛsi, mawayay ti griaya ere ye ti mipi day-day ndo na ana leli a. » ³⁹ Yezu àhi ana tay ahkado : « Ndam ye e hini vu ni ti ndam magudar zlam, tɛfɛki ahàr ke Melefit do,

tawayay tɛgriaya ere ye ti mis tipi day-day ndo na ana tay a. Ay ere ye ti tihindi ni ti Melefit amɛgri ana tay do simiteni. Melefit amɛdɛfiki ere ye ti àdafaki àna Zonas bay mahɛngaray *pakama gayanɗ ni ana tay ciliɗ.

⁴⁰ Akada ga Zonas ya ànjɛhadviyu a huɗ ge kilif vu vad mahkɛr ni ti, nu *Wur ge Mis day anagraviyu vad mahkɛr a had vu. ⁴¹ Ka fat ya ti Melefit amagrafɛna seriya kɛ mis a dɛk nahɛma, ndam Niniv eticikaba akaba mis ye e hini vu na, atɛhi ana mis ye e hini vu ni "Lekɛlɛm ndam magudar zlam." Adaba mam, ndam Niniv tɛra ticia pakama ga Zonas ya àhi ana tay na ti tàmbatkaba majalay ahàr gatay na. Ay ahalay ti mis àbu àtama Zonas àna gɛdakana ti kɛsɛrum do aw ? ⁴² Ka fat ge seriya nani ti bay walani ya àgur had Seba ni emicikaba akaba ndam ye e hini vu na, amɛhi ana tay : "Lekɛlɛm ndam magudar zlam." Adaba mam, bay gani nani ècikbiyu kwa kɛ sliri ga mɛlanɗ ga mara mɛbi slimi ana pakama ga Salomonɗ bay mɛsɛr zlam ni. Ay ahalay ti mis àbu àtama Salomonɗ àna gɛdakana ti kɛsɛrum do aw ? »

Seteni àslɛkiaba ana mis a ti anɗwiviyu tata

(Lɛk 11.24-26)

⁴³ Yezu àdɛm keti : « Tamal ti seteni àslɛkiaba ana mis a ti, akoru a huɗ gili vu ka mɛlanɗ ya ti yam àbi ni, adɛbay mɛlanɗ mɛnjɛhadani. Ay àngɛt mɛlanɗ mɛnjɛhadani do ; ⁴⁴ nahkay ti adɛm : "Nɗgulum nɛnguvoru a arɛnɗ goro ni vu zlam goro." Àra ènjia ti ahuriyu àdi ahàr ana arɛnɗ ni mɛslɛdabana, maslamalabana lala. ⁴⁵ Eslini nanɗ nakɛnɗ aslɛka akoru azalakovibiyu seteni ndahanɗ adɛskɛla, nday nani dɛk tɛtam nanɗ àna cuday. Mɛk nday nakɛnɗ dɛk tara tɛhuriyu, tanjɛhad a arɛnɗ ni bu. Nahkay maslanɗa nani ti mɛnjɛhad gayanɗ ni egi nɗgulum gayanɗ ya ahaslani ni keti. Mis magɛdavani ye e hini vu ni day atɛgri ana tay ti nahkay. »

Ndamam ndam ga huɗ ahay ga Yezu ededɛnɗ ededɛneni ni mam ?

(Mark 3.31-35 ; Lɛk 8.19-21)

⁴⁶ Ka ya ti Yezu nanɗ àbu azlapi ana mis dal-dalani ni ti mɛnɗ ga Yezu akaba bɛza ga mɛnɗ ga Yezu tɛra, nday tɛbu e mite bu tawayay tɛhi ma. [⁴⁷ Nahkay maslanɗa nahanɗ àhi : « Ata muk akaba bɛza ga muk tɛbu e mite bu, tihindi kur. »] ⁴⁸ Yezu àhɛngrifɛnɗ, àhi ahkado : « Mɛnɗ goro ti way ? Bɛza ga mmawa ti ndamam ? » ⁴⁹ Mɛk Yezu nakɛnɗ èdɛki ahàr ka ndam madɛbay nanɗ ni, àdɛm : « Mɛnɗ goro akaba bɛza ga mmawa nahɛma, nday hini. ⁵⁰ Adaba maslanɗa ya ti agray ere ye ti Bɛn goro nanɗ a huɗ melefit bu awayay ni ti, nanɗ nani ti wur ga mmawa zalani, bi walani, mmawa daya. »

Bay mabɛhad hilfi ga zlam

(Mark 4.1-9 ; Lɛk 8.4-8)

13 Ka fat nani Yezu àhɛraya a ahay ba, òru ànjɛhad kà gɛvay ga dɛlɛv ni. ² Eslini mis kay tòru kà gɛvay gayanɗ. Nahkay nanɗ nakɛnɗ káy àcɛliyu a *slalah ga

† Mɛnɗay Zonas 2.1. †† Niniv ti kɛsa gɛdakani ya Melefit àslɛlɛruru Zonas eslini ni (Zonas 1.2).

yam vu ànjəhadviyu digəs. Mis dal-dalani ni ti ni nday ka dəŋ-dəŋ. ³ Yezu nakəŋ àhi ma ana tay gərgəri kay àna ma *gozogul, àdəm : « Maslaŋa nahaŋ àhəraya òru e gili ga mabəhad hilfi ga zlam. ⁴ Naŋ àbu abəhadoru hilfi ga zlam ni ti bal gani àdəgoru e divi bu. Nahkay edidŋ tàra təndaba. ⁵ Bal gani keti àdəgoru ka pələd ya had àhəcaki ni. Àfətaya həya, adaba had àki ka pələd ni kay bi. ⁶ Àra àfətaya, fat àra àvədia ti èhiriŋaba adaba àbiyu sliri a had vu kay ndo. ⁷ Bal gani keti àdəgiyu a adak vu. Ka ya ti àfətaya təbu tədəkkabu nahəma, adak ni təngecekabá. ⁸ Bal gani keti àdəgoru ka had sulumani. Àra àfətaya ti àbi bəza. Bəlaŋ gani àbi bəza diŋ, bəlaŋ gani keti bəza kru kru muku, nahaŋ ni ti ni kru kru mahkər. » ⁹ Yezu àdəm keti : « Maslaŋa ya ti slimi àfəŋ ni ti míci lala. »

Yezu adəm ma àna ma gozogul kwa ti kamam

(Mark 4.10-12 ; Lək 8.9-10)

¹⁰ Ndam maďəbay Yezu ni tàhədakfəŋbiyu kà Yezu, təhi ahkado : « Kəhi ma ana tay àna ma *gozogul kwa ti kamam ? » ¹¹ Àhəŋgrifəŋ ana tay, àhi ana tay ahkado : « Lekələm ti Melefit àdəfikiaba zlam maŋgahani àki ka Məgur gayaŋ na ana kəli a, ti kəsərum. Ay nday ti àdəfikiaba ana tay a vay-vay ndo. ¹² Adaba maslaŋa ya ti zlam gayaŋ àbu ni ti atəvikivu, amələbu àna zlam dal-dal àsabəy. Ay maslaŋa ya ti zlam gayaŋ àbi nahəma, ku ere ye ti àfəŋ ni day atəzafəŋa. ¹³ Nəhi ma ana tay àna ma gozogul nahkay ti adaba ku tamal tamənjələŋ ka zlam lala nəŋgu ni tipi do ; ku tamal təbi slimi ana pakama lala nəŋgu ni tici do.

¹⁴ « Gatay ya təbu tagray nahkay ni ti pakama ge Iza-yi bay mahəŋgaray *pakama ge Melefit ya àdəmbiyu ni àgravu. Àdəm :

“Ku tamal kəbumi slimi ana zlam lala nəŋgu ni ekicəm do.

Ku tamal kəməŋjumləŋ ana zlam lala nəŋgu ni ekijəm do.

¹⁵ Adaba mis nday ndani ti ma ya nəhi ana tay ni ètiri ana tay do simiteni,

adaba tirika slimi gatay a, təkababá eri gatay a.

Təgray nahkay ti, ti tici zlam ba, tipi divi ba, təsər zlam ba ;

tawayay ti tàmbatkaba majalay ahàr gatay a ba daya. Tamal tàmbatkaba ti akal nəhəŋga tay a.” †

¹⁶ « Ay lekələm ti mərumvu adaba eri àfəŋ kə kəli, kipəm divi ; slimi day təfəŋ kə kəli, kicəm zlam. ¹⁷ Nəhi ana kəli nahəma, ndam mahəŋgaray *pakama ge Melefit kay akaba ndam jireni kay ya ahaslani ni tàwaya mipia ere ye ti kipəm na, ay ti tipi ndo. Tàwaya micia ere ye ti kicəm na, ay ti tici ndo. »

Yezu adafaba ma gozogul ga bay mabəhad hilfi ga zlam na

¹⁸ « Ay lekələm ti bumi slimi ana ma ya ti ma *gozogul àki ka bay mabəhad hilfi ga zlam ni awayay adəmki ni. ¹⁹ Tamal mis təbi slimi ana pakama ya

tədəmki ka *Məgur ge Melefit ni, tici do ni ti, nday akada divi ya hilfi ga zlam àdəgaki ni. *Seteni ara ahəliaba pakama ya ti təgəskabu na ana tay a. ²⁰ Mis ndahaŋ day təbu, nday akada pələd ya hilfi ga zlam àdəgaki ni : ticia pakama ge Melefit na ti təgəskabu àna məmərani həya. ²¹ Ay pakama nani àhuriviyu ana tay a məbəruf vu do, akada ge sliri ya ti tòru a had vu do ni ; təgəskabu ti ga hayaŋani. Tamal zlam zləzladani àdia ahàr ana tay a, ahkay do ni mis təgri daliya ana tay azuhva pakama ge Melefit ni ti təmbrəŋ həya, təgəskabu va do. ²² Mis ndahaŋ təbu, nday akada hilfi ga zlam ya ti àdiyu a huď ga adak vu ni : ticia pakama ge Melefit a ti təgəskabu. Ay majalay ahàr ga duniya ariva ana tay a, elimeni agosay tay ; zlam nday nani təngecekabu zlam akada ga adak ni. Nahkay ti pakama ya ndam nday nani tici ni àzaya araŋa do. ²³ Mis ndahaŋ ti ni tici pakama ge Melefit. Tici ti təgəskabu. Nday akada had sulumani ya hilfi ga zlam àdəgaki ni, nahkay təbi bəza. Bəlaŋ gani abi bəza diŋ, bəlaŋ gani keti bəza kru kru muku, nahaŋ ni ti ni bəza kru kru mahkər ni. »

Ma gozogul àki ka ayum

²⁴ Yezu nakəŋ àŋgəhadí ma *gozogul nahaŋ ana tay keti, àdəm : « *Məgur ge Melefit ti təzavu ata mis ya ti èzligi hay gayaŋ sulumani a vədaŋ gayaŋ bu ni. ²⁵ Ay məlavəd àra ègia, mis tinjikaba dəwir a ti zal ezir gayaŋ òru èzligikiviyu ayum mək àsləka zlam gayaŋ a. ²⁶ Ka ya ti tàra təfətaya, təbu tabay ahàr nahəma, ayum ni day àsərvu. ²⁷ Ndam məgri təwi ana bay ga vədaŋ ni tàra tipia ti tərəkia ka bay ga vədaŋ na. Təhi : “Bay geli, kizligi a vədaŋ bu ni ti hay sulumani timey ! Ay ti ayum ni àhəraya ti eley ?” ²⁸ Àhi ana tay : “Àgray ere nani ti zal ezir goro.” Eslini ndam məgri təwi ni təhi : “Kawayay ti môru mījəba waw ?” ²⁹ Naŋ nakəŋ àhi ana tay : “Aha ! Kijəmaba ba, adaba tamal kijəmaba ti bi ekijəmaba akaba hay na. ³⁰ Brəŋum tay nahkay hayaŋ. Eminjəba ka sarta ga mabazana day kwa ti anəhi ana ndam mabazani ni ahkado : Bazumaba ayum na, wəlumaba ti kəjumiaba aku a, hay ni ti ni kəhəlumu-biya kəbumiyu a guvur goro vu.” »

Ma gozogul àki ke hilfi ga zlam gəziteni akaba ke miwisiŋ

(Mark 4.30-32 ; Lək 13.18-21)

³¹ Yezu àhi ma *gozogul nahaŋ ana tay keti, àdəm : « *Məgur ge Melefit ti àzavu akaba wur ge hilfi ga zlam gəziteni. Mis àzay, èzligi a vədaŋ gayaŋ bu. ³² Hilfi gani ti gəziteni e kidiŋ ga bəza ge hilfi ndahaŋ ya a duniya bu ni dek. Ay ka ya ti àfətaya ni ti àdəka àtam zlam ndahaŋ ya e dini bu ni dek, ègi məŋgəhaf. Abal ahar, edidŋ tara tagraviyu lala gatay a huď gani vu. »

³³ Yezu nakəŋ àhi ma gozogul nahaŋ ana tay keti, àdəm : « *Məgur ge Melefit ti àzavu akaba *miwisiŋ. Wal azay, abəkivu ka humbu kay, akudatay àna naŋ. Nahkay miwisiŋ ni ewisiŋaba humbu na dek. »

† Izayi 6.9-10.

Yezu azlapay àna ma gozogul kwa ti kamam

(Mark 4.33-34)

³⁴ Yezu àhi ma ana mis dal-dalani ni ti dek ana ma *gozogul. Ma gayan ya àhi ana tay àna ma *gozogul do ni ti àbi. ³⁵ Àhi ana tay nahkay ti, ti ma ga bay mahəngaray pakama ge Melefit ni mǎgravu. Ma gani nihi :

« Anəhi ma ana tay ti àna ma *gozogul ;
ma goro ya anəhi ana tay ni ti ma manğahani kwa ka mənjàki ga məlan. † »

Yezu adafaba ma gozogul ya àdəmki ka ayum na

³⁶ Eslini Yezu àmbərbu mis dal-dalani ni, òru a mag-am. Eslini ti ndam madəbay nañ ni tǎhədafəñjiyu tǎhi : « Dəfiaba ma *gozogul ya kǎdəmki ka ayum ya àfət a vədan bu na ana leli a zla aw. » ³⁷ Àhi ana tay ahkado : « Maslanja ya ti ezligi hilfi sulumani ni ti nu *Wur ge Mis. ³⁸ Vədan ni ti duniya ; hilfi sulumani ni ti ni ndam ya nday a *Məgur ge Melefit bu ni. Ayum ni ti ndam ya tadəbay *Seteni ni, ³⁹ zal ezir ya ezligi ayum ni ti Seteni. Sarta ga mabaz zlam ni ti mandav ga duniya. Ndam ya tabaz zlam ni ti ni *məslər ge Melefit. ⁴⁰ Yaw akada ya tije ba ayum a, tǎjiaba aku a ni ti, ka mandav ga duniya day atagray ti nahkay : ⁴¹ nu Wur ge Mis anəslərbiiyu məslər goro, atəhəlababa ndam magudar zlam na dek akaba ndam ya ti tijinǰia mis ke divi a na dek a Məgur goro ba. ⁴² Mək atəbiyu tay a *dəluv ga aku vu. Eslini ti etitəwi, atahəpədkabu aslər adaba daliya ya atəcakay ni. ⁴³ Ay ti ndam jireni ni atəsladay akada ga fat ni a Məgur ga Bəñ gatay bu. Maslanja ya ti slimi àfəñ nahəma, mīci lala. »

Ma gozogul àki ke elimeni manğahani a vədan bu akaba àki ke ebirsli

⁴⁴ « *Məgur ge Melefit ti àzavu akaba elimeni manğahani a vədan bu ni. Maslanja nahanj àbu, òru àdi ahər, àzaba àmbati məlanj àngahkivu, àmərva dal-dal. Nahkay àsləka àsəkumoru zlam gayan dek mək àsəkum vədan nani.

⁴⁵ « Nahkay day Məgur ge Melefit ni àzavu ata bay ga cakala ya ti adəbay ebirsli sulumani ni. ⁴⁶ Òru àdia ahər ana sulumana bəlanj àtam ndahanj ni ti òru àsəkumoru zlam gayan dek mək àsəkum ebirsli nani. »

Ma gozogul àki ka zəva

⁴⁷ « Nahkay keti, *Məgur ge Melefit ti àzavu ata zəva ya ti tətəliya a dəluv va, təgəsaya kilif gərgərana kay àna nañ a ni. ⁴⁸ Tamal kilif ni tǎhurviya a zəva ni va, zəva ni àrəha ti tagəjahaya ka dəñ-dəñ a, tanjəhad, tapalakaba kilif na. Kilif sulumani ni təbiyu a hətək vu, ya ti àbəlay do ni ti ni, taboru tay. ⁴⁹ Ka mandav ga duniya day amagray nahkay. Məslər ge Melefit atara tǎhəlkiba ndam cuday àkiba ka ndam jirena ⁵⁰ ga məbiyu tay a *dəluv ga aku vu. Eslini etitəwi, atahəpədkabu aslər adaba daliya ya atəcakay ni. »

† Limis 78.2.

⁵¹ Yezu nakəñ àhi ana tay : « Kicəma ma goro ya nəhi ana kəli na dek aw ? » Nday nakəñ tǎhənggrifəñ tǎhi : « Iy, micia. » ⁵² Mək nañ nakəñ àhi ana tay ahkado : « Nahkay ti bay *məsər Wakita ge Melefit lu, tamal àsəra zlam a àki ka Məgur ge Melefit a lala ti tǎzavu ata bay ahay ya ti anğazlaya zlam məwena akaba midigwena e elimeni gayan ya anğah ni ba ni. »

Ndam Nazaret tǎfəki ahər ka Yezu do

(Mark 6.1-6 ; Lək 4.16-30)

⁵³ Yezu àra èndeverinja ma *gozogul nday nana ti àsləka eslina, ⁵⁴ òru a kəsa gayan vu ka məlanj ya àdək ni. Òru ènjəa ti àcahi ma ge Melefit ana mis a ahay ga *mahəngalavù Melefit ye eslini ni bu. Tàra ticia ma gayan ya àcahi ana tay na ti àgria ejep ana tay a dal-dal. Tǎdəm ahkado : « Məsər zlam hini ti àcahay eley ? Anğət njəda ga magray ere ye ti day-day mis tipi ndo ni ti eley ? ⁵⁵ Nañ wur ga bay madar zlam ni do waw ? Məñani ti Mari do waw ? Bəza ga məñani ata Zek, Zəzef, Zəd, Simu do waw ? ⁵⁶ Bəza ga məñani walani nday tǎbu akaba leli ahalay ni do waw ? Anğət njəda ga magray zlam nani dek ti eley ? » ⁵⁷ Azuhva nani ti mis nday nani tawayay məfəki ahər ka Yezu ndo. Ay Yezu nakəñ àhi ana tay : « Bay məhəngri *pakama ge Melefit ana mis ni ti, tawayay nañ a kəsa gayan bu do. Ata bəñani akaba ndam ga huđ ahay gayan day tawayay nañ do, si a kəsa ndahanj bu kwa ti mis tawayay nañ. » ⁵⁸ Eslini Yezu àgray zlam ndahanj ya ti mis tipi day-day ndo ni kay ndo huya adaba tawayay məfəki ahər do.

Takad Zəñ bay məbaray mis ni

(Mark 6.14-29 ; Lək 9.7-9)

14 Ka sarta gani nani ti mis tǎbu tǎzlapaki ka Yezu. Tǎbu tǎzlapaki nahəma, *Erot bay Gelili ni ècia pakama gatay ya ti tǎdəm na. ² Nañ nakəñ àhi ana ndam ya tǎgri tǎwi ni ahkado : « Nañ nani ti Zəñ bay məbaray mis ni, àməta mək anğaba e kisim ba. Agray zlam magray ejep tata ti adaba anğaba e kisim ba palam. » ³ Bay Erot àdəm nahkay ti azuhva zlam ya àgravu ni. Zlam gani nihi : Erot àzafəña Erodijat wal ge Filip a ; Filip ti wur ga məñ ga Erot. Àra àza wal na ti Zəñ bay məbaray mis ni àhi ahkado : « Kàzay Erodijat ti àwəsl. » Zəñ àra àhia ma nahkay ti bay Erot nakəñ àhi ana ndam gayan tǎgəs nañ, tǎwəl, tǎfiyu a danğay vu, mək tǎgray nahkay. ⁵ Erot àwaya makada Zəñ a, ay ti anğwaz àwərfəña nañ kà ndam *Zəde a, adaba nday dek tǎdəm Zəñ ti nañ bay mahəngaray *pakama ge Melefit.

⁶ Ay a vad nahanj, Erot àgra wuməri ge miwivu gayan a, àzalakabá mis a. Eslini wur ga Erodijat dahalayani àhurkiviyu ka tay, mək àhəbay kə meleher gatay. Àra àhəba nahkay ti həbay gayan ni ègia eri ana bay Erot a dal-dal. ⁷ Nahkay Erot nakəñ àmbadi ana wur ni dək, àhi ahkado : « Ere ye ti kihindifua ni dek nəvuk. » ⁸ Wur ni məñani àra àbikia ma ti àhi ana Erot ahkado : « Nawayay ti kəvu ahər ge Zəñ bay məbaray mis ni ahalay, tǎfukibiya ka paranti a ! » ⁹ Bay ni àra ècia

pakama ga wur na ti àhèlia ahàr a. Adaba àmbadia ana wur na kè meleher ge mis na ti èkeli ere ye èhindi ni koksah. Nahkay àhi ana ndam gayan tégri ana wur ni akada ya àwayay ni, ¹⁰ àslàroru mis a ahay ga dan-gay ni vu ge mekelkibiya ahàr ke Zeñ a. ¹¹ Tàra tètibiya ahàr ge Zeñ nakəñ a ana wur dahalay na ka paranti a ti nañ nakəñ àzikaboru ana mənani. ¹² Ndam madəbay Zeñ ni tàra ticia ti tòru tàzay kisim gani, tili. Tàra tilia ti tòru tēhi ma gani ana Yezu.

Yezu avi zlam məzumani ana mis dəbu zlam

(Mark 6.30-44 ; Lək 9.10-17 ; Zeñ 6.1-14)

¹³ Yezu àra ècia tàkada Zeñ a ti àcəliyu a *slalah ga yam vu, àsləka eslina, òru gwar ka məlanə nahanə. Məlanə gani nani ti driñ a hud gili bu. Ay mis dal-dalani ni tàra ticifiña daday a ti tàdəboru nañ àna asak.

¹⁴ Yezu àra àhəraya a slalah ga yam ni ba, èpia mis dal-dalani na ti tèsia cicihi a dal-dal. Nahkay àhəngaraba ndam ya tēbesey do na e kidinə gatay ba.

¹⁵ Məlakarawa àra ègia ti ndam *madəbay Yezu ni tərəkia, tēhi ahkado : « Leli nihi ti a hud gili bu, sarta day àbi va bi. Hi ana mis ni tàsləka, tòru a kəsa gərgərani ni vu tàdəboru zlam məzumani. » ¹⁶ Eslini Yezu àhəngrifəñ ana tay, àdəm : « Tàsləka day ti kamam ? Lekələm lekələmeni vumi zlam məzumani ana tay. » ¹⁷ Nday nakəñ tēhəngrifəñ, tēhi : « Araña àfəñ kè leli ahalay bi ; si *dipenə zlam, tàkivu kilif cə cilinə. »

¹⁸ Nañ nakəñ àhi ana tay : « Həlumubiya ahalay a. »

¹⁹ Eslini àhi ana mis dal-dalani ni tənjuhada a ga had ke kəzir a, mək nañ nakəñ àhəl dipenə zlamani ni tàkivu kilif cəni ni, àmənəjoru e melefet vu, àgri səsə ana Melefet. Àra àgria səsə a ti èsekaba dipenə na, mək àbi ana ndam madəbay nañ ni ge midieni ana mis dal-dalani ni. ²⁰ Mis nakəñ dek tēzum tēzum, tərəhkaba. Kələnə gani təcakalakabu məgəjəni gani, tərəhvū hətək kru mahar cə àna nañ. ²¹ Mis zawalani ya ti tēzum zlam eslini ni ti agray dəbu zlam ; wál akaba bəza ti tàcalkivu tay ndo.

Yezu asawadaki ka ahàr ga yam

(Mark 6.45-52 ; Zeñ 6.15-21)

²² Ka gani nani ti Yezu nakəñ àhi ana ndam madəbay nañ ni təcəliyu a *slalah ga yam vu, tòru kama gayanə hayañ ke ledi ga dəluv ni, day kwa ti nañ nañani aməhi ana mis ni ti tēdevu, tàsləka. ²³ Tàra tēdeva akaba mis na ti Yezu nakəñ àcəloru a həma vu driñ driñ akaba mis ga mahəngalay Melefet. Məlakarawa àra ègikia, nañ ka ahàr gayanə eslini. ²⁴ Ndam madəbay nañ ni ti ni tàsləka àna slalah ga yam gatay na, tigia driñ driñ akaba dən-dən a. Aməd nañ àbu adadəy slalah ga yam gatay ni agriuru daliya ana tay, ahəngarbiyu tay kələnə. ²⁵ Də gwendeli-gwendeli ti Yezu nakəñ àrəkioru ka tay, asawadakiur ka ahàr ga yam ni njuwanə-njuwanə. ²⁶ Ndam madəbay nañ ni tàra tipia nañ a, nañ àbu asawadaki ka ahàr ga yam nahkay ti bəruv àtikaba ana tay a, tēdəm : « Maslanə àmbavakiva ke leli a ! » Nahkay nday nakəñ tàgra anəgwaz a, tēzlah. ²⁷ Ay Yezu

nakəñ àhi ma ana tay həya, àdəm : « Zum njàda, nu timey. Anəgwaz àwər kəli ba. »

²⁸ Eslini Piyer àhi : « Bay goro, tamal nak ededəñ ti vu divi nəsawadkiuru ka ahàr ga yam ni bilegeni ti nòru afa gayak. » ²⁹ Yezu àhi : « Ra. » Nahkay nañ nakəñ àhəraya a slalah ga yam ni ba, àsawadakiuru ka ahàr ga yam ni àrəkioru ka Yezu nakəñ. ³⁰ Ay àra èpia aməd na àbu akəzlay dal-dal ti àgra anəgwaz a ; nahkay yam ni awayay anday nañ. Nañ nakəñ àzlah, àdəm : « Bay goro, hənəgay nu ti ! » ³¹ Eslini Yezu àtəloru ahar həya, àgəs nañ, mək àhi : « Məfəku ahàr gayak àhəca ; kajalay ahàr cə cə ti kamam ? » ³² Nday nakəñ tàra təcəliya a slalah ga yam ni va ti aməd ni day àmbrənə makəzlani həya. ³³ Eslini nday ya tēvu a slalah ga yam bu ni dek tàbəhadə mirdim ana Yezu nakəñ, tēhi : « Nak ti Wur ge Melefet ededəñ. »

Yezu ahəngaraba mis ka had Zenizaret a

(Mark 6.53-56)

³⁴ Ka ya ti tàsləka, tēhəra dəluv na àndava ni ti nday ka dən-dən ka had Zenizaret. ³⁵ Yezu akaba ndam madəbay nañ ni tàra tēhəraya a *slalah ga yam ni ba ni ti mis ga had nani tēsəra Yezu a həya. Tàra tēsəra nañ a ti tòru tēhi ma gani ana mis ga kəsa ga had nani, nahkay tēhəlibiyu ndam ya tēbesey do ni dek. ³⁶ Təgri kam-kam ti mis nday nani ya tēbesey do ni tīnjifinə kà ma ga azana gayanə ni cilinə. Nday ya ti tīnjifinə ni dek tənəgaba.

Gejewi àki ka zlam ga ndam ya ahaslani ya təcəhi ana mis ni

(Mark 7.1-13)

15 Ka sarta gani nani ndam *Feriziyən ndahanə akaba ndam ndahanə ya *tēsəra Wakita ge Melefet a ni tàsləkabiya a Zerəzalem a, tərəkia ka Yezu a, tēhi ahkado : ² « Ndam madəbay kur ni tēgəskabu magray zlam akada ga ata bənə geli ya ahaslani tēdəfiki ana leli ni do ni ti kamam ? Tēzum zlam day tàbarakaba ahar àna divi gana do ni. » ³ Yezu àhəngrifəñ ana tay, àhi ana tay ahkado : « Lekələm day kagudarum *Divi ge Melefet àna manjəhad ga ndam gekəli ya ahaslani ni ti kamam ? ⁴ Melefet àdəm ahkado : "Nəgwioru a had ana ata buk ata muk." † Àdəm keti : "Bay ya ti endivi bənəni ahkay do ni mənəni nahəma, tàkada nañ a." ††⁵ Ay lekələm zla ti kədəmum ahkado : "Maslanə nahanə esliki məhiani ana bənəni ahkay do ni ana mənəni : Ere ye ti akal nu nənənəki kur àna nañ ni, sədaga ge Melefet." ⁶ Maslanə nani àdəma ma nahkay nahəma, kədəmum tamal àjənəki ata bənəni ata mənəni va do ni ti àgray arəna do. Lekələm kəgrum nahkay ti, kəmbrənəjuma pakama ge Melefet nana pəsak. Kəmbrənəjuma ti kəfumviyu pakama gekəli ya kacəhum ni a məlanə gani vu huk. ⁷ Lekələm kawayum ti mis tēdəm lekələm ndam jireni, ay ti lekələm ndam jireni do ! Melefet àdəma ma sulumana a wakita ga bay mahəngaray *pakama gayanə Izayi ni ba. Pakama gayanə ya ti àdəm ni, àdəmki ti ke kəli. ⁸ Àdəm ahkado :

† Mahərana 20.12 ; Mimbiki 5.16. †† Mahərana 21.17.

“Mis hini tazləbay nu àna ma ciliñ, təjalaku ahàr do simiteni.

⁹ Tazləbay nu ti masakani, adaba zlam gatay ya təcəhay ni ti

ka mawayay ge mis ciliñ, do ni ti ka mawayay goro do.” † »

Zlam ya ti tagray mis « njəlatani do » ni

(Mark 7.14-23)

¹⁰ Yezu àzalakabu mis kayani ni, àhi ana tay : « Lekələm dek bumi slimi ana pakama goro ya nədəm ni, ti kícəm lala. ¹¹ Ere ye ti a dala bu, mis azum àna ma gayan, agray nan “*njəlatani do” ni ti àbi. Si ere ye ti maslanja gani adəm àna ma gayan ni day kwa ti agray nan “njəlatani do.” » ¹² Eslini ndam madəbay nan ni tərəkia, təhi ahkado : « Ma gayak ya kədəm ni àzumia bəruv ana ndam *Feriziyen na ti kəsərkiawaw ? » ¹³ Yezu nakəñ àhəñgrifən ana tay, àdəm ahkado : « Məñgəhaf ya ti Baba nan ya e melefít bu àjav ndo ni lu ataradaba. ¹⁴ Nədəm nahəma, brəñum tay ; nday ti ndam wuluf ya tədafənja ahar kà ndam wuluf ndahanja a ni. Tamal zal wuluf adafənja ahar kà zal wuluf nahanja a ti nday cecəeni atədəgiyu e evid vu. »

¹⁵ Eslini Piyer àhəñgarfən, àhi : « Dəfiaba ma *gozogul ya kədəm ni ana leli a zla aw. » ¹⁶ Yezu àhi ana tay ahkado : « Lekələm day kekilenja kəsərum zlam do waw ? ¹⁷ Adaba ere ye ti mis afiyu a ma vu ni dek ti ahuriyu a huđ vu ciliñ, mək atəhiyu azay gani e dəgzey vu ti kəsərum do waw ? ¹⁸ Ay ere ye ti mis azlapay ni ahəraya ti a məbəruf gayan ba, ma gani nani day kwa ti agudar nan, agray nan “njəlatani do.” ¹⁹ Adaba zlam magudarani dek ahəraya ti a məbəruf ge mis ba. Nahkay ti ajalaki ahàr ka zlam magudarani gərgəri dek : ka makad ahàr, ka magray hala, ka magray mesəwehvu, ke migi akal, ka masəkad malfada akaba ka məsivani ana mis. ²⁰ Ere ye ti agray ti mis egi “njəlatani do” ni ti zlam nday nani. Ay ti məzum zlam məñjəd məbaray ahar akada ge divi ga ata bəñ gekəli ni ti àgray ti mis egi “njəlatani do” do. »

Wal nahan nan wur Zəde do afəki ahàr ka Yezu

(Mark 7.24-30)

²¹ Yezu àsləkaba eslina, òru ka had ga kəsa Tir akaba ga kəsa Sidorj. ²² Wal Kanan nahan nan àbu eslina. Wal ni àra èpia Yezu a ti àrəkia àna zlahay a, àdəm : « Bay goro, *Wur ge Devit, nəsuk cicihi ti ! Wur goro dahalayani àbiyu èbesey do, seteni àbu agri daliya dal-dal. » ²³ Ay ti Yezu àhəlkaba ma ndo. Eslini ndam madəbay nan ni təhi ana Yezu ahkado : « Garay wal hini, adaba nan àbu azlahlənbiyu kə leli, àmbrən do ni. » ²⁴ Yezu nakəñ àhi ana tay : « Təslərbiyu nu ahalay ndo. Təslərbiyu nu ti ana ndam *Izireyel ciliñ, adaba nday akada təmbəmbak ya ti tija ni. »

²⁵ Ay ti wal ni àra àbəhadí mirdim grik ana Yezu meher ndib ana had, àhi : « Bay goro, jənaki nu ti ! » ²⁶ Eslini Yezu àhəñgrifən ana wal nakəñ, àhi ahkado : « Təzafənja zlam məzumani ga bəza, tizligioru ana kərá

† Izayi 29.13.

ti àbəlay do. » ²⁷ Mək wal nakəñ àdəm : « Nahkay, bay goro. Ay ti pis-pis ga zlam məzumani ge mis ya tadəgoru a huđ ga məlan məzumki zlam vu ni, ku kərá gatay day tapalaba təzum timey. » ²⁸ Eslini Yezu àhi ana wal nakəñ : « Wal ni, kəbu kəfəku ahàr lala ; ere ye ti kihindi ni mığravu akada gayak ya kawayay ni. » Ka sarta gani nani wur gayan ni àñgaba həya.

Yezu ahəñgaraba ndam ga arməwər gərgərana

²⁹ Yezu àsləka eslina, òru kə gəvay ga dəluv Gelili. Òru èñjəa ti àcəloru a həma vu. Àra àcəloya ti ànjəhad digəs. ³⁰ Eslini mis dal-dal tərəkia, təhəlibiyu ndam jəgwer, ndam wuluf, ndam dəra, makwayá akaba ndam ga arməwər ndahanja gərgərani, təbəhad tay kə gəvay gayan mək nan nakəñ àhəñgaraba tay a. ³¹ Mis dal-dalani ni təra tipia ndam makwaya ya təzlapay koksah ni təbu təzlapay, ndam dəra tənğaba tīgia səndub-səndubana, ndam jəgwer təsawaday lala akaba ndam wuluf təbu tipi divi nahəma, təmərva dal-dal, nahkay tazləbay Melefít ga ndam *Izireyel ni.

Yezu avi zlam məzumani ana mis dəbu fad

(Mark 8.1-10)

³² Yezu àzalay ndam madəbay nan ni, àhi ana tay ahkado : « Mis nday hini təsu cicihi dal-dal, adaba vad mahkər hi leli məbu akaba tay, zlam məzumani day àfən kə tay va bi. Ay ti nəwayay məmbrən tay ti tasləka àna ləwir a do. Tamal nəhi ana tay “Sləkuma” məñjəd məvi zlam məzumani ana tay nahəma, njəda amələfən kə tay ka ahàr divi ga masləkana bi. » ³³ Ndam madəbay nan ni təhəñgrifən, təhi ahkado : « Leli dek ahalay a huđ gili hini bu ni ti məhəlibiyu *dipen ana tay tərəh àna nan dek ti eley ? » ³⁴ Yezu nakəñ àhi ana tay ahkado : « Dipen àfən kə kəli ehimey ? » Təhəñgrifən, təhi : « Dipen àfən kə leli adəskəla akaba kilif cib-cibeni bal. »

³⁵ Eslini àhi ana mis dal-dalani ni tənəhadə a ga had a. ³⁶ Təra tənəhadə ti àhəl dipen adəskəlani ni akaba kilif ni, àgri səsi ana Melefít. Àra àgria səsi a ti èsekəba, àvi ana ndam madəbay nan ni, ndam madəbay nan ni ti ni tidi ana mis dal-dalani ni dek. ³⁷ Mis nakəñ dek təzum, tərəha àna nan a. Təcakalaviyu məgəjəni ga zlam məzumani ni a hətək vu, tərəhvù hətək adəskəla àna nan. ³⁸ Mis ya təzum zlam eslina ni agray mis dəbu fad, təcalkivu wál akaba bəza ndo. ³⁹ Kələn gani Yezu nakəñ àhi ana mis ni « Sləkuma, » mək təsləkə. Eslini Yezu nakəñ àcəliyu a *slalah ga yam vu àsləkə, òru ka had Magadan.

Zlam ya mis tipi day-day ndo ni

(Mark 8.11-13 ; Lək 12.54-56)

16 Ndam *Feriziyen ndahanja akaba ndam *Sedəseyen ndahanja tərəkia ka Yezu a, tawayay tatəkar nan ti mığudar zlam ; nahkay ti təhi : « Griaya ere ye ti mipi day-day ndo na ana leli a, ti məsər ere ye ti kagray ni ti kagray àna njəda ge Melefít. » ² Yezu àhəñgrifən ana tay, àhi ana tay ahkado :

« Məlakarawa, fat əbu adiyu, tamal kərəma huđ melefit a ndize ti kədəmum : "Hajəñ ti məlañ amanja njəla-ta." ³ Ge miledə tamal kərəma huđ melefit a diliñ-diliñ ti kədəmum : "Kani ti avər ara atəd." Nahkay kəsəruma ere ye ti agravu na əna zlam ya kərəm a huđ melefit bu na ti, kəsərüm zlam ya ti agravu ka sarta hini do ni ti ahəmamam ! ⁴ Ndam ye e hini vu ni ti ndam magudar zlam, təfəki ahər ke Melefit do, tawayay təgriaya ere ye ti mis tiپی day-day ndo na ana tay a. Ay ere ye ti tihindi ni ti Melefit aməgri ana tay do simiteni. Ere ye ti Melefit amədəfiki ana tay ni ti ere ye ti ədafaki əna Zonas ni ciliñ. » Eslini nañ nakəñ əsləka, əmbərbu tay.

Kəgrum zlam akada ga ndam Feriziyey ya tagray ni ba

⁵ Yezu akaba ndam madəbay nañ ni təbu takoru tatuwad dəluv ni ; nday təbu takoru ti ndam madəbay nañ ni təhəl *dipeñ ndo, əgəzalkia ahər ka tay a. ⁶ Eslini ti Yezu əhi ana tay : « Bumvu slimi ana *miwisiñ ga ndam *Feriziyey ni akaba ga ndam *Sedəseyey ni. » ⁷ Nahkay ndam madəbay nañ ni təzlapay e kidiy gatay bu, tədəm : « Ədəm nahkay ti adaba məhəbiyu dipen ndo palam. » ⁸ Yezu nakəñ əra əcia pakama gatay na ti əhi ana tay : « Məfəku ahər gekəli ti əhəca ; kazlapum kədəmum kəhəlumbiyu dipen ndo ni ti kamam ? ⁹ Kicəm ma goro do, kəsərüm do kekileña waw ? Goro ya ti nidi dipen zlamani ana mis dəbu zlamani ni, akaba məgəjəni gani ya kəhəlumaba hətək mərəhvani ehimeya ni ti kəsərümki va do waw ? ¹⁰ Goro ya ti nidi dipen adəskəlani ana mis dəbu fədani ni, akaba məgəjəni gani ya kəhəlumaba hətək mərəhvani ehimeya ni ti kəsərümki va do waw ? ¹¹ Ngay nu nə-calfəñ ti ke dipen dipenani do ni ti kəsərüm do ni ti kamam ? Nu ti nəhi ana kəli ti bumvu slimi əna miwisiñ ga ndam Feriziyey ni akaba ga ndam Sedəseyey ni. » ¹² Nahkay zla ti ndam madəbay nañ ni tərə təsərə Yezu əhi ana tay « Bumvu slimi əna miwisiñ » ti, əzlapiki ana tay ti ke miwisiñ ya ti tiwisiñ dipen əna nañ ni do ; əzlapiki ana tay ti ka zlam ga ndam Feriziyey akaba ga ndam Sedəseyey ya təcahi ana mis ni.

Piyer adəm Yezu nañ əbu Krist Bay gədəkani ya amara ni

(Mark 8.27-30 ; Lək 9.18-21)

¹³ A vad nahañ, Yezu akaba ndam madəbay nañ ni tərə ka had Sezare ge Filip. † Eslini Yezu əhindifiña ma kə tay a, əhi ana tay ahkado : « Mis ti tədəm nu *Wur ge Mis ti nu way ? » ¹⁴ Təhənggrifəñ, təhi ahkado : « Tədəm nak Zeñ bay məbaray mis ni, mis ndahañ tədəm nak Eli, mis ndahañ ti ni tədəm nak Zeremi ahkay do ni nak biliñ ga ndam ya təhəngaray pakama ge Melefit ahaslani ni. » ¹⁵ Eslini nañ nakəñ əhi ana tay ahkado : « Lekələm ti kədəmum nu ti nu way ? » ¹⁶ Simu Piyer əhənggrifəñ, əhi ahkado : « Nak *Krist *Bay gədəkani ya Melefit əslərbiyu ni, nak Wur ge Melefit Bay ga sifa ni. » ¹⁷ Yezu əhi : « Simu wur ge Zeñ, mərvu adaba ma ge jiri hini ya kədəm ni ti mis hi-

hirikeni əhuk do. Əhukaya ma na ti Baba, nañ ti nañ a huđ melefit bu. ¹⁸ Nəhuk nahəma nak Piyer ; anazay kur ga məvi njədə ana ndam məfəku ahər ni akada ya tazay akur, tafəkad asak ga ahay əna nañ ni. † Nahkay ti kisim tekeđi aməgri arəña ana tay do. ¹⁹ Anəvuk lekili ga mahay ga *Məgur ge Melefit : ere ye ti kəgəskabu ka had ndo ni ti e melefit bu day atəgəskabu do ; ay ere ye ti kəgəskabá ka had a ni ti e melefit bu day atəgəskabu. » ²⁰ Eslini Yezu nakəñ ələgi ana ndam madəbay nañ ni, əhi ana tay ahkado : « Ngay nu Krist *Bay gədəkani ya Melefit əslərbiyu ni ti kəhumi ana maslaña ba simiteni. »

Yezu adəm aməmət mək aməngaba e kisim ba

(Mark 8.31-9.1 ; Lək 9.22-27)

²¹ Kwa ka sarta gani nani Yezu əzlapı ana ndam madəbay nañ ni vay-vay, əhi ana tay ahkado : « Ahər ədəm nakoru a Zerəzalem kwa. Ahər ədəm nəcakay daliya dal-dal. Nday gədəkani ni, gədəkani ga ndam *məngalabakabu mis akaba Melefit ni akaba ndam *məsər Wakita ge Melefit ni atawayay nu do, atakad nu. Mək a huđ ga vad məhkərani bu anəngaba e kisim ba. » ²² Piyer əra əcia ma gəyañ na ti əzaba nañ e kidiy gatay ba cak. Ələgi, əhi : « Bay goro, Melefit məjəgəy kur ti ere nani əgrakukvu ba ti ! » ²³ Ay Yezu əmbatk-ibiyu ma ke Piyer, ələgi bilegeni, ədəm : « *Seteni, sləkafua, ru driñ ! Nak ti kacafəña nu ga magray təwi goro a, adaba majalay ahər gayak ti akada ge Melefit ni do, kajalay ahər ti akada ge mis hihirikeni ni. » ²⁴ Eslini Yezu əhi ana ndam madəbay nañ ni ahkado : « Tamal mis awayay adəbay nu nahəma, ahər ədəm məmbrəñ ere ye ti awayay ni ; ku tamal təgri daliya, *tadarfəñ nañ kə təndal nənggu ni mibesey. Tamal mis awayay madəbay nu ti məgray nahkay. ²⁵ Maslaña ya ti ədəm ajəgur sifa gəyañ, awayay əmət ba ni ti emiñiñ. Maslaña ya ti emiñiñ sifa gəyañ azuhva nu ti aməjəgur sawəñ, aməmət day-day do. ²⁶ Tamal mis əngəta elimeni ga duniya na dək mək əjiña sifa gəyañ a ti elimeni gani aziya mam ? Emiñiña sifa gəyañ na ti aməngət mam ga məmbani əna nañ mam ? ²⁷ Adaba nu *Wur ge Mis anara əna njədə ga Baba akaba məslər goro a kay, anəvi zlam ana ku way way do akada ge təwi gəyañ ya ti əgray ni. ²⁸ Nəhi ana kəli nahəma, e kidiy ge mis ya təbu ahalay ni bu ni ti, wudaka ndahañ atəmət ti etipi nu Wur ge Mis anənga, anəhuriyu a bay goro vu. »

Vu ga Yezu ambatvu kə meleher ga ndam madəbay nañ ni

(Mark 9.2-13 ; Lək 9.28-36)

17 Vad muku ka ahər gani zla ti Yezu əzay Piyer, Zek akaba Zeñ wur ga mən ge Zek ni, əhəloru tay ka ahər ga həma zəbalani. Nday ka ahər gatay akaba Yezu ciliñ. ² Tərə tinjəa ti vu ga Yezu ni əmbativa e eri va ana tay nahañ a. Eri gəyañ ni əmbatvu, asladay akada fat, azana ka vu gəyañ day tigia bəd-bəd talla təsladay məlañ. ³ Eslini tipioru Eli nday ata Məwiz

† Sezare ge Filip ti slimi ga kəsa gədəkani.

†† Piyer ti adəmvaba « akur. »

huya, nday tēbu tēzlapay akaba Yezu. ⁴ Piyer àra èpia tay a ti àhi ana Yezu ahkado : « Bay goro, leli mēbu ahalay ti àbēlay. Tamal kawayay ti nara nivicey ahay mahkər, bēlanj gayak, bēlanj ge Mēwiz, bēlanj ti ni ge Eli. » ⁵ Piyer nañ àbu azlapay nahkay ti mēgudunḡudun masladani àhərkiaya ka tay a, ànḡah tay. Dēnḡu ga maslanja àhēnday a mēgudunḡudun ni bu, àdēm : « Nañ hini ti wur goro, nawayay nañ dal-dal, nēmərnu àna nañ dal-dal. Gēsūmiki pakama gayan ! » ⁶ Ndam *madəbay Yezu ni tārā ticia nahkay ti anḡwaz àdēgākia ka tay a dal-dal, tabəhad mirdim meleher ndiba ndiba ana had. ⁷ Ay Yezu nakəñ àhədakfəñiyu ka tay, ènjifinḡ ka tay mək àhi ana tay : « Cikəmaba, kēgrum anḡwaz ba. » ⁸ Nday nakəñ tēheliḡ eri, tīpi maslanja nahəñ ndo, si Yezu nañ bēlanj ciliḡ. ⁹ Nday tēbu tēndaya ahār a hēma ni ba ni ti Yezu àhi ana tay : « Kēhumi ere ye ti kipəm ni ana maslanja ba, si nu *Wur ge Mis ananḡaya e kidinḡ ga ndam evid ba kwa. »

¹⁰ Ndam madəbay nañ ni tēhi ahkado : « Ndam *mēsər Wakita ge Melefit ni tēdēm wudaka *Krist *Bay gədakani ya amara ni eminjia ti, ahār àdēm Eli amara day ti kamam ? » ¹¹ Yezu nakəñ àhənḡrifəñ ana tay àdēm ahkado : « Edefinḡ Eli ara, aslamalakabu zlam dek day. ¹² Ay nēhi ana kēli nahēma, Eli ti àra àndava, ay ti mis tēsər nañ ndo. Tēgria ere ye ti nday tawayay na dek. Nu Wur ge Mis day anəkakay daliya, atēgru nahkay. » ¹³ Eslini ndam madəbay nañ ni tēsəra àzlapaki ti ke Zēñ bay mēbaray mis ni.

Yezu agariaba seteni ana wur nahəñ a

(Mark 9.14-29 ; Lək 9.37-43)

¹⁴ Ka ya ti tinjikia ke mis dal-dalani na ti maslanja nahəñ àhədakfəñiyu ka Yezu, àbəhad mirdim ¹⁵ àhi : « Bay goro, wur goro àbu seteni àniviyu agray daliya dal-dal ; a vad ndahañ adiyu a aku vu ahkay do ni a yam vu. Mēsuk cicihi ti kam-kam ! ¹⁶ Nēzibiya nañ ana ndam madəbay kur na ti tēgariaba, ay ti tislīki ndo. » ¹⁷ Eslini Yezu àdēm : « Lekūlēm ye e hini vu ni ti kēfumki ahār ke Melefit do, lekūlēm ndam magudar zlam ! Nu ananḡəhad kanḡaya akaba kēli aw ? Nu enebesi ana kēli kanḡaya waw ? » Mək àhi ana tay : « Zumubiya wur na ahalay a nīmi. » ¹⁸ Tārā tēzibiya wur na ti Yezu àzlacaki ke seteni ni, mək seteni ni àslēkiaba ana wur na. Nahkay wur ni ègia nañ lala huya.

¹⁹ Eslini ndam *madəbay Yezu ni tēzalay Yezu ka ahār gatay, tihindi nañ, tēhi : « Leli mīslīki magaray seteni nani ndo ni ti kamam ? » ²⁰ Yezu nakəñ àhənḡrifəñ ana tay, àdēm : « Kīslēmki ndo ni ti adaba mēfēki ahār gekūli ke Melefit àhēca. Nēhi ana kēli nahēma, tamal ti mēfēki ahār gekūli ke Melefit kay do, àbu gēzit akada hilfi ga zlam gēziteni ciliḡ nēnḡu ni, kīslēmki mēhiani ana hēma hini : “Sləkaba, ru tegi” nēnḡu ni, agravu. Nahkay ti akal ere ye ti kīslēmki magrani do ni ti àbi. [²¹ Ay ti seteni akada nday nani nahēma, tamal ti kàhənḡgalay Melefit ndo akaba kēgēs ndəra ndo ni ti tēslēkiaba ana mis a koksah.] »

Yezu adəm keti anēmət mək ananḡaba e kisim ba

(Mark 9.30-32 ; Lək 9.43-45)

²² A vad nahəñ, ka ya ti Yezu akaba ndam madəbay nañ ni dek tēbu ka ahār bēlanj e Gelili ni ti, Yezu nakəñ àhi ana tay : « Atədēfiki nu *Wur ge Mis ana mis ti tara tēgēs nu, ²³ tara takad nu. Atakada nu a ti a vad ya mahkər ti ananḡaba. » Nday nakəñ tārā ticia ma gayan na ti àhēlia ahār ana tay a dal-dal.

Məhəl hadam ga ahay gədakani ge Melefit

²⁴ Ka ya ti Yezu akaba ndam madəbay nañ ni tinjua a Kafarnahum a ni ti ndam ya tēhəl hadam ga *ahay gədakani ge Melefit ni tēhədakfəñiyu ke Piyer, tēhi : « Mēsī gekūli ni ti àpəl hadam ga ahay gədakani ge Melefit ni do waw ? » ²⁵ Piyer àhənḡrifəñ ana tay : « Àbəhad do kamam ? »

Ka ya ti Piyer nakəñ àhuriya a ahay va nahēma, Yezu àhi ma enji, àhi : « Simu, kēdēm ahēmamam ? Ndamam tabəhadī hadam akaba janḡal ana bəbay ka had ni mam ? Tabəhadī ana tay ti bəza ga had gatay gatayani tək, ndam mirkwi aw ? » ²⁶ Piyer àhi : « Tabəhad ti ndam mirkwi. » Eslini Yezu nakəñ àhi « Bəza ga had gatay gatayani ti giri-giri ti tēpəl do do waw ? ²⁷ Ay ku tamal nahkay nēnḡu ni, mēzumi bərūv ana tay ba. Nak ru ka dəlūv ti kētelīyu gēya kēgēsaya kilif a. Kilif ya akēgēsaya enjenjeni na ti kēzləkikaba pakama, akədīviyu ahār ana sinḡu akur-akurani, sinḡu nani emisli mēpəl hadam goro akaba gayak. Zəbiya, kēvi ana tay. »

Gədakani ya àtam mis ndahañ ni ti way ?

(Mark 9.33-37 ; Lək 9.46-48)

18 Ka sarta gani nani ti ndam *madəbay Yezu ni tēhədakfəñiyu kà Yezu, tēhi : « A *Məgur ge Melefit bu ni ti way nañ gədakani àtam mis ndahañ way ? » ² Nahkay Yezu nakəñ àzalabiyu wur gēziteni e kidinḡ gatay vu ³ mək àdēm : « Nēhi ana kēli nahēma, tamal kāmbatumkaba majalay ahār gekūli a ndo, kīgēm akada ga bəza cib-cibeni ni ndo ni ti akəhurumiyu a Məgur ge Melefit vu do. ⁴ Adaba maslanja ya ti ahənḡgaroru ahār gayan a had, anḡəhad kudufa akada ga wur hini ni ti nañ nani gədakani àtam mis ndahañ a Məgur ge Melefit bu. ⁵ Tamal ti maslanja àgēskabá wur gēziteni akada hini na azuhva nu a nahēma, àgēskabá nu a. »

Bumvu slimi ti kəgudarum zlam ba

(Mark 9.42-48 ; Lək 17.1-2)

⁶ Yezu àdēm keti « Ndam ya tēfēku ahār ni ti mis tēdēm tislī arānja do akada ga bəza cib-cibeni ni. Ay tamal maslanja agray ti ku way way do e kidinḡ gatay bu mījīkia ke divi a nahēma, hojo tēwəliviya avar gədakani ana maslanja ya èjinḡkia nañ a ni a dēnḡu vu dondul mək tizligiyu nañ a *dəlūv gədakani vu dēzlēz. ⁷ Aw ! Cicihi àki ka ndam ga duniya ! Cicihi àki ka tay ti adaba zlam ya tagray ti mis tījīkia ke divi a ni ti tēbu

kay. Zlam nday nani ti si tâgravu kwa. Ay tamal maslaña agray ti mis ejikia ke divi a nahëma, maslaña nani cicihi amëlëki.

⁸ « Tamal ahar gayak ahkay do ni asak gayak ejinjia kur ke divi a nahëma, kelkaba tay a, boru tay. Àgëski hojo kähuriyu ka mëlän ga sifa àna ahar bëlän ahkay do ni àna asak bëlän ere gani ya tizligiyu kur a *dëluv ga aku vu àna ahar gayak cüeni ni ahkay do ni àna asak gayak cüeni ni. Aku nani ti àmät day-day do.

⁹ Tamal eri gayak ejinjia kur ke divi a nahëma, zaba, zligoru. Àgëski hojo kähuriyu ka mëlän ga sifa àna eri bëlän ere gani ya tizligiyu kur a dëluv ga aku vu àna eri gayak cüeni ni. »

Ma gozogul àki ka tãmbak mijijeni

(Luk 15.3-7)

¹⁰ Yezu àdëm keti : « Bumvu slimi lala ! E kidin ga bëza nday nani bu ni ti ngay bëlän gatayani èsli arañä do ni ti kädëmum ba. Adaba mësler gatay tãbu mi-cikeni a sarta bu dek kè meleher ga Baba nañ ya e mefeit bu ni. [¹¹ Nu *Wur ge Mis nàra ti ga mahəngay ndam ya ti tijiji ni.]

¹² « Bi maslaña nahan tãmbëmbak gayan tãbu din mæk bëlän gani èjia. Àra èpia ti bëlän gani nañ àkibu ka ndahan ni bi nahëma, ambërbu kru kru ambëlmbu mahar ambëlmbani ni a hëma bu, akoru adëboru bëlänani ni, do waw ? Lekëlëm ti kädëmum mam ?

¹³ Nèhi ana kuli nahëma, ka ya ti àdia ahàr a ni ti amërvu àna nañ dal-dal àtama ya amërvu àna kru kru ambëlmbu mahar ambëlmbani ya ti tiji ndo na do waw ? ¹⁴ Nahkay day Bəñ gekuli nañ ya e mefeit bu ni awayay ti ku bëlän e kidin ga bëza nday nani bu day èj ba. »

Magudar zlam akaba mambërfəñana

¹⁵ Yezu àdëm keti : « Tamal wur ga muk àgudaruka zlam a ti rækioru hiki lala lekëlëm cecü cüa. Tamal ècükkiä ma gayak na ti kàslamala wur ga muk na. ¹⁶ Ay tamal ècükki ma do ni ti zalakivu mis bëlän ahkay do ni cü ti kädëgumkioru. Adaba pakama gekuli ya eki-cikëmki ni ahàr àdëm mis cü ahkay do ni mis mahkër tâgray sedi gani. ¹⁷ Ay tamal ti èciiki ma ana tay do ni ti hi ma gani ana ndam ya *tëcakalavu, täfëku ahàr ni. Tamal èciiki ma ana tay do daya ti mənjaləñ akada nañ zal ya àfëki ahàr ke Mefeit do ni, ahkay do ni akada nañ bay *mähəl hadam.

¹⁸ « Nèhi ana kuli nahëma, ere ye ti kägësumkabu ka had ndo ni ti e mefeit bu day atägëskabu do. Ay ere ya kägësumkabá ka had a ni ti e mefeit bu day atägëskabu.

¹⁹ « Nèhi ana kuli keti : tamal ti mis cü e kidin gekuli bu ka had ma gatay àrakabaya ku àki ka mam nənggu ni, tãhəngalaləña zlam gani kà Bəñ goro ya e mefeit bu na ti aməvi ana tay. ²⁰ Adaba ka mëlän ya mis cü mahkër tãngasva àna slimi goro a ni ti nu nəbu eslini e kidin gatay bu. »

²¹ Eslini Piyer àhədakfəñiyu ka Yezu, àhi ahkado : « Bay goro, tamal wur ga mma nañ àbu agudaru zlam ti nambërfəña sak ehimey ? Sak adëskëla waw ? »

²² Yezu nakəñ àhi : « Mbërfəña sak adëskëla ti nəhuk do. Mbërfəña ti sak kru kru adëskëla sak adëskëla.

²³ *Məgur ge Mefeit day nahkay : tēzavu ata bay nahan awayay asər duwa gayan ya àfəñ kà ku way way do e kidin ga ndam məgri tēwi gayan bu ni, ti tēpəli.

²⁴ Ka ya ti nañ àbu acalfəñ kà ma gani nahkay ti tēz-ibiyu bay məgri tēwi nahan duwa gayan àfəñ àgra miliyem ehimeya. ²⁵ Ay ti èsliki mēpəlani koksah, nahkay bay ga duwa ni àdëm tēsəkumoru nañ nənani, wal gayan, bəza gayan akaba zlam gayan ni dek ga mēpəli duwa ni àna nañ. ²⁶ Eslini bay məgri tēwi nakəñ àbəhadī mirdim meleher ndib ana had ana bay ga duwa ni, àhi : “Kam-kam besəa hayan, nara nəpəluk duwa gayak ni dek.” ²⁷ Eslini nañ nakəñ àsia cicihi ana bay ga duwa na. Nahkay bay ga duwa ni àmbërfəñ duwa ni dek mæk àhi “Sləka zlam gayak a.”

²⁸ « Ka ya ti bay magray tēwi nakəñ nañ àbu asləka ni ti tãbakabu ahàr ata maslaña nahan. Maslaña gani nani ti tãbu tagrakabu tēwi, ay ti duwa gayan àfəñ àgray jik din. Nañ nakəñ àdëki cip ka dənggu, àhi : “Si kəpəlu duwa goro ni kwa.” ²⁹ Eslini nañ ya tagrakabu tēwi nakəñ àbəhadī mirdim, àhi : “Kam-kam besəa hayan, nara nəpəluk duwa gayak ni dek.” ³⁰ Ay nañ nakəñ òru àfiyu nañ a dəngay vu, awayay mēpəliaba duwa gayan na dek day ti atafaya nañ a. ³¹ Ndam ya tagrakabu tēwi akaba tay ka ahar bëlänani ni tãra tipia ere ye ti àgri ana nañ nahan na ni ti àwəria bərvu ana tay a dal-dal. Nahkay nday nakəñ tōru tãngəhadī ma gani ana bay ya ti təgri tēwi ni. ³² Nañ nakəñ àra ècia ma na ti àdëm tēzalibiya nañ a. Àra ènjia ti àhi : “Nak bay məgru tēwi hini ti nak cudayani. Nəmbërfuka duwa goro na dek adaba kəgrua kam-kam a, kädëm nambërfuk ti ³³ ay nak ti maslaña ya ti kəgrumkabu tēwi ni àsuk cicihi akada gayak ya kəsü cicihi ni ndo ni ti kamam ?” ³⁴ Nahkay bay ga duwa ni àzuma bərvu a dal-dal, àdëm tēzoru nañ a dəngay vu ti tēgri daliya, si tamal aməpəlabä duwa gayan na dek day kwa ti atafaya nañ a. »

³⁵ Yezu àdëm keti : « Tamal lekëlëm kəmbəñumfəña zlam ya ti mis tãgudari ana kuli na kà tay àna huđ bëlän a do ni ti, Baba nañ ya e mefeit bu ni aməgri ana kuli day akada ga bay ga duwa ya àgri ana bay məgri tēwi ni. »

Yezu adəmki ma ka maday wal akaba magaray wal

(Mark 10.1-12)

19 Yezu àra èndeveriña pakama gayan na ti àsləka e Gelili a, òru ka had *Züde, ke ledi nahan ga zalaka *Zürden. ² Mis dal-dal tädëboru nañ, mæk nañ nakəñ àhəngaraba ndam ya tēbesey do na.

³ Eslini ndam *Feriziyen ndahan tärəkia. Tihindifiña ma, tēhi ahkado : « Àgëski ti mis agaray wal gayan ka mawayay gayan aw ? » Tēhi nahkay ti adaba tawayay tatakər Yezu ti mädëm ma magudarani. ⁴ Yezu nakəñ àhəngrifəñ ana tay, àdëm : « Kwa ka mənjäki ga

məlan, ka ya ti Melefit àgraya mis a ni ti àgraya ata zal ata wal a. Kèjengum ma gani a Wakita ge Melefit ni bu ndo waw ? ¹⁵ Melefit àdəm : “Nahkay ti mis zalani amahəraya a ahay ga bənjani ata mənəni ba, mək atanjəhadkabu ata wal gayaŋ. Nday cəni ti vu gatay emigi bəlan.” ¹⁶ Nahkay ti nday cəni medeveni va do. Tigia vu gatay bəlan. Ere ye ti Melefit èbedekabá ni ti mis hihiriken i èdekaba ba. » ⁷ Mək nday nakəŋ təhəŋgrifəŋ, təhi : « Məwiz àdəm tamal mis tedevu ata wal gayaŋ ti ahər àdəm abəki wakita gani, avi day kwa ti agaray ti kamam ? † » ⁸ Yezu nakəŋ àdəm : « Məwiz àvi divi ana kəli ga magaray wál gekəli ti adaba lekələm kəwayum mægəsumkabu ma ge Melefit do palam. Ay ka mənəki ga məlan ti àgravu nahkay ndo. ⁹ Nəhi ana kəli nahəma, maslanə ya ti àgara wal gayaŋ a, day wal ni àgray mesəwehvu ndo, mək àda wal nahan a nahəma, maslanə nani àgra hala. »

¹⁰ Eslini ndam madəbay naŋ ni təhi : « Tamal ègia nahkay e kidiŋ ga zal ata wal ba ti ngulum mis təday wal va ba simiteni. » ¹¹ Yezu àhi ana tay ahkado : « Təgəskabu ma gani hini ti mis dek do ; təgəskabu ti si ndam ya ti Melefit àvia njəda gana ana tay a ni kwa. ¹² Zlam ndahan təbu gərgəri təcafəna mis ka maday wal a : mis ndahan kwa tiweya tay a vu gatay àwayay wal do. Mis ndahan ti ni mis təcad tay. Mis ndahan keti ti ni təwayay maday wal do azuhva *Məgur ge Melefit. Maslanə ya esliki mægəskabu pakama hini nahəma, mægəskabá. »

Yezu agri sulum ge Melefit ana bəza cib-cibeni

(Mark 10.13-16 ; Lək 18.15-17)

¹³ Kələŋ gani mis ndahan təhəlibiyu bəza cib-cibeni ana Yezu ti mähəŋgali Melefit ana tay àna məbəki *ahar gayaŋ ka tay. Nday təbu təhəlibiyu bəza ni nahkay ti ndam madəbay naŋ ni tələgi ana tay. ¹⁴ Ay Yezu àhi ana tay ahkado : « Mbrəŋum bəza tãra afa goro a, kəcumfəŋa tay a ba. Adaba mam, *Məgur ge Melefit ti ga ndam ya təbu akada ga bəza ni. » ¹⁵ Àra àdəma ma nahkay ti àbəki ahar ka bəza ni. Kələŋ gani àsləka eslina.

Bay ge elimeni

(Mark 10.17-31 ; Lək 18.18-30)

¹⁶ Wur dagwa nahan əbu ti àrəkia ka Yezu a, àhi : « Məsi, ti nəŋgət *sifa ya àndav day-day do ni ti nàgray zlam sulumani weley ? » ¹⁷ Yezu àhi ahkado : « Kihindi nu àki ka zlam sulumani ti kamam ? Mis sulumani ti naŋ bəlan. Tamal kawayay məŋgət sifa ya àndav day-day do ni ti gəskabá *Divi ge Melefit a. » ¹⁸ Naŋ nakəŋ àhi : « Divi weley ? » Yezu nakəŋ àhəŋgrifəŋ, àhi : « Kəkad mis ba ; kàgray hala ba ; kigi akal ba ; kagray sedi ti kəsəkad malfada ba ; ¹⁹ həŋgrioru ahər a had ana ata buk ata muk ; wayay ndam ya ti nak kəbu aka-ba tay ni akada ya kawayay ahər gayak gayakani ni. †† » ²⁰ Eslini wur dagwa ni àhəŋgrifəŋ, àhi ahkado : « Divi nani ti nəgəskabá dek, ay ti mam àhəcukivu keti

† Mənjay Mənjəkiani 1.27 ; 5.2. †† Mənjəkiani 2.24. ‡ Mimbiki 24.1. †† Mahərana 20.12-16 ; Mimbiki 5.16-20 ; Levi 19.18.

mam ? » ²¹ Yezu àra ècia pakama gayaŋ na ti àhi ahkado : « Tamal kawayay migi mis sulumani lala nahəma, ru kəsəkumoru zlam gayak dek ti kidi siŋgu gani ana ndam talaga. Nahkay ti akəŋgət elimeni e melefit bu. Akagra zlam nana dek nahəma, kàra, kədəbay nu. » ²² Wur dagwa nakəŋ àra ècia ma ga Yezu ya àhi na ti àhəlia ahər a. Nahkay àsləka sasuhwa, adaba zlam gayaŋ əbu dal-dal.

²³ Eslini Yezu àhi ana ndam madəbay naŋ ni ahkado : « Nəhi ana kəli nahəma, bay ge elimeni mähuriyu a *Məgur ge Melefit vu ti zləzladá dal-dal. ²⁴ Nəhi ana kəli keti : ezligwemi ahuriyu e evid ge lipri vu kwalac ti agravu aw ? Ay ti bay ge elimeni mähuriyu a Məgur ge Melefit vu ni ti zləzladá dal-dal, àtama ge ezligwemi ya ahuriyu e evid ge lipri vu na. » ²⁵ Ma ga Yezu ya àdəm ni àgria ejep ana ndam madəbay naŋ na dal-dal. Nday nakəŋ təzlapay e kidiŋ gatay bu, tədəm ahkado : « Ay tamal nahkay ti way ti Melefit amahəŋgay naŋ way ? »

²⁶ Eslini Yezu àmənjaləŋ kà tay, àhi ana tay ahkado : « Mis ti tàgray koksah ; ay Melefit ti esliki magray zlam dek tata. »

²⁷ Eslini Piyer àhi ana Yezu nakəŋ ahkado : « Iy zla, leli məmbrəŋa zlam a dek, madəbay kur ti mam amagrakivu ke leli mam ? » ²⁸ Yezu àhi ana tay : « Nəhi ana kəli nahəma, a duniya ya atagraya məweni ni ba ni ti nu *Wur ge Mis anəhuriyu a məlan masladani goro vu, ananjəhadviyu e kərsi ga bay goro vu. Ka sarta gani nani ti lekələm ya kədəbum nu ni day akan-jəhadumviyu e kərsi kru mahar cə vu ga magrafəŋa seriya kə dini kru mahar cəni ge Izireyel na. ²⁹ Ku way way do àmbərba zlam gayaŋ azuhva nu a, bi àmbərba ahay gayaŋ, bəza ga mənəni, ata bənjani, bəza gayaŋ ahkay do ni vədaŋ gayaŋ nahəma, aməŋgətvú zlam nday nani kay àtam ndahan ni sak diŋ. Aməŋgət sifa ya àndav day-day do ni daya. ³⁰ Ay ti nday gədəkani ya kama ge mis ni ti, mis kay e kidiŋ gatay bu atanəgoru kələŋ ge mis. Nday ya kələŋ ge mis ni day etigi gədəkani kama ge mis. »

Ndam magray təwi a vədaŋ bu

20 Yezu àdəm keti : « *Məgur ge Melefit ti àzavu akada ga maslanə nahan àhəraya də ge miledə a, awayay ahəloru mis ga məgri təwi a vədaŋ gayaŋ vu ni. ² Nahkay tàgraki cakala àki ke təwi ga rukani, mək naŋ nakəŋ ahəloru tay a vədaŋ gayaŋ ni vu. ³ Àhəraya àna njemdi ambəlməbu a keti, èpi mis ndahan təbu a kəsa bu təwi gatay àbi, ⁴ mək àhi ana tay : “Lekələm day dəgum a vədaŋ goro vu kəgrum təwi ti anəpəl kəli kala-kala akada ge təwi gekəli ya akəgrum ni.” ⁵ Nday nakəŋ mək təsləka tòru. Naŋ nakəŋ àhəraya fat wis a keti, àgray nahkay ; àna njemdi mahkər day àgray nahkay. ⁶ Agray njemdi zlam nahəma, naŋ nakəŋ àhəraya keti, àdi ahər ana mis ndahan təbu eslini mək àhi ana tay ahkado : “Kənjəhadum ahalay ruk kəgrum təwi do ni ti kamam ?” ⁷ Nday nakəŋ təhəŋgrifəŋ təhi : “Adaba maslanə èhindiki leli ke təwi gayaŋ ndo.” Naŋ nakəŋ àhi ana tay : “Lekələm day dəgum kəgrum təwi a vədaŋ goro vu.”

⁸ « Mələkarawa àra ègia ti bay ga vədañ ni àhi ana gəđakani ga ndam ge təwi gayañ ni ahkado : “Zalabiya ndam magray təwi na, peli siñgu ge təwi ni ana ku way way do. Njəki məpəl ndam ya tàra kələñ a ceceni ni, ndeveriñ àna nday ya tàra enjia ni.” ⁹ Nahkay nday ya tōru a vədañ vu àna njemdi zlamani ni tàra, mək təvi ana ku way way do siñgu ge təwi ga rukani.

¹⁰ Nahkay sarta ga məpəl nday ya tōru e təwi vu enji ni àra enjia ti təhi ana ahàr tara təvi ana tay àtam gatay ndahañ ni. Ay ti təvi ana ku way way do gatay day siñgu ge təwi ga rukani cilij. ¹¹ Tàra təvia siñgu na ana tay a nahkay ti nday nakəñ təzərđi ma ana bay ga vədañ ni, ¹² təhi : “Nday hini ya tàra kələñ a ni, tğray təwi njemdi biliñ həya ti kəpəl tay kala-kala akaba leli ya mğray təwi rukani a fat bu, màmətakaba dal-dal ni ti ahəmamam ?” ¹³ Eslini bay ga vədañ ni àhi ana bəlañ gatay ni ahkado : “Zləba goro ni, ere ye ti nəvuk ni ti kigeni : mğray cakala ti àki ka siñgu ge təwi ga rukani do waw ?” ¹⁴ Za siñgu ge təwi gayak a ti kəsləka nimi. Nawayay nəvi siñgu ana bay ya ti àra kələñ a ni kala-kala akada ya nəvuk ana nak ni. ¹⁵ Maslaña àbu agurki nu ka zlam ya ti nagray àna siñgu goro ni aw ? Tək day ti nəgri sulum ana mis ti awərək bəruv aw ?” ¹⁶ Nahkay nday ya təbu kələñ ge mis ni ti, mis ndahañ e kidiñ gatay bu etigi gəđakani kama ge mis. Nday gəđakani ya kama ge mis ni ti ni, mis ndahañ e kidiñ gatay bu atanğoru kələñ ge mis. »

Yezu àdəm sak ya mahkər aməmət mək amağgaba e kisim ba

(Mark 10.32-34 ; Lək 18.31-34)

¹⁷ Yezu nañ àbu akoru, àzay divi ya ti acəloru a Zerəzalem ni ti àzalakabu ndam madəbay nañ kru mahar cəeni ni. Nday təbu takoru ti àhi ana tay ahkado : ¹⁸ « Cəm day, nihi ti leli məbu məcəloru a Zerəzalem. Eminjəa eslina ti atəgəsi nu *Wur ge Mis ana gəđakani ga ndam *mañgalabakabu mis akaba Melefit akaba ana ndam *məsər Wakita ge Melefit ni. Eslini atəđəm si takad nu kwa, ¹⁹ atəgəsi nu ana ndam ya təfəki ahàr ke Melefit do ni ; nday nani ti eteyefə, atəzləb nu àna kurupu cək cək, atakadfanjiyu nu kà təndal, mək a vad ya mahkər ti anağgaba. »

Məñ ga ata Zek nday ata Zeñ ehindifiña zlam kà Yezu a

(Mark 10.35-45)

²⁰ Eslini wal ge Zebede tərəkia ka Yezu a akaba bəza gayañ ata Zek nday ata Zeñ a. Tàra tinjikia ti məñ gatay ni àbəhadı mirdim ana Yezu meleher ndıb ana had, awayay ehindifiña zlam a. ²¹ Yezu àhi ahkado : « Kawayay ti nəgruk mam ? » Wal nakəñ àhi : « Ka ya ti akəzuma bay gayak gəđakani na ti kəvi divi ana bəza goro hini cəeni ni tənəhadfuk kə gəvay, bəlañ ka ahar ga daf, bəlañ ka ahar ga gəjar gayak ti. » ²² Ay ti Yezu àhi ana tay ahkado : « Ere ye ti kihindəm ni ti kəsərüm do. Ekisləmki misi zum ge hijiyem † ya enisi ni tata waw ? » Nday nakəñ təhi : « Misliki. » ²³ Eslini Yezu àhi

† Zum ge hijiyem ni ti awayay adəmvaba daliya ga Yezu ya amacakay ni.

ana tay ahkado : « Ekisəm zum ge hijiyem ye enisi ni ti amagravu edediñ. Ay ti maslaña ya ti aməđəm way amanəhadfu kà ahar ga daf akaba kà ahar ga gəjar goro way ni ti nu do. Nani Bay Melefit àna ahàr gayañ day ti aməvi məlañ nani ana mis ya nañ àdaba tay a ni. »

²⁴ Ka ya ti ndam *madəbay Yezu kruani ndahañ ni ticia ma na ti təzumkia bəruv ka tay cəeni na. ²⁵ Eslini Yezu àzalakabu ndam madəbay nañ ni dek, àhi ana tay ahkado : « Kəsəruma, bəbay ga had ni ti təgur mis ga njəda. Gəđakani ga məlañ day təđəm ahàr àdəm mis təgri təwi ana tay kay, təmbrəñ mis do. ²⁶ Ay e kidiñ gekəli bu ni ti àgravu nahkay ba. Tamal ti maslaña e kidiñ gekəli bu awayay migi gəđakani ti mīgi bay məgri təwi ana kəli kwa sawañ. ²⁷ Tamal ti maslaña e kidiñ gekəli bu awayay migi kama gekəli ti mīgi evidi gekəli kwa. ²⁸ Nu *Wur ge Mis nàra ti, nəwayay ti mis təgru təwi do. Nàra ti ga məgri təwi ana mis sawañ, navay sifa goro ga mambay mis kay àna nañ. »

Yezu ahəğgaraba ndam wuluf a cə

(Mark 10.46-52 ; Lək 18.35-43)

²⁹ Ka ya ti Yezu nañ àbu asləka a Zeriko akaba ndam madəbay nañ na ti mis kay təđəboru nañ. ³⁰ Eslini tədi ahàr ana ndam wuluf ndahañ cə, nday təbu manjəhadani kà gəvay ge divi. Nday nakəñ tàra ticia Yezu nañ àbu akoru ti təđəgiki ka zlahay, təđəm : « Bay geli, *Wur ge Devit, məsuk cicihi ti ! » ³¹ Mis kayani ni tələgi ana tay, təhi ana tay : « Lakumkaba. » Ay nday ti ni təzlahkivu kay kay sawañ, təđəm : « Bay geli, wur ge Devit, məsuk cicihi ti ! » ³² Yezu àra ècia zlahay gatay na ti ècik, àzalay tay mək àhi ana tay ahkado : « Kawayum ti nəgri mam ana kəli mam ? » ³³ Eslini təhi ahkado : « Bay geli, mawayay ti mīpi divi ti ! » ³⁴ Nday nakəñ təsia ciciha ana Yezu a, mək Yezu enjifiñ kə eri gatay ni. Ka ma geli hini tīpi divi həya, mək təđəboru nañ.

Yezu ahuriyu a Zerəzalem

(Mark 11.1-11 ; Lək 19.28-40 ; Zeñ 12.12-19)

21 Tōru tinjəa cifa kà gəvay ga Zerəzalem a, nday gwar ka həma *Oliviye, kama ga kəsa Betfazi ti Yezu àslər ndam madəbay nañ ni cə, ² àhi ana tay ahkado : « Dəgum a kəsa tegəni kama gekəli ni vu. Ek-injəmiya nahəma, akədumi ahàr ana azoñgu məwəlani wur gani àfəñ kà gəvay. Picehəmubiya, dəguma àna tay a. ³ Ay tamal maslaña ahi ma ana kəli ti humi ahkado : “Bay geli awayay.” Nahkay ti atəmbərfəñ tay kə kəli həya. »

⁴ Zlam gani nani àgravu dek nahkay ti, ti pakama ga bay mahəğgaray *pakama ge Melefit ni mğravu. Pakama gani nihi :

⁵ « Humi ana ndam *Siyon : “Bay gekəli nañ tegi ara, nañ kudufa.

Nañ àki ka məñ ga azoñgu, àki ka wur ga azoñgu ya mis təhəl zlam àna nañ ni.” †† »

⁶ Mək ndam *madəbay Yezu ni tōru tğray ere ye ti Yezu àhi ana tay tğray ni. ⁷ Nday nakəñ təzəbiyu məñ

†† Məñjay Zakari 9.9.

ga azongu ni akaba wur ga azongu ni. Tàra tìnjia àna tay a ti tēbēki azana ka tay mək Yezu ànjəhadkiyu. ⁸ Mis dal-dal eslini tēpabivoru azana gatay e divi vu, mis ndahaŋ ti ni tākwhabiyu slimberi a vədaŋ bu, tēbēhadivoru bilegeni. ⁹ Yezu naŋ àbu akoru ti mis dal-dalani ya kama gayaŋ akaba ya kələŋ gayaŋ ni tēgray salalay, tēzləbay naŋ, tēdəm : « *Hozana ana *Wur ge Devit ! Bay Melefit mēgri sulum gayaŋ ana maslaŋa ya ti ara àna slimi gayaŋ a ni ! Tēzləbay Melefit driŋ agavəla ! † »

¹⁰ Ka ya ti Yezu àhuriya a Zeruzalem a ni ti mis ga kəsa ni dek ahàr àhəlia ana tay a dal-dal. Mis ndahaŋ tēdəm : « Naŋ hini ti way ? » ¹¹ Mək mis kayani ni tēdəm : « Naŋ hini ti Yezu bay mahəŋgaray pakama ge Melefit, naŋ zal Nazaret ka had *Gelili. »

Yezu a ahay gəđakani ge Melefit ni bu

(Mark 11.15-19 ; Lək 19.45-48 ; Zeŋ 2.13-22)

¹² Yezu àhuriyu a dalaka ga *ahay gəđakani ge Melefit ni vu, àdi ahàr ana mis təsəkumvoru zlam akaba ndam məsəkum zlam, mək ànjəki ka magaraya tay e mite va. Àmbəhadaba tabəl ga ndam mambay singu na akaba mələŋ manjəhadani ga ndam məsəkumoru kurkoduk na. ¹³ Àhi ana tay ahkado : « Àbu mēbəkiani a Wakita ge Melefit bu, Melefit àdəm : “Ahay goro zla ti atədəm ahay ga *mahəŋgalavù Melefit.” †† Ay lekələm ti kəmbatumkaba, ègia ahuzl ga ndam akal a. »

¹⁴ Eslini a dalaka ga ahay gəđakani ge Melefit ni bu ni ti ndam wuluf akaba ndam dəra tərəkia ka Yezu a, mək àhəŋgaraba tay a. ¹⁵ Ka sarta gani nani ti bəza təzlah a ahay gəđakani ge Melefit ni bu, tēdəm : « *Hozana ana *Wur ge Devit. » Gəđakani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni akaba ndam *məsər Wakita ge Melefit ni tēra tipia zlam magray ejep ga Yezu ya agray na akaba ticia zlahay ga bəza na ti nday nakəŋ tēzuma bəruv a. ¹⁶ Eslini nday nakəŋ tēhi ana Yezu : « Kəbu kici ere ga bəza ya tēdəm ni aw ? Tagray nahkay ti àbəlay aw ? » Yezu àhi ana tay : « Iy, nəbu nici ere ye ti tēdəm ni. Ay a Wakita ge Melefit bu Devit àhi ana Melefit nahkay hi : “Kəgray ti ku bəza dac-dacani akaba bəza ya ka ahar ni tekedí tēzləbay kur.” ‡ Ma gani nani ti kē-jeŋgəm ndo waw ? » ¹⁷ Eslini àmbərba tay, àsləkaba a kəsa ni ba, òru a Betani mək àndəhadbu eslini hundum.

Məŋ ga wəruv ya èwi bəza ndo ni

(Mark 11.12-14, 20-24)

¹⁸ Də ge miledə gani, Yezu nakəŋ naŋ àbu aŋgoru a kəsa ni vu ti ləwir àwərkaba naŋ a. ¹⁹ Ləwir ni naŋ àbu awər naŋ nahkay ti èpi məŋ ga *wəruv kà gəvay ge divi. Naŋ nakəŋ òru kà gəvay gani. Òru ènjəa ti àdifəŋ ahàr ana bəza gani ndo, si slimberi ciliŋ, mək àhi ana məŋ ga wəruv ni ahkado : « Nak ti day-day ekiwi bəza va do. » Eslini məŋ ga wəruv ni èkəli həya. ²⁰ Ndam madəbay naŋ ni tēra tipia ti àgria ejep ana tay a, tēdəm ahkado : « Ka ma geli hini ti məŋ ga wəruv ni

èkəlia həya ti ahəmamam ? » ²¹ Eslini Yezu àhi ana tay : « Nəhi ana kəli nahəma, tamal kəfumkia ahàr ke Melefit a, kəjalum ahàr cə cə do ni ti ekisləmki magray ere ye ti nəgri ana məŋ ga wəruv ni ciliŋ do, ku kəhumi ana həma hini : “Radvaba, ru kədiyu a *dəluv gəđakani vu” nəŋgu ni, agravu. ²² Tamal ti kəfumkia ahàr ke Melefit a ti Melefit aməvi ere ye ti kahəŋgalumfəŋa ni dek ana kəli. »

Yezu agray təwi ti way àvi divi gani way ?

(Mark 11.27-33 ; Lək 20.1-8)

²³ Yezu àhuriyu a dalaka ga *ahay gəđakani ge Melefit ni vu. Ka ya ti naŋ àbu acahi zlam ana mis ni ti gəđakani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni akaba gəđakani ndahaŋ tərəkia, tēhi : « Kəgray təwi hini nahkay ti kəŋgət divi gani eley ? Way àvuk divi gani way ? » ²⁴ Yezu àhəŋgrifəŋ ana tay, àdəm : « Nu day nihindifiŋa zlam bələŋ kə kəli a. Kəhəŋgrumufəŋa nahəma, nu day nəhəŋgrifəŋ ana kəli, nədəfi bay ya ti àvu divi ge təwi ya ti nagray ni ana kəli. ²⁵ Nəhi ana kəli nahəma, *baray ge Zeŋ ya ti àbaray mis ni ti njəda gani Melefit àvi tək, tək day ti mis təvi aw ? »

Təra ticia ma na nahkay ti tēgray gejewi e kidiŋ gatay bu, tēdəm : « Tamal məhi : “Melefit àslərbiyu naŋ” hi nahəma, ara ahi ana leli : “Kəgəsumkabu pakama gayaŋ ni ndo ni ti kamam ?” ²⁶ Ay tamal mədəm keti : “Mis təvi njəda gani” ti àrakaboru do ; aŋgwaz awər-fəŋa leli kə mis tezl-tezleni na, adaba nday dek tēdəm Zeŋ ti naŋ bay mahəŋgaray *pakama ge Melefit. » ²⁷ Nahkay ti tēhəŋgrifəŋ ana Yezu, tēhi : « Leli məsər do. » Eslini Yezu àhi ana tay : « Nu day nədəfi bay ya ti àvu divi ge təwi ya ti nagray ni ana kəli do bilegeni. »

Ma gozogul àki ka bəza ndahaŋ cə

²⁸ Yezu àhi ana tay keti : « Cəm day, ma goro àbu nəhi ana kəli ti, akajalumki ahàr ti ahəmamam ? Maslaŋa nahaŋ àbu bəza gayaŋ tēbu cə. Àhi ana bələŋ gani : “Wur goro ni, ru kəgray təwi a vədaŋ bu kani.” ²⁹ Wur ni àhəŋgrifəŋ, àhi : “Nòru do.” Ay àpəsa gəzit ti ajalay ahàr nahaŋ mək òru a vədaŋ ni vu. ³⁰ Bəŋ gatay ni àhi ana wur nahaŋ ni day nahkay. Wur ni àhəŋgrifəŋ, àhi : “Bəba nicia, nakoru.” Ay ti àcuhway moroni ndo. ³¹ E kidiŋ ga bəza cəeni ni bu ni ti way àgra ere ye ti bəŋani awayay na way ? » Tēhəŋgrifəŋ tēhi : « Naŋ ye enjenjeni ni. » Mək Yezu àhi ana tay : « Nəhi ana kəli nahəma, ndam *məhəl hadam akaba wəl mesəwehvu atəhuriyu a *Məgur ge Melefit vu enji gekəli. ³² Adaba Zeŋ bay məbaray mis ni àra afa gekəli a, àdəfikia divi ge jiri ana kəli a, ay ti kəgəsumkabu ma gayaŋ ni ndo. Ay ndam məhəl hadam akaba wəl mesəwehvu tēgəsk-abá sawaŋ. Ku kàra kìpəma nahkay nəŋgu ni, kəmbatumkaba majalay ahàr gekəli a ga məgəskabu ma ge Zeŋ na ndo. »

† Məŋjay Limis 118.25-26. †† Məŋjay Izayi 56.7 ; Zeremi 7.11.
‡ Limis 8.3.

Ma gozogul àki ka ndam mawês vedañ cudayani

(Mark 12.1-12 ; Lük 20.9-19)

³³ Yezu àhi ana tay keti : « Bumi slimi ana ma *gozogul nahañ keti : Bay ga vedañ nahañ àbu nahêma, àjavù mên ga zlam a vedañ gayañ ni vu, † àcafên azlaw tekesl, àgraya melañ ga mēducaya yam ga bēza ga mên ga zlam na, àkay lēli zabalani, mis acēlkiyu ka ahār gani ga majēgay vedañ ni. Kēlēñ gani àfivù vedañ ni a ahar vu ana mis ti tēwēs, mēk àslēka, òru e mirkwi zlam gayañ. ³⁴ Sarta ga mēpalay bēza ga zlam ni àra ènjia ti bay ga vedañ ni àslēbiyu ndam mēgri tēwi afa ga ndam mawēs vedañ ni ti tēhēlikaboru ja gani gayañ. ³⁵ Ay nday ya tēslēbiyu tay ni tēra tīnjia ti ndam mawēs vedañ ni tēgēs tay yaw yaw. Tēra tēgēsa tay a ti tēzlēb bēlañ gani, tākād bēlañ gani, bēlañ gani ti ni tī-zligi àna akur simiteni. ³⁶ Eslini bay ga vedañ ni àslēbiyu mis ndahañ kay tētām nday ye enjenjeni ni. Tēra tīnjia ti ndam mawēs vedañ ni tēgri ana tay akādā ya tēgri ana nday ye enjenjeni ni. ³⁷ Kēlēñ gani nahēma, bay ga vedañ ni àslēbiyu wur gayañ gayañani, àhi ana ahār : “Wur goro ni ti atēgēsiki ma.” ³⁸ Ay ndam mawēs vedañ ni tipia wur na nañ àbu ara ti tēzlapay e kidīñ gatay bu, tēdēm ahkado : “Nañ tegēni ti mekeji gayañ ; mēmbrēñ nañ ba, makādum nañ ; nahkay ti vedañ ni emigi geli.” ³⁹ Àra ènjikia ka tay a ti tēgēs nañ yaw, tēzaba nañ a vedañ ni ba, tōru tākād.

⁴⁰ « Nēdēm nahēma, bay ga vedañ ni amaslēkabiya ti amēgri mam ana ndam mawēs vedañ ni mam ? »

⁴¹ Nday nakēñ tēhēñgrifēñ, tēhi : « Amabazl ndam mawēs vedañ cudayani ni, mēk amēvi vedañ ni ana mis ndahañ. Nahkay nday nani atēhēlibiyu ja gani gayañ ka mawayay gayañ. »

⁴² Eslini Yezu nakēñ àhi ana tay : « A Wakita ge Melefit bu, àbu mēbēkiani nahkay hi :

“Akur nahañ àbu ti ndam mēlēm ahay tawayay magray tēwi àna nañ ndo.

Ay ti akur gani nani ègia akur ya akay ahay na dēk sawañ.

Ere nani ti tēwi ga Bay Melefit, agri ejep ana leli.” ††

« Lekūlēm kējenjēm ma gani nani dāy-dāy ndo waw ? ⁴³ Nēhi ana kēli nahēma, lekūlēm ndam ya ti giri-giri Mēgur ge Melefit ni gekēli ni ti akēhurumiyu do ; Melefit amēvi ti ana ndam ya ti tēgēsiki ma, tēgri tēwi ni. [⁴⁴ Akur gani nani nahēma, tamal maslaña àdēdkiya ti maslaña nani amēhubkaba ñguc ñguc. Ay tamal akur ni àdēkia ti ni, amāñgēladkaba nañ a.] »

⁴⁵ Eslini gēdākani ga ndam *mañgalabakabu mis akaba Melefit ni akaba ndam *Feriziyēñ ni tēra tīci ma *gozogul ga Yezu ya àdēm na ti tēsēra àdēmki ti ka tay. ⁴⁶ Nahkay tawayay tēgēs nañ. Ay mis tēbu eslini kay ti tēgēs nañ ndo, adāba añgwaz àwērfēña tay kē mis dal-dalani na. Adāba mis ni tēdēm nañ ti nañ bay mahēñgaray *pakama ge Melefit.

Ma gozogul àki ka wumēri gēdākani

(Mark 14.15-24)

22 Eslini Yezu àhi ma *gozogul nahañ ana tay keti. Àhi ana tay ahkado : ² « *Mēgur ge Melefit ti tēzavu akaba bay nahañ gēdākani àgray wumēri ga mēdi wal ana wur gayañ ni. ³ Nahkay àslēroru ndam mēgri tēwi gayañ ni ti tēzalabiya mis ya ti àzalay tay na ti tēra ka wumēri na ; ay ti mis nday nani tēcuhway moroni ndo. ⁴ Eslini bay nakēñ àslēroru ndam mēgri tēwi ndahañ keti, àhi ana tay : “Dēgum kēhumi ana mis ya nēzalay tay ni ahkado : Nēslamalakabā zlam ga wumēri na, nābazla kokūr akaba zlam ga gēnaw goro ndahañ midiseni a ; zlam dēk maslamalakabani, dēguma ka wumēri na.” ⁵ Ay ndam ya ti àzalay tay ni tēcuhway moroni ndo ; tēslēka tōru e tēwi gatay vu. Maslaña nahañ òru a vedañ gayañ vu, maslaña nahañ òru ka cakalay gayañ. ⁶ Mis ndahañ ni ti ni tēgēs ndam mēgri tēwi ana bay ni, tēgri daliya ana tay mēk tēbazl tay. ⁷ Nahkay bay ni àzuma bēruv a, àslēroru ndam slewja gayañ tēbazl ndam ya ti tēbazl ndam mēgri tēwi ni, tēviyekaba kēsa gatay na. ⁸ Eslini bay ni àhi ana ndam mēgri tēwi ni ahkado : “Zlam mēzumani ga wumēri ni maslamalakabani, ay ti ndam ya nēzalay tay enji ni ti nawayay tay va do. ⁹ Nihi nahēma, dēgum ka mazlalamba ge divi, zalumbiya mis ya kēdumi ahār ana tay eslini na dēk tēra ka wumēri na.” ¹⁰ Eslini ndam mēgri tēwi nakēñ tōru ka mazlalamba ge divi ni, tēzalakabu ndam ya tēdi ahār ana tay eslini ni dēk ; ndam cuday akaba mis sulumani dēk tēra ka wumēri na. Mis ni tēra tīnjikaba ti tērēhva a ahay ni va ndēñ.

¹¹ « Kēlēñ gani bay ni àhurkiviyu ka ndam ya ti àzalakabu tay ni a ahay vu ga mēmēñjiyu tay. Eslini nañ nakēñ èpi zal nahañ azana ga wumēri ni àfēñ bi ; ¹² èhindifēña, àhi ahkado : “Zlēba goro ni, azana ga wumēri ni àfuk bi ti kēhēraya ahalay a ti ahēmamam ?” Ay ti maslaña gani nani èsliki mēhēñgrifēñani ndo.

¹³ Nahkay bay ni àhi ana ndam mēgri tēwi ni ahkado : “Wēlumikaba asak akaba ahar a ti kīzligēmiyu nañ e mite vu a mēlañ zīñ-zīñeni vu. Eslini emitēwi, amacakay daliya dal-dal.” » ¹⁴ Yezu àdēm keti : « Ndam ya ti Melefit àzalay tay ni ti nday kay, ay ndam ya ti àdēkiba tay a ni ti nday kay do. »

Ma ga hadam ya tēpēli ana bay gēdākani ga ndam Rom ni

(Mark 12.13-17 ; Lük 20.20-26)

¹⁵ Eslini ndam *Feriziyēñ ni tēzlapay e kidīñ gatay bu tēdēm : « Magray ahēmamam ti Yezu mēdēm ma magēdavani ti mēgēsiki nañ ni mam ? » ¹⁶ Nahkay nday nakēñ tēslērkioru ndam madēbay tay ndahañ akaba ndam ndahañ ya tadēbay bay *Erot ni ti tēhi ana Yezu ahkado : « Mēsī, mēsēra nak ti kēdēm ma ge jiri, kac-ahi zlam ya ti Melefit awayay ni ana mis àna jiri gani. Añgwaz àwērfēña kur kē pakama ge mis ya tēdēmku na do ; ku kē meleher ga way way do day kàgray añgwaz do. ¹⁷ Ay ti hi ana leli nimi, a majalay ahār gayak bu ni ti Melefit àvia divi ana leli a ga mabēhadi hadam

† Zlam ya àjavù a vedañ vu ni ti *viñ. †† Limis 118.22-23.

ana *bay gəđakani ga ndam Rom a tək, àvi ana leli ndo waw ? »

¹⁸ Nday nakəŋ tàra təhia ma na nahkay ti Yezu àsəra təđəməya ma ge jiri ga huđ gatay a ndo. Nahkay àhi ana tay ahkado : « Lekələm ti kawayum mis təđəm lekələm ndam jireni, ay ti lekələm ndam jireni do ! Kəhəlumfua eyə a ti kamam ? ¹⁹ Nga ŋgazlumubiya siŋgu akur-akurana ya ti mis təpəl hadam àna naŋ na day nimi. » Mək nday nakəŋ təvi siŋgu akur-akurani bəlaŋ. ²⁰ Eslini naŋ nakəŋ àhi ana tay ahkado : « Àki ka siŋgu hini ti mazavu ga ahàr ga way ? Slimi məbəkiani ni ti ga way ? » ²¹ Təhəŋgrifəŋ, təhi ahkado : « Ga bay *Sezar. † » Nahkay naŋ nakəŋ àhi ana tay ahkado : « Həŋgrumi zlam ga bay Sezar ni zlam gayəŋ, ge Melefit ti ni həŋgrumi ana Melefit zlam gayəŋ. » ²² Tàra ticia ma ga Yezu ya àhi ana tay na ti àgria ejep ana tay a dal-dal. Nahkay təmbərbu naŋ, təsləka.

Maŋgabana e kisim ba

(Mark 12.18-27 ; Lək 20.27-40)

²³ Ka fat gani nani nahəma, ndam *Sedəseyeŋ nda haŋ tərəkia ka Yezu a. Ndam Sedəseyeŋ ti təđəm mis àməta ti àŋgaba e kisim ba koksah. Nahkay nday nakəŋ təhi ana Yezu ahkado : ²⁴ « Məsi, Məwiz àđəm ahkado : “Tamal mis àməta, wal gayəŋ ewii wur ndo nahəma, ahàr àđəm wur ga məŋ ga zal ni azay wal ni, ti tīwia mekeji ana wur ga məŋani ya àmət na.” ^{†25} Yaw mis ndahaŋ təbu afa geli nday adəskəla kà məŋ gatay, gəđakani gatay ni àda wal a. Àra àza wal na ti ewifiŋa wur a ndo, mək zal ni àməta. Àra àməta àmbərba wal gayəŋ na ti mimbiki ga zal ni àzay. ²⁶ Àra àza wal na ti naŋ day ewifiŋa wur a ndo, mək àməta. Mimbiki gayəŋ ye cə ni day àgray nahkay, mək àməta. Nahkay nday adəskəlani ni dek təza wal na day tiwifiŋa wur a ndo mək nday dek təməta. ²⁷ Kələŋ gani wal ni day àra àməta. ²⁸ Ay ka fat ya ti mis dek ataŋgaba e kisim ba nahəma, wal ni ti way bəlaŋ e kiđiŋ gatay adəskəlani ni bu amazay way ? Nday dek təza naŋ a ni. »

²⁹ Ay Yezu nakəŋ àhəŋgrifəŋ ana tay, àđəm ahkado : « Majalay ahàr gekəli ti kigeni do, adaba kicəmbaba ma ga Wakita ge Melefit ya Məwiz àbəkì na ndo, kəsərum njeđa ge Melefit do palam. ³⁰ Nəđəm nahəma, ka ya ti mis atəməta mək ataŋgaba e kisim ba ni ti zawal ataday wál va do, wəwal day ataday zawal va do. Atanjəhad dek akada ga *məslər ge Melefit ya təbu a huđ melefit bu ni sawaŋ. ³¹ Ay tamal ti mazlapaki ka ma ge mis ya taŋgaba e kisim ba nahəma, kəjeŋgəm ma ge Melefit ya àhi ana kəli ni ndo waw ? Melefit àđəm : ³² “Nu Melefit ga Abraham, nu Melefit ga Izak, nu Melefit ge Zekəp.” Melefit ti naŋ Melefit ga ndam ya àna sifa ni, do ni ti ga nday ya təməta ni do. » ^{†33} Mis dal-dalani ni təbu tici zlam gayəŋ ya acahi ana tay ni ti ma gayəŋ ni àgria ejep ana tay a dal-dal.

Divi ge Melefit ya ti ahàr àđəm mis təgəskabu enji ni ti weley ?

(Mark 12.28-34 ; Lək 10.25-28)

³⁴ Ndam *Feriziyeŋ ni təsəra Yezu àwəlkia ndam *Sedəseyeŋ na ka pakama. Tàra təsəra nahkay nahəma, təcakalavu ³⁵ mək bay *məsər Wakita ge Melefit bəlaŋ e kiđiŋ gatay bu awayay ahəlfəŋa eyə kà Yezu a, nahkay àhi : ³⁶ « Məsi, *Divi ge Melefit ya ti ahàr àđəm mis təgəskabu enji ni ti weley ? »

³⁷ Yezu àhəŋgrifəŋ, àhi : « “Wayay Bay Melefit gayak àna huđ bəlaŋ, àna sifa gayak dek akaba àna majalay ahàr gayak dek.” ^{†38} Hini gani ti Divi ye enjenjeni, Divi ya ti ahàr àđəm mis təgəskabu enji ni. ³⁹ Divi ye cə ya ahàr àđəm mis təgəskabu ni ti nihi : “Wayay ndam ya ti nak kəbu akaba tay ni akada ya kawayay ahàr gayak gayakani ni.” ^{†40} Divi ge Melefit ya àđəfikì ana Məwiz ni akaba pakama ga ndam ndahaŋ ya təhəŋgaray *pakama ge Melefit ni dek ti təvu e Divi cəeni hini bu. »

Bay gəđakani ya amara ni naŋ wur ge Devit aw ?

(Mark 12.35-37 ; Lək 20.41-44)

⁴¹ Ndam *Feriziyeŋ ni nday təbu macakalavani nahkay ti Yezu àhi ana tay ahkado : ⁴² « Lekələm ti kəhumi ana ahàr *Krist *Bay gəđakani ya amara ni ti naŋ way ? Naŋ wur ga way ? » Nday nakəŋ təhəŋgrifəŋ, təhi : « Naŋ ti *Wur ge Devit. » ⁴³ Yezu àhi ana tay ahkado : « Tamal nahkay ti ahəmamam Devit naŋ naŋani àna ahàr gayəŋ àđəm Bay gəđakani ya amara ni ti bay gayəŋ ni mam ? Àđəm ma gani àna njeđa ga *Məsuf ge Melefit, ma gani nani ti nihi :

⁴⁴ “Bay Melefit àhi ana bay goro :

Njəhada gwar kà ahar ga daf goro a, a mələŋ ga gəđakani va.

Ndam ezir gayak ti anabəhad tay kə meleher gayak akada ga zlam ga bay ya abəkì asak ni, ti kəcəlki ka tay.” ^{††}

⁴⁵ « Nəđəm nahəma, Krist nani ti Devit azalay naŋ bay gayəŋ ti, təzalay naŋ *Wur ge Devit keti ti kamam ? » ⁴⁶ Yezu àra àđəma ma nahkay ti maslaŋa ya ti esliki məhəŋgrifəŋani ni ti àbi. Kwa ka fat nani maslaŋa ya ti azay njeđa gayəŋ ge mihindifiŋa ma na haŋ a ni ti àbi va bi.

Bumvu slimi àna ndam məsər Wakita ge Melefit ni

(Mark 12.38-39 ; Lək 11.43, 46 ; 20.45-46)

23 Nahkay ka ya ti mis dek təbu təbi slimi ana ma ga Yezu nahəma, Yezu nakəŋ àhi ana mis dal-dalani ni akaba ana ndam mađəbay naŋ ni ahkado : ² « Ndam *məsər Wakita ge Melefit ni akaba ndam *Feriziyeŋ ni ti Melefit àdaba tay ga mədəfiaba *Divi ge Melefit ya Məwiz àbəkì na ana mis a. ³ Gəsumiki pakama gatay ni ana tay, grum ere ye ti təhi ana kəli ni dek, ay ti kəgrum zlam gatay ya tagray ni ba, adaba təgray zlam ya təđəməya ni do. ⁴ Pakama gatay ya təhi ana mis grum ni ti akada zlam mədəsani dal-dal ya

† Ka siŋgu gatay lu ti ndam Rom tagrakiaya mazavu ga bay gəđakani gatay a, təkì slimi gayəŋ daya. †† Məŋjay Mimbiki 25.5. ‡ Mahərana 3.6, 15, 16.

†† Mimbiki 6.5. †† Levi 19.18. ††† Limis 110.1.

təwəlkabu, təhəlkiyu ke mis ni, ay ti nday ndayani ku àna weleher tekeđi təwayay məjənaki tay do. ⁵ Təwi gatay ya tagray ni dek ti tawayay ti mis tēdəm əbəlay. Nahkay zlam gatay ya ti təwəlkabu ni † ti gəđakani àtam ge mis ndahañ ni. Zlam ya ti tēdəməkkiyu ka mugudi gatay ni †† day zəbalani àtam ge mis ndahañ ni. ⁶ Tawayay manjəhadvani e kərsi ga gəđakani vu ka mələñ məzum zlam ga wuməri akaba a ahay ga *mahəngəgalavü Melefit bu. ⁷ Tawayay ti mis tēgri sa ana tay a gosku bu kə meleher ge mis dek. Tawayay ti mis tēzalay tay "Məsi." ⁸ Ay lekələm zla ti kawayum ti mis tēzalay kəli "Məsi" ba, adaba lekələm dek ti kə məñ gekəli, Məsi gekəli day nañ bəlañ. ⁹ Mis ya ka had ni ti kəzalum tay "baba" ba. Adaba Bəñ gekəli ti nañ bəlañ, nañ e melefit bu. ¹⁰ Kawayum ti mis tēzalay kəli "gəđákani" ba, adaba Gəđakani gekəli ti nañ bəlañ, nani *Krist. ¹¹ Maslaña ya ti nañ gəđakani e kidiñ gekəli bu ni ti bay ya ti aməgri təwi ana kəli ni. ¹² Nahkay day maslaña ya ti awayay gəđakani ni lu, Melefit amafəkəđ nañ kələñ ge mis dek. Ay maslaña ya ti àdəm nañ kələñ ge mis dek ni day, Melefit aməvi mələñ gəđakani. »

Ndam ya ti tawayay ti mis tēdəm nday ndam jireni ni
(Mark 12.40 ; Lək 11.39-52 ; 20.45-47)

¹³ « Lekələm ndam *məsər Wakita ge Melefit akaba ndam *Feriziyey, lekələm ya ti kawayum ti mis tēdəm lekələm ndam jireni ni ti akəsum cicihi, adaba kəbum kəcumfəña mis ndahañ ga məhuriyani a *Məgur ge Melefit va. Lekələm lekələmeni day kəhurumiyu do, kəcumfəña ndam ya tawayay məhuriyani na daya.

[¹⁴ « Lekələm ndam məsər Wakita ge Melefit akaba ndam Feriziyey, lekələm ya ti kawayum ti mis tēdəm lekələm ndam jireni ni, akəsum cicihi. Adaba kəbum kəhələmfəña zlam ga wál madakway a dek, kəbum kəpəsumki ka mahəngəgalay Melefit, kawayum ti mis tēdəm lekələm mis sulumani. Azuhva nani seriya ya ti Melefit amagrafəña kə kəli a ni amatam ge mis ndahañ ni.]

¹⁵ « Lekələm ndam məsər Wakita ge Melefit akaba ndam Feriziyey, lekələm ya ti kawayum ti mis tēdəm lekələm ndam jireni ni, akəsum cicihi. Lekələm kəbum kədəgum ka had ndahañ gərgəri kay ku àna asak, ku àna *slalah ga yam, ti kəngətum ku mis bəlañ ga madəbay kəli. Ay tamal ti kəngətuma maslaña bəlañ nahəma, kəgrum ti mägudar zlam atam gekəli ni sak cə ; nahkay egi maslaña ya ti Melefit ezligiyu nañ a *dəluv ga aku vu di ni akada ya ti aməbiyu kəli ni.

¹⁶ « Lekələm ndam wuluf ya kədumfəña ahar ka ndam wuluf ndahañ a ni, akəsum cicihi. Adaba kəbum kədəmum : "Maslaña ya ti àmbada àna *ahay gəđakani ge Melefit na ti mbadəy ni àzum nañ do, ay tamal àmbada àna gru ya tañgah a ahay gəđakani ge

† Ka ya ti tahəngəgalay Melefit ni ti ndam Zəde ndahañ təwəlkabu zlam ke meleher ahkay do ni təwəlvü a ahar vu ; a huđ ga zlam gani nani bu ni ti pakama ge Melefit əbu məbəkiani. Àna ma asara ti təzalay zlam məwəlkabani gani nani filakter. (Mimbiki 6.8). †† Ndam Zəde tēdəməkkiyu zlam akada ezewəd ka ma ga mugudi gatay ga madafaki nday ndam ge Melefit (Macalani 15.37-41).

Melefit ni ba ni ti mbadəy ni azum nañ." ¹⁷ Lekələm ti ndam wuluf murani edediñ. E kidiñ ga ata ahay gəđakani ge Melefit ni nday ata gru ni bu ni ti gəđakani ti weley ? Gəđakani ti gru ni tək day ti ahay gəđakani ge Melefit ya agray ti gru ni mīgi *njələtani ni aw ? ¹⁸ Kəbum kədəmum keti : "Maslaña ya ti àmbada àna mələñ ya ti *teviyekiki zlam ana Melefit na ti mbadəy ni àzum nañ do, ay tamal àmbada àna zlam ya ti teviyekki na ti mbadəy ni azum nañ." ¹⁹ Lekələm ti wulufani edediñ. E kidiñ ga mələñ ya ti teviyekiki zlam ana Melefit ni nday ata zlam ya teviyekki ni bu ni ti gəđakani ti weley ? Gəđakani ti zlam ya teviyekki ni tək day ti mələñ ya agray ti zlam ni mīgi njələtani ni aw ? ²⁰ Maslaña ya ti ambadəy àna mələñ meviyekiki zlam ana Melefit ni ti àmbadəy àna nañ ciliñ do, àmbadəy ti àna zlam ya ti teviyekki ni daya. ²¹ Maslaña ya ti ambadəy àna ahay gəđakani ge Melefit ni ti àmbadəy àna ahay ni ciliñ do, àmbadəy ti àna Melefit ya nañ əvu ni daya. ²² Maslaña ya ti ambadəy àna huđ melefit ni ti àmbadəy àna huđ melefit ti ciliñ do ; àmbadəy ti àna kərsi ge Melefit, àna Melefit nañ ya nañ əvu gappa manjəhadviyani ni daya.

²³ « Lekələm ndam məsər Wakita ge Melefit akaba ndam Feriziyey, lekələm ya ti kawayum ti mis tēdəm lekələm ndam jireni ni, akəsum cicihi. Adaba azagat, matakavay akaba slimberi ndahañ ya tidi eli àna tay ni tekeđi, kəbum kəzumiaba biliñ a huđ ga kruani ba ana Melefit a. Ay *Divi ge Melefit təbu, tətam nday ya ti kəgəsumkabu ni : magray jiri, məgri zlam sulumani ana mis akaba mawayay Melefit. Divi nday nani ti kəgəsumkabu do. Giri-giri ti ere ye ti amal kəgrum enji ni ti nday gani, day kwa ti kəgrum zlam ndahañ ya Məwiz àdəm grum ni. ²⁴ Lekələm ndam wuluf ya kədumfəña ahar kə ndam wuluf ndahañ a ni, kəbum kəngəzəməba zlam gekəli ya kisəm na, kəhumi ana ahər bi ezəwi àdəkiviya, ay ti kəpəmkiyu ezligwemi ya àkibu ni do kəndum akaba nañ.

²⁵ « Lekələm ndam məsər Wakita ge Melefit akaba ndam Feriziyey, lekələm ya ti kawayum ti mis tēdəm lekələm ndam jireni ni, akəsum cicihi. Adaba lekələm kəbum kabarmfəña aləñ ge hijiyem akaba aləñ ga halaf a, ambatakani do a huđ gekəli bu ni ti akal akaba cuday cisl cisl. ²⁶ Lekələm ndam Feriziyey ti ndam wuluf ! Barumfəña huđ ge hijiyem na enji a day, nahkay ti aləñ gani day emigi njələta.

²⁷ « Lekələm ndam məsər Wakita ge Melefit akaba ndam Feriziyey, lekələm ya ti kawayum ti mis tēdəm lekələm ndam jireni ni, akəsum cicihi. Adaba lekələm kəbum akada mindiviñ ya təgrakia yam ga zlam bədbədana amənjəvu gwar ka dala ti əbəlay, ambatakani do a huđ gani bu ni ti aslat ge mis akaba zlam magədavani gərgəri təvu cisl cisl ni. ²⁸ Lekələm day nahkay, mis tamənjələñ kə kəli ti akada lekələm ndam jireni, ambatakani do cuday akaba masəkəđ malfada təniki ka məbərūv ana kəli dal-dal.

²⁹ « Lekələm ndam məsər Wakita ge Melefit akaba ndam Feriziyey, lekələm ya ti kawayum ti mis tēdəm lekələm ndam jireni ni, akəsum cicihi. Adaba lekələm

kèbum kedezlùmkiyu mindiviŋ ga ndam mahəŋgaray *pakama ge Melefit ya ahaslani ni lala, kèbum keŋgələdəm mindiviŋ ga ndam jireni, ³⁰ mək kədəmum ahkado : “Tamal ka ya ti ata bəŋ geli tábazl ndam mahəŋgaray pakama ge Melefit ni leli day mələbu ti akal leli məgəsiki ana tay ga mabazl ndam mahəŋgaray pakama ge Melefit ni ndo.” ³¹ Nahkay lekələm lekələmani kəgrumkia sedi ka ahər gekəli a, kədəmum lekələm bəza ga ndam ya tábazl ndam mahəŋgaray pakama ge Melefit ni. ³² Nahkay ti ndeveriŋəm təwi ga ata bəŋ gekəli ya tənəkəi ni, kəmbərəŋum ba ! ³³ Lekələm ti zlam a hađ, lekələm medékw ! Akatamumfəŋə kà dəluv ga aku ya Melefit amatrab kəli əna naŋ na ti ahəmamam ? ³⁴ Nahkay ti nara nəsləribiyu ndam mahəŋgaray pakama ge Melefit ana kəli, ndam məsər zlam akaba ndam məsər Wakita ge Melefit ana kəli ; akabazlum ndahaŋ, akadarumfəŋ ndahaŋ kà tən-dal, akəzləbum ndahaŋ əna kurupu a ahay gekəli ya *kahəŋgalumvù Melefit ni bu, ndahaŋ ti ni akədəbumoru tay ka kəsa ka kəsa ga məgri daliya ana tay. ³⁵ Nahkay ti ndam jireni ya mis tábazl tay ni dek ti seriya gani amədədəki ke kəli, adaba kala kəbazlum tay ti lekələm lekələmeni. Ənjəkibiya kwa ka ga Abel əbi-vaya ana ga Zakari wur ge Berisi na. Kəkadum Zakari ti e kiđiŋ ga mələŋ meviyekiki zlam ana Melefit ata mələŋ *njələtani ga ahay gədəkani ge Melefit ni bu. ^{†36} Nəhi ana kəli nahəma, zlam ya mis təgudarbiyu ni dek ti seriya gani amədədəki ka ndam ye e hini vu ni. »

Yezu etəwi ndam Zerəzalem

(Lək 13.34-35)

³⁷ « Ndam Zerəzalem, ndam Zerəzalem, kèbum kabazlum ndam mahəŋgaray *pakama ge Melefit, kèbum kabazlum ndam ya ti Melefit əsləribiyu tay ana kəli ni əna mizligi tay əna akur daya. Sak ehimeya nəwaya macakalakabá kəli a akada ga məŋ ge mickər ya acakalakabu bəza gayan, abəkəi kərpasla gayan ka tay ni. Ay ti lekələm kəcuhwum ndo. ³⁸ Nahkay ti Melefit aməmbərəŋ ahay gekəli ni amanjəhad gweŋə. ³⁹ Nəhi ana kəli nahəma, ekipəm nu e eri vu va do. Ekipəm nu wudaka ti si kədəmuma “Bay Melefit mēgri sulum gayan ana maslaŋa ya ti amara əna slimi gayan a ni” †† day kwa. »

Yezu adəm etembedkaba ahay gədəkani ge Melefit na
(Mark 13.1-2 ; Lək 21.5-6)

24 Ka ya ti Yezu əhəraya a *ahay gədəkani ge Melefit ni ba, naŋ əbu əsləka ni ti ndam madəbay naŋ ni təhədəkfəŋjiyu təhi ahkado : « Mənjəki ahəmamam tələm ahay gədəkani ge Melefit ni day ti ! » ² Eslini Yezu əhi ana tay ahkado : « Kipəma ahay hini medəzleni na do waw ? Nəhi ana kəli nahəma, etembedkaba besək-besək, ku akur bələŋ day amanjəhadki ka akur nahaŋ va do. »

† A Wakita ge Melefit ya ahaslani ga ndam Zəde ni bu ni ti tədəmki ma ka Abel ka mənəkəi gani (Mənəkəiani 4.8). Tədəmki ma ka Zakari wur ge Berisi ti ni ka mandav gani (2 Labara 24.20-22).

†† Limis 118.26.

Ere ye ti amagravu ka mandav ga mələŋ ni

(Mark 13.3-13 ; Lək 21.7-19)

³ Yezu naŋ əbu manjəhadani digəsa ka ahər gayan ka həma *Oliviye nahəma, ndam madəbay naŋ ni təhədəkfəŋjiyu mək tihindifiŋə ma, təhi ahkado : « Hiba ana leli a, ere gani amagravu ti ananaw ? Aməsərka-aba sarta ya akəŋga akaba sarta ga mandav ga duniya ni ti ahəmamam ? » ⁴ Eslini Yezu nakəŋ əhi ana tay ahkado : « Bumvu slimi maslaŋə əgosay kəli ba. ⁵ Adaba mis kay atara, ku way way do amədəm naŋ ti nu, amədəm naŋ ti *Krist *Bay gədəkani ya amara ni. Nahkay atagosay mis kay. ⁶ Mis atagraŋ silik kə cifenə akaba kə driŋeni, ekicəm ma gani. Kicəma ti kəgrum aŋgwaz ba. Ahər ədəm zlam nday nani təgravu kwa. Ku tamal təgrava nahkay nəŋgu ni, mandav ga duniya faŋ do. ⁷ Ndam ga hađ ndahaŋ atakadvu akaba ndam ga hađ ndahaŋ, bəbay ndahaŋ akaba bəbay ndahaŋ. Hađ amadađay a kəsa gərgərani ndahaŋ bu, ləwir day amələbu a kəsa gərgərani ndahaŋ bu. ⁸ Zlam nday nani dek ti mənəkəi ga daliya ciliŋ, təzavu akada ga wur ya ajibiya əslər ana wal a huđ bu ni.

⁹ « Eslini atəgəsi kəli ana mis ndahaŋ ga məgri daliya ana kəli, atabazl kəli daya. Mis ga duniya dek etizirey kəli adaba lekələm ndam goro. ¹⁰ Ka sarta gani nani ti mis dal-dal atəmbərəŋ məfəku ahər, etizirevu, atəsəku-moru mis gatay ndahaŋ. ¹¹ Ndam ya tədəm nday ndam mahəŋgaray *pakama ge Melefit ambatakani do tasəkad malfada ni atələbu dal-dal, atagosay mis kay dal-dal. ¹² Nahkay ti atagudarkivu zlam, mis dal-dal atawayavu akada ya ahaslani va do. ¹³ Ay ti maslaŋə ya ti aməmbərəŋ nu do duk abivoru ana vad ga mandav ga sifa gayan ni ti Melefit amahəŋgay naŋ. ¹⁴ Wudaka duniya andav nahəma, ahər ədəm mis təhia *Ma Məweni Sulumani əki ka *Məgur ge Melefit na ana mis ga hađ gərgərani na dek, ti nday ya ti nday ndam *Zəde do ni dek tici ma gani day kwa. Kələŋ gani duniya amandav həya. »

Daliya dal-dalani ya mis atagraŋ ni

(Mark 13.14-23 ; Lək 21.20-24)

¹⁵ Yezu ədəm keti : « Kəsəruma, ahaslani bay mahəŋgaray *pakama ge Melefit Deniyel ədəmki ma ka zlam magədavani ya ti əbəlay do fererəni, eziŋ zlam dek ni. † Zlam gani amagravu ; amagrava ti ekipəm naŋ ka mələŋ *njələtani. » (Bay ya ti ejeŋgey ma hini ti ahər ədəm mici lala). ¹⁶ « Ekipəma naŋ a ti ahər ədəm ndam ya ka hađ *Zəde ni təcuhworu a həma vu kwa. ¹⁷ Maslaŋə ya ti naŋ ka *dalahaŋ ga ahay gayan ni əhəraya, əhuriyu a ahay vu ga məhəlaya zlam gayan a day ba. Məhəraya məcuhway sawaŋ. ¹⁸ Maslaŋə ya ti naŋ a vədəŋ bu ni ti ni, əŋga a magam a ga mara mazay azana gayan ba. Məcuhway sawaŋ. ¹⁹ Ka sarta gani nani ti wál a huđ akaba nday ya ti bəza təfəŋ kà tay ka ahar ni atasay cicihi ! ²⁰ Nahkay ti həŋgalum Melefit ti ere gani nani əgravu ge milevi ahkay do ni a vad *məpəsabana va ba, ²¹ adaba ka sarta gani nani ti

† Mənjay Deniyel 9.27 ; 11.31 ; 12.11.

mis atacakay daliya kay àtam daliya ndahañ ya mis təkabiyu kwa ahaslani ka mənəjəki ga mələñ ni duk àbi-vaya ana kana ni. Kələñ ga daliya nani ti daliya ndahañ atələbi akada nani day-day va bi. ²² Melefit àdəm sarta gani nani aməpəs do, do ni ti maslaña àbi amatam-fəña kà daliya nana bi. Melefit àdəm aməpəs do ni ti azuhva ndam gayañ ya àdaba tay a ni palam.

²³ « Ka sarta gani nani ti tamal maslaña ahi ana kəli ahkado : "Pəm *Krist nañ àbu ahalay !" ahkay do ni : "Nañ àbiyu tegi !" nahəma, kəgəsumiki ma gayañ ni ba. ²⁴ Adaba mam ? Ndam ndahañ atara tasəkad mal-fada, ku way way do amədəm nañ Krist ahkay do ni nañ bay məhəngri ma ge Melefit ana mis. Atagra y zlam ya ti mis təgray koksah, mis tipi day-day ndo ni akaba zlam ya ti aməgri ejep ana mis ni. Tamal agravu tata ni, tawayay mesipet ndam ya ti Melefit àdaba tay a ni. ²⁵ Lekələm zla nahəma, bumvu slimi, adaba nəhi-va ana kəli àndava.

²⁶ « Tamal ti tēhi ana kəli ahkado : "Nañ àbiyu a hud gili bu !" ti kədəgum ba ; tamal tēhi ana kəli ahkado : "Nañ àbu məbuani ahalay hi !" ti kəgəsumiki ma gatay ni ana tay ba. ²⁷ Nu *Wur ge Mis ananğa ti mis etipi nu akada ga avər ya abay aku kwa gwar egezi akoru àna nañ cekw agavəla ni. ²⁸ Nəhi ana kəli nahəma, ka mələñ ya zlam məmətani àvu ni ti mambá təcakalavu eslini. »

Mənğa ga Wur ge Mis a

(Mark 13.24-27 ; Lək 21.25-28)

²⁹ Yezu àdəm keti : « Ay ka sarta gani nani, kələñ ga daliya ni zla nahəma, fat amacaday mələñ va do həya, kiyi day amasladay mələñ va do. Boñgur atətədbiyu e melefit bu, atadəgaya a ga had a, zlam njəda-njəđani a hud melefit bu atədaday a mələñ gatay bu daya. ³⁰ Es-lini zlam nahañ aməngazlavu a hud melefit bu ; àna zlam gani nani ti mis atəsər nu *Wur ge Mis nəbu nañ-ga. Ka sarta gani nani ti mis ga duniya dek etitəwi, etipi nu Wur ge Mis anara ka maklabasl àna njəda kay akaba masladay goro a dal-dal. ³¹ Ka sarta gani nani ti anəslərbiyu *məslər ge Melefit, etivibiyu mezlelim gəđakani, atəcakalakabu ndam ya Melefit àdaba tay a ni kə sliri ga mələñ fadani ni dek ; ku ka mələñ drinjeni weley weley do dek atəcakalakabu mis ka ahar bələñ. »

Yezu azay mazavu ga mənğa ga wəruv

(Mark 13.28-31 ; Lək 21.29-33)

³² « Nazay mazavu gani akada ga mənğa ga *wəruv ni, ahər àdəm kicəm kwa : ka ya ti àbakaba slimberi a mək edi nahəma, kəsəruma mədərdər ènjia wudak. ³³ Nahkay day tamal kipəma zlam ya nəhi ana kəli ni nañ àbu agravu nahəma, sərunki nu *Wur ge Mis nəbu cifa, ninjia wudak. ³⁴ Nəhi ana kəli nahəma, wudaka mis ya təbu ka dala nihi ni təmət dek ti zlam nday nani dek amagrava day kwa. ³⁵ Mələñ ya agavəla akaba mələñ ya a ga had ni amandav, ay ti ma goro ya nədəm ni amandav day-day do. »

Maslaña ya ti asər vad ga mandav ga duniya ni ti si Melefit kwa

(Mark 13.32-37 ; Lək 17.26-30, 34-36)

³⁶ Yezu àdəm keti : « Ay ti ma ga vad gani akaba njemdi gani zla nahəma, maslaña àbi asər bi. *Məslər ge Melefit ya a hud melefit bu ni day təsər do, nu Wur ge Melefit tekeđi nəsər do, si Baba Melefit day kwa ti asəra ciliñ. ³⁷ Ere ye ti àgravu ke zemeni ge Nəwi ni amagravu ka fat ya ti nu *Wur ge Mis ananğa ni. ³⁸ Ke zemeni gani nani wudaka yam eziñ mələñ dek ni ti mis təbu təzum zlam, tisi zlam, taday wál, wál day taday zawal. Nday təbu tagray zlam nday nani nahkay duk àbiviyu ana vad ya ti Nəwi àhuriyu a *slalah ga yam gəđakani vu ni. ³⁹ Eslini yam ni àra èziñ tay kəđap ka məsər gatay do. Nu Wur ge Mis day anara ka sarta ya ti mis təjalaki ahər do ni. ⁴⁰ Nəhi ana kəli nahəma, ka ya ti ananğa ni ti ku tamal mis cə nday a vədañ bu nəngi ni atazay bələñ gani, atəmbərbu bələñ gani ti amagravu tata. ⁴¹ Ku tamal wál cə tihikabu humbu ka ahar bələñ nəngi ni, atazay bələñ gani, atəmbərbu bələñ gani ti amagravu tata. ⁴² Nahkay ti njəhadum eri, adaba kəsəruf vad ya ti nu Bay gekəli anara ni do. ⁴³ Cəm day, tamal bay ahay asəra sarta ga ndam akal ya atara ga mələvad ga məzləl nañ na ti anjəhad eri, àmbərəñ tay ga mara məhuriyani a ahay gayañ vu do. ⁴⁴ Nahkay lekələm day slamatumvu lala, adaba nu Wur ge Mis anara ti ka sarta ya ti lekələm kəjalumki ahər do ni. »

Bay magray təwi jireni

(Lək 12.41-48)

⁴⁵ Yezu àdəm keti : « Bay magray təwi lala, andikabu ana bay ya agri təwi ni, asəra zlam a ni ti way ? Bay nani ti bay ya ti nañ agri təwi ni ambərfəñ təwi ga hud ahay gayañ dek a ahar vu. Ambərfəñ təwi ga məvi zlam məzumani ana ndam məgri təwi ndahañ àna sar-ta gani daya. ⁴⁶ Bay magray təwi nani ti tamal bay ya nañ agri təwi ni àsləkabiya àdi ahər, nañ àbu agray təwi lala nahəma, bay məgri təwi nani aməmərnu. ⁴⁷ Nəhi ana kəli nahəma, bay ya təgri təwi ni aməm-brivu elimeni gayañ dek a ahar vu. ⁴⁸ Ay bi bay magray təwi ni àhi ana ahər ahkado : "Bay ya ti nəgri təwi ni àsləkabiya weceweci do." ⁴⁹ Nahkay anjəki ka məzləb ndam ya tagrakabu təwi ni. Azum zlam zlam gayañ, esi zum akaba ndam ya tisi zum dal-dal, eviyi ahər ana tay ni. ⁵⁰ Nañ àbu agray nahkay ti bay ya təgri təwi ni amasləkabiya ka fat ya bay məgri təwi ni àjalaki ahər do ni, àna njemdi ya ti asər do ni. ⁵¹ Eminjia ti amatrab nañ dal-dal, aməgri daliya akada ya agri ana nday ndahañ ya ti tēhi ana ahər nday ndam jireni ni. Eslini ti emitəwi, amacakay daliya dal-dal. »

Ma gozogul àki ka bəza dahalay kru

25 Yezu àdəm keti : « Ere ye ti amagravu ka fat gani nani a *Məgur ge Melefit ni bu ni ti azavu akaba bəza dahalay kru, tēhəla ceñgel gatay a ahar va,

† Mənjay Deniyel 7.13.

takoru tabakabu ahàr akaba bay maday wal ni. ² E kidiŋ ga bəza dahalay kruani ni bu ni ti zlam gani murani, ndahaŋ zlamani ni ti ni wir-wireni. ³ Nday zlamani murani ni tëcahvu amal e ceŋgel gatay vu cilij, tëcah amal nahaŋ a ahar vu ndo. ⁴ Ay ti nday wir-wireni ni tëcahva amal e ceŋgel gatay va mək tëcaha amal nahaŋ a ahar va ju. ⁵ Bay maday wal ni àra weceweci ndo ni ti bəza dahalay kruani ni dek ere ge dɔwir àgəsa tay a, tëdəguya e dɔwir va.

⁶ « Hud ya vad àra ègia ti tici zlahay ahəndabiyu : “Bay maday wal ni ènjia, hərəmuya, ŋgumivoru a ma vu.” ⁷ Nahkay bəza dahalay ni dek tëpidekvu. Tàra tëpidekva ti tëslamalakabu ceŋgel gatay. ⁸ Eslini bəza dahalay murani ni tëhi ana nday wir-wireni ni ahkado : “Cəhumifəŋa amal gekəli na ana leli a ti, adaba ceŋgel geli ni aku awayay amətəkia.” ⁹ Ay nday wir-wireni ni tëhəŋgrifəŋ ana tay, tëhi ana tay ahkado : “Àgravu do, adaba emisli ana leli akaba kəli do. Hojo dəgum afa ga ndam ya təsəkumoru ni ti kəsəkumumbiya.” ¹⁰ Ka ya ti nday nakəŋ tādəgoru takoru təsəkumbiyu amal ni ti bay maday wal ni ti ni ènjia. Nahkay bəza dahalay zlamani wir-wireni ya tëslamalava ni tëhuriyu akaba bay maday wal ni a ahay ga wuməri ni vu, mək ndam ga wuməri ni tëzləkvù mahay. ¹¹ Kələŋ gani bəza dahalay ndahaŋ zlamani ni tinjia, tëdəm ahkado : “Bay geli, bay geli, zləkiaba mahay na ana leli a ti !” ¹² Naŋ nakəŋ àhi ana tay : “Nəhi ana kəli nahəma, nəsar kəli do.” » ¹³ Nahkay Yezu àhi ana ndam madəbay naŋ ni ahkado : « Njəhadum eri, adaba kəsərum vad akaba sarta goro ya anara ni do. »

Ma gozogul àki ka ndam magray təwi mahkər

(Lək 19.11-27)

¹⁴ Yezu àhi ana tay keti : « Nu *Wur ge Mis anaŋga ti akada ga maslaŋa ya naŋ àbu akoru e mirkwi gayəŋ ni. Ara əsləka wudak nahəma, əzalakabu ndam məgri təwi gayəŋ mək ambribu elimeni gayəŋ ana tay a ahar vu. ¹⁵ Naŋ nakəŋ èdi siŋgu ana tay : àvi ana ku way way do akada gayəŋ ya esliki magray təwi àna naŋ di ni ; àvi ana bəlaŋ gani siŋgu ga gru miliyem zlam, ana nahaŋ ni miliyem cə, ana nahaŋ ni ti ni miliyem. Kələŋ gani, naŋ nakəŋ əsləka. ¹⁶ Nahkay naŋ ya ti tëbi siŋgu ga gru miliyem zlamani ni àmbatvu àna naŋ mək àŋgətəki siŋgu ga gru miliyem zlam. ¹⁷ Naŋ ya ti tëbi siŋgu ga gru miliyem cəni ni day àmbatvu àna naŋ mək àŋgətəki siŋgu ga gru miliyem cə. ¹⁸ Ay maslaŋa ya tëbi siŋgu ga gru miliyem ni òru àŋgah, èliyu siŋgu ya bay gayəŋ àvi ni dək a had vu.

¹⁹ « Bay ya ti təgri təwi ni àra àpəsia e mirkwi gayəŋ na ti əsləkabiya. Ara əsləkabiya ti àdəm təhəlibiya zlam gayəŋ na, acalaba. ²⁰ Nahkay maslaŋa ya tëbi siŋgu ga gru miliyem zlamani ni àrəkia, àhəlkivabiya siŋgu ndahaŋ miliyem a zlam, àhi ahkado : “Bay goro, àna siŋgu miliyem zlamani ya kəbu ni, nəmbatva àna naŋ a, nəŋgətəkia ndahaŋ a miliyem zlam.” ²¹ Eslini bay ni àhi : “Àbəlay, nak jireni, nak bay magray təwi sulumani. Nihi ti nəfiyu kur kəgur zlam kay, adaba kəgrua təwi sulumana àna zlam gəziteni hini ya nəvuk na. Mərvu ak-

aba nu.” ²² Naŋ ye cə ni day àrəkia àhi ahkado : “Bay goro, àna siŋgu miliyem cəni ya kəbu ni, nəmbatva àna naŋ a, nəŋgətəkia ndahaŋ a miliyem cə.” ²³ Eslini bay ni àhi : “Àbəlay, nak jireni, nak bay magray təwi sulumani. Nihi ti nəfiyu kur kəgur zlam kay, adaba kəgrua təwi sulumana àna zlam gəziteni hini ya nəvuk na. Mərvu akaba nu.”

²⁴ « Kələŋ gani maslaŋa ya tëbi siŋgu ga gru miliyem ni àrəkia bilegena, àhi ahkado : “Bay goro, nəsəra manjəhad gayak a, nak mis zləzladani, kəmbrəŋ mis do. Zlam ya ti nak kizligi ndo ni day kabaz, zlam ya ti kəbəhad hilfi gani ndo ni day kacakalakabu. ²⁵ Nàgrafuka aŋgwaz a. Nahkay nòru nilyu siŋgu gayak ni a had vu. Nihi za zlam gayak a.” ²⁶ Eslini bay ni àhi ahkado : “Nak ti kəgray təwi sulumani do, nak masəfani. Kəsəra manjəhad goro a, kədəm zlam ya ti nizligi ndo ni day nabaz, zlam ya ti nəbəhad hilfi gani ndo ni day nəcakalakabu. ²⁷ Tamal kəsəra nahkay ti hojo amal kəvia siŋgu goro na ana ndam macakalana, nihi nəsləkabiya ti amal nədia ahàr a èwikia.” ²⁸ Mək àhi ana nday ye eslini ni ahkado : “Zumfəŋa siŋgu na, kəvumikivu ana maslaŋa ya ti siŋgu ga gru gayəŋ miliyem kruani ni.” ²⁹ Eslini àhi ana tay : “Nəhi ana kəli nahəma, maslaŋa ya ti zlam gayəŋ àbu ni ti atəvikivu, zlam gayəŋ emigi kay dal-dal. Ay maslaŋa ya ti zlam gayəŋ àbi ni ti ku ere ye ti àfəŋ ni day atəzafəŋa. ³⁰ Ay maslaŋa ya ti àgray təwi sulumani ndo ni zligumiyu naŋ e mite vu a mələŋ ziŋ-ziŋeni vu, emitəwi, amacakay daliya dal-dal.” »

Seriya ya ti atagrafəŋa kə mis a ka fat ga mandav ga duniya ni

³¹ Yezu àdəm keti : « Ka fat ya ti nu Wur ge Mis anaŋga a mələŋ masladani goro ba akaba *məslər ge Melefit a dek ni ti ananjəhad e kərsi ga bay goro bu. ³² Eslini mis ga had gərgərani dek atəcakalavu kə meleher goro. Mək enedekaba mis a akada ga bay majəgay zlam edekaba təmbəmbak akaba awəwak a ni. ³³ Anabəhad təmbəmbak ni gwar ka ahar ga daf goro, awəwak ni ti ni gwar ka ahar ga gəjar. ³⁴ Nahkay anəhi ana ndam ya ti ka ahar ga daf goro ni ahkado : “Ləkələm ya ti Baba àgria sulum gayəŋ ana kəli a ni ti dəguma, hərəmiyu a *Məgur ge Melefit vu. Mələŋ gani nani ti Melefit əslamalikabu ana kəli kwa ka mən-jəki ga duniya. ³⁵ Adaba ka ya ti ləwir awər nu ni kəvumua zlam məzumana ; ka ya ti yam akad nu ni kəvumua yam a ; ka ya ti nara, nu mirkwi afa gekəli ni kəgəsumkabá nu a ; ³⁶ ka ya ti azana àfu bi ni kəvumua azana ; ka ya ti nəbesey do ni kəmən-jumiya nu a ; ka ya ti nu a daŋgay bu ni day kəmən-jumiya nu a.” ³⁷ Eslini ndam jireni ni atəhəŋgrufəŋ, atəhu : “Bay geli, mipi kur ləwir awər kur mək məvuk zlam məzumani ti ananaw ? Mipi kur yam akad kur mək məvuk yam ti ananaw ? ³⁸ Mipi kur nak zal mirkwi mək məgəskabu kur ti ananaw ? Mipi kur azana àfuk bi mək məvuk azana ti ananaw ? ³⁹ Mipi kur kəbesey do ahkay do ni nak a daŋgay bu mək mòru məmən-jiyu kur ti ananaw ?” ⁴⁰ Eslini anəhəŋgrifəŋ ana tay anəhi ana tay

ahkado : "Nəhi ana kəli nahəma, zlam ya ti kəgrumi ana ku bəlaŋ ga bəza ga mma ya ti tislī arañja do ni ti kala kəgrumu ti ana nu."

⁴¹ « Kələŋ gani anəhi ana ndam ya ti ka ahar ga gəjar goro ni ahkado : "Sləkumfua, lekələm ti metikwesleni, dəgum a aku ya əmət day-day do ni vu. Aku nani ti Melefit əgriaya ana seteni a akaba ana ndam məslər ge seteni a. ⁴² Adaba ka ya ti ləwir awər nu ni kəvumu zlam məzumani ndo ; ka ya ti yam akad nu ni kəvumu yam ndo ; ⁴³ ka ya ti nara, nu mirkwi afa gekəli ni kəgəsumkabu nu ndo ; ka ya ti azana əfu bi ni kəvumu azana ndo ; ka ya ti nəbesey do ahkay do ni nu a daŋgay bu ni day kəmənjumiyu nu ndo." ⁴⁴ Eslini nday nakəŋ atəhəŋgrufəŋ, atəhu : "Bay geli, mipi kur ləwir awər kur, yam akad kur, nak zal mirkwi, azana əfuk bi, kəbesey do, ahkay do ni nak a daŋgay bu mək məvuk ere gani ndo ahkay do ni məmənjyū kur ndo ni ti ananaw ?" ⁴⁵ Eslini anəhəŋgrifəŋ ana tay anəhi ana tay ahkado : "Nəhi ana kəli nahəma, zlam ya ti kəgrumi ana ku bəlaŋ ga bəza ga mma ya ti tislī arañja do ni ndo ni ti kala kəgrumu ana nu ndo." ⁴⁶ Nahkay nday gani nani atoru ka mələŋ ya ti atəcakay daliya ga kaŋgay-kaŋgayani ni. Ndam jireni ni ti ni atoru ka mələŋ ga *sifa ya əndav day-day do ni. »

Tagray dabari ge mijij Yezu

(Mark 14.1-2 ; Lək 22.1-2 ; Zəŋ 11.45-53)

26 Yezu əra əndeveriŋa ma gayəŋ ya ədəm na dek ti əhi ana ndam madəbay naŋ ni ahkado :
² « Kəsəruma, vad əvu cə tara tagray wuməri ga *Pak. Ka fat gani nani ti atəgəsi nu *Wur ge Mis ana mis mək *atadarfəŋjyū nu kə təndal. »
³ Eslini gədəkani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni akaba gədəkani ndahaŋ təcakalavu a magam afa ga Kayif gədəkani ga ndam maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni. ⁴ Təzlapakabá, tawayay təgəs Yezu əna wir-wir ti təkad naŋ. ⁵ Nday nakəŋ tədəm : « Məgəs naŋ a wuməri ni vu ba, adaba tamal magray nahkay ti mis dal-dalani ni atəmbəŋ leli do, etizligeya silik a kəsa va. »

Wal nahaŋ abəki tersel ka Yezu

(Mark 14.3-9 ; Zəŋ 12.1-8)

⁶ Ka ya ti Yezu naŋ a Betani naŋ a ahay bu afa ga Simu zal ambələk ni ti ⁷ wal nahaŋ ərəkia. Wal nani ti tersel ge siŋgu kayani əfəŋ a kolombu sulumani bu. † Ka ya ti Yezu naŋ əbu azum zlam nahəma, wal nakəŋ əbəkī tersel ni ka ahər. ⁸ Ndam *madəbay Yezu ni təra tipia ti əwəria bəruv ana tay a, tədəm ahkado : « Əgudar tersel hini ti kamam ? ⁹ Tersel ni siŋgu gani kay ti, hojo amal təsəkumoya ti tidi siŋgu gani ana ndam talaga do aw ? »

¹⁰ Yezu əra əcia ma gatay na ti əhi ana tay ahkado : « Kəhələmi muru ana wal hini ti kamam ? Zlam gayəŋ ya əgru ni ti əbələy. ¹¹ Ndam talaga zla nahəma, nday təbu akaba kəli kələvad. Ay nu zla ti ananjəhad akaba

† Kolombu gani nani ti təgray əna akur sulumani ya təzalay elbetir ni, siŋgu gani kay.

kəli kələvad do. ¹² Wal hini əbəkua tersel ka vu a ti, əslamatakabá nu ga məfiyu nu e evid va. ¹³ Nəhi ana kəli nahəma, a mələŋ bu dek, ku eley eley do atədəmoru *Ma Məwəni Sulumani ni zla nahəma, atəŋgəhad ere ye ti wal hini əgray ni daya. Nahkay ti wal ni amagəja-zlki ahər ke mis do. »

Zədas awayay əgəsi Yezu ana gədəkani ga ndam Zəde

(Mark 14.10-11 ; Lək 22.3-6)

¹⁴ Kələŋ gani Zədas Iskariyot biliŋ a huđ ga ndam *madəbay Yezu kru mahar cəeni ni bu əru afa ga gədəkani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni, ¹⁵ əhi ana tay ahkado : « Nara nədəfiki Yezu ana kəli ti kəgəsum naŋ ti kəvumu mam ? » Nday nakəŋ təra ticia ma gayəŋ na ti təbi siŋgu akur-akurani kru kru mahkər. ¹⁶ Nahkay kwa ka sarta gani nani Zədas nakəŋ ədəbay divi ahəmamam ti ara adəfiki Yezu ana tay ti təgəs naŋ ni.

Yezu azum zlam ga wuməri ga Pak akaba ndam madəbay naŋ ni

(Mark 14.12-21 ; Lək 22.7-14, 21-23 ; Zəŋ 13.21-30)

¹⁷ Vad ye enjenjeni ga wuməri ga *Pak ga məzumvū *dipeŋ miwisiŋeni do ni ənjia. Eslini ti ndam *madəbay Yezu ni tərəkia ka Yezu a, tihindifiŋa ma, təhi ahkado : « Kawayay ti mōru məslamatukkabu zlam məzumani ga wuməri ga Pak ni ti eley ? » ¹⁸ Nahkay naŋ nakəŋ əhi ana tay : « Dəgum a kəsa gədəkani ni vu. Kinjəmiya nahəma, akədumi ahər ana meni ; humi ahkado : "Məsi geli ədəm : Sarta goro ənjia wudak. Nara ga məzum zlam ga wuməri ga Pak ni akaba ndam madəbay nu ni ti afa gayak." » ¹⁹ Nahkay ndam madəbay Yezu ni tōru təgray ere ye ti Yezu əhi ana tay ni, mək təslamalakabu zlam ga wuməri ga Pak ni.

²⁰ Ga məlakarawa ti Yezu əru əzum zlam akaba ndam madəbay naŋ kru mahar cəeni ni. ²¹ Ka ya ti nday təbu təzum zlam ni ti Yezu əhi ana tay : « Nəhi ana kəli nahəma, biliŋ gekəli aməsəkumoru nu. » ²² Ma ga Yezu ya ədəm ni ti əhəlia ahər ana ndam madəbay naŋ na dal-dal. Way way do biliŋ əna biliŋeni naŋ əbu ədəm : « Nu do, do waw, Bay goro ? » ²³ Eslini Yezu əhi ana tay ahkado : « Maslaŋa ya ti aməsəkumoru nu ni ti, naŋ ya ti mətəlkabiyu ahar a halaf vu ni. ²⁴ Nu *Wur ge Mis nara nəmət akada ga pakama ge Melefit ya ədəm a Wakita gayəŋ bu ni. Ay ti zləzladə afa ga maslaŋa nani ya ti asəkumoru Wur ge Mis ni ! Hojo akal tiwiewa naŋ a ndo. » ²⁵ Zədas naŋ ya ti ara asəkumoru naŋ ni əhi ahkado : « Nu do, do waw, Məsi ? » Yezu əhəŋgrifəŋ, əhi : « Nak nakani kədəməya zlam gayak a. »

Daf ge Melefit

(Mark 14.22-26 ; Lək 22.14-20 ; 1 Koreŋ 11.23-25)

²⁶ Ka ya ti təzum zlam nahəma, Yezu əzay *dipeŋ, əgri səsi ana Melefit, əsekaba, əvi ana ndam madəbay naŋ ni. Əhi ana tay : « Zuma, zulum : hini ti aslu ga vu goro. » ²⁷ Kələŋ gani əzay hijiyem akaba zum, əgri səsi ana Melefit keti, əvi ana tay mək əhi ana tay : « Lekələm dek səm. ²⁸ Hini hi ti mimiz ga vu goro. Əna

mimiz hini ti Melefit awêlkabu pakama gayan akaba ge mis. Aməngəzaya a vu goro ba ti ga mahəngay mis kay, ti Melefit mêmberfəŋa zlam magudarani ge mis na kà tay a. ²⁹ Nəhi ana kəli nahəma, enisi zum ge wur ge *viŋ va do, si a vad ya ti enisi zum məweni akaba kəli a Məgur ga Baba bu ni kwa. » ³⁰ Tàra tēzuma zlam na ti nday nakəŋ təzləbay Melefit àna limis, tàhəraya e mite va, təcəloru a həma *Oliviyə vu.

Yezu àdəm : « Piyer amədəm àsər nu do »

(Mark 14.27-31 ; Lək 22.31-34 ; Zəŋ 13.36-38)

³¹ Nday təbu takoru ti Yezu àhi ana tay : « A huđ ga mələvad hini bu ni ti lekələm dek ekijəmkiya ke divi a azuhva ere ye ti amagrakuvu ni ; adaba àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit ni bu, Melefit àdəm amakadkia bay majəgay təmbəmbak na ka tay a, nahkay təmbəmbak ni etedevu kway-kwayay. ¹³² Anəmət, ay ka ya ti anəŋgaba e kisim ba nahəma, akədumu ahər e Gelili. »

³³ Piyer àra ècia ma gayan na ti àhi : « Ku mis dek tijikya ke divi a, təmbəŋ kur nəŋgu ni, nu ti nījikiya dāyday do. » ³⁴ Ay Yezu àhəŋgrifəŋ, àhi : « Nəhuk nahəma : nak ti kani kani a a huđ ga mələvad bu, wudaka agwazl azlah nahəma, akədəm sak mahkər kəsər nu do timey. » ³⁵ Eslini Piyer nakəŋ àdəm : « Aha, nahkay do. Nu ti ku tamal ti məmətkabu nəŋgu nahəma, ŋgay nəsər kur do ni ti nədəm do simiteni. »

Ndam *madəbay Yezu ndahaŋ ni dek day tədəm akada ge Piyer ni.

Yezu àhəŋgalay Melefit e Gecimeni

(Mark 14.32-42 ; Lək 22.39-46)

³⁶ Yezu akaba ndam madəbay naŋ ni tōru ka mələŋ nahaŋ, mələŋ gani nani ti təzalay Gecimeni. Tōru tinjəa eslina ti Yezu àhi ana tay : « Njəhaduma ahalay a hayaŋ, nakoru tegi nahəŋgalay Melefit. » ³⁷ Àzalay Piyer akaba bəza ge Zebede cəeni, tōru cak. Eslini ti Yezu nakəŋ àjalay ahər dal-dal, məbərūv àtikaba kwir kwir. ³⁸ Àhi ana tay : « Məbərūv atukaba, akada nara nəmət. Njəhaduma ahalay a, njəhadum eri ga məvu njəda. » ³⁹ Nahkay Yezu nakəŋ àhədakfəŋa ka tay a òru cak, àndəhad a huđ a huđ, àhəŋgalay Melefit, àdəm ahkado : « Bəba, zlam dek kisliki magrani ; hədakfua daliya hina, nəcakay ba ti. †† Ku nədəm nahkay nəŋgu ni, nawayay ti ere ya nak kawayay ni kwa do ni, goro ya nu nawayay ni do. »

⁴⁰ Àra àhəŋgala Melefit a nahkay ti àŋgəkia ka ndam madəbay naŋ mahkərani na, àdi ahər ana tay nday e dəwir bu. Èpidək tay, àhi ana Piyer : « Kəbesəm manjəhadani eri ga majəgaki nu njemdi biliŋ koksah aw ? ⁴¹ Njəhadum eri, həŋgalum Melefit ti ka ya ti *Seteni esipet kəli ni ti kijəmkiya ke divi a ba. Məbərūv ge mis awayay magray zlam sulumani, ay ti èsliki do, adaba aslu ga vu gayan gedebeni. »

⁴² Yezu àŋgəvù, òru àhəŋgalay Melefit keti, àdəm : « Bəba, tamal ahər àdəm nəcakay daliya hini kwa ti, gray akada gayak ya ti kawayay ni. » ⁴³ Àra àhəŋgala nahkay ti àŋgəkia ka ndam madəbay naŋ na keti. Àdi ahər ana tay, nday e dəwir bu, tàmətabkaba ga manjəhadana eri a. ⁴⁴ Àŋgəvù keti ya mahkər, òru àhəŋgalay Melefit akada gayan nahaŋ ni. ⁴⁵ Àra àsləkabiya ti àhi ana ndam madəbay naŋ ni keti : « Kekileŋa kinjəm dəwir aw ? Kekileŋa kəpəsūmaba waw ? Sarta ènjia. Ŋga pəm, tara təgəsi nu, nu *Wur ge Mis, ana ndam magudar zlam ni. ⁴⁶ Cikəmaba, mədəgumkiuru ka tay. Ŋga pəm, maslaŋa ya ti ara agəsi nu ana tay ni ènjia, do ni ti ahəmamam. »

Təgəs Yezu

(Mark 14.43-50 ; Lək 22.47-53 ; Zəŋ 18.3-12)

⁴⁷ Ka ya ti Yezu naŋ àbu azlapay nahkay ni ti Zədas biliŋ ga ndam ga Yezu kru mahar cəeni ni ènjia akaba mis a dal-dal, maslalam akaba aday təfəŋ kà tay. Gədəkani ga ndam *manjəlabakabu mis akaba Melefit ni akaba gədəkani ndahaŋ təslərbiyu tay. ⁴⁸ Wudaka nday tara ti Zədas bay məsəkūmoru Yezu ni àhivabiya ma ana mis dal-dalani na. Àhi ana tay : « Bay ya ti anəgri sa àna məfəki ma kà tuwər † nahəma, naŋ gani həya. Gəsūma naŋ a. » ⁴⁹ Zədas nakəŋ àra ènjia ti àrəkia ka Yezu nakəŋ a həya. Àhi : « Wəsi Məsi, » mək əgri sa àna məfəki ma kà tuwər. ⁵⁰ Eslini Yezu àhi : « Zləba goro ni, ere ye ti kərəkia kawayay kagray ni ti gray zlam gayak. » Nahkay mis nakəŋ tədəgaki ka Yezu cip, təgəs naŋ. ⁵¹ Eslini mis biliŋ e kidiŋ gatay ya təbu akaba Yezu ni bu àrad maslalam fətah, àsifəŋa slimi ana bay məgri təwi ana gədəkani ga ndam *manjəlabakabu mis akaba Melefit na həndad. ⁵² Ay Yezu àhi ahkado : « Həŋguriyu maslalam gayak ni a ahay gani vu. Adaba ndam ya ti takadvu àna maslalam ni dek ti atabazl tay day àna maslalam. ⁵³ Kəhi ana ahər nisliki mahəŋgalay Baba, mək aslərubiya məslər gayan dəbu dəbu ehimeya do aw ? ⁵⁴ Ay tamal nagray nahkay ti pakama ya ti àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu ni agravu ti ahəmamam ? »

⁵⁵ Eslini Yezu àhi ana mis dal-dalani ya tərəkia ni ahkado : « Kədəgumkua àna maslalam a akaba aday a, kəgəsūm nu akada nu zal akal, ambatakani do nəbu manjəhadani nəcəhi zlam ana kəli a dalaka ga *ahay gədəkani ge Melefit ni bu kələvad. Ka gani nani ti kəgəsūm nu ndo timey. ⁵⁶ Ay zlam nani dek agravu ti ere ye ti ndam mahəŋgaray *pakama ge melefit tədəm, àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit ni bu ni məgravu. » Eslini ndam madəbay naŋ nakəŋ dek təmbərūv naŋ, tədəgiki ana hwa tidizl.

Tagrafəŋa seriya kà Yezu kə meleher ga gədəkani ga ndam Zəde a

(Mark 14.53-65 ; Lək 22.54-55, 63-71 ; Zəŋ 18.13-14, 19-24)

⁵⁷ Tàra təgəsa Yezu a ti təzoru naŋ afa ga Kayif gədəkani ga ndam *manjəlabakabu mis akaba Mele-

† Məŋjay Zakari 13.7. †† Ahalay ti ma ga Yezu ya àdəm ni ti nahkay hi : « Hədakfua hijiyem hina. » A Wakita ge Melefit ya ahaslani ni bu ni ti tədəm məzum bərūv ge Melefit ti akada zum e hijiyem bu, mis tisi ti akad tay.

‡ Ka sarta nani ti kələvad mis təgri sa ana mis ya ti tawayay tay dal-dal ni àna məfəki ma ka tay kà tuwər.

fit ni. Ba-ba ti ndam *mäsär Wakita ge Melefit ni akaba gəđákani ndahaŋ təcakalava eslina.⁵⁸ Ka ya ti təbu takoru àna Yezu ni ti Piyer ti ni adəboru naŋ kələŋ driŋ duk a dalaka ga ahay ga gəđákani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni vu, mək ànjəhad digəs akaba ndam magray təwi ye eslini ni. Awayay epi ere ye ti atəgri ana Yezu ni dek.

⁵⁹ Gəđákani ga ndam maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni akaba gəđákani ge seriya ni dek təbu tadəbay zlam magudarani ga məwəlki Yezu ka seriya àna malfada, adaba tawayay takad naŋ, ay ti təŋgət ndo. ⁶⁰ Eslini mis kay təsəkadki malfada, ay ku tamal nahkay nəŋgu ni təŋgətfəŋa zlam magudarana ndo. Kələŋ gani mis ndahaŋ cə ticikaba, təsəkadki malfada nahaŋ keti, ⁶¹ təđəm : « Leli micifiŋa, àđəm ahkado : *Ahay gəđákani ge Melefit ni ti nisliki mēmbēdkabana. Embedkaba ti a huđ ga vad mahkərani bu nisliki mələmvana nahaŋ a.» ⁶² Eslini gəđákani ga ndam maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni ěcikaba cəkwađ, àhi ana Yezu : « Nak kəhəŋgarfəŋ do aw ? Zlapay ge mis hini ya ti təzlapakuk ni ti zlapay ga mam ? » ⁶³ Ay Yezu nakəŋ te-te, àhəŋgrifəŋ ndo. Mək gəđákani ga ndam maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni àhi keti : « Nəhuk mbađay dək ana slimi ge Melefit Bay ga sifa ni : tamal nak *Krist *Bay gəđákani ya amara ni, nak Wur ge Melefit ti hi ana leli. » ⁶⁴ Yezu àhəŋgrifəŋ, àhi ahkado : « Nak nakani kəđəməya zlam gayak a. Ay nəhi ana kəli keti : Kama kama ti ekipəm nu *Wur ge Mis maŋjəhadani a mələŋ ga gəđákani bu, kà ahar ga đaf ge Melefit Bay njəda-njəđani ni. † Ekipəm anara ka maklabasl a huđ melefit ba. †† »

⁶⁵ Gəđákani nakəŋ àra ěcia ma ga Yezu na ti àzumkia bəruv a, ěgəzlehkaba azana ka vu gayəŋ a kwar, ‡ àhi ana mis ni ahkado : « Azay ahər gayəŋ akada naŋ Melefit ; madəbay sedi nahaŋ kamam mba mam ? Kicəma, endivi Melefit timey ! » ⁶⁶ Ay ti kawayum ti məŋgrumi mam ? » Mək mis ni dek təđəm : « Àgudara, si təkad naŋ kwa. » ⁶⁷ Eslini mis ndahaŋ titifiviyu eslib e eri vu, təsi məđukduk ga ahar, təbi bəbarva, ⁶⁸ təhi : « Nak Bay gəđákani ya amara ni, dəfiaya maslaŋa ya ti àzłəb kur na ana leli a zla ! »

Piyer àđəm naŋ àsər Yezu do

(Mark 14.66-72 ; Lək 22.56-62 ; Zeŋ 18.15-18, 25-27)

⁶⁹ Ka sarta gani nani ti Piyer naŋ àbu maŋjəhadani digəsa a dalaka ni bu. Naŋ àbu eslini ti wal nahaŋ àrəkia : wal nani naŋ àbu agray təwi eslini. Àhi ana Piyer nakəŋ ahkado : « Nak day kəsawadumkabá akaba Yezu zal Gelili na. » ⁷⁰ Ay ti Piyer àhi kè meleher ge mis dek ahkado : « Aha. Nicikaba ere ye ti kawayay kəđəm na do. »

⁷¹ Àra àđəma nahkay ti òru gwar ka mahay. Naŋ àbu akoru nahəma, wal nahaŋ ěpi naŋ keti. Wal nani day

† Məŋjay Limis 110.1. †† Məŋjay Deniyel 7.13. ‡ Tamal zal Zəde ěgəzlehkaba azana gayəŋ ka vu a ti adafaki tuway, ahkay do ni zlam ya àbəlay do simiteni ni àgrava. Gəđákani ga ndam maŋgalabakabu mis akaba Melefit ěgəzlehkaba azana gayəŋ ka vu a ni ti azuhva ma ga Yezu ya àđəm naŋ Wur ge Melefit ni, adaba təđəm ěndivia Melefit a dal-dal.

agray təwi eslini. Àra ěpia naŋ a ti àhi ana mis ya ti eslini ni : « Naŋ hini təsawadakaba akaba Yezu zal Nazaret na. » ⁷² Eslini Piyer nakəŋ àmbađay, àđəm keti : « Aha, nu nəsər maslaŋa gani nani do timey. »

⁷³ Àra àpəsa bal ti mis ya təbu a dalaka bu ni təhəđakfəŋjiyu ke Piyer, təhi keti : « Edeđiŋ nak ndam gatay gani, adaba mis təsər àna dəŋgu gayak ya kazlapay àna naŋ ni. » ⁷⁴ Naŋ nakəŋ àmbađay, àđəm : « Tamal nasəkad malfada nahəma, Melefit məkada nu a. Nəsər maslaŋa gani nani ya ti kacalumfəŋ ni do. » Eslini agwazl àzlah həya. ⁷⁵ Piyer nakəŋ ma ga Yezu ya àhi « Wudaka agwazl azlah ti akəđəm sak mahkər kəsər nu do » ni àŋgiaya a ahər ba. Nahkay Piyer nakəŋ àhəraya e mite va, ětəwi dal-dal.

Təzoru Yezu kè meleher ga bay Pilet

(Mark 15.1 ; Lək 23.1-2 ; Zeŋ 18.28-32)

27 Də àna zəzəeni nahəma, gəđákani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni təcakalava akaba gəđákani ndahaŋ na, təgraki sawari ka Yezu ga makad naŋ. ² Eslini təgəs Yezu nakəŋ, təwəl mək tòru àna naŋ afa ge Pilet. Pilet ti bay ga ndam *Rom ya agur had *Zəde ni.

Məmət ga Zədas

(Təwi 1.18-19)

³ Zədas naŋ ya ti àsəkumoru Yezu ni àra àsəra təgəsa Yezu a təwəla ti, àhəŋgarvu maravu mək àhəŋgribiyu siŋgu akur-akurani kru kru mahkərani ni ana gəđákani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni akaba gəđákani ga ndam *Zəde ni, ⁴ mək àhi ana tay ahkado : « Nəgudara zlam a, adaba nəsəkumoya sifa ga maslaŋa ya ti àgudar araŋa ndo na. » Ay nday nakəŋ təhəŋgrifəŋ, təhi : « Ma gani geli mam ? Məsər gayak. » ⁵ Eslini Zədas nakəŋ àboru siŋgu ni bəđak a *ahay gəđákani ge Melefit ni vu, mək òru àwəliyu ezewed agavəla, àfiviyu ahər gayəŋ tandal ga makad ahər gayəŋ, mək àmət. ⁶ Eslini bəbay gəđákani ga ndam maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni təhələba siŋgu na, təđəm : « E divi geli bu ni ti misliki məbəkiviyu siŋgu hini àkivu ka siŋgu ya taŋgahi ana Melefit ni vu do, adaba siŋgu hini ti təsəkum sifa ge mis àna naŋ. »

⁷ Nahkay nday nakəŋ təgray sawari, mək təsəkumfəŋa vəđəŋ kà bay mələm zlam a. Mələŋ gani ěgi mindiviŋ ga ndam madurləŋ. ⁸ Ku kani vəđəŋ gani nani ti təzalay vəđəŋ ge mimiz. ⁹ Nahkay ti pakama ge Zeremi bay mahəŋgaray *pakama ge Melefit ni àgrava. Pakama gani nani ti nihi : « Təhələba siŋgu akur-akurani kru kru mahkərani na, siŋgu ya ti ndam *Izireyel təgraki sawari təđəm təsəkum naŋ àna naŋ ni, ¹⁰ təsəkum vəđəŋ ga bay mələm zlam àna naŋ, akada ga Bay geli ya àhu ni. †† »

†† Məŋjay Zakari 11.12-13 ; Zeremi 18.2-3 ; 19.1-2 ; 32.6-15.

Pilet agrafəŋa seriya kà Yezu a
(Mark 15.2-5 ; Lük 23.3-5 ; Zeŋ 18.33-38)

¹¹ Tòru tinjəa àna Yezu afa ge Pilet a ti Pilet nakəŋ èhindifiŋa ma, àhi : « Nak ti bay ga ndam *Zude edediŋ aw ? » Àhəŋgrifəŋ, àhi : « Nak kəðəm. » ¹² Eslini gəðákani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni akaba gəðákani ndahaŋ ni tacalki naŋ ka zlam magudarani. Ay ti naŋ nakəŋ àhəŋgarfəŋ ndo. ¹³ Pilet èhindifiŋa ma keti, àhi ahkado : « Tacalki kur ka zlam magudarani kay ti kici do waw ? » ¹⁴ Yezu naŋ te-te, àhəŋgrifəŋ ndo. Gayaŋ ya àhəŋgarfəŋ ndo ni ti àgría ejep ana bay na dal-dal.

Təðəm seriya àgəsa Yezu a, si takad naŋ kwa
(Mark 15.6-15 ; Lük 23.13-25 ; Zeŋ 18.39-19.16)

¹⁵ Kəla wuməri ga *Pak zla ti ndam *Zude təbu tihindifiŋa kə Pilet a ti məfaya zal daŋgay a bəlaŋ. Tihindifiŋa ti naŋ àbu afiaya maslaŋa ya tawayay na ana tay a. ¹⁶ Ay ka sarta gani nani ti zal nahaŋ àvu a daŋgay bu slimi gayaŋ Yezu Barabas. Maslaŋa nani ti mis dek təsəra naŋ a. ¹⁷ Nahkay ka ya ti mis ni təcakalava nahəma, Pilet nakəŋ èhindifiŋa kà tay a, àhi ana tay ahkado : « Kawayum hi ti nəfiaya way ana kəli a way ? Nəfiaya Yezu Barabas ana kəli a tək, day ti Yezu naŋ ya ti təzalay *Krist ni aw ? » ¹⁸ Àdəm nahkay ti adaba àsəra təgəsibiyu Yezu ti adaba tagraləŋ solu palam. ¹⁹ Ka ya ti Pilet naŋ àbu maŋjəhadani agray seriya ni ti wal gani àslərkibiyu mis àhi mərə məhi ahkado : « Maslaŋa nani ti mis jireni, kəgri araŋa ba. Adaba kani ga mələvad nəgra daliya dal-dal, kisim èzidekuva àna maslaŋa nana. »

²⁰ Eslini gəðákani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni akaba gəðákani ndahaŋ ni təhi ana mis macakalavani ni : « Humi : “Mawayay si káfaya Barabas a, Yezu ti ni kəkada naŋ a.” » ²¹ Bay ni àhi ana tay keti : « E kidiŋ gatay cəeni ni bu ni ti kawayum ti nəfiaya way ana kəli a way ? » Nday nakəŋ təhi : « Barabas. » ²² Pilet nakəŋ àra ècia ma gatay na ti àhi ana tay : « Nahkay ti kawayum ti nəgri mam ana Yezu naŋ ya ti təzalay naŋ Krist ni mam ? » Nday dek təhi : « *Darfəŋ naŋ kà təndal. » ²³ Pilet àhi ana tay keti : « Àgudar mam emiteni mam ? » Nday nakəŋ ba təzlah kay kay, təðəm : « Darfəŋ naŋ kà təndal, darfəŋ naŋ kà təndal. » ²⁴ Pilet nakəŋ àra àsəra mis ni eticiiki ma do, tawayay tizligaya ŋguwa ti, àcah yam àbarakaba ahar gayaŋ a kə eri ge mis na dek mək àdəm : « Kəkadum maslaŋa hini ti ahar goro àkibu bi, məsər gekəli. » ²⁵ Eslini mis ni dek təðəm ahkado : « Məgəskabá ka ahàr geli akaba bəza geli a, təkad naŋ. » ²⁶ Pilet àra ècia ma gatay na ti àfiaya Barabas nakəŋ ana tay a, àhi ana ndam slewja gayaŋ ni təzləb Yezu àna kurupu. Təra təzləba ti àhi ana tay təzay naŋ, tòru tadarfəŋ naŋ kà təndal.

Ndam slewja teyefiŋ kà Yezu
(Mark 15.16-20 ; Zeŋ 19.2-3)

²⁷ Ndam slewja ni təzoru Yezu nakəŋ a hud ahay ga bay *Pilet ni vu. Eslini təzalakivabiyu ndam slewja nda-

haŋ ni dek, tərəkiva ka tay a təra təveliŋi ahàr ana Yezu. ²⁸ Təmbatki azana ndizeni, ²⁹ təkəleya adak a, təsəlap hindigil-hindigil, təfiviyyu a ahàr vu akada ga jaku ni, təzay eziŋgwi təfivü a ahar ga daf vu. Təra təkəbia zlam a zla nahəma, təbəhad mirdim kə meleher gayaŋ təgri sa, teyefiŋ, təhi ahkado : « Məgruk sa, bay ga ndam *Zude ! » ³⁰ Eslini nday nakəŋ titifiviyyu eslib e eri vu, təzafəŋa eziŋgwi na mək təsi a ahàr vu. ³¹ Təra təkəbia seki a nahkay ti təcakwakia azana ya təkəki na, təkəkabu azana gayaŋ gayaŋani ya təcakwakia ni. Kələŋ gani təzay naŋ ga moru *madarfəŋ naŋ kà təndal.

Tadarfəŋ Yezu kà təndal
(Mark 15.21-32 ; Lük 23.26-43 ; Zeŋ 19.17-27)

³² Ka ya ti ndam slewja ni təbu tasləkaba a kəsa ni ba ni ti təkəkabu ahàr akaba zal Sireŋ nahaŋ, slimi gayaŋ Simu. Eslini nday nakəŋ təkəki ŋgasa ga mazay təndal ga *madarfəŋ Yezu ni. ³³ Nday nakəŋ tòru tinjəa ka mələŋ nahaŋ ; mələŋ gani nani ti təzalay Golgota, adəmvaba « mələŋ ga aslat ga ahàr. » ³⁴ Təvi zum mebedeni akaba haf bilek-bilekeni ana Yezu nakəŋ. Àra àcaka ti àwayay miseni ndo. ³⁵ Eslini nday nakəŋ tadarfəŋ naŋ kà təndal ni. Təra tadarfəŋa naŋ a ti təgraki ca-ca àki ka azana gayaŋ ni bəlaŋ àna bəlaŋ ti təsər way azum way. ³⁶ Kələŋ gani tənəhad təcəgaki naŋ. ³⁷ Eslini tadarfəŋ pələŋgaf kà təndal agavəla ga ahàr gayaŋ. Ka pələŋgaf nani ti təkəki zlam magudarani ge mis ni ti mis dek təsər ; təkəki ti nahkay hi : « Hini ti Yezu bay ga ndam *Zude. » ³⁸ Eslini keti tadarfəŋ ndam akal bebem cə kà təndal ndahaŋ kà gəvay ga Yezu, bəlaŋ gani ka ahar ga daf, bəlaŋ gani ti ni ka ahar ga gəjar gayaŋ.

³⁹ Nday ya ti takoru gwar eslini ni təra tìpia naŋ a ti tìndivi naŋ, tədəday ahàr, ⁴⁰ təhikaboru : « Hini, nak ya ti kəðəm ahkado : “Nembedvü *ahay gəðákani ge Melefit ni ti anələmaba a hud ga vad mahkərani ba” ni do aw ? Tamal nak Wur ge Melefit ti həŋgay ahàr gayak, hərəya kà təndal na zla aw ! » ⁴¹ Eslini gəðákani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni, ndam *məsər Wakita ge Melefit akaba gəðákani ndahaŋ ni təyefiŋ daya. Təðəm ahkado : ⁴² « Naŋ nakəŋ àhəŋgaraba mis ndahaŋ a keti ti àhəŋgaraba ahàr gayaŋ a koksah timey ! Naŋ bay ga ndam *Izireyel ! Tamal nahkay ti mərəhəya kà təndal na ! Tamal ti àhərəya nahəma, leli tekeđi aməfəki ahàr bilegeni. ⁴³ Àfəkia ahàr ke Melefit a, àdəm naŋ Wur ge Melefit ti, tamal Melefit awayay naŋ ti mərəhəŋgay naŋ nihi zla aw ! » ⁴⁴ Mis ya təbu madarfəŋani kà gəvay ga Yezu nakəŋ, nday day tìndivi naŋ nahkay.

Yezu amətfəŋ kà təndal
(Mark 15.33-41 ; Lük 23.44-49 ; Zeŋ 19.28-30)

⁴⁵ Fat àra ècika tirked-keđ ka ahàr melefit a ti ləvəŋ àgray ka had ni dek tekdefiŋ duk àbivoru àna njemdi mahkər ya ga mələkarawa. ⁴⁶ Àra àgra njemdi mahkər ti Yezu àdi ana zlahay kay kay, àdəm : « Eloyi, Eloyi, lama sabahtani ? » Awayay adəmvaba ti « Bay Melefit

goro ni, Bay Melefit goro ni, kàmbrəŋ nu ti kamam ? † »
⁴⁷ Mis ya təbu eslini ni ndahaŋ t̄ara ticia gayəŋ ya ti
 àzlah na ti t̄əđəm : « Azalay Eli ni. »⁴⁸ Eslini biliŋ gatay
 àcuhworu, àzay zlam ya esikabu yam akada ga matala
 ni, àtəliyu a zum cecəwekeni vu jub, àbahki ka aday
 àtəlikabiyu ana Yezu a ma vu ti m̄isi. ⁴⁹ Ay mis ndahaŋ
 t̄əhi : « Besa day, tamal ti Eli ara ahəŋgay naŋ ti mara
 mipi. »

⁵⁰ Ay Yezu nakəŋ àzlahkivu kay kay, àmət. ⁵¹ Ka ya ti
 àmət ni ti azana ga mahay ga mələŋ *njəlatani ya ti a
 huđ ga *ahay gəđakani ge Melefit ni bu ni ègəzlehv-
 abiyu kwarra, agavəla cekw a had. Had àdaday,
 hudəkum t̄adahvu, ⁵² mahay ge mindiviŋ t̄əzləkvaba
 mək ndam ge Melefit ya t̄əmət ni, mis dal-dal e kidiŋ
 gatay bu t̄əŋgaba. ⁵³ Ka ya ti Yezu àŋgaba e kisim ba ni
 ti mis ya t̄əŋgaba ni t̄əhəraya e mindiviŋ ba, t̄əhuriyu a
 kəsa njəlatani vu. Eslini mis kay t̄ipia tay a. ⁵⁴ Bay ga
 ndam slewja ni akaba ndam slewja ndahaŋ ya tajəgaki
 Yezu ni t̄ara t̄ipia ga had ya àdaday na akaba zlam nda-
 haŋ ya àgravu na dek ti aŋgwaz àdəgakia ka tay a,
 nahkay t̄əđəm : « Maslaŋa hini ti Wur ge Melefit
 eđeđiŋ. »

⁵⁵ Wál ndahaŋ dal-dal t̄əbu eslini cak, tamənjoru. Wál
 nday nani t̄əđəbabiyu Yezu kwa e Gelili ga m̄agri t̄əwi.
⁵⁶ E kidiŋ ga wál nday nani bu ni ti Mari ga kəsa Magə-
 dala, Mari m̄əŋ ga ata Zek nday ata Z̄əzef, nahaŋ ni ti
 ni m̄əŋ ga bəza ge Zebede t̄əkibu ka tay.

Təfiyu kisim ga Yezu e mindiviŋ vu

(Mark 15.42-47 ; Lək 23.50-56 ; Zeŋ 19.38-42)

⁵⁷ Mələkarawa àra ègia ti bay ge elimeni nahaŋ àra ;
 slimi gayəŋ Z̄əzef, naŋ ga kəsa Erimete. Naŋ day bay
 mađəbay Yezu. ⁵⁸ Naŋ nakəŋ òru afa ge Pilet, òru èhin-
 di kisim ga Yezu ni. Nahkay Pilet nakəŋ àhi ana ndam
 slewja t̄òru t̄əvi. ⁵⁹ Z̄əzef àra àza kisim ga Yezu na ti
 àkambah àna dawra m̄əweni. ⁶⁰ Àra àkambaha ti àfiyu
 e mindiviŋ m̄əweni vu. Mindiviŋ nani ti gayəŋ
 gayanani, èliyu a pələđ vu. Àra àfiya kisim ga Yezu na e
 mindiviŋ ni va ti àbələđiviyu belim gəđakani ana ma-
 hay ge mindiviŋ ni mək àsləka òru a magam. ⁶¹ Ata
 Mari ga kəsa Magədala ni nday ata Mari nahaŋ ni nday
 t̄əbu manjəhadani k̄a gəvay ge mindiviŋ ni.

Ndam slewja tajəgaki mindiviŋ ga Yezu ni

⁶² Hajəŋ gani vad *məpəsabana ti gəđakani ga ndam
 *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni akaba ndam
 *Feriziyeŋ ni t̄òru ka ahar bələŋ afa ge Pilet. ⁶³ T̄òru t̄in-
 j̄əa ti t̄əhi : « Bay, ka ya ti bay masəkəđ malfada nani
 naŋ àbu àna sifa ni àđəm : “A vad ya mahkər anaŋgaba
 e kisim ba.” Ma gayəŋ ya àđəm ni àŋgiaya a ahàr ba
 ana leli a. ⁶⁴ Nahkay ti hi ana mis t̄ajəgay mindiviŋ ni,
 do ni ti ndam mađəbay naŋ ni atara t̄əzaba kisim
 gayəŋ na akal-akal a, atəhi ana mis àŋgaya e evid ba.
 Atara t̄əđəma ti malfada gatay ni amatam gayəŋ ya
 àsəkəđ ni. » ⁶⁵ Eslini Pilet nakəŋ àhi ana tay : « Ndam
 slewja nday hi, dəgum akaba tay ti t̄ajəgaki mindiviŋ ni

akada gekəli ya kawayum ni. » ⁶⁶ Nahkay gəđakani
 nakəŋ t̄òru ke mindiviŋ ni ga majəgani lala : t̄əhəndi
 lemeru gatay mək t̄əbəhad ndam slewja ga majə-
 gakiani.

Yezu aŋgaba e kisim ba

(Mark 16.1-10 ; Lək 24.1-12 ; Zeŋ 20.1-10)

28 Vad *məpəsabana àra àsləkaba, ge miledu fat
 azlərəvaya a vad ga gosku ye enjenjeni zla nahə-
 ma, ata Mari ga kəsa Magədala ni nday ata Mari na-
 haŋ ni t̄òru t̄əmənjiyu mindiviŋ ni. ² T̄òru t̄inj̄əa ti had
 àdaday kay kay, h̄əya m̄əslər ga Bay geli àsləkabiya e
 melefit ba, àbələđləŋa belim na mək ànjəhadki digəs.
³ Vu gani asladay akada ga avər ya abay aku ni ; azana
 gayəŋ day bəđ-bəđ akada ga koskosay ni. ⁴ Ndam ya
 tajəgaki mindiviŋ ni t̄ara t̄ipia ti aŋgwaz àdəgakia ka
 tay a dal-dal, t̄əgəgər, t̄igia akada sifa àniviyu ana tay
 va bi. ⁵ Eslini m̄əslər ni àhi ana wál ni ahkado : « Aŋg-
 waz àwər kəli ba. N̄əsəra, kəđəbum ti Yezu naŋ ya ti
 *t̄ədarfəŋ k̄a t̄əndal ni ; ⁶ àŋgaba e kisim ba, naŋ àbi
 ahalay va bi. Dəguma m̄ənjumki, mələŋ ya t̄əfəkəđ
 kisim gayəŋ ni nihi. ⁷ Nihi ti dəgum weceweci, k̄əhumi
 ana ndam mađəbay naŋ ni ahkado : “Àŋgaya e kisim
 ba ; àdorū ka had *Gelili kama gekəli, akədumi ahàr ti
 eslini, akada gayəŋ ya ti àhi ana kəli ni.” Ma goro ti
 nahkay. »

⁸ Wəwal nakəŋ t̄əsləka ke mindiviŋ na ke wecewece-
 na ; aŋgwaz awər tay, ay t̄əbu t̄əmərnu dal-dal. T̄əcu-
 woru, tawayay moru m̄əhi ma gani ana ndam
 *mađəbay Yezu ni. ⁹ Ka ma geli hini ti Yezu àŋgazlivu
 ana tay, àhi ana tay ahkado : « Nəgri sa ana kəli. » Esli-
 ni wál ni t̄ərəkioru t̄əbəhad̄i mirdim, t̄əbək̄i ahar ka
 asak gayəŋ ni, t̄əzləbay naŋ. ¹⁰ Eslini Yezu àhi ana tay
 ahkado : « Aŋgwaz àwər kəli ba, dəgum k̄əhumi ana
 bəza ga mmawa ni t̄òru e Gelili. Eslini ti atorū t̄ipi nu. »

Ndam majəgay mindiviŋ ni t̄əŋgəhad̄i ere ye ti àgravu ni ana mis

¹¹ Ka ya ti wál ni nday t̄əbu e divi bu mba ni ti ndam
 slewja ndahaŋ e kidiŋ ga nday ya tajəgaki mindiviŋ ni
 bu t̄òru a kəsa vu. T̄òru t̄inj̄əa ti t̄əŋgəhad̄i ere ye ti
 àgravu ni dek ana gəđakani ga ndam *maŋgalabak-
 abu mis akaba Melefit ni. ¹² Nahkay gəđakani nani t̄əŋ-
 gasvu akaba gəđakani ndahaŋ, t̄əgray sawari e kidiŋ
 gatay bu. T̄àra t̄əzlapakaba ti t̄əbi siŋgu ana ndam
 slewja ni dal-dal, ¹³ t̄əhi ana tay ahkado : « Dəmum :
 “Ga mələvad ka ya ti leli e d̄əwir bu ni ti ndam
 mađəbay naŋ ni t̄àra t̄əzaba kisim gana akal a.”
¹⁴ Tamal bay ni ècia ma gana ti m̄əsəra ere ye ti am̄əhi
 na, emiciiki ana leli ; nahkay ti am̄əgri araŋa ana kəli
 do. » ¹⁵ Ndam slewja nakəŋ t̄əhəl siŋgu ni mək t̄əgray
 ere ye ti t̄əhi ana tay ni. Nahkay kwa ka sarta gani nani
 duk àbivaya kana ndam *Z̄əde ndahaŋ kay t̄əgəskabá
 ma gani nana.

† Limis 22.2.

Yezu àṅgazlivu ana ndam madɔ́bay naṅ ni

(Mark 16.14-18 ; Lúk 24.36-49 ; Zeṅ 20.19-23 ; Tɔ́wi 1.6-8)

¹⁶ Ndam *madɔ́bay Yezu kru mahar bəlaṅani ni tòru e Gelili, ka həma ya ti Yezu àhi ana tay tôru ni. ¹⁷ Tôru tìnjəa, tìpi naṅ a ti tàbəhadi mirdim, tàzləbay naṅ, ay ti mis ndahaṅ e kidinḡ gatay bu tɛhi ana ahàr bi naṅ do.

¹⁸ Eslini Yezu àhədakfəṅbiyu kà tay, àhi ana tay : « Mel-

efit àvua njəda gayanḡ a dek ga məgur məlanḡ ya agavəla akaba məlanḡ ya ka had na. ¹⁹ Nahkay ti dəgum, humioru ma ana mis ga had ga məlanḡ ni dek ti tigi ndam madɔ́bay nu. Barum tay àna slimi ga Baba, ga Wur gayanḡ akaba ga *Məsuf Njəlatani. ²⁰ Ere ye ti nəhi ana kəli ni dek ti cahumi ana tay ti tɔ́gəskabá. Səruma, nu nəbu akaba kəli kəlavad, duk abivoru ana mandav ga duniya. »

Mark

Ere ye ti mædæmki ka Ma Mæweni Sulumani ya Mark àbæki ni

Maslaŋa ya ti àbæki wakita ga Mark ni àdafay slimi gayaŋ a wakita ni bu ndo. Ku tamal nahkay nəŋgu ni, kwa ka mənjàki gani ndam ga Yezu dek tèsəra àbæki ni ti Mark (təzalay naŋ Zeŋ daya : Təwi 12.12, 25). Tèsəra Mark ti tàgrakabu təwi akaba Piyer, mæk àslamalakabu pakama ga Yezu ya Piyer èci, àhi ni : ere ye ti Mark àbæki a waki-ta gayaŋ ni bu ni dek ti akada ga pakama ge Piyer ya àhi ana mis ni (Təwi 10.37-40) : ànjæki ka baray ga Yezu, èndeveriŋ àna ga Yezu ya àmæt mæk àŋgaba e kisim ba ni. Mark ti tàgrakabá təwi akaba Pol a daya (Təwi 12.25 ; 13.5, 13 ; 2 Timote 4.11).

A wakita gayaŋ ni bu ni ti Mark adafay zlam ga ndam Zude ya tagray ni (7.2-4 ; 15.42), ahəŋgaraba ma ndahaŋ ya ndam Zude təzlapay na daya (3.17 ; 5.41 ; 7.11, 34 ; 15.22). Nahkay mèsəra àbiki wakita ni ti ana ndam ya ti nday ndam Zude do ni ; ahaslani àbu mæbækiani a wakita ndahaŋ bu Mark àbæki wakita gayaŋ ni ka hađ Itali ahkay do ni a Rom (ka 2 Timote 4.11 Pol àhi ana Timote tərækioru ka naŋ a Rom nday ata Mark).

A Rom ti tægria daliya ana ndam ga Yezu a : a wakita gayaŋ ni bu ni ti Mark awayay mævi njəda ana nday ya ti təcakay daliya azuhva mæfæki ahàr gatay ka Yezu ni (1.12-13 ; 8.34-38 ; 10.29-30 ; 13.11-13).

Mark àŋgəhad ere ye ti Yezu àgray akaba àdæm ni akada ga ata Meciyə nday ata Lək ya təŋgəhad ni : Yezu ànjæki ke təwi gayaŋ ka hađ Gelili, òru gwar a Zerəzalem. Ay Mark àŋgəhad pakama ga Yezu kay ndo ; ahar gəđakani àŋgəhad ere ye ti Yezu àgray ni. Zlam ga Yezu ya àgray ni day ata Meciyə nday ata Lək təŋgəhad a tama ga Mark na, ay pakama ga Mark ndahaŋ ya àŋgəhad ni ti àtam ga nday ndahaŋ ni (mazavu gani nihi, gurumkabu Mark 5.1-42 akaba Meciyə 8.28-34, 9.18-26 akaba Lək 8.26-37, 41-56, ahkay do ni Mark 6.14-29 akaba Meciyə 14.1-12 akaba Lək 9.7-9). Ku tamal àŋgəhad pakama ga Yezu kay ndo nəŋgu ni Mark àdæm Yezu ti bay macahi zlam ana mis (1.21-22, 27 ; 2.13 ; 4.1 akaba ndahaŋ) : a wakita ga Mark bu mis təzalay Yezu « Məsi » (4.38 ; 5.35 ; 9.17 akaba ndahaŋ).

Mark àŋgəhad ga Yezu ya àdæm tədəfi naŋ ana mis ba ni (1.34, 44 ; 3.12 ; 5.43 ; 7.36 ; 8.26, 30). Si ka ya ti aməməta, aməŋgaba e kisim ba ni day kwa ti awayay ti mis tèsər naŋ ti naŋ way (9.9).

Pakama ge Zeŋ bay mæbaray mis ni

(Meciyə 3.1-12 ; Lək 3.1-18 ; Zeŋ 1.19-28)

1 *Ma Mæweni Sulumani àki ka Yezu *Krist, Wur ge Melefit, ànjæki ² akada ga Bay Melefit ya ti àdæm ni. Ma gayaŋ ya àhi ana Yezu ni àbu mæbækiani a waki-ta ga bay *mahəŋgaray pakama gayaŋ Izayi ni bu. Àhi :

« Nihi ti nu nəbu nəsələruru bay məslər goro nahaŋ kama gayak ti māsalamatukkabu divi. ^{†3} Dəŋgu gayaŋ ahəndabiyu a huđ gili bu.

Àdæm ahkado : “Slamatumikabu divi ana Bay gəđakani.

Ahàr àdæm divi gayaŋ mâla ndəlabə.” ^{††} »

⁴ Nahkay ti zal nakəŋ, təzalay naŋ Zeŋ, òru a huđ gili vu ga *mæbaray mis. Àra ènjia eslina ti àdæm ahkado : « Mbatumkaba majalay ahàr gekəli a. Tamal kəmbat-umkaba majalay ahàr gekəli a ti, nabaray kəli. Nahkay ti Bay Melefit ambərfəŋa zlam magudarani gekəli ni kə

kəli a. » ⁵ Zeŋ àra àdəma nahkay ti ndam ga hađ *Zude akaba ndam Zerəzalem ni dek tərəkia. Tàra tìnjia ti tədəfaya zlam gatay ya tàgudar na, mæk Zeŋ nakəŋ àbaray tay a zalaka *Zərdeŋ bu həya.

⁶ Zeŋ ti naŋ àbu àna azana mələmani àna eŋgəc ge ezligwemi, awəlvù àna maslpara ga ambəl a zuh bu. Zlam məzum gayaŋ ti eyew akaba amu. ⁷ Naŋ àbu azlah, àhi ana tay : « Maslaŋa nahaŋ naŋ àbu ara e divi ba kələŋ goro a. Naŋ nani ti mis gəđakani, njəda gayaŋ àtama goro a. Nu ti way ga mandəhad ahàr ti nēpicehiaba ezewed ga kimaka gayaŋ a di way ? ⁸ Nu ti nàbaray kəli àna yam, naŋ ti ni amara mæbaray kəli àna *Məsuf Njəlatani. »

Zeŋ abaray Yezu

(Meciyə 3.13-17 ; Lək 3.21-22)

⁹ Ka ya ti Zeŋ naŋ àbu *abaray mis nahəma, Yezu ècikbiyu a Nazaret ka hađ *Gelili, àrəkia mæk Zeŋ nakəŋ àbaray naŋ a zalaka *Zərdeŋ bu. ¹⁰ Yezu naŋ àbu acəlaya a yam ni ba ni ti èpi huđ melefit adahvu, èpi *Məsuf ge Melefit ahərkiaya akada ga kurkoduk ya ahər na, àhuriviyu a vu vu. ¹¹ Eslini dəŋgu ahəndabiyu

† Malasi 3.1. †† Izayi 40.3.

a hud melefít bu akada dɛŋgu ge mis, àhi : « Nak ti wur goro, nawayay kur dal-dal, kəmərú məbərúv dal-dal. »

Seteni awayay ahəlfəŋa eyə kà Yezu a
(Meciyə 4.1-11 ; Lək 4.1-13)

¹² Eslini *Məsuf ge Melefít nakəŋ àzoru Yezu a hud gili vu huya. ¹³ Yezu òru ènjəa a hud gili ni va ti an-jəhad eslini vad kru kru fađ. Naŋ àbu eslini ti *Seteni ahəlfəŋa eyə a. Ka sarta gani nani ti Yezu naŋ àbu e kidiŋ ga zlam ge gili bu ; *məslər ge Melefít təbu təfi ahàr.

Yezu azalay ndam mægəs kilif fađ, tigi ndam mađəbay naŋ
(Meciyə 4.12-22 ; Lək 4.14-15 ; 5.1-11)

¹⁴ A vad nahaŋ tàra təwəla Zeŋ a. Tàra təwəla naŋ a nahəma, Yezu òru ka had *Gelili. Òru ènjəa eslina ti àhi *Ma Məweni Sulumani ge Melefít ana mis. Ahivù ana tay, àđəm ahkado : ¹⁵ « Sarta ènjia. Melefít ara azum bay gayaŋ e kidiŋ gekəli bu, Məgur gayaŋ ènjia. Mbatumkaba majalay ahàr gekəli a, gəsumkabá Ma Məweni Sulumani na. »

¹⁶ A vad nahaŋ Yezu naŋ àbu akoru kà gəvay ga dəlúv Gelili ti èpi mis bebem cə ; biliŋ gani slimi gayaŋ Simu, nahaŋ ni ti ni wur ga mənəni Andre. Nday təbu tətəliyu zəva gatay a dəlúv vu, adaba nday ndam mægəs kilif. ¹⁷ Eslini Yezu àhi ana tay : « Dəbumbiyu nu ; anagraŋ ti kígəm ndam məhəlibiyu mis ana Melefít akada ya ti kəgəsum kilif ni. » ¹⁸ Tàra ticia pakama ga Yezu na ti təmbərúv zəva gatay ni ndəbak, təđəbay naŋ huya. ¹⁹ Nday təbu takoru kama gəzit ti Yezu èpi mis ndahaŋ cə keti ; nday bəza ge Zebede, bəlaŋ gani slimi gayaŋ Zek, nahaŋ ni ti ni slimi gayaŋ Zeŋ. Nday a *slalah ga yam bu, təbu təslamalay zəva gatay. ²⁰ Àra èpia tay a ti àzalay tay. Nday nakəŋ tàra ticia zalay gayaŋ na ti təmbərúv bəŋ gatay Zebede akaba mis ya təgriki təwi ana tay ni a slalah ga yam ni bu, təđəbay naŋ.

Yezu agariaba seteni ana maslaŋa nahaŋ a
(Lək 4.31-37)

²¹ A vad nahaŋ Yezu akaba ndam mađəbay naŋ ni tòru a Kafarnahum. Vad *məpəsabana àra ènjia ti təhuriyu a ahay ga *mahəŋgalavù Melefít vu, mək Yezu nakəŋ ànjəki ka macahi zlam ana mis. ²² Zlam gayaŋ ya àcahi ana tay ni ti àgria ejep ana tay a, adaba tici macahay zlam akada gayaŋ ni day-day ndo. Àhi ma ana tay akada ga bay ni, do ni ti akada ga ndam *məsər Wakita ge Melefít ya təcəhi zlam ana mis ni do.

²³ Nday təbu a ahay ga mahəŋgalavù Melefít ni bu nahəma, zal nahaŋ seteni àniviyu a ahàr bu naŋ àkibu ka tay eslini. Àzlah, ²⁴ àđəm : « Yezu zal Nazaret ! Nak ti kadəbafəŋa mam kə leli a mam ? Kàra ge mijij leli a waw ? Nak dəgiya, nəsəra kur a lala ; nak Bay *njəlatani ge Melefít ya àslərbiyu ni. » ²⁵ Eslini Yezu nakəŋ àzlacaki ke seteni ni bəra, àhi : « Lakakaba, sləkiaba ana maslaŋa hina. » ²⁶ Seteni nakəŋ àra ècia zlacay

gayaŋ na ti àdaday maslaŋa nani kay kay, àzlah kay kay, àsləkiaba. ²⁷ Mis ya ti eslini ni dek tàra ticia ere ye ti àgravu na ti àgria ejep ana tay a dal-dal ; təzlapaki e kidiŋ gatay bu, təđəm : « Məŋ ga mam hini mam ? Zlam gayaŋ ya àcahi ana leli ni ti zlam məweni ; azlapay akada ga bay ni. Ku seteni day àhi ma ana tay, mək təgəsikabu. » ²⁸ Nahkay ti slimi ga Yezu ahəndoru ke weceweceni ka had *Gelili dek.

Yezu ahəŋgaraba mis a
(Meciyə 8.14-17 ; Lək 4.38-41)

²⁹ Yezu akaba Simu, Andre, Zek, Zeŋ tàra təhəraya a ahay ga *mahəŋgalavù Melefít ni ba ni ti tòru suwwa a magam ga ata Simu nday ata Andre huya. ³⁰ Eslini ti mireŋ ga Simu naŋ àvu mandəhadani, aku àbəkia. Yezu òru ènjəa ti təhi ma gani huya. ³¹ Yezu àra ècia ma gana ti ahəđakfəŋiyu, àgəs ahar gani, èzefteba naŋ a. Aku nakəŋ ahəlkia huya, mək wal ni afi ahàr ana tay.

³² Məlakarawa àra ègia fat àdiya a ahay va, məlaŋ èđiza ti təhəlibiyu mis ya ti təbesey do ni dek akaba nday ya ti seteni agray tay ni dek ana Yezu. ³³ Mis ga kəsa ni dek təŋgasfəŋyu kà mahay ya ti Yezu naŋ àvu ni ; ³⁴ eslini Yezu nakəŋ ahəŋgaraba mis ya ti arməwər gərgərani awər tay na kay ; mis ya ti seteni àniviyu ana tay ni day àgariaba ana tay a. Àcafəŋa seteni na kà zlapay a, adaba təsəra naŋ a.

Yezu ahi ma gayaŋ ana mis
(Lək 4.42-44)

³⁵ Də àna zəzəeni ti Yezu ècikaba, ahəraya òru a hud gili vu. Òru ènjəa ti ahəŋgalay Melefít. ³⁶ Eslini Simu akaba zləbəba gayaŋ ni təđəboru naŋ. ³⁷ Tàra tedia ahàr a ti təhi ahkado : « Mis dek təđəbay kur. » ³⁸ Eslini Yezu nakəŋ àhi ana tay : « Tokumum məđəgum a kəsa ndahaŋ vu, ti nəhivù pakama ge Melefít ana mis nday ye eslini ni bilegeni. Nu nàra ti ga magray təwi gani nani. » ³⁹ Naŋ nakəŋ mək àsawaday ka had *Gelili dek ; a kəsa gərgərani bu dek àhi pakama ge Melefít ana mis a ahay ga *mahəŋgalavù Melefít ye eslini ni bu, àgariaba seteni ana mis ndahaŋ a daya.

Yezu ahəŋgaraba zal ambələk a
(Meciyə 8.1-4 ; Lək 5.12-16)

⁴⁰ A vad nahaŋ zal ambələk nahaŋ àrəkia ka Yezu a àbəhadí mirdim, àhi ahkado : « Kam-kam, tamal kawayay ti kisliki mahəŋgaraba nu a ti nīgia mis njəlatana. » ⁴¹ Eslini àsia cicihi ana Yezu a ; Yezu nakəŋ àzoru ahar, ènjifiŋ, àhi ahkado : « Nawayay, gia mis njəlatana. » ⁴² Yezu àra ènjifiŋa ti maslaŋa nani àŋgaba, ègia mis njəlatana huya. ⁴³ Eslini Yezu àləgi, àhi ahkado : « Nihì kəŋgaba nahəma, kəhi ma gani ana maslaŋa ba. Ru kəŋgazli vu gayak ni ana bay *maŋgalabakabu mis akaba Melefít sawaŋ ; kəvi zlam ana Melefít akada ge Məwiz ya àđəm a wakita gayaŋ bu ni, adaba kígia mis njəlatana. Nahkay mis etipi. Etipia ti atəsər nak kəŋgaba, kígia mis njəlatana. » Àra àhia ma nahkay ti àhi : « Sləka. » ⁴⁵ Ay zal nakəŋ àra àsləka ti

anjeki ka mädäm pakama ni dal-dal sawaŋ. Maslaŋa ya ti ädi ahär ni lu ba ähi ma gani. Ädämva pakama na nahkay ti Yezu esliki mähuriyani a kësä vu vay-vay va do, adaba mis täsabaki. Nahkay änjähäd e gili cak äföŋ kà kësä, mis gwar eley gwar eley do dek tërækioru.

Yezu ahəŋgaraba zal dərə

(Meciyə 9.1-8 ; Lük 5.17-26)

2 Ära ägra vad a bal zla ti Yezu äŋga a Kafarnahum a. Naŋ äbu a magam eslini ti mis ticifiŋa daday a. ²Tërækia tëra tëŋgasvu dal-dal a ahay ya ti naŋ ävu ni bu. Mələŋ manjähädani kà gəvay gayaŋ äbi, kà mahay tekedı məlaŋ äbi, adaba mis ni täsabay. Naŋ nakəŋ naŋ äbu acahi ma ge Melefit ana tay. ³Naŋ äbu acahi zlam ana tay nahkay ti mis ndahaŋ fad tëzibiyu zal dərə nahaŋ äki ka slalah. ⁴Ay tisliki məzıkabiyu naŋ ana Yezu do, adaba mis tisliva eslina. Nahkay ti tëcəliyu ka *dalahaŋ ga ahay ni, tëhəlkia gwar ka palahaŋ ya ti Yezu naŋ ävu na bal, mək tëfiyu naŋ mandəhadkiani ka slalah gayaŋ ni gwar ka məlaŋ mähəlkiana ni. ⁵Yezu nakəŋ ära epia ere ye ti tëgray na ti äsəra tëfəkia ahär a. Nahkay ähi ana zal dərə ni : « Wur goro, zlam magudarani gayak ni məmbərfukana dek. »

⁶Eslini zla ti ndam *məsər Wakita ge Melefit tëvu manjähädani bilegeni. Nday nakəŋ tëbu tëjalay a ahär gatay bu, tëhi ana ahär ahkado : ⁷« Ädäm ma hini ti kamam ? Azay ahär gayaŋ akada naŋ Melefit timey ! Way esliki məmbərfəŋa zlam magudarani kə mis a tata way ? Tigi Melefit kwa do ni ! » ⁸Nday tëbu tëjalay ahär nahkay ti Yezu äsəra ere ye ti tëjalaki ahär na ändava, mək ähi ana tay : « Kajalum ahär nahkay ti kamam ? ⁹Zləzladä gani ti nəhi : “Zlam magudarani gayak ni məmbərfukana,” tək day ti nəhi : “Cicikaba, za slalah gayak na, sawaday” ni aw ? ¹⁰Ay nawayay ti kəsərüm nu *Wur ge Mis ti nisliki məmbərfəŋa zlam magudarani kə mis ka had a. » Mək ähi ana zal dərə nakəŋ : ¹¹« Nəhuk nahəma : cicikaba, za slalah gayak na, ru a magam. » ¹²Eslini naŋ nakəŋ ecikaba cəkwađ huya, äzay slalah gayaŋ ni, ähəraya e mite va kə eri ge mis na dek. Ere ye ti ägravu ni ti ägria ejep ana tay a dek, tëdägi ana mazləbay Melefit. Təđəm : « Ere hini bik-bik, mipi kə eri geli ndo. »

Yezu azalay Levi

(Meciyə 9.9-13 ; Lük 5.27-32)

¹³Yezu nakəŋ öru gwar kà gəvay ga dəlöv ni keti. Mis dek tërækioru, mək äcachi zlam ana tay. ¹⁴Ka gayaŋ ya naŋ äbu akoru ni ti epı Levi wur ga Alfe, naŋ äbu manjähädani digəsa ka məlaŋ *mähəl hadam. Eslini Yezu nakəŋ ähi ahkado : « Dəbabiyu nu. » Nahkay Levi nakəŋ ecikaba cəkwađ, ädəboru naŋ.

¹⁵Kələŋ gani Yezu akaba ndam madəbay naŋ ni tëru afa ge Levi nakəŋ. Töru tinjəa eslina ti tëzum zlam akaba ndam mähəl hadam akaba ndam magudar zlam ndahaŋ kay, adaba mis nday nani ti nday dal-dal, tëbu tadəbay naŋ. ¹⁶Yezu naŋ äbu azum zlam akaba tay nahkay ti ndam *məsər Wakita ge Melefit tipia ; nday

nani ti ndam *Feriziyer. Təra tipı naŋ a ti tëhi ana ndam madəbay naŋ ni ahkado : « Ahəmamam ti Yezu azum zlam ka ahär bələŋ akaba ndam mähəl hadam akaba ndam magudar zlam ni mam ? » ¹⁷Naŋ nakəŋ ära ecia pakama gatay na ti ähi ana tay ahkado : « Ndam ya ti nday njalaŋ-njalaŋ ni ti tëru afa ga zal doktor do ; si ndam ga arməwər day kwa ti takoru afa gani. Nu nəra ti ga mazalay ndam jireni do, nəra ti ga mazalay ndam magudar zlam sawaŋ. »

Məgəs ndərə

(Meciyə 9.14-17 ; Lük 5.33-39)

¹⁸A vad nahaŋ ndam madəbay Zer bay məbaray mis ni tëbu tëgəs ndərə akaba ndam Feriziyer. Eslini mis tërækia ka Yezu a tëhi ahkado : « Ndam madəbay Zer ni akaba ndam Feriziyer ni tëbu tëgəs ndərə ti ndam madəbay kur ni tëgəs do ni ti kamam ? » ¹⁹Yezu ähəŋgrifəŋ ana tay, ähi ana tay ahkado : « Ka ya ti bay ya ti aday wal ni nday tëbu akaba zləbəba gayaŋ ni ti zləbəba ni tëgəs ndərə tata waw ? Təgəs ndərə ka ya ti naŋ äbu akaba tay ni do. ²⁰Ay sarta nahaŋ amara, atəgəskia bay ga wal ni kà tay a. Ka sarta gani nani day kwa ti atəgəs ndərə. ²¹Yaw mis äbi azay azana məweni asiviyu ana azana gayaŋ midigweni bi. Tamal ägra nahkay ti azana məweni ni ara asəkiyu azana midigweni ni, mək məlaŋ megəzlehvani ni ara asagakivu. ²²Nahkay day mis abəviyu zum new-neweni e kene-kene midigweni vu ti äbi. Tamal ägra nahkay ti, zum new-neweni ni ära äwəsa ti ara etezkaba kene-kene na, nahkay ti emizikiba ka tay a cıcəna. Təbəviyu zum new-neweni ti e kene-kene məweni vu. »

Yezu naŋ bay ga vad məpəsabana

(Meciyə 12.1-8 ; Lük 6.1-5)

²³A vad *məpəsabana nahaŋ ba ti Yezu akaba ndam madəbay naŋ ni tëbu tasləkaba a vədəŋ ga *alkama ba. Eslini ndam madəbay naŋ ni tëbu teheboru alkama ni ga mahəpədani ka ahär divi. ²⁴Təbu teheboru nahkay ti ndam *Feriziyer ndahaŋ tëhi ana Yezu : « Melefit ädäm e *Divi gayaŋ ni bu : “Kəgrum təwi a vad məpəsabana ba ba” ti, nihi ti ndam madəbay kur ni tagray ti kamam ? » ²⁵Eslini Yezu ähəŋgarfəŋ, ähi ana tay ahkado : « Kəjəŋgəm ere ye ti Devit ägray ni ndo aw ? Ka ya ti Abiyatar naŋ bay gəđakani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni ti Devit zladä ädəkiva, ləwir äwər tay akaba ndam gayaŋ. Nahkay ähuriyu a ahay ge Melefit ni vu, äzum *dipeŋ ya täfəkadi ana Melefit ni. Ay ti Melefit ädäm e Divi gayaŋ ni bu, mis ndahaŋ tëzum dipəŋ nani do ; si ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni day kwa ti tëzum. Ay Devit nakəŋ öru äzum, mək ävi ana ndam gayaŋ ni, tëzum bilegeni. » ²⁷Yezu ähi ana tay keti : « Vad məpəsabana ti Bay Melefit ägriaya ana mis a, do ni ti ägri mis ana vad məpəsabana ndo. ²⁸Nahkay ti ku a vad məpəsabana ba day Bay ya ti adəm tëgray zlam hini ni ti nu *Wur ge Mis. »

Yezu ahəngaraba zal ya ahar mikəlfiņana na

(Meciyə 12.9-14 ; Lək 6.6-11)

3 Yezu àngoru a ahay ga *mahəngalavù Melefit ni vu keti. Eslini zal nahañ nañ àvu ahar mikəlfiņana. ² Mis ye eslini ni təbu taməñjaləñ ana Yezu. Təhi ana ahàr ahkado « Kani vad *məpəsabana ti, akal ti ara ahəngaraba nañ a waw ? » Tawayay tacalki Yezu ka zlam magudarani. ³ Yezu nakəñ àhi ana zal ya ti ahar mikəlfiņana ni : « Cikaba, ra e kidiñ ge mis ni va. » ⁴ Mək àhi ana mis ya ti eslini ni : « Ngakaday, Melefit àdəm mam a wakita ya Məwiz àbəki ni bu mam ? Àvia divi ana mis ga magray zlam sulumana a vad məpəsabana tək, ga magray zlam magudarana waw ? Ga mahəngay mis tək, ga makad mis aw ? » Nday nakəñ təlakkabá te-te. ⁵ Àməñjaləñ kà tay àna məzum bəruv dal-dal, adaba ticiiki slimi do. Àhi ana zal ya ti ahar mikəlfiņana ni : « Təlbiyu ahar gayak ni. » Àra àtəlikabiya ti ahar gayəñ ni àslamalava, ègia səndub-səndubana. ⁶ Ndam *Feriziyəñ ni tàra tìpia ere ye ti àgravu na ti tàhəraya a ahay ni ba, təngasvu akaba ndam madəbay bay *Erot ni həya ; təgray sawari ahəmamam ti tìjiñ Yezu ni.

Mis kay tara afa ga Yezu a

⁷ Yezu akaba ndam madəbay nañ ni tàsləka tòru kà dəluy ni. Mis dal-dal tādəboru nañ : tādəboru nañ ti ndam Gelili, ndam *Zəde ⁸ akaba ndam ga kəsa gatay Zerəzalem, ndam Idəme, mis ya ti tàsləkabiya ke ledi ga zalaka *Zərdeñ a ni, ndam ga had ga kəsa Tir akaba ga kəsa Sidoñ. Tərəkia dal-dal adaba ticia ere ye ti àgray na dek. ⁹ Eslini àhi ana ndam madəbay nañ ni ahkado : « Slamalumukabá *slalah ga yam a, do ni ti mis ni atəngələd nu. » ¹⁰ Àhi ana tay nahkay ti adaba nañ àbu ahəngaraba mis a dal-dal. Nahkay ndam ga arməwər dek tədədkiyu ; way way do awayay ti mìjiñ lu. ¹¹ Seteni ni tàra tìpia nañ a ti tábəhadì mirdim, meleher ndiba ndiba ana had, tədəgiki ana zlahay, təhi ahkado : « Nak Wur ge Melefit. » ¹² Eslini Yezu àzlacaki ka tay ngak-ngak, àhi ana tay : « Kədəfum nu ba. »

Yezu adaba ndam asak gayəñ a kru mahar cə

(Meciyə 10.1-4 ; Lək 6.12-16)

¹³ Yezu àcəloru a həma vu. Eslini àzalay ndam ya ti adaba tay a ni ; nday nakəñ tərəkivoru. ¹⁴ Ndam ya tigi ndam gayəñ ni ti nday kru mahar cə : awayay ti tən-jəhadkabu, məslər tay ga məhioru pakama gayəñ ana mis ; ¹⁵ àvi njəda ana tay ti tğariaba seteni ana mis a daya. ¹⁶ Nday kru mahar cəni ni ti slimi gatay nday hi : Simu àdi slimi Piyer, ¹⁷ bəza ge Zebede ata Zek nday ata wur ga mənəni Zəñ ; nday ti Yezu àdi slimi ana tay Bowanerges, awayay adəmvaba nday akada ga aday ga avər ya aməcay ni ; ¹⁸ Andre, Filip, Bartelemi, Meciyə, Tumas, Zek wur ga Alfe, Tade, Simu nañ bəlañ ga ndam ya takadvakivu ka had gatay ni, ¹⁹ nahañ ni ti

† A wakita ndahañ bu tədəm : « Ndam ya ti tigi ndam gayəñ ni ti nday kru mahar cə, àzalay tay ndam asak gayəñ : awayay ti tən-jəhadkabu. »

ni Zədas Iskariyot, bay ya ti amara məsəkumoru Yezu ni.

Yezu ti agray təwi àna njəda ge Melefit tək, àna njəda ge Seteni aw ?

(Meciyə 12.24-32 ; Lək 11.15-23 ; 12.10)

²⁰ Yezu akaba ndam madəbay nañ ni təngə a magam a. Eslini mis dal-dal təngasfəñvu kà tay keti. Mis ni təbu kay nahkay ti Yezu akaba ndam madəbay nañ ni ahar tekedi təngətfəñ ga məzum zlam do. ²¹ Ndam gayəñ ni tàra ticia ti tàra. Tawayay tazay nañ, tədəm ahkado : « Endisl àniviyu va bi. »

²² Ndam *məsər Wakita ge Melefit təbu eslini, ticiiki biyu kwa a Zerəzalem. Tədəm ahkado : « Yezu nahəma, seteni *Belzebəl àniviyu. Agariaba seteni ana mis a ni ti àna njəda ga bay ge seteni nani. » ²³ Eslini Yezu àzalay tay, àhi ma ana tay àna ma *gozogul : « Ahəmamam *Seteni esliki magaray ahàr gayəñ gayəñani ni mam ? ²⁴ Tamal ndam ga had nahañ nday ndayani takadvu e kidiñ gatay bu ni ti had gani àngoru kama do. ²⁵ Tamal ndam ga hud ahay takadvu e kidiñ gatay bu ni ti hud ahay gani àngoru kama do. ²⁶ Nahkay day tamal Seteni ezirey ahàr gayəñ ti njəda gayəñ èdeva, àngoru kama koksah ; gayəñ àndava həya. »

²⁷ Yezu àdəm keti : « Mis ahuriyu a ahay ge mis njəda-njədani vu, mək ahəlfəña zlam gayəñ a mənəjd məwəl nañ ti àgravu koksah. Si tamal àwəla nañ a day kwa ti ahəlfəña zlam gayəñ a. ²⁸ Nəhi ana kəli nahəma, zlam magudarani ge mis ya tagudar ni dek akaba ndivey ya tindivi Melefit ni dek ti Melefit ambərfəña kà tay a. ²⁹ Ay maslaña ya ti endivi Məsuf gayəñ ni ti, magudar zlam gayəñ nani ti Melefit àmbərfəña day-day do. Maslaña nani amanjəhad akaba zlam magudarani gayəñ ni kanğay-kanğay həya. »

³⁰ Yezu àhəngarfəñ kà pakama gatay ni nahkay ti adaba tədəm « Seteni àniviyu. »

Ndamam ndam ga hud ahay ga Yezu ededijeni ni mam ?

(Meciyə 12.46-50 ; Lək 8.19-21)

³¹ Eslini mənə ga Yezu akaba bəza ga mənə ga Yezu tàra tìñja. Nday e mite bu, təslərkiyu mis ti məzaliyu nañ. ³² Ay ti mis təvu dal-dal manjəhadani, tēvelinija ahàr ana Yezu a. Təhi ahkado : « Ata muk akaba bəza ga muk təbu e mite bu, təzalay kur. » ³³ Àhəngrifəñ ana tay, àdəm ahkado : « Mənə goro ti way ? Bəza ga mmawa ti ndamam ? » ³⁴ Eslini Yezu nakəñ àməñjaləñ kə mis ya ti tēvelinija ahàr ni dek, àhi ana tay ahkado : « Mənə goro akaba bəza ga mmawa nahəma, nday hini. ³⁵ Maslaña ya ti agray ere ye ti Melefit awayay ni ti, nañ nani ti wur ga mmawa zalani, bi walani, mmawa daya. »

Bay mabəhad hilfi ga zlam

(Meciyə 13.1-9 ; Lək 8.4-8)

4 Yezu òru gwar kà gəvay ga dəluy ni ga macahi zlam ana mis keti. Eslini mis dal-dal təcakalafəñvu, nahkay nañ nakəñ káy àcəliyu a *slalah ga yam vu ka

ahàr ga dëluy ni, ànjəhadviyu digəs, àcahi zlam ana tay ; mis macakalavani ni nday tēbu kà gəvay ga dëluy ni, tēbi slimi. ² Àcahi zlam gərgəri kay ana tay àna ma *gozogul. A pakama gayəŋ ya àhi ana tay ni bu ni ti àdəm ahkado : ³ « Cəm day, maslaŋa nahaŋ àhəraya òru e gili ga mabəhad hilfi ga zlam. ⁴ Naŋ àbu abəhadoru hilfi ga zlam ni ti bal gani àdəgoru e divi vu. Nahkay edidīŋ tàra tēndaba. ⁵ Bal gani keti àdəgoru ka pələd ya had àhəcaki ni. Àfətaya həya, adaba had àki ka pələd ni kay bi. ⁶ Àra àfətaya, fat àra àvədia ti èhiriŋaba adaba àbiyu sliri a had vu kay ndo. ⁷ Bal gani keti àdəgiyu a adak vu. Àra àfətaya ti adak ni tēdakkabu akaba naŋ, tēŋgecekabá naŋ a, nahkay ti àbi bəza ndo. ⁸ Bal gani keti àdəgoru ka had sulumani. Àra àfətaya ti àdək, àbi bəza. Bəlaŋ gani àbi bəza kru kru mahkər, bəlaŋ gani keti bəza kru kru muku, nahaŋ ni bəza diŋ. » ⁹ Yezu àdəm keti : « Maslaŋa ya ti slimi àfəŋ ge mici zlam nahəma, míci lala ! »

Yezu ahi ma ana mis àna ma gozogul ti kamam ?
(Meciyə 13.10-17 ; Lək 8.9-10)

¹⁰ Ka ya ti Yezu naŋ àbu cak nahəma, ndam madəbay naŋ kru mahar cəeni ni akaba mis ndahaŋ ya tadəbay naŋ ni tihindifiŋa pakama àki ka ma *gozogul gayəŋ ya àdəm na. ¹¹ Àhi ana tay ahkado : « Lekələm ti Melefit àdəfikiaaba zlam maŋgahani àki ka Məgur gayəŋ na ana kəli a. Ana mis ndahaŋ ga dala ni ti ma gayəŋ ya ahi ana tay ni dek ti ma gozogul. ¹² Agray nahkay ti “Ku tamal taməŋjaləŋ ka zlam lala nəŋgu ni tīpi ba ; ku tamal tēbi slimi ana pakama lala nəŋgu ni tīci ba. Do ni ti atambatkaba məbəruf gatay a, Melefit ambərfəŋa zlam magudarani gatay ni kà tay a.” † »

Yezu adafaba ma gozogul ga bay mabəhad hilfi ga zlam na
(Meciyə 13.18-23 ; Lək 8.11-15)

¹³ Yezu àhi ana tay keti : « Kicəm ma *gozogul hini do ! Akara kicəm ndahaŋ ni dek ti ahəmamam ? ¹⁴ Bay ya ti abəhad hilfi ga zlam ni, naŋ akada bay ya ti àhi pakama ge Melefit ana mis ni. ¹⁵ Mis ndahaŋ tēbu, nday akada divi ya ti hilfi ga zlam àdəgaki ni : ticia pakama ge Melefit a, mək *Seteni ara ahəliaba pakama nana ana tay a həya. ¹⁶ Mis ndahaŋ day tēbu, nday akada pələd ya ti hilfi ga zlam àdəgaki ni : ticia pakama ge Melefit na ti təgəskabu àna məmərani həya. ¹⁷ Ay pakama nani àhuriviyu ana tay a məbəruf vu do, akada ge sliri ya ti tōru a had vu do ni ; təgəskabu ti ga hayaŋani. Tamal zlam zləzladani àdia ahàr ana tay a, ahkay do ni mis təgri daliya ana tay azuhva pakama ge Melefit ni ti tēmbərəŋ həya, tēgəskabu ya do. ¹⁸ Mis ndahaŋ tēbu, nday akada hilfi ga zlam ya ti àdiyu a hud ga adak vu ni : ticia pakama ge Melefit a ti təgəskabu. ¹⁹ Ay majalay ahàr ga duniya ariva ana tay a, elimeni agosay tay, zlam gərgərani ndahaŋ egi eri ana tay daya. Zlam nday nani dek tēŋgecekabu zlam akada ga adak ni. Nahkay ti pakama ya ndam nday nani tici

† Izayı 6.9-10.

ni àzaya arəŋa do. ²⁰ Mis ndahaŋ ti ni tici pakama ge Melefit ; tici ti təgəskabu. Nday akada had sulumani ya hilfi ga zlam àdəgaki ni, nahkay tēbi bəza. Bəlaŋ gani abi bəza kru kru mahkər, bəlaŋ gani keti bəza kru kru muku, nahaŋ ni bəza diŋ ni. »

Ma gozogul àki ke cəŋgel akaba darəma
(Lək 8.16-18)

²¹ Yezu nakəŋ àhi ana tay keti : « Maslaŋa àbu ahəm-baki dagəla ke cəŋgel mibefteni, ahkay do ni afiyu cəŋgel ni a zuh slalah vu aw ? Aha ! Afəkad ka məlaŋ zaŋani do aw ! ²² Nədəm nahkay ti adaba zlam ya ti maŋgahani ni dek emipivu, zlam ya ti madafani faŋ do ni dek emicivu daya. ²³ Tamal slimi tēfəŋ kə kəli ge mici zlam nahəma, cəm ! »

²⁴ Àhi ana tay keti : « Bumi slimi ana pakama ya ti kicəm ni. Darəma ya lekələm kəgurumi zlam ana mis ndahaŋ àna naŋ ni ti Melefit day aməguri zlam ana kəli àna naŋ, mək aməgurikiviyu ana kəli àkivu. ²⁵ Adaba maslaŋa ya ti zlam gayəŋ àbu ni ti atəvikivu. Ay maslaŋa ya ti zlam gayəŋ àbi nahəma, ku ere ye ti àfəŋ ni day atəzafəŋa. »

Ma gozogul àki ke hilfi ga zlam ya afətaya ni

²⁶ Yezu àhi ana tay keti : « *Məgur ge Melefit ti azavu akada ga bay ya ti abəhad hilfi ga zlam ni. ²⁷ Ku tamal bay nani enji dəwir, ku tamal èpidəkva, mələvad akaba mələfat gani nəŋgu ni, hilfi ga zlam ni afət, adək : ahəmamam afət, adək ni ti naŋ àsər do. ²⁸ Had ni agray zlam zlam gayəŋ : zlam ni afətkiaya, mək abay ahàr. Àra àba ahàr a ti abi bəza kay. ²⁹ Ka ya ti zlam ni àndəha nahəma, bay nani azay məvəd gayəŋ, adaba sarta ga mabazani ènjia. »

Ma gozogul àki ke hilfi ga zlam gəziteni
(Meciyə 13.31-32, 34 ; Lək 13.18-19)

³⁰ Àdəm keti : « Məzum *Məgur ge Melefit ti àzavu akaba mam ? Mara madafaba àna ma *gozogul weley ? ³¹ Cəm day, Məgur ge Melefit ni ti àzavu akaba wur ge hilfi ga zlam gəziteni, gəziteni e kidiŋ ga bəza ge hilfi ndahaŋ ya a duniya bu ni dek. ³² Tizligia ti adək, àtam zlam ya ti tizligi e dini bu ni dek àna gədakani. Abal ahar gədákani, edidīŋ tagraviyu lala gatay a hud gani vu tata ; tanjəhad e zəhweri gani bu. »

³³ Yezu àcahi ma ge Melefit ana mis àna ma *gozogul kay akada nday hini. Àhi ma ana tay ti ya tisliki miceni tata ni. ³⁴ Ma gayəŋ ya àhi ana tay àna ma *gozogul do ni ti àbi, ay ka ya ti naŋ àbu akaba ndam madəbay naŋ ni ka ahàr gatay ni ti àdəfiaba ana tay a dek lala.

Yezu azlacaki ka aməd
(Meciyə 8.23-27 ; Lək 8.22-25)

³⁵ Mələkarawa gani ti Yezu àhi ana ndam madəbay naŋ ni : « Tokumum mədəgum gwar ke ledi ga dëluy ni. » ³⁶ Nahkay nday nakəŋ təsləkaba e kidiŋ ge mis dal-dalani ni ba, təhurkiviyu ka Yezu a *slalah ga yam vu, təzay naŋ àna naŋ. *Slalah ga yam ndahaŋ tēbu kà

gəvay gani gayəŋ ya t̄əzay naŋ àna naŋ ni. ³⁷ Nday t̄əbu t̄əzoru naŋ ti aməd gəɖakani àkəzlabiyu ka ahàr ga yam ni, mək yam ni àjabasliyu a slalah ga yam ni vu, awayay arəhvù wudak. ³⁸ Ka ya ti aməd ni naŋ àbu akəzlay nahəma, Yezu naŋ àvu e d̄əwir bu gwar ke meteliŋ ga slalah ga yam ni, àfəki ahàr ka zlam kud-kudani. Naŋ e d̄əwir bu ni ti nday nakəŋ t̄əpidek naŋ, t̄əhi : « Məsi ! Leli dek miji ti ahəluk ahàr do aw ? » ³⁹ Naŋ nakəŋ àra èpidekva ti àzlacaki ka aməd ni bəra, àhi ana yam ni : « Lakakaba ! Kàɖaɖay va ba ! » Eslini aməd ni àmbrəŋ makəzlani h̄əya, yam ni ègia d̄egika. ⁴⁰ Aməd ni àra àmbrəŋa makəzlana ti Yezu àhi ana ndam madəbay naŋ ni : « Aŋgwaz awər kəli ti kamam ? Kekileŋa kəfumu ahàr ndo aw ? » ⁴¹ Ere ye ti Yezu àgray ni àsia aŋgwaz ana tay a dal-dal, nahkay t̄əzlapay e kidiŋ gatay bu, t̄əɖəm ahkado : « Naŋ hini ti way ? Aməd akaba yam day ticiiki slimi ni ! »

Yezu agariaba seteni kay ana maslaŋa nahaŋ a (Meciyə 8.28-34 ; Lək 8.26-39)

5 Yezu akaba ndam madəbay naŋ ni t̄oru ke ledi ga d̄əluv ka haɖ ga ndam Zerasa. ² Àra àhəraya a *slalah ga yam ni ba ni ti zal nahaŋ seteni agray naŋ àhəraya e kidiŋ ge mindiviŋ ba, àŋgwivabiyu a ma vu h̄əya. ³ Zal nani ti anjəhad k̄e mindiviŋ, mis t̄əmə-təbfəŋa, ku àna jejirbi day t̄isliki məwəl naŋ va do. ⁴ Ahaslani t̄əwəla naŋ àna jejirbi a akaba t̄əbiviya sisel a asak va sak kay nəŋgu ni, èhebkaba dek. Njəɖa gayəŋ àtama ge mis ya ti t̄əgəs naŋ na. ⁵ Nahkay ti mələvaɖ akaba mələfat naŋ àbu anjəhad k̄a mələŋ ge mindiviŋ, a həma bu ; azlah, esliŋkaba vu gayəŋ àna akur a. ⁶ Àra èpibiya Yezu a driŋ ti àzəbiyu asak ; àra ènjia ti àbəhadí mirdim grik, meleher ndib ana haɖ. ⁷ Adiki ana zlahay, àhi ahkado : « Nak Yezu Wur ge Melefit naŋ agavəla driŋ ti kaɖəbafua mam ? Nahəŋgalay kur kam-kam àna slimi ge Melefit, kəgru daliya ba ti ! » ⁸ Adəm nahkay ti adaba Yezu àhi : « Nak seteni, həraya a maslaŋa hini ba » palam. ⁹ Yezu èhindifiŋa ma, àhi : « Slimi gayak way ? » Àhəŋgrifəŋ : « Slimi goro Gaslka, adaba leli kay dal-dal. » ¹⁰ Àhəŋgalay Yezu dal-dal, àhi : « Kam-kam, kəgaraba leli ka haɖ hina ba ti ! » ¹¹ Eslini ti mədrəs t̄əbu kay ka ahar bəlaŋ, t̄əzum zlam k̄a gəvay ga həma. ¹² Nahkay seteni ni t̄ihindifiŋa ma k̄a Yezu a, t̄əhi ahkado : « Vi divi gani ana leli, ti m̄ərakivoru ka mədrəs nday tegəni, ga moru m̄əhuriviyani ana tay ti. » ¹³ Yezu nakəŋ àvi divi gani ana tay. Nahkay seteni ni t̄əmbrəŋ zal nakəŋ, t̄oru t̄əcəlivù a ahàr vu ana mədrəs ni, mək mədrəs ni t̄əɖəgiki ana hwa ḡədik. T̄əcuhworu, t̄oru t̄əɖəguyu a d̄əluv ni vu cizliv cizliv. Tagray d̄əbu c̄ə, dek t̄izia kəɖap. ¹⁴ Eslini nday ya ti tajəgay mədrəs ni day t̄əɖəgiki ana hwa tidizl bilegeni. T̄oru a huɖ ga k̄əsa vu akaba gili gani, t̄ara t̄əhibiyu ma gani ana mis. Mis ga k̄əsa ni t̄ara ga mamənjaya ere ye ti àgravu na. ¹⁵ T̄ara t̄ərakia ka Yezu a ti tipi bay ya ti seteni Gaslka àsləkiaba a ahàr ba ni naŋ lala, manjəhadani diḡəsa akaba azana m̄əbakabani, ègia sulumana. T̄ara t̄ipia naŋ a ti aŋgwaz àɖəgakia ka tay a silim. ¹⁶ Eslini nday ya ti t̄ipia ere

gani nana ni ti t̄əŋgəhadí ma gani ana ndam ga k̄əsa ni. T̄əŋgəhad ere ye ti àgrakivu ke seteni ni akaba ere ye ti àgrakivu ka mədrəs ni. ¹⁷ T̄ara t̄əŋgəhad a ti mis ye eslini ni t̄ənjəki ka mahəŋgalay Yezu, t̄əhi : « Sləkaba ka haɖ geli a. »

¹⁸ Ka ya ti Yezu acəliyu a slalah ga yam ni vu nahəma, zal ya ti seteni àsləkiaba ni àhəŋgalay naŋ, àhi ahkado : « Naɖəbay kur bilegeni ti. » ¹⁹ Ay Yezu àhəŋgrifəŋ, àhi : « Aha, ru a magam, k̄əŋgəhadí ere ye ti àgrakukvu ni dek ana ndam gayak. Hi ana tay k̄əsia cicihi ana Bay gayak gəɖakana, hi ere ye ti àgruk ni dek ana tay. » ²⁰ Nahkay ti zal nakəŋ àsləka, òru a k̄əsa ga haɖ ni vu dek ; t̄əzalay haɖ gani nani *Kəsa Kru. Eslini àŋgəhadoru ere ye ti Yezu àgri ni dek. Mis ni t̄ara t̄icia ma gana ti àgria ejep ana tay a dek.

Yezu ahəŋgaraba wal nahaŋ akaba wur dahalay a (Meciyə 9.18-26 ; Lək 8.40-56)

²¹ Yezu akaba ndam madəbay naŋ ni t̄əsləka àna slalah ga yam na. T̄oru t̄injəa gwar ke ledi ga d̄əluv na ti t̄əhəraya a slalah ga yam ni ba. Ka ya ti Yezu naŋ àbu ka d̄əŋ-dəŋ ga d̄əluv ni ti mis dal-dal t̄ara t̄əvelinji ahàr. ²² Eslini maslaŋa nahaŋ t̄əzalay naŋ Zayros àra ; naŋ gəɖakani ga ahay ga *mahəŋgalavù Melefit. Àra èpia Yezu nakəŋ a ti àrəkioru, àbəhad mirdim k̄e meleher gayəŋ, ahàr ndib ana haɖ. ²³ Àhəŋgalay naŋ kay, àhi ahkado : « Kam-kam, wur goro dahalayani naŋ àbiyu amət ti, nihindi kur ti k̄ara k̄əbəkí *ahar, ti m̄əŋgaba, àmət ba ti. » ²⁴ Nahkay Yezu nakəŋ òru. Mis dal-dalani ni t̄əvelinji ahàr a, t̄əbu tadəboru naŋ d̄əbəsia.

²⁵ Eslini wal nahaŋ àbu, mimiz asləkafəŋa agray vi kru mahar c̄ə. ²⁶ Naŋ àbu acakay daliya àna naŋ dal-dal, àdəbakaba ndam doktor a dek, ègwejelekaba zlam gayəŋ a dek, ŋgulum gani day àbi, asagaki asagaki do sawaŋ. ²⁷ Wal nakəŋ àra ècia pakama ya ti t̄əbu t̄əzlapaki ka Yezu na ti òru gwar kəŋe e kidiŋ ge mis dal-dalani ni vu, ènjifiŋ k̄a azana ga Yezu nakəŋ.

²⁸ Àgray nahkay ti adaba àhi ana ahàr : « Tamal ti ninji-fiŋa k̄a azana gayəŋ na day, naŋgaba. » ²⁹ Eslini mimiz gayəŋ ya ti asləkafəŋa ni àmbrəŋa naŋ a h̄əya. Wal nakəŋ àsər arəŋa àbi awər naŋ va bi, ègia njalaŋ-njalaŋana. ³⁰ Ka ya ti wal ni àŋgaba nahəma, Yezu àsər h̄əya njəɖa gayəŋ àhəŋgaraba maslaŋa. Àra àsərkia nahəma, àmbatvakivu ke mis dal-dalani ni, àhi ana tay ahkado : « Way ènjifiŋ k̄a azana goro ni way ? »

³¹ Ndam madəbay naŋ ni t̄əhi ahkado : « Ngakaday akaba mis damkulkulani ni ti k̄əsərkaaba ahəmamam ti way ènjifək way ni ? » ³² Ay Yezu nakəŋ naŋ àbu eheliŋ eri gwar k̄a gəvay gayəŋ, awayay epi maslaŋa ya ti ènjifiŋ ni. ³³ Eslini wal nakəŋ aŋgwaz awər naŋ, naŋ àbu agəgər slab-slab. Naŋ àbu agəgər nahkay ti àrəkia ka Yezu nakəŋ a, àbəhadí mirdim meleher ndib ana haɖ, adaba àsərkia ke ere ye ti àgrakivu na ; àhiaba jiri gana dek. ³⁴ Eslini Yezu nakəŋ àhi ahkado : « Wur goro ni, Melefit àhəŋga kur a adaba k̄əfəku a ahàr a palam. Slək, ru àna sulumani ; arməwər gayak ni àŋgukukvu d̄əy-dəy va ba. »

³⁵ Ka ya ti Yezu naŋ àbu azlapay nahkay nahəma, mis ndahaŋ tinjia, tàsləkabiya afa ga gəđakani ga ahay ga mahəŋgalavù Melefit na, tàra təhi ahkado : « Wur gayak nakəŋ èndeverva. Kekileŋa kiwisiri ahàr ana məsi ti kamam ? » ³⁶ Ay Yezu àbi slimi ana ma gatay ni ndo, àhi ana gəđakani ga ahay ga mahəŋgalavù Melefit ni ahkado : « Aŋgwaz àwəŋ kur ba, fəku ahàr ciliŋ. » ³⁷ Eslini Yezu àcafəŋa mis ndahaŋ na dek ga mađəboru naŋ a ; àđəm si ata Piyer, Zek, Zeŋ wur ga məŋ ge Zek ni tàđəboru naŋ ciliŋ. ³⁸ Tòru a magam afa ga bay ga ahay ga mahəŋgalavù Melefit ni. Tòru tinjəa ti tədi ahàr ana mis kay titəwi, təzlah, tagray delələ. Yezu àra èpia tay a ti ³⁹ àhuriyu, àhi ana tay ahkado : « Ka-zlahum mam ? Kitəwəm mam ? Wur ni àmət ndo, naŋ àbu enji đəwir timey. » ⁴⁰ Àra àhia pakama ana tay a nahkay ti tēyefiŋ. Eslini Yezu nakəŋ àgaraya mis ya titəwi na dek e mite va, àzay bəŋ ga wur ni, məŋ ga wur ni akaba ndam ya ti tàđəbabiyu naŋ ni ciliŋ, mək təhuriyu ka mələŋ ya ti tàfəkad wur ni. ⁴¹ Tàra təhuriya ti Yezu nakəŋ àzay ahar ga wur ni, àhi ahkado : « Talita kumi. » Awayay ađəmvaba « Wur dahalay, nəhuk, cika-ba. » ⁴² Nahkay ti wur nakəŋ ècikaba həya, naŋ àbu asawaday. Wur nani ti vi gayaŋ kru mahar cə. Àra àŋ-gaba ti nday ya a ahay bu ni àgria ejep ana tay a kay. ⁴³ Eslini Yezu àləgi ana tay kay, àđəm : « Ere ye ti nàgray ni ti maslaŋa èci ba. » Mək àhi ana ata bəŋani : « Vumi zlam məzumani. »

Ndam Nazaret təfəki ahàr ka Yezu do

(Meciyə 13.53-58 ; Lək 4.16-30)

6 Yezu àra àsləka kà mələŋ nana, òru a kəsa gayaŋ vu, ka mələŋ ya ti àđək ni. Tòru akaba ndam mađəbay naŋ ni dek. ² Eslini vad *məpəsabana ènjia nahəma, òru a ahay ga *mahəŋgalavù Melefit ni vu, àcahi ma ge Melefit ana mis. Mis ya təbi slimi ni vir-vir. Tàra ticia ma gayaŋ ya àcahi ana tay na ti àgria ejep ana tay a dal-dal. Təđəm ahkado : « Àŋgət ma gani hini eley ? Məsər zlam weley hini weley ? Way àvi njeđa ga magray ere ye ti đay-đay mis tipi ndo ni way ? ³ Naŋ bay madar zlam, wur ga Mari ni do waw ? Bəza ga məŋani ata Zek, Zoze, Zəd, Simu ni do waw ? Bəza ga məŋani walani nday təbu akaba leli ahalay ni do waw ? » Azuhva nani ti mis nday nani təwayay məfəki ahàr ka Yezu ndo. ⁴ Eslini Yezu àđəm : « Bay məhəŋgri *pakama ge Melefit ana mis ni ti təwayay naŋ a kəsa gayaŋ bu do. Ata bəŋani akaba ndam ga huđ ahay gayaŋ day təwayay naŋ do, si a kəsa ndahaŋ bu kwa ti mis ndahaŋ təwayay naŋ. » ⁵ Ka mələŋ gani nani ti Yezu èsliki magray zlam ndahaŋ ya ti mis tipi đay-đay ndo ni ndo həya, si àbəki *ahar ke mis ndahaŋ bal, àhəŋgaraba tay a ciliŋ. ⁶ Nahkay ndam ga kəsa gayaŋ ni təfəki ahàr ndo. Gatay ya ti təfəki ahàr ndo ni ti àgria ejep a, mək naŋ nakəŋ àsləka, àsawadoru a kəsa ndahaŋ vu kà gəvay ga kəsa gayaŋ ni, àcahi zlam ana mis.

Yezu aslər ndam asak gayaŋ kru mahar cə

(Meciyə 10.5-15 ; Lək 9.1-6)

⁷ Eslini Yezu nakəŋ àzalay ndam gayaŋ kru mahar cəeni ni, ànjəki ka məsləroru tay cə cə. Wudaka tàslə-ka ti àvia njeđa ana tay a ga magariaba seteni ana mis a, ⁸ àhi ana tay ahkado : « Kədəgum nihi nahəma, kəzum zlam a ahar vu ba, ku zlam məzumani, ku mbolu, ku siŋgu day kəhəlum e zlembi vu ba. Zum aday a ahar vu, ⁹ bumvu kimaka a asak vu ciliŋ. Kəbumkabu endəwi cə cə ba daya. »

¹⁰ Àhi ana tay keti : « Ka ya ti akəhurumiya a ahay va afa ge mis a nahəma, njehaduma eslina ; kəmbatum ahay nahaŋ ba duk abivoru ana vad gekəli ya akəs-ləkuma ni. ¹¹ Ay ka mələŋ ya ti kədəgum ni, tamal ti təgəskabu kəli do, təwayay miciki pakama gekəli ni ana kəli do nahəma, sləkuma eslina. Ka ya ti kəsəku-ma ni ti təkumkaba had ga kəsa gatay na kà asak gekəli a. † Nahkay ti atəsərki ka magudar zlam gatay ni. » ¹² Eslini nday nakəŋ təhəlvu hurum, tòru, təhioru ma ge Melefit ana mis, təđəm ahkado : « Ahàr àđəm kəmbatumkaba majalay ahàr gekəli a kwa. » ¹³ Təgari-aba seteni ana mis a kay daya ; təgrakia amal ka ndam ga arməwər a kay, təhəŋgaraba tay a.

Takad Zeŋ bay məbaray mis ni

(Meciyə 14.1-12 ; Lək 9.7-9)

¹⁴ Nahkay mis təbu təzlapaki ka Yezu gwar eley gwar eley do dek. Təbu təzlapaki nahəma, bay *Erot ècia pakama gatay ya ti təđəm na. Adaba mis ndahaŋ təđəm Yezu ti naŋ Zeŋ bay məbaray mis ni, àməta mək àŋgaba e kisim ba. Təđəm agray zlam magray ejep tata ti adaba àŋgaba e kisim ba. ¹⁵ Mis ndahaŋ ti ni təđəm naŋ Eli bay mahəŋgaray *pakama ge Melefit ni. Mis ndahaŋ keti təđəm naŋ bay mahəŋgaray *pakama ge Melefit akada ga nday ya ti ahaslani ni. ¹⁶ Erot àra ècia pakama nana zla nahəma, àđəm ahkado : « Naŋ ti Zeŋ bay məbaray mis ni. Nèkelkia ahàr a, nihi ti àŋgaba e kisim ba. »

¹⁷ Bay Erot àđəm nahkay ti azuhva zlam ya àgravu ni. Zlam gani nihi : Erot àzafəŋa Erodiyat wal ge Filip a ; Filip ti wur ga məŋ ga Erot. Àra àza wal na ti Zeŋ bay məbaray mis ni àhi ahkado : « Kəzafəŋa wal kà wur ga muk a ti àwəsl. » Zeŋ àra àhia ma nahkay ti bay Erot nakəŋ àhi ana ndam gayaŋ tēgəs naŋ, təwəl, təfiyu a daŋgay vu, mək təgray nahkay. ¹⁹ Erodiyat nakəŋ àra ècia ma ge Zeŋ na ti àwayay ti epi Zeŋ kə eri do simiteni, awayay akad naŋ. Ay ti èsliki do, ²⁰ adaba bay Erot agrafəŋa aŋgwaz kə Zeŋ a, àsəra Zeŋ ti mis jireni, àgudar zlam do. Nahkay Erot awayay ti maslaŋa àgri aranaŋ ba. Awayay məbi slimi ana pakama ge Zeŋ ya ti àđəm ni ; àra ècia ti ahəli ahàr sawaŋ.

²¹ A vad nahaŋ Erodiyat nakəŋ àŋgətfəŋa evid a. Ka fat nani Erot àgray wuməri ge miwivu gayaŋ ; àzalak-abu ndam ga ŋgumna gəđakani, gəđakani ga ndam slewja gayaŋ akaba ndam ge elimeni ga had *Gelili ni.

† Mətukkaba had ga kəsa kà asak a ti adafaki təmbərba ndam ga kəsa ni, təwayay tay va do.

²² Ka ya ti nday tëbu tüzum zlam nahəma, wur ga Erodiyati dahalayani àhurkiviya ka tay, mək àhəbay kə meleher gatay. Àhəbay nahkay ti, həbay gayan ni ègia eri ana bay Erot a, ègia eri ana mis ya ti àzalakabu tay na daya. Ègia eri ana tay a nahkay ti bay ni àhi ana wur dahalay ni : « Hindifua ere ye ti nak kawayay na ti nəvuk. » ²³ Àmbadi dək, àhi ahkado : « Ere ye ti kihindifua ni, ku tamal kawayay telma ga həd ya nəgur ni day nəngu ni, nəvuk. » ²⁴ Eslini wur dahalay ni àhəraya, àrəkiuru ka məjani Erodiyati, àhi ahkado : « Nihindifinjamam ? » Məjani nakəñ àhəñgrifəñ, àhi ahkado : « Ru kəhi nahəma : "Nawayay ahər ge Zeñ bay məbaray mis ni." » ²⁵ Nahkay wur dahalay ni àcuhwakibiya ka bay nakəñ, àhi ahkado : « Nawayay ti kəvu ahər ge Zeñ bay məbaray mis ni nihi həya, təfukibiya ka paranti a ! » ²⁶ Bay ni àra ècia pakama ga wur na ti àhəlia ahər a. Akaba nani dək, àwayay mekeli ere ye ti èhindiliñ ni do, adaba àmbadi ana wur na kə meleher ge mis na. ²⁷ Nahkay àslər bəlañ ga ndam slewja gayan ni həya ti mōru mèkelkibiya ahər ge Zeñ nakəñ a. Eslini zal slewja ni òru a ahay ga dəngay ni vu, èkelkibiya ahər na, ²⁸ àzibiya ka paranti, àvi ana wur dahalay ni. Wur dahalay ni mək àzikaboru ana məjani. ²⁹ Ndam madəbay Zeñ ni təra ticia ma gana ti tōru təzay kisim gani, təfiyu e mindiviñ vu.

Yezu avi zlam məzumani ana mis dəbu zlam

(Meciyə 14.13-21 ; Lək 9.10-17 ; Zeñ 6.1-14)

³⁰ A vad nahañ ndam *asak ga Yezu ni təsləkabiya ka məlañ ya ti Yezu àsləruru tay na. Təra təsləkabiya ti tənğəhadiaba ere ye ti təgrabiya na, akaba ere ye ti təcəhibiyanana mis na dek. ³¹ Ka ya ti nday tëbu eslini ni ti mis ya ti tərəkia ka tay a ni akaba ya ti təsləka ni dal-dal àsabay ; nahkay Yezu akaba ndam madəbay nañ ni zlam məzumani tekeđi tənğətfəñ ahar ndo. Eslini Yezu àhi ana ndam madəbay nañ ni : « Dəguma mədəgum a huđ gili vu, ti kəpəsumaba gəzit, do ni ti ahəmamam. » ³² Nahkay təcəliya a *slalah ga yam vu, tëbu təsləka takoru a huđ gili ni vu ti ³³ mis dal-dalani ni tipia tay a, təcərikiya zuh ana tay a, mək mis ga kəsa ga həd ni dək təcuhworu àna asak ka məlañ ya ti nday takoru ni. Wudaka Yezu akaba ndam madəbay nañ ni tinjiyu ti mis ni tənğasva eslina àndava.

³⁴ Ka ya ti Yezu àhəraya a slalah ga yam ni ba nahəma, èpi ti mis ni eslini vir-vir. Nañ nakəñ mis ni təsia cicihi a, adaba èpi tay ti àhi ana ahər nday akada ga təmbəmbak ya ti bay məjəgay tay àbi ni. Nahkay ti èzliri ana macahi zlam ana tay kay. ³⁵ Àra àpəskia kay ti ndam madəbay nañ ni tərəkia, təhi ahkado : « Leli hi ti a huđ gili bu, sarta day àbi va bi. » ³⁶ Hi ana mis ni təsləka, tōru a kasa gərgərani ni vu ahkay do ni tōru a ahay ge mis ye e gili ni vu, təcəboru zlam məzumani. » ³⁷ Ay Yezu àhəñgrifəñ ana tay, àdəm : « Lekələm lekələmeni vumi zlam məzumani ana tay. » Nday nakəñ təhəñgrifəñ, təhi ahkado : « Kawayay ti mōru məsəkumibiya *dipeñ ana mis dambas-dambasani ni ti təzum aw ? Singu gani agray jik diñ diñ cə emiteni ti àsabay do waw ? » ³⁸ Eslini Yezu àhi ana tay : « Nğakaday, dipeñ

àfəñ kə kəli ti ehimey ? Dəgum, kəmənjiyu day. » Nday nakəñ təmənjiyu. Təra təmənjiya ti təhi ahkado : « Dipeñ àbu nday zlam təkivu kilif cə ciliñ. » ³⁹ Yezu àhi ana tay : « Humi ana mis ni ti tèdevu tənğəhada njəluluk ke kəzir midence hina. » ⁴⁰ Nahkay ti tənğəhadkabá njəluluk : mis diñ diñ, ndahañ ti ni kru kru zlam kru kru zlam. ⁴¹ Eslini Yezu nakəñ àhəl dipeñ zlamani ni təkivu kilif cəni ni, àməñjoru e melefiti vu, àgri səsi ana Melefiti. Àra àgria səsi a ti èsekəba dipeñ na, mək àbi ana ndam madəbay nañ ni ti tidi ana mis ni dek. Èdikivu kilif cəni ni ana tay dek daya. ⁴² Mis nakəñ dek təzum, təzum, tərəkəba. ⁴³ Kələñ gani təcakalakabu məgəjani ge dipeñ ni akaba ge kilif ni, tərəhvü hətək kru mahar cə àna nañ. ⁴⁴ Mis zawalani ya ti təzum zlam eslini ni ti agray dəbu zlam.

Yezu asawadaki ka ahər ga yam

(Meciyə 14.22-33 ; Zeñ 6.15-21)

⁴⁵ Ka gani nani ti Yezu àhi ana ndam madəbay nañ ni təcəliya a *slalah ga yam vu, tōru kama gayan hayañ ke ledi ga dəluv ni gwar a Beceyda, day kwa ti nañ nañani aməhi ana mis ni ti tèdevu, təsləka. ⁴⁶ Təra tèdeva akaba mis na ti Yezu nakəñ àcəloru a həma vu ga məhəngalay Melefiti. ⁴⁷ Mələñ àra èdiza ti ndam *madəbay Yezu ni nday tëbu ka ahər gatay a slalah ga yam ni bu e kidiñ ga dəluv ni bu. Yezu ti ni nañ ka dəñ-dəñ nañ bəlañ. ⁴⁸ Àməñjoru ti ndam madəbay nañ ni tëbu tagaroru slalah ga yam ni ga njəda, təcəkoru daliya àsabay adaba aməd àbu ahəngarbiyu tay kələñ. Də gwendeli-gwendeli ti nañ nakəñ àrəkiuru ka tay, asawadakiuru ka ahər ga yam ni njuwañ-njuwañ. Awayay asafəña divi kə tay a wudak. ⁴⁹ Nday nakəñ təra tipia nañ a, nañ àbu asawadaki ka ahər ga yam nahkay ti, təcəmə maslaña àmbavakiva ka tay a, təcəđi ana zlahay. ⁵⁰ Nday dek tipia nañ a ti təgra aŋgwaz a àsabay. Ay nañ nakəñ àhi ma ana tay həya, àdəm : « Zum njəda, nu timey. Aŋgwaz àwər kəli ba. » ⁵¹ Eslini àhurkiviya ka tay a slalah ga yam ni vu. Àra àhurkiviya ka tay a ti aməd ni day àmbrəñ məkəzlani həya. Ere ye ti àgravu ni dek ti àgria ejep ana ndam madəbay nañ na dal-dal. ⁵² Zlam ga Yezu ya àgray àna *dipeñ ni adafaki njəda gayan gəđakani, ay ndam madəbay nañ ni təcə do ; məjalay ahər gatay àhəciyu.

Yezu ahəngaraba mis ka həd Zenizaret a

(Meciyə 14.34-36)

⁵³ Ka ya ti təsləka təhəra dəluv na àndava ni ti, nday ka dəñ-dəñ ka həd Zenizaret. ⁵⁴ Eslini təhəraya a *slalah ga yam ni ba. Təra təhəraya ti mis ga həd nani təcəra Yezu a həya. ⁵⁵ Təra təcəra nañ a ti təcuhworu a kəsa ga həd ni vu dek, təcəlibiyanam ga arməwər ka slalah ka məlañ ya təcəmə nañ nañ àvu ni. ⁵⁶ Ka məlañ ya ti Yezu èñjə ni lu, ku e gili, ku a kəsa cib-cibeni bu, ku a kəsa gəđakani bu ni ti mis təcəlibiyanam ga arməwər, tabəhadı e mite bu. Təgri kam-kam ti mis nday nani ya təcəsey do ni tənğifin kə ma ga azana gayan ni ciliñ. Nday ya ti tinğifin ni dek tənğəba.

Ma ga ndam ya ahaslani ya təcahi ana mis ni

(Meciye 15.1-9)

7 A vad nahaŋ mis ndahaŋ e kidiŋ ga ndam *məsər Wakita ge Melefit ni bu ticikbiyu a Zeruzalem. Tàra tìnjia ti təcakalafəŋvu kà Yezu akaba ndam *Feriziyəŋ. ² Eslini tìpi ndam *madəbay Yezu ndahaŋ ni bal, təzum zlam ti tàbarakaba ahar àna divi gana day do. Tàra tipia nahkay ti tədəm : « Təzum zlam ahar gatay ni *njələta do. » ³ Tədəm nahkay ti adaba ndam *Zude dek, ahar gədəkani nday Feriziyəŋ ni, təzum zlam wudaka nahəma, tabarakaba ahar àna divi gana day. Tagray nahkay ti adaba tэгəskabá divi ga ndam gədəkani gatay ya ahaslani na. ⁴ Ku tamal tàsləkabiya a gosku ba nəŋgu ni, tìnjia a magam a ti wudaka təzum zlam ti tabaray àna divi gani day. Zlam ndahaŋ kay ya tэгəskabu ni təbu tagray gərgəri : ku hijiyem gatay day tabarafəŋa lala, ku mandaray nəŋgu ni, ku misek ga ara gatay day tabarafəŋa àna divi gana akada ga ndam gədəkani gatay ya təgray ahaslani ni. ⁵ Nahkay ndam Feriziyəŋ akaba ndam məsər Wakita ge Melefit nakəŋ tihindi Yezu, təhi ahkado : « Ndam madəbay kur ni tэгəskabu magray zlam akada ga ata bəŋ geli ya ahaslani tədəfiki ana leli ni do, təzum zlam àna ahar njələtani do ni ti kamam ? » ⁶ Yezu àhəŋgrifəŋ ana tay : « Lekələm kawayum ti mis tədəm lekələm ndam jireni, ay ti lekələm ndam jireni do ! Melefit àdəma ma sulumana a wakita ga bay mahəŋgaray pakama gayəŋ Izayi ni ba. Pakama gayəŋ ya ti àdəm ni, àdəmki ti ke kəli. Àdəm ahkado :

“Mis hini tazləbay nu àna ma ciliŋ, təjalaku ahàr do simiteni.

⁷ Tazləbay nu ti masakani, adaba zlam gatay ya təcayahay ni ti

ka mawayay ge mis ciliŋ, do ni ti ka mawayay goro do.” † »

⁸ Yezu àhi ana tay keti : « Lekələm ti kəmbərəŋum Divi ge Melefit ya àbu məbəkiani a Wakita gayəŋ bu ni, kəgəsumkabu ma ge mis ya ahaslani ya təcahi ana kəli ni sawaŋ. » ⁹ Àhi ana tay keti : « Àbəlay ! Kəmbərəŋuma *Divi ge Melefit na, adaba kawayum məbi slimi ana manjəhad ga ndam gekəli ya ahaslani ni zla do waw ! ¹⁰ Bay Melefit àdəm a wakita ge Məwiz ya àbəkini bu : “Ngwioru a had ana ata buk ata muk.” †† Àdəm keti : “Bay ya ti endivi bəŋani ahkay do ni mənəŋani nahəma, təkada naŋ a.” ††† Ay lekələm zla ti kədəmum ahkado : “Maslaŋa nahaŋ esliki məhiani ana bəŋani ahkay do ni ana mənəŋani : Ere ye ti akal nu nəjənaki kur àna naŋ ni ti korbaŋ : korbaŋ ti sədaga ge Melefit.” ¹² Maslaŋa nani tamal àdəma ma nahkay, mək àjənaki ata bəŋani ata mənəŋani va do ni ti, kədəmum àbəlay. ¹³ Lekələm kəgrum nahkay ni ti kəmbərəŋuma pakama ge Melefit nana pəsak. Kəmbərəŋuma ti kəfumviyu pakama gekəli ya kacahum ni a mələŋ gani vu huk. Kəbum kəgrum zlam ndahaŋ kay akada nani daya. »

† Izayi 29.13. †† Mahərana 20.12 ; Mimbiki 5.16. †† Mahərana 21.17.

Zlam ya ti tagray mis « njələtani do » ni

¹⁴ Yezu àra àhia pakama ana tay a nahkay nahəma, àzalakabu mis kayani ni keti, àhi ana tay : « Lekələm dek bumi slimi ana pakama goro ya nədəm ni, ti kícəm lala. ¹⁵ Ere ye ti a dala bu, ahuriyu a huđ ge mis vu ni ti agray naŋ “*njələtani do” ni ti àbi. Si ere ye ti maslaŋa gani adəm àna ma gayəŋ ni day kwa ti agray naŋ “njələtani do.” [¹⁶ Tamal slimi àfəŋ kə kəli ge mici zlam nahəma, cəm !] »

¹⁷ Kələŋ gani Yezu àhədakfəŋa kə mis dal-dalani na, cak òru àhuriyu a ahay vu. Eslini ndam madəbay naŋ ni tihindifiŋa ma *gozogul gayəŋ ya àhi ana mis na. ¹⁸ Yezu àhəŋgrifəŋ ana tay, àdəm ahkado : « Lekələm day kəsərum zlam do waw ? Nədəm nahəma, ŋgay ere ye ti a dala bu, ahuriyu a huđ ge mis vu, agudar naŋ akaba agray naŋ “njələtani do” ni àbi ti kícəm do waw ? ¹⁹ Adaba àhuriyu a məbərur gayəŋ vu do, ahuriyu ti a huđ vu ciliŋ, mək tətəhiyu azay gani e dəgzey vu. » Yezu àdəm nahkay ti àdəm zlam məzumani dek njələta. ²⁰ Àdəm keti : « Ere ye ti ahəraya a məbərur ge mis ba ni ti, nani day kwa ti agudar naŋ, agray naŋ “njələtani do.” ²¹ Adaba zlam magudarani dek ahəraya ti a məbərur ge mis ba : təjalaki ahàr ka zlam magudarani, tagray mesəwehvu, tigi akal, tabazl mis, ²² tagray hala, zlam ge mis egi eri ana tay, tagray cuday, tagosay mis, tici slimi do, tagray solu, təsivu ana mis, tiji zlabay, endisl àniviyu ana tay bi. ²³ Zlam nday nani dek ti zlam magudarani, tahəraya a məbərur ge mis ba. Təhəraya ti tagudar naŋ, tagray naŋ “njələtani do.” »

Wal nahaŋ naŋ wur Zude do afəki ahàr ka Yezu

(Meciye 15.21-28)

²⁴ Yezu àsləkaba eslina, òru ka had ga kəsa Tir. Òru ènjəa ti àhuriyu a ahay vu afa ga maslaŋa nahaŋ, mək ànjəhad eslini. Awayay ti mis təsər mələŋ gayəŋ ya naŋ naŋ àvu ni ba. Akaba nani dek mis tàra təsəra mələŋ gana sawaŋ. ²⁵ Nahkay ti wal nahaŋ àbu, naŋ wur Zude do, naŋ wur Fenisi ga had Siri. Wur gayəŋ dahalayani àbu, seteni àniviyu. Wal nakəŋ àra ècia təbu təzlapaki ka Yezu nahəma, àrəkia həya. Àra ènjia ti àbəhad mirdim grik, meleher ndib ana had, àhi ana Yezu : « Kam-kam, gariaba seteni ana wur goro na ti. » ²⁷ Ay Yezu àhəŋgrifəŋ ana wal ni, àhi ahkado : « Mbrəŋ bəza təzum zlam tərəh, do ni ti təzafəŋa zlam məzumani ga bəza, tizligioru ana kərə ti àbəlay do. » ²⁸ Mək wal nakəŋ àdəm : « Nahkay, bay goro. Ay ti pis-pis ga zlam məzumani ga bəza ya tadəgoru a huđ ga mələŋ məzumki zlam vu ni ti ku kərə day tapalaba, təzum timey. » ²⁹ Yezu àra ècia ma ga wal na ti àhi : « Kəhəŋgrufəŋ nahkay nahəma, seteni ni àsləkiaba ana wur gayak na àndava. Ru a magam. » ³⁰ Nahkay wal nakəŋ àsləka. Òru ènjəa a magam a ti àdi ahàr ana wur gayəŋ dahalayani ni mandəhadani bəlahə ka slalah. Seteni ni àsləkiaba edediŋ a.

Yezu ahəngaraba zal makwaya ya ti àdəm ma lala kok-sah na

³¹ Yezu nakəŋ ka haď ga kəsa Tir na, òru a kəsa Sidon vu. Àsləka eslina ti òru ka haď *Kəsa Kru, mək àŋga gwar ka dəluv Gelili a. ³² Àra ènjia eslina ti mis təzibiyu zal makwaya nahaŋ, àsər mazlapani lala koksah. Tàra tinjia àna naŋ a ti tàhəŋgalay Yezu, təhi : « Kam-kam, fəki ahar gayak ka naŋ hini ti mənġaba, mīci slimi, mā-zlapay lala ti. » ³³ Nahkay ti Yezu nakəŋ àzaba naŋ a cak e kidīŋ ge mis dal-dalani ni ba. Ka ya ti nday təbu ka ahàr gatay ni ti àbiviyu weleher e slimi vu cecəeni. Àhəliaba weleher na ti ètifa eslib a, ènjiifīŋ kà arəď ; ³⁴ mək àmənġoru e melefit vu, àsuf yah, àhi ana zal nakəŋ : « Efata. » Awayay adəmvaba : « Zləkvaba. » ³⁵ Eslini slimi ga zal nakəŋ àzlkvaba, èci slimi lala hūya. Arəď gayəŋ ni day ègigiri va do, azlapay lala. ³⁶ Yezu àra àhəngaraba maslaŋa nana ti àhi ana tay : « Kəhumi ere ye ti nàgray ni ana maslaŋa ba. » Ay ba Yezu àhi ana tay « Kəďəmum ba, » nday ti ni ticiiki do, ba təďəmoru sək sawəŋ. ³⁷ Nahkay ere ye ti àgray ni àgria ejep ana mis a dal-dal. Təďəm ahkado : « Ere ye ti agray ni đek àbəlay àsabay. Ahəngaraba ndam makwaya, tici slimi. Ahəngaraba ndam ya ti təzlapay kok-sah na daya, təzlapay lala. »

Yezu avi zlam məzumani ana mis dəbu fad (MeciƳ 15.32-39)

8 Ka gani nani nahəma, mis kay tərəkia ka Yezu a keti. Nday təbu eslini akaba naŋ ti zlam məzumanani day àfəŋ kà tay bi. Eslini Yezu àzalay ndam madəbay naŋ ni, àhi ana tay ahkado : ² « Mis nday hini təsü cicihi dal-dal, adaba vad mahkər hi leli məbu akaba tay, zlam məzumani day àfəŋ kà tay va bi. ³ Tamal nəhi ana tay "Sləkuma" mənġəd məvi zlam məzumani ana tay nahəma, nġəda amələfəŋ kà tay ka ahàr divi ga masləkana bi, adaba mis ndahaŋ e kidīŋ gatay bu təsləkabiya ka mələŋ driŋena. » ⁴ Ndam madəbay naŋ ni təhəŋgrifəŋ, təhi ahkado : « Leli đek ahalay a huď gili hini bu ni ti, təhəlibiyu *dipeŋ ana tay tərəh àna naŋ đek ti eley ? » ⁵ Eslini Yezu nakəŋ èhindifīŋa ma kà tay a, àhi ana tay ahkado : « Dipeŋ àfəŋ kə kəli ehimey ? » Təhəŋgrifəŋ : « Àfəŋ kə leli adəskəla. »

⁶ Eslini àhi ana mis dal-dalani ni tənġəhada a ga had a. Tàra tənġəhada ti àhəl dipen adəskəlani ni, àgri səsü ana Melefit. Àra àgria səsü a ti èsekaba dipen na, àbi ana ndam madəbay naŋ ni, àhi ana tay : « Dəmi ana mis ni đek. » Nahkay ndam madəbay naŋ nakəŋ tidi ana mis dal-dalani ni đek. ⁷ Kilif cib-cibeni təfəŋ kà tay ġəzit daya. Yezu àgraki səsü ke kilif ni, mək àhi ana ndam madəbay naŋ ni : « Dəmikivu ana tay. » ⁸ Mis nakəŋ đek təzum, tərəha àna naŋ a. Təcakalaviyu məġəjəni ga zlam məzumani ni a hətək vu, tərəhvù hətək adəskəla àna naŋ. ⁹ Mis ya təzum zlam eslini ni ti agray mis dəbu fad. Kələŋ gani Yezu nakəŋ àhi ana mis ni təsləka. ¹⁰ Mis ni tàra təsləka ti Yezu akaba ndam madəbay naŋ ni təcəliyu a *slalah ga yam vu hūya, tòru ka haď Dalmanuta.

Ndam Feriziyen təhi ana Yezu mənġaya zlam magray ejep a (MeciƳ 16.1-4)

¹¹ Yezu naŋ àbu eslini ti ndam *Feriziyen ndahaŋ tərəkia, təbu tagray gejewi akaba naŋ. Tagrakabá gejewi a nahkay ti tawayay tatəkar naŋ ti mənġadar zlam, təhi : « Griaya ere ye ti mīpi đay-đay ndo na ana leli a, ti məsər ere ye ti kagraŋ ni kagraŋ ti àna nġəda ge Melefit. » ¹² Yezu nakəŋ àra ècia ma gatay na ti àdi ana nġidey a gugum vu. Àhi ana tay : « Ndam ye e hini vu ni ti tihindi ere ye ti tipī đay-đay ndo ni ti kamam ? Nəhi ana kəli nahəma, ere ye ti tihindi ni ti Melefit aməgri ana ndam ye e hini vu ni do simiteni. » ¹³ Eslini àmbərbu tay ndəbak, àcəliyu a *slalah ga yam ni vu, təsləka akaba ndam madəbay naŋ na, tòru gwar ke le-di ga dəluv ni.

Miwisīŋ ga ndam Feriziyen akaba ga Erot (MeciƳ 16.5-12)

¹⁴ Nday təbu takoru àna *slalah ga yam ni ti ndam *madəbay Yezu nakəŋ təhəl *dipeŋ ndo, àġəzlkia ahàr ka tay a. ¹⁵ Eslini ti Yezu àhi ana tay : « Bumvu slimi ana *miwisīŋ ga ndam *Feriziyen ni akaba ga ndam ga bay *Erot ni. » ¹⁶ Nahkay təzlapay e kidīŋ gatay bu, təďəm : « Àdəm nahkay ti adaba dipen àfəŋ kə leli bi palam. » ¹⁷ Yezu nakəŋ àra ècia pakama gatay na ti àhi ana tay : « Dipeŋ àfəŋ kə kəli bi ni ti kəďəmum kamam ? Kicəm ma goro ni do, kəsərum do kekileŋa waw ? Kàwayum micəmeni do zla tək ahəmamam ? ¹⁸ Eri gekəli ni ti kīpəm divi àna naŋ do waw ? Slimi gekəli ni day kicəm slimi àna naŋ do waw ? Ere ya nàgray ni ti kəsərumki va do waw ? ¹⁹ Ka ya ti nisikaba dipen zlamani ana mis dəbu zlamani na ti, məġəjəni gani ya kəhəlumaba ni ti hətək mərəhvani ehimey ? » Təhəŋgrifəŋ : « Hətək mərəhvani kru mahar cə. » ²⁰ Àdəm keti : « Ka ya ti nisikaba dipen adəskəlani ana mis dəbu fadani na ti, məġəjəni gani ya kəhəlumaba ni ti hətək mərəhvani ehimey ? » Təhəŋgrifəŋ : « Hətək mərəhvani adəskəla. » ²¹ Àhi ana tay keti : « Kekileŋa kicəm do waw ? »

Yezu ahəngaraba zal wuluf a

²² Yezu akaba ndam madəbay naŋ ni tòru a Beceyda. Tòru tinġəa ti mis ndahaŋ təzibiyu zal wuluf, mək təgri kam-kam ana Yezu ti mīnjifīŋ, ti zal nani mənġaba. ²³ Nahkay Yezu nakəŋ adafəŋa ahar kà zal nakəŋ a, tata àzoru naŋ cak àfəŋ kə kəsa. Tòru tinġəa eslina ti ètifikiyu eslib ke eri, mək àbiki ahar ke eri, èhindifīŋa ma, àhi : « Kəbu kipi divi aw ? » ²⁴ Zal wuluf nakəŋ èzefteba ahàr a, àďəm : « Nəbu nipi mis zə-zə kəďəm mənġəhaf, ay ti nday təbu təsawaday. » ²⁵ Eslini Yezu nakəŋ àbiki ahar ke eri keti. Àra àbikia ahar na ti zal wuluf ni àhəlkaba eri a, àŋgaba, epi divi lala. ²⁶ Yezu àhi : « Sləka, ru a magam. Kasləka nihi nahəma, kòru gwar a kəsa vu ba. »

Piyer àdëm Yezu ti naŋ Krist Bay gəđakani ya amara ni
(Meciy# 16.13-20 ; L#k 9.18-21)

²⁷ A vad nahaŋ, Yezu akaba ndam mađəbay naŋ ni təbu tasləkaba a kəsa cib-cibeni ya təbu kà gəvay ga Sezare ge Filip na. † Ka ahàr divi zla ti èhindifiŋa kà tay a, àhi ana tay : « Mis ti təđəm nu ti nu way ? » ²⁸ Təhəŋ-grifəŋ, təhi ahkado : « Təđəm nak Zeŋ bay məbaray mis ni, mis ndahaŋ təđəm nak Eli, mis ndahaŋ ti ni təđəm nak biliŋ ga ndam ya təhəŋgaray *pakama ge Melefit ahaslani ni. » ²⁹ Eslini naŋ nakəŋ èhindifiŋa ma kà tay a, àhi ana tay ahkado : « Lekələm ti, kəđəmum nu ti nu way ? » Piyer àhəŋgrifəŋ, àhi ahkado : « Nak *Krist *Bay gəđakani ya Melefit àslərbiyu ni. » ³⁰ Yezu nakəŋ àra ècia ma ge Piyer na ti àləgi ana tay, àđəm ahkado : « Iy nahkay. Ay ti kəđəfumi nu ana maslaŋa ba simiteni. »

Yezu adəm aməmət mək amaŋgaba e kisim ba
(Meciy# 16.21-28 ; L#k 9.22-27)

³¹ Eslini Yezu ànjəki ka macahi zlam ana ndam mađəbay naŋ ni. Àhi ana tay : « Ahàr àđəm nu *Wur ge Mis nəcakay daliya dal-dal. Nday gəđakani ni, gəđakani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni akaba ndam *məsər Wakita ge Melefit ni at-awayay nu do, atakad nu. Mək a hud ga vad mahkərani bu anaŋgaba e kisim ba. » ³² Àhi ana tay vay-vay, do ni ti èmbrifiŋ ana tay ndo. Piyer àra ècia ma gayaŋ na ti àzaba naŋ e kidiŋ gatay ba cak, àləgiki ka pakama gayaŋ ni. ³³ Ay Yezu àmbatkibiyu ma ka ndam mađəbay naŋ ni tuwəli, àləgi ana Piyer bilegeni, àđəm : « *Seteni, sləkafua, ru driŋ ! Majalay ahàr gayak ti akada ge Melefit ni do, kajalay ahàr ti akada ge mis hihirikeni ni. »

³⁴ Eslini ti mis təbu kay macakalavani. Nahkay Yezu àzalay tay akaba ndam mađəbay naŋ ni. Tàra tinjikia ti àhi ana tay ahkado : « Tamal mis awayay mađəbay nu nahəma, ahàr àđəm məmbrəŋ ere ye ti awayay ni, ku tamal təgri daliya, *tadarfəŋ naŋ kà təndal nəŋgu ni mībese. Tamal mis awayay mađəbay nu ti māgray nahkay. ³⁵ Maslaŋa ya ti àđəm ajəgur sifa gayaŋ, awayay àmət ba ni ti emijiŋ. Maslaŋa ya ti emijiŋ sifa gayaŋ azuhva nu akaba *Ma Məweni Sulumani ni ti aməjəgur sawaŋ, aməmət day-day do. ³⁶ Tamal mis àŋgəta elimeni ga duniya na dek mək èjiŋa sifa gayaŋ a ti, elimeni gani aziaya mam ? ³⁷ Emijiŋa sifa gayaŋ na ti, aməŋgət mam ga məmbani àna naŋ mam ? ³⁸ Mis ye e hini vu ni təwayay Melefit va do, tagudar zlam dek. Nu Wur ge Mis ti anara àna njəda ga Baba goro akaba məslər gayaŋ *njələtani ni. Tamal maslaŋa aŋg-waz awər naŋ kə meleher ge mis, adəm naŋ mis goro do, àsər pakama goro do nahəma, nu Wur ge Mis day ka fat ya ti anara ni anədəm naŋ mis goro do. »

9 Àhi ana tay keti : « Nəhi ana kəli nahəma ; e kidiŋ ge mis ya təbu ahalay ni bu ni ti, wudaka ndahaŋ

† Sezare ge Filip ti kəsa gəđakani. Àfəkad kəsa gani nani ti bay Filip.

atəmət ti etipia *Məgur ge Melefit a day ; ka sarta gani nani ti Melefit aməgur zlam dek àna njəda gayaŋ. »

Vu ga Yezu ambatvu kə meleher ga ndam mađəbay naŋ ni

(Meciy# 17.1-13 ; L#k 9.28-36)

² Vad muku ka ahàr gani zla ti Yezu àzay Piyer, Zek akaba Zeŋ, àhəloru tay ka ahàr ga həma zəbalani. Nday ka ahàr gatay akaba Yezu ciliŋ. Tòru tinjəta ti vu ga Yezu ni àmbativa e eri va ana tay nahaŋ a, ³ azana gayaŋ ka vu dek ègia bəđ-bəđ talla. Ahəlaba eri a vərut ; bəđ-bəđ gani àtama bəđ-bəđ ga azana ge mis na dek àna tallana. ⁴ Eslini tipioru Eli nday ata Məwiz, nday təbu təzlapay akaba Yezu. ⁵ Piyer àra èpia tay a ti àhi ana Yezu ahkado : « Məsi, leli məbu ahalay ti àbəlay. Mara mivicey ahay mahkər, bəlaŋ gayak, bəlaŋ ge Məwiz, bəlaŋ ti ni ge Eli. » ⁶ Àsər ere ye ti adəm ni do, adaba aŋgwaz àwər tay dal-dal. ⁷ Eslini məguduŋguduŋ àhərkiaya ka tay a, aŋgah tay. Dəŋgu ga maslaŋa àhənday a məguduŋguduŋ ni bu, àđəm : « Naŋ hini ti wur goro, nawayay naŋ dal-dal. Gəsumiki pakama gayaŋ ! » ⁸ Eslini həya ndam *mađəbay Yezu ni təheliŋ eri, tipi maslaŋa nahaŋ ndo, si Yezu naŋ bəlaŋ akaba tay ciliŋ.

⁹ Nday təbu təndaya ahàr a həma ni ba ni ti Yezu nakəŋ àhi ana tay : « Kəŋgəhadumi ere ye ti kipəm ni ana maslaŋa ba, si nu *Wur ge Mis anaŋgaya e kidiŋ ga ndam evid ba kwa. » ¹⁰ Nday nakəŋ təgəskabá pakama gayaŋ ya ti àhi ana tay na. Ay ti təgray gejewi e kidiŋ gatay bu, təđəm : « Pakama gayaŋ ya ti àđəm amaŋgaya e kidiŋ ga ndam evid ba ni ti, awayay adəm ti mam ? » ¹¹ Nahkay tihindifiŋa ma kà Yezu a, təhi ahkado : « Ndam *məsər Wakita ge Melefit ni təđəm wudaka *Krist *Bay gəđakani ya amara ni eminjia ti, ahàr àđəm Eli amara day ti kamam ? » ¹² Yezu nakəŋ àhəŋgrifəŋ ana tay, àđəm : « Edefiŋ Eli ara, aslamalak-abu zlam dek day. Ay ti àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu, Melefit àđəm Wur ge Mis amacakay daliya kay, mis atəđəm naŋ mis masakani àsər arana do. Mel-efit àđəm nahkay ti kamam ? ¹³ Ay nəhi ana kəli nahəma, Eli ti àra àndava. Àra ti, mis təgria ere ye ti nday təwayay na dek, akada ga pakama ge Melefit ya àđəmki na. »

Yezu agariaba seteni ana wur nahaŋ a
(Meciy# 17.14-21 ; L#k 9.37-43a)

¹⁴ Tara tinjikiva ka ndam *mađəbay Yezu ndahaŋ na wudak ti tipi mis dal-dalani kay təveliŋa tay a. Eslini ndam *məsər Wakita ge Melefit təbu bilegeni, tagray gejewi akaba tay. ¹⁵ Mis dal-dalani ni tàra tipeya Yezu a nahəma, nday dek təđəm : « A ! Yezu ènjia, » mək nday dek tàcuhwakioru, təgri sa. ¹⁶ Tàra təgria sa àndava ti Yezu nakəŋ èhindifiŋa ma kà ndam mađəbay naŋ na, àhi ana tay : « Lekələm kəbum kəgrumkivu gejewi akaba tay ti ka mam ? » ¹⁷ Eslini maslaŋa nahaŋ e kidiŋ ge mis dal-dalani ni bu àra ècia ma ga Yezu na ti àhəŋ-grifəŋ, àhi ahkado : « Məsi, nəzukbiya wur goro a. Seteni àniviyu, àzlapay koksah. ¹⁸ Seteni ni agəs naŋ ku

eley eley do dek, azəgəd naŋ ka hađ. Nahkay wur ni guzləbuc krup-krup a ma bu, ahəpəđkabu aslər krəđ-krəđ, vu gani dek ekəli kəc. Nəhi ana ndam mađəbay kur ni ti tągariaba, ay ti tisliki ndo. »¹⁹ Eslini Yezu əhi ana tay : « Lekələm ye e hini vu ni ti kəfumki ahər ke Melefit do. Nu ananjəhad kaŋgaya akaba kəli aw ? Nu enebesı ana kəli kaŋgaya waw ? » Mək əhi ana tay : « Zumubiya wur nana nimi. »²⁰ Nahkay təzıbiyu. Seteni ni əra əpia Yezu a ti ədaday wur ni kay kay, mək wur ni ədəd, əji dabay ka hađ, guzləbuc krup-krup a ma bu.²¹ Eslini Yezu əhindifiŋa ma kə bəŋ ga wur na, əhi ahkado : « Ere gani əgəs naŋ ti ku ananaw ? » Əhəŋgrifəŋ əhi : « Agray naŋ kwa e gəziteni vu. »²² Sak kay seteni ni əzligia naŋ a aku va, əzligia naŋ a yam va, awayay mi-jiŋ naŋ. Ay ti tamal kisliki nahəma, jənaki leli, məsuk ci-ciha ti. »²³ Yezu əhəŋgrifəŋ, əhi ahkado : « Kəđəm “Tamal kisliki” ti kəđəm kamam ? Bay ya ti əfəkia ahər ke Melefit a ni ti Melefit esliki məgri zlam weley weley do dek tata. »²⁴ Eslini bəŋ ga wur ni əzlah həya, əđəm : « Nəfəkia ahər a. Ay ti məfəki ahər goro ni əhəca, jənaki nu ti nəfəki ahər əkivu. »

²⁵ Nday təbu eslini ti mis ndahaŋ kay tərəkia ka tay a. Yezu əra əpia tay a ti əzlacaki ke seteni ni, əhi : « Seteni ya agray mis ti bay gani əzlapay koksah akaba əci slimi koksah ni, nəhuk nahəma : Həraya a wur hini ba. Kəhəraya ti kəŋgwıviyu va ba. »²⁶ Seteni ni əra əcia ma ga Yezu ya əhi na ti ədi əna zlahay, ədaday wur ni kay kay, mək əsləkiaba. Əra əsləkiaba ti wur ni əgia kəđəm kisimeni. Nahkay ti mis kay təđəm ahkado : « Əməta. »²⁷ Ambatakani do əmət ndo ; Yezu əzay ahar gani əzefteba naŋ a, mək wur ni əcik jik.

²⁸ Kələŋ gani Yezu ərə enjəa a magam a ti, ndam mađəbay naŋ ni nday ka ahər gatay tihindifiŋa ma, təhi : « Leli misliki magaray seteni nani ndo ni ti kamam ? »²⁹ Yezu nakəŋ əhəŋgrifəŋ ana tay, əđəm : « Seteni akada nday nani nahəma, tamal ti kəhəŋgalay Melefit ndo ni ti təsləkiaba ana mis a koksah. »

Yezu əđəm keti aməmət mək aməŋgaba e kisim ba
(Meciye 17.22-23 ; Lək 9.43-45)

³⁰ Yezu akaba ndam mađəbay naŋ ni təsləka ka məlaŋ nana, təbu təsləkaba ka hađ *Gelili a. Yezu əwayay ti mis təsər məlaŋ gatay ya takoru ni ba,³¹ adaba naŋ əbu acahi zlam ana ndam mađəbay naŋ ni. Əhi ana tay : « Atəđəfiki nu *Wur ge Mis ana mis ti tara təgəs nu, tara takad nu. Atakada nu a ti, vad məhkər amagra ti anəŋgaba. »³² Pakama ga Yezu ya əđəm ni ti ndam mađəbay naŋ ni ticiaba ndo. Ay aŋg-waz əgrafəŋa tay ge mihindifiŋa ma.

Gəđakani ya ətam mis ndahaŋ ni ti way ?
(Meciye 18.1-5 ; Lək 9.46-48)

³³ Tərə tinjəa a Kafarnahum a ti təhuriyu a ahay vu. Eslini Yezu əhi ana tay : « Kəgrumbiyu gejewi e divi bu kwa enekwiŋ ti əki ka mam ? »³⁴ Nday nakəŋ te-te, adaba e divi bu ni ti təđəm ahkado : « Məsərkaba, gəđakani e kidiŋ geli bu ya ətam leli ni ti way ? »³⁵ Eslini Yezu nakəŋ ənjəhad digəs, mək əzalakabu ndam

mađəbay naŋ kru mahar cəeni ni, əhi ana tay : « Tamal mis awayay migi gəđakani ti ahər əđəm miŋi gəziteni əsli mis ndahaŋ do dek kwa, məgri təwi ana mis dek kwa. »³⁶ Mək əzəbiyu wur gəziteni e kidiŋ gatay bu, əgəskabu naŋ gum. Əhi ana ndam mađəbay naŋ ni :³⁷ « Tamal ti maslaŋa əgəskabá wur gəziteni akada hini na azuhva nu a nahəma, əgəskabá nu a. Tamal ti maslaŋa əgəskabá nu a ti əgəskabu nu ciliŋ do, əgəskabá Bay ya ti əslərbiyu nu na daya. »

Maslaŋa ya əcafəŋa leli a kə zlam a do ni, agriki təwi ana leli
(Lək 9.49-50)

³⁸ Eslini Zəŋ əhi ana Yezu : « Məsi, miŋia maslaŋa nahəŋ a əgariaba seteni ana mis əna slimi gayak a, nahkay məđəm macafəŋa naŋ a adaba naŋ mis geli do. »³⁹ Ay Yezu nakəŋ əhəŋgrifəŋ, əhi ahkado : « Kəcumfəŋa naŋ a ba, adaba tamal ti maslaŋa agray ere ye ti tipi day-day ndo ni əna slimi goro ni ti mək awayay məđəmku ma magədavani həya ti əđəm koksah. »⁴⁰ Maslaŋa ya ti əwayay magudar təwi geli do nahəma, agriki təwi ana leli.⁴¹ Nəhi ana kəli nahəma, ku way way do tamal əcəhiaya yam ana kəli e hijiyem va adaba lekələm ndam ge *Krist ti Melefit aməvi zlam azuhva zlam gayan ya əgray ni, amagəjazlki ahər do. »

Bumvu slimi ti kəgudarum zlam ba
(Meciye 18.6-9 ; Lək 17.1-2)

⁴² Yezu əđəm keti : « Ndam ya təfəku ahər, mis təđəm tislı arəŋa do akada ga bəza cib-cibeni ni ti, tamal ti maslaŋa agray ti ku way way do e kidiŋ gatay bu miŋikia ke divi a nahəma, hojo təwəliviyu avar gəđakani ana maslaŋa ya əjiŋkia naŋ a ni a dəŋgu vu dondul mək tizligiyu naŋ a *dəluv gəđakani vu dəzləz.⁴³ Tamal ahar gayak ejiŋkia kur ke divi a nahəma, kelkaba. Əgəski hojo kəhuriyu ka məlaŋ ga sifa əna ahar bəlaŋ ere gani ya kəhuriyu a *dəluv ga aku vu əna ahar gayak cəeni ni. Aku nani ti əmət do. [⁴⁴ A məlaŋ ga aku nani vu ni ti mekcehəd təmət do, aku gani day əmət do.]⁴⁵ Tamal asak gayak ejiŋkia kur ke divi a nahəma, kelkaba. Əgəski hojo kəhuriyu ka məlaŋ ga sifa əna asak bəlaŋ ere gani ya tizligiyu kur a dəluv ga aku vu əna asak gayak cəeni ni. [⁴⁶ A məlaŋ ga aku nani vu ni ti mekcehəd təmət do, aku gani day əmət do.]⁴⁷ Tamal eri gayak ejiŋkia kur ke divi a nahəma, za-ba zligoru. Əgəski hojo kəhuriyu a *Məgur ge Melefit vu əna eri bəlaŋ ere gani ya tizligiyu kur a dəluv ga aku vu əna eri gayak cəeni ni. ⁴⁸ A məlaŋ ga aku nani vu ni ti mekcehəd təmət do, aku gani day əmət do.⁴⁹ Nahkay ti Melefit aməbəkiviyu aku ke mis dek akada ya ti təbəkiviyu estena ka zlam məzumani ni.

⁵⁰ « Estena ti zlam sulumani. Ay tamal əcər va do ni ti, məra məcər keti ti kəgrumi ahəmamam ? Ahər əđəm manjəhad gekəli mələbu sulumani akada ga zlam məzumani ya təbəkiviyu estena ni ; nahkay arəŋa em-bedəkabu kəli do. »

Maday wal akaba magaray wal

(Meciy# 19.1-12 ; L#k 16.18)

10 A vad nahaŋ Yezu àsləka eslina, àŋgoru ka had *Z#de. Òru ke ledi nahaŋ ga zalaka *Z#rder. Es-lini mis dal-dal tərəkia. Àcahi zlam ana tay keti akada gayaŋ ya agray kəlavad ni. ² Naŋ àbu acahi zlam ana mis eslini ti ndam *Feriziyen ndahaŋ tərəkia. Tihindifinja ma, tēhi ahkado : « Àgəski ti mis agaray wal gayaŋ aw ? » Tēhi nahkay ti adaba tawayay tatəkar Yezu ti mēdəm ma magudarani. ³ Yezu nakəŋ àhəŋgrifəŋ ana tay, àdəm : « Məwiz àhi mam ana kəli a wakita gayaŋ ni bu mam ? Àwayay ti kəgrum mam ? » ⁴ Eslini nday nakəŋ tēhi ahkado : « Məwiz àvia divi ana mis a, àdəm tedevu ata wal gayaŋ ti si abiki wakita gani avi day kwa ti agaray. † » ⁵ Ay ti Yezu àhəŋgrifəŋ ana tay keti, àdəm : « Məwiz àbəkī ma gani nahkay a wakita gayaŋ ni bu ni ti àbəkī adaba lekələm kəwayum məgəsumkabu ma ge Melefit do palam. ⁶ Ay kwa ka mənəjəki ga mələŋ, ka ya ti Melefit àgraya zlam dek na nahəma, "Melefit àgraya mis a ti àgraya ata zal ata wal a. †† Nahkay ti mis zalani amahəraya a ahay ga bəŋani ata mənəjani ba, mək atanəhadkabu ata wal gayaŋ. ⁸ Nday cəeni ti vu gatay emigi bələŋ." * Nahkay ti nday cəeni medeveni va do. Tigia vu gatay bələŋ. ⁹ Nahkay ere ye ti Melefit èbedekabá ni ti mis hihirikeni èdekaba ba. »

¹⁰ Tāra tīnjia a magam a ti ndam *madəbay Yezu ni tihindifinja ma àki ka pakama ya ti àhi ana ndam *Feriziyen na. ¹¹ Àhi ana tay ahkado : « Maslaŋa ya ti àgara wal gayaŋ a mək àda wal nahaŋ a nahəma, àgra hala, àgudaria zlam ana wal gayaŋ ye enjenjeni na. ¹² Wal day tamal àsləka afa ga zal gayaŋ a mək àda zal nahaŋ a nahəma, àgra hala. »

Yezu agəskabu bəza cib-cibeni

(Meciy# 19.13-15 ; L#k 18.15-17)

¹³ Mis tēhəlibiyu bəza ana Yezu ti mēgri *sulum ge Melefit àna məbəkī *ahar gayaŋ ka tay. Nday tēbu tēhəlibiyu bəza ni nahkay ti ndam madəbay naŋ ni tēləgi ana tay. ¹⁴ Yezu àra èpia ere ye ti ndam madəbay naŋ ni tàgray na ti àzuma bəruv a, àhi ana tay ahkado : « Mbrəŋum bəza tāra afa goro a, kəcumfəŋa tay a ba. Adaba mam, *Məgur ge Melefit ti ga ndam ya tēbu akada ga bəza ni. ¹⁵ Nəhi ana kəli nahəma, ahàr àdəm ku way way do mēgəskabu Məgur ge Melefit akada ga wur ya eciiki slimi ana bəŋani ni. Tamal àgəskabu nahkay do nahəma, èsliki məhuriyani a Məgur ge Melefit vu koksah. » ¹⁶ Eslini àgəskabu bəza nakəŋ gum, mək àbəkī ahar ka tay ga mēgri sulum ge Melefit ana tay.

Pakama ga Yezu ya àhi ana bay ge elimeni ni

(Meciy# 19.16-30 ; L#k 18.18-30)

¹⁷ Yezu àsləka eslina. Naŋ àbu akoru e divi bu ni ti maslaŋa nahaŋ àcuhwakioru, àbəhadi mirdim grik, àhi : « Məsi sulumani, ti nēŋgət *sifa ya àndav day-day

† Mənjay Mimbiki 24.1. †† Mənjəkiani 1.27 ; 5.2. ‡ Mənjəkiani 2.24.

do ni ti nāgray ahəmamam ? » ¹⁸ Yezu àhəŋgrifəŋ, àhi : « Kəzalay nu mis sulumani ti kamam ? Mis sulumani ti àbi, si Melefit cilij. ¹⁹ Ere ye ti kihindi ni ti, *Divi ge Melefit ya àvi ana mis ni ti kəsəra tay a do aw ? Kəkad mis ba, kəgray hala ba, kigi akal ba, kəgray sedi ti kəsəkad malfada ba, kəzumki zlam ge mis ba, həŋgrioru ahàr a had ana ata buk ata muk. †† » ²⁰ Zal nakəŋ àhəŋgrifəŋ, àhi ahkado : « Məsi, nəgəskabá Divi nana dek kwa nu a wur wurani. » ²¹ Eslini Yezu àwaya naŋ a, àmənəjaləŋ e eri vu, àhi : « Zlam àhəcukivu bələŋ kekileŋa. Ru kəsəkumoru zlam gayak dek ti kidi siŋgu gani ana ndam talaga. Nahkay ti akəŋgət elimeni e melefit bu. Akagra zlam nana dek nahəma, kāra, kādəbay nu. »

²² Maslaŋa nani àra ècia ma ga Yezu ya àhi na ti ma gani àhəlia ahàr a, məbəruv àtikaba kwir. Nahkay àsləka sasuhwa, adaba zlam gayaŋ àbu dal-dal.

²³ Eslini Yezu àmbatvu ga maməŋjaləŋani ana ndam madəbay naŋ ni, àhi ana tay ahkado : « Ndam ge elimeni tēhuriyu a *Məgur ge Melefit vu ti zləzlada dal-dal. » ²⁴ Pakama ga Yezu ya ti àdəm ni èwisiria ahàr ana ndam madəbay naŋ na. Ay ti Yezu àhəŋgri zuh ana ma ni, àhi ana tay : « Ndam goro ni, məhuriyani a Məgur ge Melefit vu ti zləzlada dal-dal. ²⁵ Ezligwemi ahuriyu e evid ge lipri vu kwalac ti agravu aw ? Ay ti bay ge elimeni mēhuriyu a Məgur ge Melefit vu ni ti zləzlada dal-dal, àtama ge ezligwemi ya ahuriyu e evid ge lipri vu na. » ²⁶ Ma ga Yezu ya àhi ana tay ni àgria ejep ana tay a dal-dal. Nday nakəŋ tēzlapay e kidij gatay bu, tēdəm ahkado : « Ay tamal nahkay ti way ti Melefit amahəŋgay naŋ way ? » ²⁷ Ay Yezu àmənəjaləŋ kà tay, àhi ana tay ahkado : « Mis ti tàgray koksah, ay Melefit kwa ti esliki magrani, adaba Melefit ti esliki magray zlam dek tata. »

²⁸ Eslini Piyer àhi ana Yezu ahkado : « Iy zla, leli məmbrəŋa zlam a dek, madəbay kur ti ahəmamam ? »

²⁹ Yezu àhəŋgarfəŋ, àdəm : « Nəhi ana kəli nahəma, tamal mis àmbərbu zlam gayaŋ azuhva nu ga məhi *Ma Məweni Sulumani ana mis, bi àmbərbu ahay gayaŋ, bəza ga mənəjani, bəŋani, mənəjani, bəza gayaŋ ahkay do ni vədaŋ gayaŋ nahəma, ³⁰ aməŋgətvú zlam nday nani kay àtam ndahaŋ ni sak diŋ nihi ka sarta hi-ni. Aməŋgət ahay, bəza ga mənəjani, ata mənəjani, bəza, vədaŋ ; akaba nani dek mis atəgri daliya. Ka mələŋ məweni ya Melefit amagraja ni day aməŋgət sifa ya àndav day-day do ni. ³¹ Ay ti nday gədákanī ya kama ge mis ni ti, mis kay e kidij gatay bu atəŋgoru kələŋ ge mis. Nday ya kələŋ ge mis ni day etigi gədákanī kama ge mis. »

Yezu àdəm sak ya mahkər aməmət mək aməŋgaba e kisim ba

(Meciy# 20.17-19 ; L#k 18.31-34)

³² Yezu akaba ndam madəbay naŋ ni tēbu takoru, tēzay divi ya ti acəloru a Zerəzalem ni. Yezu àdi kama ana tay. Ndam madəbay naŋ ni ahàr àhəlia ana tay a, mis ndahaŋ ya tēbu takoru akaba tay ni day aŋgwaz àwəra tay a. Eslini Yezu àzalakabu ndam madəbay naŋ

†† Mənjay Mahərana 20.12-16 ; Mimbiki 5.16-20.

kru mahar cœni ni keti, ànjæki ka mazlapi ma ana tay àki ke ere ye ti amagrakivu ni. ³³ Àhi ana tay ahkado : « Cœm day, nihi ti leli màbu màcœloru a Zeruzalem. Em-injœa eslina ti nu *Wur ge Mis atægœsi nu ana gœdákani ga ndam *manjalabakabu mis akaba Melefit ni akaba ana ndam *mæsœr Wakita ge Melefit ni. Eslini atœdœm si takad nu kwa, atægœsi nu ana ndam ya tœfœki ahœr ke Melefit do ni. ³⁴ Nday nani ti eteyefœ, etitifœviyu eslib e eri vu, atœzlœb nu àna kurupu cœk cœk, atakad nu, mœk a vad ya mahkœr ti ananjabœ. »

Zek nday ata Zeŋ tihindifiŋa zlam kœ Yezu a (Meciye 20.20-28)

³⁵ Eslini Zek nday ata Zeŋ bœza ge Zebede tœrœkia kœ Yezu a, tœhi ahkado : « Mœsi, mawayay mihindifœka zlam a, mawayay ti kœgri ana leli. » ³⁶ Yezu àhœŋgrifœŋ ana tay, àhi ana tay ahkado : « Kawayum ti nœgri mam ana kœli mam ? » ³⁷ Tœhi : « Ka ya ti akœzuma bay gayak gœdákani na nahœma, kœvi divi ana leli ti mânjœhadfuk kœ gœvay, bœlaŋ ka ahar ga daf, bœlaŋ ka ahar ga gœjar gayak ti. » ³⁸ Ay ti Yezu àhi ana tay ahkado : « Ere ye ti kihindœm ni ti kœsœrum do. Ekislœmki misi zum ge hijiyem ye enisi ni tata waw ? Ekislœmki mibesenì *tabaray kœli akada goro ya atabay nu ni tata waw ? † » ³⁹ Nday cœni tœhi : « Misliki. » Eslini Yezu àhœŋgrifœŋ ana tay, àdœm ahkado : « Ekisœm zum ge hijiyem ya enisi ni akaba atabay kœli akada goro ya atabay nu ni ti amagravu edœdiŋ. ⁴⁰ Ay ti maslaŋa ya ti amœdœm way amanjœhadfu kœ ahar ga daf akaba kœ ahar ga gœjar goro way ni ti nu do. Nani Bay Melefit àna ahœr gayaŋ day ti amœvi mœlaŋ nani ana mis ya naŋ àdaba tay a ni. »

⁴¹ Ndam *madœbay Yezu kruani ndahaŋ ni tœra ticia pakama ge Zeŋ ata Zek ya tœhi ana Yezu na ti tœzumkia bœrum ka tay a. ⁴² Eslini Yezu àzalakabu ndam madœbay naŋ ni dœk, àhi ana tay ahkado : « Kœsœruma, ndam ya ti tœzalay tay bœbay ga had ni ti tœgur mis ga njœda. Gœdákani ga mœlaŋ day tœdœm ahœr àdœm mis tœgri tœwi ana tay kay, tœmbrœŋ mis do. ⁴³ Ay e kidiŋ gekœli bu ni ti àgravu nahkay do. Tamal ti maslaŋa e kidiŋ gekœli bu awayay migi gœdákani ti, mîgi bay mœgri tœwi ana kœli kwa sawaŋ. ⁴⁴ Tamal ti maslaŋa e kidiŋ gekœli bu awayay migi kama ge mis ti, mîgi evidi ge mis dœk kwa. ⁴⁵ Adaba nu *Wur ge Mis nœra ti, nœwayay ti mis tœgru tœwi do. Nœra ti ga mœgri tœwi ana mis sawaŋ, navay sifa goro ga mambay mis kay àna naŋ. »

Yezu ahœŋgaraba zal wuluf Bartime a (Meciye 20.29-34 ; Lœk 18.35-43)

⁴⁶ Eslini Yezu akaba ndam madœbay naŋ ni akaba mis ndahaŋ kay bal tinjœa a Zeriko a. Nday tœbu taslœka a kœsa nani ba ti tœdi ahœr ana zal nahaŋ wulufani. Slimi gayaŋ Bartime, naŋ wur ge Time ; naŋ manjœhadani digœsa kœ gœvay ge divi, ahœŋgalay zlam. ⁴⁷ Àra œcia mis tœdœm « Yezu zal Nazaret œnjia » ti àdiki ana zla-

† Zum ge hijiyem ya Yezu emisi ni ti daliya gayaŋ ya amacakay ni. Baray gayaŋ ya atabay naŋ ni ti kisim gayaŋ ya amœmœt ni.

hay, àdœm ahkado : « Yezu *Wur ge Devit, nœsuk cicihi ti. » ⁴⁸ Eslini mis kay tœlœgi, tœhi : « Lakakaba. » Naŋ ti ni àzlahkivu kay kay sawaŋ, àdœm : « Wur ge Devit, nœsuk cicihi ti. » ⁴⁹ Yezu àra œcia zalay na ti œcik àdœm : « Zalu-mubiya naŋ a. » Nahkay tœzalibiyu zal wuluf nakœŋ, tœhi : « Zay njœda, cikaba. Naŋ àbu azalay kur. » ⁵⁰ Eslini zal nakœŋ àzakaba azana ya ti àhœmbakabu na, œzlig-oru, œcikaba cœkwœd œrœkioru kœ Yezu nakœŋ. ⁵¹ Yezu œhindifiŋa ma, àhi : « Kawayay ti nœgri mam ? » Zal wuluf ni àhœŋgrifœŋ, àhi ahkado : « Mœsi, nawayay ti nîpi divi akada ge mis ni bilegeni ti. » ⁵² Mœk Yezu àhi : « Melefit àhœŋga kur a adaba kœfœkua ahœr a palam. » Ka ma geli hini œpi divi hœya. Àra œpia divi a ti àdœboru Yezu e divi bu.

Mis tœmœrivu ana Yezu ka ya ti ahuriyu a Zeruzalem ni (Meciye 21.1-11 ; Lœk 19.28-40 ; Zeŋ 12.12-19)

11 Tœru tinjœa cifa kœ gœvay ga Zeruzalem a, nday gwar ka hœma *Olivie, kama ga kœsa ndahaŋ Betfazi akaba Betani ni ti Yezu nakœŋ àslœr ndam madœbay naŋ ni cœ, ² àhi ana tay ahkado : « Dœgum a kœsa tegœni ya kama gekœli ni vu. Ekinjœmiya nahœma, akœdumi ahœr ana wur ga azœŋgu mœwœlani. Wur ga azœŋgu nani ti maslaŋa àcœlkiyu dœy-dœy faŋ ndo. Pice-hœmbiya, zumubiya. ³ Ay tamal maslaŋa œhindifiŋa ma kœ kœli a, àhi ana kœli "Kepicehœm ti kamam ?" nahœma, humi ahkado : "Bay geli awayay, ara ahœŋgarbiyu nihi hœya." »

⁴ Nahkay nday nakœŋ tœru. Tœru tinjœa ti tœdi ahœr ana wur ga azœŋgu mœwœlani kœ mahay e mite bu. Tœbu tepiceh ti ⁵ mis ndahaŋ e kidiŋ ge mis ya ti tœbu eslini ni bu tœhi ana tay ahkado : « Kepicehœm wur ga azœŋgu ni ti kamam ? » ⁶ Eslini tœhœŋgri ma ga Yezu ya àhi ana tay ni ana tay ; nahkay tœmbrœŋ tay, tœslœk-abiya àna naŋ a. ⁷ Tœra tinjœa àna wur ga azœŋgu na ka Yezu a ti tœbœki azana, mœk Yezu àcœlkiyu katapœla.

⁸ Mis dal-dal eslini tœpabivoru azana gatay e divi bu, mis ndahaŋ ti ni tœkwahabiyu slimberi a vœdaŋ bu, tœbœhadivoru bilegeni. ⁹ Yezu naŋ àbu akoru ti mis ya kama gayaŋ akaba ya kœlœŋ gayaŋ ni tœgray salalay, tœ-zlœbay naŋ, tœdœm : « *Hozana ! Bay Melefit mœgri sulum gayaŋ ana maslaŋa ya ti ara àna slimì gayaŋ a ni ! ¹⁰ Melefit mœgri sulum ana maslaŋa ya ti ara azœm bay ge Devit bœŋ geli ni ! Tœzlœbay Melefit driŋ agavœla ! †† »

¹¹ Tœru tinjœa a Zeruzalem a ti Yezu àhuriyu a dalaka ga *ahay gœdákani ge Melefit ni vu. Eslini œheliŋ eri, àmœnjœlœŋ kœ zlam dœk. Àmœnjœlœŋaba dœk ti fat àbi va bi, mœlakarawa œgia. Nahkay tœhœraya, tœslœka akaba ndam madœbay naŋ kru mahar cœni na, tœŋgoru gwar a Betani.

Yezu etikwesl mœŋgœhaf ya œwi bœza do ni (Meciye 21.18-19)

¹² Tœru tinjœa a Betani a ti tœndœhad eslini hundum. Ge mildœ gani, tœslœka tœŋgoru a Zeruzalem. Nday tœbu takoru e divi bu ni ti lœwir àwœrkaba Yezu a.

¹³ Lœwir àbu awœr naŋ nahkay ti œpi mœŋ ga *wœruv

†† Mœnjœy Limis 118.25-26.

mideni. Àra èpia ti àhədakfəjoru, àmənɟafəj bəza gani, ay àngətfəj ndo, adaba sarta ge miwi bəza gani do. ¹⁴ Eslini Yezu àhi ana mənɟ ga zlam ni : « Day-day maslaŋa aməzum bəza gayak va do. »

Gayəj ya àdəm nahkay ni ti ndam madəbay naŋ ni ticia.

Yezu a ahay gəɟakani ge Melefit ni bu (Meciyə 21.12-17 ; Lək 19.45-48 ; Zej 2.13-22)

¹⁵ Tòru tinjəa a Zerəzalem a ti Yezu àhuriyu a dalaka ga *ahay gəɟakani ge Melefit ni vu. Eslini àdi ahà ana mis təsəkumvoru zlam akaba ndam məsəkum zlam, mək ànjəki ka maɟaraya tay e mite va. Àhəmbəhadaba tabəl ga ndam mambay sinɟu na akaba mələj man-ɟhadani ga ndam məsəkumoru kurkoduk na. ¹⁶ Mis ndahaŋ təbu təhuriyu àna zlam a ahay ge Melefit ni vu, mək tasləkaba àna naŋ a kwalac. Təbu tagray nahkay ti Yezu nakəj àcafəjə tay a. ¹⁷ Mək àcahi zlam ana mis ya təbu eslini ni, àdəm : « Àbu məkəkiani a Wakita ge Melefit bu, Melefit àdəm : “Ahay goro zla ti atədəm mələj ga jiba dek ga mahəŋgalavù Melefit.” † Ay lekələm ti kàmbatumkaba, ègia ahuzl ga ndam akal a. »

¹⁸ Àra àdəma nahkay ti gəɟakani ga ndam *maŋgal-abakabu mis akaba Melefit ni akaba ndam *məsər Wakita ge Melefit ni ticia ; t̄ara ticia ti tādəbafəj divi ge mijin naŋ. Ay ti aŋgwaz àwərfəjə tay kà naŋ a, adaba mis ndahaŋ ni dek ti pakama ya àcahi ana tay ni àgria ejep ana tay a. ¹⁹ Məlakarawa àra ègia ti Yezu akaba ndam madəbay naŋ ni t̄asləkaba a kəsa ni ba.

Məŋgəhaf ya ti Yezu ètikwesl ni èkəlia (Meciyə 21.20-22)

²⁰ Ge miledə gani təbu taŋgoru a Zerəzalem. Təbu tasləkafəjə kà gəvay ga mənɟ ga *wəruv ya ti Yezu àhi ma na nahəma, t̄ipi ti mikələni kəc akaba sliri gani dek. ²¹ Eslini Piyer àra àsərkiya ka ma ga Yezu ya àhi ana mənɟ ga wəruv na ti àhi ana Yezu ahkado : « Məsi, mən-ɟoru, mənɟ ga wəruv ya kətikwesl ni èkəlia. » ²² Eslini Yezu àhi ana tay ahkado : « Fumki ahà ke Melefit. ²³ Nəhi ana kəli nahəma, tamal ti maslaŋa ahi ana həma hini : “Radvaba, ru kədiyu a *dəluy gəɟakani vu” nahəma, amagravu. Tamal ti àjalay ahà cə cə do, àfəkia ahà ke Melefit a, àsəra aməgri ere ye ti ehindi ni ti, zlam gani agravu. ²⁴ Nahkay nəhi ana kəli : Tamal ti kihindəm zlam, kahəŋgalum Melefit ti, fumki ahà ke Melefit, səruma kəŋgətuma àndava. Tamal kəgrum nahkay ti Melefit aməgri zlam ya ti kihindəmfiŋa ni dek ana kəli. ²⁵ Tamal ti k̄icikəmbaba, kəbum kahəŋgalum Melefit ni, mbrəŋumfəjə zlam ge mis ya ti tagudari ana kəli ni kà tay a, tamal àbu ni. Nahkay ti Bəj gekəli ya a huɟ melefit bu ni aməmbərfəjə zlam gekəli ya kagударum ni kə kəli a bilegeni. [²⁶ Ay tamal kəmbəŋumfəjə zlam ge mis ya ti tagudari ana kəli na ka tay a do ni ti Bəj gekəli ya a huɟ melefit bu ni day aməmbərfəjə zlam magudarani gekəli ni kə kəli a do.] »

† Mənjay Izayi 56.7 ; Zeremi 7.11.

Yezu agray t̄əwi ti way àvi divi gani way ?

(Meciyə 21.23-27 ; Lək 20.1-8)

²⁷ Yezu akaba ndam madəbay naŋ ni t̄əhuriyu a Zerəzalem keti. Yezu àra àhuriya a kəsa ni va ti àsawadavù a dalaka ga *ahay gəɟakani ge Melefit ni bu. Naŋ àbu eslini ti gəɟakani ga ndam *maŋgalabak-abu mis akaba Melefit ni, ndam *məsər Wakita ge Melefit ni akaba gəɟakani ndahaŋ t̄ərəkia, ²⁸ t̄əhi : « Kagraj t̄əwi hini nahkay ti kəŋgət divi gani eley ? Way àvuk divi gani way ? » ²⁹ Yezu àhəŋgrifəjə ana tay, àdəm : « Nu day nihindifiŋa zlam bəlaŋ kə kəli a. Kəhəŋgrumufəjə nahəma, nu day nəhəŋgrifəjə ana kəli, nədəfi bay ya ti àvu divi ge t̄əwi ya ti nagray ni ana kəli. ³⁰ Nəhi ana kəli nahəma, *baray ge Zej ya ti àbaray mis ni ti njəda gani Melefit àvi tək, tək day ti mis t̄əvi aw ? Həŋgrumufəjə nimi ! »

³¹ T̄ara ticia ma na nahkay ti tagray gejewi e kidin gatay bu, t̄ədəm : « Tamal məhi : “Melefit àslərbiyu naŋ” hi, ara ahi ana leli : “Kəgəsumkabu pakama gayəj ni ndo ni ti kamam ?” ³² Ay tamal mədəm keti : “Mis t̄əvi njəda gani” ti àrakaboru do. » T̄ədəm nahkay ti adaba mis tezl-tezleni eslini ni dek t̄ədəm Zej ti naŋ bay mahəŋgaray *pakama ge Melefit edediŋ edediŋeni. Təgrafəjə aŋgwaz kə mis tezl-tezleni nana, ³³ nahkay t̄əhəŋgrifəjə ana Yezu, t̄əhi : « Leli məsər do. » Eslini Yezu àhi ana tay : « Nu day nədəfi bay ya ti àvu divi ge t̄əwi ya ti nagray ni ana kəli do bilegeni. »

Ma gozogul àki ka ndam məwəs vədaŋ

(Meciyə 21.33-46 ; Lək 20.9-19)

12 Yezu àhi ma ana mis ni keti àna ma *gozogul. Àdəm ahkado : « Zal nahaŋ àbu nahəma, àjavù mənɟ ga zlam †† a vədaŋ gayəj vu, àcafəj azlaw tekesl, àgraya mələj ga məɟucaya yam ga bəza ga mənɟ ga zlam na, àkay ləli zəbalani, mis acəlkiyu ka ahà gani ga məjəgay vədaŋ ni. Kələj gani àfivù vədaŋ ni ana mis a ahar vu ti t̄əwəs, mək àsləka, òru e mirkwi zlam gayəj. ² Sarta ga məpalay bəza ga zlam ni àra ènjia ti bay ga vədaŋ ni àslərbiyu bay məgri t̄əwi afa ga ndam məwəs vədaŋ ni ti t̄əhəl̄ikaboru ja gani gayəj. ³ Ay bay məgri t̄əwi ni àra ènjia ti ndam məwəs vədaŋ ni t̄əgəs naŋ, t̄əzləb mək tagaray naŋ, araŋa day àzay a ahar vu ndo. ⁴ Eslini bay ga vədaŋ ni àslərbiyu bay məgri t̄əwi nahaŋ keti. Àra ènjia ti nday nakəj t̄əsi aday a ahà vu, t̄indivikaba cəɟ cəɟ. ⁵ Nahkay bay ga vədaŋ ni àslərbiyu mis nahaŋ keti. Naŋ nani ti t̄akad naŋ gweha. Àslərbiyu mis ndahaŋ kay keti. T̄ara tinjia ti ndam məwəs vədaŋ ni t̄əzləb ndahaŋ, ndahaŋ ni ti ni t̄əbzal tay. ⁶ Kələj gani nahəma, bay ga vədaŋ ni mis àgəjəni fəjə bəlaŋ ciliŋ. Maslaŋa nani ti wur gayəj, awayay naŋ dal-dal. Àdəm : “Wur goro ni ti atəgəsiki ma.” Nahkay zla ti àslərbiyu naŋ afa gatay. ⁷ Ay ndam məwəs vədaŋ ni t̄ara t̄ipia wur na naŋ àbu ara ti t̄əzlapay e kidin gatay bu, t̄ədəm ahkado : “Naŋ tegəni ti mekeji gayəj ; məmbəŋ naŋ ba, makadum naŋ ; nahkay ti vədaŋ ni emiɟi geli.” ⁸ Àra ènjikia ka tay a ti t̄əgəs naŋ

†† Mənjay ga zlam nani ti *vinj.

yaw, tàkad, tètàba kisim gayan na a vèdan ni ba, tizlig-oru.

⁹ « Nèdèm nahèma, bay ga vèdan ni amaslèkabiya ti amègri mam ana ndam mawès vèdan ni mam ? Amabazl ndam mawès vèdan ni, mæk amèvi vèdan ni ana mis ndahan. ¹⁰ A Wakita ge Melefit bu àbu mabèkiani nahkay hi :

“Akur nahan àbu ti ndam mælèm ahay tàwayay magray tæwi àna nan ndo.

Ay ti akur gani nani ègia akur ya akay ahay na dek sawan.

Ere nani ti tæwi ga Bay Melefit, agri ejep ana leli.” †

« Lekùlùm kèjengum ma nani ndo waw ? »

¹² Gèdákani nakèj tèsèra Yezu àdèmkì ma *gozogul ni ti ka tay. Tàra tèsèra ti tawayay tægès nan. Ay mis tèbu eslini kay ti tægès nan ndo, adaba anjgawaz àwèra tay a. Nahkay tèmbrèj nan, tàslèka.

Hadam ya tæpèli ana bay ga ndam Rom ni

(Meciyè 22.15-22 ; Lèk 20.20-26)

¹³ Yezu nan àbu eslini nahkay ti tàslèrkibiyu ndam *Feriziyèj akaba ndam ndahan ya tædèbay bay *Erot ni. Tawayay ti mædèm ma magèdavani ti tægèski nan.

¹⁴ Tàra tinjikia ti tæhi ahkado : « Mèsi, mèsèra nak ti kèdèm ma ge jiri. Anjgawaz àwèrfèja kur kà pakama ge mis ya tædèmkuk na do ; ku kè meleher ga way ga way do day kàgray anjgawaz do, kacahi zlam ya Melefit awayay ni ana mis àna jiri gani sawan. Ay ti Melefit àvia divi ana leli ga mabèhadì hadam ana *bay gèdákani ga ndam Rom a tæk, àvi ana leli ndo waw ? Mabèhadì tæk, mabèhadì ba waw ? »

¹⁵ Eslini Yezu àsèra tawayay ti mis ndahan tædèm nday ndam jireni, ay ti nday ndam jireni do. Nahkay àhi ana tay ahkado : « Kèhælumfua eyè a ti kamam ? Nga zumubiya sinjgu akur-akurana ti namènjaki day ni mi. » ¹⁶ Nahkay tædibiyu bèlan. Tàra tævìa ti èhindifinja ma kà tay a, àdèm ahkado : « Àki ka sinjgu hini ti maza-va ga ahàr ga way ? Slimi mabèkiani ni ti ga way ? » Tèhèngrifèj, tæhi ahkado : « Ga bay *Sezar. »

¹⁷ Nahkay nan nakèj àhi ana tay ahkado : « Hèngrumi zlam ga bay Sezar ni zlam gayan, ge Melefit ti ni hèn-grumi ana Melefit zlam gayan. » Eslini ma gayan ya ti àhi ana tay ni àgria ejep ana tay a dal-dal.

Mis tanjgaba e kisim ba ededèj a waw ?

(Meciyè 22.23-33 ; Lèk 20.27-40)

¹⁸ Eslini ndam *Seduseyèj ndahan tærèkia ka Yezu a. Ndam Seduseyèj tædèm mis àmèta ti ànjgaba e kisim ba koksah. Nahkay nday nakèj tæhi ana Yezu ahkado : ¹⁹ « Mèsi, Mèwiz àbiki ana leli a wakita gayan ni bu, àdèm ahkado : “Tamal mis nday kà mægè gatay, mæk bèlan gani àmèta, àmbèrba wal gayan a, wal ni èwii wur ndo nahèma, ahàr àdèm wur ga mænani ni azay wal ni, ti tìwiewa mekeji ana wur ga mænani ya àmèt na.” ^{††20} Yaw mis ndahan tæbu adèskèla kà mægè gatay, gèdákani gatay ni àda wal a. Àra àza wal na ti èwifinja

† Limis 118.22-23. †† Mænjay Mænjàkiani 38.8 ; Mimbiki 25.5-6.

wur a ndo, mæk zal ni àmèta. ²¹ Àra àmèta ti mimbiki gayan ni àzay wal ni. Àra àza wal na ti nan day èwifinja wur a ndo, mæk àmèta. Nan ya mahkèr ni day àgray nahkay, mæk àmèta. ²² Nahkay nday adèskèlani ni dek tàza wal na day tiwifinja wur a ndo, mæk nday dek tèmèta. Kèlèj gani wal ni day àmèta. ²³ Ay ka fat ya ti mis atanjgaba e kisim ba nahèma, wal ni ti way bèlan e kidin gatay bu amazay way ? Nday adèskèlani ni dek tàza nan a ni. »

²⁴ Ay Yezu nakèj àhèngrifèj ana tay, àdèm ahkado : « Majalay ahàr gekèli ti kigeni do. Adaba mam ? Adaba kicòmaba ma ga Wakita ge Melefit ya Mèwiz àbèki na ndo, kèsèrum njèda ge Melefit do palam. ²⁵ Nèdèm nahèma, ka ya ti mis atèmèta mæk atanjgaba e kisim ba ni ti zawal ataday wál va do, wèwal day ataday zawal va do. Atanjèhadèk dek akada ga *mæsèr ge Melefit ya tæbu a hud melefit bu ni. ²⁶ Ay tamal ti mazlapaki ka ma ge mis ya tanjgaba e kisim ba nahèma, kèjengum wakita ge Mèwiz ni day-day ndo aw ? Kèjengum ma àki ka mægèhaf ya ti aku àgès ni ndo aw ? Eslini Bay Melefit àhi ana Mèwiz ahkado : “Nu Melefit ga Abraham, nu Melefit ga Izak, nu Melefit ge Zekèp.” ^{††27} Melefit ti nan Melefit ga ndam ya àna sifa ni, do ni ti ga nday ya tèmèta ni do. Lekùlùm ti majalay ahàr gekèli ti kigeni do simiteni. »

Divi ge Melefit ya ti ahàr àdèm mis tægèskabu enji ni ti weley ?

(Meciyè 22.34-40 ; Lèk 10.25-28)

²⁸ Eslini zal nahan nan àvu, nan bay *mæsèr Wakita ge Melefit, ècia ma gatay na, àsèra Yezu àhia ma sulumana ana ndam *Seduseyèj na. Nahkay ti àrèkioru, èhindifinja ma, àhi ahkado : « *Divi ge Melefit ya ti ahàr àdèm mis tægèskabu enji ni ti weley ? » ²⁹ Yezu àhèngrifèj, àhi : « Divi ge Melefit ya ti ahàr àdèm mis tægèskabu enji ni ti nihi : “Ci zal Izireyèl : Bay Melefit geli nahèma, nan Bay nan bèlan. ³⁰ Wayay Bay Melefit gayak àna hud bèlan, àna sifa gayak dek, àna majalay ahàr gayak dek akaba àna njèda gayak dek.” ^{††31} Divi ye cè ni day nihi : “Wayay ndam ya nak kèbu akaba tay ni akada ya kawayay ahàr gayak gayakani ni.” ^{††} Divi nday ndani cèni ni ti ahàr àdèm mis tægèskabu tay àtam divi ndahan ni dek kwa. » ³² Mæk bay mæsèr Wakita ge Melefit nakèj àhèngrifèj, àhi ahkado : « Yawa Mèsi ! Ere ye ti kèdèm ni ti jiri ededèj. Bay Melefit ti nan bèlan huya, bay nahan àbi. ^{†††33} Tamal ti kawayay nan àna hud bèlan, àna majalay ahàr gayak dek akaba àna njèda gayak dek zla nahèma, àtama sèdaga ya tæbi na akaba zlam ya tisinji na dek àna sulumana. Tamal ti kawayay mis ya nak kèbu akaba tay ni akada ya kawayay ahàr gayak gayakani ni nahèma, nani day àtama sèdaga dek àna sulumana. » ³⁴ Zal nakèj àra àhèngrifèja kigeni a ti Yezu àsèra nan bay mæsèr zlam. Nahkay àhi ahkado : « Nak kèbi drin drin akaba *Mægur ge Melefit bi. » Kèlèj gani maslanja ya ti azay njèda gayan ge mihindifinja ma nahan a ni ti àbi va bi.

† Mænjay Mahèrana 3.2, 6, 15-16. †† Mimbiki 6.4-5. †† Levi 19.18. ††† Mænjay Mimbiki 4.35 ; Izayi 45.21.

Bay gədakani ya amara ni naŋ wur ge Devit aw ?

(Meciyə 22.41-46 ; Lək 20.41-44)

³⁵ Yezu naŋ àbu acahi zlam ana mis a dalaka ga *ahay gədakani ge Melefit ni bu. Àhi ana tay : « Ndam *məsar Wakita ge Melefit ni tədəm *Krist *Bay gədakani ya amara ni naŋ *Wur ge Devit ti ahəma-mam ? ³⁶ Ambatakani do, Devit naŋ naŋani àna ahàr gayanŋ àdəm àna nǝda ga *Məsuf Nǝlatani ahkado : “Bay Melefit àhi ana bay goro :

Nǝhadà gwar kà ahar ga daf goro a, a məlanŋ ga gədakani va.

Ndam ezir gayak ti anabəhad tay kè meleher gayak akada ga zlam ga bay ya abəki asak ni, ti kəcəlki ka tay.” †

³⁷ « Nədəm nahəma, Krist nani ti Devit àna ahàr gayanŋ tekeđi azalay naŋ bay gayanŋ. Ay tamal nahkay ti təzalay naŋ wur ge Devit keti ti kamam ? » Eslini mis dal-dal təbi slimi ana pakama gayanŋ ya ti àhi ana tay ni. Pakama nani àbəlafəŋa kà tay a.

Bumvu slimi àna ndam məsar Wakita ge Melefit ni

(Meciyə 23.1-36 ; Lək 20.45-47)

³⁸ Yezu naŋ àbu acahi zlam ana tay nahkay ti àdəm ahkado : « Bumvu slimi, do ni ti ndam *məsar Wakita ge Melefit ni atagosay kəli. Nday ti tawayay məbakabu məgudi, təsawaday àna naŋ riya ; tawayay ti mis təgri sa ana tay a gosku bu kè meleher ge mis dek ;

³⁹ tawayay manǝhadvani e kərsi ga gəđakani vu a ahay ga *mahəŋgalavù Melefit bu akaba ka məlanŋ məzum zlam ga wuməri. ⁴⁰ Nday gani təbu təhəlfəŋa zlam kà wál madakway a, təbu təpəski ka mahəŋgalay Melefit adaba tawayay ti mis tāməŋjaləŋ ana tay. Nahkay ti Melefit amagrafəŋa seriya kà tay a, amatrab tay kay amatam ge mis ndahanŋ ni dek. »

Sədaga ga wal madakway ya araŋa gayanŋ àbi ni

(Lək 21.1-4)

⁴¹ Eslini Yezu naŋ àbu manǝhadani digəsa kà gəvay ga zlam məbəviyu siŋgu ga sədaga ni. Mis təbu eslini kay təbiyu siŋgu ; naŋ nakəŋ aməŋjaləŋ kà tay ahəma-mam təbiyu siŋgu ni : ndam ge elimeni kay təbu təbiyu siŋgu dal-dal. ⁴² Nday təbu təbiyu nahkay ti wal madakway nahəŋ araŋa gayanŋ àbi àra àbiyu siŋgu akur-akurani cib-cibeni cə ; siŋgu cib-cibeni cəeni ni agray siŋgu fad. ⁴³ Yezu àra èpia ti àzalay ndam madəbay naŋ ni, àhi ana tay ahkado : « Nəhi ana kəli nahəma, wal madakway hini ti araŋa gayanŋ àbi, ay siŋgu ya àbiyu a zlam ga sədaga ni vu ni ti àtama ge mis ndahanŋ ya təbiyu na dek, ⁴⁴ adaba mis ndahanŋ ni dek təbiyu siŋgu ya təgəjəni fəŋ kà tay təsər ere ye ti tagray àna naŋ ni va do ni ; wal hini ti ni araŋa gayanŋ àbi, ay ti àbiya siŋgu ya àfəŋ na dek. Siŋgu gayanŋ nahəŋ ga məsəkum zlam məzumani àgəjəni fəŋ ndo. »

Yezu àdəm etembedkaba ahay gədakani ge Melefit na

(Meciyə 24.1-2 ; Lək 21.5-6)

13 Kələŋ gani Yezu akaba ndam madəbay naŋ ni təhəraya a *ahay gədakani ge Melefit ni ba. Nday təbu təhəraya nahəma, bəlanŋ e kidiŋ ga ndam madəbay naŋ ni bu àhi ahkado : « Məsi, ŋga məŋjaləŋ ka akur gəđakani ya tədəzl ahay ni àna naŋ ni day ti, ti-gi eri ni ! » ² Ay Yezu àhəŋgrifəŋ, àhi ahkado : « Àbi kipia ahay hini medezleni àna akur gəđakani na do aw ? Etembedkaba besək-besək, ku akur bəlanŋ day amanǝhadki ka akur nahəŋ va do. »

Yezu azlapaki ka sarta ya amara ni

(Meciyə 24.3-14 ; Lək 21.7-19)

³ Tòru tinǝa ka ahàr ga həma *Oliviye a nahəma, Yezu ànǝhadà digəsa, aməŋjoru *ahay gədakani ge Melefit ni. Eslini Piyer, Zek, Zeŋ akaba Andre təbu kà gəvay gayanŋ ciliŋ. Nday nakəŋ tihindifiŋa ma, təhi ahkado : ⁴ « Hiaba ana leli a, ere gani amagravu ti ananaw ? Aməsərkaba sarta ya zlam nani dek amagravu wudak na ti ahəmamam ? »

⁵ Eslini Yezu nakəŋ àhi ana tay : « Bumvu slimi, maslaŋa àgosay kəli ba. ⁶ Adaba mis kay atara, ku way way do amədəm naŋ ti nu, amədəm naŋ ti *Bay gədakani ya amara ni. Nahkay atagosay mis kay. ⁷ Mis atagraŋ silik kè cifen i akaba kè driŋeni, ekicəm ma gani. Kicəma ti kəgrum aŋgwaz ba. Ahàr àdəm zlam nday nani təgravu kwa. Ku tamal təgrava nahkay nəŋgu ni, mandav ga duniya faŋ do. ⁸ Ndam ga had ndahanŋ atakadvu akaba ndam ga had ndahanŋ, bəbay ndahanŋ akaba bəbay ndahanŋ. Had amadaday a kəsa gərgərani ndahanŋ bu, ləwir day amələbu a kəsa gərgərani ndahanŋ bu. Zlam nday nani dek ti mənǝki ga daliya ciliŋ : zlam nday nani ti akada ga wur ya ajibiya aslər ana wal a hud bu ni. ⁹ Ay lekələm ti bumvu slimi. Mis atəgəs kəli, atoru àna kəli ka məlanŋ ge seriya. Atəzləb kəli a ahay ga *mahəŋgalavù Melefit bu. Atagrafəŋa seriya kə kəli kə meleher ga gəđakani ga ngumna akaba bəbay a, adaba lekələm ndam goro. Nahkay ti nday gani etici ma gekəli ya akazlapumku ni. ¹⁰ Wudaka məlanŋ andav nahəma, ahàr àdəm mis təhi *Ma Məweni Sulumani ana mis ga had gərgərani ni dek day kwa.

¹¹ « Yaw ka ya ti atəgəs kəli, atoru àna kəli ka məlanŋ ge seriya nahəma, ere ye ti akədəmum ni àhəli ahàr ana kəli ba. Ka fat nani Melefit aməhi ere ye ti akədəmum ni ana kəli ; dəmum ma gani nani. Nahkay akədəmum ma nani ti lekələm lekələmeni do, amədəm ma nani ti *Məsuf Nǝlatani. ¹² Ka sarta gani nani ti mis atəsəkumoru bəza ga məŋ gatay ti təbazl tay, ata bəŋ ga bəza day atəsəkumoru bəza gatay. Bəza ti ni etizirey ata bəŋ gatayani akaba ata məŋ gatayani, atəsəkumoru tay ti təbazl tay. ¹³ Mis dek etizirey kəli adaba lekələm ndam goro. Ay ti maslaŋa ya ti aməbrəŋ nu do duk abivoru ana vad ga mandav ga sifa gayanŋ ni ti, Melefit amahəŋgay naŋ. »

† Limis 110.1.

Zlam magədavani ya àbèlay do fererani ni

(Meciyə 24.15-28 ; Lək 21.20-24)

¹⁴ « Zlam magədavani ya àbèlay do fererani, ezin zlam dek ni, amagravu. † Amagrava ti ekipəm nañ ka mələñ ya àgəski do ni. » (Bay ya ti ejengey ma hini ni ti ahàr àdəm mîci lala). « Ekipəma nañ a ti ahàr àdəm ndam ya ka had *Zəde ni tâcuhworu a həma vu kwa. ¹⁵ Maslaña ya ti nañ ka *dalaha ga ahay gayan ni àhəraya, àhuriyu a ahay vu ga məhəlaya zlam gayan a day ba. Məhəraya mâcuhway sawan. ¹⁶ Maslaña ya ti nañ a vedañ bu ni ti ni, ànga a magam ga mara mazay azana gayan a ba. Mâcuhway sawan. ¹⁷ Ka sarta gani nani ti wâl a hud akaba nday ya ti bəza təfəñ kà tay ka ahar ni atasay cicihi ! ¹⁸ Nahkay ti hənğalum Melefit ti ere gani nani àgravu ge milevi ba, ¹⁹ adaba ka sarta gani nani ti mis atəcakay daliya kay àtam daliya ndahañ ya mis təcakabiyu kwa ahaslani ka ya ti Melefit àgrava mələñ a duk àbivaya ana kana ni. Kələñ ga daliya nani ti daliya ndahañ atələbi akada nani day-day va bi. ²⁰ Bay geli àdəm sarta gani nani aməpəs do, do ni ti maslaña àbi amatamfəña kà daliya nana bi. Melefit àdəm aməpəs do ni ti azuhva ndam gayan ya adaba tay a ni palam. ²¹ Ka sarta gani nani ti tamal maslaña ahi ana kəli ahkado : “Pəm *Krist nañ àbu ahalay !” ahkay do ni : “Pəm nañ àbiyu tegi !” nahəma, kəgəsumiki ma gayan ni ba. ²² Adaba mam, ndam ndahañ atara tasəkad malfada, ku way way do amədəm nañ Krist ahkay do ni nañ bay məhəngri *pakama ge Melefit ana mis. Atagrav zlam ya ti mis tipi day-day ndo ni akaba zlam ya ti aməgri ejep ana mis ni. Tamal agravu tata ni, tawayay mesipet ndam ya ti Melefit adaba tay a ni. ²³ Lekələm zla nahəma, bumvu slimi, adaba nəhiva ana kəli a àndava. »

Manğa ga Wur ge Mis a

(Meciyə 24.29-31 ; Lək 21.25-28)

²⁴ « Ay ka sarta gani nani, kələñ ga daliya ni zla nahəma, fat amacaday mələñ va do, kiya day amasladay mələñ va do. ²⁵ Boñgur atətədbiyu e melefit bu, atadəgaya a ga had a ; zlam njəda-njədani a hud melefit bu atədəday a mələñ gatay bu. ²⁶ Ka sarta gani nani ti mis etipi nu *Wur ge Mis anara a maklabasl ba àna njəda kay akaba masladay goro a. ^{††27} Ka sarta gani nani ti anəslərbiyu *məslər ge Melefit ga macakalakabu ndam ya Melefit adaba tay a ni kə sliri ga mələñ fadani ni dek ; ku ka mələñ driñeni weley weley do dek anəcakalakabu mis ka ahar bələñ. »

Yezu azay mazavu ga mən ga wəruv

(Meciyə 24.32-35 ; Lək 21.29-33)

²⁸ « Nazay mazavu gani akada ga mən ga *wəruv ni, ahàr àdəm kicəm kwa : ka ya ti àbakaba slimberi a mək edî nahəma, kəsəruma mədərdər ènjia wudak. ²⁹ Nahkay day tamal kipəma zlam ya nəhi ana kəli ni nañ àbu agravu nahəma, sərümki nu *Wur ge Mis

† Məñjay Deniyel 9.27 ; 11.31 ; 12.11. †† Deniyel 7.13.

nəbu cifa, ninjia wudak. ³⁰ Nəhi ana kəli nahəma, wudaka mis ya təbu ka dala nihi ni təmət dek ti zlam nday nani dek amagrava day kwa. ³¹ Mələñ ya agavəla akaba mələñ ya a ga had ni amandav, ay ti ma goro ya nədəm ni amandav day-day do. »

Njəhadum eri

(Meciyə 24.36-44)

³² « Ay ti ma ga vad gani akaba njemdi gani zla nahəma, maslaña àbi àsər bi. *Məslər ge Melefit ya a hud melefit bu ni day təsər do, nu Wur ge Melefit teke di nəsər do, si Baba Melefit day kwa ti àsəra. ³³ Nahkay ti bumvu slimi, njəhadum eri, adaba kəsərüm sarta gani nani do. ³⁴ Amagravu akada ga maslaña ya nañ àbu akoru e mirkwi gayan ni. Wudaka ara asləka ti àmbərfəñ ahay gayan kà ndam ya təgri təwi ni, èdikaba təwi na ana tay a. Àhi ana bay ya ahətay mahay ni “Njəhad eri” mək asləka. ³⁵ Nahkay ti lekələm day njəhadum eri, adaba kəsərüm sarta ga bay ahay gekəli ya amasləkabiya na do. Cə amasləkabiya ga mələkarawa, cə ga hud ya vad, cə ka ga ya ti agwazl təzlah ni, cə ahkay do ni ge miledə ti kəsərüm do. ³⁶ Nahkay ka sarta ya ti aməzlərvkiaya ke kəli a bəslañ nahəma, àdi ahàr ana kəli lekələm e dəwir bu ba. ³⁷ Ere ye ti nəhi ana kəli ni ti nəhi ana mis dek : Njəhadum eri. »

Gədəkani ga ndam Zəde tagray dabari ge mijin Yezu

(Meciyə 26.1-5 ; Lək 22.1-2 ; Zən 11.45-53)

14 Vad àvu cə, tara tagray wuməri ga *Pak ; wuməri gani nani ti tidivü dipenə *miwisiñeni do. Eslini gədəkani ga ndam *manğalabakabu mis akaba Melefit ni akaba ndam *məsər Wakita ge Melefit ni təgray sawari ti təgəs Yezu àna wir-wir, tawayay takad nañ. ² Nday nakəñ tədəm : « Məgəs nañ a wuməri ni vu ba, adaba tamal magray nahkay ti mis dal-dalani ni atəmbrəñ leli do, etizlige ya silik a kəsa va. »

Wal nahañ abəki tersel ka ahàr ga Yezu

(Meciyə 26.6-13 ; Zən 12.1-8)

³ Yezu nañ àbu a Betani, a ahay bu afa ga Simu zal ambələk ni. Nañ àbu manjəhadani azum daf. Eslini wal nahañ àhurkiviyu ka tay àna tersel njələtani ge siñgu kayani a kolombu sulumani bu. † Tersel gani nani ti təzalay nardu. Èhebkiya ma ga kolombu na, àbəki tersel ni ka ahàr ga Yezu. ⁴ Gayan ya àbəki ni ti àwəria bəruv ana mis nday ndahañ e kidin ge mis ya təvu eslini ni ba ; təzlapay e kidin gatay bu, tədəm ahkado : « Àgudar tersel hini ti kamam ? ⁵ Hojo amal təsəkumoya, tənğəta àtam sulay jik diñ diñ mahkər, tidi siñgu gani ana ndam talaga do aw ? » Nahkay tələgi ana wal nakəñ ngak-ngak.

⁶ Eslini Yezu nakəñ àhi ana tay : « Mbrəñum nañ ! Kəhəlumi muru ti kamam ? Zlam gayan ya àgru ni ti àbèlay. ⁷ Ndam talaga zla nahəma, nday təbu akaba kəli kələvad ; kəgrumi sulum ana tay akada ya kawayum ni tata. Ay nu zla ti ananjəhad akaba kəli

† Kolombu gani nani ti təgray àna akur sulumani ya təzalay elbetir ni, siñgu gani kay.

kəlavad do. ⁸ Wal hini àgra zlam ya ti agray tata na : àbəkua tersel ka vu a ti àslamatakabá nu ga məfiyu nu e evid va. ⁹ Nəhi ana kəli nahəma, a mələj bu dek, ku eley eley do atədəmoru *Ma Məweni Sulumani ni zla nahəma, atəngəhad ere ye ti wal hini àgray ni daya. Nahkay ti wal ni amagəjzlk ahàr ke mis do. »

Zədas awayay asəkumoru Yezu

(Meciyə 26.14-16 ; Lək 22.3-6)

¹⁰ Zədas Iskariyot biliñ a huđ ga ndam *madəbay Yezu kru mahar cəeni ni bu òru afa ga gəđákani ga ndam *mañgalabakabu mis akaba Melefit ni ga mədəfikiki Yezu ana tay ti tēgəsa nañ a. ¹¹ Nday nakəñ tàra ticia ma gayəñ na ti tēmərva dal-dal, tēhi : « Tamal kədəfikia Yezu ana leli a ti aməvuk siñgu. » Kələñ gani Zədas nakəñ àđəbay divi ga mədəfikiki Yezu ana tay.

Ndam madəbay Yezu taslamalakabu zlam məzumani ga wuməri ga Pak

(Meciyə 26.17-25 ; Lək 22.7-14, 21-23 ; Zəñ 13.21-30)

¹² Vad ye enjenjeni ga wuməri ge dipəñ *miwisiñeni do ni ènjia. A vad ga wuməri ga *Pak nani ti tislñi bəza təmbak ana Melefit. Eslini ti ndam *madəbay Yezu ni tihindifiñja ma kà Yezu a, tēhi ahkado : « Kawayay ti mōru māsalamatukkabu zlam məzumani ga wuməri ga Pak ni ti eley ? » ¹³ Eslini Yezu àslər ndam madəbay nañ bebem cə, àhi ana tay : « Dəgum a kəsa gəđákani ni vu. Ekinjəmiya nahəma, akəbumkabu ahàr akaba zal nahañ àcahbiya yam a mandaray va. Ekipəma nañ a ti dəbumiyu nañ ka mələj gayəñ ya ti ahuriyu ni. ¹⁴ Akəhurumiya ti hindəmfiñja ma kà bay ahay na, humi ahkado : "Məsi geli àdəm : Ahay goro ya ti anara nəzumviyu zlam ga wuməri ga Pak ni akaba ndam madəbay nu ni ti neley ?" ¹⁵ Eslini bay ahay ni amədəfikiki ahay nahañ gəđákani ka ahàr ga ahay nahañ ana kəli, zlam dek àvu maslamatakavani àndava. Slamatumikabu zlam məzumani ni ana leli ti eslini. » ¹⁶ Ndam madəbay Yezu cəeni ni tàsləka, tōru a kəsa ni vu. Tōru tinjəa ti tēdi ahàr ana zlam ni dek akada ga pakama ga Yezu ya àhi ana tay ni, mək təslamalakabu zlam ga wuməri ga Pak ni.

Yezu àdəm : « Maslaña e kidñ ga ndam madəbay nu ni bu ara ejñ nu »

(Meciyə 26.20-25 ; Lək 22.14 ; Zəñ 13.21-30)

¹⁷ Mələkarawa àra ègia ti Yezu akaba ndam madəbay nañ kru mahar cəeni ni tinjəa a ahay ni va. ¹⁸ Eslini tēhuriya tənjàhadkabá birra, tēbu təzum zlam ti Yezu àhi ana tay : « Nəhi ana kəli nahəma, biliñ gekəli ya məzumkabu zlam ni aməsəkumoru nu. » ¹⁹ Ma ga Yezu ya àdəm ni ti àhəlia ahàr ana ndam madəbay nañ na dek. Ku way way do e kidñ gatay bu biliñ àna biliñeni nañ àbu àdəm : « Nu do, do waw ? » ²⁰ Yezu àhi ana tay : « Mis biliñ e kidñ gekəli kru mahar cəeni ni bu, maslaña ya ti mətəlkabiyu ahar a halaf vu ni. » ²¹ Àdəm keti : « Nu *Wur ge Mis nara nəmət akada ga pakama ge Melefit ya àdəm a Wakita gayəñ bu ni. Ay ti zləzlada

afa ga maslaña nani ya ti asəkumoru Wur ge Mis ni ! Hojo akal tiwiewa nañ a ndo. »

Yezu avi daf ge Melefit ana ndam madəbay nañ ni

(Meciyə 26.26-30 ; Lək 22.14-20 ; 1 Koreñ 11.23-25)

²² Ka ya ti təzum zlam nahəma, Yezu àzay *dipəñ, àgri səsı ana Melefit, èsekaba, àbi ana ndam madəbay nañ ni. Àhi ana tay : « Zuma, hini ti aslu ga vu goro. » ²³ Kələñ gani àzay hijiyem akaba zum, àgri səsı ana Melefit keti, àvi ana tay, nday dek tisi. ²⁴ Àhi ana tay : « Hini ti mimiz ga vu goro. Àna mimiz hini ti Melefit awəlkabu pakama gayəñ akaba ge mis. Aməngəzaya a vu goro ba ti ga mahəngay mis kay. ²⁵ Nəhi ana kəli nahəma, enisi zum ge wur ge *viñ va do, si a vad ya ti enisi zum məweni a *Məgur ge Melefit bu ni kwa. » ²⁶ Tàra təzuma zlam na ti nday nakəñ təzləbay Melefit àna limis, tàhəraya e mite va, təcəloru a həma *Oliviye vu.

Yezu àdəm : « Piyer amədəm àsər nu do »

(Meciyə 26.31-35 ; Lək 22.31-34 ; Zəñ 13.36-38)

²⁷ Nday tēbu takoru ti Yezu àhi ana tay : « Lekələm dek ekijəmkia ke divi a, adaba àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit ni bu, Melefit àdəm amakadkia bay majəgay təmbəmbak na ka tay a, nahkay təmbəmbak ni etedevu kway-kwayay. ^{†28} Anəmət, ay ka ya ti anəngaba e kisim ba nahəma, akədumu ahàr e Gelili. » ²⁹ Eslini Piyer àhi : « Ku mis dek tijikia ke divi a nənggu ni, nu ti nijikia do. » ³⁰ Ay Yezu àhəngrifəñ, àhi : « Nəhuk nahəma, nak ti kani kani a, a huđ ga mələvad bu wudaka agwazl azlah sak cə ti akədəm sak mahkər kəsər nu do timey. » ³¹ Eslini Piyer nakəñ àdəm : « Aha, nahkay do. Nu ti ku tamal ti məmətkabu nənggu nahəma, ngay nəsər kur do ni ti nədəm do simiteni. » Ndam *madəbay Yezu ndahañ ni dek day tədəm akada ge Piyer ni.

Yezu ahəngalay Melefit e Gecimeni

(Meciyə 26.36-46 ; Lək 22.39-46)

³² Yezu akaba ndam madəbay nañ ni tōru ka mələj nahañ, mələj gani nani ti təzalay Gecimeni. Tōru tinjəa eslina ti Yezu àhi ana tay : « Njàhaduma ahalay a hayañ, nakoru nahəngalay Melefit. » ³³ Àzalay Piyer, Zek, akaba Zəñ, tōru cak. Eslini ti aṅgwaz àdəgaki ka Yezu nakəñ dal-dal, məbərux àtikaba kwir kwir. ³⁴ Àhi ana tay : « Məbərux atukaba, akada nara nəmət. Njàhaduma ahalay a, njəhadum eri. » ³⁵ Nañ nakəñ àhədəkfəña kà tay a òru cak, àndəhad a huđ a huđ, àhəngalay Melefit ti àcakay daliya ka sarta nani ba. ³⁶ Àdəm : « Aba, †† Bəba, zlam dek kisliki magrani ; hədəkfua daliya hina, nəcakay ba ti. ‡ Ku nədəm nahkay nənggu ni, nawayay ti ere ya nak kawayay ni kwa do ni, goro ya nu nawayay ni do. »

† Məñjay Zakari 13.7. †† Àna ma ga ndam Zəde « Aba » awayay adəmvaba ti « Baba. » ‡ Ahalay ti ma ga Yezu ya àdəm ni ti nahkay hi : « Hədəkfua hijiyem hina. » A Wakita ge Melefit ya ahaslani ni bu ni ti tədəm məzum bəruv ge Melefit ti akada zum e hijiyem bu, mis tisi ti akad tay.

³⁷ Àra àhəngala Melefit a nahkay ti àngəkia ka ndam madəbay naŋ mahkərani na, àdi ahàr ana tay nday e dəwir bu. Èpidek tay, àhi ana Piyer : « Simu, kway-kway kinji dəwir aw ? Kèbesey manjəhadani eri njemdi bilin koksah aw ? ³⁸ Njəhadum eri, həngalum Melefit ti ka ya ti *Seteni esipet kəli ni ti kijumkia ke divi a ba.

Məbəruf ge mis awayay magray zlam sulumani, ay ti əsliki do, adaba aslu ga vu gayəŋ gedebeni. »

³⁹ Yezu àngəvù, òru àhəngalay Melefit keti, akada gayəŋ ya ti àhəngalay piŋani ni. ⁴⁰ Àra àhəngala nahkay ti àngəkia ka ndam madəbay naŋ na keti. Àdi ahàr ana tay nday e dəwir bu, tàmətabkaba ga manjəhadana eri a. Tàra tēpidekva ti tēsər ere ye ti tēhi ni do. ⁴¹ Àngəvù keti ya mahkər. Àra əsləkabiya ti àhi ana tay keti : « Kekileŋa kinjəm dəwir aw ? Kekileŋa kəpəsumaba waw ? Sarta ènjia. Nŋa pəm, tara təgəsi nu, nu *Wur ge Mis, ana ndam magudar zlam ni. ⁴² Cikumaba, mədəgumkioru ka tay. Nŋa pəm, maslaŋa ya ti ara agəsi nu ana tay ni ènjia, do ni ti ahəmamam. »

Ndam Zude təgəs Yezu

(Meciyə 26.47-56 ; Lək 22.47-53 ; Zəŋ 18.3-12)

⁴³ Ka ya ti Yezu naŋ àbu azlapay nahkay ni ti Zudas bilin ga ndam *asak ga Yezu kru mahar cəeni ni ènjia akaba mis a dal-dal, maslalam akaba aday tēfəŋ kà tay. Gədəkani ga ndam *manjalabakabu mis akaba Melefit ni, ndam *məsər Wakita ge Melefit ni akaba gədəkani ndahaŋ təslərbiyu tay. ⁴⁴ Wudaka nday tara ti Zudas bay məsəkumoru Yezu ni àhivabiya ma ana mis dal-dalani na. Àhi ana tay : « Bay ya ti anəgri sa àna məfəki ma kà tuwər † nahəma, naŋ gani həya. Gəsuma naŋ a, dəgum àna naŋ, jəgum naŋ lala. » ⁴⁵ Zudas nakəŋ àra ènjia ti àrəkia ka Yezu nakəŋ a həya. Àhi : « Məsi, » mək əgri sa àna məfəki ma kà tuwər.

⁴⁶ Nahkay mis ni tədəgaki ka Yezu cip, təgəs naŋ. ⁴⁷ Es-lini mis bilin e kidin gatay ya təbu eslini ni bu àrad maslalam fətah, əsifəŋa slimi ana bay məgri təwi ana gədəkani ga ndam *manjalabakabu mis akaba Melefit na həndad. ⁴⁸ Yezu àhi ana mis ni ahkado : « Kədəgumkua àna maslalam akaba aday a, kəgəsum nu akada nu zal akal, ⁴⁹ ambatakani do nəbu nəcahi zlam ana kəli a dalaka ga *ahay gədəkani ge Melefit ni bu kəlavad. Ka gani nani ti kəgəsum nu ndo. Ay zlam nani agravu ti ere ya àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit ni bu ni məgravu. »

⁵⁰ Eslini ndam madəbay naŋ ni dek təmbərbu naŋ, tədəgiki ana hwa tidizl. ⁵¹ Wur dagwa nahaŋ naŋ àbu eslini, məfakabu azana bilin ka vu cilin, adəboru Yezu bilegeni. Mis ni tàra tìpia naŋ a ti tədəm təgəs naŋ. Tara təgəs naŋ ti ⁵² àmbərfəŋ azana gayəŋ ni kà tay, àdiki ana hwa dēdel a mahayma.

† Ka sarta nani ti kəlavad mis təgri sa ana mis ya ti tawayay tay dal-dal ni àna məfəki ma kà tay kà tuwər.

Tagrafəŋa seriya kà Yezu kè meleher ga gədəkani ga ndam Zude a

(Meciyə 26.57-68 ; Lək 22.54-55, 63-71 ; Zəŋ 18.13-14, 19-24)

⁵³ Tàra təgəsa Yezu a ti təzoru naŋ afa ga gədəkani ga ndam *manjalabakabu mis akaba Melefit ni. Ba-ba ti gədəkani ndahaŋ ga ndam *manjalabakabu mis akaba Melefit ni, ndam *məsər Wakita ge Melefit ni akaba gədəkani dek təcakalava eslina. ⁵⁴ Ka ya ti təbu takoru àna Yezu ni ti Piyer ti ni adəboru naŋ kələŋ driŋ. Òru ènjəa a ahay ga gədəkani ga ndam manjalabakabu mis akaba Melefit ni va ti ànjəhad digəs a dalaka bu, anjafəŋ kà aku akaba ndam magray təwi ye eslini ni.

⁵⁵ Gədəkani ga ndam manjalabakabu mis akaba Melefit ni akaba gədəkani ge seriya ni dek təbu tadəbay zlam magudarani ga məwəlki Yezu ka seriya, adaba tawayay takad naŋ, ay ti təŋgət ndo. ⁵⁶ Eslini mis kay təsəkadki malfada, ay ma gatay ni təsava divi a. ⁵⁷ Kələŋ gani mis ndahaŋ ticikaba, təsəkadki malfada nahaŋ keti, ⁵⁸ tədəm : « Leli mīcifiŋa, àdəm ahkado : “*Ahay gədəkani ge Melefit hini ya mis tələm àna ahar ni ti nara nembedkaba. Enembedkaba ti a huđ ga vad mahkərani bu nələmvaya nahaŋ ya mis tələm àna ahar do na.” » ⁵⁹ Ay kekileŋa ma gatay ni təsava divi a. ⁶⁰ Eslini gədəkani ga ndam manjalabakabu mis akaba Melefit ni ècikaba cəkwađ e kidin ge mis ni ba, èhindi-fiŋa ma kà Yezu a, àhi : « Nak kàhəŋgarfəŋ do aw ? Zlapay ge mis hini ya ti təzlapakuk ni ti zlapay ga mam ? » ⁶¹ Ay Yezu nakəŋ te-te, àhəŋgrifəŋ ndo. Eslini gədəkani ga ndam manjalabakabu mis akaba Melefit ni èhindi-fiŋa ma keti, àhi : « Nak ti *Krist *Bay gədəkani ya amara ni aw ? Nak wur ga Bay Melefit ya ti mazləbay ni aw ? » ⁶² Eslini Yezu nakəŋ àdəm : « Iy, nu gani. Ekipəm nu *Wur ge Mis manjəhadani a mələŋ ga gədəkani bu, kà ahar ga đaf ge Melefit Bay njədə-njədəni ni. †† Ekipəm anara a huđ melefit ba a maklabasl ba. ‡»

⁶³ Gədəkani nakəŋ àra ècia ma ga Yezu na ti àzumkia bəruv a, ègəzlehkaba azana ka vu gayəŋ a kwar, †† àhi ana mis ni ahkado : « Madəbay sedi nahaŋ kamam mba mam ? ⁶⁴ Kicəma, endivi Melefit timey ! Ay ti kawayum ti məgrumi mam ? » Mək mis ni dek tədəm : « Àgudara, si təkad naŋ kwa. » ⁶⁵ Eslini mis ndahaŋ tədəgiki ana mitifiviyu eslib ana Yezu e eri vu, təkambahi eri, təsi mədukduk ga ahar, təhi : « Tamal nak bay mahəŋgaray *pakama ge Melefit nahəma, dəfiaya maslaŋa ya ti àzləb kur na ana leli a zla ! » Mək mis ya təbu tagray təwi eslini afa ga bay gədəkani nani ni təzay naŋ, təbi bəbarva.

†† Limis 110.1. ‡ Mənjay Deniyel 7.13. †† Tamal zal Zude egəzlehkaba azana gayəŋ ka vu a ti adafaki tuway, ahkay do ni zlam ya àbəlay do simiteni ni àgrava. Gədəkani ga ndam manjalabakabu mis akaba Melefit ègəzlehkaba azana gayəŋ ka vu a ni ti azuhva ma ga Yezu ya àdəm naŋ Wur ge Melefit ni, adaba tədəm èndivi Melefit a dal-dal.

Sak mahkər Piyer adəm àsər Yezu do
(Meciy 26.69-75 ; Lük 22.56-62 ; Zej 18.15-18, 25-27)

⁶⁶ Ka ya ti Piyer nañ àbu a dalaka mbeheni ni bu nahəma, wal nahañ àra : wal nani agri təwi ana bay gədakani ga ndam *mañgalabakabu mis akaba Melefit ni. ⁶⁷ Àra ènjia ti èpi Piyer nañ àbu anjafəñ kà aku, àmənjaləñ lala mək àhi : « Nak day kàsawadumkabá akaba Yezu zal Nazaret na. » ⁶⁸ Eslini Piyer àhi : « Aha. Nəsər ma gani do, nicikaba ere ye ti kawayay kədəm na do. »

Àra àdəma nahkay ti ècikaba, àsləkaba a dalaka ni ba, òru e gejiñ vu. [Mək agwazl àzlah.] ⁶⁹ Wal ni àra èpia nañ a keti ti àhi ana mis ya ti eslini ni : « Nañ hini ti nañ ndam gatay gani. » ⁷⁰ Eslini Piyer àdəm keti : « Aha, nu nəsər ma gani do. »

Àra àpəsa bal ti mis ya ti eslini ni təhi ana Piyer keti : « Edeđiñ nak day ndam gatay gani, adaba nak zal Gelili. » ⁷¹ Nañ nakəñ àmbadəy dək, àdəm : « Nəsər maslaña nani ya ti kacalumfəñ ni do. Tamal nasəkad malfada nahəma, Melefit məkada nu a. » ⁷² Eslini agwazl àzlah ye cə həya. Agwazl ni àra àzlah ti Piyer nakəñ ma ga Yezu ya àhi : « Wudaka ti agwazl azlah sak cə nahəma, akədəm sak mahkər kəsər nu do timey » ni àñgiaya a ahər ba. Nahkay Piyer àdiki ana tuway.

Yezu nañ àbu kè meleher ge Pilet bay ga ndam Rom
(Meciy 27.1-2, 11-14 ; Lük 23.1-5 ; Zej 18.28-38)

15 Də àna zuzəni nahəma gədakani ga ndam *mañgalabakabu mis akaba Melefit ni, ndam *məsər Wakita ge Melefit ni akaba nday gədakani ge seriya ni dek təcakalava, tağray sawari. Eslini tэгəs Yezu, təwəl mək tòru àna nañ afa ga bay *Pilet. ² Tòru tinjəa àna Yezu a ti Pilet nakəñ èhindifiña ma, àhi : « Nak ti bay ga ndam *Zəde edeđiñ aw ? » Àhəñgrifəñ, àhi : « Nak kədəm. » ³ Eslini gədakani ga ndam mañgalabakabu mis akaba Melefit ni tacalki nañ ka zlam magudarani kay. ⁴ Pilet èhindifiña ma keti, àhi ahkado : « Tacalki kur ka zlam magudarani kay ti kici do aw ? Kàhəñgarfəñ do aw ? » ⁵ Ay Yezu nañ te-te, àhəñgrifəñ va do. Gayañ ya àhəñgarfəñ ndo ni ti àgria ejep ana Pilet a.

Tədəm təkada Yezu a
(Meciy 27.15-26 ; Lük 23.13-25 ; Zej 18.39-19.16)

⁶ Kəla wuməri ga *Pak zla ti ndam *Zəde təbu tihindifiña kè Pilet a ti məfaya zal dañgay a bəlañ. Tihindifiña ti nañ àbu afiaya maslaña ya tawayay na ana tay a. ⁷ Zal nahañ àbu, slimi gayañ Barabas ; təfiya nañ a dañgay va akaba mis ndahañ ya ti təkadfəñya kà ñgumna ni. Ka sarta ya ti təkadfəñya kà ñgumna ni ti nañ àkada mis a. ⁸ Eslini mis dal-dalani ni tàra afa ge Pilet a, tihindifiña ti məgri ana tay akada gayañ ya ti agri ana tay kilevi ni. ⁹ Tàra tihindifiña nahkay ti Pilet nakəñ àhi ana tay ahkado : « Nihi ti kawayum nəfiaya bay ga ndam Zəde na ana kəli a waw ? » ¹⁰ Àdəm nahkay ti, àsəra gədakani ga ndam *mañgalabakabu

mis akaba Melefit ni tэгəsibiyu Yezu ti adaba tagraləñ solu palam. ¹¹ Ay gədakani ni tawayay ndo, təhi ana mis dal-dalani ni : « Humi : “Mawayay ti kəfaya nañ a ba, si Barabas kwa.” » Mək təhi nahkay. ¹² Pilet nakəñ àra ècia ma gatay na zla nahəma, àhi ana tay keti : « Kawayum ti nəgri mam ana maslaña ya ti kazalum nañ Bay ga ndam Zəde ni mam ? » ¹³ Təhəñgrifəñ àna zlahay : « *Darfəñ nañ kà təndal ! » ¹⁴ Nahkay nañ nakəñ èhindifiña ma kà tay a, àhi ana tay ahkado : « Àgudar mam emiteni mam ? » Nday nakəñ ba təzlah kay kay : « Darfəñ nañ kà təndal ! » ¹⁵ Nahkay ti Pilet awayay aməri bəruv ana mis dal-dalani ni, àfiaya Barabas nakəñ ana tay a, àhi ana ndam slewja gayañ ti təzləb Yezu àna kurupu. Tàra təzləba nañ a ti àhi ana tay ti təzay nañ, tòru tadarfəñ nañ kà təndal.

Ndam slewja teyefiñ kà Yezu
(Meciy 27.27-31 ; Zej 19.2-3)

¹⁶ Ndam slewja ni tэгəs Yezu nakəñ, təzoru nañ a huđ ahay ga bay *Pilet ni vu. Ahay gani nani, təzalay Pretwer. [†] Eslini təzalakabu ndam slewja ndahañ ni dek. ¹⁷ Ndam slewja ni təmbatki azana ndizeni ka Yezu, mək təkəleya adak a, təslap hindigil-hindigil, təfiviyyu a ahər vu akada ga jaku ni. ¹⁸ Tàra təbəkia zlam a zla nahəma, təgri sa, təhi ahkado : « Məgruk sa, bay ga ndam *Zəde ! » ¹⁹ Təzay eziñgwi, təsi a ahər vu, titi-fiviyyu esliβ e eri vu, təbəhadí mirdim meleher ndiba ndiba ana had.

²⁰ Tàra təbia seki a nahkay ti təcakwakia azana ndizeni ya təfəki na, təbikabu azana gayañ gayañani ya təcakwakia ni. Eslini təzaya nañ e mite va, ga moru *madarfəñ nañ kà təndal a.

Tadarfəñ Yezu kà təndal
(Meciy 27.32-44 ; Lük 23.26-43 ; Zej 19.17-27)

²¹ Ndam slewja ni təbakabu ahər akaba zal nahañ nañ àbu asləkabiya e gili a. Slimi gayañ Simu, nañ bəñ ge Eleksender nday ata Rufus, nañ ga kəsa Sireñ. Eslini nday nakəñ təfəki ñgasa ga mazay təndal ga *madarfəñ Yezu ni. ²² Nahkay təzoru Yezu a mələñ nahañ vu ; mələñ gani nani ti təzalay Golgota, adəmvaba « Mələñ ga aslat ga ahər. » ²³ Tòru tinjəa àna Yezu nakəñ a zla ti tawayay təvi zum mebedekabani akaba haf ya ti təzalay mir ni. Ay ti Yezu àwayay ndo. ²⁴ Eslini tadarfəñ nañ kà təndal ni. Tàra tadarfəña nañ a ti tağraki ca-ca àki ka azana gayañ ni bəlañ àna bəlañ ti təsər way azum way. ²⁵ Sarta ya tadarfəñ nañ kà təndal ni ti agray njemdi ambəlmbu ya ge miledə. ²⁶ Pakama àbu məbəkiani ka təndal, ka mələñ ya təbəkia zlam magudarani ge mis ni ti mis dek təsər, təbəkia ti nahkay hi : « Bay ga ndam *Zəde. » ²⁷ Tadarfəñ ndam akal bebem cə kà təndal ndahañ kà gəvay ga Yezu, bəlañ gani ka ahar ga daf, bəlañ gani ti ni ka ahar ga gəjar. [²⁸ Nahkay ti pakama ya àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu ni àgrava. Pakama gani nani ti nihi : « Tara tacalkivu nañ àkivu ka ndam magudar zlam. †† »]

[†] Pretwer àna ma Rom ti awayay adəmvaba ahay ga gədakani ga ndam slewja. †† Məñjay Izayi 53.12.

²⁹ Nday ya ti takoru gwar eslini ni tàra tìpia naŋ a ti tindiŋ naŋ, tēdaday ahār, tēhikaboru : « Hey, nak ya ti kēdēm ahkado : “Nembedvù *ahay gēdākani ge Melefit ni ti anelēmaba a huđ ga vad mahkārani ba” ni do aw ? ³⁰ Hēnggay ahār gayak, hērāya kà tēndal na zla ! » ³¹ Eslini gēdākani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni akaba gēdākani ga ndam *mēsər Wakita ge Melefit ni tēbu tēzlapay e kidiŋ gatay bu, teyefiŋ daya. Tēdēm ahkado : « Naŋ nakēŋ àhēngaraba mis ndahaŋ a keti ni ti, àhēngaraba ahār gayan a koksah timey ! ³² Àdēm naŋ *Krist *Bay gēdākani ya amara ni, naŋ bay ga ndam *Izireyel ti, māhērāya kà tēndal na ! Tamal ti àhērāya kà tēndal na nahēma, leli tekeđi aməfəki ahār bilegeni. » Mis ya tēbu madarfəŋani kà gəvay ga Yezu ni day tindiŋ naŋ.

Yezu amətfəŋ kà tēndal

(Meciyə 27.45-56 ; Lək 23.44-49 ; Zeŋ 19.28-30)

³³ Fat àra ècika tirked-keđ ka ahār melefit a ti ləvəŋ àgray ka had ni dek, tekdefiŋ duk àbivoru àna njemdi mahkər ya ga məlakarawa. ³⁴ Àra àgra njemdi mahkər ti Yezu àdi ana zlahay kay kay, àdēm : « Eloyi, Eloyi, lama sabahtani ? » Awayay adəmvaba ti « Bay Melefit, Bay Melefit goro ni, kəmbərəŋ nu ti kamam ? † » ³⁵ Mis ya tēbu eslini ni ndahaŋ tàra ticia gayan ya ti àzlah na ti tēdēm : « Cəm day ti azalay Eli ni. » ³⁶ Eslini biliŋ gatay àcuworu àzay zlam ya esikabu yam akada ga matala ni, àtəliyu a zum cecəwekeni vu jub, àbahki ka aday, àtəlikabiyu ana Yezu a ma vu ti mīsi. Àdēm : « Bəsəma day, tamal ti Eli ara azaya naŋ kà tēndal na ti mara mipi. » ³⁷ Ay Yezu nakēŋ àzlahkivu kay kay, àmət. ³⁸ Ka ya ti àmət ni ti azana ga mahay ga mələŋ *nəlatani ya ti a huđ ga *ahay gēdākani ge Melefit ni bu ni ègəzlehvabiyu kwarra, agavəla cekw a had. ³⁹ Eslini bay ga ndam slewja ni naŋ àbu micikeni kama ga Yezu. Ara èpia gayan ya àmət na ti àdēm ahkado : « Maslaŋa hini ti Wur ge Melefit edediŋ. »

⁴⁰ Wál ndahaŋ tēbu eslini cak, taməŋjoru. Wál nday hini təkibu ka tay : Mari ga kəsə Magədala, Salomi akaba Mari məŋ ga ata Zek gəziteni nday ata Zoze ni. ⁴¹ Ka ya ti Yezu naŋ àbu ka had *Gelili ni ti nday gani tādəba naŋ a, təgria təwi a. Wál ndahaŋ kay tēbu taməŋjaləŋjoru bilegeni, wál nday nani təcəloya akaba Yezu a Zeruzalem a.

Təfiyu kisim ga Yezu e mindiviŋ vu

(Meciyə 27.57-61 ; Lək 23.50-56 ; Zeŋ 19.38-42)

⁴² Məlakarawa àra ègia mis tēbu təsalamatavu ga vad *məpəsabana ga həjəŋ a ti ⁴³ zal nahaŋ e kidiŋ ge mis gēdākani ya ti tagray seriya ni bu àra. Təzalay naŋ Zəzef, naŋ ga kəsə Erimete. Naŋ day ajəgay *Məgur ge Melefit. Azay njəda gayan, òru afa ge Pilet, èhindi kisim ga Yezu ni. ⁴⁴ Gayan ya ti èhindi kisim ni ti àgria ejep ana Pilet a. Pilet àhi ana ahār : « Yezu ti àməta àndava edediŋ a waw ? » mək àzalay bay ga ndam slewja ni. Naŋ nakēŋ àra ènjia ti Pilet èhindifiŋa ma, àhi : « Àməta àpəsa edediŋ a waw ? » ⁴⁵ Bay ga ndam slewja

† Limis 22.2.

ni àra àhia « Àməta » ti Pilet àvi divi ana Zəzef ti mōru māzay kisim ga Yezu na. ⁴⁶ Nahkay Zəzef òru àsəkumbiyu dawra, àzaya kisim ga Yezu kà tēndal na, àkambah. Àra àkambah ti àfiyu e mindiviŋ vu. Mindiviŋ nani ti miliyeni a pələd vu. Àra àfiya kisim ga Yezu na e mindiviŋ ni va ti àbələdiviyu belim gēdākani ana mahay ge mindiviŋ ni. ⁴⁷ Ata Mari ga kəsə Magədala ni akaba Mari məŋ ga Zoze ni nday tēbu taməŋjaləŋ ka mələŋ ya təfiyu kisim ga Yezu ni.

Yezu aŋgaba e kisim ba

(Meciyə 28.1-8 ; Lək 24.1-12 ; Zeŋ 20.1-10)

16 Vad *məpəsabana àra àsləkaba zla nahəma, Mari ga kəsə Magədala ni, Mari məŋ ge Zek, akaba Salomi tòru təsəkumbiyu tersel, ti tàra təgraki ka vu ga Yezu. ² Ge miledə fat azləvəvaya a vad enjenjeni ga gosku a zla nahəma, nday nakēŋ tòru ke mindiviŋ ni. ³ Tēbu tēzlaporu ka ahār divi, tēdēm ahkado : « Way amoru mabələdiləŋa belim na ana leli kə mindiviŋ na way ? » ⁴ Belim gani nani ti gēdākani gēdak. Tàra taməŋjoru ti tìpi ti mindiviŋ nakēŋ bəŋa, belim ni mabələdiləŋana. ⁵ Tòru tìnjəa ti tēhuriyu e mindiviŋ ni vu. Tàra tēhuriya ti tìpi wur dagwa nahaŋ naŋ àbu manjəhadani digəsa ka ahar ga dəf, məbakabu azana bəd-bədani, àsia aŋgwaz ana tay a kay. ⁶ Àhi ana tay ahkado : « Aŋgwaz àwər kəli ba. Kədəbum ti Yezu zal Nazaret, ya ti təkədfəŋ naŋ kà tēndal ni. Aŋgaba e kisim ba, naŋ àbi ahalay va bi. Mənjumki, mələŋ ya təkəkad kisim gayan ni nihi. ⁷ Nihi ti dəgum, kəhumi ma gani ana ata Piyer ndam madəbay naŋ ni, humi ana tay ahkado : “Àdoru ka had *Gelili kama gekəli, akədumi ahār ti eslini, akada gayan ya ti àhi ana kəli ni.” ⁸ Nday nakēŋ təhərāya e mindiviŋ ni ba tədəgikibiyu ana hwa ; aŋgwaz àwər tay a, təgəgəra. Tàra təsələkabiya zla ti tēhi ma gani ana maslaŋa ndo, adaba aŋgwaz àwəra tay a kay. ††

Yezu aŋgazlivu ana ndam madəbay naŋ ni

[⁹ Yezu aŋgaba e kisim ba ge miledə a vad enjenjeni ga gosku a. Àra aŋgaya ti aŋgazlivu enji ana Mari ga kəsə Magədala, naŋ ya ti ahaslani Yezu àgariaba seteni a adəskəla ni. ¹⁰ Naŋ nakēŋ àra èpia Yezu a ti òru ga məhi ma gani ana ndam ya tēbu akaba Yezu ahaslani ni. Òru àdi ahār ana tay ti nday tēbu titəwi, bəruv awər tay. ¹¹ Mari nakēŋ àhi ana tay ahkado : « Yezu naŋ àbu, nìpia naŋ a. » Ay ma gayan ya àhi ana tay ni ti təgəsiki ndo.

¹² Kələŋ gani ndam *madəbay Yezu cə tēbu takoru a kəsə cib-cibeni vu ti, Yezu aŋgazlivu ana tay. Aŋgazlivu ana tay ti vu gayan ni akada ya aŋgazlivu ana Mari ni do. ¹³ Nday nakēŋ day təsələkabiya ga maŋgəhadì ma gani ana ndam madəbay Yezu ndahaŋ na. Tàra təŋgəhadia ana tay a nahkay ti nday nani təgəsiki ma gatay ya təŋgəhadì ana tay ni ndo keti.

¹⁴ Kələŋ gani ka ya ti ndam madəbay naŋ kru mahar bələŋani ni tēbu təzum zlam nahəma, Yezu nakēŋ

†† A wakita ndahaŋ bu ni ti ma ga Mark àndava ahalay a.

àngazlivu ana tay. Àra àngazliva ana tay a ti àlègi ana tay adaba tǎfǎki ahàr ke Melefit ndo, tǎwayay mǎgǎsi-ki pakama ga ndam ya ti tǎdǎm : « Mìpia Yezu a, àngaba e kisim ba » ni ndo palam. ¹⁵ Mǎk àhi ana tay ahkado : « Dǎgum ka had ga mǎlaŋ ni dek, humioru *Ma Mǎweni Sulumani ana mis ya Melefit àgra tay a ni dek. ¹⁶ Maslaŋa ya ti àfǎkua ahàr a akaba àbara ni ti Melefit amahǎngay naŋ. Ay maslaŋa ya ti àfǎku ahàr ndo ni ti Melefit amǎgǎs naŋ àna seriya. ¹⁷ Nday ya ti tǎfǎkua ahàr a nahǎma, mǎfǎku ahàr gatay ni ara asǎrvu nahkay hi : atagariaba seteni ana mis àna slimi goro a ; atǎzlapay àna ma hǎma ndahaŋ ya nday tǎsǎr do ni ; ¹⁸ tamal ti tǎgǎs gavaŋ àna ahar ahkay do ni tisi zlam makad mis day, zlam nday nani atǎgri araŋa ana tay do ferera ; tamal ti tǎbǎki *ahar ka ndam ya tǎbesey do ni, ndam nday nani ataŋgaba. »

Melefit azoru Yezu a hud melefit vu

(Lǎk 24.50-53 ; Tǎwi 1.9-11)

¹⁹ Bay geli Yezu àra àhia pakama na ana tay a nahkay ti Melefit àzoru naŋ agavǎla a hud melefit vu, mǎk ànjǎhad kǎ ahar ga daf ge Melefit, a mǎlaŋ ga gǎdǎkani vu. ²⁰ Kǎlaŋ gani ndam *asak ga Yezu ni ti ni tǎslǎka, tǎhioru *Ma Mǎweni Sulumani ana mis ga had ga mǎlaŋ ni dek. Bay geli àvi njǎda ana tǎwi gatay ya tǎgray ni àna mǎgrikivu zlam ndahaŋ ya ti mis tǎpi dǎy-dǎy ndo ni ana tay.] [†]

[†] A wakita ndahaŋ bu ni ti wakita ga Mark andav àna 9-20. Ay a wakita ndahaŋ bu ka mǎlaŋ ga 9-20 ti andav nahkay hi : « Wǎl ni tǎhǎngri ere ye ti àgravu ni dek àna ata Piyer akaba ndam madǎbay Yezu ndahaŋ ni, tǎzlapaki kay ndo. Kǎlaŋ gani Yezu àna ahàr gayaŋ àslǎroru ndam madǎbay naŋ ni gwar egezi ka mǎlaŋ ya fat azlǎrǎvaya ni akaba gwar agavǎla ka mǎlaŋ ya fat adiyu ni ga mǎhiani ana mis Melefit amahǎngay mis ga kaŋgay-kaŋgayani. Ma gani nani ti njǎlata, amǎmbatvu dǎy-dǎy do. »

Luk

Ere ye ti mädämki ka Ma Mëweni Sulumani ya Luk àbäki ni

Maslaŋa ya ti àbäki wakita ge Luk ni àdafay slimi gayan a wakita ni bu ndo. Ku tamal nahkay nänŋu ni, kwa ka mənjäki gani ndam ga Yezu ðek täsära àbäki ti Luk bay ya tàgrakabu tawi akaba Pol ni (2 Timote 4.11). Mäsära, bay ya àbäki wakita ge Luk ni ti àbäki Tawi ga ndam asak ga Yezu day nan gani (Luk 1.1-4, Tawi 1.1). A Tawi ga ndam asak bu àdäm « leli » (16.10-17 ; 20.5-15 ; 21.1-18 ; 27.1-28.16), nahkay mäsära bay ya àbäki wakita ni tësawada akaba Pol a.

Luk àbiki wakita gayan cœni ni ana Teyufil (1.3). Way Teyufil way ti mäsär do ; slimi gayan ni awayay adäm vaba « Bay ya ti awayay Melefit ni. » Luk azalay nan « gädakani goro » : bi nan bay ge elimeni, bi àpəl siŋgu ga magraya wakita na ti nan ; àfəkia ahār ka Yezu a, ay Luk àbiki wakita ti mīci pakama àki ka Yezu lala (1.4). Luk awayay ti mis ðek täsär pakama àki ka Yezu lala.

Luk àsära ma Gres a lala, àbäki ti akada ga ndam mäsär zlam ya tábäki wakita ka sarta ga Yezu ni. Awayay ti mis täsär ere ye ti àgravu ni àgrava edediŋ edediŋena, nahkay àdafay slimi ga bəbay ya təgur had ka sarta gani ni (1.5 ; 3.1) ; ka sarta gani nani mis tacal vi ti àna slimi ga bəbay nahkay.

Luk àŋgəhad ere ye ti Yezu àgray akaba àdäm ni akada ga ata Meciyə nday ata Mark ya tənŋəhad ni : Yezu ànjəki ke tawi gayan ka had Gelili, òru gwar a Zeruzalem. Ay akada ge Meciyə ya àgray ni Luk day ànjəki ti ke miwi ga Yezu (1-2) ; ka mələŋ nani akaba ka mələŋ ndahan àŋgəhad zlam ya ti nan nanani ècifiŋa kè mis ndahan a, èjəŋgey a wakita ndahan bu ndo ni (1.3).

Ga Yezu ya àhəŋgalay Melefit ni ti ata Meciyə nday ata Mark tənŋəhada ma gana, ay ti Luk àŋgəhada àtama gatay na (3.21 ; 5.16 ; 6.12 ; 9.18, 28-9 akaba ndahan). Àdafa tawi ga Məsuf Njəlatani ya àgray na daya (1.35, 41, 67 ; 2.25-27 ; 3.16, 22 ; 4.1, 14, 18 ; 10.21 akaba ndahan). Àŋgəhad ahəmamam wāl ndahan tādəbay Yezu, Melefit day àhəŋgay tay ni (1.39-56 ; 7.37-50 ; 8.2 ; 23.27-28, 49 ; 24.1), akaba ahəmamam Yezu awayay ndam talaga ni (4.18 ; 6.20 ; 7.22 ; 11.41 ; 12.23 ; 14.13, 21 ; 18.22 ; 19.8 ; 21.2-3). Àŋgəhad ahəmamam Yezu awayay ndam magudar zlam ya tambatkaba majalay ahār gatay a ni daya (5.32 ; 7.34, 37-50 ; 15.1-7, 10 ; 18.13-14 ; 19.7-10).

Pakama ya Luk ànjiki ana Teyufil ni

1 Nəbukki wakita hini ana nak, Teyufil goro ni. Nəhuk nahəma, mis kay tàkadva, tábəkia zlam ya ti tàgravu e kidiŋ geli bu na ka wakita. ² Wudaka tábəki zlam gani nani ti mis ndahan təhibiya ana leli a àndava. Nday ya ti tēhi ana leli ni tēpibiya ere ye ti àgravabiya kwa ka mənjäki gani àna eri gatay gatayana. Nahkay zla ti tawi gatay ègia ga məhi pakama ge Melefit ana mis a. ³ Ègia mis ndahan ni tábəkia wakita gatay na nahəma, nu day àbəlafua nawayay nəbukki pakama gani ka wakita, Teyufil gädakani goro ni. Nawayay nəslamalakabu pakama gani lala, adaba nəcahakabá ere ye ti àgravu na ðek, kwa ka mənjäki gani. ⁴ Nagray nahkay adaba nawayay ti kəsər pakama ya kici ni ti pakama ge jiri edediŋ.

Məslər ge Melefit àdäm etiwi Zəŋ bay məbaray mis

⁵ Ka sarta ya *Erot nan bay gädakani ga had ga ndam *Zəde nahəma, zal nahan àbu, nan bay *maŋgalabakabu mis akaba Melefit, slimi gayan Zakari. Nan

ge dini ga Abiya. Wal gayan day wur hud ga *Aron, slimi gani Elizebet. ⁶ Nday cecœni ndam jireni kè eri ge Melefit, təgəskabu *Divi ga Bay Melefit ya tēbu məbəkiani a wakita ge Məwiz ni bu ni, tagray ere ye ti Melefit awayay ti mis təgray ni ðek. Nday gani mis tənŋətfəŋa zlam magudarani kà tay a do. ⁷ Ay ti tiwi bəza ndo, adaba Elizebet nan dəgəlani mək nday cecœni tigia medewel a àndava.

⁸ A vad nahan Zakari nan àbu agri tawi ana Melefit a *ahay gädakani ge Melefit ni bu, adaba ahar ge tawi ga ndam ge dini gayan ènjəa. ⁹ Kəlavad ndam maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni tihindi Melefit ti mādaba mis a bələŋ e kidiŋ gatay ba, ti maslaŋa nani ahuriyu kà mahay ga mələŋ *njəlatani ni ga mazəbay haf ya ezi akada ge tersel ni : ka fat nani ti Melefit adaba Zakari a. ¹⁰ Sarta ga mazəbay haf ni àra ènjia ti àhuriyu a ahay ni vu. Mis ndahan dal-dalani ni ti ni nday a dalaka bu, tēbu tahəŋgalay Melefit. ¹¹ Eslini *məslər ge Melefit àŋgəzlivu : məslər ni jika gwar kà ahar ga daf ga zlam ya ti tazəbaki haf ya ezi àcər ni. ¹² Zakari nakəŋ àra èpia məslər ge Melefit na ti àbivaya aŋgwaz a, àtia bəruv a. ¹³ Nan àbu agray aŋgwaz nahkay nahəma,

məslər ge Melefit ni àhi : « Kàgray aṅgwaz ba, Zakari, adaba Melefit ècia gayak ya kàhəṅgalay naṅ na. Nahkay wal gayak Elizebet emiwəkaya wur zalana, akədi slimi gani Zeṅ. ¹⁴ Etiweya wur na ti akəmərnu dal-dal àsabay, mis kay day atəmərnu ka ya ti etiweya naṅ a ni. ¹⁵ Adaba mam, naṅ gani emigi mis gədakani kè eri ge Melefit. Emisi zum akaba zlam mawəsani day-day do ; kwa naṅ a hud ga mənani bu *Məsuf Njəlatani àniviyu a məbərnu bu dal-dal. ¹⁶ Amahəṅgarbiyu bəza ge Izireyel kay afa ga Bay Melefit gatay ti tēfəki ahàr keti. ¹⁷ Amara kama ge Melefit ga məhi ma ge Melefit ana mis a. Melefit aməvi Məsuf akaba njəda akada ya àvi ahaslani ana bay mahəṅgaray pakama gayan Eli ni. Amagray təwi ga maṅgalabakabu ata bəṅ ga bəza akaba bəza gatay ; mis ya ticiiki slimi ana Melefit do ni amahəṅgarbiyu tay ti tējalay ahàr akada ga ndam ya ticiiki slimi ana Melefit ni. Nahkay amaslama-likabu mis ana Bay geli ga məgri təwi. »

¹⁸ Eslini Zakari nakəṅ àhəṅgrifəṅ, àhi : « Anəsər ma gayak ya kədəm ni ti jiri ti ahəmamam ? Adaba nihi leli cəeni ata wal goro mīgia medewel a ni. » ¹⁹ Eslini məslər ge Melefit nakəṅ àhəṅgrifəṅ, àhi : « Nu Gabriyel, nu nəbu kè meleher ge Melefit kəlavaf. Àslərkukbiyu nu ti nəhuk ma sulumani ya kici ni. ²⁰ Nihi ti akazlapay koksah, akədəm ma va do, si ere ye ti nəhuk ni amagraya day, adaba kəgəskabu pakama goro ndo. Nəhuk nahəma, ere ye ti nədəm ni ti amagravu àna vad gani. »

²¹ Ka sarta ya Zakari naṅ a ahay bu ni ti mis ya a dala-ka bu ni tēbu tajəgay naṅ. Àra àpəsviya a mələṅ *njəlatani ni va ti àhəlia ahàr ana tay a. ²² Ka ya ti àhəraya ni ti èsliki mədəm ma va do. Nahkay mis ni təsəra èpibiya araṅa a mələṅ njəlatani ni ba. Naṅ nakəṅ àzlapay koksah, adadi ahar ana tay cilij.

²³ Nahkay naṅ àbu agri təwi ana Melefit. Sarta ge təwi gayan ni àra àndava ti àsləka òru a maṅam gayan. ²⁴ Kələṅ gani wal gayan Elizebet àzay hud. Àra àza hud na ti ànjəhad a ahay bu kiyi zlam, àhəraya e mite va ndo. Àdəm : ²⁵ « Ere ye ti àgrakuvu ni ti təwi ga Bay Melefit goro. Nihi ti àjənakia nu a, àzəkua mimili kè eri ge mis a. »

Məslər ge Melefit adəm etiwi Yezu

²⁶ Ka ya ti Elizebet naṅ a hud kiyi muku nahəma, Melefit àslərbiyu məslər gayan Gabriyel a kəsa nahaṅ vu. Kəsa nani ti təzalay Nazaret, ka had *Gelili. ²⁷ Àslərki-ibiyu ka wur dahalay nahaṅ, slimi gayan Mari. Wur dahalay nani ti tēvia ana zal nahaṅ a ; slimi gani Zəzef, naṅ wur hud ge Devit. Ay ti àzay naṅ faṅ ndo. ²⁸ *Məslər ge Melefit nakəṅ àrəkioru ka wur dahalay ni, àhi : « Nəgruk sa. Nak ti Melefit awayay kur, agruk sulum gayan. Bay Melefit naṅ àbu akaba kur. » ²⁹ Wur dahalay ni àra ècia sa ga məslər ge Melefit na ti àhəlia ahàr a. Àhi ana ahàr ahkado : « Sa ga mam nahkay mam ? » ³⁰ Eslini məslər ge Melefit nakəṅ àhi : « Kàgray aṅgwaz ba, Mari, adaba kəṅgəta zlam sulumana afa ge Melefit a. ³¹ Kara kazay hud wudak. Nahkay kara kiwi wur zalani, akədi slimi gani Yezu. ³² Wur nani emigi mis

gədakani. Melefit naṅ agavəla driṅ amədəm wur nani ti Wur gayan. Bay Melefit aməfiyu naṅ a bay ge Devit bəṅ ga bəṅani ya àzum ahaslani ni vu, ³³ aməgur bəza hud ge Zəkəp ga kaṅgay-kaṅgayani, bay gayan amandav day-day do. »

³⁴ Eslini Mari àhi : « Nu nəsər zal do ni ti, anazay hud gani ti ahəmamam ? » ³⁵ Məslər ge Melefit ni àhəṅgrifəṅ, àhi : « *Məsuf Njəlatani amərəkuka, Melefit naṅ agavəla driṅ amagray ti kənjəhad a njəda gayan bu akada ya kənjəhad e zəhweri ga məṅgəhaf bu ni. Nahkay wur ya ekiweya ni naṅ njəlata, Melefit amazalay naṅ Wur gayan. ³⁶ Nihi Elizebet wur ga ndam gekəli ni, naṅ ya ti mis tēdəm naṅ dəḡəlani ni, ku ègia medewel a nəṅgu ni àza hud a kiyi muku, wur zalani àniviyu. ³⁷ Adaba mam, ere ye ti Melefit èsliki magrani do ni ti àbi. » ³⁸ Mari nakəṅ àra ècia ma gayan na ti àhi : « Nu ti nu wal məgri təwi ana Bay Melefit. Ere ye ti kəhu ni mągrakuvu ti ! » Eslini məslər ge Melefit ni àsləka, àmbərnu naṅ.

Mari naṅ àbu afa ge Elizebet

³⁹ Ka sarta gani nani Mari àsləka, àcəloru ke we-ceweceni gwar a həma vu, a kəsa nahaṅ vu ka had *Zəde. ⁴⁰ Òru ènjəta ti àhuriyu a ahay vu afa ga Zakari, àgri sa ana Elizebet wal ga Zakari ni. ⁴¹ Elizebet àra ècia sa ga Mari na ti wur ya ti a hud gayan bu ni àdaday. Eslini *Məsuf Njəlatani èsliva a vu vu ana Elizebet a, ⁴² mək naṅ nakəṅ àdiki ana zlahay kay kay, àdəm : « Nak ti Melefit àgruka zlam sulumana àtama ga wál ndahaṅ na dek. Àgria sulum ana wur gayak ya a hud bu na daya. ⁴³ Nu way ti mən ga Bay goro mąra afa goro a way ? ⁴⁴ Ka ya ti nìci sa gayak ni ti wur ya a hud goro bu ni àdada àna məmərana. ⁴⁵ Nak kəbu àna məmərani adaba kəfəkia ahàr ka Bay Melefit a, kəsəra amagray ere ye ti àhuk aməgruk ni. »

Mari àzəbay Melefit

⁴⁶ Eslini Mari nakəṅ àdəm ahkado : « Àna məbərnu goro dek nədəm Bay Melefit goro naṅ gədakani dal-dal,

⁴⁷ nu nəbu àna məmərani kay adaba Melefit naṅ àbu ahəṅgay nu ;

⁴⁸ adaba mam, nu nìsli araṅa do, nəgri təwi ana naṅ, ay ti àjalakua ahàr a.

Nahkay kwa kani mis ya tēbu ni dek atədəm nu nəbu àna məmərani dal-dal ga kaṅgayani.

Mis ya etiwi tay kama ni dek day atədəm nahkay.

⁴⁹ Atədəm nahkay adaba Melefit esliki magray zlam dek, àgrua zlam gəđakana.

Melefit ti naṅ njəlata !

⁵⁰ Ndam ya tabəhadı mirdim ni ti awayay tay, agri sulum gayan ana tay akaba ana bəza hud bəza hud gatayani.

⁵¹ Àgra təwi ga njəda àna ahar gayan a ; ndam ya ti zləbay àniviyu ana tay ni ti àgrikaba ahàr ana tay a kway-kwayay.

⁵² Bəbay day àhəlabə tay a bay gatay ba ;

ndam ya ti tisliviya a mis vu do ni ti àhəlaya tay agavəla.

⁵³ Ndam ya ti ləwir àwər tay ni ti àvia zlam sulumana ana tay a, tərəha àna naŋ a ;

ndam ge elimeni ti ni àgara tay a, tàsləka ahar gatay zlam zlam.

⁵⁴ Ndam *Izireyel ti nday ndam məgri təwi ana Melefit, nahkay àjənakia tay a ;

sulum gayaŋ ya àdəmbiyu aməgri ana tay ni àgəjazlki ahər ndo.

⁵⁵ Sulum gani nani ti àhibiya ma gana ana ata bəŋ geli ahaslana,

àdəm aməgri ana Abraham akaba ana bəza huđ gayaŋ ga kaŋgay-kaŋgayani. »

⁵⁶ Mari àra àzləba Melefit a nahkay ti àpəsiyu afa ge Elizebet agray kiya mahkər ; kələŋ gani àsləkabiya, àra a magam a.

Tiwi Zeŋ bay məbaray mis ni

⁵⁷ Kiyi ge Elizebet àra ènjia ti èweya wur zalana. ⁵⁸ Àra èweya wur na ti àmərva : ndam mahay gayaŋ akaba ndam gayaŋ tàra ticia Melefit àgria sulum gayaŋ a ti nday day tèmərva. ⁵⁹ Wur ni àra àgra vad azlalahkər a nahəma, mis tàra ge *mekeli kədi a. Tàra təkəlia kədi na ti tawayay tədi slimi ga bəŋani Zakari. ⁶⁰ Ay ti mənəni àdəm : « Aha, kàzalum naŋ nahkay ba, slimi gayaŋ Zeŋ. » ⁶¹ Tàra ticia ma ga wal na ti təhi : « Maslaŋa àbi e dini gayak bu təzalay naŋ Zeŋ bi timey. » ⁶² Nahkay tədədi ahar ana bəŋ ga wur ni, ti mēdēfiaya slimi ya naŋ awayay mēdiani ana wur ni ana tay a. ⁶³ Mək Zakari nakəŋ èhindifiŋa pələŋgaf kà tay a. Tàra təzibiya ti àbəkì : « Slimi gayaŋ Zeŋ. » Gayaŋ ya àra àbəkia nahkay ni ti àgria ejep ana mis na dek. ⁶⁴ Ka gani nani Melefit àhəlikaba ma ana Zakari nakəŋ a, àzlapay hūya, àdi ana mazləbay Melefit. ⁶⁵ Ere ye ti àgravu ni ti àsia aŋgwaz ana ndam mahay gayaŋ na dek. Ma gani nani àhəndoru ka hađ *Zəde a kəsa ya ka həma ni vu dek. ⁶⁶ Ndam ya ticia pakama nana ni dek ti təbu təjalaki ahər, tēdəm ahkado : « Wur nani ti emigi mam ? » Wur ni ti njəda ge Melefit àbu akaba naŋ edediŋ.

Zakari ahəŋgri ma ge Melefit ana mis

⁶⁷ Eslini *Məsuf Njəlatani èsliva ana Zakari bəŋ ga wur na a vu va. Nahkay àhəŋgaraya pakama ge Melefit a, àdəm ahkado :

⁶⁸ « Mazləbay Bay geli, Melefit ga ndam *Izireyel ni, adaba àra àmənəjaya ndam gayaŋ a, àmba tay a.

⁶⁹ Melefit àslərbiya bay njəda-njədani ga mahəŋgay leli a.

Bay njəda-njədani nani ti wur huđ ge Devit bay məgri təwi ana Melefit ni.

⁷⁰ Pakama gani nani ti àhibiya ana ndam njəlatani ya tahəŋgaray *pakama gayaŋ ahaslani na, mək nday day təhəŋgria ana mis a.

⁷¹ Àdəm amahəŋgafəŋa leli kà ndam ezir geli a, ti ndam ya tawayay leli do ni tisliki ke leli va ba.

⁷² Àgria sulum gayaŋ ana ata bəŋ geli a, àjalakia ahər ka pakama gayaŋ ya àwəlkabu akaba tay na.

Pakama gayaŋ ya àwəlkabu akaba gatay ni ti njəlata.

⁷³ Àjalakia ahər ka mbəday gayaŋ ya àmbədi ana Abraham bəŋ geli na.

A mbəday gayaŋ ni bu àhi ⁷⁴ amahəŋgafəŋa leli kà ndam ezir geli a

ti aŋgwaz àwərfəŋa leli kà tay a va ba, ti mēfəki ahər ke Melefit, məzləbay naŋ,

⁷⁵ ti mīgi ndam jireni, ndam njəlatani kə eri gayaŋ duk abiviyu ana mandav ga vad ga sifa geli. »

⁷⁶ Zakari nakəŋ àdəm keti :

« Nak zla nahəma, wur goro, atəzalay kur bay mahəŋgaray *pakama ge Melefit.

Naŋ agavəla driŋ !

Atəzalay kur nahkay adaba akədi kama ana Bay gəđakani geli ga maslamalikabu divi,

⁷⁷ ga məhiani ana ndam gayaŋ ni ti tēsər Melefit aməmbərfəŋa zlam magudarani gatay na kà tay a, amahəŋgay tay.

⁷⁸ Melefit geli ni ti awayay leli, agri sulum gayaŋ ana leli dal-dal.

Nahkay amara masladi mələŋ ana leli kwa agavəla akada ga fat ya azlərəvaya, asladay mələŋ ni.

⁷⁹ Amasladi mələŋ ti ana ndam ya ti nday a ləvəŋ bu ni akaba nday ya ti tagrafəŋa aŋgwaz kə kisim a ni, ti mēdēfiki ana leli ahəmamam manjəhadkabu àna sulumani akaba Melefit ni. »

⁸⁰ Zakari nakəŋ àra èndeveriŋa pakama gayaŋ na ti ànjəhad akaba ndam gayaŋ zlam gayaŋ. Nday təbu nahkay ti Zeŋ wur gayaŋ ni naŋ àbu adək, məsər zlam gayaŋ asagakivu adaba Melefit naŋ àbu akaba naŋ. Ànjəhad e gili duk abiviyu ana vad ya ti àŋgazlivu ana ndam Izireyel vay-vay ni.

Tiwi Yezu

(Meciyə 1.18-25)

2 Ka sarta gani nani ti Egəst *bay gəđakani ga ndam Rom àdəmva. Àdəm təcəl mis ga hađ ya naŋ agur ni dek, tēbəkì slimi gatay ka wakita. ² Macal mis nani ti ye enjenjeni. Àgravu ka ya ti Kiriniyəs agur hađ Siri ni. ³ Nahkay ku way way do dek akoru ka hađ gayaŋ ti təcəl naŋ, tēbəkì slimi gayaŋ eslini. ⁴ Ka sarta gani nani ti Zəzef zal ga Mari ni naŋ àbu ka hađ *Gelili a kəsa Nazaret bu. Àra ècia ma ga macal mis na ti àsləka òru ka hađ *Zəde, a kəsa Betlehem vu. Òru eslini ti adaba tiwi bay Devit bəŋ ga bəŋani ahaslani a kəsa gani nani bu. ⁵ Ka ya ti akoru ni ti àzəkivu wal gayaŋ Mari ju, ti tēbəkì slimi gatay a kəsa ga ata bəŋ gatayani bu. Ka gani nani ti wal ni huđ èsliliŋa.

⁶ Tòru tìnjəa e Betlehem a nday təbu eslini ti vad ge miwi wur ni ènjəa. ⁷ Nahkay naŋ nakəŋ èweya meykweya gayaŋ wur zalana. Àra èweya wur na ti àfiyu naŋ a azana vu mək àfəkad naŋ a kulum vu. Təfəkad wur ni eslini ti adaba mis tisliva a ahay ga ndam mirkwi ni va, mələŋ àbi va bi palam.

Məslər ge Melefit ahi ana ndam majəgay zlam tìwia Krist a

⁸ Ka had nani nahəma, ndam majəgay zlam təbu a hud gili bu, tanjəhad eri ga majəgay zlam gatay ga məlavad. ⁹ Nday təbu eslini ti məslər ga Bay geli Melefit àngazlivu ana tay, masladani ga Bay geli Melefit àhərki ka tay a ka mələŋ nana, àbəvù tay e kidin vu. Tàra tìpia nahkay ti àbiva anğwaz ana tay a dal-dal. ¹⁰ Eslini *məslər ge Melefit ni àhi ana tay ahkado : « Kəgrum anğwaz ba. Nihi nahəma, nəzibiya ma məweni sulumana ana kəli a. Ndam *Izireyel dek eticia ma gana ti atəmərvi àna naŋ dal-dal. ¹¹ Ma ya ti nəzibiya ana kəli ni ti nihi : Tìwieya bay mahəŋgay mis ana kəli kana a kəsa ge Devit ba. Naŋ gani *Krist *Bay gəđakani ya amara ni, naŋ Bay geli gəđakani. ¹² Ere ye ti akəsərur naŋ àna naŋ ni ti nihi : akədumi ahər ana wur ndeβ-ndebeni a azana bu a kulum bu. »

¹³ Àra àdəma nahkay ti ndam ga slaku ge Melefit dal-dal təzlərəvaya a hud melefit va dekik həya, nday təbu akaba naŋ, tazləbay Melefit, təđəm : ¹⁴ « Təzləbay Melefit drin a gəvəla ! Ka had day ndam ya ti Melefit awayay tay ni tənəhadkabu àna sulumani, araŋa àhəli ahər ana tay ba ! »

Ndam majəgay zlam takoru təmənjiyu Yezu e Betlehem

¹⁵ *Məslər ge Melefit ni tàra təzləba Melefit a nahkay ti təsləkafəŋa kə ndam majəgay zlam na, tənəgoru a hud melefit vu. Tàra təsləkafəŋa kə tay a ti nday ti ni təđəm e kidin gatay bu : « Mədəgum bəđak e Betlehem, makoru mi pəmbyu ere ye ti àgravu, Bay Melefit àhi ana leli ni kwa. »

¹⁶ Nday nakəŋ təzoru asak kirim-kirim, tòru tədi ahər ana Mari nday ata Zəzef akaba wur ndeβ-ndebeni ni, naŋ mandəhadani a kulum bu. ¹⁷ Tàra tìpia wur na ti tənəhad pakama ga məslər ge Melefit ya àhiki ana tay ka wur ni. ¹⁸ Mis ya ticia ma ga ndam majəgay zlam ya tənəhadı ana tay na ti àgria ejep ana tay a dek. ¹⁹ Mari ti ni àgəskabá ma na dek a ahər gayan va, naŋ àbu adəgəzki ahər dal-dal. ²⁰ Kələŋ gani ndam majəgay zlam ni təsləka. Nday àna məmərani, təzləbay Melefit azuhva zlam ya tici akaba tipi ni dek. Zlam gani nani dek àgrava akada ga məslər ge Melefit ya àhi ana tay na.

Tənəgzli Yezu ana Melefit a dalaka ga ahay gəđakani ge Melefit bu

²¹ Wur ni àra àzuma vad a azlalahkər nahəma, *təkeli kədi, tədi slimi Yezu. Slimi nani ti slimi ya ti *məslər ge Melefit àdi mənəđ mazay hud gayan ni.

²² Wal ni àra àsaya đaf e mite va ti si ndam *mənəgal-abakabu mis akaba Melefit ni təđəm naŋ əgia njəlatana keti kwa akada ge *Divi ge Melefit ya Məwiz àbəkı a wakita gayan ni bu ni. Nahkay tòru nday ata zal gayan Zəzef a Zerəzalem ga mənəgzli wur ni ana Bay geli Melefit, ²³ adaba àbu məbəkiani e Divi ga Bay geli

Melefit bu, Melefit àdəm ahkado : « Meykweya zalani lu emigi njəlata, naŋ ga Bay geli Melefit. † » ²⁴ Nahkay si təbi kurkoduk cə ahkay do ni bəza ga guduk-guduk cə ana Bay Melefit akada ya àbu məbəkiani e Divi ga Bay Melefit bu ni kwa. ††

Simeyən nday ata Ana tənəŋgri ma ge Melefit ana mis

²⁵ Eslini zal nahan naŋ àbu a Zerəzalem, slimi gayan Simeyən, naŋ gani mis jireni, ahəŋgriuru ahər a had ana Melefit, naŋ àbu ajəgay bay ya ti Melefit aməslərbiyu ga mahəŋgay ndam *Izireyel ni. Simeyən gani *Məsuf Njəlatani naŋ àbu akaba naŋ. ²⁶ A vad nahan Məsuf Njəlatani àhiaba, àhi : « Wudaka kəmət nahəma, ekipia *Krist *Bay gəđakani ya Bay Melefit aməslərbiyu ni day kwa. » ²⁷ Nahkay ka fat ya ti ata bəŋ ga Yezu nday ata mənə ga Yezu təzoru Yezu wur gatay ni a dalaka ga *ahay gəđakani ge Melefit ni vu ga madəbay *Divi ge Melefit ya Məwiz àbəkı a wakita gayan ni bu ni ti, tədi ahər ana Simeyən nakəŋ. Naŋ eslini àndava, adaba Məsuf ge Melefit àzoya naŋ a. ²⁸ Simeyən nakəŋ àra əpia wur na ti àzay naŋ a ahar vu, àgri səsı ana Melefit, àdəm :

²⁹ « Nihi nahəma, Bay goro ni, ere ye ti kəhu ni ti kəgra àndava.

Nu evidi gayak, kebesey məvu divi ti nəmət àna sulumani.

³⁰ Adaba nìpia bay ya ti kəslərbiyu ga mahəŋgay mis na àna eri goro a,

³¹ maslaŋa ya ti kəzaba naŋ kə meleher ge mis ga mələŋ na dek ni.

³² Naŋ gani amasladi mələŋ ana mis, ti mis ya ti nday ndam *Zəde do ni dek day təsər kur.

Nahkay mis dek atəzləbay ndam Izireyel, ndam gayak ni, azuhva naŋ. † »

³³ Ata bəŋ ga Yezu nday ata mənə ga Yezu tàra ticia ma ga Simeyən ya àdəmki ka wur na ti àgria ejep ana tay a dal-dal. ³⁴ Eslini Simeyən nakəŋ àhəŋgalay Melefit ti mənəri sulum gayan ana tay, mək àhi ana Mari mənə ga wur ni : « Azuhva wur hini nahəma, ndam Izireyel ndahan kay atəŋgoru kələŋ, nday ndahan kay ti ni atoru kama. Melefit amənəgzlay naŋ, ay ti mis atəgəskabu naŋ do ; ³⁵ nahkay amənəgzlaya zlam ya mis kay təjalay a ahər gatay bu na vay-vay. Nak Mari ti ni, akacakay daliya, ekitəwi akada ge mis ya tətəhada àna maslalam a gək ni. »

³⁶ Wal nahan naŋ àbu, naŋ wal mahəŋgaray pakama ge Melefit, slimi gayan Ana. Naŋ wur ge Fenəwel zal Eser. †† Vi gayan dekeni kru kru azlalahkər mahar fad, əgia medewel a dal-dal. A dahalay gani nahəma, àda zal a, tivikabu vi adəskəla, mək zal ni àmətkia. Zal gayan ni àra àməta ti ànjəhad ka ahər gayan, naŋ wal madakway. Ka sarta gani nani ti naŋ àbu akoru a dalaka ga ahay gəđakani ge Melefit ni vu kələvad. Mələfat akaba məlavad gani do dek azləbay Melefit eslini àna məgəs *ndəra akaba àna mahəŋgalay naŋ. ³⁸ Ka ya ti

† Mənəjay Mahərana 13.2, 12, 15. †† Mənəjay Levi 12.8. ‡ Mənəjay Izayi 42.6 ; 49.6 ; 52.10. †† Eser ti wur ge Zekup ; əgia slimi ge dini a.

Simeyong nanj abu azlapaki ka Yezu nahema, wal madakway ni enjia bilegeni. Ara enjia ti agri susi ana Melefit. Mis ndahanj tabu eslini tajogay vad ya ti Melefit amahongay Zeruzalem ni. Eslini wal nakonj ahongri pakama ge Melefit ya adomki ka wur ni ana tay dek.

Ndam ga Yezu tanga a Nazaret a

³⁹ Ka ya ti ata Zuzef nday ata Mari tadaba *Divi ga Bay Melefit ya abu mabekiani a wakita ge Mewiz ni bu na dek ti taslaka ana wur na, tangoru a kesa gatay vu a Nazaret ka had *Gelili. ⁴⁰ Nday tabu eslini ti wur ni nanj abu adak, njeda gayan day asagay. Zlam day asera kay ; Melefit awayay nanj, nanj abu agri sulum gayan.

Ere ye ti Yezu agray ka ya ti vi gayan kru mahar cu ni

⁴¹ Ata Zuzef nday ata Mari takoru a Zeruzalem tagra-biyu wumari ga *Pak kilevi. ⁴² Yezu ara azuma vi a kru mahar cu ti toru akaba ata banjani ata manjani a Zeruzalem akada gatay ya tagray kilevi ni. ⁴³ Tara tagraba wumari na andava ti mis dek taslaka tangoru a magam gatay. Ka ya ti mis ni taslaka ni ti Yezu aslaka ndo. Anjahad a Zeruzalem ka masar ga ata banjani nday ata manjani do. ⁴⁴ Nday tadam bi nanj abu aslaka akaba ndam gatay ya tasawaday akaba tay na. Nahkay tasawaday ruk, day kwa ti tadbay nanj akibu ka ndam gatay ni, ⁴⁵ ay tedi ahari ndo. Tara tedi ahari ndo ni ti tangoru a Zeruzalem, tadboboru nanj. ⁴⁶ A vad ya mahkar gani day kwa ti tedi ahari a dalaka ga *ahay gadakani ge Melefit ni bu. Nanj abu manjahadani digesa e kidinj ge musisi gadakani gatay ni bu, abi slimi ana ma gatay ya tadam ni, ehindifina ma ka tay a daya. ⁴⁷ Eslini mis ya tedi slimi ana ma gayan ni dek tagra ejep a, adaba asera zlam a kay, ahongarfona ka pakama lala. ⁴⁸ Ata banjani nday ata manjani tara tedia ahari a ti tagra ejep a dal-dal asabay. Eslini manjani ahi ahkado : « Kagri ere hini ana leli ti kamam, wur goro ? Nihari ahari aheliaba ana leli ata buk a dal-dal ga madabay kur a. » ⁴⁹ Ara ecia ma ga manjani na ti ahi ana tay ahkado : « Kadabum nu ti kamam ? Ngay ananjahad a dalaka ga ahay ga Baba bu ni ti kasarumki do aw ? » ⁵⁰ Ay ti ata banjani ata manjani ticiaba ma gayan ya ahi ana tay na ndo ferera.

⁵¹ Kalonj gani taslaka akaba Yezu a, toru a Nazaret. Nanj abu agasiki ma ga ata banjani ata manjani. Manjani zla nahema ajalakioru ahari ka zlam gani nani ya agravu ni dek. ⁵² Yezu nakonj ka ya ti adak ni asarkivu zlam akivu. Abelafona ke Melefit a akiva, mis day abelafona ka tay a akiva.

Pakama ge Zej bay mabaray mis ya ahi ana mis ni
(Meciyu 3.1-12 ; Mark 1.1-8 ; Zej 1.19-28)

3 Ara apasa vi a bal ti Melefit ahi ma gayan ana Zej wur ga Zakari a hud gili bu. Ka sarta gani nani ti Tiber *bay gadakani ga ndam Rom azumva a bay gayan va vi kru mahar zlam ; ahiya Pons Pilet a bay ga had ga ndam *Zude va ; *Erot agur had *Gelili ; Filip

wur ga manjani agur had Itari akaba had Tresenitit ; Lisaniyas agur had Ebilonj. Anna nday ata Kayif nday gadakani ga ndam *manjalabakabu mis akaba Melefit. ³ Melefit ara ahia ma ana Zej a nahkay ti Zej nakonj asawaday ka govay ga zalaka *Zurdenj, evelinj tekesl. Nanj abu ahi ana mis : « Mbatumkaba majalay ahari gekuli a. Tamal kambatumkaba majalay ahari gekuli a ti *nabaray kuli. Nahkay ti Bay Melefit ambarfona zlam magudarani gekuli ni ke kuli a. »

⁴ Nahkay ma ya ti Izayi bay mahongaray *pakama ge Melefit abeki a wakita gayan ni bu ni agrava. Adam ahkado :

« Maslana azlah a hud gili bu, dongo gayan ahend-abiyu.

Adam ahkado : « Slamatumikabu divi ana Bay gadakani.

Ahari adam divi gayan mala ndalaba.

⁵ Had atarohvu a zlor-zlor vu dek, hama akaba malonj darani dek etebesvu, divi madangwani etigi ndalaba, divi magadavani ateslamalavu.

⁶ Nahkay mis dek etipi ge Melefit ya ahongay ndam gayan ni.† »

⁷ Eslini mis kay tarakia ke Zej a, ti mabaray tay. Zej nakonj nanj abu ahi ana tay : « Lekulum ti medekw ! Way ahi ana kuli deguma afa goro a ti katamumfona ka mazum boruv ge Melefit ya ara azumki ke mis wudak na way ? ⁸ Tamal ti kambatumkaba majalay ahari gekuli a ededinj ededinjena ti grum tawi ya ti adafaki lekulum kambatumva ni. Ngay banj ga banj gekuli Abraham, nahkay akatamum ti kahumi ana ahari ba, adaba nahi ana kuli nahema, Melefit esliki mahiani ana akur nday ndani tigi baza hud ga Abraham day, agravu. ⁹ Si kagrum tawi sulumani kwa. Do ni ti Melefit anjokia ka matrab kuli a andava, agri ana kuli akada ge mis ya manj ga zlam gayan tiwi baza sulumani do ni ti, azay zlabo gayan ekeleba tay a, abiyu tay a aku vu ni. »

¹⁰ Eslini mis kayani ni tabu tihindifina ma, tahi : « Nahkay ti leli hi ti magray ahemamam ? » ¹¹ Zej nakonj ahongrifonj ana tay, adam ahkado : « Maslana ya ti endawi gayan cu ni ti medifona belonj ana maslana ya ti gayan abi fererani na. Nahkay day maslana ya ti zlam mazumani afonj ni ti mavi ana maslana ya afonj bi ni. »

¹² Eslini ndam *mahel hadam tarakia ti mabaray tay bilegeni. Nday nakonj tihindifina ma, tahi : « Mesi ! Leli ti magray ahemamam ? » ¹³ Nanj nakonj ahongrifonj ana tay, adam : « Lekulum nahema, kihindumfina hadam ke mis a atamkia ka ga ngumna ya ahi ana kuli ni ba. »

¹⁴ Ndam slewja tihindifina ma daya. Tahi : « Leli timey, magray ahemamam ? » Ahi ana tay : « Lekulum ti kaholumfona singu ke mis ga njeda ba, ahkay do ni ana masaki malfada ka tay a ba. Holum singu ya ngumna apeli ana kuli ni cilinj. »

¹⁵ Mis macakalavani ye eslini ni tabu tajogay ere ya amagravu ni. Tahi ana ahari : « Zej ti bi nanj *Bay

† Izayi 40.3-5.

gədakani ya amara ni aw ? » ¹⁶ Eslini Zeŋ àhi ana tay dek : « Nu ti nabaray kəli àna yam. Ay ti maslaŋa nahəŋ naŋ àbu ara. Naŋ gani nani ti njəda gayəŋ àtama goro a. Nu ti way ga mepicheiaba ezewed ga kimaka gayəŋ a di way ? Naŋ zla nahəma amara məbaray kəli àna *Məsuf Njəlatani akaba àna aku. ¹⁷ Emedekaba mis a akada ge mis ya àza hijid gayəŋ a ahar va, ahar hay àna naŋ ni. Àharaba ti abiyu yam ga hay ni a guvur vu. Ay kisfit gani ni ti ajiaba aku a. Aku gani nani ti àmət day-day do. »

¹⁸ Nahkay Zeŋ nakəŋ naŋ àbu ahi *Ma Məweni Sulumani ana mis. Àhi ma ndahaŋ gərgəri kay ana tay, awayay ti təgəskabá. ¹⁹ Ka sarta gani nani ti Erot bay ga had Gelili ni àgudara zlam a. Wur ga məŋ ga Erot àbu, wal gayəŋ slimi gani Erodiyət. Erot àzafəŋa wal ga wur ga məŋani na. Erot àgudara zlam ndahaŋ a kay, nahkay ti Zeŋ àləgi azuhva zlam gayəŋ ya àgudar ni dek. ²⁰ Àra àləgia ti Erot nakəŋ àgudarkivu zlam keti : àfiyu naŋ a danŋay vu.

Baray ga Yezu

(Meciyə 3.13-17 ; Mark 1.9-11)

²¹ Ka ya ti mis dek *təbaray ni ti Yezu day àbara. Àra àbara, naŋ àbu ahəŋgalay Melefit ti huđ melefit àzləkvaba, ²² *Məsuf Njəlatani àhərkiaya. Àhərkiaya ti akada ga kurkoduk ya ahar ni ; mis tìpia. Eslini dəŋgu àhəndabiyu a huđ melefit bu akada dəŋgu ge mis, àhi : « Nak ti wur goro, nawayay kur dal-dal, kəmərü məbərüv dal-dal. »

Ata bəŋ ga bəŋ ga Yezu

(Meciyə 1.1-17)

²³ Ka ya ti Yezu ànjəki ke təwi gayəŋ nahəma, vi gayəŋ agray kru kru mahkər. A majalay ahər ge mis bu ni ti Yezu naŋ wur ge Zəzef. Zəzef ti ni naŋ wur ge Heli, ²⁴ Heli wur ga Matat, Matat wur ge Levi, Levi wur ge Melsi, Melsi wur ga Janay, Janay wur ge Zəzef, ²⁵ Zəzef wur ga Matatias, Matatias wur ga Amos, Amos wur ga Nahum, Nahum wur ge Esili, Esili wur ga Nagay, ²⁶ Nagay wur ga Mat, Mat wur ga Matatias, Matatias wur ge Semiŋ, Semiŋ wur ga Zosek, Zosek wur ga Zəda, ²⁷ Zəda wur ga Yohanaŋ, Yohanaŋ wur ga Resa, Resa wur ga Zorobabel, Zorobabel wur ga Salatiyel, Salatiyel wur ge Neri, ²⁸ Neri wur ge Melsi, Melsi wur ga Adi, Adi wur ga Kosam, Kosam wur ge Elimadam, Elimadam wur ge Er, ²⁹ Er wur ga Yezu, Yezu wur ge Eliyezer, Eliyezer wur ga Zorim, Zorim wur ga Matat, Matat wur ge Levi, ³⁰ Levi wur ga Simeyoŋ, Simeyoŋ wur ga Zəda, Zəda wur ge Zəzef, Zəzef wur ga Yonam, Yonam wur ge Eliyakim, ³¹ Eliyakim wur ge Meleya, Meleya wur ga Mena, Mena wur ga Matata, Matata wur ga Natan, Natan wur ge Devit, ³² Devit wur ge Zese, Zese wur ga Zobet, Zobet wur ga Boz, Boz wur ga Sala, Sala wur ga Nason, ³³ Nason wur ga Aminadap, Aminadap wur ga Adimiŋ, Adimiŋ wur ge Erni, Erni wur ga Esroŋ, Esroŋ wur ge Ferez, Ferez wur ga Zəda, ³⁴ Zəda wur ge Zekəp, Zekəp wur ga Izak, Izak wur ga Abraham, Abraham wur ga Tara, Tara wur ga Nakor,

³⁵ Nakor wur ge Serəs, Serəs wur ga Ragaw, Ragaw wur ge Felek, Felek wur ge Eber, Eber wur ga Sala, ³⁶ Sala wur ga Kaynam, Kaynam wur ga Arfazat, Arfazat wur ge Sem, Sem wur ge Nəwi, Nəwi wur ge Lemes, ³⁷ Lemes wur ga Matusala, Matusala wur ge Enok, Enok wur ge Zeret, Zeret wur ge Meleleyel, Meleleyel wur ga Kaynam, ³⁸ Kaynam wur ge Enos, Enos wur ge Set, Set wur ga Adam ; Adam ti ni, naŋ wur ge Melefit.

Seteni àwayay esipet Yezu

(Meciyə 4.1-11 ; Mark 1.12-13)

4 Yezu àra àbara àndava nahəma, *Məsuf Njəlatani èsliva a vu va. Eslini Yezu nakəŋ àsləkabiya gwar kà zalaka *Zərdeŋ a, Məsuf Njəlatani àzoru naŋ a huđ gili vu. ² Eslini *Seteni àhəlfəŋa eyə a vad kru kru fad. A huđ ga vad nday nani bu ni ti Yezu àzum arəŋa ndo ferera. Kələŋ gani ləwir àwərkaba naŋ a. ³ Ləwir ni àra àwərkaba naŋ a ti Seteni àhi : « Tamal ti nak Wur ge Melefit edediŋ ti, hi ana akur nday nini təmbukvu *dipeŋ zla aw ? » ⁴ Ay Yezu àhəŋgrifəŋ, àhi : « Àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu, Melefit àdəm : “Mis anjəhad ti àna zlam məzumani ciliŋ do.” † »

⁵ Eslini Seteni nakəŋ àzoru naŋ ka mələŋ zaŋani, àdəfiki had ga duniya ni dek ke weceweceni. ⁶ Àhi ana Yezu keti : « Tamal ti kàbəhadua mirdim a meleher ndib ana had ti, zlam ya kipioru ni dek nəvuk, egi gayak, kəgur tay akaba elimeni gatayani dek. Adaba zlam nday nani dek ti Melefit àbuva tay a ahar va, nisliki məviani ana maslaŋa ya ti nu nawayay nəvi ni tata. » ⁸ Yezu àhəŋgrifəŋ, àhi : « Àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit ni bu : “Akabəhadi mirdim ti ana Bay Melefit gayak ; akazləbay naŋ naŋ bələŋ ciliŋ.” †† »

⁹ Eslini Seteni nakəŋ àzoru naŋ a Zerəzalem, àfəkad naŋ jik ka ahər ga *ahay gədakani ge Melefit ni, àhi ahkado : « Tamal nak Wur ge Melefit edediŋ ti, diyu a had. ¹⁰ Adaba àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit ni bu : “Melefit aməhi ana məslər gayəŋ ti təbuk slimi.” ¹¹ Àbu məbəkiani keti : “Atakəcaw kur a ahar vu, ti asak gayak ènjifiŋ kà akur ba.” ‡ » ¹² Yezu àhəŋgri zuh keti : « Àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit ni bu keti : “Kəhəlfəŋa eyə kà Bay Melefit gayak a ba.” †† » ¹³ Kələŋ gani Seteni àmətabfəŋa ga məhəlfəŋa eyə kà Yezu àna wir-wir gayəŋ a dek ti àsləkafəŋa ga hayaŋana.

Yezu ànjəki ke təwi gayəŋ e Gelili

(Meciyə 4.12-17 ; Mark 1.14-15)

¹⁴ Yezu àŋgoru ka had *Gelili àna njəda ga *Məsuf Njəlatani. Oru ènjəa eslina ti mis ye eslini ni akaba ga had ndahaŋ ya kà gəvay gani ni dek təbu tacalfəŋ. ¹⁵ Yezu nakəŋ àcahi zlam ana mis a ahay gatay ya tahəŋgalavü Melefit ni bu. Naŋ àbu acahi zlam ana tay nahkay ti mis ya təbu eslini ni dek tazləbay naŋ.

† Mimbiki 8.3. †† Mimbiki 6.13. ‡ Limis 91.11-12. †† Mimbiki 6.16.

Ndam Nazaret tægaskabu Yezu ndo

(Meciy# 13.53-58 ; Mark 6.1-6)

¹⁶ Yezu òru a Nazaret ka melaŋ ya ti àdèk ni. Vad *màpəsabana àra ènjia ti àhuriyu a ahay ga *mahəŋgalavù Melefit vu a kəsa nani bu, akada gayan ya àgray kəla vad mərəsabana ni. Naŋ nakəŋ naŋ àbu eslini ti ècikaba cəkwađ ga mejenji Wakita ge Melefit ana mis a. ¹⁷ Eslini təvi Wakita ge Melefit ya ti Izayi bay mahəŋgaray *pakama ge Melefit àbəki ni mifedekabani, mək àzay, èpelkaba. † Naŋ àbu epelkaba nahkay ti àdi ahàr ana melaŋ ya ti naŋ awayay ni. Àbu məkəiani ka melaŋ nani :

¹⁸ « Məsuf ga Bay Melefit àku ka nu, àdaba nu ga məhi *Ma Məweni Sulumani ana ndam talaga,

àslərbiyu nu ga məhiani ana ndam daŋgay Melefit amambay tay,

ana ndam wuluf day etipi divi,

àslərbiyu nu ga məhəlabana ndam ya təcakay daliya ni a daliya gatay ni ba daya,

¹⁹ akaba ga məhi ana mis vi ya ti Bay geli agri sulum gayan ana tay ni ènjia. †† »

²⁰ Yezu nakəŋ àra èjenja pakama gani nana zla nahəma, èfedekabu wakita ni, àhəŋgri ana bay ya ti agray təwi a ahay ga mahəŋgalavù Melefit ni bu mək ànjəhad digəs eslini ga macahi zlam ana mis. Àra ànjəhad zla nahəma, mis ya ti a ahay ga mahəŋgalavù Melefit ni bu ni dek təkəioru eri, taməŋjaləŋoru. ²¹ Eslini naŋ nakəŋ ànjəki ka macahi zlam ana tay, àhi ana tay ahkado : « Ma ya ti nijenney a Wakita ge Melefit bu ni ti ma gani nani àgrava kana àndava. Àgrava ka ya ti kicəm nu nəbu nijenneya ma na ni. »

²² Mis ni dek tàra ticia zlam ya ti àcahi ana tay na ti tédəm : « Àsəra zlapay a àsabay. » Pakama sulumani ya ti àhəraya a ma gayan ba ni àgria ejep ana tay a dal-dal. Tédəm : « Naŋ hini ti wur ge Zəzef ni timey ? »

²³ Eslini Yezu àhi ana tay : « Nəsəra akəhumu ma gozogu hini : “Nak bay mahəŋgaraba mis àna haf a ni, həŋgaraba ahàr gayak gayakana zla aw ?” Akəhumu keti : “Micia ere ye ti kàgray a Kafarnahum na dek, ay ti graya akada nana a kəsa gayak gayakani ba bilegeni a zla aw ?” » ²⁴ Àhi ana tay keti : « Nəhi ana kəli nahəma, bay mahəŋgaray pakama ge Melefit lu, ndam ga kəsa gayan gayanani tawayay mægəskabu pakama gayan ya àhi ana tay ni do. ²⁵ Sərumki ke ere ye ti àgrava ke zemeni ge Eli ni day. Nəhi ana kəli nahəma, ka gani nani ti avər àtəđ ndo vi mahkər àna kiyi muku, ləwir àdaya ka had nana dek. Ka sarta gani nani ti wál madakway day təbu dal-dal ka had Izireyel, ²⁶ ay ti Melefit àsləroru Eli afa ga wal madakway bəlaŋ gatayani ndo. Àsləroru naŋ ti afa ga wal madakway ga kəsa Serepta ga had Sidon ni ciliŋ. ²⁷ Ke zemeni ge Elize bay mahəŋgaray pakama ge Melefit day ndam ambələk təbu dal-dal ka had Izireyel, ay ti maslaŋa bəlaŋ

† Ka sarta ga Yezu ti wakita dek zəbalani, mis tefedekabu ; ga mənġət melaŋ ya tawayay ni si tēpelkaba kwa ; wakita akada ya kani ni ti tēbi. †† Izayi 61.1-2. ‡ Mənjay 1 Bəbay 17.8-16.

gatayani Elize àhəŋgaraba naŋ a ègi njəlatani ndo, si àhəŋgaraba ègi njəlatani ti Namaŋ zal ambələk ga had Siri ni ciliŋ. †† »

²⁸ Mis ya ti a ahay ga mahəŋgalavù Melefit ni bu ni tàra ticia pakama gayan ya àhi ana tay na ti nday dek təzuma bəruv a dal-dal. ²⁹ Eslini mis ni ticikaba, təgara-ba naŋ a kəsa gatay ni ba. Kəsa gani nani ti ka ahàr ga həma ; nahkay təzoru naŋ gwar ka məzəgədal, tawayay təkəbiyu ahar ka had. ³⁰ Ay ti Yezu àhuriyu e kidiŋ gatay vu, àsləka zlam gayan a.

Yezu agariaba seteni ana mis a Kafarnahum a

(Mark 1.21-28)

³¹ Yezu òru a Kafarnahum ka had *Gelili. Vad *màpəsabana àra ènjia ti àhuriyu a ahay gatay ya tahəŋgalavù Melefit ni vu, àcahi zlam ana mis. ³² Zlam gayan ya àcahi ana tay ni ti àgria ejep ana tay a, adaba àhi ma ana tay akada ga bay ni. ³³ Nday təbu a ahay ga *mahəŋgalavù Melefit ni bu nahəma, zal nahəŋ seteni àniviyu a ahàr bu naŋ àkibu ka tay eslini. Àra èpia Yezu a ti àzlah kay kay, àdəm : ³⁴ « Hey, Yezu, zal Nazaret, nak ti kadəbafəŋa mam kə leli a mam ? Kàra ge mijiŋ leli a waw ? Nak dəgiya nəsəra kur a lala ; nak mis *njəlatani ge Melefit ya àslərbiyu ni. » ³⁵ Eslini Yezu nakəŋ àzlacaki ke seteni ni bəra, àhi : « Lakakaba, sləkiaba ana maslaŋa hina. » Seteni ni àra ècia zlacay gayan na ti àdi maslaŋa nani ana melaŋ e kidiŋ ge mis ni bu dek. Ay ti àsləkiaba day àgri arana ndo ferera.

³⁶ Mis ni tàra tipia ere ye ti àgrava na ti àgria ejep ana tay a dal-dal, təzlapaki e kidiŋ gatay bu, tédəm : « Pakama mam hini mam ? Ahi ma ana seteni àna njəda akada ga bay ni, mək seteni ni təsləkiaba ana mis a. » ³⁷ Nahkay ti slimi ga Yezu àhəndoru ka had ni dek.

Yezu àhəŋgaraba ndam ga arməwər a kay

(Meciy# 8.14-17 ; Mark 1.29-34)

³⁸ Yezu àhəraya a ahay ga mahəŋgalavù Melefit ni ba, òru suwwa a magam afa ga Simu həya. Eslini ti ènjiki mireŋ ga Simu, aku àbəkia dal-dal. Nahkay ti təhi : « Kam-kam, jənaki naŋ ti ! » ³⁹ Yezu nakəŋ àndəhadkiyu ahàr, àzlacaki kay kay ka arməwər ni, mək aku ni àhəlkia ka wal na. Eslini wal ni ècikaba cəkwađ, àfi ahàr ana tay.

⁴⁰ Məlakarawa àra ègia, fat àdiya a ahay va ti mis ya ti ndam gatay arməwər gərgərani awər tay ni dek təhəlibiyu tay ana Yezu. Àhəŋgaraba tay àna məkəki *ahar ka tay a biliŋ àna biliŋ. ⁴¹ Naŋ àbu ahəŋgaraba mis a ti seteni day təsləkiaba ana mis a kay àna zlahay a. Seteni ni təhi : « Nak ti Wur ge Melefit ! » Ay ti Yezu àləgi ana tay, àcafəŋa tay ga mədəmana, adaba nday təsəra naŋ *Krist *Bay gəđakani ya amara ni.

†† Mənjay 2 Bəbay 5.1-14.

Yezu ahi ma ge Melefit ana mis ka had Zude

(Mark 1.35-39)

⁴² Ge miledu du melaŋ abu aslɔbiyu nahama, Yezu ɛcikaba, ahɔraya ɔru a hud gili vu. Eslini mis dal-dalani tadɔbay naŋ ; tɔra tɔdia ahɔ a ti tawayay ti Yezu aslɔkafɔŋa kɔ tay a ba, tɔcafɔŋa naŋ ga maslɔkana. ⁴³ Ay ti Yezu ahɔŋgrifɔŋ ana tay, adɔm : « Ahɔ adɔm nɔhivɔ *Ma Mɔweni Sulumani aki ka *Mɔgur ge Melefit ni ana ndam ga kɔsa ndahaŋ ni bilegeni kwa ; adaba Melefit aslɔrbiyu nu ti ga magray tɔwi gani nani. » ⁴⁴ Eslini naŋ nakɔŋ ɔru ka had ga ndam *Zude, ahioru ma ge Melefit ana mis a ahay ga *mahɔŋgalavɔ Melefit ye eslini ni bu.

Ndam madɔbay Yezu ye enjenjeni ni

(Meciye 4.18-22 ; Mark 1.16-20)

5 A vad nahaŋ Yezu naŋ abu micikeni kɔ gɔvay ga dɔlɔv Zenizaret ga macahi zlam ana mis. Eslini ti mis dal-dal tɔhadɔkɔfɔŋoru ga mɔbi slimi ana pakama ge Melefit. ² Naŋ nakɔŋ naŋ abu eslini ti ɛpi *slalah ga yam bebem cu ka dɔŋ-dɔŋ : ndam mɔgɔs kilif tɔhɔraya a slalah ga yam ni ba, tɔbu tabarafɔŋa zɔva gatay a. ³ Nahkay ti Yezu acɔlviyu a slalah ga yam nahaŋ ni vu, slalah ga yam nani ga Simu. Yezu ahi ahkado : « Hɔdɔkɔfɔŋa slalah ga yam na kɔ gɔvay ga dɔŋ-dɔŋ na. » Ara ahɔdɔkɔfɔŋa ti Yezu ahɔŋhad digɔs, ahɔŋki ka macahi zlam ana mis dal-dalani ni.

⁴ Ara ɛndeveriŋa zlapay gayan na ti ahi ana Simu ahkado : « Hɔdɔkoru slalah ga yam ni kɔ melaŋ zilenjeni, ti kɔtɔlumiyu zɔva gekɔli ni, kɔgɔsumaya kilif ana naŋ a. » ⁵ Simu ara ɛcia pakama gayan na ti ahɔŋgrifɔŋ, ahi ahkado : « Gɔdɔkani, mɔgra tɔwi a hundum, ere ye ti mɔgɔs ni day abi. Ay tamal nak kɔdɔm faŋ ti nɔtɔliyu zɔva ni a yam ni vu. » ⁶ Simu akaba ndam gayan ni tɔra tɔtɔliya zɔva gatay na ti agɔsa kilif a kay dal-dal, gɔzit amal kilif ni ɛtedkaba zɔva gatay na. ⁷ Nahkay tɔgrikaboru ahar ana ndam mɔgɔs kilif ndahaŋ ya ti a slalah ga yam nahaŋ ni bu ni ti tɔra tɔjɔnaki tay ga magɔjahana a dala va. Tɔra tinjia ti tɔgɔjahaya zɔva na akaba kilif na. Tɔbɔviyu kilif ni a slalah ga yam ni vu tɔrɔhvɔ cecɔeni, gɔzit akal slalah ga yam ni takoru a hud ga yam ni vu.

⁸ Simu Piyer ara ɛpia ere ye ti agravu na ti abɔhadi mirdim ana Yezu, ahi : « Bay goro, hɔdɔkfua, adaba nu bay magudar zlam. » ⁹ Adɔm nahkay ti adaba nday akaba mis ya ti tɔgɔskabu kilif ni dek aŋgwaz awɔra tay a. Aŋgwaz awɔr tay ti adaba kilif ya tɔgɔsaya kayana ni ti palam. ¹⁰ Nday ya ti tagrakabu tɔwi akaba Simu ni ti bɔza ge Zebede, ata Zek nday ata Zeŋ. Nday day aŋgwaz awɔra tay a. Ay ti Yezu ahi ana Simu ahkado : « Aŋgwaz awɔr kur ba : kwa kani kigia bay mɔhɔlibiyu mis ana Melefit a, akada gayak ya kɔgɔs kilif ni. » ¹¹ Eslini tɔslɔkabiya a hud ga yam ni ba. Tɔra tɔslɔkababiya ti tɔgɔjahbiyu slalah ga yam gatay ni ka sawiyaka mɔk tɔmbɔrbu zlam gatay ni dek, tɔdɔbay Yezu.

Yezu ahɔŋgaraba zal ambɔlɔk a

(Meciye 8.1-4 ; Mark 1.40-45)

¹² Ka ya ti Yezu naŋ abu a kɔsa nahaŋ bu ni ti zal nahaŋ ara, ambɔlɔk ɛsekaba naŋ a dal-dal. Ara ɛpia Yezu a ti arɔkia, abɔhadi mirdim, meleher ndib ana had, ahi : « Kam-kam, bay goro ni ! Tamal kawayay ti kisliki mahɔŋgaraba nu a ti nɔgia mis njɔlatana. » ¹³ Eslini Yezu nakɔŋ azoru ahar, ɛnjifiŋ, ahi ahkado : « Nawayay, gia mis njɔlatana. » Nahkay zal ambɔlɔk ni aŋgaba, ɛgia mis njɔlatana hɔya. ¹⁴ Ay Yezu ahi : « Nihi kɔŋgaba nahama, kɔhi ma gani ana maslaŋa ba. Ru kɔŋgazli vu gayak ni ana bay *maŋgalabakabu mis akaba Melefit sawan ; kɔvi zlam ana Melefit akada ge Mɔwiz ya adɔm a wakita gayan bu ni, adaba kigia mis njɔlatana. Nahkay mis etipi. Etiya ti atɔsɔr nak kɔŋgaba, kigia mis njɔlatana. » ¹⁵ Ay slimi ga Yezu ahɔndakivoru kama kama sawan. Nahkay mis dal-dal tɔbu tɔrɔkia ga mɔbi slimi ana ma gayan na ; tawayay ti mɔhɔŋgaraba ndam gatay ya tɔbesey do na daya. ¹⁶ A vad ndahaŋ ti Yezu nakɔŋ naŋ abu aslɔkafɔŋa kɔ mis na, akoru a hud gili vu ga mahɔŋgalay Melefit.

Yezu ahɔŋgaraba zal dɔra a

(Meciye 9.1-8 ; Mark 2.1-12)

¹⁷ A vad nahaŋ Yezu naŋ abu a ahay bu, acahi zlam ana mis ti ndam *Feriziyen akaba ndam *mɔsɔr Wakita ge Melefit ni tɔra, tɔnhɔadɔfɔŋ kɔ gɔvay. Tɔslɔkabiya a kɔsa cib-cibeni ga had *Gelili akaba ga had *Zude ni ba dek, tɔslɔkabiya a Zerɔzalem a daya. Njɔda ga Bay geli Melefit abu akaba Yezu, ahɔŋgaraba mis ana naŋ a. ¹⁸ Naŋ abu eslini ti mis ndahaŋ tɔzɔbiyu zal dɔra nahaŋ aki ka slalah. Tɔra tinjia ana naŋ a ti tadɔbay divi ga mɔzikabiya naŋ ana Yezu a ahay vu. Tawayay ti tafɔkad naŋ kɔ meleher gayan, ¹⁹ ay ti tɔŋgɔt divi ga mɔzikabiya naŋ ndo adaba mis tisliva eslina. Nahkay ti nday ya ti tɔzɔbiyu zal dɔra ni tɔcɔliyu ana naŋ ka *dalahaŋ ga ahay ni, tɔdiaba zlam ya ti tɔpab ahay ana naŋ na bal. Tɔra tɔdiaba ti tɔfiyu naŋ mandɔhadkiani ka slalah gayan ni gwar eslini ana ezewɛ e kidiŋ ge mis ni bu, kɔ meleher ga Yezu. ²⁰ Yezu nakɔŋ ara ɛpia ere ye ti tɔgray na ti asɔra tɔfɔkia ahɔ a. Nahkay ahi ana zal dɔra nakɔŋ : « Zlɔba goro, zlam magudarani gayak ni mɔmbɔrfukana. »

²¹ Ndam mɔsɔr Wakita ge Melefit ni akaba ndam Feriziyen ni tɔra ticia ma ga Yezu na ti tɔjalay a ahɔ gatay bu tɔdɔm : « Way hini azay ahɔr gayan akada naŋ Melefit ni way ? Way esliki mɔmbɔrfɔŋa zlam magudarani kɔ mis a tata way ? Tigi Melefit kwa do ni ! » ²² Nday tɔbu tɔjalay ahɔr nahkay ti Yezu asɔra ere ye ti tɔjalaki ahɔr na andava, mɔk ahi ana tay : « Kajalum ahɔr nahkay ti kamam ? ²³ Zlɔzladɔ gani ti nɔhi : “Zlam magudarani gayak ni mɔmbɔrfukana,” tɔk day ti nɔhi : “Cicikaba, sawadɔy” ni aw ? ²⁴ Ay nawayay ti kɔsɔrum, nu *Wur ge Mis ti nisliki mɔmbɔrfɔŋa zlam magudarani kɔ mis ka had a. » Mɔk ahi ana zal dɔra ni : « Nɔhuk nahama : cicikaba, za slalah gayak na, ru a magam. » ²⁵ Eslini naŋ nakɔŋ ɛcikaba cɔkwad kɔ eri ge

mis na dek huya, azay slalah gayan ya andehadki ni. Nan abu akoru a magam ti azlaboru Melefit hihi. ²⁶ Ga Yezu ya agray nahkay ni ti agria ejep ana mis a dek ; tazlabay Melefit. Tagra angwaz a daya, tadem : « Mipia ere ye ti mipi day-day ndo na kana. »

Yezu azalay Levi

(Meciy 9.9-13 ; Mark 2.13-17)

²⁷ Yezu aharyana a ahay ni ba. Ara aharyana ti epi zal nahan, nan bay *mahel hadam, tazalay nan Levi, nan abu manjahadani digusa ka molan mahel hadam. Eslini Yezu ahi ahkado : « Dababiyu nu. » ²⁸ Nahkay Levi nakaj ecikaba cakwad, ambran zlam gayan ni dek, adaboru nan.

²⁹ Kalan gani Levi agray wumari gadakani afa gayan, edii zlam mazumani dal-dal ana Yezu akaba ndam *madabay nan ni. Ndam mahel hadam akaba mis gatay ndahan tabu tazum zlam ka ahar belan akaba tay daya. ³⁰ Ndam *Feriziyen akaba ndam gatay ya *taseru Wakita ge Melefit a ni tara tipia ndam madabay Yezu na tabu tazum zlam ni ti telagi ana tay, tahi ana tay ahkado : « Kazumum zlam, kism zlam ka ahar belan akaba ndam mahel hadam akaba ndam magudar zlam ni ti kamam ? » ³¹ Yezu ara ecia pakama gatay na ti ahi ana tay ahkado : « Ndam ya ti nday tabu njalan-njalan ni ti toru afa ga zal doktor do, si ndam ga armawar day kwa ti takoru afa gani. ³² Nu nara ti ga mazalay ndam jireni do ; nara ti ga mazalay ndam magudar zlam, ti tambatkaba majalay ahari gatay na sawan. »

Yezu adamki ma aki ka magas ndera

(Meciy 9.14-17 ; Mark 2.18-22)

³³ Eslini ndam *Feriziyen ni tahi ana Yezu ahkado : « Ndam madabay Zen ni tagas *ndera akaba tahengalay Melefit kalavad. Ndam madabay leli ni nday day tagray nahkay. Ay ti ndam madabay kur ni nday tabu tazum zlam, tisi zlam zlam gatay ti ahemamam ? »

³⁴ Ay Yezu ahengrifan ana tay, adem : « Kislumki macumfana zlababa ga bay maday wal na ka mazum zlam ka ya ti nday tabu akaba bay maday wal na tata waw ? Kislumki do. ³⁵ Ay sarta nahan amara, atagaskia bay ga wal ni ka tay a. Ka sarta gani nani day kwa ti atagas ndera. »

³⁶ Eslini Yezu ahi ma *gozogul hini ana tay : « Mis eguzleheya azana gayan mawena, aslamalay azana gayan midigweni ana nan ti abi. Tamal agra nahkay ti azana gayan maweni ni day agadava, mak gayan ya ti asaya ni day taraboru akaba midigweni ni do. ³⁷ Nahkay day mis abaviyu zum new-neweni e kene-kene midigweni vu ti abi. Tamal agra nahkay ti zum new-neweni ni ara awasa ti etezkaba kene-kene na. Nahkay ti zum ni amadagaba, maslana nani emizikiba ke kene-kene na daya. ³⁸ Agravu nahkay do ; ahari adem tabaviyu zum new-neweni e kene-kene maweni vu kwa. ³⁹ Tamal mis aserua ana misi zum mawesana ti awayay misi zum new-neweni va do. Adem ahkado :

“Zum mawesani ni acar atama new-neweni na.” »

Yezu nan bay ga vad mapesabana

(Meciy 12.1-8 ; Mark 2.23-28)

6 A vad *mapesabana nahan ba ti Yezu akaba ndam madabay nan ni tabu taslakaba a vadan ga *alkama ba. Eslini ndam madabay nan ni tabu teheboru alkama ni, tahwal, tahapedoru baza gani. ² Nday tabu tagray nahkay ti ndam *Feriziyen ndahan tahi ana tay : « Bay Melefit adem e *Divi gayan ni bu : “Kegrum tawi a vad mapesabana ba ba” † ti, lekulum kegrum ti kamam ? » ³ Yezu ara ecia ma gatay na ti ahi ana tay : « Kejenyum ere ye ti Devit agray ni ndo aw ? Ahaslani Devit akaba ndam gayan lawir awera tay a, ⁴ nahkay ahuriyu a ahay ge Melefit vu, azay *diperan ya tafakadi ana Melefit ni. Devit nakaj azum, mak avi ana ndam gayan ni tazum bilegeni. Ay ti Melefit adem e Divi gayan ni bu, mis ndahan tazum diperan nani do ; si ndam *manjalabakabu mis akaba Melefit ni day kwa ti tazum. Kejenyum ma gani ndo waw ? » ⁵ Eslini Yezu ahi ana tay keti : « Bay ya ti adem tagray zlam hini a vad mapesabana ba ni ti nu *Wur ge Mis. »

Yezu ahengaraba zal nahan ya ahar mikulfijana na

(Meciy 12.9-14 ; Mark 3.1-6)

⁶ A vad *mapesabana nahan ba ti Yezu ahuriyu a ahay ga *mahengalay Melefit vu. Ara ahuriya ti anjaki ka macahi zlam ana mis. Eslini zal nahan nan avu ahar ga daf mikulfijana. ⁷ Ndam *maser Wakita ge Melefit ni akaba ndam *Feriziyen ni tabu tamanjalan ana Yezu nakaj ; tahi ana ahari ahkado : « Kani vad mapesabana ti akal ti ara ahengaraba nan a waw ? » Tawayay ti tagaski nan ka zlam magudarani. ⁸ Ay ti Yezu asera majalay ahari gatay na. Nahkay ahi ana zal ya ti ahar mikulfijana ni : « Cikaba, ra e kidin ge mis ni va, cik jik. » Nahkay ecikaba, nan jika. ⁹ Eslini Yezu nakaj ahi ana tay : « Nihindifina zlam ke kuli a day. Melefit adem mam a wakita ya Mawiz abaki ni bu mam ? Avia divi ana mis ga magray zlam sulumana a vad mapesabana ba tek, ga magray zlam magudarana waw ? Ga mahengay mis tek, ga makad mis aw ? » ¹⁰ Amanjalan ke mis ni dek belan ana belan, mak ahi ana zal ya ahar mikulfijana ni : « Talbiyu ahar gayan ni. » Ara atalikabiya ti ahar gayan ni aslamalava, egia sendub-sendubana. ¹¹ Nahkay ti ndam maser Wakita ge Melefit ni akaba ndam Feriziyen ni tazuma beruv a dal-dal. Tazlapay e kidin gatay bu aki ke ere ye ti tara tagri ana Yezu ni.

Yezu adaba ndam asak gayan a kru mahar ce

(Meciy 10.1-4 ; Mark 3.13-19)

¹² A vad nahan Yezu aceloru a hama vu ga moru mahengalay Melefit. Oru enja ti andehadki hundum aki ka mahengalay Melefit. ¹³ Molan ara asla ti nan nakaj azalakabu ndam madabay nan ni, mak adaba mis a kru mahar ce e kidin gatay ba. Nday ya ti adaba tay a ni ti azalay tay ndam *asak gayan. ¹⁴ Slimi gatay

† Manjay Maharana 34.21.

kru mahar cœeni ni nday hi : Simu àdi slimi Piyer, wur ga mənani Andre, Zek, Zerj, Filip, Bartelemi, ¹⁵ Meciyə, Tumas, Zek wur ga Alfe, Simu naŋ bəlaŋ ga ndam ya takadvakivu ka hađ gatay ni, ¹⁶ Zəd wur ge Zek, nahaŋ ni ti ni Zədas Iskariyot naŋ ya ègi bay mäsəkumoru Yezu ni.

Yezu ahi ma ge Melefit ana mis, ahəŋgaraba ndam ga arməwər a
(Meciyə 4.23-25)

¹⁷ Yezu àndaya ahàr a həma ni ba akaba ndam asak gayaŋ na, ècik ka mələŋ tazl-tazlani. Eslini ti ndam mađəbay naŋ təbu kay ; mis ndahaŋ day təbu dal-dal, ndahaŋ ti cikbiyu ka hađ *Zəde akaba a Zerəzalem, ndahaŋ ti ni ti cikbiyu kà gəvay ga *dəluv gəđakani ka hađ Tir akaba Sidonj. ¹⁸ Mis nday nani tərəkia ka Yezu a ti ga məbi slimi ana ma gayaŋ ya àđəm ni, tawayay ti mähəŋgaraba tay a arməwər gatay ni ba daya. Nahkay Yezu ahəŋgaraba tay a, ahəŋgaraba nday ya ti seteni àniviyu ana tay na daya. ¹⁹ Mis dek tawayay ti tñjifiŋ, adaba njeđa àvu a vu gayaŋ bu ; ku way way do ya ènjifiŋa ni ti àŋgaba a arməwər gayaŋ ni ba. Nahkay Yezu ahəŋgaraba tay a dek.

Məmərani akaba cicihi ge mis
(Meciyə 5.1-12)

²⁰ Eslini Yezu àmənjaləŋ ana ndam mađəbay naŋ ni, àđəm :

« Lekələm ndam talaga ni ti mərəmvu, adaba *Məgur ge Melefit ti gekəli.

²¹ Lekələm ya ləwir awər kəli nihi ni ti mərəmvu, adaba akərəhum.

Lekələm ya kitəwəm nihi ni ti mərəmvu, adaba ekiyəm.

²² « Ka ya ti mis tipi kəli kəbum kəfumku ahàr ka nu *Wur ge Mis, mək tizirey kəli, təwayay kəli va do, tindi-vi kəli akaba təđəmki ma magədavani àki ke kəli azuh-va nani ni ti mərəmvu. ²³ Ka ya ti təgri zlam nday nani ana kəli nahəma, mərəmvu dal-dal, həbum àna məmərani. Adaba mam, Melefit aməvi zlam sulumani ana kəli kay a kəla gani vu a huđ melefit bu. Sərumki ata bəŋ gatayani day təgribiya zlam gani nana ana ndam mahəŋgaray *pakama ge Melefit ahaslana na.

²⁴ « Ay lekələm ndam ge elimeni ni ti akəsüm cicihi, adaba lekələm kəzumuma gəđa gekəli a àndava.

²⁵ Lekələm ya mərəhani nihi ni ti akəsüm cicihi, adaba ləwir aməwər kəli.

Lekələm ya kiyəm nihi ni ti akəsüm cicihi, adaba akandavum kuđa, ekitəwəm.

²⁶ « Ka ya ti mis dek təđəm lekələm mis sulumani ni ti akəsüm cicihi, adaba ahaslani ata bəŋ gatayani təhibiya ma gani nana ana ndam ya ti təsəkəđi mal-fađa ana mis, təđəm pakama gani ge Melefit na ; təhia ana tay a nday sulumana daya. »

Wayum ndam ezir gekəli
(Meciyə 5.38-48 ; 7.12a)

²⁷ « Ay nəhi ana kəli, lekələm ya kəbumu slimi ni : Wayum ndam ezir gekəli, grumi sulum ana ndam ya ti tizirey kəli ni. ²⁸ Tamal mis tetikwesl kəli nahəma, hindəm Melefit ti mēgri sulum ana tay. Tamal mis təgri daliya ana kəli ti həŋgalumi Melefit ana tay. ²⁹ Tamal mis àsuka barva ka tuwər bəlaŋ gana ti kambatikabiyu tuwər nahaŋ ni daya. Tamal mis àzafuka mugudi gayak a ti kàcafəŋa naŋ ga mazafuka endəwi gayak a ba daya. ³⁰ Ku way way do èhindiləka zlam a ti vi. Tamal mis àzafuka zlam gayak a ti kihindifiŋa ba. ³¹ Nahkay ere ye ti kawayum mis tēgri ana kəli ni ti, grumi ere gani nani ana tay bilegeni.

³² « Ay tamal kawayum ndam ya tawayay kəli ni ciliŋ ti Melefit aməđəm lekələm ndam sulumani aw ? Aha, adaba ndam magudar zlam day tawayay ndam ya tawayay tay ni, nahkay do aw ? ³³ Tamal kəgrumi sulum ana ndam ya təgri sulum ana kəli ni ciliŋ ti Melefit aməđəm lekələm ndam sulumani aw ? Aha, adaba ku ndam magudar zlam day tagray nahkay. ³⁴ Tamal kəkə-lumi zlam ana ndam ya ti kəsəruma atəhəŋgrivu ana kəli ni ciliŋ ti Melefit aməđəm lekələm ndam sulumani aw ? Aha, adaba ndam magudar zlam day təkəli zlam ana ndam magudar zlam ndahaŋ, ti tēhəŋgrivu akada gatay ni ana tay zlam gatay. ³⁵ Lekələm ti kəgrum nahkay ba. Wayum ndam ezir gekəli, grumi sulum ana tay, kəlumi zlam ana ndam ya kəsəruma atəhəŋgrivu ana kəli do ni sawaŋ. Tamal kəgrum nahkay nahəma, Melefit aməvivu zlam ana kəli kay bilegeni. Nahkay ti ekigəm bəza ge Melefit. Adaba mam, naŋ gani naŋ agavəla driŋ, naŋ àbu agri sulum dal-dal ana ndam cuday, ana ndam ya təgri səsi do ni daya. ³⁶ Bəsəmi ana mis, grumi sulum ana tay akada ga Bəŋ gekəli ya ebeseŋ, agri sulum ana kəli ni. »

Ŋgay mis ndahaŋ təgudara zlam a ti kəđəmum ba
(Meciyə 7.1-5)

³⁷ « Ŋgay mis ndahaŋ təgudara zlam a ti kəđəmum ba ; tamal kəgrum nahkay ti lekələm day ŋgay kəgudaruma zlam a ti Melefit aməđəm do. Ŋgay tēwəl mis ndahaŋ ti kəđəmum ba. Nahkay tēwəl kəli ti Melefit day aməđəm do bilegeni. Mbrəŋumfəŋa zlam ya mis ndahaŋ təgudari ana kəli ni kà tay a. Nahkay Melefit day aməmbərfəŋa zlam magudarani gekəli ni kə kəli a bilegeni. ³⁸ Vumi zlam ana mis ndahaŋ. Nahkay Melefit day aməvi zlam ana kəli. Amazay daruma, aməbəviyu zlam, aməjuk ti mērhəvù zat adəgakia adəgakia, mək aməbiviyu ana kəli a mbolu gekəli vu. Adaba mam, daruma ya ti lekələm kəgurumi zlam ana mis ndahaŋ àna naŋ ni ti Melefit day aməguri zlam àna naŋ ana kəli. »

³⁹ Kələŋ gani Yezu àhi ma ana tay keti àna ma *go-zogul. Àđəm : « Zal wuluf ti adafəŋa ahar kà zal wuluf nahaŋ a tata waw ? Tamal agray nahkay ti nday cecœeni atəđəgiyu e evid vu do waw ? ⁴⁰ Maslaŋa ya acəhay zlam ni ti àtam bay ya ti acəhi zlam ni do. Ay ku

tamal maslaṅa ya acahay zlam ni àsər zlam kay faṅ do nəṅgu ni, ka ya ti àcaha zlam ya tədəfikī na dək nahəma, tigi nday kala-kala ata bay ya acahi zlam ni.

⁴¹ « Kaməṅjaləṅ ka cakwasl ya àniki ke eri ga wur ga muk ni, kəsərki ka damkoluk ya ànukki ke eri ni do ni ti kamam ? ⁴² Tamal kəhi ana wur ga muk ni : “Wur ga mmawa, mbrəṅ nəzukkia cakwasl ya ànukki ke eri na” ti, nak nakani kipi damkoluk ya ànukki ke eri ni do ni ti kəzikia ahəmamam ? Nak bay ya aṅgah zlam magudarani gayəṅ ni ! Zəkia damkoluk ke eri gayək gayakana day. Akəzəkia ti ekipi divi lala mək akəzikia cakwasl ya àniki ke eri ga wur ga muk na. »

Təsərkaba məṅgəhaf a ti àna bəza gani

(Meciyyə 7.16-20 ; 12.33-35)

⁴³ Yezu àdəm keti : « Məṅgəhaf sulumani, ewi bəza magədavani ti àbi. Məṅgəhaf magədavani ewi bəza sulumani ti àbi daya. ⁴⁴ Nahkay mis təsərkaba məṅgəhaf àna bəza gatayana. Tədifəṅ ahər ana bəza ga *wəruv kà məṅgəhaf ya akaba adak ni do. Nahkay day tədifəṅ ahər ana bəza ge enderendera kè mezlirgendə do. ⁴⁵ Mis sulumani azaya zlam sulumana a zlam mənṅahani sulumani ya àniviyu a məbəruf bu ni, mis magədavani ti ni azaya zlam magədavana a zlam mənṅahani magədavani gayəṅ ba. Adaba pakama ya ti ahəraya a ma ge mis ba ni ti àsabikia ka məbəruf a palam. »

Ahay gərgəri cə

(Meciyyə 7.24-27)

⁴⁶ Yezu àdəm keti : « Lekuləm kəhumu : “Bay geli, Bay geli,” mək kəgrum ere ye ti nəhi ana kəli ni do ni ti kamam ? ⁴⁷ Tamal mis àra afa goro a, ècia ma goro a mək agray ere ye ti nəhi ni ti, àzavu ata way ? ⁴⁸ Àzavu ti ata mis ya àləm ahay gayəṅ lala ni. Wudaka àləm ti àsaba asak gana, èli zileṅ mək àfəkadkibiyu asak ga ahay ni ka akur. Nahkay ka ya ti yam àtamkibiyu ka zalaka, àzlal ahay ni ti àgri arəṅa ndo. Adaba mam, maslaṅa nani àləma ahay gayəṅ na lala. ⁴⁹ Ay tamal mis ècia ma goro a mək àgray ere ye ti nəhi ni do nahəma, àzavu ata mis ya àləm ahay gayəṅ, àsaba asak gana ndo ni. Nahkay ka ya ti yam àtamkibiyu ka zalaka, àzlal ahay ni ti èmbedkaba huya. Ahay gani nani àmbədkaba besəkbesək. »

Yezu ahəṅgaraba evidi ga bay ga ndam slewja ga ndam Rom a

(Meciyyə 8.5-13)

7 Ka sarta ya ti Yezu àhia ma na dək ana mis a àndava nahəma, àsləka òru a Kafarnahum. ² Eslini ti zal nahaṅ àbu, naṅ bay ga ndam slewja ga ndam *Rom. Evidi gayəṅ àbu, ay ti bay ga ndam slewja ni awayay naṅ dal-dal. A vad nahaṅ evidi ni àra èbesey do, awayay amət. ³ Bay məgur ndam slewja ni àra ècia ma ya tədəmki ka Yezu na ti àslərkibiyu gədəkani ga ndam *Zəde ndahaṅ ti tēgri kam-kam, māra māhəṅgariaba evidi gayəṅ na. ⁴ Nday nakəṅ tàra tìnjikia ka Yezu a ti tàhəṅgalay naṅ dal-dal, tədəm ahkado :

« Àgəski kəgri ere ye ti èhindifəka ni kwa, ⁵ adaba awayay leli ndam Zəde ni ; àləmi ahay geli ya mahəṅgalavù Melefit ni ana leli ti naṅ. »

⁶ Yezu nakəṅ àra ècia pakama gatay na ti tàsləka akaba tay a. Tòru tìnjəa a magam ga bay ga ndam slewja na wudək ti bay ga ndam slewja ni àslərkibiyu zləbəba gayəṅ ndahaṅ ga məhiani : « Bay goro, kəgribiyu daliya ana ahər gayək ga marana ba, adaba nu mis ga marona afa goro a di do. ⁷ Nu nuani day nərəkukoru ndo ni ti adaba nəhi ana ahər goro nisli mərəkukani do. Dəmbiyu ma bəlaṅ ciliṅ, nahkay ti bay məgru təwi ni aṅgaba. ⁸ Nu gani day təbu təgur nu, nu day nəbu nəgur ndam slewja goro. Tamal nəhi ana bəlaṅ gatayani : “Ru !” ti, akoru. Tamal nəhi ana nahaṅ : “Ra !” ti ni, ara. Tamal nəhi ana bay məgru təwi : “Gray ere hini” ti, agray ere gani. » ⁹ Yezu àra ècia ma ga bay ga ndam slewja ya təhəṅgribiyu na ti àgria ejep a dal-dal. Naṅ nakəṅ àmbatkibiyu ma ke mis dal-dalani ya tadəbay naṅ ni tuwəli, àhi ana tay ahkado : « Nəhi ana kəli nahəma, day-day nədi ahər ana mis ya ti afəku ahər akada naṅ hini ni ndo. Ku e kidiṅ ga ndam *Izireyel bu day nədi ahər ndo. » ¹⁰ Nday ya təslərkioru tay ka Yezu ni tàra tàsləkabiya nahəma, tədi ahər ana evidi ga bay ni aṅgaba lala.

Wur ga wal madakway nahaṅ àməta, Yezu ahəṅgaraba naṅ a

¹¹ Eslini Yezu òru a kəsa nahaṅ vu təzalay Nayiṅ. Naṅ àbu akoru ti ndam madəbay naṅ ni akaba mis dal-dal tadəboru naṅ. ¹² Ka ya ti ènjəa ka ma ga kəsa na ti èpi təbu təzoru mis e evid vu ka slalah huya. Maslaṅa ya àmət ni ti wur mendəlik ga wal madakway. Məṅ ga wur ni naṅ àbu akoru ke mindiviṅ, mis a kəsa bu kay tadəboru naṅ. ¹³ Bay geli àra èpia naṅ a ti àsia cicihi a àsabay, àhi ahkado : « Kìtəwi ba. » ¹⁴ Eslini àhədək-fəṅjiyu kà tay, ènjifiṅ kà slalah ge kisim ni. Nahkay nday ya ti təzay kisim ni ticik, mək Yezu àhi ana kisim ni : « Wur dagwa, nəhuk nahəma, pidekvu. » ¹⁵ Yezu àra àhia nahkay ti mis ni èpidekvu, ànjəhad digəs, àdi ana mazlapani. Eslini Yezu àhi ana məṅ ga wur ni : « Ehi, za wur gayək a. » ¹⁶ Mis ye eslini ni tàra tipia ti təgra aṅgwaz a àsabay, nahkay təzləbay Melefit, tədəm : « Bay mahəṅgaray *pakama ge Melefit gədəkani àṅgazlava e kidiṅ geli ba. » Tədəm keti : « Melefit àra ga mahəṅgay ndam gayəṅ a. » ¹⁷ Nahkay ti mis ya ka had ga ndam *Zəde ni dək akaba mis ya kà gəvay gatay ni dək ticia ere ye ti Yezu àgray na.

Zəṅ bay məbaray mis ni aslərkioru mis ka Yezu

(Meciyyə 11.2-19)

¹⁸ Ndam madəbay Zəṅ bay məbaray mis ni tàra ticia ma na ti təhəṅgri ana Zəṅ, mək Zəṅ nakəṅ àzalay mis cə e kidiṅ ga ndam madəbay naṅ ni bu, ¹⁹ àsləroru tay afa ga Bay geli. Àhi ana tay ahkado : « Humi ahkado : “Nak ti *Bay gədəkani ya amara ni tək, day ti māhətay maslaṅa nahaṅ aw ?” » ²⁰ Nahkay nday nakəṅ tàra tìnjikia ka Yezu a ti təhi : « Zəṅ bay məbaray mis ni àslərkioru »

biyu leli afa gayak ti mēhuk : “Nak ti Bay gəḏakani ya amara ni tək, day ti mähətay maslaŋa nahaŋ aw ?” »

²¹ Ka sarta gani nani ti Yezu naŋ àbu ahəŋgaraba mis a kay ya tēbesey do na akaba mis kay ya seteni təniviya ana tay na. Àhəlikaba eri ana ndam wuluf a kay daya. ²² Kələŋ gani àhəŋgrifəŋ ana ndam ya Zeŋ àslərki biyu tay ni. Àhi ana tay ahkado : « Dəgum kəŋgahadumi ana Zeŋ ere ye ti kipurəm ni akaba ya kicəm ni. Humi ndam wuluf tēbu tipi divi, ndam dəra təsawaday lala, ndam ambələk tigia mis njəlatana, ndam makwaya tici slimi, mis məmətani təŋgaba ; ndam talaga day ticia Ma Məweni Sulumana. ²³ Humi keti : “Maslaŋa ya ti èjikia ke divi azuhva nu a do nahəma, mähərvu.” »

²⁴ Ndam ya ti Zeŋ àslərki biyu tay ka Yezu ni təra tāsələka ti Yezu àzlapaki ke Zeŋ, àhi ana mis dal-dalani ni ahkado : « Kədəgum a huḏ gili vu ti ga mipibiya mam ? Kipurəmbiyu ti mavram ya aməḏ adaday ni tək ? ²⁵ Do ni ti kədəgum kipurəmbiyu ti mam ? Mis məbakabu azana sulumani akada ga bay ni tək ? Aha, ndam ya tabakabu azana ga siŋgu kayani akaba zlam gatay àbu kayani ni ti nday a ahay ga bəbay bu timey. ²⁶ Ay ti kədəgum kipurəmbiyu ti mam ? Kipurəmbiyu bay mahəŋgaray *pakama ge Melefit aw ? Iy, naŋ gani. Nəhi ana kəli nahəma, naŋ ti àtama bay mahəŋgaray pakama ge Melefit a. ²⁷ Kəsəruma, àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu, Melefit àhi ana Bay gəḏakani ya amara ni nahkay hi :

“Nihiti ni nu nəbu nəsləruru bay məslər goro nahaŋ kama gayak

ti məslamatukkabu divi.” †

« Maslaŋa ya ti Melefit àslərbiyu ni ti Zeŋ. ²⁸ Nəhi ana kəli keti : Zeŋ ti àtama mis ya tiwi tay na dek àna gəḏakana. Ku tamal nahkay nəŋgu ni, bay ya ti naŋ gəziteni ge mis dek a *Məgur ge Melefit bu ni ti àtama naŋ a. ²⁹ Mis dal-dalani ni akaba ndam *məhəl hadam ni təgəskabá ma ge Zeŋ na. Təsəra Melefit ti naŋ jireni, nahkay nday gani tawayay ti Zeŋ *məbaray tay. ³⁰ Ay ti ndam *Feriziyəŋ akaba ndam *məsər Wakita ge Melefit ni təgəskabu ere ya Melefit awayay avi ana tay ni ndo, nahkay tawayay ti Zeŋ məbaray tay ndo. »

³¹ Yezu àhi ana tay keti : « Mis ye e hini vu ni ti nəgurəŋ tay kà way ? Nday akada way ? ³² Nəhi ana kəli nahəma, nday akada ga bəza manjəhadani e mite bu ni. Nday ndahaŋ təhi ana ndahaŋ ni ahkado : “Mivia slelim ana kəli a, day kəhəbumfəŋ ndo ; midia limis ge kisim ana kəli a, day kitəwəm ndo.” ³³ Nəḏəm nahkay ti adaba Zeŋ bay məbaray mis ni àra. Àra ti àzum *dipeŋ do, èsi zum do. Nahkay lekələm kədəmum seteni àniviya. ³⁴ Nu *Wur ge Mis ti ni nàra. Nàra ti nu nəbu nəzum dipəŋ, nəbu nisi zum. Nahkay lekələm kədəmum nu zal huḏ, nəvi vu goro ana zum. Kədəmum nu zləba ga ndam *məhəl hadam akaba ga ndam magudar zlam ndahaŋ. ³⁵ Ay ti ndam ya təgəskabu məsər zlam ge Melefit ni dek təsəra Melefit àsəra zlam edediŋ a. »

Yezu naŋ a ahay ga Simu zal Feriziyəŋ ni bu

³⁶ Eslini zal *Feriziyəŋ nahaŋ slimi gayanəŋ Simu àzalu Yezu afa gani a magam ga məzumkabu zlam. Yezu òru ènjəa ti àhuriya a ahay vu, tənjàki ka məzum zlam. ³⁷ Wal hala nahaŋ àbu a kəsa gani nani bu. Àra ècia ti Yezu naŋ àvu azum zlam a ahay bu afa ga zal Feriziyəŋ ni ti àrəkioru àna tersel a kolombu sulumani bu. ^{†38} Àra àhuriya a ahay ni va ti ècik kələŋ ga Yezu, kà gəvay ga asak gayanəŋ, naŋ àbu etəwi. Naŋ àbu etəwi ti yam tuway gayanəŋ ni àbara asak ga Yezu a cəraḏ, mək wal ni àtəmadkia yam tuway na àna məhər ga ahər gayanəŋ a ; kələŋ gani àfəki ma ka asak ga Yezu, ‡ mək àbəki tersel ni ka asak ni. ³⁹ Zal Feriziyəŋ ya àzalu Yezu afa gani ni àra èpia nahəma, àhi ana ahər : « Naŋ hini ti bay mahəŋgaray *pakama ge Melefit do. Tamal naŋ bay mahəŋgaray pakama ge Melefit ti akal àsəra wal hini ya enjifəŋ ni ti naŋ wal hala. » ⁴⁰ Yezu àra àsəra ere ye ti naŋ ajalay a ahər gayanəŋ bu na ti àhi ahkado : « Simu, ma goro àbu nawayay nəhuk. » Simu nakəŋ àhi : « Dəm, məsi. » ⁴¹ Mək Yezu àhi : « Mis ndahaŋ cə təkəla duwa afa ga zal nahaŋ a ; bəlaŋ gani àkələy jik diŋ diŋ zlam, naŋ nahaŋ ni ti ni jik kru kru zlam. ⁴² Nday cecəeni siŋgu àfəŋ kà tay ga məpəlani bi nahəma, bay ga duwa ni àhi ana tay cəeni : “Kəpələmu duwa goro ni va ba.” » Yezu àhi ana Simu nakəŋ keti : « E kidiŋ gatay cəeni ni bu ni ti way aməgri səsə kay ana bay ga duwa ni way ? » ⁴³ Eslini Simu àhəŋgrifəŋ, àhi ahkado : « Nətamahay maslaŋa ya ti tēmbərfəŋ siŋgu kayani ni. » Yezu àhi : « Ma gayak ti jiri. »

⁴⁴ Eslini Yezu àmbatki biyu ma ka wal ni mək àhi ana Simu ahkado : « Kipi wal hini do aw ? Ka ya ti nəhəraya a ahay va afa gayak a ni ti kəcəhubiyu yam ga *məbaray asak ndo. Ay wal hini ti àbarua asak àna yam tuway a mək àtəmadkua àna məhər ga ahər gayanəŋ a. ⁴⁵ Nak kəgru sa àna məfəku ma ka tuwər ndo. Ay ti wal ni kwa nəhəraya àmbrəŋ məfəku ma ka asak ndo. ⁴⁶ Nak kəgəskabu nu àna magraku amal ka ahər ndo. Ay ti wal ni àbəkua tersel ka asak a. ^{†47} Nahkay nəhuk nahəma, àgrua səsə a kay, àwaya nu a kay, nani dek ti adafaki zlam magudarani gayanəŋ kayani ni məmbərfəŋana. Ay ti maslaŋa ya ti zlam magudarani gayanəŋ gəzət mək tēmbərfəŋa ni ti àwayay bay ya àmbərfəŋa ni kay do. » ⁴⁸ Mək Yezu àhi ana wal ni : « Zlam magudarani gayak ni məmbərfukana. » ⁴⁹ Nday ya təzumkabu zlam akaba Yezu ni təra ticia ma gayanəŋ na ti təhi ana ahər : « Way hini ku zlam magudarani ge mis nəŋgu ambərfəŋa ni way ? » ⁵⁰ Eslini Yezu àhi ana wal ni ahkado : « Melefit àhəŋga kur a adaba kəfəkua ahər a palam. Sləka àna sulumani gayanəŋ a. »

†† Kolombu gani nani ti təgray àna akur sulumani ya təzalay elbetir ni, siŋgu gani kay. ‡ Məfəki ma ke mis ti adafaki mawayavani ahkay do ni magray səsə. †† Ka sarta gani nani ti, ka ya ti təzalakabu mis ga məzum zlam mək maslaŋa gani ènjia afa gatay ni ti təcəhibiyu yam ga məbaray asak, təgri sa ana məfəki ma ka tuwər, akaba tagraki amal ka ahər. Ay zal Feriziyəŋ ni àgri zlam nday nani ana Yezu ndo.

† Malasi 3.1.

Wál ya tadəboru Yezu ni

8 Yezu òru a kəsa gəđákani akaba a kəsa cib-cibeni vu, àcahi zlam ana mis, àhi *Ma Məweni Sulumani àki ka *Məgur ge Melefit ana tay. Ndam mađəbay naŋ kru mahar cəeni ni tòru akaba naŋ, ² wál ndahaŋ day tòru akaba naŋ. Wál nday nani ti Yezu àgariaba seteni ana ndahaŋ e kidiŋ gatay ba, ndahaŋ ti ni àhəŋgaraba tay a arməwər ba. Slimi ga wál nday nani nday hi : bəlaŋani Mari ya təzalay Mari ga kəsa Magədala ni. Naŋ ti Yezu àgariaba seteni adəskəla. ³ Nahaŋ ni Zeni wal ga Səza ; Səza gani nani zal asak ga bay *Erot. Nahaŋ ni ti ni Səzeŋ akaba wál nday ndahaŋ kay. Ka gani nani wál nday nani təbu təjənaki ata Yezu akaba ndam gayaŋ kru mahar cəeni ni àna elimeni gatay gatayani.

Bay mabəhad hilfi ga zlam

(Meciyə 13.1-9 ; Mark 4.1-9)

⁴ Eslini mis təsləkabiya a kəsa gərgərani ba dek, tərəkia ka Yezu a. Təra təcakalava ti Yezu àhi ma ana tay àna ma *gozogul. ⁵ Àhi ana tay ahkado : « Maslaŋa nahaŋ àhəraya òru e gili ga mabəhad hilfi ga zlam. Naŋ àbu abəhadoru hilfi ga zlam ni ti bal gani àdəgoru e divi bu. Nahkay mis təcəlki, eđidiŋ day təndaba. ⁶ Bal gani keti àdəgoru ka pəlad ya had àhəcaki ni, nahkay ka ya ti àfətaya nahəma, àhəraaba adaba yam àhəci. ⁷ Bal gani keti àdəgiyu a adak vu. Ka ya ti àfətaya, àbu adək nahəma, adak ni təngecekabá. ⁸ Bal gani keti àdəgoru ka had sulumani. Àra àfətaya ti àbi bəza. Ku ahàr gani bəlaŋ tekeđi bəza agray diŋ. » Yezu àra àhia ma na ana tay a nahkay ti àzlacay, àđəm : « Maslaŋa ya ti slimi àfəŋ ge mici zlam nahəma, mīci lala ! »

Yezu adəm ma àna ma gozogul ti kamam

(Meciyə 13.10-17 ; Mark 4.10-12)

⁹ Ndam mađəbay Yezu ni tēhi ahkado : « Dəfiaba ma *gozogul na ana leli a. Awayay adəmvaba mam ? »
¹⁰ Yezu àhəŋgrifəŋ ana tay, àhi ana tay ahkado : « Lekələm ti Melefit àđəfikiba zlam maŋgahani àki ka Məgur gayaŋ na ana kəli a, ti kəsərum. Ana mis ndahaŋ ti àđəfikiba ana tay a vay-vay ndo. Àhi ana tay àna ma gozogul ciliŋ. Melefit àgray nahkay ti “Ku tamal taməŋjaləŋ ka zlam nəŋgu ni, tipi ba ; ku tamal təbi slimi ana pakama nəŋgu ni tici ba.” † »

Yezu adafaba ma gozogul ga bay mabəhad hilfi ga zlam na

(Meciyə 13.18-23 ; Mark 4.13-20)

¹¹ Yezu àhi ana tay keti : « Ma *gozogul ni awayay adəmvaba ti nahkay hi : hilfi ga zlam ya təbəhad ni, àzavu akaba pakama ge Melefit. ¹² Mis ndahaŋ təbu, nday akada divi ya ti hilfi ga zlam àdəgaki ni : ticia pakama ge Melefit a, ay *Seteni ara ahəliaba pakama nana ana tay a ahàr ba. Awayay ti təfəki ahàr ke Melefit ba. Adaba tamal təfəki ahàr ke Melefit ti Melefit ahəŋgay tay. ¹³ Mis ndahaŋ day təbu, nday akada

† Izayi 6.9.

pəlad ya ti hilfi ga zlam àdəgaki ni : ticia pakama ge Melefit na ti təgəskabu àna məmərani. Ay pakama nani àhuriviyu ana tay a məbəruf vu do, akada ge sliri ya ti tòru a had vu do ni. Nahkay ti təfəki ahàr ke Melefit ga hayaŋani ciliŋ. Ka ya ti ticia zləzladana ti təmbrəŋ, təfəki ahàr va do həya. ¹⁴ Mis ndahaŋ təbu, nday akada hilfi ga zlam ya ti àdiyu a huđ ga adak vu ni : ticia pakama ge Melefit a ti təgəskabu. Ay ku tamal təgəskabá nəŋgu ni, maŋalay ahàr kay ariva ana tay a, təjalaki ahàr ke elimeni akaba zlam ndahaŋ ya tigi eri ni. Zlam nday nani təngecekabu zlam akada ga adak ni ; ndam nday nani təbu akada ga zlam ya àbia bəza ti bəza gani təndəh ndo ni. ¹⁵ Hilfi ga zlam ya àdəgoru ka had sulumani ni təzavu akaba mis ya məbəruf gatay sulumani, tawayay Melefit ni. Nday gani ticia ma ge Melefit na ti àgəzəlki ahàr ka tay do. Nahkay takoru àna naŋ kama kama, təmbrəŋ do, tagray zlam sulumani akada ga zlam ya ti abi bəza ni. »

Pakama àki ke cəŋgel

(Mark 4.21-25)

¹⁶ Yezu àhi ana tay keti : « Maslaŋa ya ti ebeftəy cəŋgel ti ahəmbaki mandaray, ahkay do ni afiyu a zuh slalah vu ni ti àbi. Afəkad ka məlaŋ zaŋani sawaŋ, adaba awayay ti ndam ya təhuriyu a ahay vu ni tipi masladay ge cəŋgel ni. ¹⁷ Nəđəm nahkay ti adaba zlam ya ti maŋgahani ni dek amaŋgazlavu, zlam ya ti madafani faŋ do ni dek emicivu vay-vay daya. ¹⁸ Nahkay bumi slimi lala ahəmamam ti kicəm pakama ni. Adaba maslaŋa ya ti zlam gayaŋ àbu ni ti atəvikivu. Ay maslaŋa ya ti zlam gayaŋ àbi nahəma, ku zlam gəziteni ya ti àđəm àŋgəta ni day atəzafəŋa. »

Məŋ ga Yezu akaba bəza ga məŋ ga Yezu

(Meciyə 12.46-50 ; Mark 3.31-35)

¹⁹ Eslini ata məŋ ga Yezu akaba bəza ga məŋ ga Yezu tərəkia ka Yezu a. Təra tiŋjia ti tisliki mərəkiani disl kok-sah adaba mis təvu ka məlaŋ gani nani dal-dal. ²⁰ Nahkay mis təhikabiyu ma, tēhi : « Ata muk akaba bəza ga muk təbu e mite bu, tihindi kur. » ²¹ Yezu nakəŋ àhəŋgrifəŋ ana tay, àhi ana tay ahkado : « Mmawa akaba bəza ga mmawa nahəma, nday ya ti təbi slimi ana pakama ge Melefit, mək tagray təwi àna naŋ ni. »

Yezu azlacaki ka aməd

²² A vad nahaŋ Yezu àcəliyu a *slalah ga yam vu akaba ndam mađəbay naŋ ni, àhi ana tay : « Tokumum, mədəgum gwar ke ledi ga dəluf ni. » Nahkay nday nakəŋ təsləka. ²³ Nday təbu takoru ti Yezu àdiya e dəwir va daŋ. Ka ya ti naŋ àvu e dəwir bu ni ti aməd gəđakani àkəzlabiyu ka ahàr ga yam ni, mək yam ni àjabasliyu a slalah ga yam ni vu, awayay arəhvu wudak, nahkay gəzit akal tizi kədap. ²⁴ Eslini ndam mađəbay naŋ ni təhəđakfəŋiyu, tēpidək naŋ, tēhi : « Gəđakani, gəđakani, məbu miji timey ! » Yezu nakəŋ àra èpidəkva ti àzlacaki ka aməd ni akaba ka yam ya ti

acëloru agavëla ni bëra. Àra azlaca nahkay ti amëd ni àmbrënj makëzlani, yam ni day àmbrënj madadani, yam ni ègia degika. ²⁵ Yam ni àra ègia degika ti Yezu àhi ana ndam madëbay nañ ni ahkado : « Këfumku ahàr do ni ti ahëmamam ? » Ndam madëbay nañ ni aņgwaz àwëra tay a dal-dal, adaba ere ye ti tìpi ni àgria ejep ana tay a àsabay. Tëzlapay e kidiņ gatay bu, tëdëm ahkado : « Nañ hini ti way ? Amëd akaba yam day àhi ma ana tay, ticiiki slimi ni ! »

Yezu agariaba seteni a kay ana zal Zerasa a
(Meciyë 8.28-34 ; Mark 5.1-20)

²⁶ Nday nakënj tìnjyü ke ledi ga dëluy ni. Ledi nani ka had Zerasa, ndeva ndeva akaba had *Gelili. ²⁷ Zal nahanj àbu ga kësà nani ; seteni tèniviü a ahàr vu, àpësa àbakabu zlam ndo, àndëhad a ahay bu ndo daya. Mëlanj gayan ti e kidiņ ge mindiviņ bu. Àra èpia Yezu nañ àbu ahëraya a *slalah ga yam ni ba ni ti àzlah kay kay, àrëkia. Àra ènjikia ti àbëhadì mirdim, àdëd kè meleher gayan. Àhi àna zlahay ahkado : « Nak Yezu Wur ge Melefit nañ agavëla driņ ti kadëbafua mam ? Nëgruk kam-kam, këgru daliya ba ti. » ²⁹ Àdëm nahkay ti adaba Yezu àhi ana seteni ni : « Hëraya a maslanja hini ba. » Zal nani ti kwa ahaslani seteni ni àgray nañ sak kay. Ka ya ti nañ àbu agray nañ ni ti mis tëwëla àna jëjirbi a, tëbiviya sisel a asak va akaba tëjëga nañ a. Akaba nani dek ètiri ndo, èhebëkaba zlam ya tëwël nañ àna nañ na, mëk seteni ni àzoru nañ a huđ gili vu. ³⁰ Zal seteni ni àra àhia ana Yezu a « Këgru daliya ba » ti Yezu àhi : « Slimi gayak way ? » Àhi : « Slimi goro Gaslka. » Àdëm nahkay ti adaba seteni tèniviü kay. ³¹ Eslini seteni nday nani tëbu tægri kam-kam ana Yezu, tëhi : « Këgaroru leli e *evid gëdäkani vu ba ti. † »

³² Mëdrës tëbu kay tægum zlam ka ahar bëlanj a hëma bu. Nahkay seteni ni tëhi ana Yezu : « Kam-kam, mëhüriviü ana mëdrës tegëni ti. » Mëk Yezu nakënj àvi divi gani ana tay. ³³ Yezu àra àvia divi gana ana tay a ti seteni ni tëslëkiaba ana zal nakënj a, tëcëliviü a ahàr vu ana mëdrës ni. Nahkay mëdrës ni dek tëndaya ahàr a kirim-kirim, tëra tëdëguyü a dëluy ni vu cizliv cizliv, mëk yam ni àbazla tay a. ³⁴ Ndam mëjëgay mëdrës ni tëra tìpia ere ye ti àgravu na ti tëdëgiki ana hwa tidizl, tëņgëhadìoru ma gani ana ndam ya a kësà bu ni akaba nday ya ti e gili ni. ³⁵ Mis tëra ticia ma na ti tëhëraya ge mipi ere ye ti àgravu na, tërëkia ka Yezu a. Tëra tìnjia ti tìpi zal ya ti seteni tëslëkiaba ni, àņgaba ègia sulumana, nañ manjëhadani digësa kà gëvay ga asak ga Yezu, mëbakabu azana gayan ka vu. Tëra tìpia nañ a ti aņgwaz àdëgakia ka tay a dal-dal. ³⁶ Eslini mis tëbu, tìpia ga Yezu ya àhëņgaraba zal ya seteni tèniviü na, tëņgëhadì ma gani ana mis ya tëra ni. ³⁷ Ndam ga had Zerasa dek tëra ticia ma gani nana ti tëhi ana Yezu mëslëka ka had gatay a, adaba aņgwaz àdëgakia ka tay a àsabay. Nahkay Yezu àhürüü a slalah ga yam ni vu, awayay aslëka. ³⁸ Eslini zal ya ti seteni tëslëkiaba ni

† Evid gëdäkani ti mëlanj ya tëdëm a huđ ga had vu ni. Melefit amëbiü seteni dek e evid gani vu hayan, këlënj gani ka mandav ga mëlanj ti amatrabkivu tay ga kanyani.

àhi ahkado : « Nadëboru kur ti. » Yezu àhi : « Aha ! Slëka, ³⁹ ñgoru a magam gayak, kàru kàņgëhadì ere ye ti Melefit àgruk ni dek ana mis. » Nahkay zal nakënj àslëka, òru àņgëhadì ere ye ti Yezu àgri ni dek ana ndam ga kësà ni dek.

Yezu ahëņgaraba wal nahanj akaba wur dahalay a
(Meciyë 9.18-26 ; Mark 5.21-43)

⁴⁰ Yezu àņgoru gwar ke ledi ga dëluy ni akaba ndam madëbay nañ ni. Tòru tìnjëa ti mis dal-dal tëgëskabà Yezu àna mëmërana, adaba nday dek tëbu tëjëgay nañ. ⁴¹ Eslini zal nahanj nañ àbu, slimi gayan Zayros, nañ gëdäkani ga ahay ga *mahëņgalavü Melefit, àrëkia ka Yezu a, àbëhadì mirdim grik meleher ndib ana had kà asak ga Yezu. Àhëņgalay nañ, àhi môru a magam afa gani, ⁴² adaba wur gayan awayay amët. Wur nani ti wur dahalay, vi gayan agray kru mahar cë. Zal nani ti wur gayan nahanj àbi.

Yezu nañ àbu akoru afa gani ti mis dal-dalani ni tëvelinja ahàr a, mësufani tekedì àsuf koksah. ⁴³ Eslini wal nahanj àbu, mimiz aslëkafëņa agray vi kru mahar cë. [Ègwejelekaba zlam gayan a dek afa ga ndam mësar haf a ay ti] maslanja bëlanj èsliki mahëņgaraba nañ a ndo. ⁴⁴ Nahkay wal ni àhëdäkfëņbiü kà Yezu gwar këlënj, ènjifin kà ma ga azana gayan. Àra ènjifin ti mimiz ya aslëkafëņa ni àmbrënj nañ, wal ni àņgaba hëya. ⁴⁵ Eslini Yezu àdëm : « Way ènjifu way ? » Ku way way do àdëm : « Nu do, » mëk Piyer àhëņgrifëņ, àhi ahkado : « Gëdäkani, mis ni damkulkul timey ! » ⁴⁶ Yezu àdëm : « Aha ! Mis ènjifua, adaba nësëra njëda goro àhëņgaraba maslanja. » ⁴⁷ Wal ni àra àsërkia àbu koksah nahëma, àrëkia ka Yezu a àna mëgëgërani slab slab, àbëhadì mirdim meleher ndib ana had, àņgëhadaya ere ye ti àzëkiü nañ ti mìnjinjif kà azana ga Yezu ni kè meleher ge mis na dek. Àņgëhadaya gayan ya àņgaba hëya ni ana tay a daya. ⁴⁸ Eslini Yezu àhi ahkado : « Wur goro ni, Melefit àhëņga kur a adaba këfëkua ahàr a palam. Slëka, ru àna sulumani. »

⁴⁹ Ka ya ti Yezu nañ àbu azlapay nahkay ni ti maslanja nahanj ènjia. Maslanja gani nani àslëkabiya afa ga gëdäkani ga ahay ga mahëņgalavü Melefit na, àhi : « Wur gayak nakënj èndeverva. Kìwisiri ahàr ana mësi va ba. » ⁵⁰ Yezu àra ècia ma nana ti àhi ana Zayros ahkado : « Aņgwaz àwër kur ba, fëku ahàr cilin, Melefit amahëņgaraba nañ a. » ⁵¹ Nahkay tòru afa ga Zayros nakënj.

Yezu òru ènjëa ti àcafëņa mis a dek ga mëhürüü a ahay vu akaba nañ a. Àvi divi ana ata Piyer, Zëņ, Zek akaba bëņ ga wur ni ata mëņ ga wur ni ga mëhürüü akaba nañ cilin. ⁵² Mis ya tëbu eslini ni dek tëbu tagray delëwë, titëwi wur ni. Ay ti Yezu àhi ana tay ahkado : « Kìtëwëwë ba. Wur ni àmët ndo, nañ àbu enji dëwir timey. » ⁵³ Àra àhia pakama ana tay a nahkay ti tëyefin, adaba tësëra wur na àmëta àndava. ⁵⁴ Eslini Yezu àzay ahar ga wur ni, àzalay nañ, àhi : « Wur goro ni, pidëkvu. » ⁵⁵ Àra àzala wur na nahkay ti sifa àņgiva ana wur na mëk ècik cëkwad hëya. Eslini Yezu àhi ana tay tëvi zlam mëzumani. ⁵⁶ Ere ye ti àgravu ni àgria ejep

ana ata bəŋ ga wur nday ata məŋ ga wur na əsabay. Ay Yezu əhi ana tay : « Kəhumi ma gani ana maslaŋa ba. »

Yezu aslər ndam asak gayan kru mahar cəeni ni
(Meciyə 10.5-15 ; Mark 6.7-13)

9 A vad nahaŋ Yezu əzalakabu ndam gayan kru mahar cəeni ni, əvi njeɗa ana tay ga misliki magaria-ba seteni weley weley do dek ana mis a akaba ga mahəŋgaraba mis a. ² Awayay asləroru tay ga məhi pakama ana mis əki ka *Məgur ge Melefit akaba ga mahəŋgaraba ndam ga arməwər a. ³ Əhi ana tay ahkado : « Kədəgum nihi nahəma, kəzum zlam a ahar vu ba ; ku aday, ku mbolu, ku zlam məzumani, ku siŋgu. Kəhəlum endəwi cə cə ba daya. ⁴ Ay tamal maslaŋa əhəliya kəli a ahay va afa gana nahəma, njehaduma eslina ; kəmbatum ahay nahaŋ ba duk abivoru ana vad gekəli ya akəsəkuma ni. ⁵ Ka mələŋ ya ti akəhurumiyyu, təgəskabu kəli do nahəma, sləkumaba a kəsa nani ba. Ka ya ti kəsəkuma ni ti təkumkaba had kə asak gekəli a. [†] Nahkay ti atəsərki ka magudar zlam gatay ni. »

⁶ Nday nakəŋ təhəlvi, təsləka təhioru *Ma Məweni Sulumani ana mis a kəsa gərgərani bu dek ; təhəŋgaraba ndam ga arməwər a ka mələŋ ya ti tōru na dek.

Pakama ya tədəmki ka Yezu ni ahəli ahər ana bay Erot
(Meciyə 14.1-12 ; Mark 6.14-29)

⁷ Erot bay Gelili ni əra əcia pakama ge mis ya ti tədəmki ka Yezu na dek ti əhəlia ahər a, adaba mis ndahaŋ tədəm Yezu ti naŋ Zeŋ bay məbaray mis ni, əŋgaba e kisim ba. ⁸ Mis ndahaŋ ti ni tədəm Eli bay mahəŋgaray *pakama ge Melefit ni əŋgazlavu. Mis ndahaŋ keti tədəm naŋ biliŋ ga ndam ya təhəŋgaray pakama ge Melefit ahaslani ni, əŋgaba e kisim ba. ⁹ Es-lini Erot zla ti ədəm ahkado : « Nəkəlkia ahər ke Zeŋ a, ay ti maslaŋa ya ti nici təzlapaki ni ti nani way ? » Nahkay ti awayay mīpi Yezu.

Yezu avi zlam məzumani ana mis dəbu zlam
(Meciyə 14.13-21 ; Mark 6.30-44 ; Zeŋ 6.1-14)

¹⁰ A vad nahaŋ ndam *asak ga Yezu ni təsləkabiya ka mələŋ ya Yezu əsləroru tay na. Təra təsləkabiya ti təŋgəhadiaba ere ye ti təgrabiyu na dek. Es-lini Yezu nakəŋ əhəl tay ka ahər gatay ciliŋ, tōru gwar a kəsa nahaŋ vu ; slimi ga kəsa ni Beceyda. ¹¹ Mis dal-dalani ni təra ticia Yezu ədoru a Beceyda ti tədəboru naŋ a asak vu. Təra tənjkia ka Yezu a ti Yezu nakəŋ əgəskabu tay, əzlapiki ka Məgur ge Melefit ana tay, əhəŋgaraba ndam ya tēbesey do na daya.

¹² Fat əra əndəhadə ahər a zla nahəma, ndam madəbay naŋ kru mahar cəeni ni təhədəkfəŋjiyu, təhi ahkado : « Hi ana mis ni dek təsləka, tōru a kəsa gərgərani ni vu ahkay do ni tōru a ahay ge mis ye e gili ni vu, tədəboru zlam məzumani akaba mələŋ mandəhadəni, adaba ahalay ti leli a huɗ gili bu. » ¹³ Es-

[†] Mətukkaba had ga kəsa kə asak a ti adafaki təmbərba ndam ga kəsa ni, təwayay tay va do.

lini Yezu əhəŋgrifəŋ ana tay, ədəm : « Lekələm lekələmeni vumi zlam məzumani ana tay. » Nday nakəŋ təhəŋgrifəŋ, təhi : « *Dipeŋ əfəŋ kə leli zlam təkivu kilif cə ciliŋ. Kawayay ti mōru məsukumibiyu zlam məzumani ana mis dekeni hini aw ? » ¹⁴ Mis zawalani ye eslini ni agray dəbu zlam. Yezu nakəŋ əhi ana ndam madəbay naŋ ni : « Humi ana mis ni ti tənjəhada njeŋluluk kru kru zlam, kru kru zlam. » ¹⁵ Ndam madəbay naŋ ni təgray ere ye ti naŋ əhi ana tay ni. Nahkay mis ni tənjəhadkabu njeŋluluk. ¹⁶ Es-lini Yezu nakəŋ əhəl dipəŋ zlamani təkivu kilif cəeni ni, əmənjoru e melefit vu, əgri səsə ana Melefit əki ka zlam məzumani nday nani. Əra əgria səsə a ti əsekəba, əbi ana ndam madəbay naŋ ni ti tidi ana mis dal-dalani ni. ¹⁷ Mis ni dek təzum təzum, tərəhkəba. Kələŋ gani təcəkalakabu məgəjəni gani, tərəhvū hətək kru mahar cə əna naŋ.

Piyer adəm Yezu naŋ Krist Bay gədəkani ya amara ni
(Meciyə 16.13-19 ; Mark 8.27-29)

¹⁸ A vad nahaŋ Yezu naŋ əbu cak, ahəŋgalay Melefit. Ndam madəbay naŋ ni day təbu eslini. Yezu əhindifiŋa ma kə tay a, əhi ana tay ahkado : « Mis dal-dalani ya tadəbay nu ni ti tədəm nu ti nu way ? » ¹⁹ Nday nakəŋ təhəŋgrifəŋ, təhi : « Mis ndahaŋ tədəm nak Zeŋ bay məbaray mis ni, mis ndahaŋ tədəm nak Eli, mis ndahaŋ ti ni tədəm nak biliŋ ga ndam ya təhəŋgaray pakama ge Melefit ahaslani ni, əŋgaba e kisim ba. » ²⁰ Es-lini naŋ nakəŋ əhi ana tay keti : « Lekələm ti kədəmum nu ti nu way ? » Piyer əhəŋgrifəŋ, əhi ahkado : « Nak *Krist *Bay gədəkani ya Melefit əslərbiyu ni. »

Yezu adəm aməmət mək aməŋgaba e kisim ba
(Meciyə 16.20-28 ; Mark 8.30-9.1)

²¹ Yezu əra əcia ma ge Piyer na ti əhi ma ana tay əna ləgay, ədəm ahkado : « Iy nahkay. Ay ti kədəfumi nu ana maslaŋa ba simiteni. » ²² Əhi ana tay keti : « Ahər ədəm nu *Wur ge Mis ti nəcakay daliya dal-dal. Nday gədəkani ni, gədəkani ga ndam *məŋgalabakabu mis akaba Melefit ni akaba ndam *məsər Wakita ge Melefit ni atawayay nu do, atakaɗ nu. Mək a huɗ ga vad mahkərani bu anaŋgaba e kisim ba. »

²³ Es-lini əhi ana tay dek ahkado : « Tamal mis awayay madəbay nu nahəma, ahər ədəm məmbrəŋ ere ye ti awayay ni, ku tamal təgri daliya kələvad, *tadarfəŋ naŋ kə təndal nəŋgu ni mībesey. Tamal mis awayay madəbay nu ti məgray nahkay. ²⁴ Maslaŋa ya ti ədəm əjəgur sifa gayan, awayay əmət ba ni ti emiŋiŋ. Maslaŋa ya ti emiŋiŋ sifa gayan azuhva nu ti aməjəgur sawaŋ, aməmət dəy-dəy do. ²⁵ Tamal mis əŋgəta elimeni ga duniya na dek mək əjiŋa ahər gayan a ti elimeni gani aziya mam ? ²⁶ Nu Wur ge Mis ti anara əna njeɗa goro a, ga Baba goro a, akaba ga *məslər gayan *njeŋlatani na. Tamal maslaŋa əŋgəz awər naŋ, adəm naŋ mis goro do, əsər pakama goro do nahəma, nu Wur ge Mis day ka ya ti anara ni anədəm naŋ mis goro do. » ²⁷ Əhi ana tay keti : « Nəhi ana kəli nahəma, e

kidin̄ ge mis ya t̄əbu ahalay ni bu ni ti, wudaka ndahaŋ atəmət ti etiṗia *Məgur ge Melefit a day kwa. »

Vu ga Yezu ambatvu kè meleher ga ndam madəbay naŋ ni

(Meciyɛ 17.1-8 ; Mark 9.2-8)

²⁸ Agray gosku sekw ka ahàr ga pakama gayan̄ ya àdəm ni zla ti Yezu àzay Piyer, Zek akaba Zeŋ, t̄əcəloru a həma vu ga mahəŋgalay Melefit. ²⁹ Ka ya ti naŋ àbu ahəŋgalay Melefit nahəma, eri gayan̄ ni àmbatvu nahəŋ, azana ka vu gayan̄ day t̄igia bədf-bədf talla, ahəlabə eri a vərut. ³⁰ Eslini həya mis ndahaŋ cə t̄əbu t̄əzlapay akaba Yezu, nday nani ata Məwiz nday ata Eli. ³¹ Nday t̄əbu tipivu a masladani ge Melefit bu. T̄əzlapaki ka məmət ga Yezu ya amoru məmət a Zerəzalem ge mendeveŋ t̄əwi ya Melefit àvi ni. ³² Nday t̄əbu t̄əzlapay nahkay ti ata Piyer ti ni d̄əwir àza tay a. Tàra t̄əpidekva ti t̄ipi masladani ga Yezu akaba mis c̄əni micikeni akaba naŋ ni. ³³ Ka ya ti ata Məwiz nday ata Eli t̄əbu tasləkafəŋa kà Yezu a nahəma, Piyer àhi ana Yezu : « Gədakani, leli m̄əbu ahalay ti àbəlay. Mara mivicey ahay mahkər : bəlaŋ gayak, bəlaŋ ge Məwiz, bəlaŋ ti ni ge Eli. » Àdəm nahkay ti adaba àsər ere ye ti àdəm ni do. ³⁴ Piyer naŋ àbu azlapay nahkay ti mæguduŋguduŋ àhərkiaya ka tay a, àŋgah tay. Ka ya ti mæguduŋguduŋ ni àhərkiaya ka tay a ni ti ndam *madəbay Yezu mahkərani ni aŋgwaz àdəgakia ka tay a. ³⁵ Dəŋgu ga maslaŋa àhənday a mæguduŋguduŋ ni bu, àdəm : « Naŋ hini ti wur goro, n̄ədaba naŋ ga m̄əgru t̄əwi a. Gəsumiki pakama. » ³⁶ Dəŋgu ni àra àhənday va do ni ti t̄ipi Yezu naŋ bəlaŋ ka ahàr gayan̄. Ka gani nani nahəma, ndam madəbay Yezu mahkərani ni t̄ənjəhada àna ma gana te-te a, t̄əhi ana maslaŋa ndo.

Yezu agariaba seteni ana wur nahaŋ a

(Meciyɛ 17.14-18 ; Mark 9.14-27)

³⁷ Hajəŋ gani Yezu akaba ndam madəbay naŋ mahkərani ni t̄əndaya ahàr a həma ni ba. Tàra t̄əhəraya ti mis dal-dal t̄ərəkia ka Yezu a. ³⁸ E kidin̄ ge mis dal-dalani ni bu ni ti zal nahaŋ naŋ àvu, àzlah, àdəm : « M̄əsi, kam-kam nahəŋgalay kur, m̄ənjuki ka wur goro ni ti adaba wur goro nahaŋ àbi. ³⁹ Seteni àniviyu a ahàr bu, agəs naŋ, azlah həya, adaday naŋ kay kay, guzləbuc krup-krup a ma bu. Àgəsa naŋ a ti agri daliya dal-dal, àmbrəŋ naŋ weceweci do. ⁴⁰ Nàhəŋgala ndam madəbay kur na ti t̄əgariaba, ay ti t̄isliki ndo. » ⁴¹ Eslini Yezu àdəm : « Lekələm ye e hini vu ni ti k̄əfumki ahàr ke Melefit do, lekələm ndam magudar zlam ! Nu ananjəhad akaba k̄əli kaŋgaya waw ? Nu enebesani ana k̄əli kaŋgaya waw ? » Mək àhi ana bəŋ ga wur ni : « Zəbiya wur na ahalay a. » ⁴² Wur ni naŋ àbu arəkia ka Yezu a ti seteni ni àdi naŋ ana mələŋ, adaday naŋ kay kay. Eslini Yezu àzlacaki ke seteni ni, àgariaba ana wur na, mək àvi wur ni ana bəŋani ni. ⁴³ Mis ye eslini ni t̄əra tipia ti njəda ge Melefit àgria ejep ana tay a dal-dal, adaba njəda gani nani àtama zlam ndahaŋ a dek.

Yezu adəmki ma ka daliya ya atəgri ni

(Meciyɛ 17.22-23 ; Mark 9.30-32)

Ere ye ti àgray ni dek àra àgria ejep ana mis na dek, nday t̄əbu t̄əzlapaki kekileŋa ti Yezu àhi ana ndam madəbay naŋ ni : ⁴⁴ « Nawayay n̄əziaba azay slimi ana k̄əli a, c̄əm lala, àgəjazlki ahàr ke k̄əli ba. Atədəfiki nu *Wur ge Mis ana mis ti tara t̄əgəs nu. » ⁴⁵ Pakama ga Yezu ya àdəm ni ti ndam madəbay naŋ ni t̄iciaba ndo. Hud ga ma gani nani ti maŋgahkiani ka tay, ti t̄iciaba ba. Ay aŋgwaz àgrafəŋa tay ge mihindifiŋa ma na.

Gədakani ya àtam mis ndahaŋ ni ti way ?

(Meciyɛ 18.1-5 ; Mark 9.33-37)

⁴⁶ A vad nahaŋ ndam *madəbay Yezu ni t̄əbu tagray gejewi. T̄ədəm ahkado : « E kidin̄ geli bu ni ti way gədakani àtam mis ndahaŋ ni way ? » ⁴⁷ Yezu àra àsəra majalay ahàr gatay na ti àzay wur ḡəziteni, àfəkad kà gəvay gayan̄, ⁴⁸ mək àhi ana tay : « Tamal ti maslaŋa àgəskabá wur hina azuhva nu a nahəma, àgəskabá nu a daya. Tamal ti maslaŋa àgəskabá nu a nahəma, àgəskabá Bay ya ti àslərbiyu nu na daya. Nahkay bay ya ti naŋ ḡəziteni e kidin̄ gek̄əli bu dek, èsli mis ndahaŋ ni do ni ti naŋ nani gədakani sawaŋ. »

Maslaŋa ya ti àcafəŋa k̄əli kà zlam a do ni ti agriki t̄əwi ana k̄əli

(Mark 9.38-40)

⁴⁹ Eslini Zeŋ àzlapay, àhi ana Yezu ahkado : « Gədakani, m̄iṗia maslaŋa nahaŋ a, àgariaba seteni ana mis àna slimi gayak a, nahkay m̄ədəm macafəŋa naŋ a, adaba naŋ mis geli do. » ⁵⁰ Ay ti Yezu àdəm : « K̄əcumfəŋa naŋ a ba, adaba maslaŋa ya ti àwayay magudar t̄əwi gek̄əli do nahəma, agriki t̄əwi ana k̄əli. »

Yezu naŋ àbu akoru a Zerəzalem, ndam Samari t̄əgəskabu naŋ do

⁵¹ Sarta ga Yezu ènjia ga morona e melefit vu wudak nahəma, àzay divi ga moroni a Zerəzalem, àdəm ere ye ti acafəŋa naŋ ga morona ni ti àbi. ⁵² Nahkay àsləruru mis kama gayan̄ gwar ka had Samari. Nday t̄əbu ka ahàr divi ti t̄əhuriyu a k̄əsa nahaŋ vu ga masla-malikabu mələŋ. ⁵³ Ay ndam ga k̄əsa nani t̄əwayay m̄əgəskabu naŋ do, adaba t̄icia naŋ àbu akoru a Zerəzalem palam. ⁵⁴ Ndam madəbay naŋ ata Zek, Zeŋ t̄əra t̄icia pakama nana ti t̄əhi ana Yezu : « Bay geli, kawayay ti m̄əhi ana aku ti m̄ədaya e melefit ba, m̄əzumaba tay a waw ? »

⁵⁵ Yezu àra ècia pakama gatay na ti àmbatkibiyu ma ka tay, àl̄əgi ana tay. ⁵⁶ Mək t̄əzay divi ga moroni a k̄əsa nahaŋ vu.

Ndam ya ti tawayay madəbay Yezu ni

(Meciyɛ 8.19-22)

⁵⁷ Yezu akaba ndam madəbay naŋ ni t̄əbu takoru e divi bu nahəma, zal nahaŋ àrəkia ka Yezu a, àhi ahka-

do : « Ka melaŋ ya akoru ni dek ti anadaboru kur. »
⁵⁸ Yezu àhəŋgrifəŋ, àhi ahkado : « Mbiki † təbu àna evid gatay, edidiŋ day təbu àna lala gatay, ay nu *Wur ge Mis ti nəbi àna melaŋ mandəhadani bi. »

⁵⁹ Yezu àhi ana maslaŋa nahaŋ : « Dəbabiyyu nu. »
 Maslaŋa nani àhəŋgrifəŋ, àhi : « [Bay goro,] vu divi nakoru nilibiya baba goro a day. » ⁶⁰ Eslini Yezu àhi : « Ndam ya tawayay madəbay nu do ni ti nday akada kisim. Nahkay mbrəŋ tay ti tili vu gatay. Nak ti ru kəhi ma ga *Məgur ge Melefit ana mis sawaŋ. »

⁶¹ Maslaŋa nahaŋ keti àhi ana Yezu : « Nadəbay kur, Bay goro ni. Ay ti vu divi nakoru nəgria sa ana ndam ga huđ ahay goro a day. » ⁶² Yezu àdəm : « Maslaŋa ya ti awayay agray təwi ga Məgur ge Melefit mək ajalaki ahàr ka zlam ndahaŋ ni ti naŋ akada bay ya ti atəhad vedaŋ àna sla mək aməŋjoru kələŋ ni. Maslaŋa nani ti àgray təwi ga Məgur ge Melefit koksah. »

Yezu aslər mis kru kru adəskəla mahar cə

10 Bay geli àday mis ndahaŋ kru kru adəskəla mahar cə, † awayay aslėroru tay cə cə ti tōru enji gayaŋ a kəsa vu ka melaŋ ya naŋ amoru ni dek. ² Àhi ana tay : « Mis ya ti tici pakama goro faŋ ndo ni nday kay, nday akada ga zlam ya ti tabaz zlam a vedaŋ bu ni, ay ti ndam mabaz zlam ni təbi kay bi. Nahkay si kahəŋgalum Melefit Bay ga vedaŋ ni ti məslərbiyu ndam mabaz zlam a vedaŋ gayaŋ ni bu. ³ Dəgum. Nihi ti nəslėroru kəli e kidiŋ ge mis vu akada ga bəza təmbak e kidiŋ ga kərá gili bu ni. ⁴ Kəhəlum zlam ba, ku mbici, ku mbolu, ku kimaka. Kìcikəm e divi bu ga məgri sa ana mis ba daya. ⁵ Wudaka kəhurumiyu a ahay vu afa ge mis lu nahəma, dəmum : “Melefit məgri sulum gayaŋ ana huđ ahay hini.” ⁶ Tamal mis sulumani àvu a ahay gani nani bu ni ti sulum ge Melefit ya kədəmum ni anjəhadki. Tamal mis sulumani àvu bi nahəma, sulum ge Melefit ya kədəmum ni aŋgəkia ke kəli a. ⁷ Ka ya ti kəhurumiya a ahay va afa ge mis a nahəma, njahaduma eslina həya. Kəmbatum ahay nahaŋ ba. Zlam məzumani akaba zlam miseni ya ti təvi ana kəli dek ni ti zumum, səm : adaba bay magray təwi ti agəski təvi endif gayaŋ. ⁸ Ka ya ti kinjəmiya a kəsa va mək təgəskabá kəli a nahəma, zumum zlam ya təvi ana kəli ni, ⁹ həŋgarumaba ndam gatay ya təbesey do na, humi ana ndam ga kəsa gani : “*Məgur ge Melefit ənjikia ke kəli a.” ¹⁰ Ay tamal ti kinjəmiya a kəsa va mək təgəskabu kəli do nahəma, cikəma a dalaka ba. Humi ana tay : ¹¹ “Ku huđ ga kəsa gekəli nəŋgu ni məslədika-ba ana kəli ka asak geli a. ‡ Nahkay ti kəsərum Melefit day àmbrəŋa kəli a. Ku tamal nahkay nəŋgu ni, sərumki Məgur ge Melefit ti ənjia.” ¹² Yezu àhi ana tay keti : « Nəhi ana kəli nahəma, ka fat ya ti Melefit agray seriya ni ti ku ndam *Sodom nəŋgu ni seriya ge Melefit ya amagrafəŋa kà tay a ni ŋgulum emisli ga ndam ga kəsa gani nani ya təgəskabu kəli do ni do. »

† Mbiki ti mis ndahaŋ tədəm « mbiti. » †† A wakita ndahaŋ bu tədəm mis kru kru adəskəla. ‡ Məslədka-ba huđ ga kəsa kà asak a ti adafaki təmbərbu ndam ga kəsa ni, tawayay tay va do.

Ndam ga kəsa ya təfəki ahàr ka Yezu do ni atasay cicihi (Meciyyə 11.20-24)

¹³ Yezu àdəm keti : « Akəsüm cicihi, ndam Koraziŋ ! Akəsüm cicihi, ndam Beceyda ! Adaba mam, nəgra zlam a kay ya mis tìpi dāy-dāy ndo na a kəsa gekəli ba. Tamal nəgray zlam nday nani e Tir ahkay do ni a Sidoŋ nahəma, amal ndam ga kəsa nday nani təmbərəŋa zlam magudarani gatay na kwa ahaslana àndava. Amal təmbatkaba majalay ahàr gatay a, təbakabá mbolu ka vu a akada ga azana na, tənjaħada e viti ba. ††¹⁴ Ay ka fat ya ti Melefit amagraŋ seriya ni ti seriya ya ti amagrafəŋa kà ndam Tir akaba ndam Sidoŋ a ni ti ŋgulum emisli gekəli ni do. ¹⁵ Lekəlüm ndam Kafar-nahum, kəhumi ana ahàr akədəgum e melefit vu aw ? Aha ! Akədəgum ti ka melaŋ ge *kisim sawaŋ. » ¹⁶ Àhi ana ndam madəbay naŋ ni : « Maslaŋa ya ti èciikia ma ana kəli a nahəma, ècəkia ma ana nu a daya. Maslaŋa ya ti àgəskabu kəli ndo nahəma, àgəskabu nu ndo daya. Maslaŋa ya ti àgəskabu nu ndo ni ti àgəskabu Bay ya ti àslərbiyu nu ni ndo daya. »

Mis kru kru adəskəla mahar cəeni ni tasləkabiya

¹⁷ Ka ya ti nday kru kru adəskəla mahar cəeni ni təsləkabiya ni ti nday àna məmərani. Təhi ana Yezu ahkado : « Bay geli, ku seteni tekeđi ticiikia slimi ana leli a ka ya ti məhi ma ana tay àna slimi gayak ni. » ¹⁸ Eslini Yezu àhəŋgarfəŋ, àhi ana tay ahkado : « Nu nìpia *Seteni a ka ya ti àdəbiyyu e melefit bu akada ga avər ya abay aku na. ¹⁹ Cəm day : nəvia njəda ana kəli ga masawadəkiani ka zlam ya a huđ akaba ka andra məbal mis a ; nəvia njəda ana kəli a àtama njəda ga Seteni zal ezir na dek. Nahkay araŋa àbi amagrakivu ke kəli bi simiteni. ²⁰ Ku tamal nəvia njəda nana dek ana kəli a, seteni ticiikia slimi ana kəli a nəŋgu ni, kəmərumvu azuhva nani ba. Mərumvu ti adaba Melefit àbəkia slimi gekəli ka wakita gayaŋ e melefit ba ni sawaŋ. »

Yezu azləbay Melefit

(Meciyyə 11.25-27 ; 13.16-17)

²¹ Ka sarta gani nani Yezu naŋ àbu amərvu dal-dal àna njəda ga *Məsuf Njəlatani, àdəm : « Nazləbay kur, Bəba goro ni, nak Bay məgur melaŋ ya e melefit bu akaba melaŋ ya a ga huđ ni dek. Nazləbay kur ti adaba kəŋgahkia zlam nday nana ka ndam məsər zlam akaba ka ndam ya tijeŋga təsəra zlam a ni, kədəfikia ana ndam ya təsər zlam do akada ga bəza cib-cibeni na sawaŋ. Iy Bəba goro ni, kəgray ka mawayay gayak nahkay ti kəməra àna naŋ a palam. »

²² Àdəm keti : « Baba àvua zlam na dek a ahar va. Nahkay maslaŋa ya àsər Wur ge Melefit naŋ way ni ti maslaŋa gani àbi ; si Bəŋani ciliŋ. Yaw maslaŋa ya àsər Bəŋ goro naŋ way ni ti maslaŋa gani àbi, si nu Wur

†† Məbakabu buhu akaba mənjəhadani e viti bu ni ti adafaki mis titəwi, təhəŋgalay Melefit, təgri kam-kam.

gayaŋ akaba ndam ya ti nu Wur gayaŋ ni nawayay nədəfiki naŋ ana tay ni ciliŋ. »

²³ Eslini Yezu nakəŋ əmbatkibiyu ma ka ndam mađəbay naŋ ni, əhi ma ana tay, nday ka ahər gatay ciliŋ. Əhi ana tay ahkado : « Ay lekələm ti mərumvu, adaba kəbum kípəm zlam hini əna eri gekəli ! ²⁴ Nəhi ana kəli : Ndam mahəŋgaray *pakama ge Melefit akaba bəbay kay ya ahaslani ni təwaya mipia ere ye ti kípəm na, ay ti tipi ndo. Təwaya micia ere ye ti kicəm na, ay ti tici ndo. »

Zal Samari sulumani

²⁵ Eslini zal nahaŋ əbu, naŋ bay *məsər Wakita ge Melefit, awayay ahəlfəŋa eyə kə Yezu a. Nahkay əcika-ba, əhi ana Yezu ahkado : « Məsi, ti nəŋgət *sifa ya əndav day-day do ni ti nəgray mam day mam ? » ²⁶ Yezu nakəŋ əhəŋgrifəŋ, əhi : « Məwiz əbəki mam e *Divi ge Melefit bu mam ? Kici mam a huđ gani bu mam ? »

²⁷ Zal nakəŋ əhəŋgrifəŋ, əhi : « Əbu məbəkiyani : "Wayay Bay Melefit gayak əna huđ bəlaŋ, əna sifa gayak dek, əna njeđa gayak dek akaba əna majalay ahər gayak dek. Wayay ndam ya ti nak kəbu akaba tay ni daya akada ya kawayay ahər gayak gayakani ni." † »

²⁸ Yezu əhi ahkado : « Kəhəŋgarfəŋa kigena. Tamal kagraŋ nahkay ti sifa gayak amandav day-day do. »

²⁹ Eslini bay məsər Wakita ge Melefit ni awayay ti Yezu əgəski naŋ ka pakama ba, nahkay əhi ana Yezu : « Ndam ya ti nu nəbu akaba tay ni ti ndamam ? »

³⁰ Yezu əhi keti : « Zal nahaŋ əsləka a Zerəzalem a, naŋ əbu akoru a Zeriko. Ka ahər divi nahəma, ndam abra təhərkiaya, təhəlfəŋa zlam a dek, təzləbkivu naŋ, təmbərbu naŋ bəlah əniviyu a məbərur hibek hibek ciliŋ.

³¹ Zal nahaŋ ti ni naŋ əbu akoru əna divi gani nani ka məsər gayaŋ do. Naŋ nani ti bay *maŋgalabakabu mis akaba Melefit. Əra əpia zal nana bəlahə ti əsivü ŋgə, əsləka zlam gayaŋ a. ³² Zal nahaŋ day əra gwar eslina, naŋ ge dini ge *Levi. Əra ənjia, əpia zal nana bəlahə ti əsivü ŋgə daya, əsləka zlam gayaŋ a. ³³ Ay ti zal nahaŋ naŋ əbu akoru gwar e divi gani nani bilegeni. Naŋ zal Samari, akoru əna azoŋgu. Əra ənjia ka məlaŋ nana ti ədi ahər ana zal nakəŋ naŋ bəlahə. Əra əpia naŋ a ti əsia cicihi a dal-dal. ³⁴ Nahkay naŋ nakəŋ əhəđak-fəŋiyu, əzaya amal akaba zum a, əbiki ka əmbələk ni mək əwəliki əna azana. Kələŋ gani əzəkiyu naŋ ka azoŋgu gayaŋ ni, əzoru naŋ a ahay ya ndam mirkwi tanjəhadvü ni vu, əfi ahər eslini. ³⁵ Həjəŋ gani ti əhəli-aya jik a cə ana bay ga ahay ga ndam mirkwi nakəŋ a, əhi ahkado : "Fi ahər ana zal hini. Tamal kijijkiya siŋgu ka ahər gani hina nahəma, anasləkabiya ti nara nəpələk." »

³⁶ Eslini Yezu nakəŋ əhi ana bay məsər Wakita ge Melefit ni ahkado : « Kihindifua ma, kəđəm ndam ya ti nak kəbu akaba tay ni ti ndamam. Yaw, e kidiŋ ge mis mahkərani ni bu ni ti hu, way naŋ əbu akaba zal ya ti ndam abra təzləb ni way ? » ³⁷ Naŋ nakəŋ əhəŋgrifəŋ, əhi : « Maslaŋa ya naŋ əbu akaba naŋ ni ti bay ya ti əjə-

naki naŋ ni. » Yezu əhi : « Nak day ru kagraŋ akada gayaŋ ni. »

Ata Marta nday ata Mari

³⁸ Ka ya ti Yezu akaba ndam mađəbay naŋ ni təbu takoru e divi bu ni ti təhuriyu a kəsa nahaŋ vu. Eslini wal nahaŋ slimi gani Marta əzaloru Yezu a magam afa gani, mək Yezu nakəŋ ərə huriyu afa gani. ³⁹ Marta gani wur ga məŋani walani əbu, slimi gani Mari. Yezu naŋ əbu azlapay ti Mari nakəŋ naŋ əbu maŋjəhadani digəsa a ga hađ kə gəvay ga asak gayaŋ, abi slimi ana ma gayaŋ ya ti adəm ni. ⁴⁰ Ka gani nani ti təwi ga huđ ahay gərgəri kay təbu tiviyikaba ahər ana Marta. Nahkay zla nahəma naŋ nakəŋ ərəkia ka Yezu a, əhi : « Bay goro, wur ga mma ni əmbərki nu ke təwi ni dek ti əbələfuk aw ? Hi ma ti məjənaki nu zla aw ! » ⁴¹ Ay Bay geli nakəŋ əhəŋgrifəŋ, əhi : « Marta, Marta, zlam kay təhəluk ahər, tiviyəkaba ahər a daya. ⁴² Ay zlam ya ti əgəski magrani ni ti bəlaŋ ciliŋ. Mari ədəkiba zlam ya əbələy magrani na. Nahkay maslaŋa amazafəŋa do simiteni. »

Yezu acahi mahəŋgalay Melefit ana ndam mađəbay naŋ ni

(Meciyə 6.9-13 ; 7.7-11)

11 A vad nahaŋ Yezu ahəŋgalay Melefit ka məlaŋ nahaŋ. Əra əndeveriŋa ti biliŋ e kidiŋ ga ndam mađəbay naŋ ni bu əhi : « Bay geli, Zəŋ əcahia mahəŋgalay Melefit ana ndam mađəbay naŋ na. Nak day cahi mahəŋgalay Melefit ana leli ti. » ² Yezu əhi ana tay :

« Ka ya ti kahəŋgalum Melefit ni ti dəmum :

"Baba, mis dek təgəskabu nak njełata ti ;

kəra kəzum bay gayak e kidiŋ geli bu ti.

³ Zlam məzumani ga məgəsi sifa ana leli ni ti vi ana leli kələvad ti.

⁴ Mbərfəŋa zlam magudarani geli ni kə leli a, akada geli ya məmbərfəŋa zlam ge mis ya təgudari ana leli ni dek kə tay a ni ti.

Kəvi divi ana *Seteni ge mesipet leli ba ti." »

⁵ Yezu əhi ana tay keti : « Mazay mazavu gani, bi maslaŋa e kidiŋ gekəli bu naŋ əbu əna zləba gayaŋ, akoru afa ga zləba gayaŋ ni a huđ ya vad, əhi ahkado : "Zləba goro ni, kəlu *dipeŋ mahkər ti ⁶ adaba zləba goro nahaŋ əsləkabiya e mirkwi a ədua ahər a, ay ti zlam əfu ga məviani bi." ⁷ Bi zləba gayaŋ ni ahəŋgrifəŋbiyu, əhibiyu : "Kiviyu ahər ba ! Nəzləkva mahay a əndava, məndəhadə akaba bəza. Nisliki micikabana ga mədukaya zlam a do." ⁸ Ay nəhi ana kəli nahəma, ara ecikaba avi ere ye ti ehindiliŋ ni dek. Ecikaba avi ti adaba naŋ zləba gayaŋ ciliŋ do, avi ti adaba əmbrəŋ mihindiliŋeni ndo palam. ⁹ Nahkay nəhi ana kəli : Hindəm zlam. Kihindəma ti Melefit aməvi ana kəli. Dəbum zlam. Kəđəbuma ti akəŋgətum. Zalum Melefit. Kəzaluma naŋ a ti aməwəli ana kəli, aməzləkiba mahay ana kəli a. ¹⁰ Adaba mam, ku way way do ehindi zlam, Melefit avi. Ku way way do adəbay zlam, aŋgət. Ku way way do azalay, Melefit awəli, əzləkiba mahay a. ¹¹ Bi wur ara afa gayak, nak bəŋana, əhindiləka kilif

† Mimbiki 6.5 ; Levi 19.18.

a ti kàvi kilif do, kàvi gavaŋ sawaŋ aw ? Aha ! ¹² Ahkay do ni bi ara ehindilèk eysli ti kàvi andra mèbal mis aw ? Aha ! ¹³ Lekùlùm ti ndam magudar zlam. Ku tamal lekùlùm ndam magudar zlam nənġu ni, kəsəruma mævi zlam sulumani ana bæza gekùli a. Ay ti Bəŋ gekùli Melefit naŋ e melefit bu, naŋ sulumani ti magray gayaŋ ahəmamam ? Naŋ ti tamal maslaŋa èhindiliŋa Məsuf Njəlatana nahəma, aməvi edediŋ. »

Yezu ata Seteni tənġəhadkabu do
(Meciye 12.22-30 ; Mark 3.22-27)

¹⁴ A vad nahaŋ Yezu àgariaba seteni ana zal nahaŋ a. Seteni nani acafəŋa maslaŋa nana ga mazlapana. Seteni ni àra àsləkiaba nahəma, zal nakəŋ àzlapay hūya. Mis dal-dalani ye eslini ni tàgra ejep gana dal-dal. ¹⁵ Ay mis ndahaŋ e kidiŋ gatay nani bu tədəm : « Yezu agariaba seteni ana mis a ni ti àna njəda ge *Belzebəl bay ge seteni ni. » ¹⁶ Mis ndahaŋ ti ni tawayay təhəlfəŋa eyə a ti mągudar zlam, təhi ahka-do : « Griaya ere ye ti mipi day-day ndo na ana leli a, ti māsər ere ye ti kagraŋ ni ti kagraŋ àna njəda ge Melefit. »

¹⁷ Ay ti Yezu àsəra majalay ahər gatay a àndava. Nahkay àhi ana tay : « Tamal ndam ga had nahaŋ ndayani takadvu e kidiŋ gatay bu ni ti mis akaba zlam ga had gani etigi ahər. Nahkay ahay ga ndam ga had gani nani atəmbəd ; ndahaŋ atəmbədkiyu ka ndahaŋ. ¹⁸ Lekùlùm kədəmum nu nagariaba seteni ana mis a ni àna njəda ge Belzebəl a ; tamal nahkay ti njəda ge *Seteni èdeva ; ègia nahkay ti aŋgoru kama ti ahəmamam ? ¹⁹ Ay tamal nu nagariaba seteni ana mis àna njəda ge Belzebəl a ti ndam gekùli ni tagariaba seteni ana mis a ti àna njəda ga way ? Nahkay zlam ga ndam gekùli gekùleni ya tagray ni ti adafaki ere ye ti kədəmum ni ti ma ga malfada. ²⁰ Nagariaba seteni ana mis a ti àna njəda ge Melefit sawaŋ. Goro ya nagraŋ nahkay ni ti adafaki *Məgur ge Melefit ènjikia ke kùli a àndava. »

²¹ Yezu àdəm keti : « Tamal ti mis njəda-njədani naŋ àbu àna zlam ahar gayaŋ, ajəgay ahay gayaŋ ti, təhəlfəŋa zlam gayaŋ a koksah. ²² Ay tamal maslaŋa nahaŋ àtama naŋ àna njəda àrəkia, azləb naŋ nahəma, ahəlfəŋa zlam ahar gayaŋ gani ya àdəm ajəgay ahay gayaŋ àna naŋ na dek. Ahəlfəŋa zlam ahar na ti, ahəlfəŋa zlam ga ahay gayaŋ ndahaŋ na dek daya, edi ana mis. ²³ Maslaŋa ya ti naŋ àbi akaba nu bi nahəma, naŋ zal ezir goro. Maslaŋa ya ti àjənaki nu ga mazalubiyu mis do nahəma, agarafua tay a sawaŋ. »

Seteni àsləkiaba ana mis a ti, aŋgwiviyu tata
(Meciye 12.43-45)

²⁴ « Ka sarta ya ti seteni àsləkiaba ana mis a ni ti, akoru a hud gili vu ka mələŋ ya ti yam àbi ni, adəbay mələŋ manġəhadani. Tamal àŋgət mələŋ manġəhadani do ni ti adəm : “Ngulum nəŋguvoru a arəŋ goro ni vu zlam goro.” ²⁵ Àra ènjia ti àhuriyu àdi ahər ana arəŋ ni məsləđabana, maslamalabana lala. ²⁶ Eslini naŋ nakəŋ asləka, akoru azalakivabiyu seteni ndahaŋ adəskəla,

nday nani dek tətam naŋ àna cuday. Mək nday dek tara təhuriyu, tanġəhad a arəŋ ni bu. Nahkay maslaŋa nani ti manġəhad gayaŋ ni egi ŋgulum gayaŋ ya ahaslani ni keti. »

Məmərani ge jiri

²⁷ Ka ya ti Yezu naŋ àbu azlapay nahkay ni ti wal nahaŋ e kidiŋ ge mis macakalavani ni bu àdi ana zlahay, àhi : « Wal ya ti èwi kur, kisi duwa gayaŋ ni ti məməravu. » ²⁸ Ay Yezu àhəŋgrifəŋ, àhi : « Aha ! Təməravu ti ndam ya ti tici pakama ge Melefit mək təgəskabu, tagray təwi àna naŋ lala ni sawaŋ. »

Ere ye ti Melefit àdəfaki àna Zonas ni
(Meciye 12.38-42)

²⁹ Eslini mis təbu təcakalavabiyu kà gəvay ga Yezu àkivu. Nday təbu təcakalavu nahkay ti Yezu àdəm : « Ndam ye e hini vu ni ti ndam magudar zlam. Tihindi ere ye ti mis tipi day-day ndo ni, ay ere ye ti tihindi ni ti Melefit aməgri ana tay do simiteni. Melefit amədəfikia ana tay ere ye ti àdəfaki àna Zonas ni ciliŋ. ³⁰ Zonas nahəma, Melefit àdəfikia zlam ana ndam Niniv àna naŋ a. Nu *Wur ge Mis day Melefit amədəfikia zlam ana nday ye e hini vu ni àna nu. ³¹ Ka fat ya ti Melefit amagrafəŋa seriya kè mis a dek nahəma, bay walani ya àgur had Seba ni emicikaba akaba ndam ye e hini vu na, aməhi ana tay : “Lekùlùm ndam magudar zlam.” Adaba mam, bay gani nani ècikkibiyu kwa kè sliri ga mələŋ ga mara məbi slimi ana pakama ga Saloməŋ bay məsər zlam ni. Ay ahalay ti mis àbu àtama Saloməŋ àna gəđakana ti kəsərur do aw ? ³² Ka fat ge seriya nani ti ndam Niniv day eticikaba akaba mis ye e hini vu na, atəhi ana mis ye e hini vu ni : “Lekùlùm ndam magudar zlam.” Adaba mam, ndam Niniv tàra ticia pakama ga Zonas ya àhi ana tay na ti tàmbatkaba majalay ahər gatay na. Ay ahalay ti mis àbu àtama Zonas àna gəđakana ti kəsərur do aw ? »

Ere ye ti avi masladani ana vu ni
(Meciye 5.15 ; 6.22-23)

³³ Yezu àdəm keti : « Maslaŋa ya ti ebeftey ceŋgel mək aŋgah, ahəmbaki zlam ni ti àbi. Afəkad ka mələŋ zaŋani sawaŋ, adaba awayay ti ndam ya təhuriyu a ahay vu ni tipi masladay ge ceŋgel ni. ³⁴ Eri gayak asladay vu gayak akada ge ceŋgel ya asladay mələŋ ni. Tamal eri gayak lala nahəma, vu gayak dek àbu a masladani bu. Ay tamal eri gayak lala do nahəma, vu gayak dek e ziŋ-ziŋeni bu. ³⁵ Tamal kədəm nak kəbu a masladani bu ni ti jalay lala ; bi nak kəbu e ziŋ-ziŋeni bu sawaŋ. ³⁶ Tamal ti vu gayak dek a masladani bu, palahar gani nahaŋ àvu e ziŋ-ziŋeni bu bi nahəma, vu gayak dek amələbu a masladani bu, akada ka ya ti ceŋgel asladuk mələŋ ni. »

Ndam Feriziyen akaba ndam mäsär Wakita ge Melefit ni

(Meciy 23.1-36 ; Mark 12.38-40)

³⁷ Ka ya ti Yezu èndeveriŋa mazlapana ni ti zal *Feriziyen nahaŋ àzaluŋ naŋ afa gani ga məzum zlam. Yezu nakəŋ àra àhuriya ti ànjəki ka məzum zlam ³⁸ mənəjd məbaray ahar àna divi gani. Zal Feriziyen ni àra èpia nahkay ti àgria ejep a. ³⁹ Eslini Bay geli àhi ahkado : « Lekələm ndam Feriziyen nahəma, kabarfəŋa aləŋ ge hijiyem akaba aləŋ ga halaf a, ambatakani do a huđ gekəli bu ni ti akal akaba cudad cisl cisl. ⁴⁰ Muru gekəli ni ! Melefit Bay ya ti àgraya aləŋ ga zlam a ni ti àgraya huđ gana daya. Nahkay do aw ? ⁴¹ Vumi zlam ya a huđ ge hijiyem gekəli bu akaba a halaf gekəli bu ni ana ndam talaga. Tamal kəgrum nahkay ti zlam gekəli dek amələbu njələta.

⁴² « Ay lekələm ndam Feriziyen ni ti akəsüm cicihi, adaba ata azagat, matakavay akaba slimberi ndahaŋ ya tidi eli àna tay ni tekeđi, kəbum kəzumiaba biliŋ a huđ ga kruani ba ana Melefit a. Ay ti lekələm kəgrum jiri do, kawayum Melefit do. Giri-giri ti ere ye ti amal kəgrum enji ni ti magray jiri akaba mawayay Melefit, day kwa ti kəgrum zlam ndahaŋ ya Məwiz àdəm grum ni. ⁴³ Lekələm ndam Feriziyen ni ti akəsüm cicihi, adaba kawayum manjəhadvani e kərsi ga gəđəkani vu a ahay ga *mahəŋgalavù Melefit bu, kawayum ti mis təgri sa ana kəli a gosku bu kə meleher ge mis dek daya. ⁴⁴ Akəsüm cicihi, adaba lekələm akada mindiviŋ mebesveni ya mis təsər mələŋ gani do, təcəlki ni. »

⁴⁵ Zal nahaŋ, bay *mäsär Wakita ge Melefit, àra ècia pakama ga Yezu na ti àhi ahkado : « Məsi, kəđəm nahkay ti kindivia leli a daya timey. » ⁴⁶ Yezu àhi : « Lekələm ndam *mäsär Wakita ge Melefit day akəsüm cicihi, adaba kəfümükiyu zlam məđəsani ke mis, ku weleher tekeđi kəfümükiyu ga məjənaki tay do.

⁴⁷ Akəsüm cicihi, adaba kədezlümükiyu mindiviŋ ga ndam mahəŋgaray *pakama ge Melefit ya ahaslani ni lala. Ambatakani do təbazl tay ti ata bəŋ gekəli.

⁴⁸ Nahkay kəđəfümki kəgəsümkabá təwi ga ata bəŋ gekəli ya təgray na : nday təbazla ndam mahəŋgaray pakama ge Melefit na, lekələm ti ni kədezlümükiyu mindiviŋ gatayani. ⁴⁹ Azuhva nani ti Melefit àna mäsär zlam gayaŋ ni àdəm : "Anəslərikaboru ndam mahəŋgaray pakama goro akaba ndam asak goro ana tay. Ay atəgəskabu ndam ya ti anəslərikaboru ana tay ni do ; atəbazl ndahaŋ, ndahaŋ ti ni atəgri daliya ana tay."

⁵⁰ Seriya gani amədəđki ka ndam ye e hini vu ni, adaba ndam mahəŋgaray pakama ge Melefit ya təbazl tay kwa ka mənəki ga mələŋ ni kala nday təbazl tay, ⁵¹ tənəki ka Abel, təbazlbiyu duk àniva ana Zakari a. Təkəđ Zakari ti e kidiŋ ga mələŋ *meviyekiki zlam ana Melefit ata mələŋ *njələtani ga *ahay gəđəkani ge Melefit ni bu. † Nəhi ana kəli nahəma, seriya amədəđki ka ndam ye e hini vu ni azuhva mis nday nani ya təbazl

† A Wakita ge Melefit ga ndam Zude ni bu ni ti təđəmki ma ka Abel ka mənəki gani (Mənəkiyani 4.8). Təđəmki ma ka Zakari wur ge Berisi ti ni ka mandav gani (2 Labara 24.20-22).

tay ni dek. ⁵² Lekələm ndam mäsär Wakita ge Melefit ni ti akəsüm cicihi, adaba kəzləkümüva mahay ana mis a, kawayum ti təsər Melefit ba. Lekələm lekələmeni day kəhurumiyu do, kəcümfəŋa ndam ya tawayay məhuriyani na daya. »

⁵³ Yezu nakəŋ àra àhəraya a ahay ya naŋ àvu ni ba ni ti ndam mäsär Wakita ge Melefit akaba ndam Feriziyen ni təđəbay naŋ àna pakama, təzumkia bəruv a dal-dal. Tənəki ke mihindifiŋa zlam a gərgəri kay, ⁵⁴ təbu təhəlfəŋa eyə a, tawayay ti təgəski naŋ ka ma magudarani.

Kəgrum zlam akada ga ndam Feriziyen ni ba

(Meciy 10.26-27)

12 Ka sarta gani nani nahəma, mis təcəkəlavə agray dəbu ehimeya. Nday kay nahkay ti mis ndahaŋ təcəlki ka asak ge mis ndahaŋ adaba mələŋ mafəkəđ asak àbi. Eslini Yezu àhi ma ana ndam məđəbay naŋ ni enji. Àhi ana tay ahkado : « Bumvu sli-mi ana *miwisiŋ ga ndam *Feriziyen ni : gatay ya taŋ-gah majalay ahàr gatay magəđavani ni ti ègia akada miwisiŋ a. ² Ay zlam manjəhani ni dek emipivu ; ma manjəhani ni dek emicivu. ³ Nahkay ma ya ti kəđə-mum a mələŋ ziŋ-ziŋeni bu ni dek ti emicivu vay-vay a mələŋ masləđani bu. Ma ya ti kəhumiviyu ana mis e sli-mi vu lekələm məzləkümükabu ahay ni ti atəzlah àna ma gani nani ka ahàr ga həma. »

Grumfəŋa aŋgwaz kə Melefit a ciliŋ

(Meciy 10.28-31)

⁴ Yezu àdəm keti : « Nəhi ana kəli ndam goro ni, kə-grumfəŋa aŋgwaz kə ndam ya takəđ mis na ba, adaba tamal təkəda mis a ti təgrikiyu araŋa nahaŋ koksah.

⁵ Nəđəfiki bay ya ti kəgrumfəŋa aŋgwaz a ni ana kəli : bay nani ti bay ya ti tamal àkəda mis a ti esliki mi-zligiyu naŋ a *dəluv ga aku vu ni. Bay nani ti Melefit. Iy nahkay, nəhi ana kəli, grumfəŋa aŋgwaz a ti kə naŋ.

⁶ « Təbu təsəküm edidiŋ cib-cibeni zlam àna siŋgu cə bi aw ? Ay sərüma edidiŋ nday nani ti ku biliŋ day àgə-jazlki ahàr ke Melefit do. ⁷ Lekələm day ku məhər ga ahàr gekəli nəŋgu ni Melefit àcalaba dek. Nahkay kə-grum aŋgwaz ba, ku edidiŋ kay day kətamuma tay kə eri ge Melefit a. »

Ahàr àdəm məđəm leli ndam ga Yezu

(Meciy 10.32-33 ; 12.32 ; 10.19-20)

⁸ Yezu àdəm keti : « Nəhi ana kəli nahəma, ku way way do tamal adəm vay-vay naŋ mis goro kə meleher ge mis ti, nu *Wur ge Mis day anədəm vay-vay naŋ mis goro kə meleher ga *məslər ge Melefit. ⁹ Ay masləŋa ya ti adəm naŋ mis goro do nahəma, nu day anədəm naŋ mis goro do kə meleher ga məslər ge Melefit.

¹⁰ Masləŋa ya ti adəmku ma magəđavani ka nu, nu Wur ge Mis ni ti, Melefit aməmbərfəŋa zlam magudarani gayaŋ nana. Ay masləŋa ya endivi *Məsuf Njələtani ni ti, Melefit aməmbərfəŋa zlam magudarani gayaŋ na do simiteni. ¹¹ Atəgrafəŋa seriya kə kəli a ahay ga *mahəŋgalavù Melefit ba, akaba kə meleher

ga babay ahkay do ni kè meleher ga ndam ga ngum-na. Ka ya ti tagrafəŋa seriya kè kəli a nahkay ni ti paka-ma ya ti akədəmum ga mahəŋgay ahàr gekəli ni ti àhəli ahàr ana kəli ba ; ¹² adaba mam, ka sarta gani nani ti Məsuf Njəlatani amədəfiki ere ye ti akədəmum ni ana kəli. »

Ma gozogul àki ka bay ge elimeni ya àsəra zlam do ni

¹³ Eslini zal nahaŋ e kidiŋ ge mis dal-dalani ni bu àhi ana Yezu ahkado : « Məsi, wur ga mmawa àhəla elimeni ga bəŋ geli ya àmbribu ana leli na dek. Hi ti mē-dufəŋa ere gani goro a ti. » ¹⁴ Yezu àhəŋgrifəŋ, àhi ahkado : « Way àfiyu nu bay magray seriya ga midika-ba zlam ana kəli a way, wura ? » ¹⁵ Eslini Yezu nakəŋ àhi ana mis ni dek ahkado : « Bumvu slimi ana ma ge elimeni, kàwayum ba. Adaba mis naŋ àbu àna sifa ti azuhva zlam ya àfəŋ ni do. Ku elimeni gayanŋ kay nəŋgu ni àvi sifa do. »

¹⁶ Àhi ma ana tay àna ma *gozogul, àdəm ahkado : « Bay ge elimeni nahaŋ àbu nahəma, vədaŋ gayanŋ təbu, zlam ànjəkia dal-dal. ¹⁷ Àhi ana ahàr : “Nihi guvur goro tàhəca ti anəbəviyu zlam ni ti a mam vu mam ? Nagray hi ti ahəmamam ?” ¹⁸ Mək àdəm : “Ere ye ti nagray ni ti nihi : nembedkaba guvur goro na dek, nələmvaya gəđákana ndahaŋ a. Nahkay anəbəviyu hay goro ni akaba zlam ndahaŋ ni dek. ¹⁹ Mək anəhi ana ahàr : Maslaŋa goro ni, zlam gayak àvu kay maŋ-gahani ge vi ehimeyeni. Nihi ti pəsaba, zum zlam, si zlam, gray wuməri zlam gayak.” ²⁰ Ay ti Melefit àhi : “Nak kəsəra araŋa do, kani kani a ga mələvad kara kəmət. Nahkay zlam gayak ya kəŋgahkabu dek ni ti way aməzum way ?” ²¹ Yezu àhi ana tay ahkado : « Maslaŋa ya ti aŋgahikabu elimeni ana ahàr gayanŋ ni ti naŋ day ere ye ti agrakivu ni ti nahkay, adaba kè eri ge Melefit ti naŋ bay ge elimeni do. »

Kàjalumki ahàr ka zlam ga duniya ba

(Meciyə 6.25-34)

²² Eslini Yezu àhi ana ndam madəbay naŋ ni ahkado : « Nahkay zla nahəma, nəhi ana kəli a maŋjəhad gekəli bu ni ti ŋgay akəzumum mam akaba akəbumkabu mam ti kàjalum ba, àhəli ahàr ana kəli ba daya. ²³ Sifa ti àtam zlam məzumani do waw ? Vu ti àtam zlam məbakabani do waw ? ²⁴ Ŋga pəm ŋgarama day nimi : tizligi zlam do, tàbaz zlam do. Guvur gatay àbi, mələŋ məbiyu zlam gatay ndahaŋ day àbi. Ku nday təbu nahkay nəŋgu ni, Melefit naŋ àbi avi zlam məzumani ana tay bi aw ? Lekələm ti kàtamum edidiŋ ferek-ferek do waw ? ²⁵ Way e kidiŋ gekəli bu esliki mədəkiviya vad àkivu ke vi gayanŋ ku gəziti àna majalay ahàr gayanŋ way ? Àbi ! ²⁶ Ay tamal kisləmki magray ere hini gəziteni ni do nahəma, kajalumki ahàr ka zlam ga maŋjəhad gekəli nday ndahaŋ ni ti kamam ? ²⁷ Jalum ahàr day ! Vay-vay ga zlam ya təfət a vədaŋ bu ni ti tàgray təwi do, tələmkabu azana do daya. Ay nəhi ana kəli nahəma, ku Saloməŋ àna elimeni gayanŋ ni dek tekeđi àbakabu azana ya ti àbəlay akada vay-vay bəlaŋ ni ndo. ²⁸ Zlam ya təfət a vədaŋ bu kani, hajəŋ təbiyu

tay a aku vu ni tekeđi Melefit abəki vay-vay ka tay. Tamal naŋ àbu agray nahkay ti aməbəki zlam ke kəli amatam gatay ni do waw ? Lekələm ti kəfumki ahàr ke Melefit lala do ni ti kamam ? ²⁹ Lekələm ti kədəbum zlam məzumani akaba zlam miseni ba ; zlam nday nani àhəli ahàr ana kəli ba. ³⁰ Nday ya ti tadəbay zlam nday nani dek kələvad ni ti ndam ga *duniya ya təfəki ahàr ke Melefit do ni. Ay lekələm ti Bəŋ gekəli Melefit àsəra ere ya àhəcikivu ana kəli na. ³¹ Dəbum ti *Məgur ge Melefit sawaŋ. Nahkay zlam ndahaŋ ni dek day Melefit aməvikivu ana kəli. ³² Ŋgwaz àwəŋ kəli ba, bəza təmbak goro ni, adaba àbəlafəŋa kà Bəŋ gekəli Melefit ga məvi Məgur gayanŋ ana kəli a. »

Elimeni ya a huđ melefit bu ni

(Meciyə 6.19-21)

³³ « Səkumumoru zlam gekəli ti kəbumi siŋgu gani ana ndam talaga. Nahkay ti akələbum àna elimeni e melefit bu. Elimeni nani àndav day-day do, mbolu gani àgədavu day-day do daya. Eslini e melefit bu ni ti ndam akal tōru koksah, gaŋgu day təbi ga magudar zlam bi. ³⁴ Adaba mələŋ ya ti elimeni gekəli àvu ni ti kà-jalumki ahàr ti ka mələŋ gani nani. »

Njəhadum eri, slamatumvu lala

(Meciyə 24.43-51)

³⁵ Yezu àhi ana tay keti : « Ahàr àdəm kəbumkabu azana ge təwi, kəbumi slimi ana ceŋgel gekəli ti aku àmətka ka tay a ba. ³⁶ Njəhadum akada ga ndam ma-jəgay ahay ka ya ti bay ya təgri təwi ni àdorū ka wuməri ga maday wal ni. Təbu tajəgay naŋ ; tamal àsləkabiya, àzala tay a nahəma, təzləkiaba mahay a. ³⁷ Tamal bay ya təgri təwi ni àsləkabiya, àdi ahàr ana ndam gayanŋ ni nday eri, nday təbu tajəgay naŋ nahəma, ndam nday nani təmərnu. Nəhi ana kəli nahəma, bay ahay ni aməbakabu azana ge təwi gayanŋ, aməhi ana tay tənəhada ga məzum zlam a, amara məvi zlam məzumani ana tay. ³⁸ Ku tamal àsləkabiya àna huđ ya vad ahkay do ni ge dəena, àdi ahàr ana tay nday eri, təbu tajəgay naŋ ti təmərnu.

³⁹ « Cəm day, tamal bay ahay àsəra sarta ga ndam akal ya atara ga məzləl naŋ na ti àmbrəŋ tay ga mara məhuriyani a ahay gayanŋ vu do. ⁴⁰ Nahkay lekələm day slamatumvu lala, adaba nu *Wur ge Mis anara ti ka sarta ya ti lekələm kàjalumki ahàr do ni. »

⁴¹ Eslini Piyer àhi ana Yezu ahkado : « Bay geli, ma *gozogul ya kədəm ni ti kəhi ana leli tək, kəhi ana mis dek aw ? » ⁴² Bay geli àhəŋgrifəŋ, àhi ahkado : « Bay magray təwi lala, andikabu ana bay ya agri təwi ni, àsəra zlam a ni ti way ? Maslaŋa nani ti bay ya ti naŋ agri təwi ni ambəfəŋ təwi ga huđ ahay gayanŋ dek a ahar vu. Ambəfəŋ təwi ga məvi zlam məzumani ana ndam məgri təwi ndahaŋ àna sarta gani daya. ⁴³ Bay magray təwi nani ti tamal bay ya naŋ agri təwi ni àsləkabiya, àdi ahàr, naŋ àbu agray təwi lala nahəma, bay məgri təwi nani aməmərnu. ⁴⁴ Nəhi ana kəli nahəma, bay ya təgri təwi ni aməbrivu elimeni gayanŋ dek a ahar vu. ⁴⁵ Ay bi bay magray təwi ni àhi ana ahàr

ahkado : "Bay ya ti nāgri tēwi ni àsləkabiya weceweci do." Nahkay anjēki ka mēzlēb ndam ya tagrakabu tēwi ni ; ku zal ku wal day azlēb. Azum zlam zlam gayan, esi zum dal-dal, eviyi ahār. ⁴⁶ Nañ àbu agray nahkay ti bay ya tēgri tēwi ni amasləkabiya ka fat ya bay mēgri tēwi ni àjalaki ahār ndo ni, àna njemdi ya ti àsēr do ni. Em-injia ti amatrab nañ dal-dal, amēgri daliya akada ya agri ana nday ndahañ ya ti tēfēki ahār ndo ni. »

⁴⁷ Yezu àdēm keti : « Tamal bay magray tēwi àsēra ere ye ti bay ya agri tēwi ni awayay na, àslamalavu ga mēgri tēwi nani do nahēma, bay ahay ni amēzlēb nañ dal-dal. ⁴⁸ Ay tamal ti bay magray tēwi ni àsēr ere ye ti bay ahay ni awayay ni do, agray ere ye ti bay ahay ni àwayay do ni ti, bay ahay ni amēzlēb nañ kay do. Maslaña ya ti tēvia zlam a kay ni ti etihindifiña kay daya. Maslaña ya ti tēmbriya zlam kay a ahar va nahēma, etihindifiña kay àtama ge mis ndahañ na. »

Yezu edekaba mis a

(Meciya 10.34-36)

⁴⁹ Yezu àdēm keti : « Ere ye ti nēzēbiyu a duniya vu ni ti aku. Nawayay nihi ti aku ni mēbeftevu hēya. ⁵⁰ Mis atēgru daliya kay, daliya nani ti emigi *baray goro nahañ. Nisliki majēgani do, nawayay ti baray nani mā-gravu hēya. ⁵¹ Lekūlēm kēdēmum nu nāra a duniya va ti, ti mis tājnhad e kidīñ gatay bu àna sulumani aw ? Aha ! Nēhi ana kēli, nāra ti ga mēzēbiyu hirvu sawañ. ⁵² Nahkay mis zlam a huđ ahay bu etihirvu. Mis mahkērani ni etici ma ge mis cēni ni do, mis cēni ni day etici ma ge mis mahkērani ni do. Anjēki ti nihi hēya. ⁵³ Bēñ ga wur emici ma ga wur gayan zalani do, wur ni day emici ma ga bēñani do. Mēñ ga wur emici ma ga wur gayan dahalayani do, wur ni day emici ma ga mēñani do. Mēñ ga zal emici ma ga wal ga wur gani do, wal ni day emici ma ga mēñ ga zal gayan ni do. »

Ahār àdēm mēsērum ere ye ti Melefit agray ni

(Meciya 16.2-3)

⁵⁴ Yezu àhi pakama nahañ ana mis dal-dalani ni, àdēm ahkado : « Tamal ti kīpēma maklabasl gwar ka dēlul gēdākana ti kēdēmum avēr ara atēd hēya, mēk agravu edēdīñ. ⁵⁵ Tamal ti kīcēma amēd akēzlabiyu gwar egezi ti kēdēmum endif ara agray, mēk agravu edēdīñ. ⁵⁶ Lekūlēm ndam jireni do, adaba kēmānjumoru agavēla ahkay do ni ka had ti kēsēruma ere ye ti amagravu na. Ay ere ye ti Melefit agray nihi ni ti kēsērum do ni ti kamam ? »

Ngalumbu e kidīñ gekēli bu

(Meciya 5.25-26)

⁵⁷ Yezu àdēm keti : « Ere ye ti àbēlay magrani ni ti lekūlēm lekūlēmni kēsērumkaba do ni ti kamam ? ⁵⁸ Tamal ti maslaña akoru abēhadkuk mirdim, kēbum kēdēgumkaboru afa ga bay nahēma, ngalumbu ka ahār divi. Tamal ti kāñgalumbu ndo nahēma, maslaña nani amēzikaboru kur ana bay magray seriya. Bay ni amēvi kur ana zal slewja, mēk zal slewja ni amēfiyu kur

a dangay vu. ⁵⁹ Nēhuk nahēma, mēnjēd mēpēlaba ere ye ti tēfēkuk na dek ti akahēraya a dangay ni ba do. Ku tamal ti agējēnifuk sisi bēlañ nēñgu ni, si kēpēlaba kwa. »

Tamal kāmbatumkaba manjēhad gekēli a do ni ti akēmētum

13 Ka sarta gani nani mis ndahañ tērēkia ka Yezu a. Tāra tinjia ti tēhi ma àki ka ndam Gelili ndahañ. Nday nani ti Pilet àbazl tay ka ya ti tislīñ zlam ana Melefit ni. ² Yezu àhi ana mis ni : « Ndam Gelili nday nani ya Pilet àbazl tay ni ti, lekūlēm kēdēmum nday ndam magudar zlam tētām ndam Gelili nday ndahañ ni dek aw ? ³ Aha, nahkay do. Ay nēhi ana kēli, tamal lekūlēm kāmbatumkaba manjēhad gekēli a do nahēma, akēmētum dek akada ga ndam nday nani.

⁴ « Yaw nazay mazavu ga zlam nahañ keti : mis kru mahar azlalahkērani ya ahay zēbalani a Silēwe àmbēdkia ka tay a, àñgēladkaba tay a ni ti kīcēm do aw ? Lekūlēm kēdēmum nday ndam magudar zlam tētām ndam Zerūzalem nday ndahañ ni dek aw ? ⁵ Aha, nahkay do. Ay nēhi ana kēli, tamal lekūlēm kāmbatumkaba manjēhad gekēli a do nahēma, akēmētum dek akada ga ndam nday nani. »

Ma gozogul àki ka mēñ ga wēruv ya èwi bēza ndo ni

⁶ Eslini Yezu àhi ma ana tay àna ma *gozogul, àhi ana tay ahkado : « Zal nahañ àjav mēñ ga *wēruv a vēdañ gayan bu. Ay ka ya ti àra ga mēpalay bēza gana ni ti bēza tēfēñ bi. ⁷ Eslini àhi ana bay mēgri tēwi ga vēdañ ni ahkado : "Tēgi agray vi mahkēr, nēdēm nara napaalay bēza ga wēruv hini, ay ti bēza tēfēñ bi. Keleba, agudaru vēdañ masakani ti kamam ?" ⁸ Ay bay magray tēwi ga vēdañ ni àhēñgrifēñ, àhi ahkado : "Bay goro, mbrēñ e vi hini hayañ. Nara nilifiña had a tekesl, mēk nabafēñ argwa. ⁹ Nahkay ti bi emiwi bēza kama ; tamal èwi bēza do kekileña ti ekikeleba." »

Yezu ahēñgaraba wal dēra nahañ a

¹⁰ A vad *mēpēsabana nahañ ba ni ti Yezu nañ àbu acahi zlam ana mis a ahay ga *mahēñgalavū Melefit bu. ¹¹ Wal nahañ nañ àbu eslini, èbesey do agray vi kru mahar azlalahkēr. Seteni nahañ àgudara nañ a, èhebkiya alēñ a, nahkay wal ni èsliki micikabana kok-sah. ¹² Yezu àra èpia nañ a ti àzalay nañ, mēk wal nakēñ àrēkiōru. Ōru èñjēa ti Yezu àhi ahkado : « Wal hini, nāhēñgaraba kur a armēwēr gayak ni ba, » ¹³ mēk àbēki *ahar. Nahkay wal nakēñ ècikaba jik hēya, tata anjēki ka mazlēbay Melefit.

¹⁴ Gēdākani ga ahay ga mahēñgalavū Melefit ni àra èpia ga Yezu ya ti àhēñgaraba wal na a vad mēpēsabana ba ni ti àzumkia bēruv a. Nahkay àhi ma ana mis ya tēbu eslini ni, àdēm ahkado : « Kēsēruma vad àbu muku ga magray tēwi gekēli. Nahkay dēguma ti tājnhēñgaraba kēli a vad nday nana ba. Kēdēguma a vad mēpēsabana ba ba. » ¹⁵ Bay geli àhēñgrifēñ, àhi ahkado : « Lekūlēm ti ndam jireni do. Way e kidīñ

geküli bu a vad mæpəsabana ba ti èpiceheya sla gayan a ahkay do ni azonğu gayan a dæksla ba, àzoru àvibiyyu yam do ni way ? ¹⁶ Ay wal hini ti nan wur hud ga Abraham, *Seteni àwèlkabá nan a vi kru mahar azlalahkær àmbræn nan ndo. Nahkay ti tèpiceheba nan a vad mæpəsabana ba ba waw ? » ¹⁷ Yezu àra àdéma pakama na nahkay ti mimili àdægakia ka ndam ezir gayan na dek. Ay mis dal-dalani ya tæbu eslini ni dek tæbu tæmærvu azuhva zlam gayan ya agray ni dek, adaba zlam gani nani ti mis tîpi day-day ndo.

Hilfi ga zlam gæziteni akaba miwisiñ

(Meciy 13.31-33 ; Mark 4.30-32)

¹⁸ Yezu àdém keti : « Mægur ge Melefit ti àzavu akaba mam ? Nægurfæn ti kà mam ? ¹⁹ Àzavu akaba hilfi ga zlam gæziteni ya mis azay, ezligi e dini gayan bu ni. Àfætaya ti adæk gædakani akada ga mæn ga zlam ni : edidiñ tagraviyyu lala gatay a ahar gani vu. »

²⁰ Yezu àdém pakama nahan keti, àdém : « Nægurfæn *Mægur ge Melefit ti kà mam ? ²¹ Àzavu akaba *miwisiñ : wal azay, abækivu ka humbu kay, akudatay àna nan ni. Nahkay miwisiñ ni ewisiñaba humbu na dek. »

Mahay misliceni

(Meciy 7.13-14, 21-23)

²² Yezu nan àbu akoru a Zeruzalem. Ka ya ti ènjæa a kæsa gædákani va ahkay do ni a kæsa cib-cibeni va ni ti acahi zlam ana mis. ²³ Eslini maslaña nahan èhindifiña ma, àhi ahkado : « Bay goro, mis ya ti Melefit amahænggay tay ni ti nday kay do edediñ aw ? » Nahkay Yezu àhi ma ana mis ya tæbu eslini ni, àdém ahkado : ²⁴ « Zum njæda, kadumvu ga mæhuriyani gwar a mahay misliceni ni. Næhi ana küli nahkay nahæma, adaba mis kay atadém tæhuriyyu, ay ti etisliki do.

²⁵ « A vad nahan bay ahay emicikaba, amæzlækvù mahay gayan. Ka gani nani ti lekælum akælæbum e mite bu. Akazalum bay ahay ni, akæhumi : "Bay geli ! Zlækia-ba mahay ana leli a ti." Ay ti amæhænggrifæn ana küli : "Lekælum ndamam ? Næsær küli do." ²⁶ Eslini akæhumi ahkado : "Leli ya mæzumkabu zlam akaba misikabu zlam akaba nak ni. Nak ya kæcahi zlam ana mis a kæsa geli bu ni timey." ²⁷ Ay amæhænggrifæn ana küli keti : "Lekælum ndamam ? Næsær küli do. Slækumfua, lekælum dek ndam ya ti kægum zlam ge jiri do ni !" ²⁸ Eslini ekipum Abraham, Izak, Zekup akaba ndam mahænggaray *pakama ge Melefit ni dek a *Mægur ge Melefit bu, lekælum ti ni atæmbræn küli e mite bu. Eslini ti ekitæwum, akacakum daliya dal-dal. ²⁹ Mis atara kwa kè sliri ga mælan a gwar eley gwar eley do dek, atæzum zlam ga wumæri a Mægur ge Melefit bu. ³⁰ Nahkay ti nday gædákani ya kama ge mis ni ti mis ndahan e kidiñ gatay bu atængoru kælæn ge mis. Nday ya tæbu kælæn ge mis ni ti ni, mis ndahan e kidiñ gatay bu etigi gædákani kama ge mis. »

Yezu adæmki ma ka ndam Zeruzalem

(Meciy 23.37-39)

³¹ Ka sarta gani nani ndam *Feriziyen ndahan tærækia ka Yezu a, tæhi ahkado : « Slækaba ahalay a, ru ka mælan nahan, adaba Erot awayay akad kur. » ³² Yezu àhi ana tay ahkado : « Maslaña nani ti ànjæha akada ge eyeñ na. Dægum kæhumi ahkado : "Kani nèbu nagariaba seteni ana mis a akaba nahænggaraba mis ya tæbesey do na. Hajæn day anagray nahkay. A vad ya mahkær zla nahæma, enindeveriñ tæwi goro." »

³³ Yezu àdém keti : « Kani, hajæn akaba hajæn nahan ti ahær àdém næsawadoru nakoru a Zeruzalem. Adaba mam, ndam mahænggaray *pakama ge Melefit nahæma, tabazl tay ti a Zeruzalem kwa. ³⁴ Ndam Zeruzalem, ndam Zeruzalem, kæbum kabazlum ndam mahænggaray pakama ge Melefit, kæbum kabazlum ndam ya ti Melefit aslæribiyyu tay ana küli ni àna mizligi tay àna akur daya. Sak ehimeya næwaya macakalakabá küli a akada ga mæn ge mickær ya acakalakabu bæza gayan, abæki kærpasla gayan ka tay ni. Ay ti lekælum kæcuhwum ndo. ³⁵ Nahkay ti Melefit amæmbræn ahay geküli ni. Næhi ana küli nahæma, ekipum nu e eri vu va do. Ekipum nu wudaka ti si kædæmuma : "Bay Melefit mægri sulum gayan ana maslaña ya ti amara àna slimi gayan a ni" † day kwa. »

Yezu ahænggaraba mis kà fat mæpəsabana

14 A vad *mæpəsabana nahan ba nahæma, gædakani ga ndam *Feriziyen nahan àzalabiyyu Yezu a magam afa gani ga mæzum zlam. Yezu àra àhuriya a ahay va ti ndam ya tæbu eslini ni tæbu tæbi slimi lala, tæhi ana ahær bi agudar araña ti tægæski nan aw. ² Eslini zal nahan nan àbu èbesey do àrækia ka Yezu a. Maslaña nani asak akaba ahar dek mægæslfænana. ³ Yezu àhi ana ndam *mæsær Wakita ge Melefit akaba ndam Feriziyen ni ahkado : « E *Divi ge Melefit ni bu ni ti tæva divi ga mahænggaraba mis a vad mæpəsabana ba tæk, tævay ndo waw ? » ⁴ Eslini nday te-te, tæhænggrifæn ndo. Nahkay Yezu àgæs ahar ga maslaña ya èbesey do ni, àhænggaraba nan a, mæk àhi : « Slæka. » ⁵ Yezu àhi ana mis ye eslini ni ahkado : « Way e kidiñ geküli bu, bi wur gayan bi sla gayan àdiya a suwa va ti ku a vad mæpəsabana ba azaya weceweci hæya do ni way ? » ⁶ Yezu àra àhia ma nana ana tay a nahkay ti nday nakæn tîsliki mæhænggrifænani koksah.

Maslaña ya ti àdém nan gædakani ni ti atahænggororu nan a had

⁷ Yezu àra èpia ndam ya tæzalay tay ga mæzum zlam na, tæbu tædækiba mælan manjæhadani ga gædákana nahæma, àhi ma nahan ana tay àna ma *gozogul, àdém ahkado : ⁸ « Tamal ti maslaña àgra wumæri ga maday wal a, àzala kur ga mæzum zlam a nahæma, kædækiba mælan manjæhadani ga gædákana ba. Adaba mam, bi àzala maslaña nahan gædakana àtama kur a.

† *Limis 118.26.*

⁹ Eslini maslaṅa ya ti àzalabiyu kèli ni ara ahuk ahkado : "Slèkiaba ana naṅ hina." Nahkay mimili amadè-gakuk, ekicikiaba, akoru kanjèhad ka melaṅ ge mis ya kèlèṅ ni. ¹⁰ Tamal tàzala kur ga mæzum zlam a nahèma, ru kanjèhad ka melaṅ ge mis ya kèlèṅ ni. Eslini day kwa ti maslaṅa ya àzalay kur ni ara ahuk ahkado : "Zlè-ba goro ni, ra kanjèhada ka melaṅ ga gèdákana." Nahkay mis ya tèbu eslini ni dek atèdèm nak gèdákani. ¹¹ Nahkay maslaṅa ya ti awayay gèdákani ni lu, Melefit amafèkad naṅ kèlèṅ ge mis dek. Ay maslaṅa ya ti àdèm naṅ kèlèṅ ge mis dek ni day, Melefit amèvi melaṅ ga gèdákani. »

Zalum ndam talaga

¹² Yezu àhi ma ana zal *Feriziyen ya àzalabiyu naṅ ni. Àhi ahkado : « Tamal kazalay mis ga mæzum zlam ga mælafat ahkay do ni ga mælakarawa nahèma, kàzalay zlèbèba gayak ba. Ku bèza ga muk, ku ata muk ata buk, ku ndam mahay gayak ya tèbu àna elimeni ni kàzalay tay ba. Adaba tamal kàzala nday nana ti nday day atèzalavù kur, atèpèlukvù zlam gayak ya kèvi ana tay ni. ¹³ Ay tamal kagra y wumèri nahèma, zalay ndam talaga, ndam dèra, ndam jigwer akaba ndam wuluf. ¹⁴ Tamal kàgra nahkay ti akèmèrvu, adaba nday gani tislìki mèhèṅgrukvani koksah. Ka fat ya ti Melefit amahèṅgaraba ndam jireni e kisim ba ni ti Melefit Melefiteni amèhèṅgruk zlam gayak zlam gayak. »

Ma gozogul àki ka wumèri gèdákani

(Meciyè 22.1-10)

¹⁵ Maslaṅa nahaṅ e kidìṅ ga ndam ya tæzumkabu zlam akaba Yezu ni bu ni àra ècia pakama ga Yezu ya àdèm na ti àhi : « Maslaṅa ya ti amæzum zlam a *Mègur ge Melefit bu ni ti mèmèrvu. » ¹⁶ Eslini Yezu àhèṅgrifèṅ, àhi : « Zal nahaṅ àgray wumèri gèdákani, àzalay mis dal-dal ti tòru afa gani ga mæzum zlam. ¹⁷ Ka sarta ga mæzum zlam ni ti àslèrkioru bay mægri tæwi ka ndam ya ti àzalay tay ni ga mèhiani ana tay : "Zlam èdiva àndava. Dèguma zla aw." ¹⁸ Tàra ticia zalay na ti nday dek ku way way do àdèm : "Kam-kam, nu eninjoru do." Maslaṅa nahaṅ ni àhi : "Nèsèkuma vèdaṅ goro a ti nakoru namènjakibiyu kwa. Kam-kam, besèa." ¹⁹ Maslaṅa nahaṅ day àhi : "Nèsèkuma slasla ga mæwès vèdaṅ a kru ti nakoru natèkar tay. Kam-kam, besèa." ²⁰ Maslaṅa nahaṅ keti day àhi : "Nèdèbiya wal a ti nahkay nislìki maroni do." ²¹ Bay mægri tæwi ni àra àslèkabiya ti àṅgèhadì ma ni dek ana bay ga ahay ni. Naṅ nakèṅ àra ècia ma na nahkay ti àzuma bèruv a, àhi ana bay mægri tæwi ni ahkado : "Ru piṅ a kèsa vu, kèhèlbiya ndam ya kèdi ahàr ana tay e mite bu na dek. Ku ndam talaga, ku ndam dèra, ku ndam wuluf akaba ndam jigwer dek, hèliyu tay a ahay goro vu." ²² Bay mægri tæwi nakèṅ àra àgra tæwi nana ti àra àhi ana bay mægur naṅ ni ahkado : "Bay goro, tæwi gayak ni àgrava, ay ti melaṅ manjèhadani àgèjènia kekileṅa." ²³ Eslini bay nakèṅ àhi ana bay mægri tæwi ni ahkado : "Ru a huð gili vu akaba a vèdaṅ vu. Ndam ya ti akèdi ahàr ana tay ni ti garubiya tay a, nahkay day kwa ti ahay

goro ni amara mèrèhvu. ²⁴ Nèhi ana kèli nahèma, ndam ya ti nèzalay tay, tàcuṅway marana ndo ni ti ku bèlaṅ gatay tekeði amacakay zlam ga wumèri goro ni do simiteni." »

Kagra y mam day kwa ti kigi bay madèbay Yezu ni mam ?

(Meciyè 10.37-38)

²⁵ Yezu àra àslèka eslina ti mis dal-dal tàdèboru naṅ e divi vu. Nahkay naṅ nakèṅ àmbatkibiyu ma ka tay, àhi ana tay ahkado : ²⁶ « Tamal ti maslaṅa ara, awayay madèbay nu nahèma, maslaṅa nani si awayay nu kay àtama bèjana ata mèjana kwa. Si maslaṅa nani awayay nu kay àtama wal gayaṅ a, àtama bèza gayaṅ akaba bèza ga mèjani zawalani akaba walani daya kwa. Si maslaṅa gani nani awayay nu kay àtama ahàr gayaṅ gayaṅana daya kwa. Tamal àgray nahkay ndo nahèma, èslìki madèbay nu koksah. ²⁷ Maslaṅa ya ti àgèskabu daliya do ni ti èslìki madèbay nu do. Ku tamal tawayay *madarfèṅ naṅ kà tèndal nèṅgu ni, ahàr àdèm mādèbay nu. Tamal àgray nahkay do ni ti èslìki madèbay nu koksah.

²⁸ « Bi maslaṅa e kidìṅ gekèli bu awayay alèm ahay zèbalani. Maslaṅa nani anjèhad digès aslaslay ahàr, asèrkaba siṅgu ya àfèṅ ga mendeveṅjaba tæwi ga ahay gayaṅ na day. Agray nahkay day tèk, àgray do aw ? ²⁹ Tamal àslaslay ahàr gayaṅ day ndo ni ti bi afèkad asak ga ahay ni cilìṅ, èslìki mendeveṅj tæwi gayaṅ ni koksah. Mis etipia èndeveṅj ahay ni ndo ni ti atèbi seki, ³⁰ atèdèm ahkado : "Aw ! Maslaṅa hini àfèkada asak ga ahay gayaṅ a, èslìki mælumabana ndo timey !" »

³¹ « Nahkay day, bi bay ga kèsa nahaṅ awayay akoru akadvaṅfèṅva kà bay ga kèsa nahaṅ a. Bay nani anjèhad digès ga mægri sawari ana ahàr gayaṅ day, ahi ana ahàr : "Mis goro dèbu kru, bay nahaṅ ni ndam gayaṅ dèbu kru kru cè ni ti nislìki moru makadvani ata naṅ tata aw ?" Ahi ana ahàr nahkay day tèk, àdèm do aw ? ³² Tamal ti àsèra emislikì do nahèma, aslèrkioru mis ka bay nahaṅ ni ka ya ti naṅ àbu driṅ mba ni, ge mihindifèṅ ere ya naṅ awayay ti tãṅgalabu na.

³³ « Nahkay zla nahèma, tamal maslaṅa e kidìṅ gekèli bu awayay adèbay nu ti si ambrèṅ zlam gayaṅ dek day kwa, do ni ti èslìki madèbay nu koksah. »

Estena ya àgray tæwi va do ni

(Meciyè 5.13 ; Mark 9.50)

³⁴ Yezu àhi ana tay keti : « Estena ti zlam sulumani. Ay tamal àcèr va do ni ti tægri mam ti mæcèr keti ni mam ? Àbi. ³⁵ Nahkay egi àbèlay va do. Ku ga magray argwa ga mæbèkiani ka vèdaṅ day àbèlay va do. Mis taboru ke jigèri cilìṅ. Tamal maslaṅa slimi àfèṅ ge mici zlam nahèma, míci lala. »

Ma gozogul àki ka tèmbak mijijeni

(Meciyè 18.12-14)

15 Ndam *mèhèl hadam akaba ndam magudar zlam ndahaṅ tèrèkia ka Yezu a ga mèbi slimi ana

pakama gayan̄ ya àhi ana mis na. ² Ndam *Feriziyen̄ akaba ndam *mäsär Wakita ge Melefit tãra tìpia tay a nahëma, tãnguzay ma e kidin̄ gatay bu, tãdãm : « Nan̄ hini ti agëskabu ndam magudar zlam, tãzumkabu zlam ka ahar bëlãnj akaba tay timey ! »

³ Eslini Yezu àhi ma ana tay àna ma *gozogul, àhi ana tay ahkado : ⁴ « Bi maslaña e kidin̄ gekëli bu tãmbãmbak gayan̄ tãbu din̄ mæk bëlãnj gani ëjia. Àra ëpia ti bëlãnj gani àkibu ka ndahañ ni bi nahëma, ambërbu kru kru ambëlmbu mahar ambëlmbani ni a huđ gili bu. Akoru adëboru bëlãnjani ni, àdia ahàr a day kwa ti ambrãnj madëbani. Way àgray nahkay do ni way ? ⁵ Ka ya ti àdia ahàr a nahëma, amërvu, azakababiyu ke mejengel. ⁶ Àra ënjia a magam a ti azalakabu zlebëba gayan̄ akaba ndam mahay gayan̄. Tãra tin̄jia ti ahi ana tay ahkado : “Nëdia ahàr ana tãmbak goro ya ti ëji na, nihi ti mëmërumvu, do ni ti ahëmamam.” ⁷ Nëhi ana këli nahëma, nahkay day ku bay magudar zlam nañ bëlãnj tamal àmbatkaba majalay ahàr gayan̄ a ti Melefit akaba mësler gayan̄ atëmërvu e melefit bu. Atëmërvu àna nañ kay àtama mëmërvani ya tëmërvu àna ndam jireni kru kru ambëlmbu mahar ambëlmbani ya wudëra gatay àbi ga mambatkaba majalay ahàr gatay a bi ni. »

Ma gozogul àki ka sin̄gu ya ëji ni

⁸ Yezu àhi ana tay keti : « Nahkay day, bi wal nahañ nañ àbu àna grusu kru, ëjifin̄a bëlãnj. Àra ëpia ti sin̄gu ni ëjia nahëma, àdëki aku ke cengel, àslëd ahay gayan̄ dek. Adëbay sin̄gu ni lala, àdia ahàr a day kwa ti ambrãnj madëbani. ⁹ Àra àdia ahàr a ti azalakabu zlebëba gayan̄ akaba wál mahay gayan̄. Tãra tin̄jia ti ahi ana tay ahkado : “Nëdia ahàr ana grusu goro ya ëji na, nihi ti mëmërumvu, do ni ti ahëmamam.” ¹⁰ Nëhi ana këli nahëma, nahkay day ku bay magudar zlam bëlãnj tamal àmbatkaba majalay ahàr gayan̄ a ti *mësler ge Melefit atëmërvu. »

Ma gozogul àki ka wur ya ëji ni

¹¹ Yezu àhi ana tay keti : « Zal nahañ àbu, bëza gayan̄ zawalani bebem cã. ¹² A vad̄ nahañ zla nahëma, nañ güziteni ni àhi ana bënjani ahkado : “Bëba, dikaba elimeni gayak na ana leli a ti nãhël ere gani goro.” Nahkay bënj gatay ni ëdikaba elimeni gayan̄ na ana tay a. ¹³ Àra àgra vad̄ a bal ka ahàr gana zla ti nañ güziteni nakënj àhël ere ga zlam gayan̄ ni, àsëkumoru dek, àslëka àna sin̄gu gana, òru ka had̄ drin̄eni zlam gayan̄. Òru ënjã ka had̄ nana ti ëgwejelekaba sin̄gu gayan̄ na dek a magray paraw ba.

¹⁴ « Sin̄gu ni àra àndavfëña dek nahëma, lëwir ti ni àdaya ka had̄ nana kay. Lëwir ni àra àdaya ti nañ nakënj àngët zlam va do. ¹⁵ Nahkay òru ga mægri tãwi ana mis ka had̄ nani. Maslaña nani àhi môm̄u mējëgi mædrës e gili. ¹⁶ Awayay mæzum zlam mæzumani ga mædrës ni ti mërëh àna nañ, ay ti maslaña àbi avi bi. ¹⁷ Eslini nañ nakënj àjalaki ahàr ka man̄jhad̄ gayan̄, àhi ana ahàr : “Mis ya tãbu tægri tãwi ana baba goro ni dek

tãbu tãzum zlam pazaza, àgëjënifëña kà tay a. Nu zla ti nãmët ahalay àna lëwir ti ahëmamam. ¹⁸ Nihi ti naslëka nañgoru a magam afa ga baba goro. Enin̄jã ti anëhi ahkado : Bëba goro ni, nãgudaria zlam ana Melefit a, nak day nãgudaruka zlam a. ¹⁹ Àgëski ti kãzalay nu wur gayak va ba, mënjalü akada nu bay mægrik tãwi cilin̄.” ²⁰ Nahkay àslëka, nañ àbu añgoru a magam afa ga bënjani nakënj.

« Nañ àbu ara e divi ba drin̄ mba nahëma, bënjani àsëraya nañ a, àsia cicihi a dal-dal. Bënjani ni àcuhwakioru, àgëskabu nañ gum, àgri sa àna mëmërani. ²¹ Wur ni àhi ahkado : “Bëba goro ni, nãgudaria zlam ana Melefit a, nak day nãgudaruka zlam a. Àgëski ti kãzalay nu wur gayak va ba.” ²² Eslini bënjani àhi ana ndam mægri tãwi ni ahkado : “Dëgum pin̄ kãzumbiya azana sulumani ya àtam ndahañ na ni, ti këfumki. Fumiviyu mili a ahar vu, këbumiviyu kimaka a asak vu daya. ²³ Dëgum këpicehumbiya wur sla magalani na, ti kisl̄in̄jãmi. Mægum wumëri, mæzum zlam àna mëmërani, do ni ti ahëmamam. ²⁴ Adaba wur goro hini ti àmëta, ay ti àngaba ; ëjia, ay ti nëdia ahàr a.” Bënjani ni àra àdëma nahkay ti tãnjëki ka magray wumëri àna mëmërani.

²⁵ « Nday tãbu tagray wumëri nahkay ti wur gëdäkani ni nañ àbiyu e gili. Nañ àbu aslëkabiya ënjia cifa a magam a nahëma, ëci zlam ya mis tivi ni akaba hëbay gatay ya tahëbay ni. ²⁶ Nañ nakënj àzalay maslaña nahañ nañ àbu agri tãwi ana bënjani, ëhindifin̄a ma, àhi ahkado : “Mam àgravu a magam mam ?” ²⁷ Maslaña nani àhënjgrifënj, àhi ahkado : “Wur ga muk ni àslëkabiya, mæk buk èslin̄a wur sla ya màgal na, adaba àdia ahàr ana wur na nañ àbu nãnjalañ.” ²⁸ Wur gëdäkani ni àra ëcia ma na nahkay ti àzuma bëruv a, àcuhway mähuriyani a ahay vu do. Bënjani àra ëcia wur gayan̄ ni àcuhway mähuriyani a ahay vu do nahëma, àhërkiaya e mite va àdabakay nañ ti mähuriyu a ahay ni vu. ²⁹ Nahkay wur ni àhënjgrifënj ana bënjani ni, àhi ahkado : “Ci day ! Agray vi ehimeya nu nëbu nægrik tãwi, ðay-ðay nëdukia asak ka ma gayak a ndo. Akaba nani dek ðay-ðay kèvu ku wur ga awak ga magray wumëri akaba zlebëba goro ndo. ³⁰ Ay nihi ti wur gayak ni ëgwejelekababiya elimeni gayak na a wál ba. Akaba nani dek ti kisl̄in̄ia wur sla ya màgal na !” ³¹ Ay bënjani àhi ahkado : “Wur goro, leli makakabu këlavad̄ ata nak timey. Elimeni goro ni dek ti gayak, do ni ti ga way ? ³² Ay ahàr àdëm magray wumëri àna mëmërani, adaba wur ga muk ti àmëta, ay ti àngaba ; ëjia, ay ti màdia ahàr a.” »

Ma gozogul àki ka bay man̄gah sin̄gu

16 A vad̄ nahañ Yezu àhi ana ndam madëbay nañ ni ahkado : « Zal nahañ àbu nahëma, nañ bay ge elimeni. Nañ àbu àna bay mægri tãwi ; tãwi gayan̄ ti ga man̄gahi sin̄gu. A vad̄ nahañ maslaña nahañ àrëkia ka bay ge elimeni na, àhi ahkado : “Bay man̄gahuk sin̄gu ni ti nañ àbu ëjin̄ elimeni gayak ni.” ² Bay ge elimeni ni àra ëcia nahkay ti àzalay bay mægri tãwi ni, àhi ahkado : “Pakama ya nìci, mis tãdëmkuk ni ti àsu bi. Nihi ti

slaslukabu siŋgu goro ni ka wakita ti kâvu wakita gani, adaba nara nizligaba kur e tawi ni ba.”³ Bay magray tawi nakəŋ àra ècia tǎhia ma na nahkay ti àdǎm : “Bay ya nəgri tawi ni ara ezligaba nu e tawi ni ba ni ti anagray ahəmamam ? Njəda goro day àbi ga məwəs vədaŋ bi, mahəŋgalay zlam day mimili awərki nu ni.⁴ Ere ye ti nagray ni ti nihi : wudaka tara tizligaba nu e tawi ni ba nahəma, nagray zlam ti mis atəgəskabu nu afa gatay ka ya ti tizligaba nu e tawi ba ni.”⁵ Nahkay naŋ nakəŋ àzalabiyu ndam ya ti àkəli duwa ana tay ni dek bəlaŋ àna bəlaŋ. Duwa nani ya àkəli ana tay ni ti ga bay ge elimeni ni. Tàra tinjikaba ti àhi ana maslaŋa nahaŋ e kidiŋ gatay bu ahkado : “Duwa ga bay ya nəgri tawi ni, àfuk ti ehimey ?”⁶ Naŋ nani àhəŋgrifəŋ, àhi : “Àfu amal gurda diŋ.” Eslini bay magray tawi ni àhi : “Zay wakita ga duwa gayak ni, njəhada digəs bəki weceweci gurda kru kru zlam.”⁷ Mək àhi ana maslaŋa nahaŋ keti : “Nak ti àfuk ehimey ?” Maslaŋa nani àhəŋgrifəŋ, àhi : “Buhu ga *alkama àfu diŋ.” Àhi : “Zay wakita gayak, bəki kru kru azlalahkər.”⁸ Bay ge elimeni ni àra ècia ti bay məgri tawi ni àgosa naŋ a nahəma, àzləbay naŋ, adaba ànjəhkia ka vu gayaŋ a. Nədəm nahəma, mis ga duniya ti tənjàha e kidiŋ gatay ba tətama ga ndam ge Melefit na.

⁹ « Nu ti ere ye ti nəhi ana kəli nahəma nihi : Siŋgu ti agosay mis. Lekələm ti vumi ana mis ndahaŋ ti tigi zləbəba gekəli. Tamal kəgruma nahkay nahəma, ka ya ti siŋgu ni amandavfəŋa kè kəli a ti atəgəskabu kəli a ahay bu ; ahay gani nani ti àmbəd fəy-fəy do. ¹⁰ Tamal ti mis agray tawi ku gəziteni àna jiri nahəma, agray tawi gədakani àna jiri daya. Tamal agosay mis e tawi ku gəziteni bu nahəma, agosay mis e tawi gədakani bu daya. ¹¹ Siŋgu ti agosay mis. Nahkay tamal ti lekələm kəgrum tawi ge jiri àna naŋ ndo nahəma, Melefit aməvi zlam ya sulumani ededifəŋeni ni ana kəli aw ? Aha, amavay do ! ¹² Nahkay day, tamal kəgrum tawi ge jiri àna zlam ge mis ndahaŋ ndo nahəma, Melefit aməvi zlam gekəli gekəleni ana kəli aw ? Aha, amavay do !

¹³ « Maslaŋa àbi esliki məgri tawi ana bay ahay cə bi. Emizirey bəlaŋ gani, amawayay naŋ nahaŋ ni, ahkay do ni aməgəsiki ma ana nahaŋ ni do, ana naŋ nahaŋ ni ti ni aməgəsiki ma. Lekələm day tamal kədəbum siŋgu hi hi ti kisləmkə məgri tawi ana Melefit koksah. »

Zlapay ga Yezu gərgərani ndahaŋ

(Meciyə 11.12-13 ; 5.31-32 ; Mark 10.11-12)

¹⁴ Ndam *Feriziyəŋ ndahaŋ tàra ticia ma ga Yezu ya àdǎm na dek ti tēyefiŋ, adaba nday tawayay siŋgu gədak. ¹⁵ Eslini Yezu àhi ana tay ahkado : « Lekələm nahəma, kè eri ge mis ti kədəmum lekələm ndam jireni. Ay ti Melefit àsəra ere ye ti a huđ gekəli bu na. Zlam ya ti mis tədǎm zlam gədakani ni, kè eri ge Melefit ti zlam nani zlam magədavani àbəlay do simiteni. »

¹⁶ Yezu àdǎm keti : « *Divi ge Melefit ya Məwiz àbəki ni akaba pakama ga ndam ndahaŋ ya tǎhəŋgaray *pakama Melefit ni ti mis təbu tagray tawi àna naŋ duk àbivu ana sarta ge Zeŋ bay məbaray mis ni. Kwa

ka sarta gani nani təbu tǎhi *Ma Məweni Sulumani àki ka *Məgur ge Melefit ana mis. Məgur ge Melefit ti ku way way do day akadvu àna njəda gayaŋ dek ga məhuriyani. ¹⁷ Ku tamal nahkay nəŋgu ni, huđ melefit akaba huđ ni dek atəndav, ay asak ma ge Divi ge Melefit ya Məwiz àbəki ni ku gəziteni nəŋgu ni mandav gani zləzlada.

¹⁸ « Ku way way do àgara wal gayaŋ a, mək àda wal nahaŋ a nahəma, maslaŋa nani àgra hala. Tamal maslaŋa nahaŋ àza wal ya ti zal gani àgara naŋ na ti maslaŋa nani day àgra hala. »

Ma gozogul àki ka bay ge elimeni nday ata Lazar

¹⁹ Yezu àdǎm keti : « Zal nahaŋ àbu naŋ bay ge elimeni. Abakabu azana sulumani ga siŋgu kayani, kələvad agray wuməri àna zlam məzumani məcərani kayani ni. ²⁰ Zal nahaŋ àbu, slimi gani Lazar. Naŋ zal talaga, andəhad kələvad kà mahay ga bay ge elimeni ni. Vu gayaŋ ni dek ambələk. ²¹ Awayay ti azum zlam ya adəgaya adəgafəŋa kà mələŋ məzumki zlam ga bay ge elimeni na, ay ti təvi do. Kərə tara tindigid ambələk gayaŋ ni sawaŋ. ²² A vad nahaŋ zal talaga nakəŋ àməta. Àra àməta zla nahəma, *məslər ge Melefit təzoru naŋ afa ge Melefit ti tǎnjəhadkabu akaba Abraham. Bay ge elimeni nakəŋ àməta daya, nahkay tileba naŋ a. ²³ Tàra tileba naŋ a ti òru a mələŋ ge *kisim vu, eslini naŋ àbu acakay daliya dal-dal. Naŋ àbu eslini ti àmən-joru agavəla, èpioru Abraham nday ata Lazar man-jəhadkabanani. ²⁴ Àra èpia tay a ti àzlah, àhi ana Abraham ahkado : “Abraham baba goro ni, nəsuk cicihə ti ! Kam-kam slərbiyu Lazar ti mətəlviyu weleher gayaŋ a yam vu ti mətəfuki ka arəd ga məvu liŋ-liŋeni, adaba nu nəbu ahalay a aku bu, nagray daliya dal-dal.” ²⁵ Ay Abraham àhəŋgrifəŋoru, àhi : “Wur goro ni, sərki ti a manjəhad gayak bu ka dala ahaslani ti kəŋgəta zlam sulumana dal-dal, ay Lazar ti ni àgra daliya dal-dal. Nihi nahəma, naŋ àbu aŋgət zlam sulumani ga məhəŋgrivu bəruv, nak ti ni kacakay daliya. ²⁶ Akaba nani dek nəŋgu ni, *evid gədakani àbu e kidiŋ geli bu akaba kəli. Nahkay maslaŋa ya ti ecik ahalay akoru afa gekəli ni ti èsliki do. Maslaŋa ya ti ecikbiyu afa gekəli ara afa geli a ni day èsliki do.” ²⁷ Bay ge elimeni nakəŋ àhəŋgrifəŋ, àhi ahkado : “Tamal nahkay ti nahəŋgalay kur kam-kam baba goro ni, sləroru Lazar a magam afa ga bəŋ goro, ²⁸ adaba bəza ga mmawa təbiyu eslini nday zlam. Hi ana Lazar ti mōru məhivu ana tay ti tàra ka mələŋ ga daliya hini va ba daya.” ²⁹ Abraham àhi ahkado : “Nday təbu àna wakita ge Məwiz akaba wakita ga ndam ndahaŋ ya tǎhəŋgaray *pakama ge Melefit ni. Ahàr àdǎm təbi slimi ana pakama ya a wakita nday nani bu ni lala.” ³⁰ Bay ge elimeni nakəŋ àhəŋgrifəŋ, àhi : “Aha, Abraham baba goro ni, nahkay do. Ay tamal maslaŋa àŋgaba e kisim ba, arəkioru ka tay, ahivə ma gani ana tay nahəma, atambatkaba majalay ahàr gatay na.” ³¹ Ay Abraham àhi ahkado : “Tamal təbi slimi ana pakama ge Məwiz akaba ga ndam ndahaŋ ya tǎhəŋgaray pakama ge Melefit ni do nahəma, ku

tamal maslaṅa māṅgaba e kisim ba, m̄hi pakama ana tay n̄ngu ni, t̄iciiki do simiteni.” »

Magudar zlam akaba m̄m̄b̄erf̄əṅana

(Meciye 18.6-7, 21-22 ; Mark 9.42)

17 Yezu àhi ma ana ndam maḍəbay naṅ ni keti, àhi ana tay ahkado : « Zlam ya ejiṅkia mis ke divi a ni ti t̄əbu. N̄gay t̄əbi ti àḍəmvu koksah. Ay tamal maslaṅa agray zlam ya ti ejiṅkia mis ke divi a nahəma, maslaṅa nani cicihi amələki, ² hojo t̄əwəliviyu avar gəḍakani a d̄əṅgu vu dondul m̄ək tizligiyu naṅ a *d̄əluv gəḍakani vu d̄əzl̄əz. Ndam ya t̄əf̄əku ah̄ar, mis t̄əḍəf̄ə t̄isli arəṅa do akada ga b̄əza cib-cibeni ni ti, tamal ti maslaṅa agray ti ku way way do e kidiṅ gatay bu m̄ijikia ke divi a nahəma, hojo t̄əgri nahkay.

³ Nahkay ti bumi slimi ana ah̄ar gek̄uli !

« Tamal wur ga muk àgudaruka zlam a ti hiki lala. Tamal àsərkia ka zlam magudarani gayəṅ na, àḍəf̄ə “Nàgray va do” nahəma, m̄b̄erf̄əṅa. ⁴ Ku tamal àgudaruka zlam a sak adəskəla a vad ba m̄ək ara afa gayak a sak adəskəla ahuk : “N̄əsərkia ka zlam ya n̄agudaruk na, n̄àgray va do” nahəma, m̄b̄erf̄əṅa. »

M̄əf̄əki ah̄ar ke Melefit

⁵ Ndam *asak ga Bay geli Yezu t̄əhi ana Yezu ahkado : « Mawayay k̄àgray ti m̄əf̄əki ah̄ar ke Melefit àkivu ti. » ⁶ Bay geli àhəṅgrif̄əṅ ana tay, àḍəf̄ə ahkado : « Ku tamal m̄əf̄əki ah̄ar gek̄uli ke Melefit kay do, àbu ḡəzit akada hilfi ga zlam ḡəziteni ciliṅ n̄əṅgu ni, kisl̄əmki m̄əhiani ana m̄əṅ ga zlam hini : “Radvaba, k̄àru k̄ànjəhad a *d̄əluv gəḍakani vu” n̄əṅgu ni, amagravu. »

Manjəhad ga ndam m̄əgri t̄əwi ana Melefit

⁷ Yezu àḍəf̄ə keti : « Bi mis e kidiṅ gek̄uli bu bay m̄əgri t̄əwi gayəṅ naṅ àbu awəs v̄ədaṅ ahkay do ni ah̄ətay zlam. Tamal àsləkabiya e gili na ti bay ahay ni ahi ahkado : “Ra k̄ànjəhad a weceweci, k̄əzum zlam” aw ? ⁸ Aha ! Ahi ahkado : “D̄əya zlam m̄əzumana. Kidia ti k̄àmbat-kabu azana, k̄əh̄əlubiyu zlam m̄əzumani na. K̄əh̄əlubiyu ti cika k̄ə ḡəvay goro a ga m̄əh̄əlubiyu zlam ndahəṅ ya nawayay na. Ka ya ti an̄əzuma akaba enisia goro a nahəma, nak ak̄əzum akaba ekisi gayak.” Bay ahay ni am̄əhi nahkay sawəṅ do aw ? ⁹ Bay magray t̄əwi ni tamal àgra t̄əwi ya t̄əhi na ti bay ahay ni agri s̄əsi aw ? Àgri do. ¹⁰ Nahkay lek̄əl̄əm day tamal k̄əgruma t̄əwi ya Melefit àhi ana k̄uli grum na ti d̄əmum : “Leli ndam m̄əgri t̄əwi ana Melefit ciliṅ. Ere ye ti àhi ana leli grum ni, m̄àgra àndava.” »

Yezu ahəṅgaraba ndam ambələk a kru

¹¹ Ka ya ti Yezu akoru a Zeruzalem nahəma, asləkaba gwar ke ekwi ga had *Samarī nday ata had *Gelili a.

¹² Naṅ àbu ahuriyu a k̄əsa nahaṅ vu ni ti ndam ambələk kru t̄ərəkia, t̄icik cak. ¹³ T̄əzlah, t̄əḍəf̄ə : « Yezu gəḍakani geli, m̄əsuk cicihi ti. » ¹⁴ Yezu nakəṅ àra èpia tay a ti àhi ana tay ahkado : « D̄əgum afa ga ndam

*maṅgalabakabu mis akaba Melefit ni, ti tamənjaki ke k̄uli. »

Ka ya ti nday t̄əbu takoru nahəma, t̄əṅgaba, t̄igia mis n̄jələtana. ¹⁵ Bəlaṅ gatay àra èpia àṅgaba ti àṅgəkibiyu ka Yezu, àz̄ləbabiyu Melefit àna zlahay. ¹⁶ Àra ènjikia ka Yezu a ti àb̄əhad̄i mirdim, meleher ndib ana had, àgri s̄əsi dal-dal. Zal nani ti zal Samarī. ¹⁷ Yezu àḍəf̄ə : « Mis t̄igi n̄jələta ti nday kru do aw ? Ay nday ambəlmbani ni nday eley ? ¹⁸ E kidiṅ gatay ambəlmbani ni bu ni ti mis àbi arəṅa agri s̄əsi ana Melefit bi aw ? Si zal madurlaṅ hini ciliṅ ni ! » ¹⁹ Eslini Yezu àhi ana maslaṅa ya àṅgəkia ni : « Cikaba, ru a magam. Melefit àhəṅga kur a adaba k̄əf̄əkua ah̄ar a palam. »

M̄əgur ge Melefit akaba maṅga ga Wur ge Mis a

(Meciye 24.23-28, 37-41)

²⁰ Ndam *Feriziyəṅ ndahaṅ t̄ərəkia ka Yezu a, t̄əhi ahkado : « *M̄əgur ge Melefit ti amənjaki ananaw ? » Yezu àhəṅgrif̄əṅ ana tay, àhi ana tay ahkado : « M̄əgur ge Melefit anj̄əki nahəma, èpivu do. ²¹ Nahkay at̄əḍəf̄ə : “Naṅ hi !” ahkay do ni : “Naṅ tegi !” do. N̄əḍəf̄ə nahəma, M̄əgur ge Melefit ti ànj̄əkia e kidiṅ gek̄uli ba àndava. »

²² Yezu àhi ana ndam maḍəbay naṅ ni ahkado : « Sarta nahaṅ amara ti akawayum mipi nu *Wur ge Mis ku vad bəlaṅ, ay ti ekip̄əm nu do. ²³ Ka sarta gani nani at̄əhi ana k̄uli : “Naṅ tegi !” ahkay do ni “Naṅ hi !” Ay tamal t̄əhia ana k̄uli a nahkay ti k̄əḍəgum ba, k̄əḍəbum tay ba. ²⁴ Adaba mam, ka fat ya ti nu Wur ge Mis anaṅga nahəma, mis etipi nu akada ga av̄ə ya abay aku, aslad̄ay huḍ melefit dek ni. ²⁵ Ay wudaka anaṅga ti ah̄ar àḍəf̄ə mis ye e hini vu ni t̄əḡəskabu nu do, t̄əgru daliya dal-dal day kwa. ²⁶ Ere ye ti àgravu ke zemeni ge N̄əwi ni amagravu ka fat ya ti nu Wur ge Mis anaṅga ni. ²⁷ Ke zemeni gani nani ti mis t̄əbu t̄əzum zlam, t̄isi zlam, taday wál, wál day taday zawal. Nday t̄əbu tagray zlam nday nani nahkay duk àbiviyu ana vad ya ti N̄əwi àhuriyu a *slalah ga yam gəḍakani vu ni. A vad gani nani ti yam àr̄əhv̄u m̄əlaṅ dek, èziṅəba mis na dek k̄əḍəp. ²⁸ Amagravu akada ya àgravu ke zemeni ga *Lot ni daya. Ke zemeni gani nani ti mis t̄əbu t̄əzum zlam, t̄isi zlam, t̄əsəkum zlam, t̄əsəkumoru zlam, tajav zlam, t̄ələm ahay. ²⁹ Ay ka fat ya ti Lot àsləka a *Sodom a ni ti aku akaba zlam nahaṅ ya aku aḡəs akada ga asas ya aku aḡəs ni dal-dal àḍəgakia ka ndam ga k̄əsa nana kwa e melefit ba akada ga av̄ə ya at̄əḍ na, èviyekaba tay a dek. ³⁰ Nahkay ka fat ya ti Melefit amaṅgazli nu Wur ge Mis ana mis dek nahəma, zlam gani amagravu ka m̄əsərki gatay do.

³¹ « Ka fat gani nani ti tamal mis nahaṅ naṅ àbu ka *daləhar ga ahay gayəṅ, zlam gayəṅ t̄əvu a ahay bu nahəma, àh̄əraya, àhuriyu a ahay vu ga m̄əh̄əlaya zlam gayəṅ a day ba. Nahkay day maslaṅa ya ti naṅ e gili ni àṅga a magam a ba, m̄əcuhway h̄əya. ³² N̄əḍəf̄ə nahəma, ere ye ti àgrakivu ka wal ga Lot ni ti àḡəjazlki ah̄ar ke k̄uli ba ! ³³ Maslaṅa ya ti awayay aj̄əgur sifa gayəṅ ti àm̄ət ba ni ti emiṅiṅ, ay maslaṅa ya ti emiṅiṅ sifa gayəṅ nahəma am̄əj̄əgur sawəṅ, am̄əm̄ət day-day

do. ³⁴ Nəhi ana kəli nahəma, ka ya ti ananğa ni ti ku tamal mis cə nday ka slalah bəlanğ ga məlavad nəngu ni atazay bəlanğ gani, atəmbərbu nahanğ ni ti amagravu tata. ³⁵ Ku tamal wál cə tihikabu humbu ka ahar bəlanğ nəngu ni, atazay bəlanğ gani, atəmbərbu nahanğ ni ti amagravu tata. [³⁶ Ku tamal zawal təbu e gili ka ahar bəlanğ nəngu ni, atazay bəlanğ gani, atəmbərbu nahanğ ni ti amagravu tata.] »

³⁷ Yezu àra àdəma pakama nana ti ndam madəbay nağ ni təhi ahkado : « Bay geli, ere gani nani amagravu ti eley ? » Yezu nakəğ àhəngriğəğ ana tay, àhi ana tay ahkado : « Nəhi ana kəli nahəma, ka məlanğ ya zlam məmətani àvu ni ti mambá təcakalavu eslini. »

Ma gozogul àki ka wal madakway akaba bay magray seriya

18 Yezu àhi ma *gozogul ana ndam madəbay nağ ni, ti t àhənggalay Melefit a sarta bu dek kəlavad, t àmbrəğ ba simiteni. ² Àdəm ahkado : « Bay magray seriya nahanğ àbu a kəsa nahanğ bu. Bay gani nani ti àdi slimi ana mis do ; ku Melefit day aŋgwaz àwərfəğa nağ a do. ³ A kəsa gani nani bu nahəma, wal madakway nahanğ àbu. Wal nani àra sak ehimeya afa ga bay magray seriya na, àhi ahkado : “Maslanğa nahanğ àğudarua zlam a, ay ti nawayay ti kəgru seriya gani.” ⁴ Nağ gani sak ehimeya àcuhway məgri seriya ni ndo. Ay a vad nahanğ zla nahəma, bay magray seriya nakəğ àdəm ahkado : “Ku tamal nəgrafəğa aŋgwaz kè Melefit a do, nədi slimi ana mis do nəngu ni, ⁵ wal madakway hini ti ahəlu muru, hojo nəgri seriya gayanğ ni. Do ni ti wal ni nağ àbu ara nahkay ti anəngətfəğa ahàr a do.” ⁶ Eslini Bay geli àdəm ahkado : « Bay magray seriya nani ti mis jireni do. Ay cəm pakama gayanğ ya àdəm ni ! ⁷ Nağ tekeđi àgray nahkay ti Melefit nağ jireni ni ti aməgri jiri gayanğ ana ndam ya àdaba tay a ni do aw ? Aməgri ana tay, adaba təbu tahənggalay nağ məlafat akaba məlavad gani do dek. Amamənjələğ ana tay àna eri ahkay ciliğ aw ? Aha ! ⁸ Nəhi ana kəli nahəma, aməgri jiri gayanğ ana tay ke weceweceni həya. Ay ka ya ti nu *Wur ge Mis ananğa a məlanğ va ni ti anəđi ahàr ana mis ya təfəki ahàr ke Melefit ni aw ? »

Ma gozogul àki ka zal Feriziyəğ nday ata bay məhəl hadam

⁹ Yezu àdəm ma *gozogul nahanğ keti. Àhi ana ndam ya ti t ədəm nday ndam jireni, tamənjələğ kè mis ndahanğ akada t əsər zlam do ni. Àdəm ahkado : ¹⁰ « A vad nahanğ ndam ndahanğ nday cə t əhuriyu a dalaka ga *ahay gəđakani ge Melefit ni vu ga mahənggalay Melefit. Bəlanğ gani zal *Feriziyəğ, nağ nahanğ ni ti ni bay *məhəl hadam. ¹¹ Eslini ti zal Feriziyəğ ni ècik jik, àhənggalay Melefit a məbəruv gayanğ bu, àdəm ahkado : “Bay Melefit goro ni, nəgruk səsi adaba nu ti akada ge mis ndahanğ ni do. Mis ndahanğ ni ti ndam akal, ndam jireni do, ndam magray hala. Nday ti akada ga bay məhəl hadam nini. ¹² Nu zla nahəma nəgəs ndəra sak cə a huđ ga gosku bu ; a huđ ga zlam goro kurani ya

nəngəğ ni bu lu, nəzaba bəlanğ, nəvuk.” ¹³ Bay məhəl hadam ni ti ni ècik cak, eri tekeđi àwayay mazoroni e melefit vu ndo, àbəki ahar duc ka məbəruv, àdəm ahkado : “Bay Melefit goro ni, nu bay magudar zlam, nəsuk cicihi ti.” [†] » ¹⁴ Eslini Yezu àhi ana tay : « Nəhi ana kəli nahəma, ka ya ti t àhəraya, t əbu takoru a magam ni ti maslanğa ya Melefit àmbərfəğa zlam magudarani gayanğ na àndava ni ti nani bay məhəl hadam ni. Zal Feriziyəğ ni ti Melefit àmbərfəğa zlam magudarani gayanğ na ndo. Adaba mam, maslanğa ya ti àdəm nağ gəđakani ni ti Melefit aməhi : “Nak gəziteni” sawanğ. Ay maslanğa ya ti àdəm nağ gəziteni nahəma, Melefit aməhi : “Nak gəđakani” sək sawanğ. »

Yezu agri sulum ge Melefit ana bəza cib-cibeni (Meciyə 19.13-15 ; Mark 10.13-16)

¹⁵ Mis ndahanğ t əhəlibiyu bəza cib-cibeni ana Yezu ti m əgri *sulum ge Melefit ana tay àna məbəki *ahar gayanğ ka tay. Ndam madəbay nağ ni tipia tay a ti t ələgi ana tay. ¹⁶ Yezu àra ècia ndam madəbay nağ ni t əbu t ələgi ana mis ni ti àzalay tay, àhi ana tay ahkado : « Mbrəngum bəza t àra afa goro a, kəcumfəğa tay a ba. Adaba mam, *Məgur ge Melefit ti ga ndam ya t əbu akada ga bəza ni. ¹⁷ Nəhi ana kəli nahəma, ahàr àdəm ku way way do m əgəskabu Məgur ge Melefit akada ga wur gəziteni ya eciiki slimi ana bəjanani ni. Tamal àgəskabu nahkay do nahəma, èsliki məhuriyani a *Məgur ge Melefit vu koksah. »

Bay ge elimeni

(Meciyə 19.16-30 ; Mark 10.17-31)

¹⁸ Bay ga ndam *Zəde nahanğ àrəkia ka Yezu a, àhi : « M əsi sulumani, ti nəngəğ *sifa ya àndav day-day do ni ti nəgray ahəmamam ? » ¹⁹ Yezu àhəngriğəğ, àhi ahkado : « Kazalay nu mis sulumani ti kamam ? Mis sulumani ti àbi, si Melefit ciliğ. ²⁰ Ere ye ti kihindi ni ti, *Divi ge Melefit ya àvi ana mis ni ti k əsəra tay a do aw ? K àgray hala ba ; k əkad mis ba ; kigi akal ba ; k agray sedi ti k əsəkad malfada ba ; həngrioru ahàr a had ana ata buk ata muk. ^{††} » ²¹ Eslini zal nakəğ àhəngriğəğ, àhi ahkado : « Divi nani ti nəgəskabá dek kwa nu a wur wurani. » ²² Yezu àra ècia pakama gayanğ na ti àhi ahkado : « Kekileğa zlam àhəcukivu bəlanğ. Səku-moru zlam gayak dek ti kidi siŋgu gani ana ndam talaga. Nahkay ti akəngəğ elimeni e melefit bu. Akagra zlam nana dek nahəma, k àra, k àdəbay nu. » ²³ Nağ nakəğ àra ècia ma ga Yezu ya àhi na ti ma gani àhəlia ahàr a, adaba elimeni gayanğ àbu dal-dal.

²⁴ Yezu àra èpia nağ a, ahàr àbu ahəli ti àdəm ahkado : « Ndam ge elimeni t əhuriyu a Məgur ge Melefit vu ni ti zləzlada dal-dal. ²⁵ Ezligwemi ahuriyu e evid ge lipri vu kwalac ti agravu aw ? Ay ti bay ge elimeni məhuriyu a Məgur ge Melefit vu ni ti zləzlada dal-dal, àtama ge ezligwemi ya ahuriyu e evid ge lipri vu na. » ²⁶ Ndam ya ti tici ma gayanğ ya àdəm ni t ədəm : « Ay

† Ka sarta gani nani ti maslanğa ya ti abəki ahar duc ka məbəruv ni ti adafaki tuway, akada geli ya məbəki ahar duc ka ahàr ni. †† Mənjay Məhərana 20.12-16 ; Mimbiki 5.16-20.

tamal nahkay ti way ti Melefit amahənggay naŋ way ? »
²⁷ Ay Yezu àhənggrifəŋ ana tay, àhi ana tay ahkado :
 « Ere ye ti mis tàgray koksah ni, Melefit agray tata. »
²⁸ Piyer àra ècia ma ga Yezu na ti àhi ahkado : « Iy zla,
 leli mèmbrəŋa zlam geli a, madəbay kur ti ahəma-
 mam ? »²⁹ Yezu àhi ana tay : « Nəhi ana kəli nahəma,
 tamal mis àmbərba zlam gayəŋ azuhva Məgur ge Mel-
 efit a, bi àmbərba ahay gayəŋ, wal gayəŋ, bəza ga
 mənani, ata bənani ahkay do ni bəza gayəŋ nahəma,
³⁰ aməŋgətvù zlam nday nani kay nihi ka sarta hini. Ka
 mələŋ məweni ya Melefit amagraja ni day aməŋgət
 sifa ya àndav day-day do ni. »

Yezu adəm keti aməmət mək aməŋgaba e kisim ba
 (Meciye 20.17-19 ; Mark 10.32-34)

³¹ Yezu àzalakabu ndam *asak gayəŋ kru mahar
 cəeni ni, àhi ana tay ahkado : « Cəm day, nihi ti leli
 məbu məcəloru a Zeruzalem, adaba zlam ya ti ndam
 mahəŋgaray *pakama ge Melefit tədəmku ka nu, nu
 *Wur ge Mis ni dek amagravu ti eslini. ³² Mis atəgəsi
 nu ana ndam ya təkəki ahər ke Melefit do ni. Nday gani
 nani eteyefə, etindivi nu, etitifəviyu eslib e eri vu,
³³ atəzləb nu àna kurupu, atakad nu, mək a vad ya
 mahkər ti anaŋgaba. »³⁴ Yezu àra àdəma ma nahkay ti
 ndam asak gayəŋ ni ticiaba ndo. Ma gani nani maŋ-
 gahkiani ka tay, ma ga Yezu ya awayay adəm ni ti
 təsəraba ndo.

Yezu ahəŋgaraba zal wuluf a
 (Meciye 20.29-34 ; Mark 10.46-52)

³⁵ Yezu nday akaba mis kay təbu takoru a Zeriko, tin-
 jəa wudak. Eslini ti zal wuluf nahaŋ naŋ àbu man-
 jəhadani digəsa kà gəvay ge divi, ahəŋgalay zlam.
³⁶ Zal wuluf ni àra ècia daday ge mis kayani ya ti
 tasləkafəŋa ni ti àdəm ahkado : « Mam agravu
 mam ? »³⁷ Təhəŋgrifəŋ, təhi : « Yezu zal Nazaret naŋ
 àbu akoru àna divi hini, do ni ti ahəmamam. »³⁸ Naŋ
 nakəŋ àra ècia ti àdi ana zlahay, àdəm : « Yezu *Wur ge
 Devit, nəsuk cicihi ti ! »³⁹ Nday ya ti təbu takoru kama
 ga Yezu ni tələgi ana zal wuluf ni, ti mālakakaba. Naŋ
 nakəŋ àzlahkivu kay kay sawəŋ, àdəm : « Wur ge Devit,
 nəsuk cicihi ti ! »⁴⁰ Yezu àra ècia zlahay na ti ècik,
 àdəm tēzibiya naŋ a. Zal wuluf ni àra ènjia ti Yezu èhin-
 difiŋa ma, àhi ahkado : ⁴¹ « Kawayay ti nəgruk mam ? »
 Zal wuluf ni àhəŋgrifəŋ, àhi ahkado : « Bay goro,
 nawayay ti nipi divi akada ge mis ni bilegeni ti. »
⁴² Yezu àhi : « Pi divi akada ge mis ni. Melefit àhəŋga
 kur a adaba kəfəku a ahər a palam. »⁴³ Ka ma geli hini
 èpi divi həya. Naŋ àbu epi divi nahkay ti àdəboru Yezu
 àna mازلəbay Melefit. Mis ya təbu eslini ni dek təra
 tipia naŋ a ti nday day təzləbay Melefit.

Yezu nday ata Zese

19 Yezu ènjəa a Zeriko a. Naŋ àbu asawaday a hud
 ga kəsa bu. ² A kəsa gani nani bu ni ti zal nahaŋ
 àbu, slimi gayəŋ Zese, naŋ gədakani ga ndam *məhəl
 hadam, elimeni gayəŋ àbu dal-dal. ³ Àra ècia ti Yezu

naŋ àbu ara nahəma, awayay ti mīpi naŋ. Ay ti èsliki
 mipi naŋ do, adaba àhəca àna zəbal a, mis dal-dal tim-
 biva e eri va. ⁴ Nahkay naŋ nakəŋ àcuhworu gwar ka-
 ma ka mələŋ ga Yezu ya akoru ni, àcəliyu a mən ga
 akram vu ti mīpi Yezu. ⁵ Yezu àra ènjia ka mələŋ nana ti
 àmənloru agavəla, àhi ana Zese nakəŋ ahkado :
 « Zese, hərəya weceweci, adaba kani ti si nakoru nan-
 jəhad afa gayak kwa. »

⁶ Nahkay Zese nakəŋ àhərəya weceweci, tòru a mag-
 am afa gayəŋ. Tòru tinjəa ti àgəskabu Yezu àna
 məmərani. ⁷ Mis təra tipia Yezu àdoru afa ge Zese ti
 təŋguzay ma, tədəm ahkado : « Maslaŋa ya ti àdoru
 anjəhad afa gani ni ti bay magudar zlam timey ! »⁸ Ay
 Zese nakəŋ ècik jik, àhi ana Bay geli ahkado : « Ci day
 Bay goro, nihi ti nidi telma ga zlam goro ana ndam ta-
 laga. Tamal nəhəlfəŋa siŋgu kà maslaŋa, àtamkia ka
 ya akal apəl na ti anəpəlivù hud fad. »⁹ Yezu àra ècia
 pakama nana ti àhi ana Zese ahkado : « Kani ti nàra a
 hud ahay gayak va ti ga mahəŋgay mis. Adaba mam,
 nak day wur hud ga Abraham : ¹⁰ nu *Wur ge Mis nàra
 ti ga madəbay ndam ya təsər Melefit do ni, ti nàhəŋ-
 gay tay. »

**Ma gozogul àki ka bay ya èdi siŋgu ana ndam məgri
 təwi ni**
 (Meciye 25.14-30)

¹¹ Ka ya ti mis təbu təbi slimi ana ma ga Yezu ya
 àdəm ni ti àhi ma nahaŋ ana tay àna ma *gozogul. Àhi
 ma gani nani ana tay ti adaba ènjəa a Zeruzalem a
 wudak, mis day təhi ana ahər hi ti Melefit ara anjəki ka
 Məgur gayəŋ həya. ¹² Àhi ana tay nahəma : « Mis na-
 haŋ àbu gədakani a kəsa nahaŋ bu. Awayay akoru ka
 had driŋeni ti təvibiya bay ga mara məgur kəsa gayəŋ.
¹³ Ara asləka wudak nahəma, àzalakabu mis kru e kidiŋ
 ga ndam məgri təwi gayəŋ ni bu, èdeki siŋgu ga gru
 bəlaŋ bəlaŋ ka tay, àhi ana tay ahkado : “Nu nəbi ti
 mbatumvu àna naŋ hayaŋ.” Mək naŋ nakəŋ àsləka,
 òru e mirkwi gayəŋ ni. ¹⁴ Zal nani ti ndam ga kəsa
 gayəŋ tawayay naŋ do. Naŋ nakəŋ àra àsləka ti tès-
 ləroru mis ndahaŋ kələŋ gayəŋ ga məhi ana maslaŋa
 ya akoru afiyu naŋ a bay vu ni ahkado : “Naŋ hini egi
 bay geli ti leli məwayay do.”

« ¹⁵ Akaba nani dek təfiya naŋ a bay ni va sawəŋ.
 Kələŋ gani àsləkabiya. Àra ènjia ti àzalakabu ndam mə-
 gri təwi gayəŋ ya èdi siŋgu ana tay ni keti. Awayay
 asərkaba təmbatva àna siŋgu na akada gayəŋ ya àhi
 ana tay na waw. ¹⁶ Nahkay maslaŋa ya ti enjeneni ni
 àrəkia àhi ahkado : “Bay goro, àna siŋgu ya kəvu
 bəlaŋani ni ti nəmbatva àna naŋ a, nəŋgətkia ndahaŋ
 a kru.”¹⁷ Eslini bay ni àhi : “Àbəlay, nak bay magray
 təwi sulumani. Nihi ti nəfiyu kur a bay vu, kəgur kəsa
 kru, adaba kəgrua təwi sulumana àna zlam gəziteni
 hini ya nəvuk na.”¹⁸ Naŋ ye cə ni day àrəkia àhi ahka-
 do : “Bay goro, àna siŋgu ya kəvu bəlaŋani ni ti nəmb-
 atva àna naŋ a, nəŋgətkia ndahaŋ a zlam.”¹⁹ Nahkay
 bay ni àhi ahkado : “Nak ti ni kəgur kəsa zlam.”²⁰ Mək
 bay məgri təwi nahaŋ àrəkia, àhi ahkado : “Bay goro,
 siŋgu ya kəvu ni ti nihi. Nəwəlki ke kece-kece, nən-

gahukkaba. ²¹ Nàgray nahkay ti adaba nàgrafuka anğ-waz a. Nəsəra manjəhad gayak a, nak mis zləzladani, kəmbərəj mis do. Zlam ya ti nak kəfəkad ndo ni day kazay, zlam ya ti kizligi ndo ni day kabaz." ²² Eslini bay ni àhi ahkado : "Nak ti kàgray təwi sulumani do. Nihi ti nagrafuka seriya akada ga pakama gayak ya kədə-maya na. Kəsəra manjəhad goro a, nu mis zləzladani, nəmbərəj mis do, zlam ya ti nàfəkad ndo ni day nazay, zlam ya ti nizligi ndo ni day nabaz zla do aw ? ²³ Tamal kəsəra nahkay ti kəvi siŋgu goro ni ana ndam macakalani ndo ni ti kamam ? Nihi nàsləkabiya ti amal nədia ahàr a èwikia." ²⁴ Mək àhi ana nday ye eslini ni ahkado : "Zumfəŋa siŋgu na, kəvumikivu ana maslaŋa ya ti gayan kruani ni." ²⁵ Nday nakəŋ təhəŋgrifəŋ, təhi ahkado : "Siŋgu təfəŋ kru àndava timey, bay geli !" ²⁶ Eslini àhi ana tay : "Nəhi ana kəli nahəma, maslaŋa ya ti zlam gayan əbu ni ti atəvikivu. Ay maslaŋa ya ti zlam gayan əbi ni ti ku ere ye ti əfəŋ ni day atəzafəŋa. ²⁷ Yaw ndam ya tizirey nu, tawayay ti nəgur tay do ni ti gəsumubiya tay a, sliŋəm tay kə eri goro pat pat." » ²⁸ Yezu àra àdəm ma *gozogul na nahkay ti òru kama, təcəloru a Zerəzalem akaba mis ya ti tadəbay naŋ ni.

Yezu enjiyu a Zerəzalem wudak

(Meciyə 21.1-11 ; Mark 11.1-11 ; Zeŋ 12.12-19)

²⁹ Ka ya ti tòru tinjəa a kəsa Betfazi ata Betani a gwar ka həma *Oliviye ni va wudak nahəma, Yezu àslər ndam madəbay naŋ ni cə, ³⁰ àhi ana tay ahkado : « Dəgum a kəsa tegəni ya kama gekəli ni vu. Ekin-jəmiya nahəma, akədumi ahàr ana wur ga azoŋgu məwəlani. Wur ga azoŋgu nani ti maslaŋa àcəlkiyu day-day faŋ ndo. Picehəmbiyya, zumubiya. ³¹ Ay tamal maslaŋa èhindifiŋa ma kə kəli a, àhi ana kəli : "Kepicehəm ti kamam ?" ti humi ahkado : "Bay geli awayay." »

³² Nahkay nday ya ti Yezu àslər tay ni təsləka, tòru. Tòru tinjəa ti tēdi ahàr ana zlam ni dek akada ga pakama gayanə ya àhi ana tay ni. ³³ Ka ya ti nday tēbu tepiceh wur ga azoŋgu ni ti ndam ga azoŋgu ni tēhi ana tay : « Kepicehəm wur ga azoŋgu ni ti kamam ? » ³⁴ Eslini tēhi ana tay ahkado : « Bay geli awayay. » ³⁵ Nahkay tēzibiyu wur ga azoŋgu ni ana Yezu, tēbəkə azana ti Yezu məcəlkiyu, mək àcəlkiyu. ³⁶ Ka ya ti Yezu naŋ əbu akoru ni ti mis təpabivoru azana gatay e divi vu.

³⁷ Tòru tinjəa ka məlaŋ ya təndəkia ahàr ka həma Oliviye ga moroni a Zerəzalem a nahəma, mis ya ti tadəboru naŋ ni dek tədəgiki ka mazləbay Melefit àna məmərani azuhva zlam ya nday tiŋi, mis ndahaŋ tiŋi day-day ndo ni. Təzlah, ³⁸ tədəm : « Bay Melefit mēgri sulum gayanə ana *bay gədakani ya ara àna slimi gayanə a ni ! † Melefit naŋ agavəla àvia manjəhad sulumana ana mis a. Təzləbay naŋ a hud melefit bu ! »

³⁹ Ndam *Feriziyəŋ ndahaŋ tēbu eslini e kidiŋ ge mis dal-dalani ni bu. Təhi ana Yezu ahkado : « Məsi, hi ma ana ndam madəbay kur ni ti təlakkaba, təzlah ba. »

⁴⁰ Yezu àra ècia pakama gatay na ti àhi ana tay ahka-

do : « Nəhi ana kəli nahəma, tamal nday təlakkabá ti akur atəzlah. »

Yezu etəwi ndam Zerəzalem

⁴¹ Ka ya ti Yezu ènjəa a Zerəzalem a wudak, èpia kəsa na ti ètəwi ndam ga kəsa nani. ⁴² Àdəm ahkado : « Tamal ti lekələm day kəsəruma ahəmamam kəŋgətum manjəhad sulumani akaba Melefit kana nahəma, akal kəŋgətuma àndava. Ay nihi ti maŋgəhkiyani ke kəli, kipiəm do. ⁴³ Nahkay nihi ti vad gani amara, ndam ezir gekəli atara teveliŋ kəsa gekəli ni tekesl, atəbivu zlam ana kəli e divi bu dek ga macafəŋa kəli ga mahərana, atəhurkiyu ke kəli àna silik. ⁴⁴ Atabazl kəli dek, etembedkaba ahay gekəli a dek besək-besək, atəmbərki akur ka ahàr ga akur nahəŋ do. Adaba mam, kəsərum sarta ya Melefit àra àmənjəya kəli a ni ndo. »

Yezu a ahay gədakani ge Melefit ni bu

(Meciyə 21.12-17 ; Mark 11.15-19 ; Zeŋ 2.13-22)

⁴⁵ Tòru tinjəa a Zerəzalem a ti Yezu àhuriyu a dalaka ga *ahay gədakani ge Melefit ni vu. Eslini àdi ahàr ana ndam məsəkumoru zlam, mək ànjəkə ka maŋaraya tay e mite va. ⁴⁶ Àhi ana tay ahkado : « Àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu, Melefit àdəm : "Ahay goro nahəma, emigi ahay ga *mahəŋgalavù Melefit." Ay lekələm ti kəmbatunkaba, ègia ahuzl ga ndam akal a. †† »

⁴⁷ Kələŋ gani naŋ əbu a dalaka ga ahay ge Melefit ni bu, acahi zlam ana mis kəlavad. Eslini gədakani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni akaba ndam *məsər Wakita ge Melefit ni tadəbafəŋ divi ge miŋiŋ naŋ. Gədakani ga ndam *Zəde ni day tawayay miŋiŋ naŋ. ⁴⁸ Ay ti təŋgətəfəŋa divi gana ndo, adaba ndam Zəde dek tawayay ma ga Yezu, tēbu tēbi slimi ana ma gayanə ya adəm ni lala.

Təwi ga Yezu ya àgray ni ti way àvi divi gani way ?

(Meciyə 21.23-27 ; Mark 11.27-33)

20 Yezu naŋ əbu eslini a Zerəzalem ti a vad nahəŋ àhuriyu a dalaka ga *ahay gədakani ge Melefit ni vu. Naŋ əbu acahi zlam ana mis, ahi *Ma Məweni Sulumani ana tay nahəma, gədakani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit akaba ndam *məsər Wakita ge Melefit akaba gədakani ndahaŋ tərəkia, ² tēhi : « Hi ana leli, kəgray təwi hini nahkay ti kəŋgət divi gani ti eley ? Way əvuk divi gani way ? » ³ Yezu àhəŋgrifəŋ ana tay, àdəm : « Nu day nihindifiŋa zlam bəlaŋ kə kəli a. Həŋgrumufəŋ : ⁴ *baray ge Zeŋ ya àbaray mis ni ti njədə gani Melefit àvi tək, tək day ti mis tēvi aw ? »

⁵ Təra ticia ma na nahkay ti təgray gejewi e kidiŋ gatay bu, tədəm : « Tamal məhi : "Melefit àslərbiyu naŋ" hi nahəma, ara ahi ana leli : "Kəgəsumkəbu pakama gayanə ni ndo ni ti kamam ?" ⁶ Ay tamal mədəm : "Mis tēvi njədə gani" ti ndam geli ni dek etizligi leli àna akur, adaba tədəm Zeŋ ti bay mahəŋgaray *pakama

† Mənjay Limis 118.26.

†† Mənjay Izayi 56.7 ; Zeremi 7.11.

ge Melefit. » ⁷ Nahkay tëhənggrifəŋ, tëhi : « Maslaŋa ya ti àvi divi gani ni ti leli mäsər do. » ⁸ Eslini Yezu àhi ana tay : « Nu day nədəfi bay ya ti àvu divi ge təwi ya ti nagray ni ana kəli do bilegeni. »

Ma gozogul àki ka ndam məwəs vədaŋ
(Meciyə 21.33-46 ; Mark 12.1-12)

⁹ Eslini Yezu àhi ma *gozogul hini ana mis ni. Àdəm ahkado : « Zal nahaŋ àbu nahəma, àjavù məŋ ga zlam † a vədaŋ gayəŋ vu. Kələŋ gani àfivù vədaŋ ni a ahar vu ana mis ti tēwəs, mək àsləka, òru e mirkwi ga məpəsiyani zlam gayəŋ. ¹⁰ Sarta ga məpalay bəza ga zlam ni àra ènjia ti bay ga vədaŋ ni àslərbiyu bay məgri təwi afa ga ndam məwəs vədaŋ ni ti tëhəlikaboru ja gani gayəŋ. Ay bay məgri təwi ni àra ènjia ti ndam məwəs vədaŋ ni tégəs naŋ, tëzləb, mək tàgaray naŋ, araŋa day àzay a ahar vu ndo. ¹¹ Eslini bay ga vədaŋ ni àslərbiyu bay məgri təwi nahaŋ keti. Àra ènjia ti ndam məwəs vədaŋ ni tindivi naŋ cəf cəf, tëzləb naŋ, mək tàgaray naŋ, araŋa day àzay a ahar vu ndo daya. ¹² Bay ga vədaŋ ni àslərbiyu bay məgri təwi nahaŋ keti. Àra ènjia ti ndam məwəs vədaŋ ni tësi ambələk mək tëzaba naŋ a vədaŋ ni ba, tëtəloru. ¹³ Bay ga vədaŋ ni àra ècia ere ye ti àgravu na ti àhi ana ahər : “Nihi ti nagray ni mam ? Nihi nahəma wur goro àbu, nawayay naŋ dal-dal, nəsləroru naŋ afa gatay. Eminjəa ti atəgəsiki ma.” Nahkay àslərbiyu naŋ. ¹⁴ Ay ndam məwəs vədaŋ ni tàra tipia wur na naŋ àbu ara ti tëzlapay e kidiŋ gatay bu, tédəm ahkado : “Naŋ tegəni ti mekeji gayəŋ. Makadam naŋ ; nahkay ti vədaŋ ni emigi geli.” ¹⁵ Àra ènjikia ka tay a ti tégəs naŋ yaw, tëzaba naŋ a vədaŋ ni ba, tòru tàkad. »

Eslini Yezu èhindifiŋa ma kà tay a, àhi ana tay ahkado : « Bay ga vədaŋ ni amasləkabiya ti aməgri mam ana ndam məwəs vədaŋ ni mam ? ¹⁶ Amara mabazl ndam məwəs vədaŋ ni, mək aməvi vədaŋ ni ana mis ndahaŋ. » Mis ya tëbu eslini ni tàra ticia ma gayəŋ ya àdəm na ti tédəm : « Ere nani ti àgravu day-day ba ! »

¹⁷ Eslini Yezu àmənjaləŋ ana tay lala, àhi ana tay ahkado : « A Wakita ge Melefit bu ni ti àbu məbəkiani : “Akur nahaŋ àbu ti ndam mələm ahay tawayay magray təwi àna naŋ ndo.

Ay ti akur gani nani ègia akur ya akay ahay na dek sawaŋ.” ††

« Ma gani nani ti lekələm kədəmum awayay adəmva-ba ti ahəmamam ? » ¹⁸ Àhi ana tay keti : « Akur gani nani nahəma, tamal maslaŋa àdədkiya ti maslaŋa nani aməhubkaba ŋguc ŋguc. Ay tamal akur ni àdəkia ti ni aməŋgəladkaba naŋ a. »

¹⁹ Ndam *məsər Wakita ge Melefit akaba gəđákani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni tèsəra Yezu àdəmki ma gozogul ni ti ka tay. Tàra tèsəra ti tədəbay divi ga məgəs naŋ ke weceweceni həya. Ay ti tisliki məgəs naŋ ndo, adaba aŋgwaz àwərfəŋa tay kə mis ya tëbu eslini dal-dalani na.

Hadam ya təpəli ana bay ga ndam Rom ni
(Meciyə 22.15-22 ; Mark 12.13-17)

²⁰ Eslini gəđákani nday nani tëbu təbi slimi ana Yezu, tëslərbibiyu ndam gatay ndahaŋ : ndam nday nani tawayay ti Yezu māmənjaləŋ kà tay akada nday ndam jireni, tawayay ti mēđəm ma magədavani ti tégəski naŋ. Gəđákani nday nani tàgray nahkay ti adaba tawayay tégəsi naŋ ana bay ga ndam *Rom ya agur had *Zude ni, ti māgrafəŋa seriya. ²¹ Nday nakəŋ tàra tijnikia ti tëhi ahkado : « Məsi, məsəra nak ti ere ye ti kədəm akaba ya kacahi ana mis ni ti dek jiri. Nak ti kircakaba mis a do, kamənjaləŋ ana tay kala-kala, kacahi zlam ya ti Melefit awayay ni ana tay àna jiri gani ciliŋ. ²² Nahkay ti Melefit àvia divi ana leli a ga mabəhadfi hadam ana *bay gəđákani ga ndam Rom a tək, àvi ana leli ndo waw ? » ²³ Yezu àra àsərikia zuh ana tay a nahəma, àhi ana tay : ²⁴ « Nga ŋgazlumubiya siŋgu akur-akurana nimi. » Tàra tənqazlia ti àhi ana tay ahkado : « Àki ka siŋgu hini ti mazavu ga ahər ga way ? Sli-mi məbəkiani ni ti ga way ? » Təhənggrifəŋ, tëhi : « Ga bay *Sezar. † » ²⁵ Eslini naŋ nakəŋ àhi ana tay ahkado : « Tamal nahkay ti hənqrumi zlam ga bay Sezar zlam gayəŋ, ge Melefit ti ni hənqrumi ana Melefit zlam gayəŋ. » ²⁶ Nahkay tisliki məgəski Yezu ka ma magudarana kə meleher ge mis ni ndo. Ma gayəŋ ya àhi ana tay ni àgria ejep ana tay a, nahkay tëlakakabá te-te.

Mis àməta ti aŋgaba e kisim ba edediŋ a waw ?
(Meciyə 22.23-33 ; Mark 12.18-27)

²⁷ Ndam *Sedəseyəŋ ndahaŋ tərəkia ka Yezu a. Ndam Sedəseyəŋ ti tédəm mis àməta ti aŋgaba e kisim ba koksah. Nahkay nday nakəŋ tihindifiŋa ma, ²⁸ tëhi : « Məsi, Məwiz àbiki ana leli a wakita gayəŋ ni bu, àdəm ahkado : “Tamal mis nday kà məŋ gatay, bəlaŋ gani àda wal a, mək àməta, wal gayəŋ ni èwii wur ndo nahəma, ahər àdəm wur ga mənani azay wal ni, ti tīwia mekeji ana wur ga mənani ya àmət na.” ^{†29} Yaw mis ndahaŋ tëbu adəskəla kà məŋ gatay. Gəđákani gatay ni àda wal a, èwifinja wur a ndo, mək àmətka. ³⁰ Àra àməta ti mimbiki gayəŋ ni àzay wal ni àmətka, naŋ ya mahkər ni day àgray nahkay. Nday adəskəlani ni dek tàza wal na, tiwifinja wur a ndo mək təməta. ³² Kələŋ gani wal ni day àməta. ³³ Ay ka fat ya ti mis atəŋgaba e kisim ba nahəma, wal ni ti way e kidiŋ gatay bu amazay way ? Nday adəskəlani ni dek tàza naŋ a ni. »

³⁴ Yezu nakəŋ àhənggrifəŋ ana tay, àdəm ahkado : « Ka sarta hini ti zawal akaba wál təhəlvu. ³⁵ Ay nday ya ti Melefit àgəskabá tay a, atəməta mək atəŋgaba e kisim ba, atənjəhad ka mələŋ məwəni ya Melefit aməgraya ni ti zawal ataday wál va do, wəwal day ataday zawal va do. ³⁶ Nday gani təmət day-day va do, tigi akada ga *məslər ge Melefit ni. Nday bəza ge Melefit, adaba tənqaba e kisim ba. ³⁷ Ge mis ya atəŋgaba e

† Ka siŋgu gatay lu ti ndam Rom tagrakiaya mazavu ga bay gəđákani gatay a, təbəkli slimi gayəŋ daya. †† Mənjay Mimbiki 25.5-6.

kisim ba ni ti Mewiz day àbækia ma gana a wakita gayaŋ ni ba lala. Ka sarta ya èpi mənǵəhaf ya aku àgəs ni ti àdəm Bay geli ti naŋ Melefit ga Abraham, Melefit ga Izak, Melefit ge Zekup. ^{†38} Melefit ti naŋ Melefit ga ndam ya àna sifa ni, do ni ti ga nday ya tēməta ni do. Adaba kè eri ge Melefit ti nday dek tēbu àna sifa. »

³⁹ Yezu àra àdəma ma na nahkay ti ndam ndahaŋ ya *təsəra Wakita ge Melefit a ni tēhi : « Məsi, pakama gayak ya kədəm ni ti àbəlay. » ⁴⁰ Tədəm nahkay ti adaba aŋgwaz àwərfəŋa tay ge mihindifiŋa ma ndahaŋ a.

Bay gəđakani ya amara ni ti naŋ way ?

(Meciyə 22.41-46 ; Mark 12.35-37)

⁴¹ Yezu àhi ma ana tay keti. Àdəm ahkado : « Mis tədəm *Krist *Bay gəđakani ya amara ni naŋ *Wur ge Devit ti ahəmamam ? ⁴² Adaba Devit àna ahər gayaŋ àdəm a wakita ge Limis bu :

“Bay Melefit àhi ana bay goro :

Njəhada gwar kà ahar ga đaf goro a, a məlaŋ ga gəđakani va.

⁴³ Ndam ezir gayak ti anabəhad tay kè meleher gayak akada ga zlam ga bay ya abəki asak ni, ti kəcəlki ka tay.” ^{††} »

⁴⁴ « Nədəm nahəma, Krist nani ti Devit azalay naŋ bay gayaŋ ti, təzalay naŋ wur ge Devit keti ti kamam ? »

Ndam məsər Wakita ge Melefit ni

(Meciyə 23.1-36 ; Mark 12.38-40)

⁴⁵ Ka ya ti mis dek tēbu tēbi slimi ana Yezu nahəma, Yezu nakəŋ àhi ana ndam madəbay naŋ ni ahkado :

⁴⁶ « Bumvu slimi, do ni ti ndam *məsər Wakita ge Melefit ni atagosay kəli. Nday ti tawayay məbakabu məgudi, təsawaday àna naŋ riya ; tawayay ti mis təgri sa ana tay kè meleher ge mis dek ; tawayay manjəhadvani e kərsi ga gəđakani vu a ahay ga *mahəŋgalavù Melefit bu akaba ka məlaŋ məzum zlam ga wuməri. ⁴⁷ Nday gani nani ti təzum ahay ga wál madakway mək təpəski ka mahəŋgalay Melefit, tawayay ti mis tədəm nday ndam jireni. Tagray nahkay ti Melefit amagrafəŋa seriya kà tay a, amatrab tay àtama ga ndam magudar zlam ndahaŋ na. »

Sədaga ga wal madakway ya araŋa gayaŋ àbi ni

(Mark 12.41-44)

21 Yezu èheliŋ eri, èpi ndam ge elimeni tēbu tēbiyu siŋgu a məlaŋ məbiyu siŋgu ga sədaga ni vu. Naŋ àbu aməŋjaləŋ ana tay nahkay ti ² èpi wal madakway nahaŋ araŋa gayaŋ àbi, àbiyu siŋgu akur-akurani cib-cibeni cə. ³ Yezu nakəŋ àra èpia ti àdəm ahkado : « Nəhi ana kəli nahəma, wal madakway hini ti araŋa gayaŋ àbi, ay siŋgu ya ti àbiyu ni àtama ge mis ndahaŋ ya tēbiyu na dek. ⁴ Adaba mis ndahaŋ ni dek təgray sədaga nahəma, tēbiyu siŋgu ya təgəŋifəŋ kà tay, təsər ere ye ti tagray àna naŋ ni va do ni, wal hini ti ni araŋa gayaŋ àbi, ay ti àbiya siŋgu ya àfəŋ na dek.

Siŋgu gayaŋ nahaŋ ga məsəkum zlam məzumani àgəŋifəŋ ndo. »

Yezu adəm etembedkaba ahay gəđakani ge Melefit na

(Meciyə 24.1-2 ; Mark 13.1-2)

⁵ Mis ndahaŋ tēbu təzlapaki ka *ahay gəđakani ge Melefit ni. Tədəmki ma ka akur gəđakani ya tēdezl ahay ni àna naŋ ni akaba zlam məbəlani ya təhəlibiyu ana Melefit a ahay ni bu ni. Yezu àra ècia ma gatay na ti àdəm : ⁶ « Zlam hini ya kəmənjumləŋ ni dek ti, vad nahaŋ amara nahəma, etembedkaba ahay na besek-besek, ku akur bəlaŋ day amanjəhadki ka akur nahaŋ va do. »

Yezu azlapaki ka sarta ya amara ni

(Meciyə 24.3-14 ; Mark 13.3-13)

⁷ Tàra ticia ma ga Yezu na ti tēhi : « Məsi, ere gani amagravu ti ananaw ? Aməsərkaba sarta ya ere nani amagravu wudak na ti ahəmamam ? » ⁸ Yezu àhəŋgrifəŋ ana tay, àdəm ahkado : « Bumvu slimi, maslaŋa àgosay kəli ba. Adaba mis kay atara, ku way way do amədəm naŋ ti nu, amədəm naŋ ti *Bay gəđakani ya amara ni ; amədəm sarta gayaŋ ènjia. Ku tədəm nahkay nəŋgu ni, kədəbum tay ba. ⁹ Mis atagray silik, atakadfəŋva kà ŋgumna daya, ekicəm ma gani. Kicəma ti kəgrum aŋgwaz ba. Ahər àdəm zlam nday nani təgravu kwa. Ku tamal təgrava nahkay nəŋgu ni, mandav ga duniya həya do. »

¹⁰ Yezu àhi ana tay keti : « Ndam ga had ndahaŋ atakadvu akaba ndam ga had ndahaŋ, bəbay ndahaŋ akaba bəbay ndahaŋ. ¹¹ Had amadađay dal-dal a kəsa ndahaŋ bu, a kəsa ndahaŋ bu ləwir amagray, a kəsa ndahaŋ bu ni ti ni arməwər aməgəs mis kay. Zlam ndahaŋ ya tasay aŋgwaz dal-dal ni atagravu ka had akaba a huđ melefit bu, nahkay mis atəsər araŋa ara agravu wudak.

¹² « Ay wudaka zlam gani nday nani dek atagravu nahəma, mis atəgəs kəli, atəgri daliya ana kəli, atəhəloru kəli a ahay ga *mahəŋgalavù Melefit vu ga magrafəŋa seriya kè kəli a, atəbiyu kəli a daŋgay vu. Atəhəloru kəli kè meleher ga bəbay, kè meleher ga gəđakani ga ŋgumna daya, adaba lekələm ndam goro : ¹³ nahkay akəŋgətum divi ti etici ma gekəli ya akazlapumku ni. ¹⁴ Ay ere ye ti amagravu ni ti àhəli ahər ana kəli ba simiteni : ka ya ti atəhəloru kəli kè meleher gatay ga magrafəŋa seriya kè kəli a, tihindifiŋa ma kè kəli a nahəma, ma ya ti akəhumi ana tay ni ti aŋgwaz aməwərki kəli do. ¹⁵ Adaba ere ye ti akədə-mum ni akaba məsər zlam gani dek ti nu nuani anədəfiki ana kəli. Nahkay ti maslaŋa amələbi e kidiŋ ga ndam ezir gekəli ni bu aməwəlki kəli ka pakama bi. ¹⁶ Ka sarta gani nani ndam ya atəgəs kəli ti təgrafəŋa seriya kè kəli a ti ata bəŋ gekəli, ata məŋ gekəli, bəza ga məŋ gekəli, ndam gekəli akaba zləbəba gekəli. Atabazl mis ndahaŋ e kidiŋ gekəli bu ni ti azuhva tay. ¹⁷ Mis dek etizirey kəli adaba lekələm ndam goro. ¹⁸ Ku tamal nahkay nəŋgu ni, ku məhər ga ahər gekəli bəlaŋ tekeđi amadoru a had do. ¹⁹ Tamal a huđ ga daliya

† Məŋjay Mahərana 3.2, 6. †† Limis 110.1.

nani bu kàmbrəjum nu do nahəma, akəngətum sifa ya ti Melefit aməvi ana kəli ni. »

Yezu adəm etembed Zeruzalem

(Meciya 24.15-21 ; Mark 13.14-19)

²⁰ Yezu adəm keti : « Ka ya ti ekipəma ndam silik tēveliŋja ahār ana Zeruzalem a tekesl nahəma, sərumski sarta ènjia, atəzum kəsa ni, etembedkaba ahay a dek. ²¹ Ka sarta gani nani ti ndam ya ka had *Zude ni ahār adəm təcuhworu a həma vu ; ndam ya ti a Zeruzalem ni ahār adəm tāhəraya tāsłəka ; ndam ya ti a kəsa cib-cibeni bu ni ti ni tōru tēhuriyu a Zeruzalem ba. ²² Adaba a vad nday nani bu ni ti Melefit amatrabvū ndam ga kəsa nani ; ere ye ti adəm a Wakita gayəŋ bu ni dek amagravu. ²³ Ka sarta gani nani ti wāl a huđ aka-ba nday ya ti bəza tēfəŋ ka tay ka ahar ni atasay cicihi ! Ndam ga had nani atəcakay daliya dal-dal, adaba Melefit aməzumki bəruv ka tay. ²⁴ Atara tabazl mis ndahaŋ e kidiŋ gatay bu kay àna maslalam, ndahaŋ ni ti ni atəgəs tay, atəhəloru tay ka had gərgərani dek, tigi evidi. Eslini ndam ya ti tēfəki ahār ke Melefit do ni atəzum Zeruzalem ga njəda. Atəguroru duk abivoru ana mandav ga sarta ya Melefit àvi ana tay ga məguranani ni. »

Mara ga Wur ge Mis a

(Meciya 24.29-31 ; Mark 13.24-27)

²⁵ Yezu adəm keti : « Zlam ndahaŋ amagrakivu ka fat, ke kiyi akaba ka ata boŋgur. Mis etipia ti atəsər arəŋa àbu ara agravu. Zlam ndahaŋ amagravu ka had : aməd amadađay *dəluv gəđakani, dəluv ni amahənday. Zlam nday nani atəsi aŋgwaz ana mis ga mələŋ ni dek : bəruv amətikaba ana tay a. ²⁶ Ka sarta gani nani ti zlam ya ti amagravu ka had ni aməhəli ahār ana mis, atədəd àna aŋgwaz tazlazl-zlazl, adaba zlam njəda-njəđani a huđ melefit bu atədəđay a mələŋ gatay bu. ²⁷ Ka sarta gani nani ti mis etipi nu *Wur ge Mis anara a maklabasl ba àna njəda kay akaba masləđay goro a. ²⁸ Ay lekələm ti ka ya ti zlam nday nani tēbu tagravu nahəma, cikəma lala, zum njəda ti kəmənjumoru kama, adaba sarta ge Melefit ya ahəŋgay kəli ni ènjia wudak. »

Yezu azay mazavu ga məŋ ga wəruv

(Meciya 24.32-35 ; Mark 13.28-31)

²⁹ Yezu àhi ma ana tay àna ma *gozogul, adəm ahkado : « Mənjumki məŋ ga *wəruv akaba məŋ ga zlam ndahaŋ ni. ³⁰ Kipəm ti nday tēbu tidī nahəma, kəsəruma mədərdər ènjia wudak. ³¹ Nahkay day tamal kipəma zlam ya nəhi ana kəli ni naŋ àbu agravu nahəma, sərumski *Məgur ge Melefit ènjia wudak. ³² Nəhi ana kəli nahəma, wudaka mis ya tēbu ka dala nihi ni təmət dek ti zlam nday nani dek amagrava day kwa. ³³ Mələŋ ya agavəla akaba mələŋ ya a ga had ni amandav, ay ti ma goro ya nədəm ni amandav đay-đay do. »

Bumi slimi ana ahār gekəli

³⁴ Yezu adəm keti : « Bumi slimi ana ahār gekəli, kəvumi vu gekəli ana zum ga makad kəli ba. Zlam ga duniya ègi eri ana kəli ba daya, do ni ti vad gani nani amərəkia ke kəli a ka məsərki gekəli do. ³⁵ Vad gani nani amərəkia ke kəli a akada ga kəmbazl ya agəs zlam ndacani ni. Adaba vad gani nani eminjikia ti ka ndam ga duniya dek, maslaŋa bəlaŋ tekeđi amatam do. ³⁶ Nahkay njəhadum eri, həŋgalum Melefit a sarta bu dek ti mēvi njəda ana kəli ga matamfəŋana kà zlam ya ti ara agravu na dek, ti aŋgwaz àwər kəli ge micikeni kè meleher ga *Wur ge Mis ba. »

³⁷ Kəlavad Yezu acahi zlam ana mis a dalaka ga *ahay gəđakani ge Melefit ni bu ga mələfat ; ga mələvad ti ni ahəraya, akoru andəhad a həma ya təzalay *Oliviye ni bu. ³⁸ Kəla miledə də mis dek takoru a dalaka ga ahay gəđakani ge Melefit ni vu ga məbi slimi ana pakama gayəŋ ya adəm ni.

Gəđakani ga ndam Zude tawayay tijiŋ Yezu

(Meciya 26.1-5, 14-16 ; Mark 14.1-2, 10-11)

22 Wuməri ga ndam *Zude ya təzumvū dipəŋ *miwisiŋeni do ni ènjia wudak : təzalay wuməri gani nani *Pak. ² Ka sarta gani nani ti gəđakani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni akaba ndam *məsər Wakita ge Melefit ni təgray sawari ge mijiŋ Yezu akal-akal. Təgray akal-akal ti adaba aŋgwaz àwər-fəŋa tay kè mis dal-dalani na. ³ Eslini *Seteni àhuriviyu ana Zədas. Zədas gani, slimi gayəŋ nahaŋ ni Iskariyot, naŋ bəlaŋ ga ndam *asak ga Yezu kru mahar cəeni ni. ⁴ Seteni ni àra àhuriviya ti Zədas nakəŋ àrəkioru ka gəđakani ga ndam maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni akaba ka bəbay ga ndam slewja ya tajəgay *ahay gəđakani ge Melefit ni. Òru ti ga magray sawari akaba tay ga mədəfiki Yezu ana tay ti tēgəsa naŋ a. ⁵ Nday nakəŋ tàra ticia ma gayəŋ na ti tēməra dal-dal, tēhi : « Məvuk siŋgu. » ⁶ Zədas nakəŋ àgəskabá ma gatay na. Nahkay adəbay divi ahəmamam ti ara adəfiki Yezu ana tay ti tēgəs naŋ ka məsər ge mis do ni.

Təslamalikabu mələŋ ga wuməri ga Pak ana Yezu

(Meciya 26.17-25 ; Mark 14.12-21 ; Zəŋ 13.21-30)

⁷ Vad ga wuməri ge dipəŋ *miwisiŋeni do ni ènjia. A vad ga wuməri ga *Pak nani ti tisiŋi bəza təmbak ana Melefit. ⁸ Nahkay Yezu àslər ata Piyer nday ata Zəŋ, àhi ana tay ahkado : « Dəgum kəslamalumikabu zlam məzumani ga Pak ana leli. » ⁹ Nday nakəŋ tihindiŋi ma, tēhi ahkado : « Kawayay ti mōru māsłamalakabu eley ? » ¹⁰ Àhi ana tay : « Ekinjumiya a kəsa gəđakani va nahəma, akəbumkabu ahār akaba zal nahaŋ àcahbiya yam a mandaray va. Ekipəma naŋ a ti dəbumiyu naŋ a ahay ya naŋ ahuriyu ni vu. ¹¹ Akəhurumiya ti humi ana bay ahay ni ahkado : “Məsi geli adəm : Ahay goro ya ti anara nəzumviyu zlam ga wuməri ga Pak ni akaba ndam madəbay nu ni ti neley ?” ¹² Eslini bay ahay ni amədəfiki ahay nahaŋ gəđakani ka ahār ga ahay na-

† Mənjay Deniyel 7.13.

hanj ana kɛli, zlam dek àvu àndava. Slamatumkabu zlam məzumani ni ti eslini. »¹³ Nahkay nday nakəŋ tàs-ləka, tòru tēdi ahàr ana zlam ni dek akada ga pakama ga Yezu ya àhi ana tay ni, mək təslamalakabu zlam ga wuməri ga Pak ni.

Yezu avi daf ge Melefit ana ndam madəbay nanj ni
(Meciyə 26.26-30 ; Mark 14.22-26 ; 1 Korej 11.23-25)

¹⁴ Sarta ga zlam məzumani àra ènjia ti Yezu akaba ndam *asak gayəŋ ni tòru tənjàhad ka mələŋ ga məzum zlam ni. ¹⁵ Eslini Yezu àhi ana tay : « Sarta goro ga macakay daliya ènjia wudak. Wudaka nəcakay daliya ni ti nàwaya məzum zlam ga wuməri ga *Pak hi-ni akaba kɛli a dal-dal. ¹⁶ Nəhi ana kɛli nahəma, anəzumkivu zlam ga wuməri ga Pak ni va do, si ka ya ti Melefit emendeveriŋaba tɛwi gana a Məgur gayəŋ ba ni kwa. » ¹⁷ Àra àdəm ma nahkay ti àzay hijiyem akaba zum, àgri səsi ana Melefit, àhi ana tay : « Zuma, səm lekələm dekeni. ¹⁸ Nəhi ana kɛli nahəma, kwa kani nìsi zum ga wur ge *viŋ va do, si a vad ya *Məgur ge Melefit eminjia ni day kwa ti enisi. » ¹⁹ Kələŋ gani àzay *dipeŋ, àgri səsi ana Melefit, èsekaba, àvi ana tay, àhi ana tay : « Hini hi ti aslu ga vu goro : navay ti ga mahəŋgay kɛli. Grumoru nahkay, ti kàjalumku ahàr. » ²⁰ Kələŋ ga məzum zlam ni ti àzay hijiyem akaba zum ni keti, àvi ana tay akada ya àvi dipen ana tay ni, àhi ana tay : « Àna zum ge hijiyem hini ti Melefit awəlkabu pakama gayəŋ akaba ge mis ; məwəlvani nani ti məweni. Awəlkabu ti àna mimiz ga vu goro ; mimiz goro ni aməŋgəzaya a vu goro ba ti ga mahəŋgay kɛli. » ²¹ Àhi ana tay keti : « Nədəm nahəma, maslaŋa ya ti aməsəkumoru nu ni ti nanj àbu məzumkabu zlam. ²² Nu *Wur ge Mis nara nəmət akada ge Melefit ya àdəm ni, ay maslaŋa ya ti asəkumoru nu ni ti amasay cicihi ! » ²³ Ndam asak gayəŋ ni tàra ticia ma gayəŋ na ti tihindivu, tədəm way e kidiŋ gatay bu amagra y ere gani nani way.

Gədəkani ya àtam mis ndahaŋ ni ti way ?

²⁴ Ndam *asak ga Yezu ni tàgray gejewi e kidiŋ gatay bu, tədəm : « Way gədəkani e kidiŋ geli bu àtam leli ndahaŋ ni way ? » ²⁵ Yezu àhi ana tay : « Bəbay ga had ndahaŋ təgur had gatay : gədəkani ndahaŋ e kidiŋ gatay bu tawayay ti mis təzalay tay ndam məgri zlam sulumani ana mis. ²⁶ Lekələm zla nahəma, àgravu akada nani e kidiŋ gekəli bu ba simiteni. Ay e kidiŋ gekəli bu ti maslaŋa ya ti nanj gədəkani àtama kɛli ndahaŋ na ti mənjàhad akada ga wur gəziteni kwa sawəŋ. Nahkay day maslaŋa ya agur kɛli ni mənjàhad akada ga bay məgri tɛwi ana mis ni. ²⁷ Nədəm nahəma, e kidiŋ ga bay ya təzibiyu zlam məzumani nday ata maslaŋa ya azibiyu ni bu ni ti way gədəkani ni way ? Gədəkani ti bay ya təzibiyu zlam ni do aw ? Ay nu nəŋgu ni nəbu e kidiŋ gekəli bu akada ga maslaŋa ya ti azibiyu zlam məzumani ana mis ni. ²⁸ Lekələm ti kəbum akaba nu ; ku ka ya ti mis tawayay nu ndo nəŋgu ni kəmbəŋum nu ndo. ²⁹ Nahkay nu ti nagray ahəmamam ? Baba àvua bay a, nu day nəvi bay ana

kɛli bilegeni a Məgur goro bu akada gayəŋ ya àvu ni. ³⁰ Nahkay zla ti akəzumum zlam akaba ekisəm zlam akaba nu a Məgur goro bu. Akanjàhadumviyu e kərsi vu ga magrafəŋa seriya kə dini kru mahar cəeni ge Izireyel na daya. »

Yezu adəm : « Piyer amədəm àsər nu do »
(Meciyə 26.31-35 ; Mark 14.27-31 ; Zeŋ 13.36-38)

³¹ Yezu àhi ma ana Piyer, àdəm : « Simu, Simu, ci day : lekələm ti *Seteni èhindifiŋa kɛli kə Melefit a, awayay agri ana kɛli akada ge mis ya ti atabalakia hilfi ga zlam gayəŋ a ni. ³² Ay nu zla ti nàhəŋgala Melefit a ti kəm-brəŋ məfəku ahàr ba. Ekijikia ke divi a, ay ti akəŋgəkiya. Àkəŋgəkiya ti vi njəda ana bəza ga muk ni. » ³³ Piyer àhəŋgrifəŋ, àhi : « Bay goro, nəgəskabu ga morakabani ata nak a daŋgay vu, ku ga məmətka-bani ata nak day nəgəskabu. » ³⁴ Ay ti Yezu àhi ahkado : « Piyer, nəhuk nahəma, kani kani a a huđ ga məlavad bu, wudaka agwazl azlah ti akədəm sak mahkər kəsər nu do timey. »

Mbici, mbolu akaba maslalam

³⁵ Yezu àhi ana tay ahkado : « Ka sarta ya ti nəslər kɛli, ku mbici, ku mbolu, ku kimaka day kəhəlum ndo ni ti, mam àhəcikiva ana kɛli a mam ? » Təhəŋgrifəŋ, təhi : « Àbi. » ³⁶ Àhi ana tay : « Ay nihi ti maslaŋa ya ti siŋgu àvu e mbici gayəŋ bu nahəma, maza, ku zlam gayəŋ a mbolu bu day maza akaba nanj a. Maslaŋa ya ti maslalam gayəŋ àbi ni day məsəkumoru azana gayəŋ ti məsəkum maslalam àna siŋgu gani. ³⁷ Nəhi ana kɛli nahəma, maslaŋa ya ti Melefit àdəm a Wakita gayəŋ ni bu : "Atacalkivu nanj àkivu ka ndam magudar zlam" † ni ti, maslaŋa gani nani ti nu. Pakama gani nani si agrakuvu kwa. » ³⁸ Eslini təhi ahkado : « Bay geli, maslalam nday hi cə. » Nanj nakəŋ àhi ana tay : « Èsli ahkay. »

Yezu ahəŋgalay Melefit ka həma Oliviye
(Meciyə 26.36-46 ; Mark 14.32-42)

³⁹ Yezu àhəraya, òru ka həma *Oliviye akada gayəŋ ya agray kəlavad ni. Àra àhəraya ti ndam madəbay nanj ni tədəboru nanj kələŋ. ⁴⁰ Tòru tinjəa eslina ti Yezu àhi ana ndam madəbay nanj ni ahkado : « Həŋgalum Melefit ti kijaŋkia ke divi a ka ya ti *Seteni esipet kɛli ni ba. » ⁴¹ Eslini Yezu nakəŋ àsləkafəŋa kà tay a, òru cak. Òru ènjəa nahəma, àbəhad mirdim grik, àhəŋgalay Melefit, ⁴² àdəm ahkado : « Bəba, tamal kawayay ti hədəkfua daliya hina, nəcakay ba ti. †† Ku nədəm nahkay nəŋgu ni, kàgray ere ya nu nawayay ni ba, gray ere ye ti nak kawayay ni sawəŋ. » [⁴³ Eslini *məslər ge Melefit àhərkiaya e melefit ba, àvi njəda. ⁴⁴ Bəruv àtik-aba dal-dal, nahkay nanj nakəŋ àkadvu àna mahəŋgalakivu Melefit ; endif gayəŋ àndalaya akada ge mimiz na ndal ndal a ga had a.]

† Izayi 53.12. †† Ahalay ti ma ga Yezu ya àdəm ni ti nahkay hi : « Hədəkfua hijiyem hina. » A Wakita ge Melefit ya ahaslani ni bu ni ti tədəm məzum bəruv ge Melefit ti akada zum e hijiyem bu, mis tisi ti akad tay.

⁴⁵ Àra àhəngala Melefit a nahkay ti ècikaba cəkwađ, àngəkia ka ndam madəbay naŋ na. Àdi ahàr ana tay nday e đəwir bu, adaba tàmətabkaba àna majalay ahàr a. ⁴⁶ Naŋ nakəŋ àhi ana tay : « Kinjəm đəwir ti kamam ? Cikəmaba, həŋgalum Melefit ti kijəmkia ke divi a ka ya ti Seteni esipet kəli ni ba. »

Təgəs Yezu

(Meciyə 26.47-56 ; Mark 14.43-50 ; Zeŋ 18.3-11)

⁴⁷ Ka ya ti Yezu naŋ àbu azlapay nahkay ni ti mis kay təbu tərəkia. Naŋ ya təzalay naŋ Zədas, naŋ biliŋ ga ndam *asak ga Yezu kru mahar cəeni ni, àdibiyu kama ana tay. Tàra tinjia ti Zədas nakəŋ àrəkia ndoroŋa ka Yezu a ga məgri sa àna məfəki ma ka tuwər a. ⁴⁸ Eslini Yezu àhi : « Zədas, kəsəkumoru nu *Wur ge Mis ti àna məgru sa nahkay hi zla do aw ? » ⁴⁹ Nday ya təbu akaba Yezu ni tàra tipia ere ye ti àgravu na ti təhi ana Yezu : « Bay geli, màkadvu akaba tay àna maslalam geli ni aw ? » ⁵⁰ Eslini mis biliŋ e kidiŋ gatay bu àsi maslalam ana bay məgri təwi ana gəđakani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni, àsifəŋa slimi ga ahar ga đaf a həndəđ. ⁵¹ Ay Yezu àđəm : « Mbrəŋum, èslia nahkay. » Mək ènjifiŋ kà mələŋ ge slimi ga maslaŋa nani, àhəŋgaraba naŋ a.

⁵² Kələŋ gani Yezu àhi ma ana gəđakani ya tàra ga məgəs naŋ a ni. Nday nani ti gəđakani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit akaba gəđakani ga ndam majəgay *ahay gəđakani ge Melefit akaba gəđakani ndahaŋ. Àhi ana tay ahkado : « Kədəgumkua àna maslalam akaba aday a, kəgəsum nu akada nu zal akal, ⁵³ ambatakani do nəbu akaba kəli a dalaka ga *ahay gəđakani ge Melefit ni bu kəlavəđ. Ay ti kinjəm-fu ndo timey ! Ay nihi ti sarta ge təwi gekəli akaba ge *Seteni bay məgur mələŋ ziŋ-ziŋeni ni ènjia. »

Piyer adəm naŋ àsər Yezu do

(Meciyə 26.57-58, 69-75 ; Mark 14.53-54, 66-72 ; Zeŋ 18.12-18, 25-27)

⁵⁴ Eslini mis ni təgəs Yezu. Tàra təgəsa naŋ a ti təzoru naŋ, təfiyu naŋ a ahay ga gəđakani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni vu. Piyer ti ni naŋ driŋ àđəbabiyu Yezu. ⁵⁵ Tòru tinjəa ti mis tēbefta aku a dala-ka ba, nday təbu tənjafeŋ. Piyer day ànjəhadkivu ka tay. ⁵⁶ Nday təbu tənjafeŋ kà aku ni nahkay ti wal nahəŋ àbu, agray təwi eslini. Àra èpia Piyer a man-jəhadani kè eri ga aku na ti àmənjaləŋ lala, àđəm : « Maslaŋa hini day mis ga Yezu. » ⁵⁷ Eslini Piyer àhi : « Aha, nəsər naŋ do timey, wal hini. »

⁵⁸ Àra àpəsa bal ti zal nahaŋ èpia Piyer a keti, àhi : « Nak day ndam gatay gani. » Piyer nakəŋ àhi : « Nu mis gatay do timey, maslaŋa goro. »

⁵⁹ Àra àpəsa keti ka ahàr gana agray njemdi bələŋ nahəma, maslaŋa nahaŋ àmbrəŋ ma gani ndo, àđəm : « Edeđiŋ naŋ mis ga Yezu, adaba naŋ zal Gelili. » ⁶⁰ Piyer àhi : « Maslaŋa goro ni, nəsər ere ye ti kədəmku ni do. » Piyer naŋ àbu azlapay nahkay ti agwazl àzlah hūya. ⁶¹ Eslini Bay geli àmbatkibiyu ma ke Piyer, àmən-

† Ka sarta nani ti kəlavəđ mis təgri sa ana mis ya ti tawayay tay dal-dal ni àna məfəki ma kà tay kà tuwər.

jaləŋbiyu ndekwa. Nahkay Piyer nakəŋ ma ga Bay geli ya àhi : « Kani kani a wudaka agwazl àzlah ti akədəm sak mahkər kəsər nu do timey » ni àŋgiaya a ahàr ba. ⁶² Eslini àhəraya e mite va, ètəwi dal-dal.

Teyefiŋ kà Yezu

(Meciyə 26.67-68 ; Mark 14.65)

⁶³ Nday ya təjəgay Yezu ni tēyefiŋ, təzləb naŋ.

⁶⁴ Təkambahi eri, tihindifiŋa ma, təhi : « Tamal nak bay mahəŋgaray *pakama ge Melefit ti sərəkaba, way àzłəb kur ni way ? » ⁶⁵ Tìndivkivu naŋ àna ndivey ndahaŋ kay.

Tagrafəŋa seriya kà Yezu a kè meleher ga gəđakani ga ndam Zəde a

(Meciyə 26.59-66 ; Mark 14.55-64 ; Zeŋ 18.19-24)

⁶⁶ Mələŋ àra àsla nahəma, gəđakani ga ndam *Zəde, gəđakani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit akaba ndam *məsər Wakita ge Melefit ni tənqasvu. Nahkay tēzəbiyu Yezu kè meleher gatay ga magrafəŋa seriya. ⁶⁷ Tihindifiŋa ma, təhi : « Tamal nak *Krist *Bay gəđakani ya amara ni ti hi ana leli. » Naŋ nakəŋ àhəŋgrifəŋ ana tay, àđəm : « Tamal nəhia ana kəli nihi day nəsəra akəgəsumukabu do. ⁶⁸ Tamal nihindifiŋa ma kè kəli a day akəhəŋgrumufəŋ do. ⁶⁹ Ay nəhi ana kəli nahəma, ku kani səruma nu *Wur ge Mis ananjəhad a mələŋ ga gəđakani bu kà ahar ga đaf ge Melefit Bay njəda-njədani ni. †† » ⁷⁰ Tàra ticia ma ya àđəm na ti nday dek təhi : « Nahkay ti nak Wur ge Melefit aw ? » Yezu àhəŋgrifəŋ ana tay : « Nu gani : kədəmum ti lekələm lekələmeni àna ahàr gekəli. » ⁷¹ Eslini nday nakəŋ tēđəm : « Madəbay ndam sedi ndahaŋ kamam mba mam ? Leli leleni àna ahàr geli micifiŋa a ma gayan ba ni. »

Təzoru Yezu kè meleher ga bay Pilet

(Meciyə 27.1-2, 11-14 ; Mark 15.1-5 ; Zeŋ 18.28-38)

23 Mis ni dek ticikaba hurum, təzoru Yezu kè meleher ga bay *Pilet. ² Tòru tinjəa ti nday nakəŋ təcalki naŋ ka zlam magudarani, təhi ana bay ni ahkado : « Mədi ahàr ana maslaŋa hini naŋ àbu ewisinqabu ndam ga had geli. Àđəm təpəli hadam ana *Sezar ba, àđəm naŋ *Krist, naŋ bay. » ³ Pilet nakəŋ àra ècia ma na ti èhindifiŋa ma kà Yezu a, àhi : « Nak ti bay ga ndam *Zəde edeđiŋ aw ? » Àhəŋgrifəŋ, àhi : « Nak kədəm. » ⁴ Eslini Pilet àhi ana gəđakani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni akaba mis macakalavani ni ahkado : « Maslaŋa hini ti nədi ahàr ana zlam magudarani gayan ga məwəl naŋ àna seriya ndo timey. » ⁵ Ay nday nani tēmbərəŋ ma gani ndo, tēđəm : « Àđəm mis təgəsiki ma ana ŋgumna ba, àc-ahia ma gana ana mis ga had *Zəde na dek. Ànjək-ibiya kwa e Gelili bəđak, àbaya ahalay a. »

Təzoru Yezu kè meleher ga bay Erot

⁶ Pilet àra ècia ma nana ti àđəm : « Naŋ hini ti zal Gelili aw ? » ⁷ Tàra təhia Yezu naŋ ga had ga Erot ya

†† Mənjay Limis 110.1.

agur na ti Pilet nakəŋ àdəm tōru àna naŋ afa ga Erot, adaba ka sarta gani nani ti Erot naŋ àbu a Zeruzalem daya. ⁸ Erot àra èpia tinjia àna Yezu a ti àmərva dal-dal, adaba ècia pakama ya təzlapaki na. Àpəsa àwaya ti mīpi Yezu ; awayay ti Yezu mǎgraya ere ye ti mis tīpi day-day ndo na. ⁹ Nahkay èhindifiŋa ma kà Yezu a gərgəri kay, ay ti Yezu àhəŋgrifəŋ ndo. ¹⁰ Gəđákani ga ndam maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni akaba ndam *məsər Wakita ge Melefit ni day təbu eslini, tacalki Yezu ka zlam magudarani kay dal-dal. ¹¹ Kələŋ gani Erot akaba ndam slewja gayəŋ tēyefiŋ kà Yezu, tāmənjaləŋ akada èsli mis e eri gatay bu ndo. Təfəki mugudi sulumani ge meyefiŋeni ; tǎra tēyefiŋa ti Erot nakəŋ àdəm tǎhəŋgororu Yezu afa ge Pilet, mək tǎhəŋgoru naŋ. ¹² Ahaslani nahəma Erot nday ata Pilet ti nday ke ezir, ay kà fat nani ti tigi ka zləba hūya.

Pilet avi divi ana mis ga makad Yezu
(Meciyə 27.15-26 ; Mark 15.6-15 ; Zəŋ 18.39-19.16)

¹³ Tǎra tinjia àna Yezu a ti Pilet àzalakabu gəđákani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni, gəđákani ndahaŋ akaba ndam *Zəde ndahaŋ ni. ¹⁴ Àhi ana tay ahkado : « Kəzumubiyu maslaŋa hini, kəhumu èwisiŋ ndam ga had *Zəde. Nahkay nihindifiŋa ma kə meleher gekəli a, ay ti zlam ya kàcalumki naŋ, kəđə-mum àgudara ni ti nu nədi ahàr ku bəlaŋ ndo. ¹⁵ Erot day àdi ahàr ana magudar gayəŋ ndo, nahkay àhəŋgribiyu naŋ ana leli ni. Nihi ti maslaŋa hini magudar gayəŋ àbi ga makadki naŋ di bi. ¹⁶ Nihi nahəma nəhi ana ndam slewja goro ni təzləb naŋ, kələŋ gani anafəkad naŋ. » [¹⁷ Kəla wuməri ga *Pak lu, Pilet si àfi-aya zal daŋgay a bəlaŋ ana ndam Zəde a kwa.] ¹⁸ Pilet àra àdəm ma nahkay ti nday ye eslini ni dek təzlah, təđəm : « Jiŋa maslaŋa hina, fiaya Barabas ana leli a. » ¹⁹ Barabas ti tēfiyu naŋ a daŋgay vu adaba naŋ e kidiŋ ge mis ya təkadvu akaba ŋgumna a Zeruzalem ni bu, azuhva gayəŋ ya àkad mis ni daya. ²⁰ Pilet àwayay mafəkad Yezu, nahkay àhəŋgri zuh ana ma gayəŋ ya àhi ana tay ni. ²¹ Ay nday nakəŋ təzlah, təđəm : « *Dar-fəŋ naŋ kà təndal ! Darfəŋ naŋ kà təndal ! » ²² Pilet àhəŋgri zuh ana ma ni ya mahkər, àhi ana tay ahkado : « Ay ti àgudar mam ? Magudar gayəŋ ya təkadki naŋ ti nədi ahàr ndo. Nahkay nəhi ana ndam slewja goro ni təzləb naŋ, kələŋ gani anafəkad naŋ. » ²³ Ay nday nakəŋ təzlah kay kay, təđəm : « Darfəŋ naŋ kà tən-dal ! » Təzlahkivu kay kay. ²⁴ Tǎra təzlah nahkay ti Pilet nakəŋ àgəskabu ga məgri ere ye ti tihindifiŋa ni ana tay. ²⁵ Àfiaya maslaŋa ya ti tihindifiŋa ni ana tay a. Naŋ ti maslaŋa ya ti tēfiyu a daŋgay vu adaba təkadva aka-ba ŋgumna, àkad mis a ni. Yezu ti ni, Pilet àhi ana ndam slewja gayəŋ ni tēgri ere ye ti ndam Zəde tawayay ni.

Tadarfəŋ Yezu kà təndal
(Meciyə 27.32-44 ; Mark 15.21-32 ; Zəŋ 19.17-27)

²⁶ Ka ya ti ndam slewja ni təzoru Yezu ga makad naŋ nahəma, tədi ahàr ana zal Sireŋ nahaŋ, slimi gayəŋ Simu, naŋ àbu asləkabiya e gili a. Eslini nday nakəŋ

təfəki ŋgasa ga mazay təndal ga *madarfəŋ Yezu ni ti mǎdəboru Yezu àna naŋ kələŋ. ²⁷ Ndam *Zəde dal-dal təbu tadəboru Yezu, wál day təkibu ka tay titəwioru naŋ, tagroru delələ. ²⁸ Eslini Yezu nakəŋ àmbatkiyiyu ma ka wál ni, àhi ana tay ahkado : « Wál Zeruzalem, kitəwəm nu ba. Təwəm ti vu gekəli, təwəm bəza gekəli daya. ²⁹ Adaba sarta amara, mis atəcakay daliya dal-dal. Ka sarta gani nani ti atəđəm : “Wál dəgəl tāmərnu, wál ya tīwi bəza ndo, bəza tisi duwa gatay ndo ni, tāmərnu.” ³⁰ Mis atəŋjəki ka məđəmani həma gəđákani təmbədkiya ka tay a, bəza həma tǎŋgaha tay a. ³¹ Nu nəcakay daliya nihi ti agravu akada ga aku ya azum biyem mīdeni ni, lekələm ti ni akacakum daliya ti amagravu akada ga aku ya azum biyem mikələni ni. »

³² Ndam magudar zlam ndahaŋ təbu nday cə ; ndam slewja ni təhəloru tay akaba Yezu ga moru *madarfəŋ tay kà təndal.

³³ Tōru ka mələŋ nahaŋ ; mələŋ gani nani ti təzalay « Aslat ga Ahàr. » Tōru tinjəa eslina ti tadarfəŋ Yezu kà təndal ; tadarfəŋ ndam magudar zlam cəeni ni kà tən-dal ndahaŋ daya, bəlaŋ gani ka ahar ga dəf ga Yezu, naŋ nahaŋ ni ka ahar ga gəjar gayəŋ. ³⁴ Eslini Yezu àdəm : « Bəba goro ni, təsər ere ya tagray ni do, nahkay mbərfəŋa kà tay a. » Ndam slewja ni tǎra tǎ-darfəŋa naŋ kà təndal na nahkay ti tǎgraki ca-ca àki ka azana gayəŋ ni bəlaŋ àna bəlaŋ ti təsər way azum way. ³⁵ Mis dal-dalani ya tǎdəboru naŋ ni təbu tamən-jaləŋgoru. Eslini gəđákani gatay ni tēyefiŋ kà Yezu, təđəm : « Àhəŋga mis ndahaŋ a. Tamal ti naŋ *Bay gəđákani ya ti Melefit adaba, àslərbiyu ni nahəma, mǎhəŋgay ahàr gayəŋ gayəŋani zla aw. » ³⁶ Ndam slewja ni day tēyefiŋ, tǎhəđakfəŋgoru ga məvi zum cecəwekeni. ³⁷ Təhi : « Tamal nak bay ga ndam Zəde edefiŋ ti həŋgay ahàr gayak gayakani zla aw. » ³⁸ Àbu məbəkiani ka təndal ni, agavəla ga ahàr ga Yezu ni : « Hini ti bay ga ndam Zəde. »

³⁹ Eslini bəlaŋ ga ndam magudar zlam cəeni ya tǎ-darfəŋ tay kà təndal ni èndivi Yezu, àhi ahkado : « Nak ti Bay gəđákani ya təđəm amara ni do aw ? Tamal nak gani ti həŋgay ahàr gayak gayakani ti kǎhəŋgay leli bi-legeni zla aw. » ⁴⁰ Ay maslaŋa nahaŋ ni àra ècia ma gayəŋ na ti àləgi, àhi : « Nak ti kǎgrafəŋa aŋgwaz kə Melefit a do ni ti kamam ? Təbu tabazl leli akada ya takad naŋ ni, ⁴¹ ay tabazl leli ti kigeni, adaba mǎgudara zlam ya àgəski tabazlki leli na. Naŋ ti àgudar araŋa ndo simiteni. » ⁴² Mək àhi ana Yezu : « Yezu, ka ya ti akara kəzum bay gayak nahəma, jalaku ahàr, nəgəja-zlkuk ahàr ba ti. » ⁴³ Yezu àhəŋgrifəŋ, àhi : « Nəhuk nahəma, kani kani a akara kanjəhad akaba nu a mələŋ sulumani ge Melefit bu. †† »

Yezu amət
(Meciyə 27.45-56 ; Mark 15.33-41 ; Zəŋ 19.28-30)

⁴⁴ Ka gani nani, fat àra ècika tirked-kef ka ahàr melefit a ti àmbrəŋ masladani, àsladay va do. Nahkay

† Məŋjay Oze 10.8. †† Mələŋ sulumani ge Melefit ti awayay adəmvaba dini sulumani (məŋjay Maŋgahani 2.7).

məlanj dek əgia ziŋ-ziŋena duk àbivoru àna njemdi mahkər ya ga məlakarawa. Eslini azana ga mahay gədakani ga məlanj *njəlatani ya ti a huđ ga *ahay gədakani ge Melefit bu ni əgəzlehvu kwar kala-kala. ⁴⁶ Ka sarta gani nani ti Yezu àzlah kay kay, àdəm : « Bəba goro ni, nəfukvù sifa goro ni a ahar vu. † » Àra àdəma nahkay ti àmət həya. ⁴⁷ Bay ga ndam slewja ni àra èpia ere ye ti àgravu na ti àzləbay Melefit, àdəm : « Maslaŋa hini ti mis jireni edediŋ. » ⁴⁸ Mis kay təbu eslini : tàra ga mamənjələŋ ka zlam ya təgri ana Yezu na. Ay tàra tipia ere ye ti àgravu na ti àhəlia ahàr ana tay a, təsləka àna tuway a. ⁴⁹ Ndam ga Yezu dek akaba wál ya tədəbabiyu naŋ kwa e Gelili ni təbu cak tamənjoru, tipia ere ye ti àgravu na daya.

Təfiyu kisim ga Yezu e mindiviŋ vu
(Meciyə 27.57-61 ; Mark 15.42-47 ; Zəŋ 19.38-42)

⁵⁰ Zal nahaŋ àbu, slimi gayaŋ Zəzef, naŋ ga kəsa Erimete, ka had *Zəde. Maslaŋa nani ti mis sulumani, jireni daya ; naŋ àbu ajəgay *Məgur ge Melefit. Naŋ biliŋ ga gəđakani ge *seriya ga ndam *Zəde, naŋ gani àgəsiki zlam ya nday təgray ni ana tay ndo. ⁵² Naŋ nakəŋ òru afa ge Pilet, èhindi kisim ga Yezu ni. ⁵³ Pilet àra àvia divi gana ti Zəzef òru àzaya kisim na kà təndal na, àkambah, mək àfiyu e mindiviŋ vu. Mindiviŋ nani ti miliyeni a pələd vu : təfiyu kisim ga maslaŋa nahaŋ day-day ndo. ⁵⁴ Fat nani ti fat ga zləma ; vad *məpəsabana anjəki wudak.

⁵⁵ Wál ya tədəbabiyu Yezu kwa e Gelili ni tədəboru Zəzef ke mindiviŋ ni, tipi ahəmamam təfiyu kisim ni. ⁵⁶ Tàra tipia ti təsləkabiya ga maslamalakabu tersel akaba zlam ndahaŋ ya tizi àbəlay ni. A vad məpəsabana ba nahəma təpəsaba təgray təwi ndo, akada ge *Divi ge Melefit ya àvay ni.

Yezu aŋgaba e kisim ba
(Meciyə 28.1-10 ; Mark 16.1-8 ; Zəŋ 20.1-10)

24 A vad ye enjenjeni ga gosku nahəma, wál ni tòru də ge miledə ke mindiviŋ ni. Tòru ti àna tersel gərgəri ya ti təslamalakabu ni. ² Tòru tinjəa ti tipi belim ge mindiviŋ ni məbəladkiana. ³ Nahkay təhuriyu e mindiviŋ ni vu. Tàra təhuriyu nahəma, tədi ahàr ana kisim ga Bay geli Yezu ni ndo. ⁴ Eslini təsər ere ye ti tagray ni do. Nday təbu nahkay ti mis cə təŋgəzlivu ana tay, məbakabu azana masladani. ⁵ Wál ni tàra tipia tay a ti təgra aŋgwaz a, təhəŋgaroru eri gatay a had. Eslini mis cəni ni təhi ana wál ni : « Kəđəbum mis ya naŋ eri ni e kidiŋ ga nday məmətani ni bu ni ti kamam ? ⁶ Aŋgaba e kisim ba, naŋ àbi ahalay va bi. Lekələm kəsərunki ka pakama ya àhi ana kəli ka ya ti naŋ e Gelili ni do aw ? ⁷ Eslini àhi ana kəli ahkado : “Ahàr àdəm nu *Wur ge Mis ti təgəsi nu ana ndam magudar zlam, ti təkad nu kà təndal, ti nəŋgaba a vad ya mahkər a.” » ⁸ Wál ni tàra ticia nahkay ti təsərki ka ma ga Yezu ya àhi ana tay ni.

⁹ Wál ni tàra təsləkabiya ke mindiviŋ na ti təŋgəhadı ma gani dek ana ndam *asak kru mahar bəlanjani ni

† Limis 31.6.

akaba ana ndam *madəbay Yezu ndahaŋ ni dek. ¹⁰ Wál ya təŋgəhadı ma ni ti ata Mari ga kəsa Magədala ni, Zeni, Mari məŋ ge Zek akaba wál ndahaŋ. Ndam asak ni tàra tici ma na ti ¹¹ təjalay a ahàr gatay bu ma ga wál ni ma masakani, nahkay təgəsiki ma gatay ni ana tay ndo. ¹² Ay zla ti Piyer àsləka, àcuhworu ke mindiviŋ ni. Òru ènjəa ti àndəhad ahàr, àmənjiyu e mindiviŋ ni vu, èpi gabaga duca ciliŋ. Eslini ti àsləkabiya, àra a magam a. Ere ye ti èpibiyu ni àgria ejep a dal-dal.

Yezu aŋgəzlivu ana ndam madəbay naŋ cə
(Mark 16.12-13)

¹³ Ka fat gani nani ndam *madəbay Yezu ndahaŋ cə təbu takoru a kəsa nahaŋ vu, slimi ga kəsa gani Emeyəs. Kəsa gani driŋ akaba Zerəzalem, mis asawaday njemdi cə e divi bu day kwa ti enjiyu. ¹⁴ Nday nakəŋ təbu təzlapakioru e kidiŋ gatay bu àki ka zlam ya àgravu ni dek. ¹⁵ Nday təbu təzlapay e kidiŋ gatay bu, tagray gejewi nahkay ti Yezu nakəŋ àcay tay e divi bu mək tərakaboru ka ahar bəlaŋ. ¹⁶ Ay ti təsərəkaba naŋ a ndo, adaba akada arəŋa àsikia ke eri ana tay a.

¹⁷ Eslini Yezu àhi ana tay ahkado : « Kazlapumkibiyu ka mam e divi bu ni mam ? » Tàra ticia ma gayaŋ na ti nday nakəŋ ticika, ahàr àbu ahəli ana tay. ¹⁸ Eslini biliŋ gatay, slimi gayaŋ Kleyəpes, àhəŋgrifəŋ, àhi ahkado : « Nak ti nak zal mirkwi aw ? Ere ye ti àgravu a Zerəzalem a vad nday ndani bu ni ti nak ciliŋ kici ndo zla do aw ? » ¹⁹ Yezu nakəŋ àhi ana tay : « Mam àgravu mam ? » Təhi : « Ere ye ti àgrakivu ka Yezu zal Nazaret ni. Naŋ gani nani ti bay məhəŋgaray *pakama ge Melefit ; pakama gayaŋ ya àdəm ni dek akaba təwi gayaŋ ya àgray ni dek ti àgray àna njəda ge Melefit. Nahkay àbəlafəŋa kə Melefit a, àbəlafəŋa kə mis a dek daya.

²⁰ Ay ti ndam geli gəđakani ya təŋgalabakabu mis akaba Melefit ni akaba gəđakani geli ndahaŋ ni təgəsi naŋ ana ndam *Rom ti təgrafəŋa seriya ge kisim a, mək *tədarəŋ naŋ kà təndal. ²¹ Leli ti ni mədəm amal naŋ àhəŋgay ndam *Izireyel. Akaba nani dek, nihi tegi vad mahkər kani, zlam gani àgravu ni. ²² Ay ti wál ya təbu akaba leli ni ndahaŋ təhia pakama ga məgri ejep ana leli a. Tòru kə mindiviŋ də ge miledə ti ²³ tədiviyu ahàr ana kisim ga Yezu ni ndo, mək təsləkabiya, təhi ana leli tipibiya *məslər ge Melefit a. Məslər ge Melefit ni təhibiyu ana tay Yezu naŋ àbu àna sifa gayaŋ. ²⁴ Nahkay ndam geli ndahaŋ day tòra ke mindiviŋ na. Tinjəa ti tədi ahàr ana mindiviŋ ni akada ga wál ya təŋgəhadı ana leli ni. Ay ti tipibiyu Yezu ndo. »

²⁵ Yezu àra ècia pakama gatay na ti àhi ana tay ahkado : « Lekələm ti endisl àniviyu ana kəli bi aw ? Kicəməba ma ga ndam məhəŋgaray *pakama ge Melefit àna weceweci do ni ti kamam ? ²⁶ Nğay ahàr àdəm si *Bay gəđakani ya amara ni àcaka daliya nahkay day kwa, mək kwa ti Melefit amazləbay naŋ ti mīgi gəđakani kə eri ge mis dek ti kicəmə do waw ? » ²⁷ Eslini Yezu nakəŋ àdəfiaba pakama ge Melefit ya àdəmki ka naŋ a Wakita ge Melefit bu na dek ana tay a. Ànjiki ana tay ka ge Məwiz ni, àdafaba ga ndam ndahaŋ ya təhəŋgaray pakama ge Melefit na dek daya.

²⁸ Tòru tìnjəa a kəsa ya takoru ni va wudak nahəma, Yezu akoru zlam gayəŋ akada asafəŋa divi kà kəsa na. ²⁹ Eslini nday nani təhi : « Besa day, kòru ba, njəhada akaba leli a, adaba tegi fat àdiya, mələŋ naŋ àbu edizi timey. » Nahkay təhuriyu tənəhad a kəsa ni vu akaba tay. ³⁰ Tàra təhəliya zlam məzumani ana tay a ti Yezu àzay *dipeŋ ni, àgri səsə ana Melefit, èsekaba, àvi ana tay. ³¹ Nday nakəŋ tàra tìpia gayəŋ ya àgray nahkay na ti eri gatay ni ègia kweleŋ-kweleŋ, təsər naŋ. Ay tàra təsəra naŋ a ti tìpi naŋ va do, naŋ àbi. ³² Eslini tədəm e kidiŋ gatay bu ahkado : « Zlam ya ti àhi ana leli e divi bu, àdəmki ka Wakita ge Melefit ni ti mîciaba ni ti àmərìa məbəruv ana leli a do waw ? »

³³ Nday nakəŋ tìcikaba huya, tənəgoru a Zeruzalem. Tòru tìnjəa ni tēdi ahər ana ndam asak ga Yezu kru mahar bəlaŋani ni macakalavani akaba mis ndahaŋ. ³⁴ Eslini nday ndahaŋ ni tēhi ana mis cəeni nakəŋ ahkado : « Bay geli àŋgaba e kisim ba edeđiŋ edeđiŋena ! Simu èpi naŋ a. » ³⁵ Nday cəeni ni day tənəgəhad ere ya àgrakivu ka tay e divi bu ka ya ti takoru e Emeyəs ni akaba gatay ya təsər Yezu ka ya ti esekaba dipen a ni.

Yezu aŋgazlivu ana ndam madəbay naŋ ni

(Meciyə 28.16-20 ; Mark 16.14-18 ; Zəŋ 20.19-23 ; Təwi 1.6-8)

³⁶ Nday cəeni ni tēbu təzlapay nahkay ti mis ni dek tìpi Yezu nakəŋ naŋ jika e kidiŋ gatay bu. Àhi ana tay ahkado : « Melefit məgri sulum gayəŋ ana kəli. » ³⁷ Nday dek məbəruv àtikaba ana tay a, aŋgwaz àwəra tay a dal-dal, adaba tədəm maslaŋa àmbavakiva ka tay a. ³⁸ Eslini Yezu àhi ana tay ahkado : « Kəgrum aŋgwaz ti kamam ? Nəgay hini nu ti kəgəsumkabu do ni ti kamam ? ³⁹ Mənjumki ahar goro ni akaba asak goro ni. Hini nu timey ! Njəmfu, mənjumlu lala. Kìpəma nu nəbu àna aslu akaba aslat ga vu goro. Mis məmbavani ti nahkay hi do. » ⁴⁰ Ka ya ti naŋ àbu ahi ma ana tay nahkay ni ti àŋgazli ahar gayəŋ ni akaba asak gayəŋ ni ana tay. ⁴¹ Tàra tìcia ma gayəŋ na ti àgria ejep ana tay a, təmərva àsabə, ay kekileŋa təgəskabu nəgay naŋ edeđiŋ faŋ ndo. Nahkay Yezu nakəŋ àhi ana tay :

« Zlam məzumani àfəŋ kə kəli ahalay bi aw ? » ⁴² Nday nakəŋ tēziya telma ge kilif mətusana, ⁴³ mək àzay, àzum kə eri gatay. ⁴⁴ Eslini Yezu àhi ana tay ahkado : « Ere ye ti àgrakuvu ni ti nəhia ana kəli a ahaslana ka ya ti nu nəbu akaba kəli na. Nəhi ana kəli ahkado tədəmkuə pakama, tēbəkia ma gana e *Divi ge Melefit ya àdəfiki ana Məwiz ni ba akaba a wakita ga ndam mahəŋgaray *pakama ge Melefit ba akaba a wakita ge Limis ba. Pakama nani ya tədəmku ni dek ti si agravu kwa. »

⁴⁵ Eslini naŋ nakəŋ àvi məsər zlam ana tay ga micia-ba zlam ya a Wakita ge Melefit bu na. ⁴⁶ Àhi ana tay ahkado : « Àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu nahkay hi : “*Bay gədəkani ya amara ni ti si àcaka daliya kwa, təkada naŋ a, mək a vad ya mahkər aŋgaba e kisim ba kwa.” ⁴⁷ Kələŋ gani zla nahəma, atəhi ma ana mis ga had ga mələŋ ni dek àna slimi gayəŋ, si tāmbatkaba majalay ahər gatay a, day kwa ti Melefit ambərfəŋa zlam magudarani gatay ni kà tay a. Atənəki ka mədəm ma gani a Zeruzalem. ⁴⁸ Pakama gani nani tədəmki ti ka nu. Ndam sedi gani ti lekələm. ⁴⁹ Nu ti anəsəribiyu Məsuf ya ti Baba goro àdəm aməvibiyu ana kəli ni ana kəli. Ay lekələm ti ni njəhaduma a Zeruzalem a duk abivoru ana vad ya ti Məsuf gani nani amərəkia ke kəli a, aməvi njəda ge Melefit dek ana kəli ni. »

Melefit azoru Yezu e melefit vu

(Mark 16.19-20 ; Təwi 1.9-11)

⁵⁰ Yezu àra àhia pakama nana ana tay a ti òru àna tay gwar a Betani. Òru ènjəa eslina ti àhəlkioru ahar ka tay agavəla, àgri *sulum ge Melefit ana tay. ⁵¹ Ka ya ti naŋ àbu agra sulum ge Melefit ana tay ni ti àsləkafəŋa kà tay a, Melefit àzoru naŋ agavəla a huđ melefit vu. ⁵² Naŋ àbu àsləkafəŋa kà tay a ti nday nakəŋ tənəgri-oru ahər a had, meleher ndiba ndiba ana had. Kələŋ gani tənəga a Zeruzalem àna məmərana dal-dal. ⁵³ Kələvad təhuriyu a dalaka ga *ahay gədəkani ge Melefit ni vu, tənəhad eslini ruk, tazləbay Melefit.

Zeṅ

Ere ye ti mǎdǎmki ka Ma Mǎweni Sulumani ya Zeṅ àbǎki ni

Maslaṅa ya ti àbǎki wakita ge Zeṅ ni àdǎfay slimi gayaṅ a wakita ni bu ndo. Ku tamal nahkay nǎṅgu ni, kwa ka mǎnjǎki gani ndam ga Yezu dǎk tǎsǎra àbǎki ti Zeṅ zal asak gayaṅ ni. A wakita ni bu àbǎki slimi ga ndam asak ga Yezu ndahaṅ ni, ay àbǎki slimi gayaṅ gayaṅani ndo ; àbǎki « naṅ ya ti Yezu awayay naṅ kayani ni » ciliṅ (13.23 ; 19.26 ; 20.2 ; 21.7, 20).

Zeṅ àsǎra majalay ahàr ga ndam Zǎde ya tajǎgay Krist Bay gǎdǎkana ya amara na (1.20-21 ; 7.40-42). Àsǎra mǎnjǎhad ga ndam Zǎde a : gatay ya tizirey ndam Samari na (4.9), ya tekeli kǎdi ana wur ka vad azlalahkǎr, ku tamal vad gani vad mǎpǎsabana na (7.22). Àsǎra had Zǎde a (11.18). Gayaṅ ya àṅgǎhad pakama ni nahkay ni ti adǎfaki èpia zlam gana àna eri gayaṅ gayaṅana (12.3 ; 20.7). Zlam gani nani dǎk ti adǎfiki ana leli bay ya àbǎki wakita ni ti tǎnjǎhadkǎbǎ akaba Yezu a.

Zeṅ àṅgǎhad ere ye ti Yezu àgray akaba àdǎm ni akada ge Meciyǎ, Mark akaba Lǎk ya tǎṅgǎhad ni ndo. Nday mahkǎrani ni tǎṅgǎhad ga Yezu ya ànjǎki ke tǎwi gayaṅ ka had Gelili, òru gwar a Zerǎzalem ni. Ay Zeṅ ti ni àṅgǎhada sawaday ga Yezu ndahaṅ ya ti nday ndahaṅ ni tǎṅgǎhad ndo na : òru a Zerǎzalem sak kay (2.13 ; 5.1 ; 7.10 ; 12.12). Meciyǎ, Mark akaba Lǎk tǎṅgǎhada zlam ga Yezu ya àgray na àtam ge Zeṅ ya àṅgǎhad ni, ay Zeṅ àṅgǎhada pakama ga Yezu a kay ya nday ndahaṅ ni tǎṅgǎhad ndo na, mazavu gani 3.1-21 ; 4.1-42 ; 6.25-70 ; 7.14-39 ; 8.12-58 ; 10.1-21 ; 13.1-17.26.

A pakama nday nani bu ni ti Yezu àdǎfay ahàr gayaṅ, àdǎm naṅ ti naṅ way. Naṅ dipen ya àvi sifa ana mis ni (6.35, 41, 48, 51) ; naṅ bay ya asladǎ mǎlaṅ ana mis ni (8.12 ; 9.5) ; naṅ mahay ga gargara ga tǎmbǎmbak (10.7, 9) ; naṅ bay ya ti ajǎgay zlam lala ni (10.11, 14) ; mis tǎṅgaba e kisim ba, tǎbu ana sifa ti azuhva naṅ adaba naṅ àbu (11.25) ; naṅ divi, naṅ jiri, naṅ sifa (14.6) ; naṅ mǎṅ ga zlam ya abi bǎza sulumani ni (15.1, 5). A pakama nday nani bu dǎk ti Yezu àzay pakama ge Melefit ya àhi ana Mǎwiz ka ya ti àṅgazlivu ni : « Nu nǎbu. » (Mahǎrana 3.14 ; Zeṅ 8.58). Nahkay Zeṅ àṅgǎhad ga Yezu ya àdǎm vay-vay « Nu Melefit » ni.

Zlam ga Yezu ya àgray, àgri ejep ana mis ni ti adǎfaki naṅ gǎdǎkani (2.11), ti mis tǎsǎr naṅ Melefit. Zeṅ àbǎki zlam nday nani dǎk ti awayay ti « kǎgǎsumkabu Yezu ti naṅ Krist, naṅ Wur ge Melefit, ti kǎṅgǎtum sifa ya àndav dǎy-dǎy do ni » (20.31).

Pakama ge Melefit asladǎ mǎlaṅ ana mis

¹ Wudaka Melefit ànjǎki ka magraya zlam a dǎk ti Bay nahaṅ àbu àndava. Bay gani nani ti Pakama ge Melefit. [†] Ka gani nani ti naṅ àbu akaba Melefit ka ahar bǎlaṅ àndava. Naṅ gani ti Melefit daya. ² Wudaka Melefit ànjǎki ka magraya zlam a dǎk ti Pakama nani naṅ àbu akaba Melefit ka ahar bǎlaṅ àndava. ³ Melefit àgraya zlam a dǎk ti àna naṅ. Zlam ya ti Melefit àgraya àna naṅ do ni ti àbi. ⁴ Zlam ya ti Melefit àgraya tay a ni dǎk ti Pakama nani àvi sifa gani ana tay. Sifa gani nani ti asladǎ mǎlaṅ ana mis. ⁵ Masladǎni gani nani asladǎy a mǎlaṅ ziṅ-ziṅeni bu, ay ti nday ya a mǎlaṅ ziṅ-ziṅeni bu ni tǎgǎskabu naṅ ndo.

⁶ Zal nahaṅ àra, slimi gayaṅ Zeṅ, Melefit àslǎrbiyu naṅ ga mǎhi pakama gayaṅ ana mis. ⁷ Naṅ zal sedi : àra ti ga magrakia sedi a ka masladǎni na, ti mis dǎk tǎfǎki ahàr ka Bay ya ti avay sifa ni. ⁸ Asladǎy ti naṅ

naṅani do : àra ti ga magrakia sedi ka masladǎni na cil-ij. ⁹ Bay ya ti asladǎy ge jiri ni ti, Pakama ge Melefit ni. Àra a duniya va, naṅ àbu asladǎ mǎlaṅ ana mis dǎk.

¹⁰ Nahkay Bay nani ti naṅ àbu a duniya bu. Melefit àgraya duniya ti àna naṅ : ay ti ndam ga *duniya ni tǎsǎrkaba naṅ a ndo. ¹¹ Àra ka had gayaṅ a, ay ti ndam gayaṅ tǎgǎskabu naṅ ndo. ¹² Ku tamal nahkay nǎṅgu ni mis ndahaṅ tǎgǎskabǎ naṅ a, tǎfǎkia ahàr a. Nday ya ti tǎfǎkia ahàr a ni ti, àvi divi ana tay ti tǎgi bǎza ge Melefit. ¹³ Tǎgia bǎza ge Melefit a ti akada ge mis ya ti tiwi bǎza ni do. Tǎgi nahkay ti akada ga zal ya awayay azi hud ana wal ni do. Tǎgi nahkay ti Melefit àvi sifa mǎweni ana tay tǎgi bǎza gayaṅ.

¹⁴ Nahkay Pakama ge Melefit ni ègia mis a, ànjǎhada e kidǎṅ geli ba. Ere ye ti àgray ni dǎk ti àgray àna *sulum ge Melefit, àna jiri daya. Leli mǎra mǎpia naṅ a ti mǎsǎra naṅ gǎdǎkani, naṅ Wur bǎlaṅ bǎlaṅani ge Melefit. ¹⁵ Zeṅ àgrakia sedi a, àdǎm kay kay : « Nǎdǎm : “Nu ti nàra enji gayaṅ a, ay naṅ gǎdǎkani àtam nu, adaba wudaka tiwi nu ti naṅ àbu àndava.” Pakama

[†] Pakama ge Melefit ti Yezu.

gani nani nêdêmkî ti ka nañ. »¹⁶ Nañ ti zlam sulumani dek afa gayan : nahkay àgri sulum gayan ana leli sak ehimeya.¹⁷ Melefit àvi *Divi gayan ana leli ti àna wakita ge Mewiz ya àbêki ni. Ay àgri sulum gayan akaba jiri gayan ana leli ti Yezu *Krist.¹⁸ Maslaña ya èpia Melefit a ti àbi. Ay Wur gayan bêlan bêlanani nañ Melefit, anjêhad afa ga Bêjani ni, nañ day kwa ti àdêfiki Melefit ana leli ti mêsar nañ.

Sedi ge Zerj bay mabaray mis ni
(Meciya 3.1-12 ; Mark 1.1-8 ; Luk 3.1-18)

¹⁹ Nahkay Zerj nakêj àgray sedi gayan. A vad nahan gêdâkani ga ndam *Zude ya a Zeruzalem ni tëslêrbiyu mis ge mihindifiña ma ke Zerj a. Tëslêrbiyu ti mis ndahan e kidîñ ga ndam *manjalabakabu mis akaba Melefit ni bu akaba ndam *Levi ndahan. Mis ni tëra tinjia ti tëhi : « Nak ti way ? »²⁰ Tëra tihindifiña ma na nahkay ti, Zerj nakêj êmbirfiñ ndo, àdêm vay-vay kè meleher ge mis dek : « Nu ti Krist *Bay gêdâkani ya amara ni do. »²¹ Eslini tihindifiña ma keti, tëhi : « Tamal nahkay ti, nak way ? Nak Eli aw ? » Zerj nakêj àhêngrifêñ ana tay, àdêm : « Aha, nu Eli do. » Tëhi keti : « Ay nak ti bay mahêngaray pakama ge Melefit ya Mewiz àdêm amara ni aw ? † » Àdêm : « Aha, nu do. »²² Eslini tëhi : « Tamal nahkay ti, nak way zla aw ? Ahâr àdêm mähêngrikaboru ma gani ana ndam ya tëslêrbiyu leli ni kwa. Kêdêmkî mam ka ahâr gayak mam ? »²³ Zerj àhêngrifêñ ana tay, àdêm : « Ahaslani Izayi bay mahêngaray pakama ge Melefit àdêm :

“Maslaña azlah a hud gili bu, dêngu gayan ahêndabiyu. Àdêm :

Slamatumikabu divi ana Bay gêdâkani, ahâr àdêm divi gayan mâla ndêlaba.” ††

« Maslaña ya ti dêngu gayan ahêndabiyu ni ti nu. »

²⁴ E kidîñ ga ndam ya ti tëslêrbiyu tay a Zeruzalem ni bu ni ti ndam *Feriziyen ndahan tëkibu ka tay.²⁵ Nday nakêj tihindifiña ma nahan a keti, tëhi ahkado : « Tamal nak Bay gêdâkani ya amara ni do, nak Eli do, nak bay mahêngaray pakama ge Melefit ya amara ni do nahêma, *kabaray mis ti kamam ? »²⁶ Zerj nakêj àhêngrifêñ ana tay, àdêm : « Nu ti nabaray kulî àna yam ; ay maslaña nahan nañ àbu e kidîñ gekulî bu, kêsêrum nañ do. »²⁷ Nu ti nàra enji gayan a : ay nu ti way ga mepicheiaba ezewêd ga kimaka gayan a di way ? »²⁸ Zlam nday nani dek tàgravu ti a Betani ke le-di ga zalaka *Zêrden, ka mêlan ya ti Zerj abaray mis ni.

Yezu ti nañ Wur Têmbak ge Melefit

²⁹ Hajêñ gani ti Zerj nakêj èpi Yezu nañ àbu arêkia. Àra èpia nañ a ti àdêm ahkado : « Maslaña hini ti *Wur Têmbak ge Melefit : agray ti zlam magudarani ge mis ga duniya ni dek mêlêbi va bi ti nañ. »³⁰ Nêdêm : “Nu ti nàra enji gayan a, ay nañ gêdâkani àtam nu, adaba wudaka tiwi nu ti nañ àbu àndava.” Pakama gani nani nêdêmkî ti ka nañ. »³¹ Ngay nañ gani ti nêsêrkaba ndo.

Ay nu nàra *nabaray mis àna yam ti ga mädêfiki nañ ana ndam jiba ge Izireyel. »

³² Zerj nakêj àdêm keti : « Nipi *Mêsof ge Melefit àhêrkiaya kwa a hud melefit ba akada ga kurkoduk ya ahêr na, àrêkia ànjêhadki. »³³ Ngay nañ gani ti nêsêrkaba ndo, ay ka ya ti Melefit àslêrbiyu nu ga mabaray mis àna yam ni ti àhu ahkado : “Maslaña ya ekipi Mêsof goro amêhêrkiaya amanjêhadki ni ti, nañ gani Bay ya ti amabaray mis àna *Mêsof Njêlatani ni.”³⁴ Zlam gani nani àgrava kè eri goro a. Nagrakia sedi a : nañ ti Wur ge Melefit. »

Ndam madêbay Yezu ye enjenjeni ni

³⁵ Hajêñ nahan gani keti Zerj nañ àbu eslini akaba ndam madêbay nañ cê. »³⁶ Nday tëbu eslini nahkay ti Zerj nakêj èpi Yezu nañ àbu asawaday. Àra èpia nañ a nahêma, àdêm : « Maslaña hini ti *Wur Têmbak ge Melefit. »³⁷ Ndam madêbay nañ cêni ni tëra ticia ma gayan na ti tàdêboru Yezu e meteliñ vu. »³⁸ Yezu àmbatbiyu ma kêlêñ, èpi ti nday tëbu tàdêboru nañ, mæk àhi ana tay : « Kêdêbum mam ? » Nday nakêj tëhi ahkado : « Rabi, kanjêhad ti eley ? » (Rabi ti awayay adêmvaba « Mësi »).³⁹ Nañ nakêj àhi ana tay ahkado : « Dêguma, akara kipê. » Nahkay tëru akaba nañ, tëru ti pi mêlan gayan ya anjêhad ni. Ka sarta gani nani àgray njemdi fad ya ga mêlakarawa : tëpês akaba Yezu nakêj eslini, fat àdêkiviyu a ahay vu ka tay.

⁴⁰ E kidîñ ge mis cêni ya ti ci ma ge Zerj, tàdêbay Yezu ni bu ni ti, bêlan gani slimi gayan Andre nañ wur ga mênj ga Simu Piyer.⁴¹ Andre nakêj àdêboru wur ga mênjani Simu hêya. Àra àdia ahâr a ti àhi : « Mèdia ahâr ana Misi a. » (Misi ti awayay adêmvaba « *Krist *Bay gêdâkani ya amara ni »).⁴² Andre àra àhia ma ana Simu a nahkay ti àzoru nañ suwwa afa ga Yezu. Yezu àra èpia nañ a ti àhi : « Nak Simu wur ge Zerj : kama kama ti atêzalay kur ti Sifas. » (Sifas ahkay do ni Piyer ti awayay adêmvaba « akur. »)

⁴³ Hajêñ tegêni gani ti Yezu àdêm aslêka akoru ka had *Gelili. Nañ àbu akoru ti àdi ahâr ana Filip mæk àhi : « Dêbabiyu nu. »⁴⁴ Filip ti kêsa gayan Beceyda. Kêsa nani ti kêsa ga ata Andre nday ata Piyer daya.⁴⁵ Filip day òru àdi ahâr ana Natanayel mæk àhi : « Mèdia ahâr a ana Bay ya ti Mewiz àdêmkî ma e *Divi ge Melefit bu akaba ndam mahêngaray *pakama ge Melefit tëdêmkî ma na. Bay gani nani ti Yezu, nañ wur ge Zêzef, kêsa gayan Nazaret. »⁴⁶ Eslini ti Natanayel àhêngrifêñ, àhi : « A Nazaret ti zlam sulumani anjêgtvu nahkay aw ? » Filip àhêngrifêñ, àhi : « Ra kîpi àna eri gayak. »

⁴⁷ Natanayel nakêj nañ àbu arêkia ka Yezu a, Yezu àra èpia nañ a nahêma, àdêm : « Nañ hini ti zal *Izireyel ededîñ : àgosay mis do ferera. »⁴⁸ Natanayel àra ècia ma gayan na ti àhi : « Kêsêr nu ti ahêmamam ? » Yezu àhêngrifêñ, àhi : « Wudaka Filip àzalabiyu kur ti, nîpia kur a ka ya ti nak kêbu e zêhweri ga *wêruv bu na. »⁴⁹ Eslini Natanayel àhi : « Mësi, nak ti Wur ge Melefit, nak Bay ga ndam Izireyel ! »⁵⁰ Yezu àhi ahkado : « Kêfêku ahâr ti adaba nêhuk “Nîpia kur a nak

† Mênjay Mimbiki 18.15. †† Izayi 40.3.

kəbu e zəhweri ga wəruv bu" ni aw ? Ekipi zlam gəđákani ndahaŋ tətam hini mba. »⁵¹ Āđəm keti : « Nəhi ana kəli nahəma, ekipəm huđ melefít məzləkv-abana, akaba *məslər ge Melefít təcəloru e melefít vu mək təŋgəkua ka nu, nu *Wur ge Mis a. »

Wuməri ga maday wal a Kana

2 A vad ya mahkər ti təgray wuməri ga maday wal a Kana ka had *Gelili. Məŋ ga Yezu day naŋ əbu eslini. ² Təzaloya Yezu akaba ndam madəbay naŋ na ka mələŋ ga wuməri na daya. ³ Nday təbu tagray wuməri nahkay ti zum əra əndavkia ka tay a. Eslini məŋ ga Yezu əhi ana Yezu ahkado : « Zum ni əbi va bi, ənda-va. » ⁴ Ay Yezu əhəŋgrifəŋ, əhi : « Mma, nak kəđəfuki təwi goro aw ? Sarta gani goro ənjia faŋ ndo. » ⁵ Eslini məŋ ga Yezu əhi ana nday ya ti tagray təwi ni ahkado : « Grum ere ye ti aməhi ana kəli kəgrum ni đek. »

⁶ Wərzla ga akur gəđákani muku təbu eslini. Wərzla nday nani ti ndam *Zəde təcəhviyu yam a tay vu, *tabaray əna naŋ ka ya ti tawayay tigi *njalatani akada ge divi gatay ya tadəbay ni. Wərzla ni bələŋ gani azum mandaray fađ. ⁷ Eslini Yezu əhi ana ndam ya tagray təwi ni ahkado : « Cəhumviyu yam a wərzla nday hini vu, ti tərəhvu. » Nahkay nday nakəŋ təcəhviyu yam a wərzla ni vu bərəra bərəra. ⁸ Təra təgra nahkay ti, Yezu əhi ana tay : « Cəhumaya kəzumikaboru ana gəđákani ga wuməri ni. » Mək təgray ere ye ti əhi ana tay ni. ⁹ Gəđákani ga wuməri ni əra əcaka ti yam ni əgia zum a əndava. Naŋ əsər mələŋ ya təcəhbiyu zum ni do, ay ndam magray təwi ni təsəra təcəhbiyu yam ga wərzla ni. Əra əcaka zum na ti, əzalay bay ya aday wal ni, ¹⁰ mək əhi : « Ku way way do ka ya ti agray wuməri ti acəhibiyu zum məcərani ana mis enji. Mis ni etisikabá day kwa ti acəhibiyu ya əcər lala do ni ana tay. Ay nak ti kəgray nahkay ndo, kəvi zum ya acər lala ni ana mis nihi dəma mba. »

¹¹ Zlam ga Yezu ya əgray enjenjeni agri ejep ana mis, adəfiki zlam ana tay ni ti əgray a Kana ka had Gelili ti nahkay. Gayəŋ ya əgray nahkay ni ti ədafaki naŋ gəđákani : ndam madəbay naŋ ni təra təsəra naŋ gəđákani ti təfəki ahər huya. ¹² Kələŋ gani Yezu akaba məŋani, bəza ga məŋani akaba ndam madəbay naŋ ni təsləka tōru a Kafarnahum. Tōru tɪnjəa eslina ti tən-jəhad vad bal cilij.

Yezu a ahay gəđákani ge Melefít ni bu (Meciyə 21.12-13 ; Mark 11.15-17 ; Lək 19.45-46)

¹³ Wuməri ga ndam *Zəde ya təzalay *Pak ni əra ənjia wudak ti, Yezu akaba ndam madəbay naŋ ni tōru a Zerəzalem. ¹⁴ Tōru tɪnjəa ti Yezu əhuriyu a dalaka ga *ahay gəđákani ge Melefít ni vu. Eslini ədi ahər ana ndam məsəkumoru slasla, təmbəmbak, kurkodúk, akaba ndam mambay siŋgu manjəhadani. ¹⁵ Əra ədia ahər ana tay a nahkay ti əzay ezewed, əslapaya kurupu gana, əgaraya tay a dalaka ga ahay ni ba đek : əgaraya təmbəmbak akaba slasla gatay na daya. Əboru siŋgu ga ndam mambay siŋgu ni ka had, əhəmbahadaba tabəl gana daya. ¹⁶ Mək əhi ana ndam məsəkumoru

kurkodúk ni ahkado : « Hələmaba zlam ndana ahalay a ! Kəgrum ti ahay ga Bəŋ goro ni egi gosku ba. »
¹⁷ Ndam *madəbay Yezu ni təra tɪpia ere ye ti əgray na ti, təsərki ka pakama ge Melefít ya əbu məbəkiani a Wakita gayəŋ ni bu ni. Pakama gani nihi : « Bay Melefít goro, nawayay ahay gayak dal-dal. Nawayay kwa, do ni nənjəhad koksah. † »

¹⁸ Eslini gəđákani ga ndam Zəde tihindifiŋa ma kə Yezu a, təhi ahkado : « Kisliki magray mam tata mam ? Graya zlam magray ejep a ti məsər Melefít əvuka divi ga magray ere ye ti kəgray ahalay na. » ¹⁹ Yezu əhi ana tay ahkado : « Mbedəmkaaba ahay gəđákani ge Melefít hina. Kəmbedəmkaaba nahəma, a huđ ga vad mahkərani ni bu ni ti nələmaba. » ²⁰ Nday nakəŋ təhəŋgrifəŋ, təhi : « Wudaka tindeveriŋ mələm ahay hini ti, təzumkia vi a kru kru fađ mahar muku a. Nak ti kəđəm kələmaba a huđ ga vad mahkərani ba ti ahəmamam ? » ²¹ Ay ahay gəđákani ya Yezu əđəmki ma ni ti, əđəmki ka vu gayəŋ gayəŋani. ²² Yezu əra əməta mək əŋgaba e kisim ba ni ti ndam madəbay naŋ ni təsərki ka ma nani ya əđəm ni. Nahkay nday nakəŋ təgəskabu pakama ya əbu məbəkiani a Wakita ge Melefít bu ni akaba ma ga Yezu ya əđəmbiyu ni.

Yezu əsəra majalay ahər ge mis a đek

²³ Ka ya ti Yezu naŋ əbu a Zerəzalem a wuməri ga *Pak bu ni ti əgra zlam ya agri ejep ana mis na dal-dal. Mis təra tɪpia ti mis kay e kidiŋ gatay bu təfəkia ahər ka Yezu a, təđəm naŋ gəđákani. ²⁴ Ay Yezu ti ni əfəki ahər ka tay ndo, adəba əsəra tay a đek lala. ²⁵ Əwayay ti mis təhiki ma əki ka ku way way do do, adəba naŋ əsəra majalay ahər ge mis a đek.

Ata Yezu nday ata Nikodem

3 Zal nahaŋ əbu slimi gani Nikodem ; naŋ zal Fer-iziyen, naŋ gəđákani ga ndam *Zəde daya. ² Ga məlavad a vad nahaŋ nahəma ərəkia ka Yezu a, əhi ahkado : « Məsi, məsəra Melefít əslərbiyu kur ga mac-ahi zlam ana leli, adəba maslaŋa əbi agray zlam magray ejep akada gayak ni bi, si tamal ti Melefít əvia njəda gana ana maslaŋa gana kwa. » ³ Yezu əhəŋgrifəŋ, əhi : « Nəhuk nahəma, maslaŋa əbi epi *Məgur ge Melefít bi, si tamal tiweya naŋ nahaŋ a keti kwa. » ⁴ Nikodem nakəŋ əhindifiŋa ma, əhi : « Mis gəđákani əndava ti tiweya naŋ nahaŋ a keti ti agravu waw ? Esliki məŋguyani a huđ ga məŋani vu mək tiweya naŋ nahaŋ a keti aw ? » ⁵ Yezu əhəŋgrifəŋ, əhi keti : « Nəhuk nahəma, maslaŋa əbi ahuriyu a Məgur ge Melefít vu bi, si tamal tiweya naŋ əna yam a akaba Məsuf Njələtana kwa. ⁶ Maslaŋa ya ti mis hihiriken i ewi ni ti naŋ mis cilij. Maslaŋa ya *Məsuf Njələtani ewi ni ti naŋ əbu əna Məsuf Njələtani. ⁷ Ma goro ya nəhuk : "Ahər əđəm lekələm đek si tiweya kəli nahaŋ a keti kwa" ni ti əgruk ejep ba. ⁸ Ere ye ti nəhukki ma ni ti akada ga aməd ya akəzlay ka mələŋ ya naŋ awayay ni. Kici mahənday gani cilij ; kəsər mələŋ ya əcikbiyu ni do,

† Limis 69.10.

kəsər mələŋ ya akoru ni do daya. Ku way way do *Mə-suf ge Melefit əwia naŋ a ti naŋ day nahkay. »

⁹ Eslini Nikodem nakəŋ əhi : « Ere gani nani agravu ti ahəmamam ? » ¹⁰ Yezu əhi keti : « Nak bay macahi zlam ana ndam *Izireyel ti kəsər zlam nday nani do aw ?

¹¹ Nəhuk nahəma, ere ye ti leli mədəmki ma ni ti leli məsəra əndava. Ere ye ti leli magrakia sedi a ni ti, leli mīpia əndava. Ay lekələm ti ni kəgəsumkabu ma geli ya məhi ana kəli ni do. ¹² Tamal lekələm kəgəsumkabu ma goro ya nəhi ana kəli əki ka zlam ya agravu ka həd ni do ni ti, akəgəsumkabu ma goro ya anəhi ana kəli əki ka zlam ya agravu e melefit bu ni ti ahəmamam ?

¹³ Maslaŋa ya ti əcəloya e melefit va ti əbi, si nu *Wur ge Mis, adaba nəsləkabiya eslina. ¹⁴ Ahaslani a huđ gili bu ni ti Məwiz əvədaya gavaŋ ga evirzegena, əfəki ka ahər ga təndal, əzoru agavəla. † Nu Wur ge Mis day si təzoru nu agavəla nahkay kwa. ¹⁵ Nahkay ti ku way way do əfəkua ahər a ti Melefit avi *sifa ya əndav day-day do ni. ¹⁶ Nədəm nahkay ti adaba Melefit əwaya mis ga duniya dal-dal. Nahkay əslərbiyu Wur gavaŋ bəlaŋ bəlaŋani ni, əvi ana tay, ti ku way way do tamal əfəki ahər ka Wur na ti əji do, aŋgət sifa ya əndav day-day do ni sawaŋ. ¹⁷ Melefit əslərbiyu Wur gavaŋ a duniya vu ti ga məgəs mis ga duniya ni əna seriya do : əslərbiyu naŋ ti ga mahəŋgay mis ga duniya əna naŋ sawaŋ. ¹⁸ Maslaŋa ya ti afəki ahər ka Wur ge Melefit ni ti, Melefit əgəs naŋ əna seriya do. Ay maslaŋa ya əfəki ahər do ni ti, Melefit əgəsə naŋ əna seriya əndava, adaba əfəki ahər ka Wur ge Melefit bəlaŋ bəlaŋani ni ndo.

¹⁹ « Seriya ya Melefit agəs mis əna naŋ ni ti nihi : əslərbiyu Wur gavaŋ a duniya vu ga masladı mələŋ ana mis, ay mis təwayay mələŋ masladani ni ndo, təwayay manjəhadani a mələŋ ziŋ-ziŋeni bu sawaŋ. Tagray nahkay ti adaba təbu tagudar zlam. ²⁰ Ku way way do tamal agudar zlam ti əwayay mələŋ masladani do ; əwayay məhuriyani a huđ gani vu do daya, adaba awayay ti zlam məgədavani gavaŋ ni aŋgazlavu ba. ²¹ Ay maslaŋa ya ti agray jiri ni awayay məhuriyani a mələŋ masladani ni vu, adaba əgray təwi gavaŋ əna njədə ge Melefit, nahkay awayay ti təwi ni mənğazlavu. »

Yezu nday ata Zerj bay məbaray mis ni

²² Yezu akaba ndam ya tadəbay naŋ ni təsləka, tōru ka mələŋ nahaŋ ka həd *Zəde. Tōru tinjəa eslina ti Yezu ənjəhad akaba tay, naŋ əbu *abaray mis. ²³ Ka sarta gani nani ti Zerj day naŋ əbu abaray mis a Enoŋ kə gəvay ga kəsə Selim. Zerj abaray mis eslini ti adaba yam əbu dal-dal. Nahkay mis dal-dal təbu tərəkia mək abaray tay. ²⁴ Ka gavaŋ nani abaray mis ni ti, təfiyu naŋ a daŋgay vu faŋ ndo.

²⁵ Eslini mis ya tadəbay Zerj ni ndahaŋ e kiđiŋ gatay bu təbu tagray gejewi akaba zal Zəde nahaŋ əki ke divi ga ndam *Zəde ya tadəbay ti tiŋi *njəlatani ni.

²⁶ Nahkay nday nakəŋ tərəkioru ke Zerj, təhi ahkado : « Məsi, bay ya a vad nahaŋ əbu lekələm ata naŋ ke le-

di ge Zərdeŋ kəgrakia sedia ni ti, nihi ti naŋ əbu abaray mis, mis dek təbu tərəkioru. » ²⁷ Eslini Zerj nakəŋ əhi ana tay ahkado : « Maslaŋa ya ti esliki magray təwi əna njədə gavaŋ gavaŋani ti əbi, si tamal Melefit əvia njədə gana kwa. ²⁸ Lekələm lekələmeni day kəgrumkua sedi a tata, nədəm : “Nu *Krist *Bay gədəkani ya amara ni do ; Melefit əslərbiyu nu enji gavaŋ ciliŋ.” ²⁹ Nədəm nahəma, nu ti akada zləba ga bay ya aday wal ni. Maslaŋa ya ti azay wal ni ti wal ni gavaŋ. Ay zləba gavaŋ ni kə gəvay gavaŋ, eci ma gavaŋ ; əcia dəŋgu ga bay ya aday wal na ti amər dal-dal. Nu day nəməti nahkay, məmərani gani əsləva a vu va. ³⁰ Ahər ədəm njədə gavaŋ məsagakivu, goro ti ni mēgoloru.

³¹ « Bay ya ti əsləkabiya agavəla nahəma, agur mis dek. Maslaŋa ya əsləkabiya agavəla do ni ti naŋ ka həd, azlapaki day ka zlam ya ka həd ni. Bay ya ti əsləkabiya a huđ melefit ba ni ti [agur mis dek], ³² agray sedi ga zlam ya əpi akaba əci ni, ay maslaŋa əbi agəskabu pakama gavaŋ ni bi. ³³ Ay maslaŋa ya ti əgəskabə pakama gavaŋ a ti adəm pakama ge Melefit ti jiri ecediŋ. ³⁴ Bay ya ti Melefit əslərbiyu naŋ ni ti adəm pakama ge Melefit, adaba Melefit əvia njədə ga Məsuf gavaŋ a dek. ³⁵ Bəŋ ga Wur ni awayay Wur gavaŋ ni, əbi zlam dek a ahar vu ti mēgur. ³⁶ Maslaŋa ya ti afəki ahər ka Wur ni ti Melefit əvia *sifa ya əndav day-day do na əndava. Maslaŋa ya ti əfəki ahər ka Wur ni do ni ti aməŋgət sifa gani do ; Melefit naŋ əbu azumki bəruv kekileŋa. »

Zlapay ga ata Yezu nday ata wal Samari

4 Eslini mis təbu tədəm Yezu agray ti mis tədəbay naŋ akaba *abaray mis dal-dal ətama ge Zerj na. Yezu əsəra ndam *Feriziyer day ticia ma gana. ² Ge jiri ti abaray mis ti Yezu Yezuani do ; tabaray mis ti ndam ya tadəbay naŋ ni. ³ Yezu əra əsəra ndam Feriziyer ni ticia ma gana nahkay ti, əsləka ka həd *Zəde a, òru gwar ka həd *Gelili. ⁴ Wudaka enjiyu e Gelili ti, si əsləkaba gwar ka həd *Samari a kwa. ⁵ Naŋ əbu akoru ka həd Samari ti enjəa a kəsə nahaŋ va, təzalay kəsə nani Sikar. Kəsə gani nani ti kə gəvay ga vədaŋ ge Zəkəp ya əvi ana wur gani Zəzef ni. ⁶ A vədaŋ nani bu ni ti suwa ge Zəkəp əvu mileni. Yezu əra əmətabkaba əna sawaday ge divi na, òru enjəa ti ənjəhad digəs kə suwa ni. Ka sarta gani nani ti fat wis.

⁷ Eslini wal Samari nahaŋ ara acah yam ti ədi ahər ana Yezu nakəŋ. Naŋ əbu acahaya yam na ti Yezu əhi : « Vu nīsi ti ! » ⁸ Ka sarta nani ti Yezu naŋ bəlaŋ, adaba ndam ya tadəbay naŋ ni tədəgoru a kəsə vu ga məsəkumbiyu zlam məzumani. ⁹ Yezu əra əhia ma ana wal na nahkay ti, wal ni əhi ahkado : « Nak zal *Zəde kihindifua yam a kə nu wal Samari a ti ahəmamam ? » Wal ni ədəm nahkay ti adaba ma ga ndam Zəde ərakaboru akaba ndam Samari do. ¹⁰ Yezu əhi : « Tamal ti kəsəra ere ye ti Melefit avi ana mis na akaba maslaŋa ya ehindifəka yam na ti, akal kihindifiŋa yam kə naŋ a sawaŋ. Tamal kihindia ti akal əvuka yam ya avay sifa na. » ¹¹ Wal ni əhəŋgrifəŋ, əhi ahkado : « Maslaŋa goro

† Məŋjay Macalani 21.9.

ni, zlam macahaya yam a àfuk bi, suwa ni day zilen ti, kacahaya yam ya avay sifa na ti eley ? ¹² Bəŋ ga bəŋ geli Zekəp àmbribu suwa hini ana leli. Naŋ naŋani èsia yam ga suwa hina, bæza gayaŋ akaba zlam ga gənaŋ gayaŋ day tisia. Nahkay ti kəhi ana ahàr kàtama Zekəp àna gədakana waw ? » ¹³ Yezu àhəŋgrifəŋ, àhi : « Ku way way do esi yam hini ti, yam amakad naŋ kekileŋa. ¹⁴ Ay maslaŋa ya ti esi yam goro ya anəvi ni ti yam amakad naŋ day-day va do. Yam ya ti nu nəvi ni emigi akada gəzəŋ ga yam a vu gayaŋ bu. Gəzəŋ ga yam nani ti aməvi *sifa ya àndav day-day do ni. » ¹⁵ Nahkay wal nakəŋ àhi ahkado : « Maslaŋa goro ni, vu yam gani nani, ti yam àkad nu va ba, nàra ahalay a ga macah yam va ba daya. »

¹⁶ Yezu àhi : « Ru kàzalabiya zal gayak a, nak day kəŋ-ga. » ¹⁷ Wal ni àhi : « Zal goro àbi. » Yezu àhi : « Ma gayak ya kəđəm zal gayak àbi ni ti, ma ge jiri edefiŋ.

¹⁸ Adaba kàda zawal a zlam, ay zal ya nak kəbu afa gani ni ti zal gayak do. Ma gayak ya kəđəm ni jiri edefiŋ. » ¹⁹ Wal ni àhi : « Maslaŋa goro ni, nihi ti nəsəra nak bay mahəŋgaray *pakama ge Melefit.

²⁰ Ata bəŋ geli ndam Samari tàzləbay Melefit ka həma hini. Ay lekələm ndam Zəde kəđəmum tàzləbay Melefit ti si a Zerəzalem kwa. » ²¹ Yezu àhi : « Wal ni, gəsk-abá ma goro ya nəhuk na : sarta amara ti, akəzləbum Melefit ti ka həma hini do, a Zerəzalem do daya.

²² Lekələm ndam Samari kəzləbum Melefit, ay ti kəsərum naŋ edefiŋ edefiŋeni do. Leli ndam Zəde ti ni mazləbay Melefit, məsəra naŋ a, adaba Melefit àŋgazlivu ana leli ga mahəŋgay mis dek àna təwi ya àgri ana leli ni. ²³ Ay sarta àbu ara : nihi ti sarta gani nani ènjia àndava. Ka gani nani ti ndam ya ti tazləbay Melefit edefiŋ edefiŋeni ni ti atazləbay naŋ àna njəda ga Məsuf gayaŋ, àna jiri gayaŋ daya. Adaba Baba awayay ti mis tàzləbay naŋ ti nahkay. ²⁴ Melefit ti naŋ Məsuf : nahkay ahàr àđəm ndam ya tazləbay naŋ ni ti tàzləbay naŋ àna njəda ga Məsuf gayaŋ akaba àna jiri gayaŋ. » ²⁵ Wal nakəŋ àhi : « Nəsəra *Bay gədakani amara, naŋ ya ti təzalay naŋ *Krist ni. Eminjia ti, aməđəfiaba zlam ana leli a dek. » ²⁶ Yezu àhəŋgrifəŋ, àhi : « Nu ya ti nəhuk ma nihi ti, nu Krist gani. »

²⁷ Ka ya ti Yezu àra àđəma ma nana ti, nday ya ti tadəbay naŋ ni tàsləkabiya a kəsa ni ba. Nday nakəŋ tàra tìpia Yezu a nday təbu təzlapay nday ata wal ni ti àgri ejep ana tay a. Ay maslaŋa ya àhi ana Yezu « Kihindifiŋa mam ? » ahkay do ni « Kazlapumki ka mam ? » ni ti àbi. ²⁸ Eslini wal ni àmbərbu mandaray gayaŋ ni, àsləka òru a kəsa vu. Òru ènjəa ti àhi ana mis ahkado : ²⁹ « Nəđia ahàr ana maslaŋa nahaŋ a, àhuaya ere ya nəgrabiya na dek. Bi naŋ Krist Bay gədakani ya amara ni. Dəguma makoru ti kípəmbiyu naŋ a. » ³⁰ Mis ga kəsa ni tàra ticia ma ga wal na ti, tìckbiyu tərəkia ka Yezu a.

³¹ Ka sarta ya ti wal ni àdoru a kəsa vu ni ti, ndam ya tadəbay Yezu ni təbu təhi ana Yezu : « Məsi, caka zlam a day. » ³² Ay Yezu àhi ana tay ahkado : « Nu nəbu àna zlam məzumani ya lekələm kəsərum do ni. » ³³ Ndam ya tadəbay naŋ ni tàra ticia ma gayaŋ na ti təzlapay e

kidifŋ gatay bu təđəm ahkado : « Bi maslaŋa àzibiya zlam məzumana zla tək ? »

³⁴ Eslini Yezu àhi ana tay : « Zlam məzumani goro ni ti, magray ere ye ti Bay ya àslərbiyu nu awayay ni akaba mendeveŋ təwi gayaŋ ya ti àvu ni. ³⁵ Lekələm kəđəmum : “Àvu kiyi fad day kwa ti atabaz zlam.” Ay nu ti nəhi ana kəli : Mənjumoru zlam ya a vədaŋ bu ni lala. Zlam ni təndəhkabá, èslia mabazana. ³⁶ Maslaŋa ya abaz zlam ni təvia endif gayaŋ a àndava, naŋ àbu acakalakabu zlam ga vədaŋ ni. Zlam nday nani ti mis ya ti atəŋgət sifa ya àndav day-day do ni. Nahkay ti bay ya ezligi zlam ni nday ata bay ya ti abaz ni təmərnu ka ahar bəlaŋ. ³⁷ Ma *gozogul ge mis ya təđəm : “Maslaŋa nahaŋ ezligi, maslaŋa nahaŋ ara abaz” ni ti jiri edefiŋ. ³⁸ Nu ti nəsləroru kəli ga mabaz zlam a vədaŋ bu. Vədaŋ gani nani ti lekələm kəgrum təwi gani ndo. Lekələm kabazum cilifŋ, mis ndahaŋ tàmətəbkiaya ke kəli a. »

³⁹ Ndam Samari tàra ticia ma ga wal ya àhi ana tay : « Àhuaya ere ye ti nəgrabiya na dek » na ti, mis dal-dal e kidifŋ gatay bu təfəki ahàr ka Yezu. ⁴⁰ Ndam Samari ni tàra tinjikia ka Yezu a ti təhəŋgalay naŋ, təhi : « Kamkam njəhada afa geli a ti ! » Nahkay Yezu ànjəhad afa gatay vad cə. ⁴¹ Eslini tàra ticia ma ga Yezu Yezuani ya àhi ana tay na ti, mis dal-dal təfəki ahàr àkivu, tətama nday ya ti təfəki ahàr ye enjenjeni na àna kayana.

⁴² Mək təhi ana wal ni ahkado : « Məfəki ahàr hi ti, azuhva pakama gayak ya kəhi ana leli ni cilifŋ do. Məfəki ahàr ti adaba leli leleni micia pakama gayaŋ ya àđəm na àna slimi geli gelena. Məsəra naŋ Bay ya ti ahəŋgay ndam ga *duniya dek edefiŋ ni. »

Yezu ahəŋgaraba wur ga bay məgri təwi ana bay ga had Gelili a

⁴³ Yezu àra àpəsa vad cə eslina ti, àsləka òru e Gelili ; ⁴⁴ àđəm : « Bay mahəŋgaray *pakama ge Melefit ti, mis ga had gayaŋ gayaŋani təhəŋgrioru ahàr a had do. » ⁴⁵ Ay òru ènjəa e Gelili a ti, ndam Gelili təgəskabá naŋ a, adaba nday day tóra ka wuməri a Zerəzalem a, tìpibiya təwi ga Yezu ya àgrabiya eslini na dek palam.

⁴⁶ Ka ya ti Yezu àbu eslini e Gelili ni ti àŋgoru a Kana. Kana ti kəsa ya ti Yezu àmbatkaba yam a àmbavu zum ni. Eslini maslaŋa nahaŋ àbu, maslaŋa nani ti kəsa gayaŋ Kafarnahum, agri təwi ana bay ga had Gelili. Wur gayaŋ àbiyu a magam, èbesey do. ⁴⁷ Àra ècia Yezu àsləkabiya e Zəde a, naŋ àbu e Gelili ti, àrəkia àhi :

« Wur goro èbesey do, awayay amət ; kam-kam tokumkaboru, kòru kàhəŋgaraba naŋ a ti ! » ⁴⁸ Yezu àhi : « Tamal lekələm kípəm zlam njəda-njəđani ya təgri ejep ana mis ni ndo ni ti, kəfumku ahàr do simiteni. » ⁴⁹ Eslini bay məgri təwi ana bay ni àhi ana Yezu ahkado : « Bay goro, tamal kòru kàhəŋgaraba wur goro na do ni ti, aməmət. » ⁵⁰ Yezu àhi : « Sləka, wur gayak naŋ àbu lala, amət do. » Bəŋ ga wur ni àgəskabá pakama ga Yezu na, mək àsləka. ⁵¹ Naŋ àbu e divi bu aŋgoru a magam nahəma, təbakabu ahàr akaba ndam ya təgri təwi ni, təhi : « Wur gayak àŋgaba, naŋ àbu lala. » ⁵² Èhindifiŋa kà tay a, àhi ana tay ahka-

do : « Àgri ngulumani ti àna njemdi ehimey ? » Tèhəng-grifənj, tēhi : « Aku àhəlkia ewena àna njemdi biliŋ ya ga mələkarawa. »⁵³ Àra ècia ma gatay na ti àsər wur ni ànggaba ti ka sarta ya Yezu àhi « Wur gayak ni ànggaba, naŋ àbu lala » ni. Eslini naŋ nakəŋ àfəki ahàr ka Yezu ; ndam ga huđ ahay gayanŋ ni tàra ticia ma gana ti nday day tēfəki ahàr ka Yezu. ⁵⁴ Hini ti zlam magray ejep ga Yezu ya àgray ye cə ka hađ Gelili ka ya ti àsləkabiya ka hađ *Zude a ni.

Yezu ahəngaraba zal dərə a Zeruzalem a

5 Àgra vad a bal ti ndam *Zude tàgray wuməri na-haŋ a Zeruzalem, nahkay Yezu òru. ² Eslini a Zeruzalem ti melaŋ nahaŋ àvu, yam àvu dizliva. Melaŋ nani ti slimi gani Becata àna ma *Hebri ; kà gəvay ga mahay ya təzalay ga təmbəmbak ni, tàgrafəŋaya ahay a zlam ga məvi zəhweri ana mis ye eslini na. ³ A huđ ga ahay nday nani bu ni ti ndam ga arməwər təvu kay mandəhadani : ndam wuluf, ndam jigwer akaba ndam dərə. [Tajəgay ti yam ni mādaday, ⁴ adaba ka sarta ndahaŋ ti *məslər ge Melefit ahuriyu a huđ ga yam ni vu adaday yam ni. Eslini maslaŋa ya ahuriyu a yam ni vu enji ni ti ku mam awər naŋ mam nəŋgu ni aŋgaba.] ⁵ Maslaŋa nahaŋ àbu eslini èbesey do vi kru kru mahkər mahar azlalahkər. ⁶ Yezu èpia naŋ a naŋ àbu mandəhadani, àra àsəra arməwər gayanŋ ni àpəskia ti, àhi : « Kawayay ti kəŋgaba waw ? » ⁷ Maslaŋa ya ti èbesey do ni àhənggrifənj, àhi : « Bay goro, maslaŋa goro àbi ga məfiyu nu a yam ni vu ke weceweceni ka ya ti adaday ni bi. Ka ga yam ya adaday ni wudaka nəhuriyu ti maslaŋa nahaŋ embəkia. » ⁸ Ay Yezu àhi : « Cikaba, za hətav gayak na, sawaday. » ⁹ Eslini naŋ nakəŋ ànggaba həya, àzay hətav gayanŋ ni, mək asawaday. Zlam nani àgravu ti ka fat məpəsabana. ¹⁰ Nahkay gəđákani ga ndam Zude tēhi ana zal ya ti ànggaba ni ahkado : « Kani vad *məpəsabana ti, kislík mazay hətav gayak ni do. » ¹¹ Naŋ nakəŋ àhi ana tay ahkado : « Maslaŋa ya ti àhəngaraba nu a ni àhu : “Zay hətav gayak ni, sawaday.” » ¹² Nday nakəŋ tihindifiŋa, tēhi : « Maslaŋa ya àhuk : “Zay hətav gayak ni, sawaday” ni ti way ? » ¹³ Ay maslaŋa ya ti ànggaba ni àsər way ti àhəngaraba naŋ a ni way do, adaba Yezu àsləkaba e kidiŋ ge mis dal-dalani ni ba.

¹⁴ Kələŋ gani Yezu òru àdi ahàr ana maslaŋa ya ti ànggaba ni a dalaka ga *ahay gəđákani ge Melefit ni bu, mək àhi : « Nihi kəŋgaba nahəma, kàgudar zlam va ba. Nahkay do ni ti, araŋa nahaŋ amagrakukvu àtam nahaŋ ni. » ¹⁵ Eslini maslaŋa nakəŋ àsləka, àrəkioru ka gəđákani ga ndam Zude ni, àhi ana tay : « Maslaŋa ya ti àhəngaraba nu a ni ti Yezu. » ¹⁶ Nahkay gəđákani ga ndam Zude ni tàdəbafəŋa ma kà Yezu a adaba àgray tēwi nani ti a vad məpəsabana ba. ¹⁷ Ay ti Yezu àhi ana tay : « Bəŋ goro àpəsaba do, naŋ àbu agray tēwi kəlavad ; nu day nəpəsaba do nəbu nagray tēwi kəlavad. » ¹⁸ Naŋ nakəŋ àra àdəma nahkay ti, gəđákani ga ndam Zude ni àwərikiva bəruv ana tay a dal-dal, tawayay takad naŋ. Tawayay takad naŋ ti adaba naŋ àbu agray zlam ya təcafəŋa mis ga magrana a vad

məpəsabana ba na ciliŋ do, naŋ àbu adəm Melefit naŋ bəŋani daya. Àdəm nahkay ti, àzay ahàr gayanŋ nday kala-kala ata Melefit.

Təwi ga Wur ge Melefit ya Melefit àvi ni

¹⁹ Yezu àhi ana tay keti : « Nəhi ana kəli nahəma, Wur èslík magray tēwi ga ahàr gayanŋ gayanŋani do. Agray ti si tēwi ya ti èpia Bəŋani naŋ àbu agray ni kwa. Tēwi ga Bəŋ ga Wur ya agray ni dek ti Wur gayanŋ ni day agray. ²⁰ Adaba Bəŋ ga Wur ni ti awayay Wur gayanŋ, adəfik tēwi ya ti agray ni dek. Amədəfik tēwi ndahaŋ gəđákani tətam nday ndani, ti mēgri ejep ana kəli. ²¹ Bəŋ ga Wur ni naŋ àbu ahəngaraba mis ya tēməta ni e kisim ba, avi sifa ana tay : Wur gayanŋ ni day avi sifa ana mis akada gayanŋ ya awayay ni. ²² Nahkay day Bəŋ ga Wur ni àgrafəŋa seriya kə mis a do : àvi njədə gani ana Wur gayanŋ ni ti mēgrafəŋa seriya kə mis a. ²³ Àgray nahkay ti adaba awayay ti mis dek tēhənggri-oru ahàr a hađ ana Wur gayanŋ ni akada ya ti tēhənggri-oru ahàr ana hađ ana Bəŋ ga Wur ni. Maslaŋa ya ti àhənggri-oru ahàr a hađ ana Wur ni do ni ti àhənggri-oru ahàr a hađ ana Bəŋ ga Wur ni do daya, adaba Wur ni ti Bəŋani àslərbiyu naŋ.

²⁴ « Nəhi ana kəli nahəma, maslaŋa ya ti agəskabu pakama goro, afəki ahàr ka Bay ya ti àslərbiyu nu ni, naŋ àbu àna *sifa ya àndav day-day do ni. Melefit aməgəs naŋ àna seriya do : kisim aməgri araŋa va do adaba naŋ àbu àna sifa ya àndav day-day do ni àndava. ²⁵ Nəhi ana kəli nahəma, sarta nahaŋ àbu ara wudak, ay nihi ti ènjia àndava. Ka gani nani ti ndam ya nday məmətani ni etici dəŋgu ga Wur ge Melefit. Nday ya ti ticia dəŋgu gayanŋ na ti atəŋgət sifa ya àndav day-day do ni. ²⁶ Adaba mam, Bəŋ ga Wur ni avi sifa gayanŋ ana mis ; nahkay àvia njədə ana Wur gayanŋ na ga məvi sifa gayanŋ ana mis a daya. ²⁷ Àvia njədə ana Wur gayanŋ ga magrafəŋa seriya kə mis a, adaba Wur gayanŋ ni ti naŋ *Wur ge Mis daya. ²⁸ Ma hini ya nədəm ni ti àgri ejep ana kəli ba, adaba sarta àbu ara, sarta gani nani eminjia ti mis ya ti tēməta, tēvu e evid bu ni dek etici dəŋgu ga Wur ni. ²⁹ Eticia dəŋgu gayanŋ na ti, atahəraya e evid ni ba. Nday ya ti tàgra zlam sulumana ni atəŋgaya ga məŋgət sifa ya àndav day-day do na, ay nday ya ti tàgudara zlam a ni atəŋgaya ti tēgəs tay àna seriya. ³⁰ Nu ti nislík mēgri zlam àna ahàr goro goroani koksah. Nagrafəŋa seriya kə mis a ti akada ge Melefit ya ahu ni. Seriya goro ya nagray ni seriya ge jiri, adaba nəwayay magray ere ye ti ahàr goro awayay ni do. Nagray ti ere ye ti Bay ya ti àslərbiyu nu ni awayay ni sawaŋ. »

Sedi ya tagrakia ka Yezu a ni

³¹ Yezu àhi ana tay keti : « Tamal nu nuani nagrakia sedi ka ahàr goro a ti, akal jiri do. ³² Ay agrakua sedi a ti maslaŋa nahaŋ : nəsəra sedi gayanŋ ya agrakua ni ti ge jiri. ³³ Lekələm kəslərunkioya mis ke Zeq a ; tòru tĩnjikiya ka naŋ a ti àgrakua sedi a. Sedi gayanŋ ya àgrakua ni ti ge jiri. ³⁴ Nu ti sedi ge mis ya tagrakua ni

ti arañja gani goro do. Nèhi ma ge Zerj ana kùli ti adaba nawayay kègəsümkabu. Kègəsümkabá ti Melefit ahəngay kùli. ³⁵ Zerj ti akada ge ceŋgel ya tēbefta, asladı məlaŋ ana mis ni. Ka sarta nahaŋ bal ti kəmərümva àna masladani gayañ na. ³⁶ Ay nu ti təwi goro ya nagraj ni agrakua sedi a. Sedi gani nani ti àtam ge Zerj ya àgrakua ni. Təwi gani nani ti Bəŋ goro àvu ti nàgray ; agrakua sedi a, adafaki ti Bəŋ goro àslərbiyu nu edediŋ ni ti zlam gani nani. ³⁷ Bəŋ goro àslərbiyu nu, naŋ naŋani àna ahàr gayañ day agrakua sedi a. Ay lekùlüm ti kicüm dəŋgu gayañ day-day ndo, kípəm naŋ e eri vu day-day ndo daya. ³⁸ Kàwayum mægəskabu pakama gayañ ti mánjəhadıvu ana kùli a ahàr bu do, adaba kəfümki ahàr ka Bay ya ti Bəŋani àslərbiyu naŋ ni do. ³⁹ Lekùlüm kəmbəŋum mejeŋgey Wakita ge Melefit do, adaba kəhumi ana ahàr akəŋgə-tum *sifa ya àndav day-day do ni ti àna naŋ. Ma ga wakita gani nani ti adəmku ka nu, ⁴⁰ ay kàwayum marana afa goro a ti nəvi sifa gani nani ana kùli do.

⁴¹ « Nàwayay ti mis hihirikeni àzləbay nu do. ⁴² Ay nəsəra kùli a : nəsəra lekùlüm ti kàwayum Melefit àna huđ bəlaŋ do. ⁴³ Nu nàra ti Bəŋ goro àslərbiyu nu, ay lekùlüm kàwayum mægəskabu nu do. Tamal maslaŋa nahaŋ ara ga ahàr gayañ gayañana ti, kəgəsümkabu naŋ. ⁴⁴ Lekùlüm kəzləbumvu e kidiŋ gekùli bu, ay Melefit naŋ bəlaŋ məzləbay kùli ti kàwayum do. Nahkay ti kislümki məfəku ahàr ti ahəmamam ?

⁴⁵ « Ngay nu anacalki kùli ka zlam magudarani kə meleher ga Bəŋ goro ti kəhumi ana ahàr ba. Lekùlüm kəgəsümkabu pakama ge Məwiz ya àbəki ni, ay amacalki kùli ka zlam magudarani ni ti naŋ gani. ⁴⁶ Tamal kəgəsümkabá pakama ge Məwiz na edediŋ a ti akal kəfümku ahàr, adaba ma ge Məwiz ya àbəki a wakita gayañ ni bu ni ti àdəmku ka nu. ⁴⁷ Ay tamal kəgəsümkabu ma ge Məwiz ya àbəki ni do ni ti, akəgəsumkabu pakama goro ya ti nəhi ana kùli ni ti ahəmamam ? »

Yezu avi zlam məzumani ana mis dəbu zlam

(Meciye 14.13-21 ; Mark 6.30-44 ; Lək 9.10-17)

6 A vad nahaŋ Yezu òru ke ledi ga dəluy Gelili. Təzalay dəluy gani nani dəluy Tiberiyat daya. ² Ka ya ti naŋ àbu akoru ni ti mis dal-dal tadəboru naŋ kələŋ, adaba tipia gayañ ya àhəŋgaraba mis ya tēbesey do na ti àgri ejep ana tay dal-dal. ³ Eslini Yezu akaba ndam madəbay naŋ ni təcəliyu a həma vu, tən-jəhad. ⁴ Ka sarta gani nani wuməri ga ndam *Zude ya təzalay *Pak ni ènjia wudak. ⁵ Nday təbu ka ahàr ga həma nahkay ti Yezu àmənjoru mis dal-dal təbu tərəkia. Àra èpia tay a ti àhi ana Filip ahkado : « Mawayay məvi zlam məzumani ana mis nday hini ti, makoru məsəkumibiyu *dipeŋ ana tay nihi ti eley ? » ⁶ Yezu àhi nahkay ti, awayay ahəlfəŋa eyə a, adaba naŋ àsəra ere ye ti ara agray na palam. ⁷ Filip àhəŋgrifəŋ, àhi : « Ku tamal məsəkumibiyu dipen ana tay ge jik diŋ diŋ cə, misi ana tay gəzit gəzit nəŋgu ni èsliki ka tay do timey ! » ⁸ Bay madəbay naŋ nahaŋ slimi gani Andre, wur ga mən ga Simu Piyer, àhi : ⁹ « Wur nahaŋ nihi

dipeŋ ga manjabara təfəŋ zlam akaba kilif cə, ay ti təvi ana way bəlaŋani way ? » ¹⁰ Eslini Yezu àhi ana ndam madəbay naŋ ni ahkado : « Humi ana mis ni tən-jəhada digəs-gəs. » Kəzir àbu eslini dal-dal, nahkay mis ni tən-jəhadki. Mis zawalani ye eslini ni agray dəbu zlam.

¹¹ Yezu nakəŋ àhəl dipen ni, àgri səsi ana Melefit, èsek-aba, mək tidi ana mis ni. Àra àhəla kilif na day àgray nahkay : mis ni dek təzuma zlam na, tərəha. ¹² Mis nakəŋ tərəkəba nahkay ti, Yezu àhi ana ndam madəbay naŋ ni ahkado : « Həlüm mægəjəni gani, kəmbəŋumbu arañja gani gəzit ba. » ¹³ Nahkay təhəla-ba mægəjəni ge dipen zlamani ya mis təzum na, tərəhvù hətək kru mahar cə àna naŋ.

¹⁴ Mis ni təra tipia zlam ga Yezu ya àgray na ti àgria ejep ana tay a, tədəm : « Maslaŋa hini ti bay mahəŋgaray *pakama ge Melefit ya tədəm amara a duniya va na edediŋ. † » ¹⁵ Eslini Yezu àsəra tara təgəs naŋ ga njədə ti mīgi bay gatay. Àra àsəra nahkay ti àsləkafəŋa kà tay a, àcəloru gwar ka məlaŋ nahaŋ naŋ bəlaŋ.

Yezu asawadaki ka ahàr ga dəluy

(Meciye 14.22-33 ; Mark 6.45-52)

¹⁶ Məlakarawa àra ègia, ndam *madəbay Yezu ni təhəraya kə gəvay ga dəluy ka sagdala. ¹⁷ Eslini təcəliyu a *slalah ga yam vu, tawayay takoru ke ledi ga dəluy ni a Kafarnahum. Ka sarta gani nani məlaŋ ediza, Yezu àdi ahàr ana tay faŋ ndo. Nday nakəŋ mək təsləka. ¹⁸ Nday təbu takoru nahkay ni ti aməd àkə-zlabiyu ga njədə, àdaday dəluy ni. ¹⁹ Təgaroru slalah ga yam gatay ni ezewed kru kru zlam ahkay do ni agray kru kru muku. Eslini tìpioru Yezu naŋ àbu asawadak-ibiyu ka ahàr ga dəluy ni, ahədakfəŋbiyu kə gəvay ga slalah ga yam gatay ni. Təra tipia naŋ a ti təgra aŋgwaz a dal-dal. ²⁰ Ay Yezu àhi ana tay : « Aŋgwaz àwər kùli ba, nu timey. » ²¹ Yezu nakəŋ àra àhia ana tay a nahkay ti, təhi məcəlaya a slalah ga yam ni va, ay təsərki ti slalah ga yam gatay ni ènjəa ka məlaŋ ya tawayay takoru na.

Yezu ti naŋ dəf ya avay sifa ni

²² Hajəŋ gani mis dal-dalani ya ndam *madəbay Yezu təmbərba tay ke ledi ga dəluy ni təsərki ti *slalah ga yam ya ndam madəbay Yezu təsləka àna naŋ a ni ti bəlaŋ, ndahaŋ təbi. Mis ni təsəra Yezu àcəliyu a slalah ga yam nani vu akaba ndam madəbay naŋ ni ndo ; təsəra ndam madəbay Yezu ni təsləka ka ahàr gatay a cilij. ²³ Eslini slalah ga yam ndahaŋ təsləkabiya a Tiberiyat a, tòru ka məlaŋ ya ti Bay geli àgri səsi ana Melefit, mis təzum *dipeŋ ni. ²⁴ Mis ni təra təsəra Yezu naŋ àbi eslini bi, ndam madəbay naŋ ni day təsləka nahəma, təcəliyu a slalah ga yam ya ti təsləkabiya a Tiberiyat a ni vu, mək tòru a Kafarnahum, tadəboru Yezu.

²⁵ Tòru tìnjəa ke ledi ga dəluy na ti, tədi ahàr ana Yezu nakəŋ mək təhi : « Məsi, kàra ahalay hi a ti ananaw ? » ²⁶ Yezu àhəŋgarfəŋ, àhi ana tay ahkado :

† Mənjay Mimbiki 18.15.

« Nəhi ana kəli nahəma, kīpəma təwi goro ya nagray, agri ejep ana mis na, ay ti kədəbum nu ti adaba nani do ; kədəbum nu ti adaba nəvia dipenə ana kəli a, kərahuma àna naŋ a palam. ²⁷ Kəgrum təwi ga mənġət zlam məzumani ya ti ezi ni ba, grum təwi ti ga mənġət zlam məzumani ya avi sifa ana mis, àndav day-day do ni sawaŋ. Zlam məzumani gani nani ti, anəvi ana kəli ti nu *Wur ge Mis ciliŋ, adaba Bəŋ goro Melefit àvua divi gana, àdafaki bay ya ti esliki magrani ti nu gani. »

²⁸ Tàra ticia ma gayaŋ na ti tihindifiŋa, təhi : « Ti māgray təwi ge Melefit ya awayay ni ti magray mam ? » ²⁹ Yezu àhi ana tay ahkado : « Təwi ya ti Melefit awayay kəgrumi ni ti, awayay kəfumki ahàr ka Bay ya ti àslərbiyu ni. » ³⁰ Nday nakəŋ təhi : « Tamal kawayay ti mēfəkuk ahàr ti, griaya zlam magray ejep ana leli a, ti mīpi. Kəgriaya mam ana leli a nihi a mam ? ³¹ Ata bəŋ ga bəŋ geli tēzumbiya *man a huđ ge gili ba, akada ya ti àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu ni : “Àvi dipenə ya ti àsləkabiya a huđ melefit ba ni ana tay, tēzuma.” † » ³² Yezu àhi ana tay : « Nəhi ana kəli nahəma, bay ya ti àvi dipenə ya àsləkabiya a huđ melefit ba ana kəli ni ti Məwiz do. Avi dipenə edefiŋ edefiŋeni ya àsləkabiya e melefit ba ana kəli ti Baba. ³³ Adaba dipenə ya Melefit avay nahəma, Bay ya àsləkabiya a huđ melefit ba, avi sifa ana mis ga duniya ni. » ³⁴ Tàra ticia ma gayaŋ na ti təhi : « Məsi, vi dipenə gani nani ana leli kəlavad ti ! »

³⁵ Yezu àhi ana tay : « Dipenə ya ti avi sifa ana mis ni ti nu. Maslaŋa ya ti ara afa goro a ni ti ləwir aməwər naŋ day-day do. Maslaŋa ya ti afəku ahàr ni ti yam amakad naŋ day-day do. ³⁶ Ay nəhia ana kəli a àndava : Kīpəma nu a mək kəfumku ahàr do. ³⁷ Ndam ya ti Baba abu tay ni dek atara afa goro a. Maslaŋa ya ti ara afa goro a nahəma, anagarakaba naŋ a day-day do. ³⁸ Adaba nəs-ləkabiya e melefit ba ti ga magray ere ye ti nu nawayay ni do. Nəs-ləkabiya ti ga magray ere ye ti Bay ya ti àslərbiyu nu ni awayay ni. ³⁹ Ere ye ti Bay ya ti àslərbiyu nu ni awayay ni ti nihi : awayay ti ndam ya ti naŋ àbu-vu tay a ahar vu ni ku bəlaŋ gatay èjifua ba. Awayay ti ka mandav ga duniya ti nàhəŋgaraba tay e kisim ba. ⁴⁰ Iy nahkay, ere ye ti Baba awayay ni ti nihi : awayay ti ku way way do èpia Wur ge Melefit a, afəki ahàr ti mēŋġət *sifa ya àndav day-day do ni. Ku tamal maslaŋa gani àməta nəŋgu ni, Baba awayay ti ka mandav ga duniya ti nàhəŋgaraba maslaŋa gani nana e kisim ba. »

⁴¹ Yezu àra àdəma ma na nahkay ti, ndam *Zəde tē-zlapaki e kidiŋ gatay bu adaba àdəm naŋ dipenə ya àsləkabiya a huđ melefit ba ni. ⁴² Təđəm ahkado : « Naŋ Yezu wur ge Zəzef ni do waw ? Məsəra ata bəŋana ata mənġana ti, àdəm àsləkabiya a huđ melefit ba ti ahə-mamam ? » ⁴³ Esli ni Yezu àhi ana tay : « Kàzlapumku e kidiŋ gekəli bu va ba. ⁴⁴ Maslaŋa àbi esliki marana afa goro a bi, si tamal Baba naŋ ya àslərbiyu nu ni àzəbiya naŋ a kwa. Nahkay ti ka mandav ga duniya ti anahəŋgaraba maslaŋa gani nana e kisim ba. ⁴⁵ Ndam mahəŋ-

garay *pakama ge Melefit təbəkī a wakita gatay bu nahkay hi : “Mis dek Melefit amacahi zlam ana tay.” †† Nahkay ku way way do èciikia ma ga Baba na, àgəsk-abá zlam ya ti àcahi na ti, ara afa goro a. ⁴⁶ Ku nədəma nahkay nəŋgu ni, maslaŋa ya ti èpia Baba ni ti àbi. Maslaŋa ya èpia Baba Melefit a ni ti si Bay ya ti àsləkabiya afa gana ni kwa.

⁴⁷ « Nəhi ana kəli nahəma, maslaŋa ya ti àfəkua ahàr a ni ti naŋ àbu àna sifa ya àndav day-day do ni.

⁴⁸ Dipenə ya ti avi sifa ana mis ni ti nu. ⁴⁹ Ata bəŋ ga bəŋ gekəli tēzuma *man a huđ gili ba, nihi ti tēmət ndo waw ? ⁵⁰ Ay dipenə ya àsləkabiya a huđ melefit ba ni ti maslaŋa ya ti àzuma nahəma àmət day-day do.

⁵¹ Dipenə ya àsləkabiya a huđ melefit ba, naŋ àbu àna sifa ni ti nu. Maslaŋa ya ti àzuma dipenə nana ti àmət day-day do. Dipenə ya ti anəvi ni ti aslu ga vu goro. Anavay ti mis ga duniya dek tēŋġət sifa àna naŋ. »

⁵² Ndam Zəde ni tàra ticia ma ga Yezu na ti tələ-gavakivu, tēđəm : « Maslaŋa hini àdəm avi aslu ga vu gayaŋ ana leli mahəpəd ti ahəmamam ? » ⁵³ Yezu àhi ana tay ahkado : « Nəhi ana kəli nahəma, tamal kàhəpədum aslu ga vu ga Wur ge Mis akaba kīsəm mimiz ga vu gayaŋ ndo ni ti, sifa aməniviyyu ana kəli bi.

⁵⁴ Maslaŋa ya ti ahəpəd aslu ga vu goro akaba esi mimiz ga vu goro ni ti, naŋ àbu àna sifa ya àndav day-day do ni ; ka mandav ga duniya anəhəŋgaraba naŋ e kisim ba. ⁵⁵ Adaba zlam məzumani edefiŋeni ti aslu ga vu goro, zlam miseni edefiŋeni ti mimiz ga vu goro.

⁵⁶ Maslaŋa ya ti ahəpəd aslu ga vu goro akaba esi mimiz ga vu goro nahəma, anjəhad akaba nu akada mis bəlaŋ, nu day nanjəhad akaba naŋ akada mis bəlaŋ. ⁵⁷ Baba àslərbiya nu a ; naŋ ti naŋ àbu àna sifa. Nu day nəbu àna sifa azuhva naŋ. Nahkay maslaŋa ya ti ahəpəd nu ni ti naŋ àbu àna sifa azuhva nu. ⁵⁸ Dipenə ya ti àsləkabiya a huđ melefit ba ni ti nu gani. Dipenə gani nani ti akada ga ata bəŋ ga bəŋ gekəli ya tēzum mək tēmət ni do. Dipenə gani nani ti maslaŋa ya ti àzuma ni ti, naŋ àbu àna sifa ga kaŋgay-kaŋgayani. » ⁵⁹ Yezu àdəm ma hini ti ka ya ti naŋ a Kafarnahum, ac-ahi zlam ana mis a ahay ga *mahəŋgalavù Melefit bu ni.

Məmbərəŋum məfəki ahàr geli ka Yezu ba

⁶⁰ Ndam ya tadəbay Yezu ni tàra ticia ma gayaŋ na ti, mis kay e kidiŋ gatay bu tēđəm ahkado : « Ma hini zlə-zlada àsabay ; way esliki mægəskabani way ? » ⁶¹ Yezu àra àsəra ndam ya tadəbay naŋ ni tēbu tēzlapaki nahkay ti, àhi ana tay ahkado : « Ma goro ya nədəm ni awəri bəruv ana kəli aw ? ⁶² Ay tamal ekipəm nu *Wur ge Mis nəbu nəcəloru ka məlaŋ ya ti nu nəbiyu ahaslani ni ti akədəmum mam ? ⁶³ Avi sifa ana mis ti *Məsuf ge Melefit. Aslu ga vu ge mis ni ti ni zlam masakani. Ma goro ya nəhi ana kəli dek ni ti Məsuf ge Melefit avi sifa ana kəli àna naŋ. ⁶⁴ Ay mis ndahaŋ tēbu e kidiŋ gekəli bu tēfəku ahàr do. » Yezu àdəm nahkay ti adaba kwa ka mənġəki ge təwi gayaŋ àsəra ndam ya tēfəki ahàr do akaba maslaŋa ya ti aməsəkumoru naŋ

† Məŋjay Mahərana 16.4, 15 ; Limis 78.24.

†† Məŋjay Izayi 54.13.

na àndava. ⁶⁵ Àhi ana tay keti : « Nàhi ana kùli, maslaña àbi esliki marana afa goro a bi, si Baba àvia njéda gana kwa ti, nahkay. »

⁶⁶ Kwa ka sarta gani nani ndam ya tadəbay Yezu ni dal-dal tàsləkafəña, təmbəreñ madəbay nañ. ⁶⁷ Nahkay Yezu àhi ana ndam madəbay nañ kru mahar cəeni ni ahkado : « Lekələm day kawayum məsləkumfuana waw ? » ⁶⁸ Simu Piye àhəngrifəñ, àhi : « Bay geli, masləkafuka ti makoru afa ga way, way geli nahañ àbu way ? Pakama gayak ya kədəm ni avi sifa ya àndav day-day do ni ana mis. ⁶⁹ Məbu məfəkuk ahàr, məsəra nak ti Bay *njəlatani ya Melefit àslərbiyu ni. » ⁷⁰ Yezu àhi ana tay ahkado : « Lekələm kru mahar cəeni ni ti, nu nədaba kùli a do waw ? Ay bəlañ gekùli ti araña jəbədani. » ⁷¹ Àdəm nahkay ti, àdəmki ka Zədas wur ga Simu Iskariyot, nañ bəlañ e kidiñ gatay nday kru mahar cəeni ni bu ; aməsəkumoru nañ ti nañ.

Bəza ga mənə ga Yezu təfəki ahàr ka Yezu do

7 Yezu àra àdəma nahkay ti àsawadəy a kəsa ndahañ bu ka had *Gelili. Awayay moroni ka had *Zəde do, adaba gədəkani ga ndam *Zəde tawayay makad nañ. ² Ka sarta gani nani wuməri ge mivicey ahay ga ndam Zəde ni ènjia wudak. ¹³ Nahkay bəza ga mənə ga Yezu təhi ana Yezu ahkado : « Sləka ahalay a, ru ka had Zəde, ti ku eslini day ndam ya tadəbay kur ni tōru tīpi tūwi gayak ya kagrañ ni. ⁴ Adaba tamal mis awayay mis təsər nañ ti, àgray zlam akal-akal do. Tamal kagrañ tūwi ni nahkay ti, ngazlaya ahàr gayak kə meleher ge mis a dek, ti tīpi kur. » ⁵ Bəza ga mənəni təhi nahkay ti adaba nday day təfəki ahàr ndo. ⁶ Yezu àhi ana tay ahkado : « Sarta gani goro ènjia fañ ndo. Lekələm ti sarta gani gekùli àbi ; ku ananaw kədəgum tata. ⁷ Lekələm ti mis ga duniya tizirey kùli koksah ; nu ti tizirey nu adaba nəbu nəhi ana tay zlam ya ti tagray ni ti zlam magədavani. ⁸ Lekələm ti dəgum ka wuməri ni. Nu ti nīnjioru ka wuməri gani nani do, adaba sarta gani goro ènjia fañ ndo. » ⁹ Yezu nakəñ àra àhia ma nana ana tay a nahkay ti, ànjəhad ka had Gelili zlam gayañ.

Pakama ga Yezu ya àdəm ka sarta ga wuməri ge mivicey ahay ni

¹⁰ Bəza ga mənəni tàra tādəgoru ka wuməri ni ti Yezu nakəñ day òru. Òru ti àngazlivu ana mis ndo, awayay ti tīpi nañ ba. ¹¹ Mis təcakalava ga magray wuməri na ti, gədəkani ga ndam *Zəde ni tadəbay Yezu, tədəm : « Nañ neley ? » ¹² Mis dal-dalani ni təbu təzlapaki dal-dal ; mis ndahañ tədəm : « Nañ mis sulumani. » Mis ndahañ ti ni tədəm : « Aha, nañ mis sulumani do, agosay mis sawa. » ¹³ Ay maslaña àbi azlapaki vay-vay bi, adaba tagrafəña aŋgwaz kà gədəkani ga ndam Zəde a.

¹⁴ Tàra təcəkaba vad ga wuməri na kala-kala ti, Yezu àhuriyu a dalaka ga *ahay gədəkani ge Melefit ni nu

mək ànjəki ka macahi zlam ana mis. ¹⁵ Pakama gayañ ya àdəm ni àgri ejep ana ndam Zəde, tədəm : « Nañ hi-ni èjengey ndo ni ti, àsəra zlam a ti ahəmamam ? »

¹⁶ Eslini Yezu àhi ana tay : « Zlam goro ya ti nəcahi ana kùli ni ti goro goroani do ; ga Bay ya ti àslərbiyu nu ni. ¹⁷ Pakama goro ya ti nədəm ni ge Melefit tək goro goroani aw ti, tamal maslaña awayay agray ere ye ti Melefit awayay ni ti aməsərkaba. ¹⁸ Maslaña ya ti ahi ma gayañ gayañani ana mis nahəma, awayay ti mis tādəzəbay nañ. Ay maslaña ya ti agray tūwi ti mis tādəzəbay Bay ya ti àslərbiyu nañ ni ti adəm ma ge jiri, àsəkad malfada do simiteni. ¹⁹ Məwiz àdəfiki *Divi ge Melefit ana kùli ndo waw ? Ay e kidiñ gekùli bu maslaña bəlañ àbi agəskabu ma gani bi timey ! Kawayum mijij nu ti, nəgudar mam ? » ²⁰ Mis dal-dalani ni təhi ahkado : « Araña agray kur aw ? Way awayay mijij kur way ? »

²¹ Eslini Yezu àhi ana tay : « Nəgra tūwi a bəlañ mək àgria ejep ana kùli a dek. ²² Ku ka fat məpəsabana *kikeləmi kùdi ana bəza, adaba Məwiz àhi ana kùli kikeləmi. Ay ànjəki ke mekeli kùdi ana bəza ti Məwiz do ; tənəki enji ti ata bəñ ga bəñ gekùli. ²³ Kikeləmi kùdi ana bəza ka fat məpəsabana, kədəmum àgudar Divi ge Melefit ya ti Məwiz àvi ana kùli ni do. Nahkay ti nu nəhəngaraba mis a jigəriña ka fat məpəsabana ti, kəzumumku bəruv ti kamam ? ²⁴ Kacalumki nu ka zlam magudarani ti mənəjad majalaki ahàr. Kəgrum nahkay va ba ; wudaka kədəmum ma nahəma, jalumkia ahàr a lala day. »

Yezu ti nañ Bay gədəkani ya amara ni aw ?

²⁵ Ndam Zerəzalem ndahañ tədəm ahkado : « Hini hi maslaña ya ti tadəbay nañ, tawayay takad nañ ni do aw ? ²⁶ Mənəjumki : nañ àbu azlapay vay-vay kə meleher ge mis dek, day təhi ma ga araña do ni. Gədəkani geli təsəra nañ *Krist *Bay gədəkani ya amara ni edediñ a waw ? ²⁷ Ay Bay gədəkani ya amara ni eminjia ti mis atəsər məlañ gayañ ya ti àsləkabiya ni do. Maslaña hi-ni ti leli məsəra məlañ gayañ ya ti àsləkabiya na. »

²⁸ Yezu nañ àbu acahi zlam ana mis a dalaka ga *ahay gədəkani ge Melefit ni bu, àhi ana tay kay kay, àdəm : « Kəsəruma nu a waw ? Kəsəruma məlañ ya ti nəsləkabiya na edediñ a waw ? Nu nuani nəra àna ahàr goro goroana do. Ay Bay ya ti àslərbiyu nu ni ti nañ jireni. Lekələm ti kəsərur nañ do. ²⁹ Nu ti nəsəra nañ a, adaba nəsləkabiya afa gana ; àslərbiyu nu ti nañ. »

³⁰ Yezu àra àdəma ma nahkay ti nday nakəñ tawayay təgəs nañ. Ay ti maslaña esliki minjifijeni do, adaba sarta gani gayañ ènjia fañ ndo. ³¹ E kidiñ ge mis dal-dalani ni bu mis kay təvu, təfəkia ahàr a, tədəm ahkado : « Ka ya ti Krist Bay gədəkani ya amara ni eminjia ni ti, amagrañ zlam məgri ejep ana mis amatam ga maslaña hini ya ti agray ni aw ? »

³² Ndam *Feriziyen tàra ticia ma ge mis dal-dalani ya tədəmki ka Yezu e kidiñ gatay bu na ti, təhi ma gani ana gədəkani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni, mək nday nakəñ təslərbiyu ndam slewja ga məgəs Yezu. ³³ Eslini Yezu àdəm ahkado : « Ananjəhad

† Wuməri ge mivicey ahay : mənəy Levi 23.34-36 ; Mimbiki 16.23.

akaba kəli vad kay do ; kələŋ gani ananĝoru afa ga Bay ya ti əslərbiyu nu ni. ³⁴ Akədəbum nu, ay ti akədumu ahər do, adaba ekisləmki moroni ka mələŋ goro ya ti anoru ni do. » ³⁵ Ndam *Zude təzlapay e kidiŋ gatay bu, tədəm ahkado : « Adəm amədi ahər do ni ti, amoru ti eley ? Bi amoru afa ga ndam geli ya tanjəhadkabu akaba ndam ya ti nday ndam Zude do ni, bi amacahi zlam ana ndam ya ti nday ndam Zude do ni tək ? ³⁶ Ma gayaŋ ya adəm : “Akədəbum nu, ay ti akədumu ahər do, adaba ekisləmki moroni ka mələŋ goro ya ti anoru ni do” ni ti, awayay adəm mam ? »

Yam ya avay sifa ni

³⁷ Ka fat ya ti tindeveriŋ wuməri ni tagray wuməri atam ga vad nday ndahaŋ ni. Ka fat nani Yezu ècik jik, àhi ana mis ni kay kay, adəm : « Tamal maslaŋa yam akada naŋ a ti, m̄ara afa goro a, m̄isi. ³⁸ Maslaŋa ya ti afəku ahər ni ti, Melefit adəm a Wakita gayaŋ ni bu : “Yam ya avay sifa ni aməŋgəzaya a vu ga maslaŋa gani nani ba akada ga yam ya ti akoru a zalaka vu ni.” † » ³⁹ Yezu adəm nahkay ti adəmki ma ka *Məsuf ge Melefit, adaba amara məvi ana ndam ya ti təfəki ahər ni. Ka sarta gani nani ti àvi ana tay faŋ ndo, adaba anĝoru a mələŋ masladani ge Melefit ni vu faŋ ndo.

Mis ndahaŋ təgəskabu Yezu do

⁴⁰ Mis dal-dalani ni t̄ara t̄icia ma ga Yezu ya adəm na ti, mis ndahaŋ e kidiŋ gatay bu tədəm : « Maslaŋa hini ti bay mahəŋgaray *pakama ge Melefit ya ti Məwiz adəm amara ni edediŋ. †† » ⁴¹ Mis ndahaŋ tədəm : « Naŋ *Krist *Bay gədakani ya amara ni. » Mis ndahaŋ ti ni tədəm : « Ay Krist Bay gədakani ya amara ni naŋ mis ga had *Gelili aw ? ⁴² Adaba Melefit adəm a Wakita gayaŋ ni bu Bay gədakani ya amara ni ti naŋ wur hud ge Devit. Naŋ ti zal Betlehem, naŋ ga kəsa ge Devit. ‡ » ⁴³ Nahkay mis dal-dalani ni ticirvu azuhva Yezu. ⁴⁴ Eslini mis ndahaŋ e kidiŋ gatay bu tədəm si t̄əgəs naŋ kwa. Ay ti maslaŋa àbi ènjifiŋ bi.

⁴⁵ Ndam slewja ni t̄ara təsləkabiya ti, gədakani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni akaba ndam *Feriziyen ni t̄ahi ana tay ahkado : « Kəgəsumbiyu naŋ ndo ni ti kamam ? » ⁴⁶ Ndam slewja ni t̄əhəŋgrifəŋ ana tay, t̄ahi ana tay ahkado : « Maslaŋa day-day àbi adəm ma akada gayaŋ ni bi. » ⁴⁷ Ndam Feriziyen ni t̄ahi ana tay ahkado : « Lekələm day əgosa kəli a zla do waw ? ⁴⁸ E kidiŋ ga gədakani geli bu ahkay do ni e kidiŋ ga ndam Feriziyen bu ni ti, maslaŋa àbu afəkia ahər ka maslaŋa nana waw ? ⁴⁹ Ndam ya ti təfəki ahər ka maslaŋa nani ti, nday ya ti t̄əsər *Divi ge Melefit ya ti Məwiz àbəki ni do ni. Ay nday nani ti Melefit etikwesla tay a. »

⁵⁰ Ay Nikodem naŋ ya ti arəkiuru ka Yezu ga məlavad a vad nahaŋ ni, naŋ akibu ka tay eslini, àhi ana tay ahkado : ⁵¹ « E Divi ge Melefit ya Məwiz àbiki ana leli ni bu ni ti, misliki magrafəŋa seriya kè mis a do, si tamal

m̄icifiŋa ma akaba məsəra ere ye ti àgray na kwa. » ⁵² Nday nakəŋ t̄ahi ahkado : « Nak day, nak zal Gelili zla tək ? Jenĝey Wakita ge Melefit ni nahəma, akəsər zal Gelili àbi ahəŋgaray pakama ge Melefit bi. » [⁵³ Kələŋ gani ti, mis ya ti eslini ni ku way way do gatay əsləka, òru a magam gayaŋ, ††

8 Yezu ti ni àcəloru ka həma *Oliviye ni.

Wal hala

² Hajəŋ gani ge d̄əni nahəma, Yezu nakəŋ anĝoru a dalaka ga *ahay gədakani ge Melefit ni vu. Òru ènjəa ti mis ya ti eslini ni dek t̄ərəkia. Nahkay naŋ nakəŋ anjəhad digəs, acahi zlam ana tay. ³ Naŋ àbu acahi zlam ni ana tay nahkay ti, ndam *məsər Wakita ge Melefit akaba ndam *Feriziyen təzəbiyu wal nahaŋ, t̄afəkad naŋ kè meleher ge mis ni dek. Wal nani ti t̄ədi ahər naŋ àbu agray hala. ⁴ T̄ara t̄afəkada naŋ a ti t̄əhi ana Yezu ahkado : « M̄əsi, wal hini ti t̄əcəkia naŋ ka magray hala. ⁵ Məwiz àbəki ma gani e *Divi ge Melefit bu, àhi ana leli m̄izligi wal hala akada hini àna akur, m̄akad. Ay nak ti, kədəm mam ? » ⁶ T̄əhi nahkay ti tawayay t̄əhəlfəŋa eyə a, ti t̄acalki naŋ ka zlam magudarani. Ay Yezu nakəŋ azəgad ahər jer mək àbəki zlam ka had àna weleher. ⁷ Nday nakəŋ t̄əmbərəŋ mihindifiŋa ma na kà Yezu a ndo, nahkay Yezu èzefteba ahər a mək àhi ana tay ahkado : « Maslaŋa ya ti e kidiŋ gekəli bu àgudar zlam day-day ndo ni ti m̄izligi wal ni enji. » ⁸ Àra àhia ma ana tay a nahkay ti, azəgad ahər mək àbəki zlam ka had keti. ⁹ T̄ara t̄icia ma ga Yezu ya àhi ana tay na ti təsləka bəlaŋ àna bəlaŋ. Medewél təsləka enji a. Nahkay wal ni àgəjəni naŋ bəlaŋ kè meleher ga Yezu ciliŋ. ¹⁰ Yezu àra èzefteba ahər a ti àhi ana wal ni ahkado : « Mis nakəŋ nday eley ? Maslaŋa ya ti adəm t̄akad kur ni ti àbu waw ? » ¹¹ Wal ni àhəŋgrifəŋ, àhi ahkado : « Maslaŋa àbi, Bay goro ni. » Mək Yezu àhi : « Nu day ŋgay t̄akad kur ti n̄ədəm do. Sləka, ay ti kəgudar zlam day-day va ba. »]

Yezu naŋ Bay ya ti asladı mələŋ ana mis ni

¹² Yezu àhi ana mis ni keti : « Nu ti bay ya ti asladı mələŋ ana mis ni. Maslaŋa ya ti adəbay nu nahəma, anəsladı mələŋ, nahkay Melefit aməvi sifa. Ay maslaŋa ya ti adəbay nu do ni ti amanjəhad a mələŋ ziŋ-zinəni bu. » ¹³ Eslini ndam *Feriziyen ndahaŋ t̄əhi ahkado : « Kagrakia sedi a ka ahər gayak gayakana ti, ma gayak ni ma masakani. » ¹⁴ Yezu àhi ana tay ahkado : « Ku n̄əbu nagrakia sedi a ka ahər goro goroana nəŋgu ni, ma goro ya n̄ədəm ni ma ge jiri, ma masakani do. Adaba n̄əsəra mələŋ ya n̄əsləkabiya na akaba mələŋ ya nakoru na. Ay lekələm ti k̄əsərum mələŋ ya n̄əsləkabiya na akaba mələŋ ya nakoru ni do. ¹⁵ Lekələm kədəmum mis àgudara zlam a ti kajalum ahər akada ge mis hihirikenı ni. Ay nu n̄ədəm mis àgudara zlam a ti n̄əjalay nahkay do. ¹⁶ Ku tamal nagrafəŋa seriya kè

†† Zenj 7.53–8.11 ti àbi a wakita ge Zenj ya t̄əbəki enji ni bu bi. A wakita ndahaŋ bu ni ti àbu məbəkiani ka mələŋ nahaŋ. Nahkay ti məsəra pakama hini ti Zenj àbəki ka mələŋ hini do. Ku tamal nahkay nəŋgu ni ndam məsər zlam tədəm pakama hini ti àgrava edediŋ a.

† Məŋjay Ezekiyel 47.1 ; Zakari 14.8. †† Məŋjay Mimbiki 18.15. ‡ Məŋjay 2 Semiyel 7.12 ; Mise 5.1.

mis a nənğu ni seriya goro ni ge jiri, adaba nagray ti nu bəlan do ; Baba goro nanj ya əslərbiyu nu ni nanj əbu akaba nu. ¹⁷ Əbu məbəkiani e *Divi ge Melefit ya Məwiz əbiki ana kəli ni bu nahkay hi : "Tamal mis cə tagray sedi, tədəm ere gani jiri ti, ma gatay ni jiri edediñ." ¹⁸ Nu nagrakia sedi a ka ahər goro goroana. Baba nanj ya əslərbiyu nu ni day agrakua sedi a. » ¹⁹ Eslini təhi ana Yezu ahkado : « Buk gani nanj eley ? » Yezu nakəñ əhəngriñəñ ana tay, əhi ana tay ahkado : « Nu tekeđi kəsərum nu nu way do ni ti, kəsərum Baba do daya. Tamal kəsəruma nu a ti amal kəsəruma Baba daya. »

²⁰ Yezu ədəm ma hini ti ka ya ti nanj əbu acahi zlam ana mis a dalaka ga *ahay gəđakani ge Melefit ni bu ni, nanj kə gəvay ga zlam ya təbiviyu sədaga ana Melefit ni. Ay ti maslanja əsliki məgəs nanj ndo adaba sarta gayanj ənjiyu fañ ndo.

« Kisləmki mədəgumani ka məlanj ya nakoru ni koksah »

²¹ Yezu əhi ana tay keti : « Nu ti nasləka. Lekələm akədəbum nu, ay ti akəmbərənum zlam magudarani gekəli ni do, nahkay akəmətum zlam gekəli. Adaba kisləmki mədəgumani ka məlanj ya nakoru ni koksah. »

²² Eslini ndam *Zəde tədəm e kidinj gatay bu ahkado : « Ədəm "Kisləmki mədəgumani ka məlanj ya nakoru ni koksah" ni ti, awayay akad ahər gayanj gayanjani zla tək ? » ²³ Eslini Yezu nakəñ əhi ana tay ahkado : « Lekələm ti mis ya ka had, nu ti mis ya əsləkabiya agavəla ni. Lekələm ti ndam ga *duniya, nu ti nu mis ga duniya do. ²⁴ Nəhi ana kəli akəmbərənum zlam magudarani gekəli do, akəmətum ti azuhva nani. Nahkay ti ahər ədəm kəfumku ahər, kəsərum nu gani, nu nəbu. Do ni ti akəmbərənum zlam magudarani gekəli ni do, akəmətum edediñ. » ²⁵ Nahkay nday nakəñ təhi : « Nak way ? » Yezu əhəngriñəñ ana tay, əhi ana tay ahkado : « Kwa ka mənəkəni ga zlapay goro ni nəhia ana kəli a, nədəm nu gani. ²⁶ Nu nəbu əna zlam kay ga mədəmkiani ke kəli ga məgəs kəli əna seriya. Ay ma goro ya nəhi ana ndam ga duniya ni ti, ma ga Bay ya əslərbiyu nu əhu ni ciliñ. Nanj ti nanj jireni. »

²⁷ Yezu əra əhia ma na ana tay a nahkay ti ngay ədəmki ma ka Bəñani ti, nday təsər ndo. ²⁸ Nahkay Yezu əhi ana tay ahkado : « Ka fat ya ti akəzumoya *Wur ge Mis agavəla ti, † akəsərum nu ti nu gani, nu nəbu. Eslini akəsərum zlam ya ti nagray ni dek ti nu nuani nagray ga ahər goro do. Ma ya ti nədəm ni ti ma ga Baba ya əcahu ni ciliñ. ²⁹ Bay ya ti əslərbiyu nu ni nanj əbu akaba nu, əmbərəñ nu ga ahər goro ndo ; adaba nu nəbu nagray zlam ya ti əbələfəñ ni kələvad. »

³⁰ Ka ya ti Yezu nanj əbu adəm ma ni nahkay ti, mis dal-dal təkəki ahər.

Maslanja ya ti agudar zlam ti nanj evidi ga zlam magudarani

³¹ Eslini Yezu əhi ana ndam *Zəde ya təkəki ahər a ni ahkado : « Tamal kəgəsəmkabə ma goro ya nəhi ana kəli na lala, kəmbərənum do ni ti, kigəma ndam mədəbay nu edediñ edediñena. ³² Akəsərum jiri, nahkay ti ekigəm lekələm evidi va do. » ³³ Nday nakəñ təhəngriñəñ, təhi : « Leli bəza huđ ga Abraham. Day-day leli miği evidi ga maslanja ndo ni ti, kədəm mara miği leli evidi va do ni ti ahəmamam ? » ³⁴ Yezu əhi ana tay ahkado : « Nəhi ana kəli nahəma, maslanja ya ti agudar zlam ti nanj evidi ga zlam magudarani.

³⁵ Nədəm nahəma, evidi ti day-day tacalkivu nanj ke mis ga huđ ahay do. Ay wur ga bay ahay ti ku ananaw nanj wur ga huđ ahay zlam gayanj. ³⁶ Tamal Wur ge Melefit əmbaya kəli e evidi ba ti, kigəm lekələm evidi va do edediñ. ³⁷ Nəsəra lekələm ti bəza huđ ga Abraham. Ay ti kawayum kəkəđum nu, adaba kəwayum məgəsəmkabu pakama goro do. ³⁸ Nu ti nədəm ere ye ti Baba ədəfuki ni ; lekəli ti ni kəgrum ere ye ti bəñ gekəli əhi ana kəli ni. » ³⁹ Nday nakəñ təhəngriñəñ, təhi : « Bəñ geli ti Abraham timey. » Eslini Yezu əhi ana tay ahkado : « Tamal lekələm bəza ga Abraham ti akal kəgrum təwi akada ga Abraham ya əgray ni. ⁴⁰ Nu nəbu nəhi ma ge jiri ya Melefit əhu ni ana kəli, ay nihi ti kawayum kəkəđum nu sawan. Abraham əgray nahkay ndo timey ! ⁴¹ Lekələm ti kəgrum təwi akada ga bəñ gekəli ya əgray ni. » Nday nakəñ təhi : « Leli ti leli bəza məva do. Melefit nanj bəlanj nanj Bəñ geli. Bəñ geli naharj əbi. »

⁴² Yezu əhi ana tay ahkado : « Tamal ti Melefit nanj bəñ gekəli edediñ ti amal kawayum nu, adaba nəsləkabiya afa gana nəra afa gekəli a. Nu nəra ti əna ahər goro goroani do ; nanj əslərbiyu nu. ⁴³ Kicəm ma goro ya nəhi ana kəli ni do ni ti kamam ? Kicəm do ni ti adaba kisləmki məbi slimi ana ma goro ya nəhi ana kəli ni do. ⁴⁴ Lekələm bəñ gekəli ti *Seteni. Kawayum kəgrum ti təwi ga bəñ gekəli gani ya awayay ni. Kwa ahaslani nanj əbu abazl mis zlam gayanj, day-day ədəm ma ge jiri ndo, adaba jiri gayanj əbi. Masəkəđ malfada ti təwi gayanj, adaba nanj bay masəkəđ malfada, nanj bəñ gani daya. ⁴⁵ Ay nu ti nədəm ma ge jiri, nahkay ti kəwayum məgəsəmkabu ma goro ya nəhi ana kəli ni do. ⁴⁶ Way esliki mədəfaya zlam a ti, adəm nu nagudar ni way ? Ay tamal ma goro ya nədəm ni dek jiri ti, kəwayum məgəsəmkabani do ni ti kamam ? ⁴⁷ Mis ge Melefit ti abi slimi ana ma ge Melefit, ay lekələm ti lekəli ndam ge Melefit do. Kəwayum məbumi slimi ana ma gayanj do ni ti azuhva nani. »

Kwa ka ya tiwi Abraham fañ ndo ni, Yezu nanj əbu əndava

⁴⁸ Ndam *Zəde ni təhi ana Yezu ahkado : « Mədəm nak zal Samari, seteni ənukviyu a ahər vu ti, ma geli ni jiri edediñ. » ⁴⁹ Yezu əhi ana tay : « Seteni ənuyiyu bi. Zlam goro ya nagray ni ti ga mazləbay Baba goro

† Məñjay Mimbiki 17.6 ; 19.15. †† Yezu ədəm : « Akəzumoya Wur ge Mis agavəla » ti adəmki ma ka madarəñ nanj kə təndal.

sawaŋ. Lekuləm ti ni kanjakum nu, kəbumku mimili.
⁵⁰ Nu ti ŋgay mis tázləbay nu kwa ti nədəm do. Ay Maslaŋa əbu bəlaŋ awayay ti tázləbay nu, naŋ gani agray seriya ge jiri daya. ⁵¹ Nəhi ana kəli nahəma, maslaŋa ya ti əgəskabá ma goro na ti aməmət day-day do. »

⁵² Nahkay ndam Zude nakəŋ təhi ahkado : « Nihi ti məsəra seteni ənukviyu a ahər bu ededīŋ zla ! Abraham əməta, ndam məhəŋgri *pakama ge Melefit ana mis day təməta, ay nak kədəm tamal maslaŋa əgəskabá ma gayak na ti əmət day-day do ni ti ahəmamam ?
⁵³ Bəŋ geli Abraham tekeđi əməta ti, nak kətam naŋ aw ? Ndam məhəŋgri pakama ge Melefit ana mis ni day təməta, ay nak ti kədəm nak way ? » ⁵⁴ Yezu əhəŋgrifəŋ ana tay, əhi ana tay ahkado : « Tamal nu nuani nazləbay ahər goro ti, mazləbavani nani egi zlam masakani. Bay ya ti azləbay nu ni ti Baba naŋ ya ti kədəmum naŋ Melefit gekəli ni. ⁵⁵ Lekuləm kəsərum naŋ do, ay nu ti nəsəra naŋ a. Tamal nədəm nəsər naŋ do ni ti, nəsəkəđ malfəda akada gekəli ni. Nu nəsəra naŋ a, nəbu nəgəskabu ma gayaŋ daya. ⁵⁶ Bəŋ gekəli Abraham əməva adaba əsəra emipi sarta ga marana goro a. Əpia, mək əməva əna naŋ a əkiva. » ⁵⁷ Eslini ndam Zude ni təhi ahkado : « Nak kəzum vi kru kru zlam ndo ni ti, kədəm kipi Abraham a ti ahəmamam ? » ⁵⁸ Yezu əhi ana tay ahkado : « Nəhi ana kəli nahəma, kwa ka ya ti tiwi Abraham faŋ ndo nəŋgu ni, nu gani, nu nəbu əndava. » ⁵⁹ Yezu əra ədəma nahkay ti nday nakəŋ təhəl akur ge mizligi naŋ əna naŋ. Ay ti Yezu əbu e kidīŋ ge mis bu mək əsləka a məlaŋ ga *ahay gəđakani ge Melefit ni ba, əhəraya e mite va.

Yezu ahəŋgaraba zal wuluf nahaŋ a

9 Ka ya ti Yezu naŋ əbu akoru e divi bu akaba ndam mədəbay naŋ ni ti əpi zal wuluf nahaŋ. Maslaŋa gani nani ti tiweya naŋ wulufana. ² Eslini ndam mədəbay naŋ ni təhi ahkado : « Məsi, maslaŋa hini tiweya naŋ wulufana ti, way əgudar zlam way ? Əgudar zlam ti naŋ tək, day ti ata bəbəŋani təgudar aw ? »
³ Yezu əhəŋgrifəŋ ana tay, əhi ana tay ahkado : « Tiweya naŋ wulufana ti azuhva əgudara zlam a ahkay do ni ata bəŋani təgudara zlam a palam do. Tiwi naŋ nahkay ti, Melefit awayay ti mis tīpi njeđa gayaŋ əna maslaŋa hini. ⁴ Nihi məlaŋ maslani ti ahər ədəm məgrum təwi ga Bay ya əslərbəiyu nu ni. Məlavəđ egi wudak, nahkay ti maslaŋa emisliki magray təwi ni koksah. ⁵ Ka ya ti nu nəbu a duniya bu mba ni ti nəslədi məlaŋ ana mis. » ⁶ Əra ədəma nahkay ti etiferu eslib a had, əgraya elibisl əna eslib gayaŋ na mək əgriki ke eri ana zal wuluf ni. ⁷ Əhi ana zal wuluf ni ahkado : « Ru kəbaray eri a dəluv Siləwe ni bu. » Siləwe ti awayay ədəmvaba « Məslərani. » Zal wuluf nakəŋ ərə bəbaray eri ni. Əra bəbara eri na ti epi divi, mək əsləka, ərə a magam.

⁸ Ndam mahay gayaŋ akaba ndam ya təbu tipi naŋ ahaslani naŋ əbu ahəŋgalay zlam ni tədəm ahkado : « Maslaŋa hini ti naŋ ya ti kəlavəđ anjəhad digəsa, ahəŋgalay zlam ni do aw ? » ⁹ Mis ndahaŋ tədəm :

« Naŋ. » Mis ndahaŋ ti ni tədəm : « Naŋ do, təzavu cil-iŋ. » Mək naŋ nakəŋ ədəm : « Nu gani timey ! » ¹⁰ Eslini nday nakəŋ təhi ahkado : « Kipi divi nahkay ti, mam əgrakukvu mam ? » ¹¹ Naŋ nakəŋ əhəŋgrifəŋ ana tay, əhi ana tay ahkado : « Maslaŋa ya ti təzalay naŋ Yezu ni əgraya elibisl a, əgruki ke eri mək əhu ahkado : “Ru kəbaray eri a dəluv Siləwe ni bu.” Nu nakəŋ mək nərə. Nərə nəbara ti nipi divi həya. » ¹² Nday nakəŋ təhi : « Maslaŋa gani nani naŋ eley ? » Əhi ana tay : « Nəsər do. »

Ndam Feriziyəŋ tihindifiŋa ma kə zal wuluf na

¹³ Təzoru maslaŋa ya ti ahaslani naŋ wulufani ni afa ga ndam *Feriziyəŋ. ¹⁴ Yezu əgraya elibisl a, əgriki ana zal wuluf ni mək əhələkaba eri na ti ka fat məpəsabana. ¹⁵ Tərə tinjə əna naŋ a ti, ndam Feriziyəŋ ni day tihindifiŋa, təhi : « Nihi kipi divi ti, mam əgrakukvu mam ? » Naŋ nakəŋ əhi ana tay ahkado : « Maslaŋa gani nani əgruki elibisl ke eri, nəbaray eri mək nipi divi həya. » ¹⁶ E kidīŋ ga ndam Feriziyəŋ ni bu mis ndahaŋ tədəm : « Ku way məgray ere hini way nəŋgu ni, maslaŋa gani əsləkəbiya afa Melefit a do, adaba əgra zlam ya ti əbəlay magrani do na a vad *məpəsabana ba. » Mis ndahaŋ ti ni tədəm : « Tamal naŋ bay magudar zlam ti, esliki magray zlam ya ti agra ejep ana mis akada hini ni aw ? » Nahkay ticirva e kidīŋ gatay ba. ¹⁷ Eslini ndam Feriziyəŋ nakəŋ tihindifiŋa ma kə zal wuluf ya əŋgaba na keti, təhi ahkado : « Nak ti maslaŋa ya ti əhələkaba eri a ni ti kədəm naŋ way ? » Naŋ nakəŋ əhi ana tay ahkado : « Naŋ bay *mahəŋgaray pakama ge Melefit. »

¹⁸ Ay ti gəđakani ga ndam *Zude ni ti ŋgay ahaslani naŋ wulufani day ti nihi epi divi ti təwayay məgəskabani ndo. Nahkay təzaləbiyu ata bəŋani ¹⁹ ge mihindifiŋa ma kə tay a. Tərə tinjə ti təhi ana tay ahkado : « Wur gekəli ya kədəmum kiwəmaya naŋ a wulufana ti naŋ hini ededīŋ aw ? Ay ti mam əgravu nihi ti epi divi ni mam ? » ²⁰ Nday nakəŋ təhəŋgrifəŋ ana tay, təhi ana tay ahkado : « Məsəra hini ti wur geli, ka ya ti miweya ti naŋ wulufani ededīŋ. ²¹ Ay ere ye ti əgravu, epi divi hi ti, məsər do. Maslaŋa ya ti əhələkaba eri a ni day məsər do. Naŋ wur va do, hindəmfiŋa kə naŋ naŋana ; esliki məhəŋgrifəŋani ana kəli. » ²² Tədəm nahkay ti adaba aŋgwaz əwərfəŋa tay kə gəđakani ga ndam Zude na. Adaba ndam Zude ni dek təzlapakabá, tədəm maslaŋa ya adəm Yezu naŋ *Krist ti təcafəŋa naŋ kə mahəŋgalay Melefit akaba tay a ahay ga *mahəŋgalavü Melefit ni ba. ²³ Ata bəŋani tədəm naŋ wur va do, tihindifiŋa kə naŋ naŋana ti azuhva nani.

²⁴ Ndam Feriziyəŋ ni təzalay maslaŋa ya ti ahaslani naŋ wulufani ni keti. Əra ənjə ti təhi : « Dum ma ge jiri kə meleher ge Melefit. Leli ti məsəra maslaŋa ya ti kədəm əhələkaba eri a ni ti naŋ bay magudar zlam. »

²⁵ Naŋ nakəŋ əhəŋgrifəŋ ana tay, əhi ana tay ahkado : « ŋgay naŋ bay magudar zlam ahkay do ni əgudar zlam do ni ti nəsər do. Ere ye ti nəsər ni ti zlam bəlaŋ : ahaslani ti nu wulufani, ay nihi ti nipi divi. » ²⁶ Nday nakəŋ tihindifiŋa, təhi : « Əgruk ti mam ? Əhələkaba eri

a ti ahəmamam ? » ²⁷ Naŋ nakəŋ àhi ana tay ahkado : « Nəhia ana kəli a àndava, kicəmuki ndo timey. Ay kawayum nəhi ana kəli kicəm keti ti kamam ? Tək lekələm day kawayum migi ndam madəbay naŋ aw ? » ²⁸ Àra àdəma nahkay ti, nday nakəŋ tindiŋ naŋ, təđəm : « Adəbay maslaŋa nani ti nak kwa. Leli ti leli ndam madəbay Məwiz. ²⁹ Leli ndam madəbay Məwiz adaba məsəra Məwiz ti Melefit àhia ma gayaŋ ana naŋ a. Ay maslaŋa nani ti məsər məlaŋ gayaŋ ya àslək-abiya na do simiteni. » ³⁰ Naŋ nakəŋ àhi ana tay nahkay hi : « Lekələm kəsərüm məlaŋ gayaŋ ya àslək-abiya na do ni ti ahəmamam ? Ay àhəlukaba eri a timey ! ³¹ Məsəra tamal bay magudar zlam ahəŋ-galaləŋ zlam kə Melefit ti Melefit èciiki do. Ay ku way way do tamal ahəŋgalay Melefit àna mahəŋgaroru ahà a had akaba agray ere ye ti àhi māgray ni ti, Mel-efit eciiki. ³² Day-day maslaŋa èci ti maslaŋa nahaŋ àhəlukaba eri ana mis tiweya naŋ a wulufana ndo. ³³ Tamal ti maslaŋa nani àsləkabiya afa ge Melefit a do ni ti, amal èsliki magray araŋa koksah. » ³⁴ Nday nakəŋ təhəŋgrifəŋ, təhi : « Kwa tiweya kur a nak bay magudar zlam ti kacahi zlam ana leli aw ! » Nahkay təgaraya naŋ e mite va.

Way naŋ wulufani edediŋ way ?

³⁵ Yezu àra ècia ndam Feriziyen ni təgaraya zal ya ahaslani wulufani na e mite va ti àdəbay naŋ. Àra àdia ahar a ti àhi ahkado : « Kəfəki ahàr ka *Wur ge Mis aw ? » ³⁶ Àhəŋgrifəŋ, àhi : « Naŋ way, Bay goro ni, ti nəfəki ahàr ni ? » ³⁷ Yezu àhi : « Bay ya ti kəbu kamənjalaŋ, naŋ àbu ahuk ma ni ti naŋ gani. » ³⁸ Naŋ nakəŋ àhi : « Nəfukuka ahàr a, Bay goro ni. » Mək àbəhad i mirdim grik. ³⁹ Eslini Yezu àdəm : « Nàra a duniya va ti ga ma-grafəŋa seriya kə mis a ; ti ndam wuluf tīpi divi, nday ya təđəm tīpia divi a ni tēwuluf. » ⁴⁰ Ndam *Feriziyen ya təbu akaba naŋ eslini ni tàra ticia ma gayaŋ na ti təhi : « Leli day leli ndam wuluf aw ? » ⁴¹ Eslini Yezu àhi ana tay ahkado : « Tamal ti kənjum lekəli ndam wuluf ti, amal zlam magudarani gekəli àbi. Ay nihi ti kəđə-mum kəbum kipəm divi ti zlam magudarani gekəli àbu. »

Bay majəgay təmbəmbak

10 Yezu àdəm keti : « Nəhi ana kəli nahəma, maslaŋa ya ti ahuriyu a gargara ga təmbəmbak vu gwar a mahay do, ahuriyu àna məlaŋ nahaŋ ti, naŋ zal akal, naŋ zal abra. ² Ay maslaŋa ya ti ahuriyu gwar a mahay ga gargara ni ti naŋ bay majəgay təmbəmbak. ³ Bay majəgay gargara ni azləkiaba mahay ana bay majəgay təmbəmbak na. Àzləkiaba ti bay majəgay təmbəmbak ni azalay təmbəmbak gayaŋ dek bəlaŋ bəlaŋ àna slimi gatay. Təmbəmbak ni ticia dəŋgu gayaŋ a ti təsəra, abaya tay e mite va. ⁴ Ka ya ti àbaya tay a nahəma, adi kama ana tay, mək təmbəmbak ni tadəboru naŋ kələŋ, adaba təsəra dəŋgu gayaŋ a. ⁵ Ay ti atadəboru maslaŋa ya ti təsər naŋ do ni do ; atacuh-

wafəŋa, adaba təsər dəŋgu ge mis ndahaŋ do. » ⁶ Yezu àhi ma *gozogul hini ana tay, ay ti ticiaba ere ye ti awayay ahiki ana tay na ndo.

Yezu naŋ bay ya ti ajəgay zlam lala ni

⁷ Yezu àhi ana tay keti : « Nəhi ana kəli nahəma, mahay ga gargara ga təmbəmbak ni ti nu. ⁸ Mis ndahaŋ ya tàra, təđəm tajəgay təmbəmbak ni ti, nday dek ndam akal, ndam abra ; ay təmbəmbak ni ticiiki ma ana tay ndo. ⁹ Mahay ti nu, maslaŋa ya ti ahuriyu gwar a nu bu ni ti araŋa amacay naŋ do, Melefit amahəŋgay naŋ. Nahkay emisliki məhuriyu a gargara vu, mahərana e mite va akaba aməŋgət zlam məzum gayaŋ. ¹⁰ Zal akal ara ti ga məhəl zlam àna akal, ga mabazl zlam akaba ge mijin zlam. Ay nu nàra ti, nawayay ti mis tēŋgət sifa ya ti àndav day-day do ni. Sifa gani nani ti nəvi ana tay àtam ya ti tiwi mis àna naŋ ni.

¹¹ « Bay ya ti ajəgay zlam lala ni ti nu. Bay ya ti ajəgay zlam lala ni ti, ku takadki naŋ ka təmbəmbak gayaŋ ya ti ajəgay tay ni nəŋgu ni agəskabu, àmbrəŋ tay do. ¹² Ay ti maslaŋa ya ajəgi zlam ana mis ti tēpəl naŋ ni ti àjəgay zlam lala do, adaba tamal èpia kəra gili naŋ àbu ara ti acuhway, ambərbu təmbəmbak ni. Aməmbərba tay a ti, kəra gili ni amabazl ndahaŋ, emidikaba ahàr a ana məgəjəni gana. ¹³ Maslaŋa ya ti acuhway, ambərbu təmbəmbak ni ti təmbəmbak ni təhəli ahàr do, adaba naŋ agray ni təwi ga siŋgu cilin. ¹⁴ Bay ya ti ajəgay zlam lala ni ti nu. Nu nəsəra təmbəmbak goro a, təmbəmbak goro day təsəra nu a ¹⁵ akada ga Baba ya àsəra nu a, nu day nəsəra Baba ni. Nahkay ti nəgəskabu ti təkadki nu ka təmbəmbak goro ya najəgay ni. ¹⁶ Təmbəmbak goro ndahaŋ təbu, ay ti təkibu ka ndahaŋ ya a gargara hini bu ni bi. Nday gani nani ti ahàr àdəm nəhəbiyu tay daya. Etici dəŋgu goro, etigi ka ahar bəlaŋ akaba ndahaŋ ni, bay majəgay tay day bəlaŋ. ¹⁷ Baba awayay nu adaba nəgəskabu ti nəmət ka mawayay goro, do ni ti maslaŋa èsliki makad nu do. Nəməta nəŋgu ni, nisliki maŋgabana tata. ¹⁸ Maslaŋa ya ti esliki makad nu ni ti àbi, nəgəskabu nəmət ti ka mawayay goro. Nisliki məmətani ka mawayay goro ; nisliki maŋgabana daya. Bəŋ goro àhu gray ti nahkay. »

¹⁹ Ndam *Zəde ni tàra ticia ma ga Yezu ya àdəm na ti ticiŋvu e kidin gatay bu keti. ²⁰ Mis ndahaŋ kay e kidin gatay bu təbu təđəm : « Seteni àniviya a ahàr vu, naŋ zal seteni ti kəbumi slimi ana ma gayaŋ ni ti kamam ? » ²¹ Mis ndahaŋ ni ti ni təđəm : « Zal seteni àdəm ma gayaŋ hini ya adəm ni do. Zal seteni ti esliki məzləkikaba eri ana ndam wuluf a waw ? »

Ndam Zəde tawayay məgəskabu ma ga Yezu do

²² Sarta ga wuməri ga məzləkaba *Ahay gədakani ge Melefit na ènjəa, təgray a Zerəzalem, sarta gani nani ti ahar kusi. ²³ Nahkay Yezu asawaday a dalaka ga *ahay gədakani ge Melefit ni bu, ka məlaŋ ya təzalay Dalahay ga Saloməŋ ni. ²⁴ Ndam *Zəde ni təcakalakivu ka Yezu,

tèveliŋi ahàr, tèhi ahkado : « Tamal nak *Krist edediŋ ti, hi ana leli vay-vay kimbirfəŋ ba, nahkay ti ahàr aməhəli ana leli va do. »²⁵ Eslini Yezu àhəŋgrifəŋ ana tay, àhi ana tay ahkado : « Nəhia ana kəli a àndava, ay ti kawayum məgəsumkabu ma gani ndo timey. Təwi ya nagray ni ti nagray àna njəda ga Baba, nahkay təwi gani nani adəfiki ana kəli nu ti nu way. »²⁶ Ay ti kekileŋa lekələm kawayum məfumku ahàr do, adaba lekələm kəkumkibu ka təmbəmbak goro bi. »²⁷ Təmbəmbak goro ti tici dəŋgu goro, nu day nəsəra tay a, nday day tadəbay nu. »²⁸ Nəvi *sifa ya àndav day-day do ni ana tay, atəmət do, maslaŋa day emisliki məhəlfua tay a do. »²⁹ Baba Melefit naŋ ya àbu təmbəmbak ni ti naŋ gədakani àtam mis dek, àtam zlam dek. Maslaŋa àbi esliki məhəlfəŋa tay kà Baba bi. »³⁰ Leli ata Baba ti leli bəlaŋani. »

³¹ Yezu àra àdəma nahkay ti ndam Zude ni təhəl akur keti, tawayay mizligi naŋ àna naŋ. »³² Yezu àhi ana tay ahkado : « Nəgra təwi sulumana sulumana kay e kidiŋ gekəli ba àna njəda ga Baba. Ay kawayum kizligum nu àna akur, kakadum nu ti àki ke təwi weley gani weley ? »³³ Eslini ndam Zude ni təhəŋgrifəŋ, təhi ahkado : « Mawayay mizligi kur àna akur, mawayay makad kur ti, àki ke təwi sulumani do. Mizligi kur ti adaba kindivia Melefit a palam ; nak mis, ay ti kawayay kazay ahàr gayak akada nak Melefit. »³⁴ Yezu àhəŋgrifəŋ ana tay, àhi ana tay ahkado : « Àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit ni bu, Melefit àdəm nahkay hi : "Lekələm ti melefit." † Àbi məbəkiani nahkay hi bi aw ? »³⁵ Maslaŋa àbi esliki məbəkia zlam ya àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu na bi. Nahkay nday ya ti Melefit àhi ma gayaŋ ana tay ni ti àzalay tay melefit edediŋ. »³⁶ Ay nu ti Baba adaba nu a, àslərbiyu nu a duniya vu. Goro ya nədəm "Nu Wur ge Melefit" ni ti, ahəmamam kisləmki mədəmani nindivi naŋ ni mam ? »³⁷ Tamal nagray təwi ni ga Baba do ni ti kəfumku ahàr ba. »³⁸ Ku nagray təwi ga Baba, kəfumku ahàr do nəŋgu ni, gəsumkabá təwi goro ya nagray na digepa. Nahkay ti akəsərum lala, nu nəbu àna njəda ga Baba, naŋ day naŋ àbu àna njəda goro, nahkay leli ata Baba ti bəlaŋani. »³⁹ Yezu àra àdəma ma na nahkay ti, tawayay məgəs naŋ keti, ay ti àtamfəŋa kà tay a. »

⁴⁰ Kələŋ gani Yezu àsləka, àŋgoru ke ledi ge Zərdeŋ, ka mələŋ ge Zenj ya *àbaray mis ahaslani ni. Naŋ nakəŋ ànjəhad eslini gosku bal. »⁴¹ Ka ya ti naŋ àbu eslini ni ti mis kay tərəkia, təbu tədəm : « Zenj ti àgray zlam magray ejep ndo ; ay ma gayaŋ ya àdəmki ka maslaŋa hini ni dek ti jiri edediŋ. »⁴² Eslini mis kay təfəkia ahàr ka Yezu a. »

Lazar àməta, mək Yezu ahəŋgaraba naŋ e kisim ba

11 Zal nahaŋ àbu, slimi gani Lazar, arməwər àzəgadiya naŋ a. Kəsa gayaŋ Betani, nday akaba bəza ga mənani walani ata Mari nday ata Marta. »² Mari ti nani, Mari ya ti àbəkə tersel ka asak ga Bay geli mək àtəmadkia àna məhər gayaŋ a ni. Lazar naŋ ya ti èbesey do ni ti wur ga mənani. »³ Nahkay bəza ga mənəŋ ga

Lazar nakəŋ təslərkiuru mis ka Yezu ti məhi : « Bay geli, zləba gayak Lazar èbesey do. »⁴ Yezu àra ècia ma na nahkay ti àdəm : « Arməwər ga Lazar ni ti àkad naŋ do. Ay ti mis atəsər njəda ge Melefit àna naŋ sawaŋ. Nahkay atazləbay Melefit, atazləbay nu Wur ge Melefit daya. »

⁵ Lazar akaba bəza ga mənani ata Mari nday ata Marta ti Yezu awayay tay ;⁶ ay àra ècia ga Lazar ya èbesey do na ti òru weceweci ndo, àpəskivu ka ahàr gani vad cə. »⁷ Kələŋ gani àhi ana ndam madəbay naŋ ni ahkado : « Nihi ti sarta ènjəa ga maŋgona e Zude a. »

⁸ Ndam madəbay naŋ ni təhi ahkado : « Məsi, nihi guhwa həya ndam *Zude ni tawayay tizligi kur àna akur, tawayay takad kur ti, kəŋgoru eslini keti aw ? »⁹ Yezu àhi ana tay : « Mələfat ti njemdi kru mahar cə do aw ? Tamal mis asawađay ga mələfat ti èji asak do, adaba naŋ a mələŋ maslađani bu, epi divi lala. »¹⁰ Ay tamal mis asawađay ga mələvad ti eji asak, adaba naŋ àbi a mələŋ maslađani bu bi, èpi divi lala do. »¹¹ Yezu àra àhia ma ana tay a nahkay ti àhi ana tay : « Zləba geli Lazar àdiya e dəwir va, ay nakoru nepidekababiya naŋ a. »¹² Eslini ndam madəbay naŋ ni təhi ahkado : « Bay geli, tamal àdiya e dəwir va ti, aməŋgaba a arməwər gayaŋ ni ba do waw ? »¹³ Ga Yezu ya àhi ana tay nahkay ti awayay ahi ana tay Lazar àməta. Ay ndam *madəbay Yezu ni təhi ana ahàr hi ti Yezu àdəmki ma ti ke dəwir dəwireni edediŋ. »¹⁴ Nahkay Yezu àhi ana tay vay-vay : « Lazar àməta. »¹⁵ Nu nəbi ka mələŋ gani bi ti nəbu nəmərnu azuhva kəli, adaba akəfumku ahàr àkivu. Ay nihi ti takomum mədəgumkiuru. »¹⁶ Eslini Tumas naŋ ya təzalay naŋ Didim ni àhi ana ndam madəbay Yezu ndahaŋ ni ahkado : « Leli day takomum madəboru naŋ, ti tòru təbazla leli akaba naŋ a. »

¹⁷ Yezu akaba ndam madəbay naŋ ni tìnjəa a Betani a wudak ti, təhi ana tay Lazar àgra vad a fad e mindiviŋ ba. »¹⁸ Betani ti driŋ driŋ akaba Zeruzalem kay do, èsli ezewed kru kru mahkər do. »¹⁹ Nahkay ndam Zude kay tòra eslina ga məgrikabiyu ezekw ana Marta nday ata Mari ga wur ga mənəŋ gatay ya àməta na. »²⁰ Marta àra ècia Yezu naŋ àbu ènjia wudak ti àŋgwivoru a ma vu. Mari ti ni naŋ a magam manjəhadani digəsa. »²¹ Ata Marta tàra təkababá ahàr ata Yezu a ti Marta nakəŋ àhi ahkado : « Tamal nak kələbu ahalay ti, akal wur ga mma ni àmət ndo. »²² Ay nəsəra ku nihi day ere ye ti kihindifiŋa kə Melefit a dek day Melefit aməvuk. »²³ Yezu àhəŋgrifəŋ, àhi ahkado : « Wur ga muk ni aməŋgaba e kisim ba. »²⁴ Marta àhi : « Iy, nəsəra ka fat ga mandav ga duniya mis atəŋgaba e kisim ba ni ti, naŋ day aməŋgaba. »²⁵ Yezu àhi keti : « Mis təŋgaba e kisim ba, təbu àna sifa ti azuhva nu, adaba nu nəbu palam. Maslaŋa ya ti àfəkua ahàr a ti ku tamal àməta nəŋgu ni amələbu àna sifa. »²⁶ Maslaŋa ya ti naŋ àbu àna sifa, àfəkua ahàr a ti, amənjəhad ga kaŋgay-kaŋgayani, àmət do. Kəhi ana ahàr ma goro hini ya nəhuk ni ma ge jiri do waw ? »²⁷ Eslini Marta nakəŋ àhi ahkado : « Ma ge jiri, Bay goro ni ; nəsəra nak *Krist *Bay gədakani ya Melefit àslərbiyu a duniya vu ni, nak Wur ge Melefit. »

† Limis 82.6.

²⁸ Marta àra àhia ma na nahkay ti àsləka, àngoru a magam, mək àzalay wur ga mənəni Mari, àhi ma akal-akal, àhi ahkado : « Məsi geli àra, nañ àbu ehindi kur. »
²⁹ Mari àra ècia ma ga wur ga mənəni ya àhi na ti ècik-aba cəkwađ, àrəkioru ka Yezu. ³⁰ Ka sarta nani ti Yezu àhuriyu a kəsa ni vu fañ ndo, kekileña nañ àbu ka mələñ ya tàbakabu ahàr nday ata Marta ni mba.
³¹ Ndam Zude ya təvu a ahay bu, tòru eslini ga mægri ezekw ana tay ni tàra tipia Mari nakəñ ècikaba cəkwađ àhəraya e mite va ti tàdəbabiyu nañ. Tàdəboru nañ ti, təhi ana ahàr bi akoru kè mindiviñ, akoru etəwibiyu eslini. ³² Mari òru ènjəa ka mələñ ga Yezu na, èpia nañ a ti àbəhadí mirdim, àhi ahkado : « Bay goro ni, tamal nak kələbu ahalay ti, akal wur ga mma ni àmət ndo. »
³³ Yezu àra èpia Mari a nañ àbu etəwi, ndam Zude ya tàdəbabiyu Mari ni day təbu titəwi ti, àhəlia ahàr a dal-dal, bəruv àwəra nañ a. ³⁴ Mək àhi ana tay ahkado : « Kəfumiyu nañ e mindiviñ vu eley ? » Nday nakəñ təhəngrifəñ, təhi : « Bay geli, ra kara kipibiyu mələñ gana. » ³⁵ Eslini Yezu ètəwi. ³⁶ Ndam Zude ni tàra tipia nañ a nañ àbu etəwi ti tədəm : « Mənjumki day ti, àwaya nañ a dal-dal ni. » ³⁷ Ay mis ndahañ e kidiñ gatay bu tədəm ahkado : « Àhəlikaba eri ana zal wuluf a ti, ti Lazar àmət ba ti èsliki magrani koksah aw ? »
³⁸ Eslini bəruv àwəra Yezu a keti, mək òru ke mindiviñ ni. Mindiviñ nani ti ahuzl, təzləkləñ ma gani àna belim gəđakani. ³⁹ Tòru tinjəa ti Yezu nakəñ àhi ana tay ahkado : « Zumləña belim na kà ma ge mindiviñ na. » Eslini Marta wur ga mənəni ga maslaña ya ti àmət ni àhi ahkado : « Bay goro, àgra wađ a fađ nihi e mindiviñ ni ba ni ti èzia àndava timey. » ⁴⁰ Yezu àhi ahkado : « Nəhuka àndava : tamal kəfəku a ahàr a nahəma ekipi zlam, akəsər Melefit ti nañ njəđa-njəđani, akazləbay nañ ti, kici ndo waw ? » ⁴¹ Nahkay mis ni təzələña belim na kà ma ge mindiviñ na. Eslini Yezu nakəñ àmənəjuru agavəla, àđəm : « Səsi gayak Bəba goro ni, adaba kəgrua ere ye ti nihindilək na. » ⁴² Nu ti nəsəra nak kəbu kəgru ere ye ti nihindilək ni dek kələvađ. Ay nəđəm ma hini ti, nawayay ti mis ya təbu ahalay teveliñ nu ni tici, ti təsər nak kəslərbiyu nu edediñ. » ⁴³ Yezu àra àđəma ma na nahkay ti àzlah kay kay, àđəm : « Lazar, həraya e mindiviñ ni ba. » ⁴⁴ Nahkay maslaña ya ti àmət ni àhəraya, asak mitəwideni, ahar day mitəwideni àna gabaga, ahàr gayəñ makambahani àna azana. Eslini Yezu nakəñ àhi ana mis ni ahkado : « Picehəmba nañ a, ti māsawaday. »

Gəđakani ga ndam Zude tagray sawari ge mijin Yezu (Meciyy 26.1-5 ; Mark 14.1-2 ; Lək 22.1-2)

⁴⁵ Ndam *Zude ya tàra afa ga Mari a, tipi ere ye ti Yezu àgray ni ti, mis ndahañ kay e kidiñ gatay bu təfəkia ahàr ka Yezu a. ⁴⁶ Ay mis ndahañ e kidiñ gatay bu tərəkioru ka ndam *Feriziyen, təngəhadí ere ye ti Yezu àgray ni ana tay. ⁴⁷ Gəđakani ga ndam *mañgal-abakabu mis akaba Melefit ni akaba ndam Feriziyen ni tàra ticia ma na ti, təzalakabu gəđakani ga ndam Zude ni dek, tədəm : « Nihi maslaña hini agray zlam magray ejep dal-dal ti, məgrum ahəmamam ? » ⁴⁸ Tamal məm-

brəña nañ a, nañ àbu agroru zlam gayəñ ni nahkay ti, mis dek atəfəki ahàr. Nahkay ndam *Rom atəmbəñ leli do : etembedkaba *ahay gəđakani *njəlatani geli na, etijin jiba geli dek. »

⁴⁹ Zal nahañ àbu, nañ gəđakani ga ndam *mañgal-abakabu mis akaba Melefit ke vi nani, slimi gayəñ Kayif. Nañ nakəñ àhi ana tay ahkado : « Lekələm ti kəsərum arəña do simiteni. » ⁵⁰ Ahàr àđəm mis bələñ amət azuhva ndam jiba geli dek, ti ndam jiba geli ni tətət ba. Amət nahkay ti anggivu ana kəli ti kəsərum do waw ? » ⁵¹ Àđəm nahkay ti pakama gayəñ gayəñani do ; àhəngaraya pakama ge Melefit a, adaba Kayif ti gəđakani ga ndam mañgalabakabu mis akaba Melefit ke vi nani palam. Pakama ge Melefit ya àhəngaraya ni ti nihi : ahàr àđəm Yezu amət azuhva ndam jiba gayəñ kwa. ⁵² Yezu amət ti azuhva ndam jiba gayəñ ciliñ do, amət ti ga mañgasikabu ahàr ana bəza ge Melefit ya medeveni ka hađ gərgərani ni dek.

⁵³ Kwa ka fat nani nday nakəñ tawayay makad nañ. ⁵⁴ Yezu àra ècia ma gana ti, àmbəñ masawadani e kidiñ ga ndam Zude bu həya, àsləka òru a kəsa nahañ vu. Kəsa nani ti təzalay Efreyim, kà gəvay ge gili. Àra enjəa ti ànjəhad eslini akaba ndam mađəbay nañ ni.

⁵⁵ Ka sarta gani nani ti *Pak, wuməri gəđakani ga ndam Zude ni, ènjia wudak. Nahkay ndam Zude kay ya a kəsa ndahañ bu ni tàsləka, tòru a Zeruzalem ga məbarani ti tigi njəlatani day kwa ti təgray wuməri ni. ⁵⁶ Mis ni tòru tinjəa a Zeruzalem a ti teheliñ eri ga Yezu, ay ti tədi ahàr ndo. Ka ya ti nday təbu a dalaka ga *ahay gəđakani ge Melefit ni bu nahəma, təzlapay e kidiñ gatay bu, tədəm : « Kəhumi ana ahàr mam ? Kəhumi ana ahàr ti amara ga magray wuməri na waw ? » ⁵⁷ Gəđakani ga ndam mañgalabakabu mis akaba Melefit ni akaba ndam Feriziyen ni tawayay təgəs nañ, nahkay təhi ana mis ahkado : « Ku way way do tamal àsəra mələñ ga Yezu ya nañ àbu na ti məhi ana leli. »

Mari abəki tersel ka asak ga Yezu

(Meciyy 26.6-13 ; Mark 14.3-9)

12 Vađ àvu muku tara tagray wuməri ga *Pak ni ti Yezu òru a Betani a kəsa ga Lazar bu. Lazar ti nañ ya ti àmət, mək Yezu àhəngaraba nañ e kisim ba ni. ² Eslini təzalaki Yezu nakəñ ka zlam məzumani. Òru ènjəa ti Marta ahəlibiyu zlam məzumani ana tay, Lazar ti ni nañ àbu azum zlam akaba mis ya təzalay tay ni. ³ Ka ya ti təbu təzum zlam ni ti Mari òru àna tersel ya təzalay nardu ni, njəlatani ge siñgu kayani, telma ge litir. Àra ènjia àna nañ a ti àbəki tersel ni ka asak ga Yezu cəeni mək àtəmadkia àna məhər ga ahàr gayəñ a. Nahkay ahay ni dek ezi tersel tersel a. ⁴ Eslini Zedas Iskariyot bələñ ga ndam *mađəbay Yezu, nañ ya aməsəkumoru Yezu ni, àđəm ahkado : ⁵ « Siñgu ge tersel ni jik diñ diñ mahkər ti təsəkumoru, tidi siñgu gani ana ndam talaga ndo ni ti kamam ? » ⁶ Zedas àđəm nahkay ti adaba awayay ndam talaga palam do, àđəm nahkay ti adaba nañ zal akal. Nañ bay mañgah siñgu, ay ti nañ àbu adafəña siñgu na akal-akal a. ⁷ Ay

Yezu àra ècia ma ga Zêdas na ti àhi : « Mbrəj wal hini, kəhəli muru ba. Àgray nahkay ti adaba naŋ àbu ajalakiuru ahàr ka vad ya ti anəməta, atəfiyu nu e evid vu ni. ⁸ Ndam talaga zla nahəma, nday təbu akaba kəli kəlavad. Ay nu zla ti ananjəhad akaba kəli kəlavad do. »

⁹ Ndam *Zêde kay tàra ticia Yezu naŋ a Betani ti tōru eslini. Tōru ti azuhva Yezu cilij do ; tōru ti ga moru mipi Lazar naŋ ya ti Yezu àhəŋgaraba naŋ e kisim ba ni daya. ¹⁰ Nahkay gəđakani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni təzlapakabá, təđəm : « Si mijij Lazar daya kwa. » ¹¹ Təđəm nahkay ti adaba ndam Zêde kay təmbərəja tay a, təgəskabu ma gatay ni va do, təbu təfəki ahàr ka Yezu azuhva gayanə ya àhəŋgaraba Lazar a ni.

Yezu ahuriyu a Zeruzalem

(Meciyə 21.1-11 ; Mark 11.1-11 ; Lək 19.28-40)

¹² Həjəŋ gani mis kayani ya tōru a Zeruzalem ga magray wuməri ga *Pak ni ticia Yezu ènjia a Zeruzalem a wudak. ¹³ Nahkay nday nakəŋ təkwhakabaya ahar ga təba a ahar va, mək təhəraya a kəsa ni ba təŋg-wivoru a ma vu. Nday təbu takoru ti təgray salalay, təz-ləbay Yezu, təđəm : « *Hozana ! Bay Melefit mēgri sulum gayanə ana maslaŋa ya ti ara àna slimi gayanə a, naŋ bay ga ndam *Izireyel ni ! † » ¹⁴ Eslini Yezu àdi ahàr ana azoŋgu, mək àcəlkiyu katapla. Ere gani àgravu ti akada ya ti àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu nahkay hi ni :

¹⁵ « Ndam *Siyon, kəgrum aŋgwaz ba.

Mənjumoru, bay gekəli naŋ tegi ara, àcəlkiyabiya ka wur ga azoŋgu a. †† »

¹⁶ Ka sarta gani nani ti ndam *madəbay Yezu ni təsərkaba ere ya àgravu na ndo. Ka sarta ya ti Melefit àzoya Yezu a mələŋ masladani gayanə va day kwa ti ma ya ti Melefit àđəmki a Wakita gayanə bu ni àŋgiaya a ahàr ba ana tay a. Nahkay təsəŋ zlam gani nani àgrakiva ka Yezu a akada ya àbu məbəkiani na.

¹⁷ Ka fat ya ti Yezu àzalay Lazar, àhi « Həraya e mindivij ba, » àhəŋgaraba naŋ e kisim ba ni ti, mis ya tōru eslini ni dek tipia ; nday nakəŋ təŋgəhadı ma gani ana mis ndahaŋ ni. ¹⁸ Mis kay təŋgwivoru a ma vu ana Yezu ti azuhva ticia gayanə ya àgray zlam magray ejep nani na. ¹⁹ Eslini ndam *Feriziyen ni təzlapay e kidij gatay bu, təđəm : « Kisləmki ka araŋa do ni ti kipəm do waw ? Nihi mis ni dek təbu tadəbay naŋ ci ni. »

Yezu adəmki ma ka masladani gayanə akaba ka məmət gayanə

²⁰ E kidij ge mis ya tōru ga mazləbay Melefit ka sarta ga wuməri ni bu ni ti ndam *Gres ndahaŋ day təkibu ka tay. ²¹ Nday nakəŋ tərəkioru ke Filip naŋ ga kəsa Beceyda ka had *Gelili ni. Təhi : « Bay geli, leli mawayay məbakabu ahàr akaba Yezu. » ²² Filip àra ècia ma gatay na ti àrəkioru ka Andre, mək nday cəeni tərəkioru ka Yezu, təhi ma gani. ²³ Yezu àra ècia ma gana ti àhi ana

† Limis 118.25-26. †† Zakari 9.9.

tay ahkado : « Nihi sarta ya Melefit azoru nu *Wur ge Mis a mələŋ masladani gayanə bu ni ènjia. ²⁴ Nəhi ana kəli nahəma, hilfi ga hay tamal àdiyu a had vu ndo, èzi ndo ni ti, naŋ àbu nahkay zlam gayanə. Ay tamal èzia day kwa ti eri gani afətaya, adək, abay ahàr, ewi bəza kay. ²⁵ Maslaŋa ya ti awayay ajəgur sifa gayanə ti àmət ba ni ti emijij ; ay maslaŋa ya ti awayay sifa gayanə a duniya hini bu do ni ti aməjəgur, amələbu àna *sifa ya àndav day-day do ni sawaŋ. ²⁶ Tamal mis awayay məgru təwi nahəma, mādəbay nu. Ka mələŋ ya nu nəvu ni ti bay məgru təwi ni day amələbu eslini. Tamal mis ègia bay məgru təwi a ti, Baba amazləbay naŋ. »

²⁷ Yezu àđəm keti : « Nihi ti məbəruf àbu atukaba. Nəđəm hi ti mam ? Nəđəm : “Bəba, nəcakay daliya a sarta hini bu ba” zla tək ? Nəđəm nahkay do, adaba nàra ti ga macakay daliya a sarta hini bu. ²⁸ Bəba, gray zlam ti mis təzləbay kur. » Eslini dəŋgu àhəndabiyu a huđ melefit bu nahkay hi : « Nəgra zlam ya ti mis təz-ləbaki nu na àndava, anagraŋ zlam nahaŋ keti ti mis təz-ləbaki nu. » ²⁹ Mis ye eslini ni tàra ticia dəŋgu ya àhəndabiyu na ti mis ndahaŋ e kidij gatay bu təđəm : « Avər àdi aday. » Mis ndahaŋ ti ni təđəm : « *Məsler ge Melefit àhibiyu ma. » ³⁰ Ay Yezu àhi ana tay ahkado : « Dəŋgu hini ya àhəndabiyu ni ti, àhənday ti azuhva nu do, àhənday ti azuhva kəli sawaŋ. ³¹ Nihi ti sarta ga magraŋa seriya kə mis ga duniya ènjia, nihi ti tara tagaray bay magədavani ya agur duniya ni. ³² Ay nu ti ka fat ya ti atəzoru nu agavəla nahəma, anazalakaboru mis dek afa goro. »

³³ Yezu àđəm nahkay ti awayay adafaki ahəmamam amara məmət ni. ³⁴ Eslini mis dal-dalani ni təhəŋgrifəŋ, təhi : « Leli mējeŋga a Wakita ge Melefit ni bu ni ti, *Krist *Bay gəđakani ya amara ni ti amələbu ga kaŋgay-kaŋgayani. Ay nak kəđəm ahàr àđəm təzoru Wur ge Mis agavəla ti kamam ? Wur ge Mis nani ti way ? »

³⁵ Yezu àhəŋgrifəŋ ana tay, àhi ana tay ahkado : « Masladani àbu asladı ana kəli ga hayaŋani. Ka ya ti masladani àbu ti sawadumoru ; do ni ziŋ-ziyeni ara adi ahàr ana kəli. Adaba maslaŋa ya ti asawaday e ziŋ-ziyeni bu ni ti àsər mələŋ ya akoru ni do. ³⁶ Ka ya ti masladani àbu e kidij gekəli bu ni ti, fumki ahàr ka Bay ya ti avi masladani ana kəli ni. Tamal kəgrum nahkay ti kigəm ndam masladani. »

Yezu àra àđəma ma nana ti, àsləka, àbufəŋa kà tay a.

Ndam Zêde tawayay məgəskabu ma ga Yezu do

³⁷ Ku tamal Yezu àgra zlam magray ejep a dal-dal kə meleher ge mis dal-dalani na nəŋgu ni, mis ni tawayay məfəki ahàr ndo. ³⁸ Nahkay pakama ge Melefit ya Izayi àhəŋgri ana mis ni àgrava àndava. Pakama gani nani ti nahkay hi :

« Bay goro, ma geli ya ti məđəm ni ti, way àgəskabá way ?

Bay geli àđəfiaba njəda gayanə a ti ana way ? †»

³⁹ Ndam nday nani təfəki ahàr ka Yezu do ni ti, Izayi àđəmkia ma ka tay a daya. Adəm ahkado :

‡ Izayi 53.1.

⁴⁰ « Melefit àwulufa tay a, àgray ti tējalay ahàr sulumani ba.

Àgray nahkay ti, awayay ti tipi divi ba, tèsar zlam ba, awayay ti tàmbatkaba majalay ahàr gatay a ba daya. Nahkay Melefit àdèm : “Tamal tàmbatkaba ti, akal nàhəŋga tay a.” † »

⁴¹ Izayi àdèm nahkay ti adaba èpia Yezu naŋ àbu a masladani ge Melefit ba àndava. Àra èpia naŋ a nahkay ti àdèmki ma.

⁴² Ku tamal nahkay nəŋgu ni mis ndahaŋ e kidiŋ ga gədákanu ga ndam *Zude bu kay təfəkia ahàr ka Yezu a. Ay ti tēhi ma gani ana mis vay-vay ndo, adaba aŋg-waz àwərfəŋa tay kà ndam *Feriziyeŋ a, tədəm bi atəhi ana tay təhuriyu a ahay ga *mahəŋgalavù Melefit vu va ba. ⁴³ Nahkay nday gani tawayay magray zlam ya ti àbəlafəŋ kè mis ni àtama ya ti àbəlafəŋ kè Melefit na sawaŋ.

Yezu agrafəŋa seriya kè mis àna pakama gayaŋ ya àdèm na

⁴⁴ Yezu àdèm ma kay kay, àdèm : « Maslaŋa ya ti afəku ahar nahəma, afəki ahàr ti ka nu do ; afəki ahàr ka Bay ya ti àslərbiyu nu ni. ⁴⁵ Maslaŋa ya ti naŋ àbu epi nu ni ti, naŋ àbu epi Bay ya ti àslərbiyu nu ni. ⁴⁶ Nu nàra a duniya va ti ga masladì mələŋ ana mis. Nahkay ku way way do afəku ahàr ti ànjəhad e ziŋ-zìŋeni bu va do. ⁴⁷ Tamal mis ècia ma goro na mək àgəskabu do nahəma, bay ya agrafəŋa seriya ni ti nu do. Adaba nu nàra a duniya va ti ga mahəŋgay mis, do ni ti ga magrafəŋa seriya kà tay a do. ⁴⁸ Maslaŋa ya ti àwayay nu do, àgəskabu pakama goro do ni ti, seriya aməgəs naŋ : ka mandav ga duniya atəgəs naŋ àna seriya ti àna pakama goro ya nədəm ni dek. ⁴⁹ Ay ma goro ya nədəm dek ni ti nu nədəm àna ahàr goro goroani do. Pakama goro ya nəhi ana mis akaba ya nəcahi ana mis ni ti Baba goro àslərbiyu nu ga məhiani ana tay. ⁵⁰ Iy nəsəra, pakama ga Baba goro ya àhi ana mis ni ti, tamal təgəskabá ti nday təbu àna *sifa ya àndav day-day do ni àndava. Pakama goro ya nədəm ni, nədəm ti akada ga Baba ya àhu nəhi ana mis ni. »

Yezu abari asak ana ndam madəbay naŋ ni

13 Àgəjəni vad bəlaŋ ga mara magray wuməri ga *Pak ti, Yezu àsəra sarta gayaŋ ga masləkana a duniya ba ga moroni afa ga Bəŋani ènjia. Yezu àwaya ndam gayaŋ ya tadəbay naŋ a duniya bu na dal-dal, nahkay ku ka ya ti ara amət ni àmbrəŋ mawayay tay do. ² Yezu akaba ndam madəbay naŋ ni təbu təzum zlam ga mələkarawa. Ka sarta gani nani *Seteni àvia majalay ahàr ana Zədas wur ga Simu Iskariyot ga məsəkumoru Yezu a àndava. ³ Yezu ti àsəra Melefit àvia njəda ga məgur zlam a dek. Àsəra naŋ àsləkabiya afa ge Melefit a, amaŋgoru afa gani daya. ⁴ Àsəra nahkay ti ècikfiŋa kà zlam məzumani na cəkwađ, àzakaba mugudi gayaŋ na mək àzay azana nahaŋ, àwəlvu àna naŋ dərkəd. ⁵ Eslini àcahviyu yam e hijid vu, ànjeki

ka məbari asak ana ndam madəbay naŋ ni mək atəmadkia yam na ka asak gatay na àna azana ya àwəlvu àna naŋ na.

⁶ Àra ènjikia ka Simu Piyer a ga məbari asak na ti, Simu Piyer nakəŋ àhi ahkado : « Nak ti kabaru asak aw, Bay goro ! » ⁷ Eslini Yezu àhəŋgrifəŋ, àhi : « Nihi ti ere ye ti nu nagraŋ ni kəsərkaba faŋ do, akəsərkaba ti kama kwa. » ⁸ Piyer àhi : « Day-day nawayay ti nak kàbaru asak do. » Yezu àhi : « Tamal nàbaruk ndo ni ti nak mis goro do. » ⁹ Simu Piyer nakəŋ àhi : « Tamal nahkay ti kàbaru asak ciliŋ ba : baru ahar akaba ahàr daya, Bay goro ni. » ¹⁰ Yezu àhi : « Maslaŋa ya àbara ni ti [abaray asak ciliŋ do ni ti] àbaray vu gayaŋ va do, adaba vu gayaŋ ni dek ègia njələtana. Lekələm ti kigəma njələtana, ay ti lekələm dekeni do. » ¹¹ Yezu àhi ana tay « Lekələm dek njələta do » ni ti adaba àsəra maslaŋa ya ti ara asəkumoru naŋ na àndava.

¹² Yezu nakəŋ àra èndeveriŋa məbari asak ana tay a ti, àzay mugudi gayaŋ ni, àfakabu mək àŋga ka mələŋ ga zlam məzumani na. Eslini àhi ana tay ahkado : « Ere ye ti nəgri ana kəli ni ti kəsəruma waw ? » ¹³ Lekələm kəbum kazalum nu “Məsi, Bay geli” ti, nani ti jiri gekəli, adaba nu Məsi gekəli, nu Bay gekəli edediŋ. ¹⁴ Ay nu Məsi gekəli, Bay gekəli ni tekeđi nàbaria asak ana kəli a ti, ahàr àdèm e kidiŋ gekəli bu ni ti maslaŋa nahaŋ məbari asak ana maslaŋa nahaŋ. Njumki kwa kani, kəgrumoru kama kama. ¹⁵ Ere ye ti nəgri ana kəli kani ni ti nədəfiki divi ana kəli : grumi ana mis akada goro ya nəgri ana kəli ni. ¹⁶ Nəhi ana kəli nahəma, maslaŋa ya agri təwi ana mis ni ti àtam bay ya ti naŋ agri təwi ni do. Maslaŋa ya təslər naŋ ni ti àtam bay ya ti àslər naŋ ni do. ¹⁷ Nihi kəsəruma nahkay nahəma, grum təwi akada ya nədəfiki ana kəli kani ni. Tamal kəgrum nahkay ti akəmərumbu. »

¹⁸ Yezu àhi ana tay keti : « Ma goro ya nədəm ni ti nədəmki ke kəli, lekələm dekeni do, adaba nəsəra ndam goro ya nədaba tay a na. Àbu məbəkiani a Waki-ta ge Melefit ni bu nahkay hi : “Maslaŋa ya ti məbu məzumkabu zlam kələvadani ni àmbatuvu ahàr va.” †† Ahàr àdèm pakama nani agravu kwa. ¹⁹ Wudaka ere gani ara agravu ti nəhivù ana kəli. Nəhiva ana kəli a ti, ka ya ti ere gani amagravu ni ti akəsərumki nu gani, nu nəbu. ²⁰ Nəhi ana kəli nahəma, maslaŋa ya ti àgəskabá maslaŋa ya ti nəslər naŋ na ti àgəskabá nu nuana daya. Maslaŋa ya ti àgəskabá nu a ni ti àgəskabá Bay ya ti àslərbiyu nu na daya. »

Yezu adəmki ma ka maslaŋa ya ti ara asəkumoru naŋ ni

(Meciye 26.20-25 ; Mark 14.17-21 ; Lək 22.21-23)

²¹ Yezu àra àdəma ma nahkay ti bəruv àtikaba. Àdèm : « Nəhi ana kəli nahəma, biliŋ gekəli aməsəkumoru nu. » ²² Ndam madəbay naŋ ni tàra ticia ma gayaŋ na ti tàmənjavu e eri vu e eri vu, tədəm : « Adəmki ma hini ti àki ka way ? » ²³ Eslini bəlaŋ e kidiŋ ga ndam *madəbay Yezu ni bu, naŋ ya ti Yezu awayay naŋ kayani ni, naŋ àbu prid kà gəvay ga Yezu.

† Izayi 6.9-10.

†† Limis 41.10.

²⁴ Nahkay Simu Piyer àdadi ahàr, awayay ti mîhindifiŋa slimi ga maslaŋa nana kà Yezu a. ²⁵ Naŋ ya ti Yezu awayay naŋ kayani ni àra àsəra ere ye ti Piyer awayay ahi na ti, àzoru ahàr gayaŋ gwar ka məbəruf ga Yezu mək èhindifiŋa kà Yezu a, àhi : « Maslaŋa gani nani ti way, Bay goro ? » ²⁶ Yezu àhəŋgrifəŋ, àhi : « Maslaŋa ya ti anasaya vaŋgwala, anahəndakiaya eli a, anəvi ni ti, nani naŋ gani. » Àra àdəma nahkay ti àhəndakiaya eli a ka vaŋgwala na mək àvi ana Zədas wur ga Simu Iskariyot. ²⁷ Zədas nakəŋ àra àza vaŋgwala na ti *Seteni àhuriviyu həya. Nahkay Yezu àhi : « Təwi gayak ya kara kagraŋ ni ti gray weceweci. »

²⁸ E kidiŋ gatay ya təzum zlam ni bu ni maslaŋa ya ti àsər Yezu àhi ma gani ana Zədas kamam ni ti àbi, si Zədas Zədasani cilij. ²⁹ Zədas ti naŋ bay məgəsi siŋgu ana tay, nahkay ti mis ndahaŋ e kidiŋ ga ndam madəbay Yezu ni bu təhi ana ahàr bi Yezu àhi ana Zədas mōru məsəkumbiya zlam ga magray wuməri a, ahkay do ni bi àhi mōru məvi zlam ana ndam talaga. ³⁰ Ay Zədas àra àza vaŋgwala na ti àhəraya e mite va həya. Sarta gani nani ti məlavaf.

Divi məweni ga Yezu ya adəfiki ana ndam gayaŋ ni

³¹ Zədas nakəŋ àra àsləka ti Yezu àhi ana nday ndahaŋ ni ahkado : « Nu *Wur ge Mis nahəma, nihi ti sarta goro ènjia, mis atəsər nu gədakani, atazləbay nu. Nahkay azuhva nu ti mis atəsər Melefit day naŋ gədakani, atazləbay naŋ. ³² [Mis atəsər Melefit naŋ gədakani atazləbay naŋ] nahkay ti, Melefit Melefiteni àna ahàr gayaŋ day ara agray ti mis təsər nu Wur ge Mis ti nu gədakani, ara agray ti təzləbay nu. Ara agray nahkay wudak.

³³ « Bəza goro ni, nara nəmbərbu kəli wudak, sarta goro àvu kay va bi. Anasləka ti, akədəbum məlaŋ goro. Ay ma goro ya nəhi ana ndam *Zəde ni ti nəhi ana kəli daya : Məlaŋ goro ya anoru ni ti lekələm ekinjəmiyu koksah. ³⁴ Nihi nahəma nədəfiki divi məweni ana kəli, ahàr àdəm kəgrum kwa. Divi gani nihi : wayumvu. Nawayay kəli, nahkay ahàr àdəm lekələm day wayumvu akada goro ya nəwayay kəli ni. ³⁵ Tamal kawayumvu nahkay ti, mis dek atəsər lekələm ndam madəbay nu. »

Yezu àhi ana Piyer : « Akədəm kəsər nu do »

(Meciye 26.31-35 ; Mark 14.27-31 ; Lək 22.31-34)

³⁶ Eslini Simu Piyer àhi ahkado : « Kara kakoru eley, Bay goro ? » Yezu àhəŋgrifəŋ, àhi : « Məlaŋ goro ya nara nakoru ni ti, kisliki madəboru nu nihi koksah. Ay kama kama ti akadəboru nu. » ³⁷ Piyer àhi : « Bay goro, ku takaf nu azuhva nak nəŋgu ni nəgəskabu. Nahkay ti nisliki madəboru kur nihi koksah ti kamam ? » ³⁸ Yezu àhi : « Kədəm ku takaf kur azuhva nu nəŋgu ni kəgəskabu ti edediŋ aw ? Nəhuk nahəma : wudaka agwazl azlah ti akədəm sak mahkər kəsər nu do timey ! »

Yezu ti naŋ divi ga moroni afa ge Melefit

14 Yezu àhi ma ana ndam madəbay naŋ ni keti, àhi ana tay ahkado : « Araŋa àhəli ahàr ana kəli ba. Fumki ahàr ke Melefit ; fumku ahàr daya. ² Afa ga Baba goro ti məlaŋ àbiyu kay. Nəhia ana kəli a nakoru nəsləmativù məlaŋ ana kəli. Tamal məlaŋ ni aləbiyu bi ti, akal nəhi ana kəli ndo waw ? ³ Ka ya ti anəsləmativabiya məlaŋ na ana kəli a ni ti anaŋga afa gekəli a, anəhəloru kəli afa goro, ti lekələm kəŋjəhadum ka məlaŋ goro ya nanjəhad ni bilegeni. ⁴ Məlaŋ goro ya nakoru ni ti, lekələm kəsəruma divi gana àndava. » ⁵ Tumas àhi : « Bay goro, məlaŋ ya kakoru ni tekefi məsər do ni ti, məsər divi gani ti ahəmamam ? » ⁶ Yezu àhi ahkado : « Divi, jiri, sifa ti nu gani. Maslaŋa àbi akoru afa ga Baba àna divi nahaŋ bi, si àna nu kwa.

⁷ Tamal kəsəruma nu a ti akal kəsərura Baba daya. Ay nihi nəŋgu kəsəruma naŋ a, kipurəma naŋ a àndava. »

⁸ Eslini Filip àhi : « Bay goro, dəfiki Bəbuk ana leli ti, nahkay èslia geli a həya. » ⁹ Yezu àhi : « Nihi nəpəsa akaba kəli a ti, kəsər nu do kekileŋa waw, Filip ? Maslaŋa ya èpia nu a ti èpia Baba. Kəhu nədəfiki Baba ana kəli ti kamam ? ¹⁰ Nu nəbu akaba Baba akada mis bəlaŋ, Baba day naŋ àbu akaba nu akada mis bəlaŋ ti kəgəskabu do aw ? Ma goro ya nəhi ana kəli ni ti nəhi ana kəli àna ahàr goro goroani do. Agray təwi ti Baba naŋ ya àbu akaba nu akada mis bəlaŋani ni sawaŋ. Naŋ àbu agray təwi ti akada gayaŋ ya awayay ni. ¹¹ Gəsumuki ma goro ya nəhi ana kəli : “Nu nəbu akaba Baba akada mis bəlaŋ, Baba day naŋ àbu akaba nu akada mis bəlaŋ” ni. Ay ku tamal kəgəsumkabu ma hini ya nəhi ana kəli ni do nəŋgu ni, gəsumkabá ma gana azuhva təwi ya nəbu nagray na.

¹² « Nəhi ana kəli nahəma, maslaŋa ya ti àfəkua ahàr a ti amagraŋ təwi akada goro ya nəbu nagray ni. Maslaŋa gani nani amagraŋ təwi amatam goro ya nəbu nagray ni, adaba nəbu nasləka nakoru afa ga Baba. ¹³ Tamal kəsəruma lekələm ndam goro mək kihindəm zlam azuhva nani nahəma, anagraŋ. Anagraŋ nahkay ti adaba nawayay ti mis dek təzləbay Baba àna təwi goro ya nagray ni. ¹⁴ Nahkay tamal kihindəm fua zlam a adaba lekələm ndam goro ti anagraŋ. »

Yezu adəm aməsləribiyu Məsuf Njəlatani ana ndam gayaŋ

¹⁵ « Tamal kawayum nu ti akəgrum ere ye ti nəhi ana kəli grum ni. ¹⁶ Nahkay ti nu anahəŋgalay Baba mək aməsləribiyu Maslaŋa nahaŋ ana kəli ga məjənaki kəli, ti mənəhad akaba kəli ga kaŋgay-kaŋgayani. ¹⁷ Naŋ ti Məsuf Jireni. Ndam ga *duniya tisliki məgəskabu naŋ koksah, adaba tipi naŋ do, təsər naŋ do daya. Ay lekələm ti kəsəruma naŋ a àndava, adaba naŋ àbu akaba kəli, aməhuriviyu ana kəli a vu vu. ¹⁸ Anəmbərəŋ kəli ti kīgum bəza kuɗa do : anəŋgəkia ke kəli a. ¹⁹ Sarta àvu gəzit ti ndam ga *duniya etipi nu va do, lekələm ti ekipəm nu adaba nu nəbu àna sifa, lekələm day akələmbu àna sifa. ²⁰ Ka fat nani ti akəsərura nu nəbu

akaba Baba akada mis bəlanj, lekələm akaba nu, nu day akaba kəli akada mis bəlanj. ²¹ Maslaŋa ya ti ěcia ere ye ti nəhi ana kəli grum na, əmbrəŋ do agray ni ti, maslaŋa nani ti awayay nu edediŋ. Tamal mis awayay nu ti, Baba goro amawayay naŋ, nu day anawayay naŋ, anaŋgəzlivu aməsər nu. »

²² Eslini Zəd ěhindifiŋa ma. (Zəd ti naŋ nani Zədas Iskariyot do.) Āhi : « Bay goro, kəđəm akaŋgəzlivu ana leli ciliŋ, kəŋgəzlivu ana ndam ga duniya do ni ti ahə-mamam ? » ²³ Yezu əhəŋgrifəŋ, əhi : « Tamal mis awayay nu nahəma, aməgəskabu ere ye ti nəhi ana mis təgray ni. Nahkay ti Baba goro amawayay naŋ, mək leli ata Baba amara afa ga maslaŋa gani nana, amanjəhadkəbu akaba naŋ. ²⁴ Ay maslaŋa ya ti əwayay nu do ni ti əgəskabu ere ye ti nəhi ana mis təgray ni do. Ma ya ti nəhi ana kəli, kəbum kicəm ni ti ma ga ahər goro goroani do : ma ga Baba, Bay ya əsləribiyu nu ni. ²⁵ Ma hini ti nəhia ana kəli a ka ya ti nu nəbu akaba kəli na. ²⁶ Ay Maslaŋa ya ti Baba aməsləribiyu ana kəli ga məjənaki kəli ni ti, aməsləribiyu naŋ ti azuhva nu. Maslaŋa nani ti *Məsuf Njəlatani : naŋ gani amac-ahi zlam dek ana kəli, mək amagray ti kəsərumki ka zlam ya nəhi ana kəli ni dek.

²⁷ « Ere ye ti nəmbribu ana kəli ni ti manjəhad sulumani. Anagray ti kənjəhadum əna sulumani goro ya nəgri ana kəli ni. Nəgri sulum gani nani ana kəli ti akada ga ndam ga duniya ya tagray sulum ni do. Aŋg-waz əwər kəli ba, araŋa əhəli ahər ana kəli ba. ²⁸ Kicəma, nəhi ana kəli ahkado : “Nasləka, kələŋ gani anaŋ-ga afa gekəli a.” Tamal kawayum nu ti, nasləka ti akal kəmərvmu, adaba nakoru afa ga Baba. Baba ti ətam nu. ²⁹ Zlam gani ti əgravu faŋ ndo, ay nəhi ma gani ana kəli kwa nihi ti, adaba nawayay ti ka ya ti amagravu ni ti kəfumku ahər. ³⁰ Nihi ti nindeveriŋ ma goro ya nəhi ana kəli ni wudək, adaba bay magədavani ya agur duniya ni naŋ əbu ara. Maslaŋa gani nani ti ěslikə do, ³¹ ay naŋ əbu ara ti, ti ndam ga duniya təsər nu nawayay Baba akaba təsər nagray ere ye ti Baba əhu nəgray ni. Cikəmaba, məsləkuma ahalay a. »

Yezu azay mazavu ga məŋ ga zlam akaba ahar gani məbalani ni

15 « Məŋ ga zlam edediŋeni ti nu gani. † Bay ya əjav ni ti Baba. ² Ndam goro ti akada ahar ga məŋ ga zlam ni. Tamal ahar gani bəlanj ěwi bəza do ni ti Baba ekelfiŋa. Ay tamal ahar gani ěwi bəza ti Baba aslamalay əna məbafəŋana, awayay ti mīwikivə bəza. ³ Ma goro ya nəhi ana kəli ni ti əslamala kəli a, kigəma njəlatana. ⁴ Lekələm akaba nu ti migəma akada mis bəlanj a ; nahkay njəhaduma akaba nu a akada goro ya nanjəhad akaba kəli na. Ahar ga məŋgəhaf ti tamal əfəŋ kə məŋgəhaf ni bi nahəma, ahar gani nani ěwi bəza koksah. Lekələm day tamal kəfum kə nu bi nahəma, akəgrumu təwi koksah.

⁵ « Məŋgəhaf ti nu ; lekələm ti ahar gani. Maslaŋa ya ti naŋ əbu akaba nu, nu day nu nəbu akaba naŋ nahəma, maslaŋa gani nani agru təwi sulumani, naŋ akada

† Məŋ ga zlam ya Yezu ədəmki ma ni ti *viŋ.

ga ahar ga məŋgəhaf ya əfəŋ kə məŋ gani, ěwi bəza kay ni. Nəđəm nahkay ti adaba tamal nu nəkibu ke kəli bi ti kisləmki magray təwi koksah. ⁶ Tamal mis naŋ əbi akaba nu va bi ti, naŋ akada ahar ga məŋgəhaf ya təkelfiŋa tizligoya, ekəli ni. Ahar ga məŋgəhaf nday nani ti taŋgəskabu təbiyu a aku vu, aku azumaba ni. ⁷ Tamal lekələm kəbum akaba nu, kəbum kəgəsəmkabu ma goro nahəma, hindəm ere ye ti kawayum ni, nahkay Melefit aməvi ana kəli. ⁸ Ere ye ti agray ti mis təzləbaki Baba goro ni ti nihi : grum təwi kay akada ga ahar ga məŋgəhaf ya ěwi bəza kayani ni, nahkay mis təsər lekələm ndam madəbay nu edediŋ. ⁹ Baba awayay nu, nu day nawayay kəli akada gayaŋ ya awayay nu ni. Nawayay kəli nahkay ti, njəhaduma akaba nu a. ¹⁰ Nu ti nəbu nagray ere ye ti Baba əhu gray ni ; nahkay awayay nu, nu nanjəhad akaba naŋ. Nahkay day tamal lekələm kəgrum ere ye ti nəhi ana kəli grum ni ti nawayay kəli, kanjəhadum akaba nu.

¹¹ « Nəhi ana kəli nahkay ti, nawayay ti kəmərvmu akada goro ya nəmərvu ni. Nawayay ti kəmərvmu dal-dal, ti məmərani gani mīsliva ana kəli a vu va.

¹² Ere ye ti nəhi ana kəli grum ni ti nihi : Wayumvu akada goro ya nawayay kəli ni. ¹³ Tamal mis awayay zləbəba gayaŋ, əgəskabə ti təkəđ naŋ azuhva tay a nahəma, maslaŋa nani ti maslaŋa əbi awayay mis ətam gayaŋ ni bi. ¹⁴ Tamal lekələm kəgrum ere ye ti nəhi ana kəli grum ni ti, lekələm zləbəba goro. ¹⁵ Nəzalay kəli ndam məgru təwi va do, adaba bay magray təwi ti əsər ere ye ti bay ya naŋ agri təwi agray ni do. Nəzalay kəli ti zləbəba goro, adaba nəhia ere ye ti Baba goro əhu na dek ana kəli a. ¹⁶ Ngay lekələm kədumaba nu a ti kəhumi ana ahər ba. Nu nədaba kəli a sawaŋ. Nədaba kəli a ti ga məgrumu təwi nday hini : mara məgru zlam sulumani akada ga ahar ga məŋgəhaf ya ěwi bəza sulumani ni. Zlam gani nday nani sulumani ni ti nawayay tiŋi ba. Nahkay tamal kəsəruma lekələm ndam goro mək kihindəmfiŋa zlam kə Baba azuhva nani nahəma, Baba aməgri ana kəli. ¹⁷ Ere ye ti nəhi ana kəli grum ni ti nihi : Wayumvu. »

Ndam ga duniya tizirey Yezu akaba ndam madəbay naŋ ni

¹⁸ « Tamal ndam ga *duniya təbu tizirey kəli ti, səruma tizirey nu enji gekəli. ¹⁹ Tamal lekələm ndam ga duniya ti akal ndam ga duniya tawayay kəli, adaba tawayay ndam gatay. Ay lekələm ti ndam ga duniya do. Nu nədaba kəli a ti nədekaba kəli akaba ndam ga duniya ; nday gani tizirey kəli ti azuhva nani. ²⁰ Sərumki ka ma goro ya nəhi ana kəli : “Maslaŋa ya agri təwi ana mis ni ti ətam bay ya ti naŋ agri təwi ni do” ni. Tamal təgrua daliya ti atəgri daliya ana kəli daya. Tamal təgəsukia ma ti atəgəsiki ma ana kəli daya. ²¹ Atəgri zlam nday nani dek ana kəli ti azuhva lekələm ndam goro, adaba təsər Bay ya ti əsləribiyu nu ni do. ²² Tamal nəra ndo, nəhi ma ana tay ndo nahəma, akal nday ndam magudar zlam do. Ay ti nəra, nəhia ma ana tay a, nahkay nday ndam magudar zlam, atətəmfəŋa kə seriya koksah.

²³ « Maslaŋa ya ti ezirey nu ni ti maslaŋa gani nani ezirey Baba daya. ²⁴ Tamal nàgray zlam ya mis tàgray day-day do ni e kidiŋ gatay bu ndo ni ti, akal nday ndam magudar zlam do. Nihi ti tipia tɔwi goro ya nàgray na. Ay ku tipia nɔŋgu ni tɔbu tizirey nu, tɔbu tizirey Baba daya. ²⁵ Ay agravu nahkay ti, ti pakama ya àbu mɔbəkiani e *Divi gatay bu ni mǎgravu. Pakama gani nani ti nihi : “Tizirey nu masakani, day nɔgri arañja ana tay ndo.” †

²⁶ « Ay Məsuf ge jiri naŋ ya anəsləribiyu ana kɔli kwa afa ga Baba ni, amara ga mɔjənaki kɔli a. Amaslək-abiya kwa afa ga Baba eminjikia ke kɔli a ti amagrakua sedi a. ²⁷ Lekɔlɔm day akəgrumkua sedi a, adaba kwa ka mənjəki ge tɔwi goro lekɔlɔm kəbum akaba nu. »

16 « Nəhi ma gani ana kɔli ti adaba nawayay ti kə-fumku ahàr, kəmbərəŋum ba. ² Atagaraya kɔli a ahay ga *mahəŋgalavù Melefit ba. Ay atəgri ana kɔli nahkay ciliŋ do : sarta nahanə amara ; ka sarta gani nani ti maslaŋa ya ti amabazl kɔli ni ti aməhi ana ahàr agray ere ye ti Melefit awayay ni. ³ Atagray nahkay ti adaba təsər Baba do, təsər nu do daya. ⁴ Ay nəhi ma gani ana kɔli ti, adaba sarta gani eminjia ti akəsərunki ka ma gani, nəhia ana kɔli a àndava. Ma gani hini nəhi ana kɔli ka mənjəki ge tɔwi geli ndo, adaba nu nəbu akaba kɔli mba. »

Tɔwi ga Məsuf Njəlatani ya agray ni

⁵ Yezu àdəm keti : « Nihi ti nasləka, nakoru afa ga Bay ya ti àslərbiyu nu ni. Ay “Kəkoru eley” ti maslaŋa àbi ehindifua e kidiŋ gekɔli ba bi. ⁶ Ma hini ya nəhi ana kɔli ni ti àhəlia ahàr ana kɔli a. ⁷ Ay ma hini ya nəhi ana kɔli ni ti ma ge jiri : hojo nasləka, adaba tamal nasləka ndo ni ti, maslaŋa ya ti nɔdəm anəsləribiyu ana kɔli ga mɔjənaki kɔli ni ti amara do. Nahkay anasləka ti akəŋgətum zlam sulumani, adaba tamal nasləka ti anəsləribiyu naŋ ana kɔli. ⁸ Ka ya ti eminjia ni ti amədəfiaba zlam ana ndam ga *duniya ; zlam gani nani ti ndam ga duniya təsərkaba lala do. Ere ye ti amədəfiaba ana tay a, awayay ti təsərkaba lala ni ti nihi : zlam magudarani ge mis, jiri ge Melefit, seriya ge Melefit. ⁹ Àki ka zlam magudarani ti amədəfiaba ana tay a nday tɔbu tagudar zlam, təsər do. Zlam gatay ya tagudar ni ti nihi : tɔfəku ahàr do. ¹⁰ Àki ke jiri ge Melefit ti amədəfiaba ana tay a təsər ma gani do. Ere ye ti adafaki Melefit naŋ jireni ni ti nihi : nasləka nakoru afa ga Baba, ekipəm nu e eri vu va do. ¹¹ Àki ka seriya ge Melefit ti amədəfiaba ana tay a təsər ma gani do. Ere ye ti adəfiki seriya ge Melefit ana tay ni ti nihi : bay magədavani ya agur duniya ni ti Melefit àgəsa naŋ àna seriya àndava.

¹² « Zlam àbu kay nawayay nəhikivu ana kɔli, ay ti nəhi ana kɔli do, adaba kisləmki məgəskabani faŋ do. ¹³ Məsuf ge jiri ni eminjia ti amədəfiki divi ge jiri ana kɔli, aməhiaba ma gana dek ana kɔli a. Ma ya ti aməhi ana kɔli ni ti ma ga ahàr gayaŋ gayaŋani do ; aməhi ana kɔli ni ti ma ya ti naŋ èci ni ciliŋ. Aməhi ere ye ti amagravu ni dek ana kɔli daya. ¹⁴ Amadafaki ahəmamam

nu gədakani ni, adaba emici ma goro mək aməhi ma gani ana kɔli. ¹⁵ Zlam ga Baba dek ti goro. Nɔdəm Məsuf ge jiri ni emici ma goro, aməhi ana kɔli ni ti azuhva nani. »

Ndam ga Yezu atəjalay ahàr, kələŋ gani atəmərnu

¹⁶ Yezu àhi ana tay keti : « Kama gəzit ti ekipəm nu do, ay kama gani gəzit ti ekipəm nu keti. » ¹⁷ Ndam madəbay naŋ ni tàra ticia ma gayaŋ na ti ndahaŋ e kidiŋ gatay bu tɔdəm : « Àdəm : “Kama gəzit ti ekipəm nu do, ay kama gani gəzit ti ekipəm nu keti” akaba àdəm : “Nasləka nakoru afa ga Baba” ti, àdəm nahkay ti ahəmamam ? » ¹⁸ Tɔdəm : « Ma gayaŋ ya àdəm “Kama gəzit” ni ti awayay adəmvaba mam ? Leli miçiaba ma gana do. » ¹⁹ Yezu àra àsəra tawayay tihindifiŋa ma na ti àhi ana tay ahkado : « Ma goro ya nəhi ana kɔli : “Kama gəzit ti ekipəm nu do, ay kama gani gəzit ti ekipəm nu keti” ni ti, kəbum kazlapumki e kidiŋ gekɔli bu. ²⁰ Nəhi ana kɔli nahəma, lekɔlɔm ti ekitəwəm, akandavum kufa, ay ndam ga *duniya ti ni atəmərnu. Akəgrum daliya, ay daliya gekɔli ni amandav, mək akəmərnu. »

²¹ « Nazay mazavu gani : akəgrum daliya akada ga wal a huɔ awayay ewi wur ni. Wal ni agray daliya adaba sarta gayaŋ ènjia. Emiweya wur na ti àjalaki ahàr ka daliya gayaŋ ya àgray ni va do ; amərnu adaba èweya mis a duniya va. ²² Nihi ti lekɔlɔm day kəbum kəgrum daliya nahkay. Ay enipi kɔli keti : ka sarta gani nani ti akəmərnu ; maslaŋa àbi amacafəŋa kɔli kà məmər-vani nana bi.

²³ « Ka fat gani nani ti pakama àbi ekihindəmfiua bi. Nəhi ana kɔli nahəma, tamal kəsəruma lekɔlɔm ndam goro a mək kihindəmfiŋa zlam kà Baba azuhva nani nahəma, Baba aməvi ana kɔli. ²⁴ Kekileŋa ka ya ti kihindəmfiŋa zlam kà Baba ni ti ŋgay lekɔlɔm ndam goro ti kəhumi faŋ ndo. Hindəmfiŋa ; tamal kihindəmfiŋa nahkay ti akəŋgətum mək akəmərnu dal-dal, arañja amacafəŋa kɔli kà məmərvana do. »

Yezu èyefiŋa kà duniya àndava

²⁵ « Nəhi ma gani dek ana kɔli ti àna ma *gozogul. Ay sarta àbu ara ti anəhi ma ana kɔli nahkay va do. Ka sarta gani nani ti anədəmki ma ka Baba vay-vay. ²⁶ Ka fat nani ti ekihindəmfiŋa zlam kà Baba adaba lekɔlɔm ndam goro. Ŋgay anahəŋgali naŋ ana kɔli ti nɔdəm do, ²⁷ adaba naŋ naŋani àna ahàr gayaŋ awayay kɔli. Awayay kɔli ti adaba lekɔlɔm kəbum kawayayum nu, kəgəsunkabá nasləkabiya afa gayaŋ a. ²⁸ Ededfiŋ nasləkabiya afa ga Baba, nàra a duniya va, ay nihi ti nasləka a duniya ba, naŋgoru afa ga Baba. »

²⁹ Eslini ndam madəbay naŋ ni tɔhi ahkado : « Nihi kəbu kazlapi ana leli vay-vay, kəhi ma gozogul ana leli va do. ³⁰ Nihi ti məsəra nak kəsəra zlam a dek, nahkay ahàr àdəm mihindifəka ma do, adaba kəsəra ere ye ti mawayay məhuk na àndava. Ègia nahkay ti leli məfəkuk ahàr, məgəskabá kəsəkabiya afa ge Melefit a. » ³¹ Yezu àhi ana tay : « Nihi ti kəfumku ahàr ededfiŋ

† Limis 35.19 ; 69.5.

aw ? ³² Sarta amara, nihi ti ènjia àndava : ka sarta gani nani ti ekidèmvu kway-kwayay, ku way way do amaslèka zlam gayaŋ a ; lekùlùm dek akèmbumbu nu, nu bəlaŋ ka ahàr goro. Ay ti nu bəlaŋ ka ahàr goro do, adaba Baba naŋ àbu akaba nu. ³³ Nəhi ma gani hini ana kùli ti, nawayay ti araŋa àhəli ahàr ana kùli ba, adaba lekùlùm kəbum akaba nu akada mis bəlaŋ. Nihi a duniya bu ni ti atəgri daliya ana kùli, ay zum njəda, adaba nu ti nēyefiŋa kà duniya àndava. »

Yezu ahəŋgali Melefiti ana ndam madəbay naŋ ni

17 Yezu àra àdəma ma nana nahkay ti àmənju e melefiti vu, àdəm : « Bəba goro ni, sarta ènjia. Gray ti mis dek təsər Wur gayak ti naŋ gədakani ; nahkay ti atəsər nak gədakani azuhva Wur gayak ni. ² Kəvia njəda ana Wur gayak ga məgur mis a dek, ti məvi *sifa ya àndav day-day do ni ana nday ya ti kəbi tay a ahar vu ni dek. ³ Sifa ya àndav day-day do ni ti nihi : təsər kur, nak bəlaŋ, nak Melefiti edediŋ edediŋeni, təsər Yezu *Krist naŋ ya kəslərbuyu ni daya. ⁴ Nəgra təwi ya kəhu nəgray ka hađ na dek àndava ; təwi goro gani nani àdəfikia ana mis a nak gədakana. ⁵ Ahaslani wudaka kəgraya məlaŋ a nahəma, nu nəbu akaba kur a məlaŋ gədakani masladani bu : nihi day həŋguriyu nu a məlaŋ gani nani vu keti ti. ⁶ Kàdaba mis a duniya ba, kəbua tay a ahàr va. Nihi ti nədəfikia kur ana tay a, təsəra kur a àndava. Ahaslani ti nday a ahar bu afa gayak, ay nihi ti kəbua tay a ahar va, mək təgəsukkia ma. ⁷ Nihi ti təsəra zlam ya nu nəbu àna naŋ ni dek ti nak kəbu tay a ahar vu edediŋ, ⁸ adaba nəhia pakama gayak ya kəhu nəhi ana tay na dek ana tay a. Pakama gayak gani nani ti təgəskabá : təsəra nəsləkabiya ti afa gayak, əslərbuyu nu ti nak edediŋ.

⁹ « Nahəŋgali kur ana tay. Nahəŋgali kur ana mis ga *duniya do, nahəŋgali kur ana ndam ya ti kəbu tay a ahar vu ni ciliŋ, adaba nday ti ndam gayak. ¹⁰ Zlam goro dek ti gayak, zlam gayak dek day goro ; nahkay mis təsəra nu gədakani azuhva nday ya ti kəbu tay a ahar vu na. ¹¹ Kama kama ti nu anələbi a duniya bu bi, anasləka anoru afa gayak, ay nday ti atanjəhad a duniya ni bu. Bəba goro ni, nak njələta ; fi ahàr ana tay àna njəda gayak. Njəda gani nani ti nak kəvu. Fi ahàr ana tay ti tigi akada mis bəlaŋ akada geli ata nak leli məbu bəlaŋani ni. ¹² Kəvua njəda gayak a ; nahkay ka ya ti nəbu akaba tay ni ti, nəfia ahàr ana tay àna njəda gani nana. Nəbia slimi ana tay a, ku mis bəlaŋ gatay èji ndo, si maslaŋa ya ti ahàr àdəm ejiji ni kwa. Gayaŋ ya èjiji ni ti, ti pakama ya àbu məbəkiani a Wakita gayak ni bu ni məgravu.

¹³ « Nihi ti nasləka nakoru afa gayak. Nu nəbu nəhuk ma hini a duniya bu ni ti, nawayay ti nday təmərnu dal-dal azuhva nu, ti məmərani gani misliva ana tay a vu va. ¹⁴ Nəhia pakama gayak a dek ana tay a mək təgəskabá. Nahkay ndam ga duniya təbu tizirey tay adaba nday ndam ga duniya do, akada goro ya nu mis ga duniya do ni. ¹⁵ Nahəŋgalay kur ti ga məhələba tay a duniya ba do. Nahəŋgalay kur ti, ti kəhəŋgafəŋa tay kə *Seteni a. ¹⁶ Nday ti ndam ga duniya do, akada goro ya

nu mis ga duniya do ni. ¹⁷ Gray ti tigi ndam gayak *njələtani àna jiri gayak. Jiri gayak ti ma ge jiri ya nəhi ana tay ni. ¹⁸ Nak kəslərbuyu nu a duniya vu, nahkay nu day nəsləroru tay a duniya vu. ¹⁹ Nu mis gayak njələtani, nahkay nday day etigi ndam gayak njələtani. Tigi ndam gayak njələtani ti àna pakama gayak jireni ya nəhi ana tay ni.

²⁰ « Nahəŋgali kur ana tay ciliŋ do ; nahəŋgali kur ana nday ya ti atəgəskabu pakama gatay ya atəhi ana tay ni, mək atəfəku ahàr ni daya. ²¹ Bəba goro ni, nawayay ti mis ya təfəku ahàr ni dek tigi akada mis bəlaŋ, akada nak kəbu akaba nu, nu day nəbu akaba kur akada mis bəlaŋ ni. Nawayay ti nday day tigi akaba leli akada mis bəlaŋ ; nahkay ti ndam ga duniya atəsər nak kəslərbuyu nu. ²² Nak kəgray ti mis dek təsər nu gədakani ; nahkay nu day nəgray ti mis təsər ndam ya tadəbay nu ni nday gəđakani akada goro ni. Nəgray nahkay ti, nawayay ti tigi akada mis bəlaŋ akada geli ya leli məbu bəlaŋani ni. ²³ Nu ti nəbu akaba tay akada mis bəlaŋ ; nak day kəbu akaba nu akada mis bəlaŋ. Azuhva nani nday day etigi bəlaŋani akada geli ni. Eti-gia bəlaŋana ti ndam ga duniya atəsər nak kəslərbuyu nu, kawayay tay akada gayak ya ti kawayay nu ni.

²⁴ « Bəba goro ni, nawayay ti ndam ya kəbu tay a ahar vu ni ti nday day tōru ka məlaŋ goro ya nəbiyu ni. Nawayay ti tīpi nu, nu gədakani azuhva njəda gayak ya kəvu ni. Kəvu njəda gani nani ti adaba kwa kəgraya məlaŋ a faŋ ndo kəwaya nu a. ²⁵ Bəba goro ni, nak jireni. Ku tamal ndam ga duniya təsər kur do nəŋgu ni, nu nəsəra kur a ; ndam goro day təsəra nak kəslərbuyu nu. ²⁶ Nədəfikia njəda gayak ana tay a, anədəfikioru ana tay anəmbərəŋ do. Nawayay ti tawayavu akada gayak ya kawayay nu ni ; nahkay ananjəhad akaba tay akada mis bəlaŋ. »

Gəđakani ga ndam Zude təgəs Yezu

(Meciyə 26.47-56 ; Mark 14.43-50 ; Lək 22.47-53)

18 Yezu àra àdəma ma na nahkay ti təsləka, tōru akaba ndam madəbay naŋ ni ke ledi ga zalaka ya təzalay Sedroŋ ni. Eslini ti dini nahaŋ àbu, təhuriyu. ² Ay ti Zədas naŋ ya ti ara asəkumoru naŋ ni əsəra məlaŋ gani nana, adaba kəlavaf ata Yezu təbu təcəkalavu akaba ndam madəbay naŋ ni eslini. ³ Zədas nakəŋ àdi kama ana ndam sləwja akaba ana nday ya ti tajəgay *ahay gədakani ge Melefiti ni. Ndam sləwja gani nani ti gəđakani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefiti ni təcəkalavu akaba ndam *Feriziyəŋ mək təsləroru tay. Tōru ti àna zlam ahar gatay, təhəla cəŋgel akaba vala-vala a ahar va daya. ⁴ Yezu əsəra ere ye ti amagrakivu na, nahkay nday nakəŋ tōru tinjəa wudak ti, àŋgwivabiyu ana tay a ma vu mək àhi ana tay ahkado : « Kəđəbum way ? » ⁵ Təhi ahkado : « Madəbay Yezu zal Nazaret ni. » Naŋ nakəŋ àhi ana tay : « Nu gani, nu hi. » Zədas naŋ ya ara asəkumoru Yezu ni naŋ àkibu ka tay. ⁶ Yezu àra àdəma « Nu gani, nu hi » ti tənŋoru aləŋ-aləŋ, tədəđ ka hađ. ⁷ Yezu àhi ana tay keti : « Kəđəbum way ? » Təhi ahkado : « Madəbay Yezu zal Nazaret ni. » ⁸ Eslini Yezu àhi ana

tay : « Nèhia ana kèli a “Nu gani, nu hi” a timey ! Tamal kədəbum ti nu nahəma, mbrənjum ndam goro hini tās-ləka. »

⁹ Ādəm nahkay ti, ti ma ya ti àhi ana Bənjani : « Bəba, ndam ya ti kəbu tay a ahar vu ni ku mis bəlanj gatay èjifua ndo » ni mǎgravu. ¹⁰ Maslalam àfənj ka Simu Piyer ; Simu Piyer nakənj àradaya fətah mək àsi ana bay məgri təwi ana gədakani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni, àsifənja slimi ga ahar ga daf a həndəf. Bay magray təwi nani ti slimi gani Malkus. ¹¹ Ay ti Yezu àhi ana Piyer : « Hənjguriyu maslalam gayak ni a ahay gani vu. Baba àdəm anəcakay daliya, ay ti kəhi ana ahər nəcakay ba waw ? »

Gəđákani ga ndam Zude takoru àna Yezu kè meleher ga Anna

¹² Eslini ndam slewja akaba gəđakani gatay ni akaba ndam *Zude ya tajəgay *ahay gəđakani ge Melefit ni təgəs Yezu, təwəlikabu ahar. ¹³ Tàra təwəlikabá ahar na ti təzoru naŋ afa ga Anna. Anna ti medim ga Kayif. Ka sarta gani nani ti Kayif gəđakani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit. ¹⁴ Maslaŋa ya àhi ana ndam Zude : « Hojo mis bəlanj məmət azuhva mis dek » ni ti, Kayif gani nani.

Piyer adəm naŋ àsər Yezu do

(Meciyə 26.69-70 ; Mark 14.66-68 ; Lək 22.55-57)

¹⁵ Simu Piyer nday ata maslaŋa nahaŋ ya naŋ day adəbay Yezu ni tādəboru Yezu. Bay madəbay Yezu nani ti gəđakani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni àsəra naŋ a lala. Nahkay təhuriyu ka ahar bəlanj akaba Yezu a dalaka ga ahay ga gəđakani ga ndam maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni vu. ¹⁶ Ay ti Piyer àhuriyu ndo, ècik kà mahay. Eslini bay madəbay Yezu ya ti gəđakani ga ndam maŋgalabakabu mis akaba Melefit àsəra naŋ a lala ni àhərkiaya ka wal ya ajəgay mahay na, àhi ma mək àziyu Piyer a dalaka ga ahay ni vu. ¹⁷ Wal ya ti ajəgay mahay ni àhi ana Piyer ahkado : « Nak day bəlanj ga ndam madəbay maslaŋa nani ni do waw ? » Eslini Piyer àhi : « Aha, nu bay madəbay naŋ do. »

¹⁸ Ndam ya tagray təwi eslini ni akaba nday ya ti tajəgay *ahay gəđakani ge Melefit ni aməd awər tay, tēbēfta aku a tēbu tənjaŋə. Piyer day àrəkivoru ka tay ànjafənj bilegeni.

Anna ehindifiŋa ma kà Yezu a

(Meciyə 26.59-66 ; Mark 14.55-64 ; Lək 22.66-71)

¹⁹ Eslini gəđakani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni èhindifiŋa ma kà Yezu a, àhi ahkado : « Ndam madəbay kur ti ndamam ? Kacahi mam ana mis ni mam ? » ²⁰ Yezu àhənjgrifənj, àhi : « Nèhia ma ana mis a dek vay-vay. Kəlavəd nəbu nəcahi zlam ana tay a ahay ga *mahənjgalavù Melefit bu akaba a dalaka ga *ahay gəđakani ge Melefit ni bu, ka məlanj ya ndam *Zude dek təcakalavu ni. Ma ya ti nədəm akal-akal ni ti àbi. ²¹ Kihindifua ma ti kamam ? Hindi ma

goro ti afa ga ndam ya ti nəhi ma ana tay ni. Nday ti təsəra ere ye ti nədəm na. »

²² Yezu àra àdəma nahkay ti bəlanj ga ndam ya tajəgay ahay gəđakani ge Melefit ni àdi barva kəba mək àhi : « Təhənjgrifənj kà ma ana gəđakani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ti nahkay aw ? »

²³ Yezu àhənjgrifənj, àhi : « Tamal nəgudara ma ti dəfaya ma ya ti nəgudar na. Ay tamal ma goro ya nədəm ni ma ge jiri ti kədu barva ti kamam ? » ²⁴ Kəlanj gani Anna àdəm təzoru naŋ afa ga Kayif gəđakani ga ndam maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni. Nahkay təzoru naŋ ahar məwəlikabani afa ga Kayif nakənj.

Piyer adəm keti naŋ àsər Yezu do

(Meciyə 26.71-75 ; Mark 14.69-72 ; Lək 22.58-62)

²⁵ Ka ya ti Simu Piyer naŋ àbu anjaŋənj ka aku ni kekileŋa ni ti təhi ahkado : « Nak day bəlanj ga ndam madəbay maslaŋa hini do waw ? » Ay ti Piyer àdəm : « Aha, nəbi nadəbay naŋ bi. » ²⁶ Zal nahaŋ naŋ àbu eslini, naŋ bay məgri təwi ana gəđakani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni. Maslaŋa gani nani ti Piyer àsifənja slimi a ti ana mis ge dini gayaŋ. Maslaŋa nani àhi ana Piyer ahkado : « Nipi kur kwa enekwiŋ e dini bu ata naŋ ti nak timey. » ²⁷ Ay ti Piyer àdəm keti : « Aha, nu do. » Eslini agwazl àzlah həya.

Yezu naŋ àbu kè meleher ge Pilet bay ga ndam Rom ni

(Meciyə 27.1-2, 11-14 ; Mark 15.1-5 ; Lək 23.1-5)

²⁸ Də àna zəzəeni nahəma, ndam *Zude təzay Yezu afa ga Kayif, tōru àna naŋ afa ge Pilet bay ga ndam *Rom ya agur had *Zude ni. Ay tōru tinjəa àna naŋ a ti ndam Zude tawayay məhuriyani a ahay vu afa ga bay ni ndo. Adaba tamal təhuriya ti tigi nday njełata do, tislili məzum zlam ga wuməri ga *Pak ni do. ²⁹ Nahkay bay *Pilet nakənj àhərkiaya ka tay e mite va, àhi ana tay ahkado : « Kàbəhadumki mirdim ka maslaŋa hini ti àgudar mam ? » ³⁰ Təhənjgrifənj, təhi : « Tamal ti àgudar zlam ndo ni ti akal məzəbiyu naŋ afa gayak ndo. »

³¹ Nday nakənj tàra tədəma nahkay ti Pilet àhi ana tay ahkado : « Zuma naŋ a, lekələm lekələmeni grumfənja seriya, akada ge seriya gekəli ya kəgrum na. » Ndam Zude ni təhənjgrifənj, təhi : « Leli nahəma, seriya ga makad mis ti tēvi divi gani ana leli ga magrani ndo. » ³² Tədəm nahkay ti, ti ma ga Yezu ya àdəm amara məmət nahkay ni ti mǎgravu.

³³ Eslini Pilet ànjgoru a ahay vu, àzalay Yezu, èhindifiŋa ma, àhi : « Nak ti bay ga ndam Zude ededifənj aw ? »

³⁴ Yezu àhənjgrifənj, àhi : « Nak nakani kəjalay tək, day ti mis tēhuk aw ? » ³⁵ Pilet àhi : « Nu zal Zude aw ? »

Təzəbiyu kur afa goro ti ndam jiba gayak gayakani akaba gəđákani gekəli ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni do waw ? Kəgudar mam ? » ³⁶ Yezu àhənjgrifənj, àhi : « Nu bay, ay bay goro ti ga duniya hini do. Tamal bay goro ni ga duniya hini ti, akal ndam goro təkadva akaba ndam ya təgəsi nu ana ndam Zude na. Ay ti təgray nahkay ndo, adaba bay goro ni ga duniya hini do. » ³⁷ Pilet àhənjgrifənj, àhi : « Kədəm nahkay ti nak bay ededifənj aw ? » Yezu àhənjgrifənj, àhi :

« Nak kəďəm. Nu ti nàra a duniya va, tìwi nu ti, ti nēhi ma ge jiri ana mis. Ku way way do nañ mis ge jiri ti abi slimi ana ma goro ya nəďəm ni. »³⁸ Eslini Pilet àhi ahkado : « Jiri ti mən ga mam jiken mam ? »

Təďəm seriya àgəsa Yezu a, si takad nañ kwa
(Meciya 27.15-31 ; Mark 15.6-20 ; Lək 23.13-25)

Pilet nakəñ àra àhia ma ana Yezu a nahkay ti àhərki-aya ka ndam Zəde na e mite va keti. Àhi ana tay ahkado : « Nu ti nēdi ahàr ana zlam magudarani gayan ndo simiteni. ³⁹ Ay kəsəruma kilevi a wuməri ga *Pak bu ni ti nēbu nəfiaya zal dañgay ana kəli a bəlan. Nihi ti kawayum nəfiaya bay ga ndam *Zəde na ana kəli a waw ? »⁴⁰ Nday nakəñ tàra ticia ma ge Pilet na ti təzlah kay kay, təďəm : « Kàfaya maslaña nana ba, faya Barabas a sawaň ! » Barabas gani nani ti zal abra, àba-za mis a.

19 Eslini Pilet àhi ana ndam slewja gayan tázay Yezu, təzlab nañ àna kurupu. ² Tàra təzlabə nañ a ti ndam slewja ni təslapaya adak a hindigil-hindigil mək təfiviya a ahàr vu akada ga jaku ni. Təfikabu mugudi ndizeni ga bay daya. ³ Tàra tēbəkia zlam nday nana nahkay ti tēhəďakfəñbiyu, tēhi ahkado : « Mə-gruk sa, bay ga ndam *Zəde ! » Nday nakəñ tàra tēhia ma nahkay ti tēsi barva kəba kəba.

⁴ Eslini Pilet àhərkiaya ka ndam Zəde na e mite va keti, àhi ana tay : « Nihi nahəma, nara nəzibiyu nañ ana kəli e mite vu, ti kəsərüm nəñgət zlam magudarani gayan ga məwəlki nañ di ndo. »⁵ Mək Yezu nakəñ àhəraya e mite va àna adak ya ka ahàr na akaba àna mugudi ndizeni ya təfikabu na. Yezu àra àhəraya ti Pilet àhi ana tay : « Maslaña nakəñ nañ hi. »⁶ Gəďákani ga ndam *mañgalabakabu mis akaba Melefit ni akaba ndam gatay ni tàra tipia Yezu a ti təzlah kay kay, təďəm : « *Darfəñ nañ kà təndal ! Darfəñ nañ kà təndal ! » Pilet àhi ana tay ahkado : « Lekələm lekələmeni zuma nañ a ti kàdarumfəñ ka təndal gani. Nu ti nəñgət zlam magudarani gayan ga məwəlki nañ di ndo. »⁷ Ndam Zəde ni tēhəñgrifəñ, tēhi : « Melefit àvia divi ana leli ndam Zəde a, ahàr àďəm tākad nañ, adaba azay ahàr gayan àďəm nañ Wur ge Melefit. »⁸ Pilet àra ècia ma gatay na ti àgra aňgwaz a dal-dal, ⁹ àñgwiya a ahay vu keti, àhi ana Yezu : « Nak kəsləkabiya ti eley ? » Ay ti Yezu nañ te-te, àhəñgrifəñ ndo. ¹⁰ Pilet àhi : « Kəhu ma do ? Nisliki məmbrəñ kur, nisliki *madarfəñ kur kà təndal ti kəsər do waw ? »¹¹ Yezu àhəñgrifəñ, àhi : « Kisliki məgru araña do, si tamal Melefit àvuka divi gana kwa. Nahkay ti maslaña ya ti àgəsukbiyu nu ni àgudara zlam a àtama gayak na. »

¹² Yezu àra àďəma nahkay ti Pilet nakəñ àďəbay divi ga məmbrəñ nañ. Ay ndam Zəde ni təzlah, tēhi : « Tamal kəmbərəña maslaña hina ti kàďafakia kawayay *Sezar do, adaba ku way way do azay ahàr gayan aďəm nañ bay ti maslaña gani nani ezirey Sezar. »

¹³ Pilet nakəñ àra ècia ma ge mis na ti àzəbiyu Yezu e mite vu mək ànjəhad ka məlan magray seriya ni. Məlan gani nani ti maslamalani lala àna akur, təzalay àna ma *Hebri ti « Gabata. »

¹⁴ Vad gani nani ti vad ga maslamalakabu zlam ga wuməri ga *Pak ; fat agray wis wudak. Pilet nakəñ àhi ana ndam Zəde ni ahkado : « Bay gekəli nihi. »¹⁵ Nday nakəñ tàra ticia nahkay ti təzlah, təďəm : « Kada, kada, darfəñ nañ kà təndal ! » Eslini Pilet àhi ana tay ahkado : « Nàdarfəñ bay gekəli ni kà təndal aw ? » Gəďákani ga ndam mañgalabakabu mis akaba Melefit ni tēhəñgrifəñ, tēhi : « Bay geli nahañ àbi, si Sezar kwa. »¹⁶ Pilet àra ècia ma na nahkay ti àvi divi ana ndam slewja gayan ga madarfəñ Yezu kà təndal. Nahkay nday nakəñ tázay Yezu, təsləka àna nañ a.

Tadarfəñ Yezu kà təndal
(Meciya 27.32-44 ; Mark 15.21-32 ; Lək 23.26-43)

¹⁷ Ka ya ti tēbu takoru ni ti Yezu azay təndal ya ti takoru *tadarfəñ nañ ni àna ahar gayan gayani. Təhəraya a kəsa ni ba, tōru ka məlan nahañ ; məlan gani nani ti təzalay « Məlan ga Aslat ga Ahàr » ; àna ma *Hebri ti təzalay « Golgota. »¹⁸ Tōru tìnjəa eslina ti *tadarfəñ nañ kà təndal ni. Tadarfəña mis ndahañ a cə kà təndal ndahañ a daya : Yezu ti nañ e kidiñ gatay bu.

¹⁹ Pilet àďəm tēbəkia ma ka pələngaf, tadarfəñiyu kà təndal ga Yezu ni ti mis tìjəngəy, tēsər. Ma gani ya ti tēbəkia ni nahkay hi : « Yezu, zal Nazaret, Bay ga ndam *Zəde. »²⁰ Ma gani nani ti tēbəkia àna ma Hebri, àna ma Rom akaba àna ma Gres. Ndam Zəde kay tìjəngə ma gana, adaba məlan ya ti tadarfəñ Yezu kà təndal ni cifa akaba kəsa. ²¹ Gəďákani ga ndam *mañgalabakabu mis akaba Melefit ni tàra ticia ma gana ti tēhi ana Pilet ahkado : « "Nañ Bay ga ndam Zəde" ti kəbəkia ba. Ngulüm bəki : "Maslaña hini àďəm nañ Bay ga ndam Zəde" sawaň. »²² Ay Pilet nakəñ àhi ana tay ahkado : « Ere ye ti nēbəkia ni ti mənñəhad nahkay. »

²³ Ndam slewja ni tàra tadarfəña Yezu kà təndal na ti, tēhəl azana gayan ni, tēdekaba məlan fad, ku way way do e kidiñ gatay bu àñgəta bəlan. Tàza endəwi gayan a daya ; endəwi gani nani ti məďəməkani àfəñ bi, tēlə-maya zəbalana. ²⁴ Nahkay ndam slewja ni tēzlapay e kidiñ gatay bu, təďəm : « Məğəzleh endəwi hini ba ; ngulüm məgrumki ca-ca ti məsər way azum way. » Ndam slewja ni təgray nahkay ti, zlam ya àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit ni bu ni àgravu. Paka-ma gani nani ti nihi :

« Tēdekaba azana goro na e kidiñ gatay ba, mək təgrakia ca-ca ke endəwi goro a. † »

Ndam slewja ni təgray akada nani gani edediñ.

²⁵ Kà gəvay ga təndal ya ti tadarfəñ Yezu ni ti wál ndahañ tēbu micikeni. Wál nday nani ti nday hi : mən ga Yezu, wur ga mən ga mənani, Mari wál ga Kəlopas akaba Mari ga kəsa Magədala. ²⁶ Bay madəbay Yezu ya Yezu awayay nañ kayani ni nañ àbu kà gəvay ga mən ga Yezu daya. Yezu àra èpia tay a ti àhi ana mənani ni ahkado : « Mma, wur gayak ti nañ hini. »²⁷ Àra àhia ma ana mənana nahkay ti àhi ana bay madəbay nañ ni ahkado : « Muk ti nañ hini. » Kwa ka fat nani bay madəbay Yezu ni àzoru mən ga Yezu ni afa gayan ti mənñəhad afa gayan a.

† Limis 22.19.

Yezu amət

(Meciyə 27.45-56 ; Mark 15.33-41 ; Lək 23.44-49)

²⁸ Yezu àsəra àgra təwi gayarə na dek àndava. Àra àsəra nahkay ti àdəm ahkado : « Yam àkada nu a. » Àdəm nahkay ti, ti zlam ya àbu mabəkiani a Wakita ge Melefit bu ni mǎgravu. ²⁹ Mandaray nahanə àbu eslini mafəkadani akaba zum cecəwekeni. Tàra tici ma ga Yezu na ti tàzay zlam ya esikabu yam akada ga matala ni, tətəliyu a zum ni vu, tábahki ka aday mək tətəlik-abiyu kà pakama ana Yezu. ³⁰ Yezu àra àcaka zum cecəwekeni na ti àdəm ahkado : « Təwi goro dek àgrava àndava. » Àra àdəma nahkay ti àzəgad ahàr gəzak mək àmət.

Zal slewja nahanə àtəhad Yezu àna awasl

³¹ Vad gani nani ti hajəŋ gani vad mərəsabana, nahkay mis təbu təslamalavu. Vad mərəsabana gani nani ti àtama vad mərəsabana ndahanə na, nahkay ndam *Zude tawayay ti kisim ge mis ya ti *tadarfəŋ tay kà təndal ni tənjuhədfəŋjiyu kà təndal ni a vad mərəsabana ba ba. Nahkay tōru afa ge Pilet, təhi ahàr àdəm tēhebi asak ana tay ti tāmət weceweci, tēhəlfəŋə tay kà təndal na. ³² Nahkay Pilet àsləroru ndam slewja gayarə. Tàra tinjia ti tēhebi asak ni ana mis bəlanə gani ya tadarfəŋ narə kà təndal akaba Yezu ni, mək tēhebi ana narə ye cə ni. ³³ Tàra tərəkia ka Yezu a, tawayay tēhebi asak ti tēdi ahàr narə məmətani àndava, nahkay ti tēhebi asak ni ndo. ³⁴ Ay bəlanə e kidiŋ ga ndam slewja ni bu àtəhad Yezu àna awasl a jamaŋgay vu gək. Àra àtəhada narə a ti mimiz àŋgəzaya həya, yam day àŋgəzaya. ³⁵ Àgrakia sedi ka zlam gani nana ti, maslanə ya èpia ni. Àgrakia sedi a, pakama gayarə ya ti àdəm ni ti jiri edediŋ. Narə day àsəra pakama gayarə ya àdəm ni jiri edediŋ. Àdəm nahkay ti awayay ti lekələm day kəgəsumkabu pakama gani, kəfumki ahàr ka Yezu. ³⁶ Zlam gani nani àgravu ti, ti zlam ya àbu mabəkiani a Wakita ge Melefit ni bu ni mǎgravu. Pakama gani nani ti nihi : « Ku aslat ga vu gayarə tekeđi eteheb do. † » ³⁷ Àbu mabəkiani a Wakita ge Melefit ni bu nahkay hi keti : « Ndam ya ti tətəhad mis ni atamənjələŋ ka maslanə ya ti nday tətəhad ni. ‡ » Pakama gani nani day àgrava.

Təfiyu kisim ga Yezu e mindiviŋ vu

(Meciyə 27.57-61 ; Mark 15.42-47 ; Lək 23.50-56)

³⁸ Zal nahanə àbu slimi gani Zuzef, narə ga kəsa Erimete. Narə ti bay madəbay Yezu, ay adəbay narə akal-akal adaba aŋgwaz awərfəŋə narə kà ndam *Zude a. Yezu àra àməta ti Zuzef nakəŋ òru afa ge Pilet, èhindifiŋə divi ga mazay kisim ga Yezu na, mək Pilet àvi divi gani. Nahkay òru àzay kisim ga Yezu ni. ³⁹ Nikodem day òra ka məlanə gana. Nikodem ti narə ya ti a vad nahanə àrəkioru ka Yezu ga məlavəđ ni. Òru ti, àzay haf mebedeni gərgəri cə, bəlanə gani təzalay mir, nahanə ti

† Mənjay Limis 69.22. †† Mənjay Mahərana 12.46 ; Macalani 9.12 ; Limis 34.21. ‡ Zakari 12.10.

ni eləwes, àgray kilə kru kru mahkər. Haf gani nani ti mizi gani àbəlay. ⁴⁰ Tàra təzaya kisim na ti ata Zuzef nday ata Nikodem nakəŋ titədey àna gabaga ; ka ya ti təbu titədey nahəma, təbəki haf ni ke kisim ni hi hi. Wudaka ndam Zude tili mis ti tagray nahkay day. ⁴¹ Kà gəvay ga məlanə ya *tadarfəŋ Yezu kà təndal ni ti dini nahanə àbu eslini. E dini gani nani bu ni ti mindiviŋ nahanə àvu, tili nihi guhwa təfiyu kisim ga maslanə farə ndo. ⁴² Ka fat nani ti ndam Zude təbu təslamalavu ga vad *mərəsabana, nahkay ata Zuzef nday ata Nikodem nakəŋ təfiyu Yezu e mindiviŋ nani vu, adaba mindiviŋ ni driŋ do.

Ndam madəbay Yezu takoru kə mindiviŋ

(Meciyə 28.1-8 ; Mark 16.1-8 ; Lək 24.1-12)

20 Də ge miledə àna zuzəni a vad ye enjenjeni ga gosku nahəma, Mari ga kəsa Magədala òru ke mindiviŋ ni. Òru ènjəa ti àdi ahàr ana mindiviŋ ni bəŋə, èpi belim ni àləŋ ana mindiviŋ ni bi. ² Narə nakəŋ àra èpia belim ni àləŋ bi nahkay ti àcuhwakibiyu ka Simu Piyer nday ata bay madəbay Yezu ya Yezu awayay narə kay ni, àhi ana tay ahkado : « Ndaməŋə təzaba Bay geli na e mindiviŋ ni ba, məsər məlanə ya táfəkad ni do. »

³ Ata Piyer nday ata bay madəbay Yezu nahanə ni tàra ticia nahkay nahəma, təsləka təzay divi ga moroni ke mindiviŋ ni. ⁴ Nday cəni tacuhworu, ay bay madəbay Yezu nahanə ni àcuhway àtam Piyer, ènjiyu ke mindiviŋ ni enji gayarə. ⁵ Òru ènjəa ti àndəhad ahàr, àmənjiyu e mindiviŋ ni vu, èpi gabaga ni mabəhadani cilij, ay ti àhuriyu ndo. ⁶ Kələŋ gani Simu Piyer ti ni òru ènjəa ke mindiviŋ na ti àhuriyu həya, èpi gabaga ni mabəhadani duca, ⁷ azana ya ti titədi ahàr ana Yezu àna narə ni day mifedekabani ka məlanə nahanə, mabəhadani akaba gabaga ni do. ⁸ Eslini bay madəbay Yezu nahanə ya ènjiyu ke mindiviŋ enji ge Piyer ni àhuriyu bilegeni. Àra àhuriya ti èpi zlam ya ti àgravu ni, àsəra Yezu àŋgəba e kisim ba. ⁹ Àbu mabəkiani a Wakita ge Melefit bu, ahàr àdəm Yezu amət mək aŋgəba e kisim ba, ay kekilenə nday gani ticiaba pakama gana farə ndo. ¹⁰ Kələŋ gani ndam *madəbay Yezu nakəŋ təsləka, tōru a magam.

Yezu aŋgazlivu ana Mari ga kəsa Magədala

(Meciyə 28.9-10 ; Mark 16.9-11)

¹¹ Ka sarta gani nani Mari narə àbu kà gəvay ge mindiviŋ ni, etəwi. Narə àbu etəwi ti àndəhad ahàr, àmənjiyu e mindiviŋ ni vu, ¹² èpi *məslər ge Melefit cə mabəkabu azana bəđ-bəđani. Nday manjəhadani digəs-gəs ka məlanə ya táfəkad kisim ga Yezu ni ; bəlanə manjəhadani gwar ka məlanə ga ahàr, bəlanə gani ti ni gwar ka məlanə ga asak. ¹³ Eslini məslər ni tihindifiŋə ma, təhi ahkado : « Wal hini, kitəwi mam ? » Wal ni àhəŋgrifəŋə ana tay, àhi ana tay ahkado : « Ndaməŋə təzaba Bay goro e mindiviŋ ba, nəsər məlanə ya táfəkad ni do. »

¹⁴ Àra àdəma nahkay ti àmbatbiyu ma kələŋ, èpi Yezu narə jika, ay ti ŋgay Yezu ti àsər do. ¹⁵ Eslini Yezu àhi :

« Wal ni, kitəwi mam ? Kadəbay way ? » Wal ni àhi ana ahàr maslaña ya àhi ma ni ti bay ya agray təwi e dini bu ni. Nahkay àhi : « Maslaña goro, tamal nak kàzaba nañ a ti dəfuki mələñ gani, nakoru nazay. »¹⁶ Yezu àhi : « Mari. » Eslini Mari nakəñ àmbatkioru ma, àhi àna ma *Hebri : « Rabuni. » Awayay adəmvaba : « Məsi. »¹⁷ Yezu àhi : « Kàcafəña nu kà masləkana ba, adaba nəcəloru afa ga Baba fañ ndo. Nihi ti ru afa ga bəza ga mmawa ni, hi ana tay ahkado : “Nəcəloru afa ga Baba, nañ Bəñ gekəli daya. Nañ gani ti Melefit goro, Melefit gekəli daya.” »¹⁸ Mari ga kəsa Magədala nakəñ àra ècia ma ga Yezu na ti àrəkioru ka ndam madəbay Yezu ni, àhi ana tay ahkado : « Nipia Bay geli na. » Mək àñgəhadı ma ga Yezu ya àhi ni ana tay.

Yezu aŋgazlivu ana ndam madəbay nañ ni (Meciyə 28.16-20 ; Mark 16.14-18 ; Lək 24.36-49)

¹⁹ Ka fat ga ladi gani nani ga mələkarawa ti ndam *madəbay Yezu ni tənğasva a ahay ba mək təzləkkabá mahay a, adaba aŋgwaz awərfəña tay kà ndam *Zəde ndahañ na. Nday təbu maŋgasvani nahkay ti Yezu àhurkiviyyu ka tay, ècik jik e kidıñ gatay bu, àhi ana tay : « Melefit mığray ti araña àhəli ahàr ana kəli ba. »²⁰ Àra àhia ma ana tay a nahkay ti aŋgazli ahar gayan ni akaba jamaŋgay gayan ni ana tay. Nday nakəñ tàra tipia Bay geli na ti təmərva dal-dal. ²¹ Eslini Yezu àhi ana tay : « Melefit mığray ti araña àhəli ahàr ana kəli ba » keti. Mək àhi ana tay : « Melefit àslərbiyyu nu, nahkay nu day nəslər kəli akada gayan ya àslərbiyyu nu ni. »²² Àra adəma nahkay ti èviteki aməd gayan ka tay mək àhi ana tay : « Nəvia Məsuf Njəlatana ana kəli a : gəsumkabá nañ a. »²³ Ndam ya ti akəmbəŋumfəña zlam magudarani gatay na kà tay a ni ti, Melefit day aməmbərfəña kà tay a. Ay ndam ya ti akəmbəŋumfəña zlam magudarani gatay na kà tay a do ni ti, Melefit day aməmbərfəña kà tay a do. »

Yezu aŋgazlivu ana Tumas

²⁴ Tumas ti nañ bəlañ ga ndam *madəbay Yezu kru mahar cəeni ni, təzalay nañ Didim daya. Ka fat gani nani ya ti Yezu aŋgazlivu ana ndam madəbay nañ ndahañ ni ti Tumas nañ àkibu ka tay bi. ²⁵ Ndam madəbay Yezu ndahañ ni təhi ahkado : « Mipia Bay geli na. » Àra ècia ma gatay na ti àhi ana tay ahkado : « Nawayay nipi mələñ ga ahar ya tadar àna masarəñ ni, nawayay nətəliyyu weleher a mələñ gani vu. Nawayay nətəliyyu ahar a mələñ ga jamaŋgay ya tətəhad àna awasl ni vu. Tamal nəgray nahkay ndo ni ti nəgəskabu ma gekəli ni do. »

²⁶ Gosku sekw ka ahàr gani ndam madəbay Yezu ni təbu maŋgasvani a ahay bu keti, mahay məzləkkabani, Tumas day nañ àkibu ka tay. Yezu àrəkia ka tay a, ècik jik e kidıñ gatay bu, àhi ana tay ahkado : « Melefit mığray ti araña àhəli ahàr ana kəli ba. »²⁷ Eslini àhi ana Tumas nakəñ : « Mənjaki ka ahar goro ni, ti kətəliyyu weleher gayak ni. Təliyyu ahar gayak a jamaŋgay goro ni vu. Mbrəñ gejewi, fəku ahàr, gəskabá nañ-

gaba e kisim ba edediñ a. »²⁸ Eslini Tumas nakəñ àhi : « Nak Bay goro, nak Melefit goro. »²⁹ Yezu àhi : « Nak ti kípia nu a day kwa ti kəgəskabu nu nañgaba e kisim ni ba. Ndam ya ti təgəskabu nañgaba e kisim ba, tıpi nu ndo ni ti təmərva. »

Ere ye ti àzəkiyyu Zenj ga məbəki wakita hini ni

³⁰ Yezu ti àgra zlam magray ejep ndahañ a gərgəri kay kə meleher ga ndam madəbay nañ na. Ay ti təbi məbəkiani a wakita hini bu bi. ³¹ Zlam ya ti nəbəki ni ti, nawayay ti kəgəsumkabu Yezu ti nañ *Krist, nañ Wur ge Melefit. Tamal kəgəsumkabá ti Melefit aməvi *sifa ya àndav day-day do ni ana kəli adaba kəbum kəfumki ahàr ka Yezu palam.

Yezu aŋgazlivu ana ndam madəbay nañ ni e Gelili

21 Àra àgra vad a bal ka ahàr gana ti Yezu aŋgazlivu ana ndam madəbay nañ ni keti. Aŋgazlivu ana tay ti kà gəvay ga dəluv Tiberiyat. Zlam gani àgravu ti nahkay hi : ² ka sarta gani nani ndam *madəbay Yezu ata Simu Piyer, Tumas nañ ya təzalay nañ Didim ni, Natanayel ga kəsa Kana ga had *Gelili ni, bəza ge Zebede akaba ndam madəbay Yezu ndahañ cə təbu ka ahar bəlañ eslini. ³ Nday təbu eslini ti Simu Piyer àhi ana nday ndahañ ni : « Nakoru nəgəsbıyyu kilif. » Nday nakəñ təhi : « Leli day makoru. » Nahkay tòru təcəliyyu a *slalah ga yam vu, tadəboru kilif. Təndəhadki hundum ga məgəsani, ay ku kilif bəlañ tekeđi təgəs ndo. ⁴ Mələñ àra àsla ti ndam madəbay Yezu nakəñ tıpi Yezu nañ əbu jika ka dəñ-dəñ, ay ŋgay nañ ti təsər ndo. ⁵ Eslini Yezu àhi ana tay ahkado : « Ndam goro ni, zlam məzumani àfəñ kə kəli gəzit aw ? » Təhi : « Àbi. »⁶ Mək Yezu nakəñ àhi ana tay : « Təlumiyyu zəva gekəli ni gwar ka ahar ga daf. Nahkay ti akəgəsumaya kilif a. » Nday nakəñ tàra tətəliyya ti zəva ni àgəsa kilif a dal-dal. Tawayay tagəjahaya a slalah ga yam ni va, ay ti tisliki ndo. ⁷ Eslini bay madəbay Yezu ya ti Yezu awayay nañ kay ni àhi ana Piyer : « Hini ti Bay geli ci ni. »

Simu Piyer àra ècia ya təhi « Hini Bay geli » ni ti àfakəbiyyu endəwi gayan ya àzakaba ni, mək àdiyyu a yam ni vu cizliv. ⁸ Mələñ ya təgəsaya kilif a ni ti driñ driñ akaba dəñ-dəñ ni do, àgray ezewed bəlañ ciliñ, nahkay ndam madəbay Yezu ndahañ ni tàra àna slalah ga yam na gwar kà dəñ-dəñ na, tagəjahbiyyu zəva gatay ya akaba kilif dal-dalani ni. ⁹ Nday nakəñ tàra tinjia ka dəñ-dəñ na, təhəraya a slalah ga yam ni ba ni ti, tıpi aku ŋgulusa, kilif àki baca akaba *dipen. ¹⁰ Eslini Yezu àhi ana tay : « Dəguma àna kilif ya kəgəsumaya na. »

¹¹ Nahkay Simu Piyer àcəliyyu a slalah ga yam ni vu keti, àgəjahaya zəva na ka dəñ-dəñ a. Tàra tagəjahaya ti tədiviyyu ahàr ana kilif gədəkani diñ àna kru kru zlam mahar mahkər. Akaba nani dek zəva ni àtədkaba ndo. ¹² Yezu àhi ana tay : « Dəguma kəzumum zlam. » Ku maslaña bəlañ e kidıñ ga ndam madəbay nañ ni bu ŋgay « Nak way ? » ti tisliki məhiani ndo, adaba təsəra nañ Bay geli. ¹³ Eslini Yezu àra àzay dipen ni, àvi ana

tay, mək àvikivu kilif ni ana tay. ¹⁴ Kwa ga Yezu ya àng-gaba e kisim ba ni ti àngazlivu ana ndam madəbay naŋ ni sak mahkər àna hini.

Pakama ga Yezu ya ahi ana Piyer ni

¹⁵ Tàra tètuma zlam a ti Yezu àhi ana Simu Piyer ahkado : « Simu wur ge Zenj, kawayay nu kàtama nday hina waw ? » Piyer nakəŋ àhi : « Iy Bay goro, kəsəra nawayay kur. » Mək Yezu àhi : « Jəgay bəza təmbak goro ni. » ¹⁶ Yezu àhi ye cə : « Simu wur ge Zenj, kawayay nu aw ? » Piyer àhi : « Iy Bay goro, kəsəra nawayay kur. » Mək Yezu àhi : « Hətay təmbəmbak goro ni. » ¹⁷ Yezu àhi ya mahkər : « Simu wur ge Zenj, kawayay nu aw ? » Pakama ga Yezu ya àhi ana Piyer « Kawayay nu aw ? » ya mahkər ni ti àhəlia ahər ana Piyer a, nahkay àhi ana Yezu : « Bay goro ni, kəsəra zlam a dek ; kəsəra nèbu nawayay kur. » Eslini Yezu àhi : « Jəgay təmbəmbak goro ni. ¹⁸ Nəhuk nahəma, ka ya ti nak wur dagwa ni ti, nak nakani kəwəlvu àna maslpara, kòra ka məlaŋ ya ti kawayay na dek. Ay ka ya ti ekigia medewel a ni ti akəhəloru ahar agavəla, maslaŋa nahaŋ aməwəlvukvù maslpara gayak ni, mək amazuru kur ka məlaŋ ya nak akawayay moroni do ni. » ¹⁹ Yezu àdəm nahkay ti, awayay adafaki ahəma-mam Piyer amara məmət, mis atazləbay Melefit azuh-va məmət gayan ni. Yezu àra àhia ma nahkay ti àhi : « Dəbabiya nu. »

Pakama ga Yezu ya adəmki ka bay ya Yezu awayay naŋ kayani ni

²⁰ Eslini Piyer àmənjabiyu gwar kələŋ, mək èpi bay madəbay Yezu ya ti Yezu awayay naŋ kay ni. Naŋ ti naŋ ya ti a vad ya ti tètum zlam akaba Yezu ni ti àzoru ahər gayan gwar ka məbərur ga Yezu, àhi : « Bay geli, maslaŋa ya ara asəkumoru kur ni ti way ? » ni. ²¹ Piyer àra èpia naŋ a nahkay ti àhi ana Yezu ahkado : « Ay naŋ hini timey, Bay geli ? » ²² Yezu àhi : « Tamal nawayay ti mənjuhəd duk abivoru ana vad goro ya anaŋga ni ti, ma gani gayak mam ? Nak ti dəbabiya nu cilin. » ²³ Bəza ga mən geli ndahaŋ tàra ticia ma ga Yezu ya àdəm na ti, təbu tədəm e kidin gatay bu bay madəbay Yezu nani ti aməmət do. Ay ŋgay aməmət do ni ti Yezu àdəm ndo. Ma gayan ya àdəm ni ti nahkay hi : « Tamal nawayay ti mənjuhəd duk abivoru ana vad goro ya anaŋga ni ti, ma gani gayak mam ? Nak ti dəbabiya nu cilin. »

²⁴ Àbəki zlam nday hini ka wakita ti bay madəbay Yezu nani ; naŋ àbu agray sedi gani daya. Leli day məsəra sedi gayan ya agray ni ti sedi ge jiri.

²⁵ Yezu àgra zlam ndahaŋ a kay daya. Tamal təbəki ma gani bəlaŋ àna bəlaŋ ka wakita ti, amal wakita gani dal-dal àsabay. Nətamahay məlaŋ ga duniya ni dek àhəca ga mabəhadvana.

Tɔwi

Ere ye ti mɔdɔmki ke Tɔwi ga ndam asak ga Yezu ni

Maslaŋa ya ti ɔbɔki Tɔwi ga ndam asak ga Yezu ni ti ɔdafay slimi gayaŋ a wakita ni bu ndo. Ku tamal nahkay nɔŋgu ni, kwa ka mɔnjɔki gani ndam ga Yezu dek tɔsɔra ɔbɔki ti Lɔk bay ya tɔgrakabu tɔwi akaba Pol ni (2 Timote 4.11). Mɔsɔra, bay ya ti ɔbɔki Tɔwi ga ndam asak ga Yezu ni ti ɔbɔki Ma Mɔweni Sulumani ge Lɔk ni dayaŋ (Lɔk 1.1-4 ; Tɔwi 1.1).

A wakita ge tɔwi ga ndam asak ni bu ni ti Lɔk ɔŋgɔhad zlam ya ɔgravu ka sarta ya Melefit ɔzoya Yezu e melefit va ɔndava ni. ɔŋgɔhad mɔnjɔhad ga ndam ga Yezu ye enjenjeni ni : mɔnjɔhad gani nani ti adɔfiki mɔnjɔhad sulumani ana leli (mazavu gani 2.42-47 ; 4.32-36). ɔŋgɔhad ere ye ti Pol zal asak ga Yezu ɔgray ni ; nahkay ka ya ti mejeŋgey wakita ga Pol ni ti mɔsɔra mɔlaŋ ya tɔdɔmki ma na. Wakita ge tɔwi ga ndam asak ga Yezu ni awɔlka-bu Ma Mɔweni Sulumani ni akaba wakita ga ndam asak ga Yezu ya tɔbikioru ana mis ni, ti Wakita Mɔweni ge Melefit dek mɔgi wakita bɔlaŋ.

Ka 1.8 ti Yezu ɔhi ana ndam gayaŋ ni : « Akɔgrumkua sedi a Zerɔzalem, ka had Zɔde, ka had Samari, ku kɛ sliri ga mɔlaŋ a dek. » Ma hini adɔfiki ana leli ahɔmamam Lɔk ɔslamalakabu wakita ni : ka mɔnjɔki gani ɔŋgɔhad zlam ya ɔgravu a Zerɔzalem ni (1-7), mɔk ɔŋgɔhad zlam ya ɔgravu ka had Zɔde akaba ka had Samari ni (8-12) ; kɔlaŋ gani ɔŋgɔhad zlam ya ɔgravu ka had driŋ-driŋeni ni (13-28).

Lɔk ɔŋgɔhad pakama ndahaŋ ya ndam asak ga Yezu tɔhi ana mis ni (mazavu gani 2.14-36 ; 10.34-43) ; nahkay adɔfay ahɔmamam mɔhi Ma Mɔweni Sulumani ana mis ni. Lɔk ɔŋgɔhad ma ga vu ga ndam asak ga Yezu ya tɔdɔm kɛ meleher ga ndam ge seriya ni (mazavu gani 4.8-12 ; 7.2-53). Azuhva pakama gani nani ti mɔsɔra zlam ya ti ndam ga Yezu tɔgɔskabu na lala.

A wakita ni bu dek Lɔk awayay ɔŋgɔhad zlam kal-kal akaba ere ye ti ɔgravu ni. ɔdafay slimi ga mɔlaŋ ndahaŋ ya ndam asak ga Yezu tɔru ni, akaba slimi ga ndam ga ŋgumna ya tɔdi ahɔr ana tay eslini ni. Ku ka ya ti ndam ga Yezu tɔcivu ndo nɔŋgu ni ɔŋgɔhad ma gani kal-kal akaba ere ye ti ɔgravu ni (15.1-2).

Lɔk ɔdɔm mɔgosay Mɔsuf Njɔlatani koksah (5.1-11 ; 8.9-25). ɔdafay daliya ya ndam ga Yezu tɔcakay ni (mazavu gani 5.40 ; 7.54-60). Ay adɔfay njɔda ga Yezu ya ɔniviyu ana ndam ga Yezu ni daya. ɔŋgɔhad tɔwi ga ndam asak ga Yezu ya tɔgray ɔna njɔda ga Mɔsuf Njɔlatani ni (mazavu gani 2.1-12 ; 3.1-10). Nahkay mɔsɔra, Yezu ti naŋ ɔbu ɔna njɔda dal-dal, avi njɔda ana leli daya.

Yezu adɔm Melefit amɔvi Mɔsuf Njɔlatani ana ndam asak gayaŋ

1 Teyɔfil goro ni, nɔbukki wakita nahaŋ keti. A wakita goro ya ti nɔbukki enjenjeni ni bu ni ti, nɔŋgɔhaduka tɔwi ga Yezu ya ɔgray na akaba zlam ya ɔcahi ana mis na dek. Nɔŋgɔhadukaba dek kwa ka mɔnjɔki ge tɔwi gayaŋ ² duk ɔbivu ana vad ya ti Melefit ɔzoru naŋ agavɔla na. Wudaka Yezu ɔcɔloru agavɔla nahɔma, ɔhia ma ana ndam ya ɔdaba tay a, tigia ndam *asak gayaŋ a ni. ɔhi ana tay ere ye ti naŋ ɔwayay tɔgray ni, ɔhi ana tay ɔna njɔda ga *Mɔsuf Njɔlatani. ³ ɔra ɔcaka daliya, ɔmɔta ti ɔŋgazlivu ana tay, ɔgra zlam a gɔrgɔri ti tɔsɔr naŋ ɔna sifa ededɔŋ. A hud ga vad kru kru fadani bu ɔrɔkia ka tay a sak kay, ɔhi ma ana tay ɔki ka *Mɔgur ge Melefit. ⁴ A vad nahaŋ Yezu naŋ ɔbu ɔzum zlam akaba tay nahɔma, ɔhi ana tay ahkado : « Nɔhia ana kɔli a, Baba goro amɔvi zlam

ana kɔli. Nahkay zla nahɔma, kɔslɔkumaba a Zerɔzalem a ba, jɔgum zlam gani ya ti amɔvi ana kɔli ni. ⁵ Zɔŋ ti ɔbara mis ɔna yam a. Lekɔlɔm ti ni vad bal kama Melefit *amɔbaray kɔli ɔna Mɔsuf Njɔlatani. »

Melefit azoru Yezu e melefit vu

⁶ A vad nahaŋ nday tɔbu akaba Yezu ti tihindifiŋa ma, tɔhi ahkado : « Bay geli, kara kagraŋ ti ndam *Izireyel tɔgur mɔlaŋ zlam gatay keti ti nihi hɔya aw ? » ⁷ ɔhɔŋgarfɔŋ, ɔhi ana tay ahkado : « Bay ya ti ɔfɔkad vad gani akaba sarta gani ti Baba goro. Lekɔlɔm zla ti Melefit ɔvi divi ana kɔli ga mɔsɔrani ndo. ⁸ Ay zla ti Melefit amɔbɔkiaya Mɔsuf gayaŋ ke kɔli a, nahkay akɔgrumkua sedi ɔna njɔda gayaŋ a. Akɔgrumkua a Zerɔzalem, ka had *Zɔde, ka had *Samari, ku kɛ sliri ga mɔlaŋ a dek. » ⁹ Yezu ɔra ɔhia ma nana ana tay a nahkay ti, nday tɔbu tamɔnjalɔŋ ti, Melefit ɔzoru naŋ

agavəla a huđ mefeit vu, mək məgudunğudunğ aŋğah naŋ, tipi naŋ va do.

¹⁰ Yezu àra àsləka ti nday təbu tamənjoru agavəla kekileŋa. Eslini mis cə məbəkabu azana bəd-bədani tərəkəria ka tay a, ¹¹ təhi ana tay ahkado : « Ndam Gelili, kəmənjumoru agavəla ti kamam ? Yezu gani kípəma naŋ a àdoru e mefeit vu ti, amaŋga day akada gayaŋ ya ti kípəm naŋ òru e mefeit vu ni. »

Ndam asak ga Yezu tədaba mis ga mənğuyuy a mələŋ ga Zədas va

¹² Ka sarta gani nani ti nday ka həma ya təzalay *Oliviyey ni. Həma gani nani driŋ driŋ kay akaba Zeruzalem do, àgray ezewəd kru. Nahkay nday nakəŋ təsləka eslina, tənğa a Zeruzalem a. ¹³ Tòru tənğa ti təcəloru a ahay gatay ya tanjəhadviyu ni vu. Ahay gani nani ti ka ahər ga ahay nahaŋ. Nday gani ti ata : Piyer, Zeŋ, Zek, Andre, Filip, Tumas, Bartelemi, Meciyə, Zek wur ga Alfe, Simu naŋ bələŋ ga ndam ya takadvakivu ka had gatay ni, nahaŋ ni ti ni Zəd wur ge Zek. ¹⁴ Nday dek təbu təcakalavu kələvad akaba wəl ndahaŋ, akaba Mari mənğ ga Yezu akaba bəza ga mənğ ga Yezu. Təcakalavu ti ga mahəŋgalay Mefeit.

¹⁵ Àra àgra vad a bal ti bəza ga mənğ geli təcakalava, təgray nday diŋ àna kru kru cə. Eslini Piyer ècikaba e kiđiŋ gatay ba, àhi ana tay ahkado : ¹⁶ « Bəza ga mmawa, ahaslani Zədas naŋ bələŋ geli Mefeit àdaba naŋ a ga magrakabu təwi akaba leli a, ay ti naŋ gani àdəfikia divi a ana ndam ya təgəs Yezu na. Àgray nahkay nahəma, kwa ahaslani Devit àdəmkia ma ka naŋ a. Ma gani nani ti àdəm àna nğəda ga *Məsuf Njəlatani, àbu məbəkiani a Wakita ge Mefeit bu. Nahkay ahər àdəm ma gani nani si mğravu kwa. »

¹⁸ Ga Zədas ya àdəfiki divi ana mis ni ti àğudara zlam a. Təvi siŋgu azuhva nani, mək òru àsəkum vədəŋ àna naŋ. Eslini naŋ nakəŋ àdəd a ma ma, huđ gayaŋ ni àtəzkaba tuh, dindey gayaŋ dek àhəraya a dala va.

¹⁹ Ndam Zeruzalem dek tàra ticia zlam gana ya àgravu na ti, təzalay vədəŋ nani Hakeldama, awayay adəmva-ba àna ma gatay a ti dala ge mimiz.

²⁰ Nahkay Piyer àhi ana tay : « Àbu məbəkiani a waki-ta ge Limis bu :

† “Ti təmbrəŋ ahay gayaŋ, ti maslaŋa ànjəhadvù va ba.” †

« Àbu məbəkiani keti :

“Ti maslaŋa nahaŋ mğzay mələŋ gayaŋ ni, mğgray təwi gayaŋ ni.” ††

²¹ « Nihə nahəma, ahər àdəm mədumaba maslaŋa nahaŋ a. Maslaŋa nani ti ahər àdəm si naŋ e kiđiŋ ga ndam geli ya tədəbay Bay geli Yezu ka ya ti leli məbu masawaday akaba naŋ ni, ²² ànjəki ka fat ya ti Zeŋ *àbaray Yezu ni duk ànivoru ana vad ya ti Mefeit àza-ba Yezu e kiđiŋ geli ba, àzoru naŋ agavəla ni. Leli ti magrakia sedi ka mənğaba ga Yezu a, nahkay ahər àdəm bələŋ gatayani mğhərkivaya ke leli a. »

²³ Piyer àra àdəma ma nana ti təhəl mis cə, bələŋ gani slimi gayaŋ Zəzef, mis təzalay naŋ Barsabas, slimi

gayaŋ nahaŋ Zəstəs ; maslaŋa nahaŋ ni ti ni slimi gayaŋ Matiyas. ²⁴ Eslini nday dek təhəŋgalay Mefeit, tədəm : « Bay geli, nak kəsəra ere ye ti àniviyu ana mis a məbərux bu na dek. Nahkay dəfiki maslaŋa ya kàdaba naŋ e kiđiŋ gatay cəeni hini ba ni ana leli.

²⁵ Maslaŋa ya nak akadaba naŋ a ni ti, emigi zal asak a mələŋ ga Zədas ni vu ga magray təwi gayaŋ. Zədas ti àsləkaba, àdoru ka mələŋ gayaŋ nahaŋ zlam gayaŋ. »

²⁶ Tàra təhəŋgala Mefeit a nahkay ti təgraki ca-ca ka tay ti təsərkaba maslaŋa ya ti Mefeit àdəkiba ni, mək àdədki ka Matiyas. Nahkay Matiyas nakəŋ ahurkiviyu ka ndam *asak kru mahar bələŋani ni.

Mefeit asləribiyu Məsuf Njəlatani ana ndam gayaŋ

2 Ka fat ga wuməri ge *Pənğtikwet ti ndam ya təfəki ahər ka Yezu ni tənğasvu dek ka mələŋ bələŋani.

² Eslini həya ticia daday ga zlam àhəndabiyu gwar e mefeit bu akada ga aməd ya ti akəzlay kay kay ni. Mək daday ni àhəndiyu a ahay ya ti nday təvu manjəhadani ni vu dek. ³ Nday nakəŋ tipi zlam ndahaŋ, zlam gani nday nani tamənjavu akada arəd ga aku ni, tèdevu, tənğəhadki bələŋ bələŋ ka tay dek. ⁴ *Məsuf Njəlatani èsliva a vu vu ana tay a dek. Eslini tənğəki ka mazlapani àna ma həma ndahaŋ gərgərani, ku way way do azlapay àna pakama ya ti Məsuf Njəlatani àdəfiki ni.

⁵ Ka sarta gani nani ndam *Zəde ndahaŋ təbu a Zeruzalem, tawayay magray ere ye ti àbəlafəŋ kə Melefit ni. Nday nani təsləkabiya a kəsə gərgərani ba ka had ga mələŋ na dek. ⁶ Tàra ticia daday na ti tənğasvu ka ahar bələŋ. Eslini ku way way do e kiđiŋ gatay bu èci zlapay àna ma həma gayaŋ, maslaŋa nahaŋ e kiđiŋ ga ndam ga Yezu ni bu azlapay àna naŋ ni. Ere ye ti àgravu ni ti àgria ejep ana tay a dal-dal. ⁷ Tədəm ahkado : « Ere ye ti mici ni agravu ahəmamam ? Nday hini ya ti təzlapay ni nday dek ndam Gelili do aw ! ⁸ Ay ti ku way way do e kiđiŋ geli bu naŋ àbu eci nday təbu təzlapay àna ma həma gayaŋ ni ti àgravu ahəmamam ?

⁹ E kiđiŋ geli bu ahalay ti mis təsləkabiya a kəsə gərgərani ba kay : mis ndahaŋ təsləkabiya a Part a, ndahaŋ e Medi, ndahaŋ e Elam, ndahaŋ keti a Mezopotami, ka had *Zəde, a Kapados, a Poŋ, a Azi, ¹⁰ e Firizi, e Pemfili, e Ezip a, mis ndahaŋ ti ni təsləkabiya ka had Libi gwar e Sireŋ, akaba a Rom a. ¹¹ Mis ndahaŋ e kiđiŋ geli bu ndam Zəde, ndahaŋ ti ni tigi ndam Zəde migeni. Ndam Kret akaba ndam Arabi təbu e kiđiŋ geli bu daya. Ay ti ku way way do e kiđiŋ geli bu eci ere ye ti ndam nday nani təzlapay ni àna ma həma gayaŋ. Nday təbu tədəmki ma ka zlam sulumani ya Melefit àgray ni. » ¹² Nahkay zlam gani àhəliaba ahər ana tay a, təsər ere ye ti tagray ni do. Nahkay tədəm e kiđiŋ gatay bu ahkado : « Ere hini ya agravu ni ti awayay adəmvaba mam ? » ¹³ Mis ndahaŋ ti ni tēyefiŋ kà ma gani, tədəm : « Nday ya ti təzlapay nahkay ni ti zum àkadkaba tay a. »

† Limis 69.26. †† Limis 109.8.

Pakama ge Piyer ya ahi ana mis ni

¹⁴ Eslini Piyer ècikaba akaba ndam *asak ndahaŋ kru mahar bëlaŋani na, àhi ma ana mis ya ti tɛbu eslini ni. Àzlapay kay kay, àdɛm : « Lekulɛm ndam *Zude akaba lekulɛm ya ti kanjəhadum a Zeruzalem ni dek, bumi slimi ana ma goro ya nahi ana kɛli ni : ahàr àdɛm kicɛm ere ye ti agravu ni lala. ¹⁵ Lekulɛm kàdɛmum bi zum àbu akaɗ nday ndani zla tək, aha ! Nahkay do ; njemdi ambəmbu ya ge miledɛ mba timey ! ¹⁶ Nihi ti pakama ga bay mahəŋgaray pakama ge Melefit Zewel ya àdɛm ahaslani ni àbu agravu sawaŋ. Àdɛm ahkado :

¹⁷ “Melefit àdɛm : Ka sarta ga mandav ga melaŋ wudak nahəma,

anəbəkaiya Məsuf goro àki ke mis a dek.

Nahkay bëza gekɛli zawalani akaba walani atəhəŋgri ma goro ana mis ;

dagwá gekɛli etipi zlam ya ti mis tìpi day-day ndo ni ; medewél gekɛli day kisim emizidekivu ka tay kay.

¹⁸ Iy nahkay, ka sarta gani nani anəbəkaiya Məsuf goro

ka ndam məgru tewi zawalani akaba walana dek, mək atəhəŋgri pakama goro ana mis.

¹⁹ Eslini anagraŋ zlam ya ti mis tìpi day-day ndo ni kay agavəla akaba ka haɗ :

mis etipi mimiz, aku akaba azək dɛl-dɛl.

²⁰ Fat amasladaŋ va do, emigi ləvəŋ ;

kiyi day emigi ndizeni akada mimiz.

Zlam gani nani amagrava nahəma,

vaɗ ga Bay geli ara wudak.

²¹ Eslini ti ku way way do àzala slimi ga Bay geli a ti Melefit amahəŋgay naŋ.” † »

²² Piyer àhi ana tay keti, àdɛm : « Ndam *Izireyel, bu-mi slimi ana ma goro ya ti nahi ana kɛli ni. Lekulɛm dek kəsəruma, Yezu zal Nazaret ni ti Melefit àdɛfiki ana kɛli ti àzaba naŋ ga məgri tewi gayaŋ a. Àdɛfiki ti àna magray tewi gərgərani kay ya mis tìpi day-day ndo, àvi ana Yezu ni. ²³ Maslaŋa gani nani ti zlam àgrakiva akada ge Melefit ya ti àdɛm ahaslani na, adaba Melefit ti àsəra zlam ya amagravu na dek. Lekulɛm kijijəma naŋ a àna məgəsi naŋ ana ndam ya təgəskabu ma ge Melefit do na, ti təkadɛfəŋ naŋ kà təndal.

²⁴ Ay Yezu àra àməta nahkay ti Melefit àhəŋgaraba naŋ a, àzaba naŋ a daliya ge kisim ni ba. Melefit àgray nahkay ti məsəra njəda ge kisim ni àhəca ga məgəs Yezu a. ²⁵ Nahkay Devit àdɛmkia ma a wakita ba, àdɛm ahkado :

“Nipia Bay Melefit goro kəlavad ka ma goro a, naŋ àbu ka ahar ga daf kà gəvay goro ti nəgəgər ba.

²⁶ Nahkay məbərɛv goro amər dal-dal,

nidi limis àna məmərani daya.

A vu goro bu dek nəsəra Melefit amara məgru sulum gayaŋ.

²⁷ Bay goro Melefit, nəsəra akəmbərəŋ nu e kisim bu do ;

ti mis gayak *njəlatani ezi ti, akavay divi gani do.

²⁸ Kəɗəfukia divi ya ti nəŋgət sifa àna naŋ na ; anəmərɛvu dal-dal adaba nak kəbu akaba nu.” †† »

²⁹ Piyer naŋ àbu adəmoru ma gayaŋ ni nahkay ti àhi ana tay ahkado : « Bəza ga mmawa, ahàr àdɛm nahi ma gani ana kɛli vay-vay : bəŋ ga bəŋ geli Devit ti àməta, tileba naŋ a àndava. Ku kani nəŋgu ni mindiviŋ gayaŋ àbu a kəsə geli bu. ³⁰ Ay Devit ti naŋ bay məhəŋgri *pakama ge Melefit ana mis. Àsəra Melefit àmbadiə, àhi ahkado : “Biliŋ e kidiŋ ga bëza hud gayak bu aməzum bay gayak.” †† ³¹ Nahkay wudaka ere gani agravu ti àsəra : àsəra *Krist *Bay gəɗakani ya amara ni aməmət mək aməŋgaba e kisim ba. Àra àsəra ti àdɛmki ma ke Krist, àdɛm :

“Melefit àmbərəŋ naŋ e kisim bu ndo, vu gayaŋ èzi ndo daya.” ††

³² « Yaw Yezu gani ya ti nəzlapiki ana kɛli ni ti Melefit àhəŋgaraba naŋ e kisim ba. Leli ndahaŋ ni dek magray sedi gani tata. ³³ Bəŋani Melefit àzoru naŋ agavəla, àfəkad naŋ kà ahar ga daf gayaŋ, mək àvi Məsuf gayaŋ Njəlatani akada gayaŋ ya ti àhi ahaslani ni. *Məsuf Njəlatani gani nani ti Yezu àbəkia ke leli a. Nahkay ere ye ti kipurəm akaba kicɛm ni ti tewi gayaŋ. ³⁴ Devit ti Melefit àzoru naŋ e melefit vu ndo. Naŋ naŋani àna ahàr gayaŋ àdɛm :

“Bay geli Melefit àhi ana bay goro : Njəhada gwar kà ahar ga daf goro a, a melaŋ ga gəɗakani va.

³⁵ Ndam ezir gayak ti anabəhad tay kə meleher gayak akada ga zlam ga bay ya abəki asak ni, ti kəkəlki ka tay.” ††

³⁶ « Nahkay ahàr àdɛm lekulɛm ndam Izireyel dek kəsərɛm lala zlam gani ge jiri : Yezu gani ya kəkadum naŋ àna *madarfəŋ naŋ kà təndal nahəma, naŋ Bay gəɗakani ya Melefit àslərbiyu ni, Melefit adaba naŋ a, ègia Krist a. »

³⁷ Nday nakəŋ tàra ticia ma ge Piyer na ti bərɛv àtika-ba ana tay a. Eslini tihindifiŋa kə Piyer a akaba ndam asak ndahaŋ na, tɛdɛm : « Bəza ga mmawa, nihi ti magray ahəmamam ? » ³⁸ Piyer àhəŋgarəfəŋ, àhi ana tay ahkado : « Mbatumkaba majalay ahàr gekɛli a, ku way way do *təbaray naŋ àna *slimi ga Yezu Krist. Nahkay ti Melefit ambərfəŋa zlam magudarani gekɛli ni kə kɛli a. Aməvi Məsuf Njəlatani gayaŋ ana kɛli daya. ³⁹ Ere gani nani ti Melefit àdɛm aməvi ana kɛli akaba ana bëza gekɛli. Aməvi ana ndam ya təbiyu drin ni daya. Bay Melefit geli aməvi ana mis ya ti amazalakabu tay ni dek. »

⁴⁰ Eslini Piyer àhi ma ndahaŋ gəgərani ana tay kay, awayay ti təgəsiki. Àhi ana tay : « Gəsɛmkabá ti Melefit məhəŋgay kɛli, sləkumkiba ka ndam magudar zlam ye e hini vu na ! » ⁴¹ Eslini mis ndahaŋ kay e kidiŋ gatay bu təgəskabá ma ge Piyer na. Tàra təgəskabá ma gayaŋ na ti ndam asak ni təbaray tay. Ka fat gani nani mis agray dəbu mahkər təhurkiviya àkiva ka ndam məfəki ahàr ka Yezu na.

†† Məŋjay Limis 16.8-11. ‡ Məŋjay Limis 132.11 ; 2 Semiyel 7.12-13. †† Limis 16.10. †† Limis 110.1.

† Zewel 3.1-5.

Manjëhad ga ndam mæfæki ahàr ka Yezu

⁴² Ndam mæfæki ahàr ka Yezu ni ðek tæbu tici ere ye ti ndam *asak tæcahi ana tay ni kælavað ; tæbu tæcakalavu ka ahar bəlan, tæbu tæzumkabu zlam ka ahar bəlan, tæbu tæhəngalay Melefit ka ahar bəlan daya. ⁴³ Ndam asak ni tæbu tagray zlam gərgəri kay ya mis tipi ðay-ðay ndo ni àna njəða ge Melefit. Nahkay mis ni ðek aŋgwaz awər tay. ⁴⁴ Ndam mæfæki ahàr ka Yezu ni ðek tanjëhad ka ahar bəlan, zlam gatay ðay ðek mebedek-abani ka ahar bəlan. ⁴⁵ Təsəkumoru vədan gatay akaba zlam gatay ndahan gərgərani ; tedevu siŋgu gani, ku way way do tædi ka wudəra gayan. ⁴⁶ Kælavað nday tæbu tæcakalavu a dalaka ga *ahay gəðakani ge Melefit ni bu ka ahar bəlan. A magam ðay tæbu tæzumkabu zlam ka ahar bəlan. Nday tæbu tæzumkabu zlam nahkay ti àna huð bəlan àna məmərani. ⁴⁷ Tæbu tazləbay Melefit kælavað daya. Nahkay ere ye ti tagray ni ðek àbəlafəŋ kè mis ðek. Eslini Bay geli ahəŋgakivu mis ndahan kælavað, abəkiviyu tay ka ndam mæfæki ahàr ndahan ni.

Piyer ahəŋgaraba zal dəra

3 Ga mələfat a vad nahan àna njemdi mahkər nahəma, ata Piyer nday ata Zeŋ tæbu takoru a *ahay gəðakani ge Melefit ni vu ga mahəŋgalay Melefit, adaba sarta gani ènjia. ² Zal nahan àbu manjëhadani kà gəvay ga ahay gəðakani ge Melefit ni, kà mahay ya ti təzalay Mahay Mabəlani ni. Zal nani ti tiwieya naŋ dərana, àsawaday koksah. Kælavað mis təzoru naŋ, tafəkad naŋ eslini ga mahəŋgalafəŋa zlam kè mis ya təhuriyu a ahay gəðakani ge Melefit ni vu na. ³ Naŋ nakəŋ àra èpia ata Piyer nday ata Zeŋ a tawayay təhuriyu a ahay gəðakani ni vu ti, àhəŋgalafəŋa zlam kà tay a. ⁴ Ata Piyer nday ata Zeŋ tàra ticia ma gayan na ti təbəkəi eri ndekwa ndekwa, mək Piyer àhi ahkado : « Mənjələŋ kè leli ! » ⁵ Nahkay zal nakəŋ àmənjaləŋ kà tay lala, adaba àhi ana ahàr ara aŋgətfəŋa zlam kà tay a. ⁶ Ay ti Piyer àhi ahkado : « Siŋgu àfu bi, gru day àfu bi, ay ere ye ti àfu ni ti nəvuk : àna *slimi ga Yezu *Krist zal Nazaret ni ti cikaba, kàsawaday ! » ⁷ Àra àhia ma na nahkay ti àgəs ahar ga ðaf ga zal dəra ni ga mezefteba naŋ a. Piyer àra àgəs ahar gayan na ti asak ga zal dəra ni tigia njan-njanana həya. ⁸ Nahkay zal dəra ni ècikaba cəkwað mək àsawaday. Eslini naŋ nakəŋ àhuriyu a dalaka ga ahay gəðakani ge Melefit ni vu nday akaba ata Piyer nday ata Zeŋ. Ka ya ti ahuriyu a dalaka ni vu ni ti ahəroru agavəla, azləboru Melefit hihi. ⁹ Ka ya ti naŋ àbu asawaday, azləbay Melefit nahkay ni ti mis ye eslini ni ðek tipia naŋ a. ¹⁰ Tàra tipia naŋ a ti təsəra naŋ a lala : naŋ zal ya ti ànjəhad kà gəvay ga ahay gəðakani ge Melefit ni kà mahay ya təzalay Mahay Mabəlani ni, naŋ ya àhəŋgalafəŋa zlam kè mis a ni. Tàra təsəra naŋ a, tipia ere ye ti àgrakivu na ti, àgria ejep ana tay a, àsia aŋgwaz ana tay a dal-dal daya.

Piyer ahi ma ana mis a dalaka ga ahay gəðakani ge Melefit ni bu

¹¹ Eslini zal nakəŋ àsləkafəŋa kà ata Piyer nday ata Zeŋ a do. Nahkay mis ni ðek təcuhwakioru ka tay, təvelin tay adaba ere ya tipi ni àgria ejep ana tay a dal-dal. Nday a dalahay ya təzalay Dalahay ga Salomon ni bu. ¹² Piyer àra èpia mis na nahkay ti àhi ma ana tay, àðəm ahkado : « Ndam *Izireyel, ere ye ti àgravu ni ti kəgrum ejep gani ti kamam ? Kəmənjumləŋ ana leli nahkay ti kamam ? Kəhumi ana ahàr leli mähəŋgaraba zal hina ti àna njəða geli geleni aw ? Tək day ti kəhumi ana ahàr Melefit àhəŋgaraba naŋ a ti adaba leli məbəlafəŋ kà naŋ palam aw ? ¹³ Melefit ti naŋ Melefit ga Abraham, Melefit ga Izak, Melefit ge Zekər, Melefit ga ata bəŋ geli ðek. † Naŋ gani àgray ti zal hini mənğa-ba adaba awayay ti mis təzləbay Yezu bay məgri tewi ni. Ay lekələm ti kəgəsumi naŋ ana ndam ga ŋgumna, mək ka ya ti Pilet awayay afəkad naŋ ni ti kəhumi àfəkad naŋ ba. ¹⁴ Lekələm kəwayum ti táfəkadi Bay *njəlātani jireni ni ana kəli ndo ; kəwayuma ti táfəkadi maslaŋa ya ti àbazl mis ni ana kəli sawaŋ. ¹⁵ Yezu ti naŋ Bay məvi sifa ana mis ni, ay təkad naŋ ti ka mawayay gekəli. Tàra təkada naŋ a ti Melefit àhəŋgaraba naŋ e kisim ba. Àhəŋgaraba naŋ a ti leli mīpia, magray sedi gani. ¹⁶ Leli ti mæfæki ahàr ka Yezu, magray tewi àna slimi gayan, adaba naŋ ti njəða àfəŋ. Yezu awayay ti mis təzləbay naŋ, nahkay àhəŋgaraba zal hina. Lekələm ðek kəsəruma zal hina, kīpəma ere ye ti àgrakivu na. Iy, zal hini ègi njalaŋ-njalaŋani kè meleher gekəli ti adaba leli mæfækia ahàr ka Yezu a. ¹⁷ « Bəza ga mmawa, nəsəra ere ye ti kəgrumi ana Yezu lekələm akaba gəðakani gekəli na kəgrum ti adaba kəsərums Yezu naŋ way ndo palam. ¹⁸ Ay kwa ahaslani Melefit àhibiya ana ndam mahəŋgaray *pakama gayan na ðek, ahàr àðəm *Krist acakay daliya kwa, mək nday day təhi pakama gani ana mis. Pakama ge Melefit nani ya àðəmki ke Krist ni àgrava edediŋ a. ¹⁹ Ègia nahkay ti mbatumkaba majalay ahàr gekəli a, dəguma afa ge Melefit a. Nahkay ti ambərfəŋa zlam magudarani gekəli ni kè kəli a. ²⁰ Bay geli aməvi sarta ga məpəsabana ana kəli, aməsləribiyu Yezu *Bay gəðakani ya amara ni ana kəli. Yezu ti Melefit àdiaba naŋ ana kəli a kwa ahaslana. ²¹ Ahàr àðəm mənjëhad a huð melefit bu hayaŋ duk abivoru ana sarta ya ti Melefit amagraya zlam a ðek məwena ni kwa. Kwa ahaslani Melefit àhibiya pakama gana ana ndam njəlātani ya təhəŋgaray pakama gayan na, nday day təhi pakama gani ana mis. ²² Nahkay kwa ahaslani Məwiz àhi ana ndam Izireyel ahkado : “Bay Melefit aməsləribiyu bay mahəŋgaray *pakama gayan nahan ana kəli akada nu. Bay nani ti amələbu bəlan e kidin ga bəza ga mən gekəli bu. Pakama gayan ya aməhi ana kəli ni ðek ti akəbumi slimi lala. ²³ Maslaŋa ya ti aməbi slimi do ni ti ahàr àðəm təgaraba naŋ e kidin ga ndam ge Melefit ba, təkad naŋ.” ††²⁴ Ndam mahəŋgaray pakama ge Melefit ni ðek təðəmkihibiyu ma ka zlam ya àgravu ka sarta

† Mənjay Mahərana 3.6, 15. †† Mənjay Mimbiki 18.15, 18, 19.

geli na. Ànjàki kwa ke Semiyel, àbivoru ana nday ndahañ ya tãhəngaray pakama ge Melefit ni dek. ²⁵ Pakama ge Melefit ya ndam mahəngaray pakama gayañ tãdəmbiya, Melefit àdəm anagra y zlam ni ti, àgria zlam gana ana kùli ededij a. Lekùlùm day ja gekùli àk-ibu ka pakama ya ti Melefit *àwàlkabu akaba ga ata bəñ ga bəñ gekùli ni. Melefit àhi ana Abraham ahkado : “Anəgri sulum goro ana jiba gərgərani ga had ni dek. Anəgri ana tay ti àna bəza hud gayak.” ¹²⁶ Bay məgri tewi ana Melefit ya Məwiz àdəmki biyu ma ni ti, Melefit àngazliaya nañ ana kùli a enjia. Àsləribiyu nañ ana kùli ti mēgri sulum gayañ ana kùli akaba ti mēm-batikaba majalay ahàr magədavani na ana kùli a dek. »

Gəđákani ga ndam Zude tagrafəña seriya kà ata Piyer nday ata Zeñ a

4 Ka ya ti ata Piyer ata Zeñ tēbu tēzlapi ana mis nahkay ni ti ndam *mañgalabakabu mis akaba Melefit ni akaba bay ga ndam majəgay *ahay gəđákani ge Melefit ni akaba ndam *Seduseyerəñ ni tərəkia ka tay a. ² Nday nakəñ tēzumkia bəruv ka ndam *asak ga Yezu cəeni na adaba nday tēbu təcahi zlam ana mis, tēhi ana tay Yezu àngaba e kisim ba, mis tañgaba e kisim ba tata daya. ³ Eslini tēdəm tēgəs ndam asak cəeni ni, tēbiyu tay a dañgay vu, adaba mələkarawa ègia, sarta àbi ga magrafəña seriya kà tay a bi. Nahkay tēgəs tay, tēbiyu tay a dañgay ni vu, tãndəhadviyu hundum. ⁴ Ay ti mis dal-dal e kidij ge mis ya tici pakama ga ndam asak ni bu tēfəkia ahàr ka Yezu a. Nahkay ndam mēfəki ahàr ka Yezu ni tēsagakivu, nday dekeni tēgray mis dəbu zlam.

⁵ Hajəñ gani zla nahəma, bəbay ga ndam *Zude akaba gəđákani gatay akaba ndam *məsər Wakita ge Melefit ni təcakalavu a Zerəzalem. ⁶ E kidij gatay nani bu nahəma, Anna nañ gəđákani ga ndam *mañgalabakabu mis akaba Melefit ni, Kayif, Zeñ, Eleksender, akaba ndam ga hud ahay ga ndam gəđákani ga ndam mañgalabakabu mis akaba Melefit ni dek. ⁷ Nday nakəñ tãra təcakalava nahkay nahəma, tēhəlbəbiyu ata Piyer ata Zeñ kē meleher gatay. Tãra tinjia àna tay a ti nday nakəñ tihindifijə ma kà tay a, tēhi ana tay ahkado : « Kãhəngarumaba mis a ti àna njəda ga way ? Way àvi divi gani ana kùli way ? » ⁸ Eslini njəda ga *Məsuf Njəlatani èsliva a vu vu ana Piyer a, mək àhənggrifəñ ana tay, àdəm : « Lekùlùm bəbay akaba lekùlùm gəđákani ni, ⁹ kihindəmfiñə ma kē leli a àki ka zlam sulumani ya mēgri ana zal dəra ni, kədəmum ahəmam mähəngaraba nañ a ni mam ? ¹⁰ Tamal kihindəmfiñə kē leli a nahkay nahəma, lekùlùm dek akaba ndam *Izireyel dek sərümki : maslaña ya àngaba, nañ hi kē meleher gekùli ni ti, mähəngaraba nañ a ti àna *slimi ga Yezu *Krist zal Nazaret, adaba nañ ti njəda àfəñ. Nañ gani ti lekùlùm kàdarumfəña kà tēndal a àməta, ay ti Melefit àhəngaraba nañ e kisim ba. ¹¹ Yezu ti Melefit àdəmki ma a Wakita gayañ ni ba. Ma ge Melefit ya àdəmki ni ti nihi :

“Akur nahañ àbu ti lekùlùm ndam mələm ahay

kàwayum magray tewi àna nañ ndo. Ay ti akur gani nani ègia akur ya akay ahay na dek sawañ.” ^{††}

¹² « Melefit ahənggay mis ti si àna nañ kwa ; do ni ti àdaba maslaña nahañ a duniya ba ga mahənggay mis àna nañ a ndo. »

¹³ Ndam magray seriya ni tãra ticia pakama ga ata Piyer ata Zeñ na ti, àgria ejep ana tay a, adaba tici pi ti nday mis nahkay, təcayah zlam ndo daya. Təsəra tay a nday ndam ya tãdəbay Yezu ni. ¹⁴ Ay ti tici maslaña ya àngaba ni nañ jika kà gəvay gatay nahəma, təngət ma ga mähənggrifəñani ana tay ndo. ¹⁵ Təsər ere ye ti tēhənggrifəñ ana tay ni va do ni ti, tēdəm tēhəliyu tay e mite vu. Tãra tēhəlaya tay a ti ndam magray seriya ni tēzlapay e kidij gatay bu, ¹⁶ tēdəm ahkado : « Məgri mam ana tay mam ? Ndam Zerəzalem dek tēsəra nday tãra ere ya mis tici dāy-day ndo ni kē eri ge mis a dek. Nahkay ngay tēgray ndo ni ti mēdəm koksah.

¹⁷ Mawayay ti pakama gani òru kama va ba nahəma, məcumfəña tay kà macali slimi ana maslaña nana. Ku way way do tēhi ma gani ba ; tamal tēhia ana maslaña ti amatrab tay. »

¹⁸ Tãra tindeveriña zlapay gatay na ti tēzalay ata Piyer nday ata Zeñ, tēləgi ana tay, tēhi ana tay ahkado : « Kàcalumi slimi ana Yezu ba, kàcahumi zlam ana mis àna *slimi ga Yezu ba daya. » ¹⁹ Eslini ata Piyer ata Zeñ tēhənggrifəñ ana tay, tēdəm : « Zlam jireni kē meleher ge Melefit ti, məgəsiki ma ana Melefit tək məgəsiki ma ana kùli sawañ aw ? Lekùlùm lekùlūmeni dūmkaba ma gana. ²⁰ Leli ti misliki mēmbrəñ mēhi ere ye ti mipi akaba mici ni ana mis koksah. » ²¹ Ndam magray seriya nakəñ tēləgi ana tay keti, mək tēmbrəñ tay. Nday gani tēngət divi ga matrab tay ndo, adaba ndam ga kəsa ni dek tēbu tazləbay Melefit azuhva ere ye ti àgravu ni.

²² Maslaña ya ti tēhəngaraba nañ a, àgri ejep ana mis ni ti vi gayañ àtama vi kru kru fadana.

Ndam mēfəki ahàr ka Yezu tahəngalay Melefit

²³ Gəđákani ga ndam *mañgalabakabu mis akaba Melefit ni akaba gəđákani ndahañ ni tãra tēmbrəña ata Piyer ata Zeñ a ti, ata Piyer ata Zeñ nakəñ tərəkioru ka ndam gatay, mək tēngəhadı ma ga ndam ge seriya ya tēhi ana tay ni dek ana tay. ²⁴ Tãra ticia ma gatay na ti ndam mēfəki ahàr ka Yezu ni dek ma gatay bəlañ, tãhəngalay Melefit, tēdəm ahkado : « Bay geli, bay ya ti àgraya hud melefit a, had a, dəluv gəđakana akaba zlam gatayana dek ni ti nak. ²⁵ Nak kəgray ti bəñ geli Devit bay mēgruk tewi ni mızlapay àna njəda ga *Məsuf Njəlatani ni. Devit àdəm :

“Ndam ga had gərgərani tagray zlabay ti kamam ? Jiba gərgərani tēdəgəzłki ahàr ka zlam masakani ti kamam ?

²⁶ Bəbay gəđákani ga had ni tēwəlvə ga makadvana, bəbay ndahañ ni day təcakalava ka ahar bəlañ, nday dekeni tawayay takadfəñə kà Bay geli akaba *Krist Bay gayañ ya àdaba ni.” [‡]

† Mənjəkiani 22.18 ; 26.4.

†† Limis 118.22. ‡ Limis 2.1-2.

²⁷ « Nahkay bay *Erot akaba Pons Pilet tɛcikalava edediŋ a kɛsa hini ba akaba ndam ga had ndahaŋ akaba ndam jiba Izireyel a. Tɛcikalavu ti akivu ka Yezu Bay njelatani ya agruk tɔwi ni, naŋ Krist Bay ya kɛdaba ni. ²⁸ Tɔgray nahkay ti tɔgra ere ye ti nak kawayay na dek. Kwa ahaslani kɛdɛmbiyu àna njɛda gayak amagravu. ²⁹ Nihi ti tɛdɛm atatrɛb leli nahɛma, nak Bay geli bi slimi ana pakama gatay ni lala. Vi njɛda ana leli ndam mɛgruk tɔwi ni ga mɛhi pakama gayak ana mis, aŋgwaz àwɛr leli ba. ³⁰ Ngazli njɛda gayak ana mis, hɛŋgaraba mis a, gray zlam gɛrgɛrani ya mis tipi day-day ndo ni àna slimi ga Yezu Bay njelatani ya agruk tɔwi ni ti. » ³¹ Tàra tìnɛveriŋa mahɛŋgalay Melefit a ti mɛlaŋ gatay ya tɛcikalavu eslini ni àdadaɣ, Məsuf Njɛlatani àvikivu njɛda ana tay dal-dal, mɛk nday nakɛŋ tɛdɛmoru ma ge Melefit vay-vay, aŋgwaz àwɛr tay ndo.

Ndam mɛfɛki ahàr ka Yezu tebedekabu zlam gatay ka ahar bɛlaŋ

³² Ndam mɛfɛki ahàr ka Yezu ni nday dek akada mis bɛlaŋ, majalay ahàr gatay bɛlaŋ, mɛbɛruv gatay day bɛlaŋ. Nahkay maslaŋa ya ti adɛm zlam gayanŋ ni gayanŋ gayanŋi ti àbi. Zlam gatay ni dek tɛbedekabu ka ahar bɛlaŋ sawaŋ. ³³ Melefit àvi njɛda dal-dal ana ndam *asak ga Yezu ga mɛdɛmoru pakama àki ka Bay geli Yezu, gayanŋ ya àmɛt mɛk àŋgaba e kisim ba ni. Melefit àgri sulum gayanŋ dal-dal ana tay daya. ³⁴ E kidiŋ ga ndam mɛfɛki ahàr ka Yezu ni bu ni, maslaŋa ya ti araŋa àhɛci naŋ ti àbi. Adaba ndam ya ti vɛdaŋ gatay tɛbu ahkay do ni ahay gatay tɛbu ni tɛsɛkumoru tay, mɛk tɛhɛlbiyu siŋgu gani, ³⁵ tɛbɛhad afa ga ndam asak ga Yezu ni. Tɛbɛhada ti ku way way do ere ye ti àhɛci naŋ ni ti tɛdi ga wudɛra gayanŋ. ³⁶ Zal nahaŋ àbu, slimi gani Zuzef, zal *Levi, tiwi naŋ e Sipir. Ndam asak ga Yezu tɛzalay naŋ Barnabas, awayay adɛmvaba « Maslaŋa ya avi njɛda ana mis ni. » ³⁷ Zal nani àsɛkumoru vɛdaŋ gayanŋ, mɛk àhɛlbiyu siŋgu gani, àbɛhad afa ga ndam asak ga Yezu ni.

Ata Ananiyas nday ata Safira

5 Zal nahaŋ àbu slimi gani Ananiyas, slimi ga wal gani ti ni Safira. Àsɛkumoru vɛdaŋ gayanŋ, wal gani ni day àwayikia. ² Àra àsɛkumoya ti àdafɛŋa siŋgu gana wal gayanŋ ni day àgɛsikia, mɛk àhɛlbiyu mɛgɛjɛni gani, àbɛhad afa ga ndam *asak ga Yezu ni. ³ Àra àbɛhada siŋgu na ti Piyer àhi : « Ananiyas, *Seteni àhurukviyu a mɛbɛruv vu ti kamam ? Kàsɛkadia malfada ana Məsuf Njɛlatana, kadafɛŋa siŋgu ga vɛdaŋ ya kàsɛkumoru na. ⁴ Vɛdaŋ ya kàsɛkumoru ni ti gayak, siŋgu ya kɛŋgɛt àna naŋ ni gayak daya do aw ? Kàjalaki ahàr ka magray zlam nahkay hi ti kamam ? Malfada ya kàsɛkad ni ti kàsɛkad ana mis hi-hiriken do, kàsɛkad ti ana Melefit. » ⁵ Ananiyas nakɛŋ àra ècia ma ge Piyer na ti àzum mɛdɛdani mɛmɛtani kwiyah-kwiyah. Mis dek ya ticia ere ye ti àgrakivu na ti aŋgwaz àwɛra tay a dal-dal. ⁶ Eslini bɛza dagwa tɛzay kisim gani, tɛkambah, mɛk tɔru tili.

⁷ Agray njemdi mahkɛr kɛlaŋ gani nahɛma, wal gani àra. Wal ni àsɛr ere ye ti àgrakivu ka zal gayanŋ ni do. ⁸ Piyer àhi ahkado : « Siŋgu ya kɛŋgɛtum àna vɛdaŋ ni ti nahkay hi edediŋ aw ? » Wal ni àhɛŋgrifɛŋ, àhi : « Iy nahkay gani edediŋ. » ⁹ Piyer àhi : « Kɛdɛmum kɛgosome Məsuf ga Bay geli ti ahɛmamam ? Bay slimi, ndam ya ti tili kisim ga zal gayak ni nday tɛbu a mahay bu tahɛraya. Tara tazay kisim gayak, takoru tili daya. » ¹⁰ Piyer àra àhia ma nahkay ti wal ni àzum mɛdɛdani mɛmɛtani kwiyah-kwiyah kɛ meleher ge Piyer hɛya. Eslini bɛza dagwa ni tahɛraya, tɛdi ahàr ana kisim gani mɛk tɛzay, tɔru tilifiŋiyu kà gɛvay ga zal gani ni. ¹¹ Ndam mɛfɛki ahàr ka Yezu ni akaba mis ndahaŋ ya ticia ere ye àgravu na ti nday dek tɔgra aŋgwaz a dal-dal.

Ndam asak ga Yezu tagray zlam ya mis tipi day-day ndo ni

¹² Ka sarta nani ti ndam *asak ga Yezu ni tɔgray zlam ya ti mis tipi day-day ndo ni kay kɛ meleher ge mis. Zlam nday nani àdɛfiki njɛda ge Melefit ana mis. Ndam mɛfɛki ahàr ka Yezu ni dek tɛbu tɛcikalavu ka ahar bɛlaŋ a dalaka ga *ahay gɛdakani ge Melefit ni bu kɛlavad. Tɛcikalavu ti a dalahay ya tɛzalay Dalahay ga Salomonŋ ni bu ni. ¹³ Mis ndahaŋ ya tɛfɛki ahàr ka Yezu ndo ni tagray aŋgwaz ga mɛhurkiviyanŋi ka tay. Akaba nani dek mis tɛbu tacalfɛŋ kà ndam mɛfɛki ahàr ka Yezu ni, tɛdɛm nday ndam sulumani. ¹⁴ Kɛlavad mis ndahaŋ tɛsagakivu dal-dal, zawal akaba wál, tɛfɛki ahàr ka Bay geli Yezu, tɛhurkiviyanŋi ka ndam mɛfɛki ahàr ndahaŋ ni. ¹⁵ Nahkay mis tɛhɛlbiyu ndam gatay ya tɛbesey do ni e mite vu, tɛbɛhad ndahaŋ ka slalah, ndahaŋ ka hɛtav. Tɛdɛm bi ka ya ti Piyer akoru gwar eslini ni ti diksi gayanŋ ni aslɛkacia ka ndam gatay ndahaŋ ya tɛbesey do na ga mahɛŋgaraba tay a. ¹⁶ Mis dal-dal ga kɛsa ndahaŋ ya kà gɛvay ga Zerɛzalem ni day tɛhɛlbiyu ndam gatay ya tɛbesey do ni akaba ya ti seteni tɛniviyu ana tay a ahàr vu, tɛgri daliya ana tay ni. Ndam ya tɛhɛlbiyu tay ni dek tɛŋgaba.

Ndam asak ga Yezu kɛ meleher ga gɛdákani ga ndam Zude

¹⁷ Nahkay gɛdakani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni akaba ndam gayanŋ ndahaŋ ndam *Sedɛseyeŋ ni tizirey ndam *asak ga Yezu ni, tɛzumkia bɛruv ka tay a dal-dal, tɛdɛm si tɛgri zlam ana tay kwa. ¹⁸ Eslini tɛgɛs ndam asak ga Yezu ni mɛk tɛbiyu tay a daŋgay vu kɛ eri ge mis dek. ¹⁹ Mɛlavad àra ègikia ka tay a ahay ga daŋgay ni ba ti, *mɛslɛr ge Melefit àzlɛkaba mahay ga daŋgay na dek, àbaya ndam asak ga Yezu na, mɛk àhi ana tay : ²⁰ « Dɛgum a dalaka ga *ahay gɛdakani ge Melefit ni vu, kɛhumi pakama ga sifa mɛweni ni dek ana mis. » ²¹ Nday nakɛŋ tɛgɛsikia ma gayanŋ ya àhi ana tay na. Dɛ ge miledɛ tɔru a dalaka ga ahay gɛdakani ni vu, tɛnjɛki ka macahi zlam ana mis.

Nday tëbu tëcahi zlam ana mis ti gəđakani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni tijnja ka məlan magray seriya na akaba ndam gayan a. Tàra tijnja ti tëzalakabu gəđakani ga ndam *Izireyel ga magray seriya. Nahkay tësləroru mis ga moru məhəlbəiyu ndam asak ga Yezu ya tëbiyu tay a daŋgay vu ni. ²² Nday nakəŋ tōru tijnja a ahay ga daŋgay ni va ti tëdiviyu ahàr ana tay ndo. Nahkay tësləkabiya, tənğəhadı ma gani ana ndam ge seriya ni. ²³ Təhi ana tay ahkado : « Mōru mìnjəa ti mēdi ahàr ana mahay ga daŋgay ni dek məzləkvanı lala, ndam majəgay mahay ni dek nday jika jika kà mahay ni. Ay ka ya ti mərə məzləkaba mahay na ti mēdiviyu ahàr ana maslaŋa ndo. » ²⁴ Bay ga ndam majəgay ahay gəđakani ge Melefit ni akaba gəđakani ga ndam maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni tàra ticia ma na nahkay ti tēsər ere ye ti tagray ni do. Təđəm ahkado : « Nihi ti məŋ ga mam àgravu ni mam ? » ²⁵ Nday tëbu təzlapay nahkay ti maslaŋa nahaŋ ènjiki tay, àhi ana tay ahkado : « Cəm day ! Ndam ya ti kəbumiyu tay a daŋgay vu ni tëbiyu tëcahi zlam ana mis a dalaka ga ahay gəđakani ge Melefit ni bu. »

²⁶ Bay ga ndam majəgay ahay ge Melefit ni àra ècia ma na nahkay ti təsləka akaba ndam gayan a ga məgəsbəiyu ndam asak ni. Tōru tēgəs tay ti àna njeđa do, adaba aŋgwaz àwərfəŋa tay kə mis na ; tēđəm : « Bi mis ni etizligi leli àna akur. » ²⁷ Tàra tēgəsbəiyu tay a ti təbəhad tay kə meleher ga ndam magray seriya ni, mək gəđakani ga ndam maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni àləgi ana tay, ²⁸ àhi ana tay ahkado : « Məhia ana kəli a kàcahumi zlam ana mis àna slimi ga zal nani ba simiteni ti, ay nihi ti lekəlum kàcahumia ma na ana ndam Zerəzalem a dek. Nahkay ti kawayum mis tēđəm məkad naŋ ti leli zla do aw ! » ²⁹ Eslini Piyer akaba ndam asak ndahaŋ ni təhəŋgarfəŋ, tēđəm : « Ahàr àđəm ticiiki ma ana Melefit mātama ya ticiiki ma ana mis na. ³⁰ Melefit ga ata bəŋ ga bəŋ geli ni àhəŋgaraba Yezu e kisim ba, naŋ ya ti lekəlum kəkəđum naŋ àna *madarfəŋ naŋ kà təndal ni. ³¹ Àra àhəŋgaraba naŋ a ti àzoru naŋ agavəla, àfəkəđ naŋ kà ahar ga đaf gayan ka məlan ga gəđakani ni. Melefit àgray ti Yezu nakəŋ mīgi Bay ge mis dek akaba Bay mahəŋgay mis dek. Awayay ti ndam Izireyel tāmbatkaba majalay ahàr gatay a ti məmbərfəŋa zlam magudarani gatay na kà tay azuhva Yezu a. ³² Leli məsəra zlam gani nday nani àgrava ededıŋ a, magray sedi gani tata. *Məsuf Njəlatani agray sedi gani daya, Melefit àvia Məsuf gani nana ana ndam ya tēgəsiki ma na. »

³³ Ndam magray seriya ni tàra ticia ma ga ndam asak ga Yezu na ti, tēzumkia bəruv ka tay a dal-dal, tawayay mabazl tay. ³⁴ Ay ti zal Feriziyen nahaŋ àvu e kidıŋ gatay bu slimi gani Gemeliyel, naŋ bay məsər Wakita ge Melefit. Mis dek tēgəs ma gayan. Eslini naŋ nakəŋ ècikaba jik e kidıŋ ga ndam magray seriya ni ba, àđəm tēhəliyu ndam asak ni e mite vu day. ³⁵ Tàra tēhəliya tay a ti naŋ nakəŋ àhi ana ndam magray seriya ni ahkado : « Ndam Izireyel, dəgəzlumki ahàr lala ka zlam ya ti mara məgrumi ana ndam nday nani ni. ³⁶ Nəđəm

nahkay ti adaba àpəsa vi a bal Tewdas àhəraya àđəm naŋ gəđakani. Nahkay mis àgray diŋ diŋ fad təđəba naŋ a. Ay tàra təkəda naŋ a ti ndam gayan ya təđəbay naŋ ni dek tēdeva, pakama gani àndav nahkay.

³⁷ Kəlanəŋ gayan ka sarta ga macal mis nahəma, Zədas zal Gelili ni àhəraya, àhəla mis a dal-dal təđəba naŋ a. Naŋ day tàra təkəđ naŋ a ti ndam ya təđəbay naŋ ni dek tēdeva. ³⁸ Nihi ti nəhi ana kəli nahəma, kідəmi slimi ana ndam nday nani va ba, mbrəŋum tay təsləka. Tigi ti ere ye ti tawayay ni akaba tagray ni tewi ge mis hihirikenı nahəma, emebesvu ka ahàr gayan. ³⁹ Ay tigi ti tewi ni tewi ge Melefit nahəma, ekisləmki mebeskabana koksah. Kətəkarum mebeskabana ba, do ni ti bi akəkəđumfəŋya ti kə Melefit. »

Àra àhia ana tay a nahkay ti nday nakəŋ tēgəskabá pakama gayan na. ⁴⁰ Nahkay tēzaliyu ndam asak ni a ahay vu keti, tēzleb tay mək tələgi ana tay, tēhi ana tay ahkado : « Kàcalumi slimi ana Yezu va ba. » Kəlanəŋ gani tēmbəranəŋ tay, ti təsləka. ⁴¹ Nahkay ndam asak nakəŋ təsləka àna məmərana. Təđəm Melefit àvi divi gani ana tay ti təcakay daliya azuhva slimi ga Yezu ti adafaki ti nday təbəlafəŋa kə Melefit a. ⁴² Nahkay kəlavəđ nday nakəŋ tëbu tëcahi zlam ana mis a dalaka ga ahay gəđakani ge Melefit ni bu akaba a ahay ge mis bu. Təhi *Ma Məweni Sulumani ana mis, tēđəm Krist *Bay gəđakani ya amara ni ti Yezu.

Tədaba mis adəskəla ga məjənaki ndam asak ga Yezu a

6 Nahkay ndam məđəbay divi ga Yezu təsagakivu. Ka sarta gani nani ti nday ya ti tēđəm ma Gres ni tıciyu akaba nday ya ti tēđəm ma *Hebri ni do. Ndam ya tēđəm ma Gres ni tēđəm ka ya ti kəlavəđ tidi zlam ana wál madakway ni ti tāmənjaləŋ ka wál madakway gatay do. ² Ndam *asak ga Yezu kru mahar cəeni ni tàra ticia ma gatay na ti tëzalakabu ndam məđəbay divi ga Yezu ni dek, mək tēhi ana tay ahkado : « Tamal leli ndam asak ni məmbəranəŋ məđəm ma ge Melefit a, midi zlam ana mis ti, àbəlay do. ³ Nihi nahəma, bəza ga məŋ geli ni, dumaba zawal adəskəla e kidıŋ gekəli ba. Ahàr àđəm nday nani ti mis tēsəra tay a nday mis sulumani, *Məsuf ge Melefit àniviyu ana tay dal-dal, tēsəra majalay ahàr sulumana. Akəđumaba tay a nahəma, aməvi tewi ge midi zlam ana mis ana tay. ⁴ Nahkay leli ti ni amazay sarta geli dek ga mahəŋgalay Melefit akaba ga məhi ma gayan ana mis. »

⁵ Ndam məfəki ahàr ka Yezu ni tàra ticia ma gatay na ti tēgəskabá. Nahkay tēdaba Etiyen a ; naŋ àfəkia ahàr ka Yezu a dal-dal akaba *Məsuf Njəlatani àniviyu dal-dal daya. Tədaba Filip, Prokwar, Nikanor, Timon, Parmenas akaba Nikolas a. Nikolas ti tiwi naŋ a Antiyos ; ègi zal Zude migeni. ⁶ Tədaba tay a nahəma, tēhəlbəiyu tay afa ga ndam asak ni. Ndam asak ni təhəŋgali Melefit ana tay, mək tēbəki *ahar ka tay ti Melefit mēgri sulum gayan ana tay. ⁷ Ka sarta nani mis kay tēgəskabá pakama ge Melefit ya àđəmki ka Yezu na, nahkay ndam Zerəzalem ya təđəbay divi ga Yezu ni təsagakiva

dal-dal. Ndam *manjalabakabu mis akaba Melefit ni dal-dal tɔgɔskabá ga mɔfɔki ahàr ka Yezu a daya.

Gɔdákani ga ndam Zude tɔgɔs Etiyen

⁸ Etiyen ti Melefit àgria sulum gayan a, àvia njɔda dal-dal. Nahkay agray ere ye ti mis tipi day-day ndo ni àna njɔda dal-dal, agri ejep ana mis. ⁹ Etiyen nan àbu agray nahkay ti mis ndahan tɔcɔlɔn ma. Nday gani nani ti ndam ga ahay ga *mahɔngalavù Melefit ya tɔzalay « Ahay ga ndam ya tɔhɔlaya tay e evidi ba ni. » Nday gani ndam ga kɔsa Sireŋ akaba ga kɔsa Eleksendri akaba ndam ga had Silisi akaba ga had Azi : tɔbu tagray gejewi akaba Etiyen. ¹⁰ Tɔbu tagray gejewi ti Etiyen àwɔlkiya tay ka ma adaba àtama tay àna majalay ahàr sulumani ya *Məsuf Njɔlatani àvi na. ¹¹ Àra àwɔlkiya tay ka ma ti nday nakɔn tɔsɔkum mis ndahan ti tɔdɔm : « Leli mɔcifɔna nan àbu endivi Mɔwiz akaba endivi Melefit. » ¹² Nahkay ndam ezir ge Etiyen nakɔn tɔbikivu estena ana ndam Zeruzalem akaba gɔdákani gatay akaba ndam *məsər Wakita ge Melefit ni mɔk tɔdɔgaki ke Etiyen nakɔn cip, tɔzoru nan kɔ meleher ga gɔdákani ya tagray seriya ni. ¹³ Tɔhɔl ndam ndahan ga masɔkadki malfada daya. Ndam malfada ni tɔdɔm ahkado : « Maslanja hini ti nan àbu adɔmki ma magɔdavani ka *ahay njɔlatani ge Melefit ni akaba ke *Divi gayan ya Mɔwiz àbɔki ni, àmbrɔn do. ¹⁴ Leli mɔcifɔna àdɔm ahkado Yezu zal Nazaret ni ara embedkaba ahay gɔdákani ge Melefit na, ara ambatkaba Divi ya Mɔwiz àdɔfiki ana leli na daya. » ¹⁵ Eslini ndam ya tɔvu manjɔhadani a ahay ge seriya ni bu ni dek tamɔnjɔlɔn ke Etiyen nakɔn ndekwa ndekwa. Tipi ti meleher gayan ni ègia akada meleher ga *məslɔr ge Melefit a.

Pakama ge Etiyen ya àdɔm kɔ meleher ga ndam magrafɔna seriya ni

7 Eslini gɔdákani ga ndam *manjalabakabu mis akaba Melefit ni èhindifɔna ma kɔ Etiyen a, àhi ahkado : « Ma ya ti mis tɔdɔmku ni ti jiri ededɔn aw ? » ² Etiyen nakɔn àhɔngarfɔn, àdɔm : « Ata baba akaba bɔza ga mmawa goro ni, bumu slimu day. Melefit nan ya ti leli dek mɔbu mazlɔbay ni àngazlivu ana bɔn ga bɔn geli Abraham. Àngazlivu ti ka ya ti nan ka had Mezopotami, òru ànjɔhad ka had Haraŋ faŋ ndo ni. ³ Àhi : “Mbər̀bu had gayak akaba ndam gayak, ru ka had ya ti anɔdɔfukki ni.” ⁴ Nahkay Abraham nakɔn àslɔka ka had ga ndam Selde a, òru ànjɔhad ka had Haraŋ. Bɔn ga Abraham àmɔt eslini. Bɔnani àra àmɔta ti Melefit àhi ana Abraham mɔslɔka a Haraŋ a, mɔra mɔnjɔhad ka had hini ya lekɔlɔm kɔkumki ni. ⁵ Abraham àra ènjia ka had hina ti Melefit àsi had ndo. Ku mɔlan gɔzit ga micikiani tekefɔ àsi ndo. Ku nahkay nɔngu ni, àhi : “Anɔvuk had ni dek, kɔmɔta day had ni emigi ga bɔza hud gayak.” ⁶ Ay ka ya ti Melefit àhi ma nani ana Abraham ni ti, Abraham èwi wur faŋ ndo. ⁷ Pakama ge Melefit ya àhi ni nan hi, àhi : “Bɔza hud gayak atoru tanjɔhad ka had ge mis ndahan ; etinjɔa

eslina ti etigi evidi, atɔgri daliya ana tay vi diŋ diŋ fad. ⁷ Ay ti anatrɔb ndam ya ti bɔza hud gayak atɔgri evidi ana tay ni. Kɔlɔn gani bɔza hud gayak ni ataslɔka ka had nana, mɔk atazlɔbay nu ka mɔlan hini.” ⁸ Melefit àra àhia pakama na ana Abraham a nahkay nahɔma, àwɔlkiya pakama gayan akaba ga Abraham àna *mekeley kɔdi. Abraham àra èwia Izak a, wur ni àgra vad a azlalahkɔr nahɔma èkeli kɔdi. Nahkay day Izak àra èweya Zekɔp a ti èkeli kɔdi. Zekɔp day àra èweya ata bɔn ga jiba geli kru mahar cɔeni na ti èkeli kɔdi ana tay.

⁹ « Kɔlɔn gani ata bɔn ga jiba geli ni tàgrafɔna solu kà wur ga mɔn gatay Zɔzef a. Nahkay tɔsɔkumioru nan ana ndam ndahan, mɔk ndam nday nani tɔru àna nan ka had Ezip. Ay ti Melefit nan àbu akaba nan ; ¹⁰ àzaba nan a hud ga daliya gayan ya àgray ni ba dek. Melefit àvia majalay ahàr sulumana daya, nahkay ti ègia awɔlawa ga *Faraŋ bay ge Ezip na. Nahkay bay Faraŋ nakɔn àfiyu nan bay mɔgur had gayan ni dek akaba hud ahay gayan ni dek. ¹¹ Eslini lɔwir àdaya ka had Ezip a dek akaba ka had Kanaŋ a. Lɔwir àra àdaya nahkay ti, mis tàgra daliya dal-dal ; ata bɔn ga jiba geli ya ka had Kanaŋ ni tɔngɔt zlam mɔzumani va do.

¹² Zekɔp àra ècia *alkama àbu ka had Ezip nahɔma, àslɔroru bɔza gayan ata bɔn ga bɔn geli ga mɔsɔkumbiyu alkama. ¹³ Ka ya ti àslɔroru tay ye cɔ nahɔma, Zɔzef àdɔfi vu gayan ana bɔza ga mɔnani ni. Nahkay Faraŋ àra àsɔra jiba ge Zɔzef a. ¹⁴ Eslini Zɔzef àslɔroru mis ti tɔzibiyu bɔnani Zekɔp akaba ndam gayan a. Nday dekeni kru kru adɔskɔla mahar zlam. ¹⁵ Nahkay Zekɔp nakɔn òru ka had Ezip mɔk àmɔt eslini. Ata bɔn ga jiba geli day tɔmɔt eslini. ¹⁶ Tàra tɔmɔta ti tɔhɔlbiyu kisim gatay e Sihem mɔk tɔbiyu e mindivɔn ga Abraham ni vu. Mindivɔn nani ti Abraham asɔkumfɔna kà bɔza ga Hamor e Sihem àna gru a.

¹⁷ « Yaw sarta ya Melefit agray ere ye ti àhi ana Abraham amagray ni enjia wudak nahɔma, ndam *Izireyel ni tɔsɔgakiva, tɔgia nday kay ka had Ezip a. ¹⁸ Ka sarta gani nani ti tɔfiya bay nahan ka had Ezip a. Bay nani ti àsɔr Zɔzef ndo. ¹⁹ Nahkay nan nakɔn àgosay ata bɔn ga bɔn geli, àgria daliya ana tay a, àhi ana tay si tɔboru bɔza gatay ya ka ahar ni tɔmɔt. ²⁰ Ka sarta gani nani tiweya Mɔwiz a, nan ti Melefit àwaya nan a dal-dal. Ànjɔhad kiyi mahkɔr a magam afa ga ata bɔnani. ²¹ Kɔlɔn gani tizligoru nan. Tàra tizligoya nan a ti wur dahalay wur ga Faraŋ bay ga had Ezip àdi ahàr mɔk àzay nan, àgal nan akada wur ga hud gayan. ²² Nahkay ti tɔcɔhi mɔsɔr zlam ga ndam Ezip ni dek. Pakama gayan ya adɔm ni dek mis tɔgɔskabu, tɔwi gayan ya agray ni day àbɔlafɔn kɔ mis.

²³ « Àra àgra vi a kru kru fad nahɔma, àdɔm : “Nakoru nɔmɔnɔjiyu bɔza ga mmawa goro ndam Izireyel kwa.” ²⁴ Àra ènjia ti èpi zal Ezip nahan agri daliya àna zal Izireyel. Eslini nan nakɔn èmbikivu ka maslanja ya ti tɔgri daliya ni mɔk àkad zal Ezip ni ka duwa gani.

²⁵ Agray nahkay ti awayay ti adɔfiki ana bɔza ga

† Mɔnjɔkiani 12.1. †† Mɔnjɔkiani 17.8 ; 48.4.

‡ Mɔnjɔ Mɔnjɔkiani 15.13-14 ; Mahɔrana 3.12. †† Mɔnjɔ Mahɔrana 1.8.

mənanı ni ti têsər Melefit amahəngay tay ti àna nañ, ay ti nday gani têsərıki ndo. ²⁶ Hajəñ gani nahəma, Məwiz nakəñ àdi ahàr ana ndam Izireyel ndahañ cə, təbu takadvu ; nañ nakəñ awayay aňgalabakabu tay. Àhi ana tay : "Ndam goro ni, lekələm kà mənğ gekəli ti, kihirəmvu ti kamam ?" ²⁷ Ay nañ ya ti ađri daliya ana nañ nahañ ni àhi ana Məwiz ahkado : "Way àfiyu kur bay magrafəña seriya kè leli a way ?" ²⁸ Kawayay kəkad nu akada ya kəkad zal Ezip nahañ eweni ni aw ?" ¹²⁹ Məwiz àra ècia ma nana nahəma, àcuħway ka had Ezip, òru ka had Madiyañ, ànjəhad eslini. Nañ àbu eslini, àra àda wal a ti, ewifiña bəza zawalana cə.

³⁰ « Àra àgra vi kru kru fad ka ahàr gana nahəma, òru a huđ gili vu kà həma *Sinayi. Eslini ti *məslər ge Melefit àngazlıvu a huđ ga aku ya ađəs mənğəhaf ni bu. ^{††31} Məwiz nakəñ àra èpia ti àgria ejep a, nahkay awayay ahəđakfəñoru ti mĩpi lala. Nañ àbu ahəđakfəñoru ti èci dəñgu ga Bay geli, ahi ahkado ³² "Nu ti Melefit ga ata buk Abraham, Izak akaba Zekər." † Məwiz àra ècia ma na ti aňwaz àwəra nañ a dal-dal, àgəgəra, maməñjaləñani nakəñ tekeđi èsliki ndo həya. ³³ Eslini Bay geli àhi ma keti, àhi ahkado : "Hələba ki-maka gayak a asak ba, adaba mələñ ya kicikvù ni ti mələñ *njəlatani. ³⁴ Nipia lala ahəmamam təgri daliya ana ndam goro ka had Ezip na, nıcia tuway gatay a : nahkay nàra ti ga mahəngaya tay a. Nihi nak ti ru, nəsləruru kur ka had Ezip." ††

³⁵ « Məwiz ti nañ ya ti ndam Izireyel tawayay nañ ndo, təhi ahkado : "Way àfiyu kur bay magrafəña seriya kè leli a way ?" † ni. Ay nañ ti Melefit àslərıkaboru nañ ana tay ti mĩgi bay gatay, mĩgi bay məhəlabatay e evidi ba daya. Melefit àslərıkaboru Məwiz ana tay nahkay ti, àhi ma gani ti məslər ge Melefit ya aňgazlıvu a huđ ga mənğəhaf ni bu ni. ³⁶ Bay ya ti àhələba ndam Izireyel ka had Ezip a ni ti nani Məwiz. Àhələba tay a ti àna magray zlam magray ejep ya mis tipi đay-đay ndo ni kay : àgray ka had Ezip, kà Dəluv Ndizeni, akaba ka ya ti nday a huđ gili bu vi kru kru fadani ni. ³⁷ Bay ya ti àhi ana ndam Izireyel : "Melefit aməslərıbiyu wur ga mənğ gekəli nahañ ana kəli ga mahəngaray pakama ge Melefit akada goro ni" ††† ti Məwiz gani. ³⁸ Ka ya ti ndam Izireyel təcakalavu a huđ gili bu ni ti, bay ya ti èci ma ga məslər ge Melefit kà həma Sinayi mək àhəngri ana ata bəñ geli ni ti Məwiz gani. Bay ya ti Melefit àhi pakama ya avi sifa ana mis ga məhəngriani ana leli ni ti nañ gani. ³⁹ Ay ti ata bəñ geli ni ticiiki ma ndo, tawayay madəbay nañ ndo. A majalay ahàr gatay bu ni ti tawayay maňgona e Ezip a. ⁴⁰ Təhi ana *Aron ahkado : "Griaya melefit ndahañ ana leli ga mədi kama ana leli a, adaba Məwiz nañ ya àhələbabiya leli ka had Ezip a ni ti, məsər ere ye ti àgrakıvu ni do." †††† Nahkay nday nakəñ təvədaya wur sla mək tıslıñi zlam ana wur sla ni, ègia pəra gatay a. Təgri wuməri àna məmərani ana zlam ya nday ndayani təvədaya àna ahar gatay a ni. ⁴² Təgra nahkay

† Mahərana 2.14. †† Məñjay Mahərana 3.2. † Mahərana 3.6. †† Mahərana 3.5, 7, 8, 10. †† Mahərana 2.14. ††† Mımbiki 18.15. ††† Mahərana 32.1, 23.

ti Melefit day àmbrəñ tay ti təgri pəra ana zlam ya ti a huđ melefit bu ni. Ma gani hini àbu məbəkiani a waki-ta ga ndam mahəngaray *pakama ge Melefit bu nahkay hi :

"Ndam Izireyel, ka ya ti lekələm kəbum a huđ gili bu vi kru kru fad ni ti, kisliñəmi zlam akaba kəgrumi sədaga ti, ana nu aw ?" ⁴³ Aha, ana nu do ! Ahay mivıcenı ya kəsawadum àna nañ ni ti ahay ga Molok, [§] do ni ti goro do.

Kəsawaduma àna pəra gekəli Refeñ ^{§†} ya təzavu ata boňgur na daya.

Pəra nday nani ti kəgrumaya ga məhəngrioru ahàr ana had ana tay a.

Gekəli ya kəgrum nahkay ni ti anagaroru kəli driñ kama ga Babiloñ." ^{§††}

⁴⁴ « Ka ya ti ata bəñ ga bəñ geli təbu a huđ gili bu ni ti təsawada àna zlam ge mivıcey ahay ge Melefit àna nañ a. Mazavu ga ahay gani nani ti Melefit àđəfikia ana Məwiz a mək àhi mągraya akada gayay ya èpi na.

⁴⁵ Ahay gani nani ti ata bəñ ga bəñ geli təmbribu ana bəza gatay ; bəza gatay ni day tàra àna nañ ka had hina, Zezəwi àdi kama ana tay. Tàra tinjia ti Melefit àgari-aba ndam ga had hina ana tay a, mək nday nakəñ tən-jəhad. Nahkay nday təbu àna ahay ge Melefit

*mivıcenı ni duk àbıvoru ana sarta ge Devit. ⁴⁶ Devit ti Melefit àwaya nañ a dal-dal, nahkay èhindifiña divi kè Melefit ga maslamali mələñ *njəlatani ana bəza huđ ge Zekər a. ⁴⁷ Ay maslaña ya ti àra àləm ahay ge Melefit ni ti Salomoñ. ⁴⁸ Ku tamal àləma nahkay nəñgu ni, Bay Melefit agavəla driñ, ànjəhadvù a ahay ya mis tələmi ni bu do. Nahkay zla nahəma maslaña nahañ àbu, àhəngaray pakama ge Melefit, àđəm :

⁴⁹ "Bay Melefit àđəm : Mələñ manjəhad goro ti huđ melefit,

mələñ məbəkı asak goro ti ni had.

Ahay weley lekələm kisləmki mələmuana ana nu a ni weley ?

Mələñ goro ya ananjəhad, nəpəsaba ni ti weley ?

⁵⁰ Bay ya àgraya zlam nana đek ni ti nu nuani àna ahar goro do aw ?" ^{§†} »

⁵¹ Etiyən àhi ana tay keti : « Lekələm ti kicəm slimi do ededıñ ! Lekələm ti məbərıv gekəli magədavani, slimi gekəli məzləkvani ; lekələm akada ndam ya təkeli kəđi ana tay ndo ni ! Lekələm akada ga ata bəñ ga bəñ gekəli ni, kekileña kəgəsumkabu pakama ga *Məsuf Njəlatani ni do ! ⁵² Bay mahəngaray *pakama ge Melefit ya ti ata bəñ ga bəñ gekəli təgri daliya ndo ni ti weley ? Nday gani təbazla ndam mahəngaray pakama ge Melefit ya təđəm Bay ge Jiri amara ni. Bay ge Jiri nakəñ àra ènjia ti kəsəkumoya nañ a mək kəkaduma nañ a.

⁵³ Lekələm ti məslər ge Melefit təđəfikia *Divi ge Melefit na ana kəli a, ay ti kəbumı slimi ana Divi gani do. »

§ Molok ti melefit ga ndam Kanañ ya ndam Izireyel təhəngrioru ahàr a had ahaslani ni. §† Refeñ ti melefit ga ndam Siri ya ndam Izireyel təhəngrioru ahàr a had ahaslani ni. §†† Amos 5.25-27. §† Izayi 66.1-2.

Takad Etiyeŋ àna mizligi naŋ àna akur

⁵⁴ Ndam magray seriya ni tàra ticia ma ge Etiyeŋ na ti t̄zumki b̄aruv dal-dal, t̄h̄ep̄ad ahar tasl tasl. ⁵⁵ Ay Etiyeŋ ti *M̄esuf Nj̄elatani èsliva a vu va dal-dal, àm̄en-joru e melef̄it vu, èpi m̄elaŋ masladani ge Melef̄it akaba Yezu naŋ jika k̄a ahar ga d̄af ge Melef̄it. ⁵⁶ Àra èpia ti àd̄em ahkado : « C̄um day, n̄ebu nipi huđ melef̄it m̄-zl̄ekvabana, nipi *Wur ge Mis naŋ jika k̄a ahar ga d̄af ge Melef̄it daya. » ⁵⁷ Ge Etiyeŋ ya naŋ àbu azlapay nahkay ni ti nday nak̄eŋ t̄zlah kay kay, t̄b̄eviyu ahar e slimi vu der der, m̄ek nday d̄ek t̄ad̄egaki ka ahar b̄elaŋ, ⁵⁸ t̄eḡes naŋ, t̄zaba naŋ a k̄esa ba cak. T̄ara t̄as-l̄ekaf̄eŋa àna naŋ k̄a k̄esa na nahkay ti tawayay tizligi naŋ àna akur ga makad naŋ. Ndam sedi ya t̄ici pakama gayan̄ ni t̄eh̄alkaba m̄egudi gatay na, t̄ab̄eh̄ad̄f̄eŋ k̄a wur dagwa nahaŋ slimi gani Sol ti m̄aj̄egaki. M̄ek t̄izligi Etiyeŋ nak̄eŋ. ⁵⁹ Ka ya ti tizligi Etiyeŋ ni ti Etiyeŋ àh̄eŋgalay Yezu, àd̄em : « Bay goro Yezu, za sifa goro a. » ⁶⁰ K̄el̄eŋ gani àb̄eh̄ad̄ mirdim grik, àzlah kay kay, àd̄em : « Bay goro, k̄ew̄el tay àna seriya àki ka zlam magudarani hini ya t̄egru ni ba. » Àra àd̄ema ma na nahkay ti àm̄et h̄uya.

8 T̄akad Etiyeŋ ti, Sol àwaya daya.

T̄egri daliya ana ndam m̄ef̄eki ah̄ar ka Yezu

Ka fat gani nani ti t̄en̄j̄eki ka m̄agri daliya dal-dal ana ndam m̄ef̄eki ah̄ar ka Yezu ya a Zer̄uzalem ni h̄uya. Ndam m̄ef̄eki ah̄ar ka Yezu ni d̄ek t̄ed̄evu t̄oru a k̄esa cib-cibeni vu ka had̄ *Z̄ude akaba ka had̄ Samari. Nday ya t̄asl̄eka ndo ni ti si ndam *asak ga Yezu ciliŋ. ² Ndam ndahaŋ ya ti t̄eh̄eŋgrioru ah̄ar a had̄ ana Melef̄it ni tili Etiyeŋ, t̄it̄ewi naŋ dal-dal. ³ Sol ti àgria daliya dal-dal ana ndam m̄ef̄eki ah̄ar ka Yezu a ; àsawad̄ay k̄a mahay k̄a mahay, àḡes zawal akaba w̄al, àbiyu tay a dan̄gay vu. ⁴ Nday ya ti t̄ed̄evu ni t̄ed̄emor̄u *Ma M̄eweni Sulumani k̄a k̄esa k̄a k̄esa.

Tewi ge Filip ya àgray a Samari ni

⁵ Ka sarta gani nani Filip òru a k̄esa ḡed̄akani vu ka had̄ Samari, àh̄ioru ma ge *Krist ana mis ye eslini ni. ⁶ Nday nani d̄ek ma gatay b̄elaŋ, t̄ebi slimi lala ana ma ge Filip ya àhi ana tay ni, ad̄aba t̄icia pakama gayan̄ a, t̄ip̄ia zlam ya ti àgray, mis t̄ipi d̄ay-d̄ay ndo na daya. ⁷ Àna zlam nday nani ya àgray ni ti seteni t̄asl̄ekiaba ana mis a dal-dal, t̄zlah kay kay. Ndam d̄era akaba ndam j̄ugwer t̄igia s̄endūb̄-s̄endūb̄ana daya. ⁸ Eslini ndam ga k̄esa nani t̄em̄er̄va dal-dal.

⁹ Maslaŋa nahaŋ àbu a k̄esa nani bu, slimi gayan̄ Simu, naŋ zal maharam, agri ejep ana ndam ga had̄ *Sahari d̄ek. Àzay ah̄ar gayan̄ awayay mis d̄ek t̄ed̄em naŋ ḡed̄akani. ¹⁰ Mis ni d̄ek, ku b̄eza, ku mis ḡed̄akani t̄iciiki ma. T̄ed̄em : « Maslaŋa hini ti nj̄eda ge Melef̄it àf̄eŋ. Nj̄eda gani nani ti t̄ed̄em "Ḡed̄akani." » ¹¹ Mis ni t̄iciiki ma dal-dal, ad̄aba àp̄esa naŋ àbu agri ejep ana tay àna maharam gayan̄ ni. ¹² Ay ka ya ti Filip àhia *Ma M̄eweni Sulumani àki ka *M̄agur ge Melef̄it akaba ka

Yezu Krist ana tay a nah̄ema, zawal akaba w̄al ni t̄eḡeskab̄a ma ge Filip na, m̄ek *t̄abaray tay. ¹³ Simu nak̄eŋ teked̄i àḡeskab̄a ma gana, t̄abara naŋ a. K̄el̄eŋ gani ànj̄eh̄ad̄ akaba Filip. Eslini Filip naŋ àbu agray zlam ḡed̄akani ḡed̄akani ya mis t̄ipi d̄ay-d̄ay ndo ni. Simu nak̄eŋ àra èpia ti àgria ejep a dal-dal.

¹⁴ Ndam asak ga Yezu ya a Zer̄uzalem ni tàra t̄icia ndam *Sahari t̄eḡeskab̄a ma ge Melef̄it a ti, t̄es-l̄er̄ibiyu ata Piyeŋ nday ata Zeŋ ana ndam Sahari ni. ¹⁵ Ata Piyeŋ nday ata Zeŋ tàra t̄inj̄ia ti t̄eh̄eŋgalay Melef̄it ti m̄evi *M̄esuf Nj̄elatani ana ndam Sahari ya t̄eḡeskab̄a pakama ge Melef̄it a ni. ¹⁶ T̄agray nahkay ti ad̄aba ku mis b̄elaŋ e kid̄iŋ gatay bu M̄esuf Nj̄elatani àh̄er̄kiaya àhur̄iviyu faŋ ndo. *T̄abaray tay ti àna slimi ga Bay geli Yezu ciliŋ. ¹⁷ Nahkay ata Piyeŋ nday ata Zeŋ t̄eb̄eki *ahar ka tay, m̄ek M̄esuf Nj̄elatani àhur̄iviyu ana tay.

¹⁸ Simu nak̄eŋ àra èpia M̄esuf Nj̄elatani àhur̄iviyu ana ndam m̄ef̄eki ah̄ar ka Yezu ka ya ti ndam asak ga Yezu t̄eb̄eki ahar ka tay ni ti, awayay avi siŋgu ana ata Piyeŋ nday ata Zeŋ. ¹⁹ Àhi ana tay ahkado : « Vumu nj̄eda ti ka ya ti n̄eb̄eki *ahar ke mis ni ti M̄esuf Nj̄elatani m̄hur̄iviyu ana tay. » ²⁰ Ay ti Piyeŋ àhi ahkado : « Ah̄ar àd̄em siŋgu gayak ni m̄ij̄j̄ia, nak nakani d̄ay k̄ij̄j̄ia, ad̄aba k̄eh̄i ana ah̄ar ere ye ti Melef̄it avi ana mis ni ti mis as̄ekum tata. ²¹ Nak k̄ek̄ibu ke t̄ewi geli ya magray ni bi, ma gayak àk̄ibu bi, ad̄aba majalay ah̄ar gayak maḡed̄avani k̄e eri ge Melef̄it. ²² Mbatkaba majalay ah̄ar gayak maḡed̄avani na, h̄eŋgalay Bay geli. Nahkay ti bi Melef̄it am̄emb̄er̄fuka zlam ya k̄agudar a majalay ah̄ar gayak bu na. ²³ N̄es̄era nihi ti m̄eb̄aruv gayak maḡed̄avani k̄e eri ge Melef̄it, nahkay k̄igia evid̄i ga zlam magudarana. » ²⁴ Eslini Simu nak̄eŋ àh̄eŋgrif̄eŋ, àhi ana tay ahkado : « Lek̄el̄um lek̄el̄um̄eni h̄eŋgalumu Bay geli ti ere ye ti k̄eh̄umu ni àgrakuvu ba simiteni ti ! »

²⁵ Ata Piyeŋ ata Zeŋ tàra t̄agrakia sedi ka Yezu a akaba t̄eh̄ia pakama ga Bay geli ana mis a nah̄ema, t̄aŋ-goru a Zer̄uzalem. Ka ya ti nday t̄ebu takoru e divi bu ni ti t̄eh̄ia Ma M̄eweni Sulumana ana mis a k̄esa ndahaŋ ba kay ka had̄ *Sahari a.

Ata Filip nday ata zal Etiȳepi nahaŋ

²⁶ M̄esl̄ar ga Bay geli àŋgazlivu ana Filip, àhi ahkado : « Ru gwar ka Mboku, ke divi ya ti asl̄ekabiya a Zer̄uzalem a, andoru ah̄ar a Gaza, mis t̄eki t̄esawad̄aki bi ni. » ²⁷ Filip nak̄eŋ ècik, àsl̄eka h̄uya. Naŋ ka ah̄ar divi nah̄ema, èpi zal nahaŋ man̄j̄eh̄ad̄ani diḡusa e seret bu, ej̄eŋgey wakita ge Izayi bay mah̄eŋgaray *pakama ge Melef̄it ni. Naŋ gani òru a Zer̄uzalem ga mazl̄abay Melef̄it, nihi naŋ àbu asl̄ekabiya ara a magam a. Zal nani ti zal Etiȳepi, naŋ madaslani, naŋ mis ḡed̄akani agri t̄ewi ana Kandas bay walani ge Etiȳepi : naŋ ḡed̄akani ga ndam man̄gah elimeni ga bay ni. ²⁹ *M̄esuf Nj̄elatani àhi ana Filip ahkado : « Ru kah̄ed̄akf̄eŋjiyu ke seret ni lala. » ³⁰ Eslini Filip nak̄eŋ àcuhworu. Òru ènj̄ea nah̄ema, èci zal Etiȳepi ni naŋ àbu ej̄eŋgey wakita ge Izayi bay mah̄eŋgaray pakama ge Melef̄it ni. Àhi ahkado :

« Ere ye ti kejeŋgey ni ti nak kəbu kiciaba ma gana waw ? »³¹ Naŋ nakəŋ àhəŋgrifəŋ, àhi ahkado : « Tamal maslaŋa àdəfuaba ndo ni ti nīciaba ahəmamam ? » Mək àhi : « Cəlkuvaya ga manjəhadfu kà gəvay a. »

³² Ka mələŋ ya ejeŋgey ni Izayi àdəm nahkay hi :
« Naŋ ti àhəlkaba ma ndo,
akada ga təmbak ya təzoru ka mələŋ misliŋ zlam ni,
akada ga wur təmbak ya tekəlkia eŋgəc a ti ètəwi do ni.

³³ Naŋ gani təhəŋgoraya naŋ a had a, təgri seriya ge jiri ndo simiteni.

Way amacali slimi mba way ?
Adaba təkada naŋ a, naŋ àbi ka had va bi ni. † »

³⁴ Gədəkani nakəŋ àhi ana Filip ahkado : « Nahəŋgalay kur kam-kam, hu : bay mahəŋgaray pakama ge Melefit azlapaki ahalay ti ka way nani way ? Azlapaki ti àki ka naŋ naŋani tək, ka maslaŋa nahaŋ aw ? »³⁵ Eslini Filip àhi ma, àdəfiaba *Ma Məweni Sulumani àki ka Yezu a, ànjiki ka pakama ya naŋ àbu ejeŋgey ni.

³⁶ Nday təbu takoru nahkay ti tēdi ahər ana yam gwəŋgər a. Eslini naŋ gədəkani nakəŋ àhi ana Filip ahkado : « Yam nihi. Mam acafəŋa nu ga *məbaray nu a mam ? » [³⁷ Filip àhi ahkado : « Tamal kəfəkia ahər gayak dek ka Yezu a ti tabaray kur tata. » Naŋ nakəŋ àhəŋgrifəŋ, àhi : « Nəfəkia ahər ka Yezu *Krist a, naŋ Wur ge Melefit. »]³⁸ Àhi ana bay ya agaray seret ni mīcika. Àra ècika àna seret na ti ata Filip nday ata naŋ gədəkani nakəŋ təhəraya təhuriyu a yam ni vu, mək Filip àbaray naŋ. ³⁹ Təra təhəraya a yam ni ba nahəma, Məsuf ga Bay geli àzafəŋa Filip a. Nahkay naŋ gədəkani ni èpi naŋ va do, àsləka zlam gayaŋ àna məmərana. ⁴⁰ Filip àsərki ti naŋ a Azot. Àru a Sezare ; naŋ àbu akoru ti àhioru Ma Məweni Sulumani ni ana mis kà kəsa kà kəsa dek duk a Sezare.

Sol ambatkaba majalay ahər a, afəki ahər ka Yezu
(Təwi 22.6-16 ; 26.12-18)

9 Ka sarta gani nani nahəma, Sol naŋ àbu awayay agra daliya ana ndam madəbay divi ga Bay geli, awayay abazl tay. Nahkay òru afa ga gədəkani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni, ² èhindi-fiŋa wakita ga medekiani ka gədəkani ga ahay gərgərani a Damas ya tahəŋgalavù Melefit ni. Wakita nday nani ti təvia divi ga mægəs ndam madəbay divi ga Bay geli a. Ku adi ahər ana zawal ahkay do ni ana wál, ba agəs tay, awəl tay, ahəlbiyu tay a Zerəzalem. ³ Naŋ nakəŋ àra àŋgəta wakita nday nana ti àdəvu e divi vu.

Naŋ àbu enjiyu a Damas wudak nahəma, eslini masladani àsləkabiya e melefit ba, àhərkiaya həya, àsləday mələŋ gayaŋ nani. ⁴ Eslini naŋ nakəŋ àdəd a ga had pəda mək èci dəŋgu ga maslaŋa nahaŋ àzalay naŋ, àhi : « Sol, Sol kəgru daliya ti kamam ? »⁵ Naŋ nakəŋ àhi : « Nak way, Bay goro ? » Mək àhəŋgrifəŋ, àhi : « Nu Yezu, nu ya kəgru daliya ni. ⁶ Ay ti cicikaba, huriyu a kəsa vu. Ekinjəa eslina ti atəhuk ere ye ti ahər àdəm kəgray kwa ni. »⁷ Ndam ya tarakaboru akaba

naŋ ni ticik, ma tekefi tisliki mədəmani koksah. Tici dəŋgu ciliŋ, ay ti tiŋi maslaŋa gani do. ⁸ Sol nakəŋ ècikaba, àhəlkaba eri a, ay ti èpi divi do. Ndam ya tarakaboru akaba naŋ ni tədafəŋa ahar a, təzoru naŋ a Damas. ⁹ Eslini àgray vad mahkər, divi day èpi ndo, zlam day àzum ndo, yam day èsi ndo.

¹⁰ A Damas eslini ti zal nahaŋ àbu slimi gani Ananiyas, naŋ bay madəbay divi ga Yezu. Eslini Bay geli àzalay naŋ e kisim mizideni bu : « Ananiyas ! » Ananiyas nakəŋ àhəŋgrifəŋ, àhi : « Awi ! Nu hi, Bay goro ni. »¹¹ Bay geli àhi ahkado : « Ru weceweci ke divi ya təzalay divi Ndəlabani ni, ru afa ga Zədas. Kinjəa ti kīhindi zal Tars ya təzalay naŋ Sol ni. Nihi ti naŋ àbiyu ahəŋgalay Melefit. ¹² Maslaŋa gani nani ti nədəfikia maslaŋa nahaŋ a, slimi gani Ananiyas, ara afa gana mək abəki *ahar ti mīpi divi akada ya ahaslani ni. »

¹³ Ananiyas àhəŋgrifəŋ, àhi : « Bay goro ni, nicia mis kay təbu təzlapaki àki ka maslaŋa nani akaba ka zlam gayaŋ magədavani ya àgri ana ndam gayak *njələtani ya təbu a Zerəzalem na. ¹⁴ Àra ahalay a ti gədəkani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni təvibiya divi ga mægəs ndam ya ti tazləbay kur na dek. »¹⁵ Ay ti Bay geli Yezu àhəŋgrifəŋ, àhi ahkado : « Nak ru, adaba nəzaba maslaŋa gana nana, ti mēgru təwi : məhioru slimi goro ana mis ga had ndahaŋ akaba bəbay gatayani ni, məhioru ana ndam *Izireyel daya.

¹⁶ Amacakay daliya kay azuhva slimi goro ; nu nuani anədəfiki daliya ya ara agray ni dek. »

¹⁷ Nahkay Ananiyas nakəŋ òru. Òru ènjəa ti àhuriyu a ahay ni vu, àbəki ahar ka Sol nakəŋ mək àhi ahkado : « Sol wur ga mmawa, Bay geli Yezu, naŋ ya àŋgazlukvu ka ahər divi ka sarta ya kara ni, àslərbiyu nu. Awayay ti kīpi divi akada ya ahaslani ni, awayay ti *Məsuf Njələtani mīsləkvu a vu vu daya. »¹⁸ Naŋ àbu azlapi nahkay ti zlam ndahaŋ akada aləŋ ge kilif təsləkikia ke eri ana Sol nakəŋ a. Eslini èpi divi akada ya ahaslani ni keti. Nahkay ècikaba, mək *təbaray naŋ àna *slimi ga Yezu. ¹⁹ Kələŋ gani àzum zlam, mək njədə gayaŋ àŋgiva.

Sol àhi ma ga Yezu ana mis

Sol ànjəhadiyu vad bal a Damas afa ga ndam ya tadəbay divi ga Yezu ni. ²⁰ Ka ya ti naŋ àbu eslini ni ti ànjəki ke təwi həya, àhuriya a ahay gərgərani ga ndam *Zəde ya *tahəŋgalavù Melefit ni va, àhi ana mis Yezu ti naŋ Wur ge Melefit. ²¹ Ma gayaŋ ya àdəm ni àgria ejep ana mis ya təbi slimi na dek. Tədəm ahkado : « Naŋ hini ti naŋ ya ti àgri daliya dal-dal ana ndam ya tazləbay Yezu a Zerəzalem ni do aw ? Mara gayaŋ ahalay a Damas a ti ga mægəs ndam ya tazləbay Yezu ni akaba ga məhəloru tay afa ga gədəkani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni do aw ? »²² Ay ti njədə ga Sol àsagakivoru, àhi ana ndam Zəde ya a Damas ni Yezu ti naŋ *Krist *Bay gədəkani ya amara ni. Eslini nday nakəŋ təsər ere ye ti təhəŋgrifəŋ ni do.

²³ Àra àgra vad a bal ti ndam Zəde nakəŋ təgray sawari gatay, tədəm si tijiŋ naŋ kwa. ²⁴ Nahkay nday nakəŋ təjəgay naŋ məlafat akaba məlavəd kà magudu ga kəsa ni dek, tawayay makad naŋ. Ay ti Sol ècia

† Izayi 53.7-8.

sawari gatay ya tàgraki na. ²⁵ Ga mɛlavɛd nahɛma, ndam madɛbay naŋ ni tɛzoru naŋ ka ahàr ga gudu ya eveliŋ kɛsa ni. Tòru tinjɛa ti tɛfiyu naŋ a alongu vu mɛk tɛfaya naŋ àna ezewɛd gwar ka dala. Nahkay àslàka, òru a Zeruzalem.

Ere ye ti agrakivu ka Sol a Zeruzalem ni

²⁶ Òru ènjɛa a Zeruzalem a ti awayay ahurkiviyu ka ndam madɛbay divi ga Yezu ni, ay ti nday dek tà-grafɛŋa aŋgwaz a, tɛhi ana ahàr naŋ bay madɛbay divi ga Yezu edediŋ do. ²⁷ Eslini Barnabas àzoru naŋ afa ga ndam *asak ga Yezu ni. Tòru tinjɛa ti Barnabas nakɛŋ àŋgɛhadì ana tay ahɛmamam Sol èpi Bay geli ka ahàr divi ka ya ti òru a Damas ni, ahɛmamam Bay geli àhi ma ni daya. Àŋgɛhadì ana tay keti ahɛmamam Sol àhi ma ana mis vay-vay àna *slimi ga Yezu a Damas ni. ²⁸ Kwa ka sarta gani nani Sol nakɛŋ naŋ àbu akaba tay, asawaday akaba tay a Zeruzalem, àhi ma ge Melefit ana mis vay-vay àna slimi ga Bay geli. ²⁹ Àhi ma gani ana ndam *Zɛde ya tɛdɛm ma Gres ni daya, tɛbu tagravu gejewi akaba tay. Nahkay ti nday nani tàdɛbay divi ge mijij naŋ. ³⁰ Ndam ya tɛfɛki ahàr ka Yezu ni tàra ticia ma na ti tɛzoru naŋ a Sezare ga moroni a Tars, mɛk tɛslɛroru naŋ eslini.

Piyer ahɛŋgaraba Ene a

³¹ Ka sarta gani nani ndam mɛfɛki ahàr ka Yezu ya ka had *Zɛde, ka had *Gelili akaba ka had *Samari ni dek ti mis tɛbi tɛgri daliya ana tay va bi. Njɛda gatay asagakivu, tɛbu tadɛboru divi ga Bay geli lala. Nahkay mis ndahaŋ tɛbu tɛhurkiviyu ka tay àna njɛda ga *Mɛsuf Njɛlatani. ³² Piyer àsawadoru ka had nday nani dek. Ka ya ti naŋ àbu asawadoru nahɛma, òru e Lide afa ga ndam njɛlatani ga Yezu ni. ³³ Òru ènjɛa eslina ti àdi ahàr ana zal dɛra nahaŋ slimi gani Ene, naŋ mandɛhadani ka slalah, vi azlalahkɛr ècik koksah. ³⁴ Piyer nakɛŋ àzalay naŋ, àhi : « Ene, Yezu *Krist ahɛŋgaraba kur a ; cikaba, slamalakabu slalah gayak ni. » Eslini naŋ nakɛŋ ècikaba cɛkwɛd hɛya. ³⁵ Ndam ya e Lide ni dek akaba nday ya ka sagdala Saroŋ ni dek tipi naŋ a ti, tàmbatkaba majalay ahàr gatay a tɛfɛki ahàr ka Bay geli Yezu.

Tabita àmɛta, mɛk Piyer ahɛŋgaraba naŋ e kisim ba

³⁶ Wal nahaŋ àbu e Zɛpe, adɛbay divi ga Yezu, slimi gani Tabita, àna ma Gres ti « Dorkas, » awayay adɛmv-aba « miyek. » Wal nani ti agray tɛwi sulumani dal-dal, ajɛnaki ndam talaga dal-dal daya. ³⁷ Ka ya ti Piyer e Lide nahɛma, wal ni armɛwɛr àra àgɛsa, mɛk àmɛta àna naŋ a. Àra àmɛta ti tàbaray naŋ mɛk tɛfiyu naŋ a ahay vu ka ahàr ga ahay nahaŋ. ³⁸ Zɛpe ti driŋ driŋ akaba Lide do, nahkay ndam madɛbay divi ga Yezu ya e Zɛpe ni tàra ticia Piyer naŋ àbu e Lide nahɛma, tɛslɛrkioru mis cɛ, tɛhi ana tay : « Dɛgum kɛhumi ahkado kam-kam màra afa geli a, àpɛsbiyu ba. » ³⁹ Tàra tɛhɛŋgria ma na ana Piyer a nahkay ti Piyer nakɛŋ àdɛbabiyu tay hɛya. Tàra tinjia ti tɛziyu Piyer a ahay ya

ka ahàr ga ahay nahaŋ ni vu. Eslini wál madakway dek tàrafɛŋa kà gɛvay ge Piyer a titɛwi, tɛdɛfiki endɛwi akaba azana ga Dorkas ya àlɛmi ana tay ka sarta ya àmɛt faŋ ndo ni. ⁴⁰ Eslini Piyer nakɛŋ àgaraya mis na dek e mite va, mɛk àbɛhad mirdim, àhɛŋgalay Melefit. Àra àhɛŋgala Melefit a nahɛma, àmbatkiyu ma ke kisim ni, àzalay naŋ àhi : « Tabita, cicikaba. » Nahkay Tabita nakɛŋ àhɛlkaba eri a. Àra èpia Piyer a ti ànjɛhad digɛs. ⁴¹ Eslini Piyer àdafɛŋa ahar a, wal ni ècikaba. Wal ni àra ècikaba nahɛma, Piyer nakɛŋ àzalay wál madakway ni akaba ndam ga Yezu ndahaŋ ni. Tàra tinjia ti àdɛfiki wal ni ana tay naŋ àna sifa. ⁴² Ere ye ti àgravu ni ti, ndam ga kɛsa Zɛpe dek ticia, nahkay mis kay e kidiŋ gatay bu tɛfɛkia ahàr ka Bay geli a. ⁴³ Piyer nakɛŋ ànjɛhadiyu, àpɛsiyu e Zɛpe afa ga bay mɛwɛs ambɛl nahaŋ, slimi gani Simu.

Piyer akoru afa ga Korney

10 Zal nahaŋ àbu a Sezare, slimi gani Korney, naŋ zal Rom agur ndam slewja kay, slimi gatay « Slewja Itali. » ² Korney gani naŋ àbu ahɛŋgrioru ahàr a had ana Melefit, nday akaba ndam ga huɛd ahay gayaŋ dek tazlɛbay Melefit. Naŋ àbu avi zlam kay ana ndam *Zɛde ya talagani ni, ahɛŋgalay Melefit kɛlavɛd. ³ A vad nahaŋ agray njemdi mahkɛr ya ga mɛlakarawa nahɛma, *mɛslɛr ge Melefit àhurkiviyu, àŋgazlivu. Àzalay naŋ, àhi : « Korney ! » ⁴ Korney àra èpia naŋ a ti àgra aŋgwaz a, àhɛŋgrifɛŋ, àhi ahkado : « Kɛhu mam, bay goro ni ? » Mɛslɛr ni àhi ahkado : « Melefit ècia ere ye ti kàhɛŋgalalɛŋ na, èpia ere ye ti kɛvi ana ndam talaga na ; nahkay ti kàgɛjzalki ahàr ndo. ⁵ Nihi nahɛma, slɛroru mis e Zɛpe ga mazalabiyu Simu, naŋ ya tɛzalay naŋ Piyer ni. ⁶ Naŋ àbu anjɛhad afa ga Simu bay mɛwɛs ambɛl, ahay gani kà gɛvay ga *dɛluv gɛdɛkani ni. » ⁷ Mɛslɛr ge Melefit ya àhi ma ni àra àslàka ti Korney nakɛŋ àzalay ndam mɛgri tɛwi cɛ akaba zal slewja gayaŋ nahaŋ : zal slewja nani ahɛŋgrioru ahàr a had ana Melefit. ⁸ Nday nakɛŋ tàra tinjia ti àhi ma ga mɛslɛr ya àhi ni dek ana tay mɛk àslɛroru tay e Zɛpe.

⁹ Hajɛŋ gani tɛbu takoru, tinjiyu e Zɛpe wudak nahɛma, Piyer ti ni àcɛliyu ka *dalahaŋ ga ahay ni ga mahɛŋgalay Melefit. Ka sarta gani nani ti fad tirked-keɛ, ¹⁰ lɛwir àwɛrkaba naŋ a, èhindi zlam mɛzumani. Ka ya ti tɛbu tidii zlam nahɛma, Melefit àŋgazli zlam nahaŋ. ¹¹ Èpi ti huɛd melefit mɛzlɛkvabana, araŋa nahaŋ aslɛkabiya, ara ka had a. Ere gani nani ti akada azana gɛdɛkani, akada mis tɛgɛsa ma gani fadana. ¹² A huɛd ga azana gani nani gɛdɛkani ni bu nahɛma, zlam gɛrgɛrani kay tɛvu : zlam asak fadani dek, zlam a had dek, akaba edidiŋ dek tɛvu. ¹³ Eslini dɛŋgu ga maslaŋa àhɛndabiyu, àhi : « Piyer, cikaba, bazl tay ti kàhɛpɛd tay. » ¹⁴ Piyer ahɛŋgarfɛŋ, àdɛm : « Aha ! Nàgray nahkay do, Bay goro ni. Zlam ya ti Melefit àcafɛŋa leli kà mahɛpɛdɛna ni akaba zlam ya ti *njɛlatani do ni ti day-day nàhɛpɛd ndo. » ¹⁵ Dɛŋgu ga maslaŋa nani àhɛndabiyu keti, àhi : « Ere ye ti Melefit àdɛm ere gani njɛlatani nahɛma, nak ti ŋgay ere gani nani njɛlatani do ni ti kɛdɛm ba. » ¹⁶ Ere gani nani

àgravu sak mahkər, mək kələŋ gani azana ni àsləka, òru e melefit vu.

¹⁷ Eslini Piyer naŋ àbu ajalay ahàr, àsər ere ye ti Melefit awayay ahi àna zlam ya àŋgazlivu ni do. Naŋ àbu ajalay ahàr nahkay ti ndam ya ti Korney àslərbiyu tay ti tihindi ahay ga Simu ni, nihi ti tinjia kà mahay a.

¹⁸ Təzalay kay kay, tihindi, təðəm : « Simu ya təzalay naŋ Piyer ni ti anjəhad ahalay aw ? » ¹⁹ Piyer ti ni naŋ àbu ajalay ahàr zlam gayəŋ, mək *Məsuf Njəlatani àhi ahkado : « Ci day, mis təvu mahkər e mite bu, tihindi kur. ²⁰ Cikaba, huriyu a ga had ti kəsləkuma akaba tay a. Araŋa àhəluk ahàr ba, adaba àslərbiyu tay ti nu nuni. » ²¹ Nahkay Piyer nakəŋ àhərkiaya ka tay a, àhi ana tay ahkado : « Maslaŋa ya ti kihindəm ni ti nu. Kəðəguma ti kamam ? » ²² Nday nakəŋ təhəŋgrifəŋ, təhi ahkado : « Korney gəðakani ga ndam slewja ni àslərkuubiya leli. Naŋ ti mis jireni, ahəŋgrioru ahàr a had ana Melefit ; ndam Zude dek təðəm naŋ mis sulumani. Məslər ge Melefit àhi ahkado məzalabiya kur afa gani ti mīci pakama gayak ya akəhi ni. » ²³ Eslini Piyer àhəliyu tay a ahay vu mək təndəhad hundum.

Hajəŋ gani ti Piyer nakəŋ təsləka e Zupe akaba tay a. Ndam məfəki ahàr ka Yezu ndahaŋ təsləka akaba tay a daya. ²⁴ Hajəŋ nahaŋ gani ti tinjəa a Sezare a. Korney ti ni naŋ àbu ajəgay tay, àzalakababiya ndam gayəŋ akaba zləbəba gayəŋ zəðək-zəðəkana. ²⁵ Piyer naŋ àbu ahuriyu a ahay vu afa ga Korney wudak nahəma, Korney nakəŋ àhəraya e mite va, àŋgwivoru a ma vu. Àra ènjikiya ti àbəhadī mirdim grik meleher ndib ana had. ²⁶ Eslini ti Piyer àhi : « Cikaba, nu day mis hihirikeni akada nak. » Nahkay èzefteba naŋ a. ²⁷ Nday təbu takoru a ahay vu təzlaporu hi hi. Tòru tinjəa a ahay ni va nahəma, tinjiki mis dal-dal macakalavani. ²⁸ Mək Piyer àhi ana mis ni ahkado : « Kəsəruma, leli ndam Zude ti təcəfəŋa leli kà mahəðakfəŋjani kà ndam ya nday ndam Zude do na, ku a ahay gatay vu day məhuriyu do. Ku tamal nahkay nəŋgu ni, nihi ti Melefit àðəfuki ku mis weley weley do ni ti naŋ njəlata, naŋ àbəlay. Mis ti ŋgay naŋ njəlata do ahkay do ni naŋ àbəlay do ni ti, nisliki məðəmani do simiteni. ²⁹ Melefit àra àhua ma na nahkay ti, ka ya ti kəzalay nu ni ti nəjalay ahàr nahaŋ ndo, nīcikbiyu nàra həya. Ay nihi ti nawayay kəhu ere ye ti kəzalakibiya nu ni. »

³⁰ Eslini Korney nakəŋ àhəŋgrifəŋ, àhi ahkado : « Agray vad mahkər nihi, nəbu nahəŋgalay Melefit a ahay goro bu. Sarta gani day akada hini, njemdi mahkər ya ga məlakarawa. Ka sarta gani nani ti maslaŋa nahaŋ àŋgazlumu. Maslaŋa gani ti azana gani pərzləŋ-pərzləŋ, ahəlabə eri a vərut. ³¹ Àzalay nu : "Korney, Melefit ècia mahəŋgalay gayak ya kəhəŋgalay naŋ na : zlam ya kəvi ana ndam talaga ni day àgəjazlki ahàr ndo. ³² Nahkay ti sləruru mis e Zupe ga mazalabiya Simu ya təzalay naŋ Piyer ni ; naŋ àbu anjəhad afa ga Simu bay məwəs ambəl, ahay gani kə gəvay ga dəluy gəðakani ni." ³³ Àra àhua nahkay ti nəslərkuokoru mis ke weceweceni ti kàra. Səsi gayak, nak day kəpəsbiyu ndo, kàra həya. Ay nihi ti leli dek məcakalava kə

meleher ge Melefit a, mawayay mici ere ye ti Bay Melefit àhuk ti kəhi ana leli ni. »

Pakama ge Piyer ya adəm afa ga Korney ni

³⁴ Nahkay Piyer ànjəki ka mazlapani, àðəm : « Nihi ti nəsəra Melefit èdekaba mis a gərgəri do ededif. ³⁵ Nahkay zla nahəma, ku mis ga had weley weley do dek, tamal ti ahəŋgrioru ahàr a had ana Melefit akaba agray zlam ge jiri ti, Melefit agəskabu naŋ. ³⁶ Melefit àhibiya pakama gayəŋ ana ndam *Izireyel a. Pakama gayəŋ nani ti *Ma Məweni Sulumani, adafaki ti mis tisliki manjəhadkaba akaba Melefit àna sulumani azuhva Yezu *Krist. Yezu Krist ti naŋ Bay ge mis dek. ³⁷ Kəsəruma ere ye ti àgravu kələŋ ge Zəŋ ya àhi ma ana mis, àhi ana tay si təbaray kwa na. Ere gani nani ti ànjəki e Gelili, mək àgravu ka had *Zude ni dek daya. ³⁸ Kəsəruma ge Melefit ya àvi njəda ga *Məsuf Njəlatani kay ana Yezu zal Nazaret na. Kəsəruma ga Yezu ya àsawadəy a məlaŋ bu dek na : ka ya ti naŋ àbu asawadəy ni ti àgria zlam sulumani ana mis a akaba àhəŋgaraba mis ya ti seteni àgri daliya ana tay na. Agray tɔwi nday nani dek ti adaba Melefit naŋ àbu akaba naŋ palam. ³⁹ Leli ndahaŋ ni ti magray sedi ga zlam gayəŋ ya àgray ka had gərgərani ya ti ndam *Zude tanjəhad ni akaba a Zerəzalem ni dek. Kələŋ ga zlam gayəŋ ya àgray ni ti ndam Zude *tədarfəŋ naŋ kə təndal, mək àmət. ⁴⁰ Àra àməta ti a vad ya mahkər Melefit àhəŋgriviya sifa, àhəŋgaraba naŋ e kisim ba. Àra àhəŋgaraba naŋ a ti àvi njəda ti māŋgazlivu ana mis. ⁴¹ Àŋgazlivu ti ana mis dek do ; àŋgazlivu ti ana leli ya Melefit adaba leli a kwa ahaslana ti mīgi ndam sedi gayəŋ ni cilif. Melefit àra àhəŋgriviya sifa ana Yezu a, àhəŋgaraba naŋ e kisim ba ni ti, leli məzuma zlam akaba misia zlam akaba Yezu a. ⁴² Eslini Yezu gani àhi ana leli ahkado : "Humi ma goro ana ndam Zude, humi ana tay Melefit àfəkad nu ga magrafəŋa seriya kə mis a dek, ku nday ya təbu àna sifa ni, ku nday ya təməta ni." ⁴³ Ndam məhəŋgri *pakama ge Melefit ana mis ni dek təgrakia sedi a, təðəm ahkado ku way way do tamal àfəkia ahàr ka Yezu a ti Melefit aməmbərfəŋa zlam magudarani ga maslaŋa nana azuhva slimi ga Yezu a. »

Melefit avi Məsuf Njəlatani ana ndam ya nday ndam Zude do ni

⁴⁴ Ka ya ti Piyer naŋ àbu azlapi ana tay nahkay ni ti *Məsuf Njəlatani àhərkiaya ka ndam ya təbu təbi slimi na dek. ⁴⁵ Ndam *Zude ya təfəki ahàr ka Yezu, tàra akaba Piyer a ni, tàra təsəra Melefit avi Məsuf Njəlatani ana ku nday ya ti nday ndam Zude do ni ti, àgria ejep ana tay a dal-dal. ⁴⁶ Àgri ejep ana tay ti zlapay ga ndam ya nday ndam Zude do təzlapay àna ma həma ya nday ndayani təsər do ni, akaba mazləbay Melefit gatay ya tazləbay, təðəm naŋ gəðakani ni. Piyer àðəm : ⁴⁷ « Nihi ndam nday hini Melefit àvia Məsuf Njəlatani ana tay akada ya àvi ana leli na ti, way esliki macəfəŋa tay kə *məbaray tay àna yam a way ? Àbi ! » ⁴⁸ Piyer àra àðə-

ma ma nana ti, àdɔm : « Mɔbaray tay àna *slimi ga Yezu *Krist. » Tàra tàbara tay a ti nday nakɔŋ tɔhi ana Piyer mɔnjɔhada akaba tay a vad bal.

Piyer aŋgɔhad ere ye ti àgravu e Zɔpe ni

11 Nahkay mis tɔbu tɔdɔm ku ndam ya nday ndam *Zɔde do ni tɔgɔskabá ma ge Melefit ya tɔhi ana tay na. Ndam *asak akaba ndam ndahaŋ ya tɔfɔki ahàr ka Yezu ya ka had *Zɔde ni ticia ma gana. ² Ka ya ti Piyer aŋga a Zerɔzalem a ni ti ndam Zɔde ya tɔfɔki ahàr ka Yezu ni tɔlɔgi, ³ tɔhi ahkado : « Nak kòru kàhuriyu a ahay vu afa ga ndam ya nday ndam Zɔde do ni, kòru kàzumumkabu zlam akaba tay ti ka-mam ? »

⁴ Eslini Piyer aŋgɔhadɔbaba ere ye ti àgravu na dek ana tay a. ⁵ Àhi ana tay ahkado : « Ka ya ti nu e Zɔpe, nɔbu nahɔŋgalay Melefit nahɔma, nipi zlam ya Melefit àdɔfuki ni àna njɔda ga *Mɔsuf Njɔlatani. Nipi ti araŋa nahaŋ àslɔkabiya a hud melefit ba, àrɔkua : ere gani nani ti akada azana gɔdɔkani, akada mis tɔgɔsa ma gani fadana. ⁶ Nɔmɔnjiyu a hud gani vu lala, nipi zlam gɔrgɔrani ya asak fad ni, zlam ge gili gɔrgɔrani, zlam a had gɔrgɔrani akaba edifiŋ gɔrgɔrani. ⁷ Nu nɔbu nɔmɔnjiyu zlam nday nani nahkay ti nipi dɔŋgu ga maslaŋa àhubiyu ma a hud melefit bu, àhu ahkado : “Piyer cikaba, bazl tay ti kàhɔpɔd tay.” ⁸ Ay ti nu nakɔŋ nɔhɔŋgrifiŋ, nɔhi : “Aha ! Nàgray nahkay do, Bay goro ni. Zlam ya ti Melefit àcafɔŋa leli kà mahɔpɔdana ni akaba zlam ya ti njɔlatani do ni ti nɔtɔliyu a ma goro vu day-day ndo.” ⁹ Eslini nipi dɔŋgu gayan keti, àhu : “Ere ye ti Melefit àdɔm ere gani njɔlatani nahɔma, nak ti ŋgay ere gani nani njɔlatani do ni ti kàdɔm ba.” ¹⁰ Ere gani nani àgrakuvu sak mahkɔr, kɔlɔŋ gani ere gani nani dek àslɔka, òru e melefit vu.

¹¹ « Ere gani nani àra àslɔka ti mis ndahaŋ mahkɔr tàra hɔya, nday tɔbu kà mahay ga ahay ya leli mɔvu ka sarta nani ni. Ndam nday nani tɔslɔrkubiyu tay kwa a Sezare. ¹² Nday tɔbu kà mahay nahkay ti Mɔsuf Njɔlatani àhu ahkado : “Dɔboru tay, araŋa nahaŋ àhɔluk ahàr ba.” Nahkay mɔslɔka akaba bɔza ga mɔŋ geli nday hini mukuani na, mòru a magam afa ga maslaŋa ya ti àzalay nu ni. ¹³ Mòru mìnjɔa ti maslaŋa gani nani aŋgɔhadɔ ma ana leli, àdɔm ahkado : “*Mɔslɔr ge Melefit aŋgazluru a ahay bu, àhu ahkado : Slɔroru mis e Zɔpe ga mazalabiyu Simu ya tɔzalay Piyer ni. ¹⁴ Eminjia ti amɔhuk pakama. Pakama gani nani ti Melefit amahɔŋgay kur akaba ndam ga hud ahay gayak dek àna naŋ.” ¹⁵ Maslaŋa nani àra aŋgɔhadua ma na nahkay ti nɔnjɔki ka mɔhi ma ge Melefit ana tay. Ka ya ti nɔbu nɔhi ma ana tay nahkay ni ti Mɔsuf Njɔlatani àhɔrkiaya ka tay akada ya àhɔrkiaya ke leli ahaslani na. ¹⁶ Eslini ti pakama ga Bay geli ya àdɔm ahaslani “Zɔŋ *àbaray mis ti àna yam, lekɔlɔm ti ni atabaray kɔli àna Mɔsuf Njɔlatani” ni aŋguaya a ahàr ba.

¹⁷ Tamal Melefit àvia zlam ana tay a kala-kala akada ya àvi ana leli ka ya ti mɔfɔki ahàr ka Bay geli Yezu *Krist na ti, nu nisliki mɔhiani ana Melefit “Kàgray nahkay ba” tata waw ? » ¹⁸ Ndam mɔfɔki ahàr ka Yezu ya a Zerɔza-

lem ni tàra ticia ma ge Piyer ya àhi ana tay na ti tɔm-brɔŋ mɔzum bɔruv gatay ni, tɔzlɔbay Melefit, tɔdɔm : « Nahkay edefiŋ, Melefit àvia divi ana ndam ya nday ndam Zɔde do na daya ga mambatkaba majalay ahàr gatay a ti tɔŋgɔt *sifa ya àndav day-day do ni. »

Ndam mɔfɔki ahàr ka Yezu ya a Antiyos ni

¹⁹ Ka ya ti tàkad Etiyɔŋ, tɔgri daliya ana ndam ya tɔfɔki ahàr ka Yezu ni ti, ndam ya tɔfɔki ahar kà Yezu ni tɔdevoru a kɔsa ndahaŋ vu. Mis ndahaŋ e kidifiŋ gatay bu tòru bɔdak e Fenisi, mis ndahaŋ tòru e Sipir, mis ndahaŋ ti ni tòru a Antiyos. Ay nday gani nani tɔhi ma ge Melefit ana ndam *Zɔde ciliŋ. ²⁰ Ku tamal nahkay nɔŋgu ni, ndam Zɔde ndahaŋ ya ga had Sipir akaba ga had Sireŋ ni tòru a Antiyos. Tòru tinjɔa eslina ti tɔhi *Ma Mɔweni Sulumani àki ka Bay geli Yezu ana ndam ya nday ndam Zɔde do ni daya. ²¹ Eslini Bay geli àvia njɔda gayan ana tay a, nahkay mis kay tɔgɔskabá ma gatay na, mɔk tɔfɔki ahàr ka Bay geli.

²² Ndam ga Yezu ya a Zerɔzalem ni tàra ticia ma gana ti tɔslɔroru Barnabas a Antiyos. ²³ Òru ènjɔa, èpia *sulum ge Melefit ya àgray eslini na ti, àmɔria mɔbɔruv a. Àvi njɔda ana tay, àhi ana tay tɔdɔboru divi ga Bay geli àna hud bɔlan, tɔmbrɔŋ ba. ²⁴ Barnabas ti bay magray sulum, *Mɔsuf Njɔlatani àniviya dal-dal, àfɔkia ahàr ka Yezu a dal-dal daya. Nahkay ti mis ndahaŋ kay tɔfɔki ahàr ka Bay geli Yezu, tɔhurkiviya ka ndam gayan ni àkivu.

²⁵ Kɔlɔŋ gani Barnabas nakɔŋ àslɔka, òru a Tars ga mazalabiyu Sol. ²⁶ Àra àdia ahàr a ti àzɔbiyu naŋ a Antiyos. Tàra tinjia ti tivi dɔz afa ga ndam ga Yezu ye eslini ni. Mis dal-dal tɔbu eslini, nahkay nday nakɔŋ tɔcahi zlam ana tay. Mis tɔzalay ndam madɔbay divi ga Yezu ni « ndam ge *Krist » enjenjeni ti a Antiyos.

²⁷ Ka sarta gani nani ti mis ndahaŋ tɔslɔka a Zerɔzalem a, tòru a Antiyos. Nday gani nani ti ndam mahɔŋgaray *pakama ge Melefit. ²⁸ Zal nahaŋ àbu e kidifiŋ gatay bu, slimi gani Agabus. Eslini Mɔsuf Njɔlatani àvi njɔda, Agabus nakɔŋ àhi ana mis ahkado lɔwir gɔdɔkani amadaya ka had a dek. Lɔwir gani nani àdaya ti ka sarta ga Kɔlot *bay gɔdɔkani ga ndam Rom edefiŋ. ²⁹ Ndam madɔbay divi ga Yezu ya a Antiyos ni tàra ticia ma ga Agabus na ti tɔdɔm ku way way do mɔfɔkad siŋgu ya ahar gayan aŋgɔt ni. Tɔbɔhada nahkay ti atɔslɔrikaboru ana ndam mɔfɔki ahàr ka Yezu ya ka had *Zɔde ni ga mɔjɔnaki tay.

³⁰ Nday nakɔŋ tàra tɔbɔhada siŋgu na ti tɔbi a ahar vu ana ata Barnabas nday ata Sol, ti tɔhɔlikaboru ana gɔdɔkani ga ndam mɔfɔki ahàr ka Yezu ya ka had Zɔde ni.

Mɔslɔr ge Melefit azaya Piyer a ahay ga dɔŋgay ba

12 Ka sarta gani nani ti bay *Erot ànjɔkia ka mɔgri daliya ana mis ndahaŋ e kidifiŋ ga ndam mɔfɔki ahàr ka Yezu ni ba. ² Eslini àdɔm tàkad Zek wur ga mɔŋ ge Zɔŋ àna maslalam, mɔk tàkad. ³ Erot nakɔŋ àra àsɔra ere ye ti àgray ni àbɔlafɔŋa kà ndam *Zɔde a

nahɔma, ɔdɔm tɔgɔsia Piyer a. ɔdɔm nahkay ti ka sarta ga wumɔri ge *dipɛn ya zlam *miwisiɛni ɔkibu bi ni. ⁴Tɔra tɔgɔsia naɛ a ti tɛfiyu a ahay ga daɛgay vu. Eslini Erot nakɛɛn ɔhi ana ndam slewja gayan tɛdevu fad fad mɔlan fad tɔjɔgay Piyer. ɔgray nahkay ti, awayay ti agrafɛna seriya kɔlɛn ga wumɔri ga *Pak na kɛ meleher ga ndam Zude a. ⁵Ka ya ti Piyer naɛ ɔvu a ahay ga daɛgay ni bu ni ti ndam mɔfɛki ahɔr ka Yezu ni tɛmbrɛn mahɛngali Melefit ndo.

⁶Ga mɔlavɔd mɔlan gani ara aslay, Erot ara agrafɛna seriya ti, Piyer nakɛɛn naɛ ɔvu e dɔwir bu. Naɛ ɔvu e dɔwir bu nahkay ti ndam slewja bebem cɛ tɛfɔvɔ naɛ e kidin vu, tajɔgay naɛ. Naɛ mɔwɔlani ɔna jejirbi cɛ. Ndam slewja ndahaɛn tajɔgay mahay ga ahay ga daɛgay ni. ⁷Eslini mɔslɛr ga Bay geli ɔngazlavu hɔya, nahkay mɔlan ya tɛfiyu Piyer ni ɔsladɔy dal-dal. Mɔslɛr nakɛɛn ɛnjifin kɔ jamɔngay ge Piyer, ɛpidɛkaba naɛ a. ɔra ɛpidɛkaba naɛ a ti ɔhi ahkado : « Cikaba weceweci. » ɔra ɔhi nahkay ti jejirbi ni tɛslɛkiaba a ahar ba ana Piyer a. ⁸Mɔk mɔslɛr ni ɔhi ana Piyer keti : « Wɔlvu ɔna maslpara gayak, bɔvu kimaka gayak. » Eslini Piyer nakɛɛn ɔgray akada ga mɔslɛr ya ɔhi ni. ɔhi keti : « Fakabu mɔgudi gayak, dɛbabiyu nu. » ⁹Nahkay Piyer ɔdɛbabiyu mɔslɛr ni, tɔhɔraya a mɔlan ya tɛfiyu Piyer ni ba. Nɔgay ere ye ti mɔslɛr ɔgray ni jiri ti Piyer ɔsɛrka-ba do. ɔhi ana ahɔr bi Melefit ɔngazli zlam akada e kisim mizideni bu cilin. ¹⁰Nday nakɛɛn tɔslɛkafɛna kɔ ndam slewja ye enjenjeni ya ti tajɔgay ahay na, mɔk tɔslɛkafɛna kɔ nday ye cɛ ya tajɔgay ahay na, kɔlɛn gani tɔru tinjɛa kɔ mahay ge mite gɔdɔkani ga ara na ti, mahay ni ɔzlɛkvaba ka ahɔr gayan a. Nday nakɛɛn tɔhɔraya e mite va, tɔbu takoru e divi bu ni ti mɔslɛr ni ɔslɛkafɛna hɔya. ¹¹Eslini Piyer ɔsɛrki ke ere ye ti ɔgravu ni dɔma mba. Nahkay ɔdɔm : « Nihi ti nɛsɛra Bay geli ɔslɛrkubiya mɔslɛr gayan ɛdɛdina. Melefit ɔhɛngafɛna nu kɔ Erot akaba kɛ ere ye ti ndam Zude amal tara tɔgru na. »

¹²ɔra ɔjalakia ahɔr ke ere ye ti ɔgrakivu na ti, ɔru a magam afa ga Mari mɔn ge Zɛn ya tɛzalay Mark ni. Eslini afa ga Mari ti mis tɔvu dal-dal macakalavani, tahɛngalay Melefit. ¹³Piyer nakɛɛn ɔru ɛnjɛa ti ɔsi ahar ana mahay. Wur dahalay nahaɛn slimu gani Ruda, agri tɔwi ana Mari, ɔra ɛcia ge Piyer ya ɔsi ahar ana mahay na ti ɔra ga mabay slimu a ti mɛsɛr bay ya ti asi ahar ana mahay ni. ¹⁴ɔra ɔsɛra dɛngu ge Piyer a ti ɔdiki ana mɔmɔrani, ɔzlɛkiaba mahay a ndo, ɔcuhwakivoru ke mis ndahaɛn ni. ɔra ɛnjikiva ka tay a ti ɔhi ana tay Piyer naɛ ɔbu kɔ mahay e mite bu. ¹⁵Nday nakɛɛn tɛhɛngrifɛn tɛhi : « Nak ti araɛa agray kur aw ? » Ruda nakɛɛn ɔdɔm : « Piyer Piyerɛni ɛdɛdina. » Nday nakɛɛn tɛhi : « Tamal nahkay ti bi *mɔslɛr ge Melefit ya ɔvi ga majɔgay naɛ ni. »

¹⁶Nday tɔbu tagray gejewi nahkay ti Piyer naɛ ɔbu asi ahar ana mahay kekileɛna. Kɔlɛn gani tɛzlɛkiaba mahay na ; tɔra tɔpia naɛ a ti ɔgria ejɛp ana tay a dal-dal. ¹⁷Nday tɔbu tɛzlapaki ti Piyer nakɛɛn ɔgria ahar ana tay ti tɛlakakabɔ, mɔk ɔngɔhadɛ ere ye ti ɔgrakivu ni ana tay, ahɔmamam Bay geli ɔzaya naɛ a ahay ga daɛ-

gay ni ba ni. Kɔlɛn gani ɔhi ana tay : « Nɔgɔhadumi ma gani ana ata Zek akaba bɛza ga mɔn geli ndahaɛn ni. » ɔra ɔhia ma na ana tay a nahkay ti ɔhɔraya, ɔslɛka ɔru ka mɔlan nahaɛn.

¹⁸Mɔlan ɔra ɔsla ti ndam slewja ya tajɔgay ahay ga daɛgay ni tɛdi ahɔr ana Piyer ndo ni ti, bɔruv ɔtikaba ana tay a kwir kwir. Tɛdɔm ahkado : « ɔmbava ɔdoru eley ? » ¹⁹Bay Erot ɔra ɛcia ma gana ti ɔdɔm tɔdɛbay naɛ. Tɔra tɔdɛba naɛ a, tɛdi ahɔr ndo ni ti, Bay Erot nakɛɛn ɛhindifina ma gana kɔ ndam slewja ya tajɔgay ahay ga daɛgay na. Nday tɛsɛr ere ye ti ɔgrakivu ka tay ni do ni ti, Erot nakɛɛn ɔdɔm tɔbazla tay a. Kɔlɛn gani Erot ɔslɛka ka had *Zude a, ɔru ɔnjɔhad a Sezare.

Mɔmɔt ga bay Erot

²⁰Ka sarta gani nani bay *Erot ɔzumkia bɔruv ka ndam Tir akaba ndam Sidon a. Nahkay ti ndam ga kɛsa nday nani tɛzlapakabɔ ga mɔslɛrbiyu mis afa ga bay ni ti tɛgri kam-kam, adaba tɛbu tɛngɔt zlam mɔzumanu gatay ka had gayan. Tɔra tinjia a Sezare a ti tɛvi zlam ana Blastus gɔdɔkani ga ndam mɔgri tɔwi ana bay ni ti mɔjɛnaki tay ga mɔngalabakabu tay akaba bay ni. Nahkay ɔfɛkad vad gani.

²¹Vad gani ɔra ɛnjia nday tɛbu eslini ti, Erot nakɛɛn ɔbakabu azana ga bay gayan mɔk ɔnjɔhad e kɔrsi ga bay gayan bu. Naɛ ɔbu mɔnjɔhadani gappa nahkay ti ɔhi ma ana tay kɛ eri ge mis dɛk. ²²Mis ni tɔra tɛcia ma gayan na ti tɛzlah, tɛdɔm ahkado : « Bay hini ya azlapay ni ti melefit, do ni ti mis hihirikeni do ! » ²³Mis tɛbu tɛzlah nahkay ti *mɔslɛr ge Melefit ɔra ɔfɛki armɔwɛr ka Erot nakɛɛn, adaba ɔgɛskabɔ ma ge mis ya tɛhi na, ɔza ahɔr gayan akada ge Melefit na. Nahkay ti mekcehɔd tɛzumaba naɛ a, mɔk ɔmɔt.

²⁴Kɔlavɔd mis ndahaɛn ya tɛfɛki ahɔr ka Yezu fan ndo ni tɛbu tici ma ge Melefit, mɔk tɛfɛki ahɔr ka Yezu. ²⁵Ata Barnabas nday ata Sol tɔra tindeverina tɔwi gatay a Zeruzalem a ti tɛslɛka, tɔngoru ka mɔlan gatay ya tɛslɛkabiya ni. Ka ya ti tɛslɛka ni ti tɛzɛkiva Zɛn ya tɛzalay Mark na ju.

Tɛslɛroru ata Barnabas nday ata Sol enjenjeni ka had ndahaɛn

13 A Antiyos ti mis ndahaɛn tɛbu tɛhɛngri pakama ge Melefit ana ndam mɔfɛki ahɔr ka Yezu, mis ndahaɛn tɛbu tɛcahi pakama ge Melefit ana tay. Nday gani nani ti ata : Barnabas, Simeyon slimu gayan nahaɛn Nizer, Lisiyus zal Sireɛn, Manayan ya tɛdɛkkabu akaba bay *Erot ni, akaba Sol. ²A vad nahaɛn nday tɛbu tɛgɛs ndɛra, tazlɛbay Bay geli ti, *Mɔsuf Njɛlatani ɔhi ma ana tay. ɔdɔm : « Dɔmuaba ata Barnabas nday ata Sol a, adaba nɛhɔlaba tay ga mɔgru tɔwi nahaɛn a. » ³Tɔra tɛcia ma na ti tɛgɛs ndɛra keti, tɛhɛngalay Melefit mɔk tɛbɛki *ahar ka tay ga mɔgri *sulum ge Melefit ana tay. Tɔra tɛgria ana tay a nahkay ti tɛvi divi ana tay ga moroni ka had ndahaɛn. ⁴Mɔsuf Njɛlatani ɔra ɔslɛra ata Barnabas nday ata Sol nakɛɛn a ti tɔru e Selewsu.

Tòru tìnjɛa ti tɛcɛliyu a *slalah ga yam vu, tòru ka had Sipir.

Ata Barnabas nday ata Sol tagray tɔwi e Sipir

⁵ Tòru tìnjɛa a Salamiŋ a ti tɛdi ahàr ana ahay gərgərani ga *mahəŋgalavù Melefit ga ndam *Zɛde, mək tɛhuriyu, tɛhi ma ge Melefit ana tay. Eslini ti Zeŋ Mark naŋ àbu akaba tay, ajənaki tay. ⁶ Tàra tɛsawadaba kɛsa Sipir na bəɖak a Pafos a ti, tɛdi ahàr ana zal Zɛde nahaŋ, slimi gani Bar-Yezu, naŋ zal maharam. Àɖəm naŋ bay mahəŋgaray pakama ge Melefit, ay ti àsəkad malfada. ⁷ Naŋ gani anjəhad afa ga zal Rom ya ti agur had Sipir ni. Slimi ga bay ni Serjɛs Polus, àsəra zlam a. Awayay mici ma ge Melefit dal-dal, nahkay àzalu-ru ata Barnabas nday ata Sol afa gani. ⁸ Ay zal maharam ni ezirey tay, awayay ti zal Rom ni àfəki ahàr ka Yezu ba. Zal maharam nani tɛzalay naŋ àna ma Gres ti Elimes. ⁹ Eslini *Məsuf Njəlatani àhuriviyu ana Sol dal-dal. (Sol ti tɛzalay naŋ Pol daya). Məsuf Njəlatani ni àra àhuriviyu ti Pol nakəŋ àmənjaləŋ ka zal maharam ni, ¹⁰ mək àhi ahkado : « Nak ti wur ge *Seteni, nak zal cuday, nak bay magosay mis, zlam sulumani dek kawayay do. Nak ti akəmbərəŋ magudar divi ga Bay geli ti ananaw ? ¹¹ Nihi nahəma, ci ma goro ya nəhuk ni lala : Melefit ara atrab kur àna ahar gayəŋ, kara kəwuluf. Ekipi fat va do duk abivoru ana vad ya ti Melefit aməmbərəŋ matrab kur ni. » Pol àra àhia ma na nahkay ti zal maharam ni àwuluf hɛya tatuf, ègia akada maslaŋa ya ti naŋ a ləvəŋ bu na. Nahkay ambatvu, adəbay mis ga madafəŋa ahar a. ¹² Bay məgur had ni àra èpia ere ye ti àgravu na ti àfəki ahàr ka Yezu, adaba ma ga Pol ya àɖəmki ka Bay geli Yezu ni àbəlafəŋa dal-dal.

Ata Pol nday ata Barnabas tagray tɔwi a Antiyos ka had Pisidi

¹³ Pol akaba ndam ya ti tagrakabu tɔwi ni tɛcɛliyu a *slalah ga yam vu, tàsləka a Pafos a, tòru e Perzi ka had Pemfili. Eslini ti Zeŋ Mark àsləkafəŋa kà tay a, àŋgoru a Zerɛzalem. ¹⁴ Nday nakəŋ tàsləka e Perzi a, tòru a Antiyos ka had Pisidi. Vad *məpəsabana àra ènjia ti tɛhuriyu a ahay ga *mahəŋgalavù Melefit vu, tənjàhad digəs-gəs. ¹⁵ Eslini gəɖákani ga ahay ga mahəŋgalavù Melefit ni tijəŋgey ma ya e *Divi ge Melefit ya Məwiz àbəkɛ ni bu ni akaba ma ga ndam ndahaŋ ya tɛhəŋgaray *pakama ge Melefit ni. Tàra tijəŋga ti tàslərkiyu mis ka ata Pol ge məhiani ana tay ahkado : « Bəza ga məŋ geli ni, tamal pakama gekəli àbu ga məhiani ana mis mənɔgasvani ni ga məvi njəɖa ana tay ti, dəmum. » ¹⁶ Nahkay Pol ècikaba, àɖadəy ahar mək àɖəm : « Lekəlɛm ndam *Izireyel ni akaba lekəlɛm ndahaŋ ya ti kəzləbum Melefit ni, bumu slimi. ¹⁷ Melefit ga ndam jiba geli Izireyel ni àɖaba ata bəŋ ga bəŋ geli a. Ka ya ti ndam jiba geli nday ka had Ezip ni ti Melefit àgray ti tɛwuday, nahkay tɛwudə. Kələŋ gani àɖafaki njəɖa gayəŋ, àhələba tay ka had nana àna ahar gayəŋ a. ¹⁸ Kələŋ gani ka ya ti nday tɛbu a huɖ gili bu agray vi

kru kru fad ni ti èbesia ana tay a. ¹⁹ Tòru tìnjɛa ka had Kanaŋ a nahəma, Melefit àbazliaba jiba adəskəla ya ka had nani na ana tay a, mək àvi had gani ana tay. ²⁰ Zlam nday nani dek tɛgravu ti agray vi diŋ diŋ fad àna kru kru zlam. Kələŋ gani àdiaba ndam magray seriya ana tay a duk àbivoru ana sarta ge Semiyel bay mahəŋgaray *pakama ge Melefit ni. ²¹ Kələŋ gani tihindifiŋa bay kè Melefit a, mək Melefit àdiaba Seyəl ana tay a. Seyəl ti naŋ wur ge Kis, ge dini ge Benjemenəŋ. Naŋ gani àgur tay vi kru kru fad. ²² Ay ka ya ti Melefit àwayay naŋ va do ni ti Melefit àdiaba Devit ana tay a ti mīgi bay gatay. Devit nakəŋ Melefit àgrakia sedi a, àɖəm : “Nəŋgəta Devit wur ge Zese a. Bay ya ti nəɖəbay ni ti naŋ ; amagray ere ye ti nu nawayay ni dek.” ²³ Nihi ti Melefit àɖaba mis nahaŋ e kidiŋ ga bəza huɖ ge Devit ba, àfəkad naŋ Bay mahəŋgay ndam Izireyel, àgray akada ga pakama gayəŋ ya àɖəm ahaslani ni. Maslaŋa gani nani ti Yezu. ²⁴ Wudaka Yezu àra ànjəkɛ ke tɔwi gayəŋ nahəma, Zeŋ àhi ana ndam Izireyel dek ahàr àɖəm tɛmbatkaba majalay ahàr gatay a ti *təbaray kwa. ²⁵ Zeŋ àra èndeveriŋaba tɔwi gayəŋ a wudak ti àhi ana mis : “Lekəlɛm kəhumi ana ahàr ti nu way ? Bay ya ti lekəlɛm kəbum kəjəgum ni ti nu do. Nəɖəm nahəma, ka ya ti enindeveriŋaba tɔwi goro na ti bay gani amara. Naŋ ti nisli ga mepicehiaba ezewed ga kimaka gayəŋ a do.”

²⁶ « Bəza ga mmawa, lekəlɛm bəza huɖ ga Abraham akaba lekəlɛm ndahaŋ ya kəzləbum Melefit ni, pakama hini ya kicəm ni ti Melefit ahəŋgay mis àna naŋ. Melefit àhi pakama hini ti ana leli. ²⁷ Ndam Zerɛzalem akaba gəɖákani gatay tɛsər Yezu ti naŋ *Bay gəɖákani ya amara ni ndo, tici ma ga ndam mahəŋgaray pakama ge Melefit ya tijəŋgey kəla vad məpəsabana ni ndo daya. Nahkay tɛɖəm tɛkad Yezu kwa. Təgray nahkay ti, tɛgra ere ye ti ndam mahəŋgaray pakama ge Melefit tɛɖəm amagravu na. ²⁸ Ku tamal ndam Zerɛzalem ni tɛŋgətfəŋa zlam magudarani ga makadki naŋ di ndo nəŋgu ni, tɛhi ana Pilet tɛkad naŋ. ²⁹ Təgria zlam na dek akada ga pakama ya àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu na. Yezu àra àməta ti tɛzaya kisim gana kà tɛndal na, tɛfiyu e mindiviŋ vu. ³⁰ Ay ti Melefit àhəŋgaraba naŋ e kisim ba, àhəŋgriviya sifa. ³¹ Kələŋ gani Yezu nakəŋ àŋgəzlivu ana ndam ya tàsləka akaba naŋ e Gelili a, tòru akaba naŋ a Zerɛzalem ni vad ehimeya. Nihi ti nday gani nani tagrakia sedi kè meleher ga ndam *Zɛde a. ³² Leli gani hini day məhi *Ma Məweni Sulumani gani ana kəli. Ere gani nani ti Melefit àhibiya pakama gana ana ata bəŋ geli a kwa ahaslana, ³³ ay nihi ti àgria ere ye ti àhibiyu ana ata bəŋ geli na ana leli bəza gatay na. Àgray ti àna mahəŋgaraba Yezu e kisim ba, akada ya àbu məbəkiani a wakita ge Limis bu ni. A limis ye cɛ ni bu Melefit àɖəm : “Nak ti wur goro ; kani ti nawayay ti mis tɛsər nu buk.” ††

³⁴ « Melefit àɖəmbiya amahəŋgaraba naŋ e kisim ba ti èzi ba. Àɖəmki ma nahkay hi :

† 1 Semiyel 13.14 ; mənɔjay Limis 89.21. †† Limis 2.7.

“Anəgri sulum goro ana kəli akada ya nədəm anəgri ana Devit ni.

Zlam gani nani ti *njəlatani, amandav day-day do.” †
³⁵ « Nahkay a mələj nahañ bu a Wakita ge Melefit bu keti Devit ədəm :

“Akavay divi ti bay njəlatani gayak ni əzi e mindiviñ vu ba.” ††

³⁶ « Devit ka sarta gayan ti əgria təwi ana Melefit akada ge Melefit ya əwayay na. Kələj gani Devit nakəñ əməta, ənjkibiya ata bəjana, kisim gayan day əzia.

³⁷ Ay Bay ya ti Melefit əhəngaraba nañ e kisim ba ni ti, kisim gayan ni əzi ndo. ³⁸ Bəza ga mmawa, sərüm lala : leli məhi ana kəli Melefit aməmbərfəña zlam magudarani gekəli ni kə kəli a ti azuhva Yezu. Melefit əmbərfəña zlam magudarani gekəli kə kəli əna *Divi gayan ya əbu məbəkiani a wakita ge Məwiz ni bu na koksah. ³⁹ Ay azuhva təwi ge *Krist ya əgray ni ti Melefit əmbərfəña zlam magudarani kə ndam ya təfəki ahər ke Krist na dek. ⁴⁰ Nahkay ti bumvu slimi, do ni ti zlam ya ti ndam mahəngaray pakama ge Melefit tədəmkibiya ma ni ara agrakivu ke kəli. Ma gatay ya tədəmbiyu ni ti nihi :

⁴¹ “Ləkələm ndam ya kədəmum pakama ge Melefit zlam masakani ni ti mənjumki ere ye ti nara nagraj ni.

Ere gani nani məgri ejep ana kəli ti kījijəma ! Anagraj ti ka ya ti lekələm kəbum əna sifa mba ni. Ere gani nani ti ku tamal maslaña əngəhadia ma gana ana kəli a nəngu ni, kəgəsumkabu do.” † †»

⁴² Pol əra əhia ma gana ana tay a, ka ya ti nday ata Barnabas təhəraya a ahay ni ba ni ti, mis ya təbu eslini ni təhi ana tay : « A vad məpəsabana nahañ ya amara ni ti nguma ga məhikivu pakama əki ka ma hini ana leli keti. » ⁴³ Mis təbu tedevu ti mis ndahañ kay tədəboru ata Pol nday ata Barnabas. Nday nani ti ndam Zəde akaba mis ndahañ ya tədəbay divi ga ndam Zəde ga mazləbay Melefit ni. Nahkay ata Pol nday ata Barnabas nakəñ təzlapi ana tay, təvi njəda ana tay ti təgəskabu *sulum ge Melefit ya əgri ana tay ni, təmbrəñ ba.

⁴⁴ Vad məpəsabana əra ənjia nahəma, mis ga kəsa ni ahar gədəkani təra dek ga məbi slimi ana ma ya tədəmki ka Bay geli ni. ⁴⁵ Ndam Zəde ni təra tipia ndam ga kəsa na dek macakalavani ti təzumki bəröv ka tay, tənəkə ke mindivi Pol akaba ka məhiani ana mis pakama gayan ni ti ma ga malfada. ⁴⁶ Ata Pol nday ata Barnabas təra ticia pakama ga ndam Zəde na ti aṅwaz əwər tay ndo, təhi ana tay vay-vay ahkado : « Ahər ədəm məhia ma ge Melefit na ana kəli ndam Zəde na enjia day. Ay nihi ti lekələm kəgəsumkabu pakama gani do ni ti, lekələm lekələmeni kədəfəmkia kisləm ga məngət *sifa ya əndav day-day do ni do. Əgia nahkay ti leli məhi ma gani ana ndam ya ti nday ndam Zəde do ni. ⁴⁷ Məhi ana tay nahkay ti adaba Bay geli əhi ana leli nahkay hi :

“Nəfəkad kur ti akada ge cəngel ni ga masladi mələj ana ndam ga jiba gərgərani dek.

Nawayay ti kəhioru pakama əku ka nu ya nahəngay mis ni ana mis dek, duk kə sliri ga mələj.” †† »

⁴⁸ Mis ya ti nday ndam Zəde do ni təra ticia ma ga ata Pol nday ata Barnabas na ti təmərvu, təzləbay Melefit azuhva pakama gayan ni. Eslini nday ya ti Melefit ədaba tay ga məngət sifa ya əndav day-day do ni na, nday dek təfəki ahər ka Yezu.

⁴⁹ Kələj gani mis tədəmkioru pakama əki ka Bay geli, nahkay mis ga had ni dek ticia ma gana. ⁵⁰ Ay ndam Zəde ni tədəmki ma magədavani ka ata Pol nday ata Barnabas, ti wəl ya elimeni gatay əbu, təzləbay Melefit ni akaba gədəkani ga kəsa ni tizirey ata Pol nday ata Barnabas. Nahkay ndam ga kəsa ni tənəkə ka məgri daliya ana ata Pol nakəñ, mək təgaraba tay ka had gatay na. ⁵¹ Ka ya ti ata Pol nday ata Barnabas tawayay təsləka ni ti tətukaba had ga kəsa na ka asak gatay a ga mədəfiki ana tay arəña gani gatay va do. Mək təsləka, tōru a İkoniyum. ⁵² Ndam Antiyos ya tədəbay divi ga Yezu ni təbu təmərvu, *Məsuf Njəlatani əsliva a vu vu ana tay a.

Ata Pol nday ata Barnabas tagray təwi a İkoniyum

14 Ata Pol nday ata Barnabas tōru tijnəa a İkoniyum a ti, təhuriyu a ahay ya ndam *Zəde *tahəngalavü Melefit ni vu keti. Eslini təhi ma ge Melefit ana tay : azuhva ma gatay ni mis kay təfəkia ahər ka Yezu a, ku ndam Zəde ku ndam ya nday ndam Zəde do ni daya. ² Ay ndam Zəde ya təwayay məfəki ahər ka Yezu do ni təhi ma magədavani ana ndam ya nday ndam Zəde do ni ti tizirey bəza ga məñ geli ye eslini ni. ³ Ku tamal nahkay nəngu ni, ata Pol nday ata Barnabas təpəsa kay a İkoniyum a. Ka ya ti nday təbu eslini ni ti nday təbu təfəki ahər ka Bay geli lala, nahkay təhi ma ge Melefit ana mis vay-vay, aṅwaz əwərki tay do. Nahkay Bay geli əvi njəda ana tay ga magray zlam gərgəri kay ya ti mis tibi day-day ndo ni. Bay geli əgray nahkay ti, adafaki ti pakama gatay ya təhi ana mis əki ka sulum gayan ni ti jiri edediñ. ⁴ Nahkay ndam ga kəsa nani tədevu mələj cə : mis ndahañ ga ndam Zəde ni, mis ndahañ ti ni ga ndam *asak ga Yezu ni.

⁵ Eslini ti ndam Zəde akaba nday ya ndam Zəde do ni akaba gədəkani gatay tawayay təgri daliya ana ata Pol nday ata Barnabas, tawayay tabazl tay əna akur.

⁶ Ndam asak nakəñ təra ticia ma gana ti təcuhway, tōru gwar a kəsa vu ka had Likawuni. Kəsa nday nani ti Listir, Derbi akaba kəsa ndahañ cib-cibeni ni. ⁷ Nday nakəñ tōru tijnəa eslina ti təhi *Ma Məweni Sulumani ana mis.

Ata Pol nday ata Barnabas tagray təwi e Listir

⁸ Zal dəra nahañ əbu e Listir, nañ manjəhadani adaba əcikaba koksah, əsawaday day-day ndo kwa ke miwivü gayan. ⁹ A vad nahañ nañ əbu abi slimi ana ma ga Pol ya adəm ni ti, Pol nakəñ əmənjələj, əpi ti zal dəra ni əfəkia ahər ka Yezu a, Yezu ahəngaraba nañ a tata.

† Izayi 55.3. †† Limis 16.10. ‡ Habakuk 1.5.

†† Izayi 49.6.

¹⁰ Nahkay Pol àdɛm kay kay, àhi ahkado : « Cikaba, kî-cik jik àna asak gayak ! » Zal dɛra ni àra ècia ma ga Pol na ti ècikaba carakum, asawaday. ¹¹ Mis dal-dalani ga kɛsa ni tàra tîpia ere ya Pol àgray na ti tɛzlah àna ma hɛma ga had Likawuni, tɛdɛm ahkado : « Melefifit geli tàslɛkabiya e melefifit ba, tàmbavu mis, tɛhɛrkiaya ke leli a ! » ¹² Nahkay tɛzalay Barnabas Zɛs, Pol ti ni tɛzalay naŋ Hermes, adaba naŋ bay mɛhi ma ana mis. ¹³ Ahay gɛdakani ge Zɛs ni ti ka ma ga kɛsa. Bay misliŋi zlam ana Zɛs ni èŋgɛledbiyu kokur àna vay-vay ga zlam, àhɛlbiyu àbɛhad tay kà mahay ga ahay ni ge misliŋieni ana ata Pol nday ata Barnabas nakɛŋ. Mis macakalavani ni day tawayay ti màgray nahkay.

¹⁴ Ndam *asak ni tàra ticia ere ye ti ndam ga kɛsa ni tawayay tɛgri ana tay na ti tɛgɛzlehkaba azana ka vu gatay a kwar kwar ga mɛdɛfiki ana mis macakalavani ti tawayay ere ye ti atɛgri ana tay ni do, mɛk tàcuh-wakivoru ka tay àna zlahay. ¹⁵ Tɛhi ana tay ahkado : « Ndam geli, kɛgrum nahkay ti kamam ? Leli ti mis hirikeneni akada kɛli ni timey ! Màra afa gekɛli a ti ga mɛhi *Ma Mɛweni Sulumani ana kɛli ti kɛmbrɛŋum tɔwi gekɛli masakani akada ya kɛgrum nihi ni. Mawayay ti kɛhɛŋgrumioru ahàr a had ana Melefifit Bay ge sifa ni. Naŋ ti àgraya mɛlaŋ ya agavɛla, had, dɛlɛv gɛdakana akaba zlam ya tɛvu a hud gatay vu ni dek. ¹⁶ Ahaslani ti àmbrɛŋ mis ga had gɛrgɛrani dek ti tɛgray ere ye ti tawayay ni zlam gatay. ¹⁷ Ku tamal nahkay nɛŋgu ni, aŋgazlivu ana tay àna zlam sulumani ya agri ana tay ni : aslɛribiyu avɛr ana mis e melefifit bu ni ti tɛŋgɛtki zlam ka vɛdaŋ àna sarta gani. Avi zlam mɛzumani ana tay ti tɛmɛrvu. » ¹⁸ Ku tamal ndam asak ni tɛhia ma ana tay a nahkay nɛŋgu ni, wudaka tɛ-cafɛŋa mis dal-dalani na kɛ misliŋi zlam ana tay a ti, tàgraviya daliya dal-dal.

¹⁹ Kɛlɛŋ gani ndam *Zɛde ya a Antiyos ya ka had Pisi-di ni akaba nday ya a Ikoniyum ni tàra e Listir a. Tàra tɛnjia ti tɛdɛmki ma magɛdavani àki ka ndam asak ni, mɛk mis dal-dalani ni tɛgɛskabá ma gatay na. Eslini mis nakɛŋ tizligi Pol àna akur ga makad naŋ. Tàra tizligia naŋ a nahkay ti tɛdɛm àmɛta, mɛk tàgɛjahaba naŋ a kɛsa ni ba, tàmbɛrɛbu naŋ bɛlah. ²⁰ Ay ka ya ti ndam madɛbay divi ga Yezu ni tɛcakalakiva nahɛma, Pol nakɛŋ ècikaba, mɛk àŋgoru a kɛsa ni vu. Hajɛŋ gani tàslɛka nday ata Barnabas a, tòru e Derbi.

Ata Pol nday ata Barnabas taŋgoru a Antiyos ka had Siri

²¹ Tòru tɛnjɛa e Derbi a ti tɛhi Ma Mɛweni Sulumani ana mis, nahkay mis kay tàdɛbay divi ga Yezu. Kɛlɛŋ gani tàslɛka, taŋga e Listir a. Tàslɛka eslina ti taŋga a Ikoniyum a, mɛk tàslɛka a Ikoniyum a ti taŋga a Antiyos ya ka had Pisi-di na. ²² A kɛsa nday nani bu ni ti tɛvia njɛda ana ndam madɛbay divi ga Yezu a. Tɛhi ana tay ahkado : « Fumki ahàr ka Yezu lala, kɛm-brɛŋum ba. » Tɛhi ana tay keti : « Tamal mawayay mɛhuriyani a *Mɛgur ge Melefifit vu ti ahàr àdɛm mà-

† Zɛs ni naŋ bay ge melefifit ga ndam Gres. Hermes ti melefifit ya ti ahɛŋgri pakama ga Zɛs ana mis ni.

caka daliya dal-dal day kwa. » ²³ Tɛdaba gɛdákani e kidiŋ ga ndam ya tɛfɛki ahàr ka Yezu ni ba ka kɛsa ka kɛsa, mɛk ndam *asak nakɛŋ tɛgɛs ndɛra akaba tàhɛŋgali Melefifit ana tay. Eslini tɛmbrivù tay a ahar vu ana Bay geli, adaba nday nani tɛfɛkia ahàr a palam.

²⁴ Kɛlɛŋ gani tàslɛkaba ka had Pisi-di a, tòru ka had Pemfili. ²⁵ Tòru tɛnjɛa e Perzi a ti tɛhi ma ge Melefifit ana mis, mɛk tàslɛka, tòru a Atali. ²⁶ Eslini ti tɛcɛliyu a *slalah ga yam vu, taŋga a Antiyos a. A kɛsa nani bu ka ya ti tɛnjɛki ke tɔwi gatay ni ti, tɛbivù tay a ahar vu ana Melefifit ga magray tɔwi àna sulum gayar. Tɔwi nani ti tindeveriŋababiya.

²⁷ Tàra tɛnjia nahkay ti tɛzalakabu ndam mɛfɛki ahàr ka Yezu ni dek, taŋgɛhadɛ ere ye ti tàgray àna njɛda ge Melefifit ni dek ana tay, taŋgɛhadɛ ana tay ahɛmamam Melefifit àvi divi ana ndam ya ti nday ndam *Zɛde do ni ga mɛfɛki ahàr ka Yezu ni daya. ²⁸ Eslini tɛnjɛhad akaba ndam mɛfɛki ahàr ka Yezu ni agray kiya bal.

Mekeli kɛdi ana ndam ya nday ndam Zɛde do ni

15 Mis ndahaŋ tàslɛka ka had *Zɛde a, tàra a Antiyos a. Tàra tɛnjia ti tɛcahi zlam ana ndam mɛfɛki ahàr ka Yezu ye eslini ni, tɛhi ana tay ahkado : « Ahàr àdɛm *tɛkeli kɛdi ana kɛli akada ge Mɛwiz ya àdɛm a wakita gayar ni bu ni kwa. Tamal kɛgrum akada gayar ya àdɛm ni do ni ti, Melefifit àhɛŋgay kɛli do simiteni. » ² Tàra tɛdɛma pakama na nahkay ti ata Pol nday ata Barnabas tɛgɛskabu pakama gani nani ndo simiteni. Nahkay gejewi gɛdakani àhɛraya e kidiŋ gatay akaba ndam ya tàslɛkabiya ka had Zɛde ni ba. Eslini ndam mɛfɛki ahàr ka Yezu ya a Antiyos ni tɛvi siŋgu ge divi ana ata Pol nday ata Barnabas akaba mis gatay ndahaŋ mɛk tàslɛroru tay a Zerɛzalem ga mi-hindiŋbiya ma gana kà ndam *asak akaba gɛdákana ye eslini na. Nahkay tàslɛka. Ka ya ti tɛbu takoru ni ti tàslɛkaba ka had Fenisi akaba had *Samaritani a, taŋgɛhadɛ zlam ya àgravu ni ana ndam ga Yezu ya nday tɛbu ka had nday nani ni ; tɛhi ana tay ahɛmamam ndam ya nday ndam *Zɛde do ni tɛfɛki ahàr ka Yezu ni. Nday nakɛŋ tàra ticia ma ga ata Pol nday ata Barnabas na ti tɛmɛrvu dal-dal.

⁴ Ata Pol nakɛŋ tòru tɛnjɛa a Zerɛzalem a ti, ndam asak ga Yezu akaba ndam ga Yezu ndahaŋ ni dek akaba gɛdákani gatay ni tɛgɛskabu tay. Eslini ata Pol nakɛŋ taŋgɛhadɛ ere ye ti tàgray àna njɛda ge Melefifit ni dek ana tay. ⁵ Ay ndam *Feriziyeŋ ndahaŋ ya tɛfɛki ahàr ka Yezu ni tɛbu eslini. Tàra ticia ma ga ata Pol na ti ticikaba, tɛdɛm ahkado : « Ahàr àdɛm tɛkeli kɛdi ana ndam ya nday ndam Zɛde do, tɛfɛki ahàr ka Yezu ni kwa. Ahàr àdɛm nday gani tɛgɛskabu *Divi ya tɛbu mɛbɛkiani a wakita ge Mɛwiz ni bu ni daya kwa. »

⁶ Nahkay ndam asak ni akaba gɛdákani ni taŋgasvu ga mazlapakiani ka ma gani nani. ⁷ Eslini gejewi àhɛraya e kidiŋ gatay ba dal-dal. Nahkay Piyer ècikaba, àhi ana mis ni ahkado : « Bɛza ga mmawa, kɛsɛruma kwa ahaslani Melefifit àdaba nu e kidiŋ gekɛli ba ti nɛhi *Ma Mɛweni Sulumani ana nday ya nday ndam Zɛde do ni, ti tɛfɛki ahàr ka Yezu. ⁸ Melefifit ti àsɛra ere ye ti

àniviyu ana mis a mæbæruv vu na. Àvi *Məsuf Njəlatani àna tay akada ya àvi ana leli ni ga madafakiani àgəsk-abá tay a.⁹ Ècirkaba leli ndam Zude ni akaba tay a ndo simiteni. Àbarafəŋa zlam magudarani kà tay a, tigia njəlatana adaba tɔfəkia ahàr ka Yezu a.¹⁰ *Divi ge Melefit ya tɔbu mæbəkiani a wakita ge Məwiz ni bu ni ti zlam zləzladani. Ku ata bəŋ geli, ku leli leleni tekefi mēbesebiyu zlah-zlah. Nihi ti kəfumki ŋgasa ka tay ya ti nday ndam Zude do ni tādəbay divi gani kwa ti kamam ? Tamal kəgrum nahkay ti kahəŋgalum ma ge Melefit timey !¹¹ Leli məsəra Melefit ahəŋgay leli ti adaba məkela kədi a palam do. Ahəŋgay leli ti azuhva tɔwi ga Bay geli Yezu ya àgri ana leli àna sulum gayəŋ ni. Ahəŋgay leli ti akada ya ahəŋgay tay ni daya. »

¹² Eslini mis macakalavani ni dek te-te, tɔbi slimi ana ma ga ata Barnabas nday ata Pol ni. Ata Barnabas nakəŋ tənġəhadɪ tɔwi gatay ya təgray e kidɪŋ ga ndam ya nday ndam Zude do ni bu ni ana tay. A pakama gatay ni bu nahəma, tɔdəm Melefit àvia njəda ana tay ga magray zlam gərgərani ya mis tipɪ day-day ndo na dal-dal.¹³ Ka ya ti ata Barnabas nakəŋ təmbrəŋa zlapay na ti Zek ècikaba, àdəm ahkado : « Bəza ga mmawa, bumi slimi ana pakama goro ni.¹⁴ Simu àŋġəhadɪ ana leli a ahəmamam kwa ahaslani Melefit àmənjaləŋ ana ndam ya nday ndam Zude do ni ga madaba ndam gayəŋ e kidɪŋ gatay ba daya.¹⁵ Pakama ga Simu ya àdəm ni bəlanani akaba ga ndam mahəŋgaray *pakama ge Melefit ni, adaba a wakita gatay ni bu Melefit àdəm :

¹⁶ «Kələŋ gani ti anəŋga, anələmaba ahay ge Devit ya àmbəd na.

Anəhəlababa akur ga ahay ya àmbəd na, enedezlvaya nahan àna tay ka mələŋ gana.

¹⁷ Nahkay mis dek atadəbay nu Bay Melefit ; nday ya nday ndam Zude do, nəzalay tay ge migi ndam goro ni dek atadəbay nu.

Nu Bay Melefit nədəm nahkay, nu ya ti nagray ere ye ti nədəm anagray ni dek ni.

¹⁸ Zlam gani nani ti wudaka nəgraya mələŋ a ti nəsəra kwa ahaslana anagray.” † »

¹⁹ Zek àhi ana tay keti : « Ègia Melefit àdəma nahkay zla nahəma, nu nədəm məfumki ŋgasa ga magray zlam zləzladani ka ndam ya nday ndam Zude do, tawayay madəbay divi ge Melefit ni ba.²⁰ Ere ye ti magray ni ti, hojo məbumiki wakita ana tay, məhumi ana tay ahkado : “Kàhəpədum aslu ga pəra ba, adaba àbəlafəŋ kè Melefit do ; kəgrum mesəwehvu ba ; kàhəpədum aslu ga zlam ya təmərday məmərđani ni ba, kəzumum mimiz ba daya.”²¹ Divi ge Melefit ya Məwiz àbəkɪ ni ti, kwa ahaslani tɔbu tɔdəfiki ana mis a kəsa gərgərani bu dek, tɪjəŋgey ma gani a ahay gərgərani ga *mahəŋgalavù Melefit bu kəla vad *məpəsabana lu daya. »

Təslərikaboru wakita ana ndam ga Yezu ya nday ndam Zude do ni

²² Zek àra àdəma ma nahkay nahəma, ndam *asak ni, gəđákani akaba ndam ga Yezu ndahan ye eslini ni dek tɔdəm atədaba mis e kidɪŋ gatay ba, atəsləriuru tay ana ndam Antiyos ni akaba ata Pol nday ata Barnabas. Nahkay tɔdaba Zud ya təzalay nəŋ Barsabas na akaba Silas a, adaba nday cəeni ndam ga Yezu dek tici-iki ma ana tay.²³ Təvi wakita ana tay ga məzikabani ana ndam Antiyos ni, tɔbəkɪ ka wakita ni nahkay hi :

« Leli bəza ga məŋ gekəli, leli ndam asak ga Yezu akaba gəđákani ni məgri sa ana kəli, lekələm bəza ga məŋ geli, lekələm ya ti ndam *Zude do, kanjəhadum a Antiyos, ka had Siri akaba ka had Silisi ni.²⁴ Micia mis ndahan ticik afa geli, tòru afa gekəli. Tòru tɪnjəa ti tɪwisirikaba ahàr ana kəli a, təvi majalay ahàr ana kəli àna pakama gatay ya təhi ana kəli ni. Təgray nahkay ti, leli məvi divi gani ana tay ndo simiteni.²⁵ Nahkay zla nahəma leli dek ka ahàr bəlan mədaba mis a ga məslərani afa gekəli a. Nday gani atorukaboru akaba ata Barnabas nday ata Pol. Ata Barnabas nday ata Pol ti mawayay tay dal-dal,²⁶ təgri tɔwi ana Bay geli Yezu *Krist ; ku tamal tabazl tay azuhva tɔwi gatay ya tagray ni nəŋgu ni, aŋgwaz àwərki tay do.²⁷ Ndam ya ti mədaba tay a ni ti ata Zud nday ata Silas. Nday gani atəŋġəhadɪaba ere ye ti məbiki ana kəli ka wakita na daya.²⁸ Pakama gani nani ti nihi : *Məsuf Njəlatani akaba leli məđəm məfəki ŋgasa ga magray tɔwi zləzladani ndahan ke kəli do, si kəgrum zlam ya ti ahàr àdəm leli dek magray ni kwa. Zlam gani nday hi :

²⁹ Kàhəpədum aslu ga pəra ba ; kəzumum mimiz ba ; kàhəpədum aslu ga zlam ya təmərday məmərđani ni ba ; kəgrum mesəwehvu ba daya. Tamal zlam nday nani dek kəgrum do nahəma, akanjəhadum àna sulumani. Məmbərki pakama geli nahkay. »

³⁰ Nahkay təsləroru nday ya ti tɔdaba tay a ni. Nday nakəŋ təsləka, tòru a Antiyos akaba ata Pol nday ata Barnabas. Tòru tɪnjəa ti təzalakabu ndam ga Yezu ye eslini ni, təvi wakita ni ana tay.³¹ Tàra tɪjəŋga wakita na ti àməriə mæbæruv ana tay a dal-dal, adaba àvikiva njəda ana tay a.³² Ata Zud nday ata Silas ti nday ndam mahəŋgaray *pakama ge Melefit. Nahkay təhia pakama gərgərana kay ana ndam ga Yezu ye eslini na, təvi njəda ana tay ti aŋgwaz àwər tay ba.³³ Nday nakəŋ təpəsiyu eslini gosku bal. Kələŋ gani ndam ga Yezu ni təvi divi ana tay ga məŋgukiani ka ndam ya təslərbiyu tay ni, təhi ana tay təsləka àna sulumana. [³⁴ Ay Silas àdəm àsləka do, anjəhad a Antiyos huya.]³⁵ Ata Pol nday ata Barnabas day tənġəhad a Antiyos. Eslini nday akaba mis ndahan kay təhi *Ma Məweni Sulumani ana mis, təcəhi pakama ga Bay geli ana tay daya.

Ata Pol nday ata Silas takoru ka had ndahan

³⁶ Tàra təgra gosku bal a Antiyos a ti Pol àhi ana Barnabas : « Məŋgoru a kəsa ya ti məhibiyu pakama ga Bay geli ana mis ye eslini ni bu ni dek, ti məmənjiyu

† Amos 9.11-12.

bəza ga mənɔ geli ye eslini ni akaba ti māsər manjəhad gatayani. »³⁷ Barnabas nakənɔ ɔgəskabá ma ga Pol na, ay ti ɔdəm azəkivu Zən ya təzalay Mark ni ju. ³⁸ Pol ɔra ɛcia ma na ti ɔhənɔgrifənɔ, ɔhi : « Məzəkivu naŋ ba, ɔdaba ka ya ti leli ka had Pemfili ni ti ɔsləkafənɔ kə leli a, ɔwayay magrakabu tɔwi akaba leli ndo. »³⁹ Ata Pol nday ata Barnabas ticivu ɔki ka ma ga mazay Mark ni ndo, nahkay nday nakənɔ tɛdevu. Barnabas ɔzay Mark, tɛcəliyu a *slalah ga yam vu, tɔru e Sipir. ⁴⁰ Pol ti ni ɔzay Silas ; ndam ga Yezu ye eslini ni tɔhənɔgalay Bay geli ti mɔgri sulum gayən ana tay, mək ata Pol nday ata Silas tɔsləka ⁴¹ ka had Siri a, tɔru gwar ka had Silisi. A kəsə ya tɔnjəa ni vu lu, Pol ɔvikivu nɔjəda ana ndam ga Yezu ya *tɛcakalavu eslini ni.

16 Nahkay ata Pol nakənɔ tɔsləka ka had Silisi a, tɔru e Derbi akaba e Listir. E Listir ti wur dagwa nahanɔ ɔbu, slimi gayən Timote. Mənɔni wur Zude, ɔdɔbay divi ga Yezu ; bənɔni zal Gres. ² Ndam ga Yezu ya e Listir akaba a Ikoniyum ni dek tɛdəm Timote ti mis sulumani. ³ Eslini Pol awayay azay naŋ ti māsawaduru akaba tay, nahkay ɔzay naŋ, *ɛkeli kɔdi. Pol ɔgri ana Timote nahkay ti azuhva ndam *Zude ye eslini ni, ɔdaba nday dek tɛsəra bənɔ ga Timote ti zal Gres. ⁴ Kələnɔ gani ata Pol nakənɔ tɔsləka, tɔru kama. A kəsə ya tɔnjəa ni vu lu tənɔgəhadí ma ga ndam *asak akaba ga gɔdákani ya a Zeruzalem ya tɛdəm ni ana ndam ga Yezu ye eslini ni. Təra tənɔgəhadia ana tay a nahkay ti tɔhi ana tay tɔgəskabá ma gana. ⁵ Nahkay ndam ya tɔfəki ahər ka Yezu a kəsə nday nani bu ni dek tənɔgətkivu nɔjəda, kəlavad mis ndahanɔ day tɔfəki ahər ka Yezu.

Melefit ɔhi ana Pol mɔru e Mesedəwən

⁶ Ata Pol nakənɔ tɔbu takoru gwar ka had Azi ti, *Məsuf Njəlatani ɔcafənɔ tay ga moru məhi ma ge Melefit ana mis ye eslini na. Nahkay tɔsləka, tɔru gwar ka had Firizi akaba ka had Galasi. ⁷ Tɔru tɔnjəa ka had Misi a wudak ti tawayay tɔhuriyu ka had Bitini, ay Məsuf ga Yezu ɔcafənɔ tay a. ⁸ Nahkay tɔsləkaba ka had Misi a, tɔru kə gəvay ga dəluy a Truwas. ⁹ Nday tɔbu eslini ga məlavad ti kisim ɛzidekivu ka Pol, ɛpi zal Mesedəwən micikeni jika, ɔhənɔgalay naŋ, ɔhi : « Ru afa geli e Mesedəwən, kɔjənaki leli ti ! »¹⁰ Kələnɔ ge kisim mizideni ga Pol ni ti mawayə morana e Mesedəwən a, ɔdaba məsəra Melefit ɔzala leli ga məhi *Ma Məweni Sulumani ana ndam ga had nana. ¹¹ Nahkay mɛcəliyu a *slalah ga yam vu a Truwas, məsləka mɔru suwwa a Samotras. † Hajənɔ gani mɔru a Neyapolis ; mɔru minjəa ti mɔhəraya a slalah ga yam ni ba, ¹² mɔru e Filip. Kəsə gani nani ti kəsə gɔdákani ga had Mesedəwən. Ndam *Rom kay tənɔjəhada eslina. Mɔru minjəa ti manjəhad vad bal.

Ere ye ti ata Pol nday ata Silas tɔgray e Filip ni

¹³ A vad *məpəsabana ba ti mɔhəraya a kəsə ni ba, mɔru gwar a zalaka bu, mɛdəm mɛdi ahər ana mələnɔ

† Samotras ti had e kidinɔ ga yam bu.

ga mahənɔgalavú Melefit eslini. Mɔru minjəa ti mɛdi ahər ana wál macakalavani mək manjəhad mɔzlapi ana tay. ¹⁴ Wal nahanɔ ɔbu e kidinɔ gatay bu slimi gani Lidi. Naŋ wur Tiyatir, tɔwi gayən məsəkumoru azana ndize-ndizeni ga siŋgu kayani, naŋ ɔbu azləbay Melefit daya. Ka ya ti naŋ ɔbu abi slimi ana ma ga Pol ya ɔdəm ni ti Bay geli ɔgray ti wal ni mɔci ma gani ti mɔgəskabu lala. ¹⁵ Kələnɔ gani *təbaray naŋ akaba ndam ga huɔ ahay gayən dek. Təra təbara tay a ti wal ni ɔzalu leli afa gani, ɔhi ana leli ahkado : « Tamal kəsəruma nu nəbu nəfəki ahər ka Bay geli edefinɔ ti dɔguma, kənɔjəhaduma afa goro a. » Nahkay ɔfəki nɔgasa ke leli, mɔru.

¹⁶ A vad nahanɔ mɔbu makoru ka mələnɔ ga mahənɔgalavú Melefit ni ti, mɔbakabu ahər akaba wal nahanɔ. Wal nani ti evidi ge mis ndahanɔ. Seteni ɔniviyu a ahər bu, ɔdɔfiki ere ye ti amara magravu ni. Nahkay ndam ya ti wal ni evidi gatay ni tənɔgət siŋgu kay ɔna pakama gayən ya ti ɔhia ana mis a, ere gani ɔgravu edefinɔ ni. ¹⁷ Eslini wal nakənɔ ɔnjəki ka madəboru leli akaba Pol e metelinɔ vu. Azlah, ɔdəm : « Ndam nday hini ti tɔgri tɔwi ana Melefit naŋ agavəla driŋ ! Tɔdɔfiki ana kəli divi ya akənɔgətum sifa ɔna naŋ ni ! »¹⁸ Azlah, ɔdəm ma ni nahkay vad ehimeya. Kələnɔ gani ɔwərikabá bəruv ana Pol a, nahkay Pol nakənɔ ɔmbatki biyu ma ka wal ni mək ɔhi ana seteni ya ɔniviyu ni ahkado : « Nəhuk ɔna *slimi ga Yezu *Krist, hərəya a wal hini ba ! » Eslini seteni ni ɔsləkiaba ana wal na hɔya. ¹⁹ Seteni ni ɔra ɔsləkiaba ana wal na ti, ndam ya ti wal ni evidi gatay ni tɔsəra wal ni amənɔgəti siŋgu ana tay va do. Nahkay tɔgəs ata Pol nday ata Silas, tɔgəjahoru tay ka mələnɔ ya mis tɛcakalavu ga magray seriya ni. ²⁰ Tɔru tɔnjəa ɔna tay eslina ti tɔhi ana ndam magray seriya ni ahkado : « Ndam nday hini tɔbu tagudar kəsə geli. Nday ti ndam *Zude, ²¹ tɛcahi zlam ana mis, ay ere ye ti tɛcahi ana tay ni ti leli ndam *Rom ɔgəski mɔgəskabu do, mɔgray do simiteni. »

²² Mis dal-dalani ni təra ticia ma na ti nday day tɔzumkia bəruv ka ata Pol nday ata Silas a. Eslini ndam magray seriya ni tɔhi ana ndam slewja gatay ti tɛcakwakia zlam ka ata Pol nday ata Silas a, mək tɔzləb tay ɔna aday. ²³ Təra tɔzləba tay a dal-dal ti tɔbiyu tay a ahay ga dənɔgay vu, mək tɔhi ana bay majəgay ahay ga dənɔgay ni ti mɔbi slimi ana tay lala. ²⁴ Bay majəgay ahay ni ɔra ɛcia ma gatay na ti, ɔhəl ata Pol nday ata Silas nakənɔ, ɔbiyu tay a mələnɔ nahanɔ vu ca-ca a huɔ ga ahay ga dənɔgay ni vu. Eslini naŋ nakənɔ ɔwəlfənɔ asak gatay dwa dwa kə damkoluk.

²⁵ A huɔ ya vad nahəma, ata Pol nday ata Silas nakənɔ tɔhənɔgalay Melefit, tidii limis ; ndam dənɔgay ndahanɔ ni tɔbu tɔbi slimi ana zlam gatay ya tagray ni. ²⁶ Nday dek tɔbu tagray nahkay ti had ɔdaday dal-dal, asak ga ahay ga dənɔgay ni ɔdaday daya. Eslini ti mahay ga ahay ni dek tɔzləkvaba bənɔ bənɔ, zlam ya tɔwəl ndam dənɔgay ɔna naŋ ni dek tɔpicheva wir wir. ²⁷ Bay majəgay ahay ga dənɔgay ni ɔra ɛpidəkva, ɛpi ti mahay ga ahay ga dənɔgay ni bənɔ bənɔ nahəma, ɔradaya maslalam gayən a, awayay akad ahər gayən ɔna naŋ.

Àgray nahkay ti adaba àhi ana ahàr ndam danɗay ni tàcuhwa. ²⁸ Ay Pol àzlah, àhi ahkado : « Kègri arañja ana ahàr gayak ba, leli dek màbu ahalay. » ²⁹ Nañ nakəŋ àra ècia ma ga Pol na ti àdɛm tãzibiya ceŋgel a. Tàra tãzibiya ceŋgel na ti àcuhwiyu ka mələŋ ya àbiyu ata Pol nday ata Silas ni. Òru ènjɛa eslina ti agəgər slab-slab, àbɛhadi mirdim ana tay meleher ndib ana had. ³⁰ Kələŋ gani àhələya tay a dala va, mək àhi ana tay ahkado : « Bəbay goro ni, nàgray mam ti Melefit ahəŋgay nu ni mam ? » ³¹ Nday nakəŋ təhəŋgrifəŋ, təhi : « Fəki ahàr gayak ka Bay geli Yezu. Nahkay Melefit amahəŋgay kur akaba ndam ga huɗ ahay gayak. » ³² Mək təhi ma ga Bay geli ana tay akaba ndam ga huɗ ahay gayaŋ ni dek. ³³ A huɗ ga mələvad gani nani bu bay majəgay ahay ga danɗay ni àhəl ata Pol nday ata Silas, àra àbarikia ambələk gatay ni ana tay a. Nday day tàbaray nañ akaba ndam ga huɗ ahay gayaŋ ni dek àna slimi ga Yezu hɛya. ³⁴ Kələŋ gani bay majəgay ahay ga danɗay nakəŋ àhəliyu tay a ahay vu ga məzum zlam. Nday təbu təzum zlam ti nañ nakəŋ àmərva dal-dal akaba ndam ga huɗ ahay gayaŋ na dek, adaba tɛfəkia ahàr ke Melefit a.

³⁵ Mələŋ àra àsla ti ndam magray seriya ni tèslərbiyu mis afa ga bay majəgay ahay ga danɗay ni ga məhi-ani : « Baya mis cœni na. » ³⁶ Bay majəgay ahay ga danɗay ni àra ècia ma na ti, àhəŋgri ma gani ana Pol, àhi ahkado : « Ndam magray seriya ni tèslərbiya mis a, tɛdɛm nàbaya kəli a. Nihi ti hərəmiyu e mite vu, sləku-ma àna sulumana. » ³⁷ Eslini Pol àhi ana ndam ya tèslərbiyu tay ni ahkado : « Leli ndam Rom ti tɛgəs leli, tàgrafəŋja seriya kè leli àna divi gana ndo, tɛzləb leli kè meleher ge mis macakalavani, tàbaya leli a danɗay ba, nihi ti tɛdɛm màsləka akal-akal a nahkay ti, məgəskabu aw ? Aha, məgəskabu do. Tamal tawayay nahkay ti nday ndayani àna ahàr gatay tàra tàbaya leli a. » ³⁸ Nahkay mis ya ti tèsləroru tay ni tòru tənɗəhadɛ ma ni ana ndam magray seriya ni. Nday nakəŋ tàra ticia ata Pol nday ata Silas nday ndam Rom ti tàgra aŋgwaz a dal-dal. ³⁹ Nahkay nday nakəŋ tərəkia ka ata Pol a, tɛgri kam-kam ana tay, tàbaya tay a ahay ga danɗay ni ba, mək təhəŋgalay tay ti tāsłəkaba a kəsə ni ba. ⁴⁰ Ata Pol nday ata Silas tàra təhəraya a ahay ga danɗay ni ba ni ti tòru afa ge Lidi. Eslini tàbakabu ahàr akaba ndam məfəki ahàr ka Yezu, təvi njɛda ana tay, mək tāsłəkaba a kəsə ni ba.

Ata Pol nday ata Silas tagray tɔwi a Tesalonik

17 Ata Pol nakəŋ tòru a Amfipolis, tāsłəka eslina tòru a Apoloni, tàra tāsłəka eslina keti tòru a Tesalonik. A Tesalonik ti ahay ga ndam *Zude ya təhəŋgalavù Melefit ni àbu. ² Eslini Pol àhuriyu a ahay ni vu akada gayaŋ ya agray kəla vad *məpəsabana ni. Vad məpəsabana mahkər ka mahar ka mahar àhuriya a ahay ni va, tɛzlapakia ka pakama ya àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit ni ba akaba nday ye eslini na. ³ Nahkay àdɛfiki ma ge Melefit ana tay, àdɛm ahàr àdɛm *Krist *Bay gədakani ya amara ni màcakay daliya, məmət, mək mənɗgaba e kisim ba kwa. Àhi ana

tay ahkado : « Krist Bay gədakani ya amara ni ti nani Yezu ya nəhi ma gani ana kəli ni. »

⁴ Eslini ndam Zude bal gani tɛgəskabá ma ga Pol na, tigia ndam ga ata Pol nday ata Silas a. Ndam *Gres ya tɛzləbay Melefit ni kay akaba wál kay bal ya ti zlam gatay təbu ni tigia ndam ga ata Pol a daya. ⁵ Ay ndam Zude ndahaŋ ya tɛgəskabu ma ga Pol ndo ni tàgrafəŋja solu kà ata Pol a. Nahkay tɛzalakabu ndam ya tàgray tɔwi do, təsawaday kwanja kwanja a kəsə bu ni, mək nday gani təhəŋgalafəŋja ma kè mis ga kəsə na. Nahkay nday dek akaba mis ni tɛcəkalavu, tɛzumki bəruv ka ndam ga ata Pol ni, tàgudari ma ana tay, tɛzlahki ka tay. Kələŋ gani tɛdɛboru ata Pol nday ata Silas a magam afa ga Zason, adaba tawayay tɛgəs tay ga magrafəŋja seriya kà tay a kè meleher ge mis macakalavani na. ⁶ Ay ti tɛdi ahàr ana tay eslini ndo. Nahkay tɛgəs Zason akaba ndam məfəki ahàr ka Yezu ndahaŋ, mək təhəloru tay kè meleher ga ndam magray seriya ni. Tòru tɛnjɛa àna tay a ti tɛzlah, tɛdɛm : « Ndam ndani ti tiwisirikaba ahàr ana mis ga duniya na dek. Nihi ti nday təbu ahalay, ⁷ Zason day àgəskabá tay a magam afa gana. Nday gani dek tɛgəskabu pakama ga *bay gədakani ga ndam Rom ya àdɛm ni do, tɛdɛm bay nahaŋ àbu, slimi gani Yezu. » ⁸ Ma gatay ya tɛdɛmki ka ndam *madəbay Yezu ni ti àhəliaba ahàr ana mis macakalavani na akaba ndam magray seriya na. ⁹ Nahkay təhi ana ata Zason akaba nday ndahaŋ ni : « Bəhadum siŋgu hayaŋ ti kəsləku-ma. Amamənjay ma gani kama keti kwa ; tamal ma nahaŋ àbi ti akəhəŋgarum siŋgu gekəli zlam gekəli. »

Ata Pol nday ata Silas tagray tɔwi e Berey

¹⁰ Mələvad àra ègia ti ndam məfəki ahàr ka Yezu ni təhi ana ata Pol nday ata Silas : « Dəgum e Berey. » Mək ata Pol nakəŋ tāsłəka, tòru eslini. Tòru tɛnjɛa eslini ti təhuriyu a ahay ga ndam *Zude ya təhəŋgalavù Melefit ni vu. ¹¹ Ndam Zude ya e Berey ni tətama nday ya a Tesalonik na àna sulumana : tɛgəskabá ma ge Melefit ya ata Pol təhi ana tay na àna huɗ bələŋ. Kələvad tamənjaki ka Wakita ge Melefit, tawayay ti təsər ma ga ata Pol ya təhi ana tay ni ti ma ge jiri ededɛŋ aw. ¹² Nahkay mis kay e kidɛŋ gatay bu tɛfəkia ahàr ka Yezu a. E kidɛŋ ga ndam ya ti nday ndam Zude do ni bu ni ti mis kay bal tɛfəkia ahàr ka Yezu a daya. Nday ya ti tɛfəki ahàr ni ti wál ya ti zlam gatay təbu ni akaba zawal ndahaŋ.

¹³ Ay ndam Zude ya a Tesalonik ni tàra ticia Pol nañ àbu ahi ma ge Melefit ana ndam Berey nahəma, tàra. Tàra tɛnjia ti tɛdɛmki ma magədavani àki ka ata Pol nakəŋ, tiwisinɗkabu mis ga kəsə ni. ¹⁴ Eslini hɛya ndam ga Yezu ni təhi ana Pol : « Sləka, ndam geli təzoru kur e divi vu gwar ka dəluy ni. » Mək tāsłəka təzoru nañ, ay ti ata Silas nday ata Timote tənɗəhad, tāsłəka ndo. ¹⁵ Nday ya ti təzoru Pol ni tòru akaba nañ a Aterɛ. Tòru tɛnjɛa eslina ti Pol àhi ana tay : « Kəsləkuma nihi nahəma, kara kəhumi ana ata Silas nday ata Timote tàra tɛnjiki nu ahalay ke weceweceni. » Mək nday nakəŋ tənɗəgə e Berey a.

Ma ga Pol ya àhi ana ndam Ateŋ ni

¹⁶ Ka ya ti Pol naŋ àbu a Ateŋ, ajəgay ata Silas nday ata Timote ni ti, àsawadaya a kəsa ni bu. Naŋ àbu asawadaya ti èpi ti zlam ga pəra kay təbu a kəsa ni bu. Ere ye ti èpi ni àzumia bəruv a dal-dal. ¹⁷ Nahkay àhuriyu a ahay ga *mahəŋgalavù Melefit vu, àhi ma ana ndam *Zude akaba mis ndahaŋ ya tàzləbay Melefit ni. Kəlavad ahi ma ana mis ya adi ahàr ana tay a dala bu ni daya. ¹⁸ Ndam ya təsəra zlam a kay ni təzlapa akaba Pol a daya. Mis nday nani ti ndahaŋ ndam Epikiriyeŋ, † ndahaŋ ti ni ndam Sitəwisiyeŋ. †† Ka ya ti Pol àdəmki ma àki ka ga Yezu ya àmət mək àŋgaba e kisim ba ni ti mis ndahaŋ e kidiŋ gatay bu tədəm ahkado : « Maslaŋa hini azlapay asak ma ahàr gani day àbi ti, àdəm ti mam ? » Mis ndahaŋ ti ni tədəm : « Àzlapaki ke melefit ndahaŋ ya leli məsər tay do ni. » ¹⁹ Nahkay təzaluŋ naŋ kə meleher ga gəđákani ge seriya gatay ; mələŋ ge seriya nani ti təzalay Eriyupəz. ‡

Tòru tinjəa eslina ti təhi : « Mawayay məsər ma məwəni ya kəcahi ana mis ni. ²⁰ Pakama gayak ya kədəm ni ti leli mīci day-day ndo, nahkay mawayay məsərkaba ere ye ti kədəmki ma na lala. » ²¹ Tədəm nahkay ti adaba ndam Ateŋ akaba ndam mirkwi ya tanjəhad eslini ni dek təbu təzlapaki ka pakama ya ti ci day-day ndo ni akaba təbi slimi ana ma gani kəlavad, tɔwi tekeđi təŋgətfəŋ ahar ga magrani do.

²² Nahkay Pol naŋ jika e kidiŋ gatay bu ka mələŋ ge Eriyupəz ni, àhi ana tay ahkado : « Lekələm ndam Ateŋ, nəsəra a zlam ya ti kəgrum ni bu dek kəbum kəzləbum melefit gərgərani kay. ²³ Ka ya ti nəbu nəsawadaya a kəsa gekəli bu nahəma, nīpia zlam gərgərani ya kədəzləmiaya ana melefit nday nani na. E kidiŋ ga zlam nday nani ya kədəzləm ni bu dek ti nədi ahàr ana mələŋ *meviyekiki zlam ana melefit nahaŋ. Àki məbəkiani nahkay hi : “Medezliaya ana melefit ya məsər do na.” Ay Melefit ya ti kəsərūm naŋ do, kəzləbum ni ti nədəfiki naŋ ana kəli. ²⁴ Melefit gani nani ti àgraya mələŋ akaba zlam ya a huđ gani bu na dek ; naŋ Bay gəđákani, agur huđ melefit akaba had dek ; naŋ ànjəhadviyu a ahay ya mis tedezi ni vu do. ²⁵ Zlam ya ti àhəci naŋ ti mis təvi ni àbi, adaba Bay ya ti àvi sifa ana mis ti təsuf, àvi zlam dek ana tay ni ti naŋ. ²⁶ Melefit àgraya enjenjena ti mis bələŋ. Mək àgray ti bəza huđ ga maslaŋa nani tēdevu jiba gərgərani ga mələŋ

† Ndam Epikiriyeŋ ti ndam Gres ya təgəskabu ma ga maslaŋa nahaŋ təzalay naŋ Epikir ni. Epikir ti tiwi naŋ vi 341 ka sarta ya ahaslani ni ; àdəm zlam dek tagravu kwaŋa kwaŋa àna zlam cib-cibeni, Melefit àfi ahàr ana mis do ; àdəm tamal mis tawayay zlam kay do, tawayay mis kay do ni ti tanjəhad lala tata. †† Ndam Sitəwisiyeŋ ti ndam Gres ya təgəskabu zlam ya təcəhi ana mis a Ateŋ gwar ke vi 300 ga sarta ya ahaslani ni. Təcəhay ma nani ti a ahay bu ; slimi ga ahay ni Sitəwi Peykili. Tədəm ahàr àdəm mis təgəskabu ere ye ti Melefit awayay ni ; ku tamal təcakay daliya dal-dal àna naŋ nəŋgu ni si təgəskabu kwa. ‡ Eriyupəz ti həma a Ateŋ ; awayay adəmvaba « Həma ge Eres » (Eres ti melefit ga ndam Gres). Ahaslani ti gəđákani ge seriya ga Ateŋ təcakalavu ka həma nani, ay ka sarta ga Pol təcakalavu ti a ahay bu. Ku tamal nahkay nəŋgu ni təzalay mələŋ ge seriya nani Eriyupəz. Ahar gəđákani tagray seriya àki ka pakama ge melefit gatay.

ni dek akaba àgray ti tanjəhad ka had ya àdəm tanjəhadki ni. Àfəkədvù ekwi e kidiŋ gatay vu, àvi milmili akaba milevi ana tay daya. ²⁷ Melefit àgray nahkay ti, awayay ti mis tādəbay naŋ, bi atədia ahàr a waw akada ge mis ya ti atam ahar, adəbay zlam a mələŋ ziŋ-ziŋeni bu ni. Tadəbay naŋ nahkay, ay ti Melefit naŋ driŋ driŋ akaba mis do, ku way way do Melefit naŋ àbu kà gəvay gayəŋ. ²⁸ Nahkay zla nahəma, “Leli məbu akaba naŋ akada mis bələŋ : leli məbu, leli àna sifa akaba məbu magray tɔwi ti azuhva naŋ.” « Ku ndam midi limis gekəli ndahaŋ day tədəm nahkay, tədəm ahkado :

“Nahkay zla ti leli day bəza huđ gayəŋ.” ²⁹ « Leli bəza huđ ge Melefit nahkay ti, məhi ana ahàr Melefit ti təzavu akaba zlam ga pəra ya təgraya tay àna gru, àna evirzegena ahkay do ni àna akur ni ba, adaba zlam nday nani ti mis təgraya tay àna egizli gatay a ti təzavu akaba zlam ya təjalaki ahàr ga magrani ni. ³⁰ Sarta ge mis ya ti təsərkaba Melefit a ndo ni ti Melefit àjalaki ahàr do. Ay nihi ti ahi ana mis dek ku eley eley do dek tāmabatkaba majalay ahàr gatay na. ³¹ Adaba àfəkada vad ga magrafəŋa seriya àna jiri kə mis ga duniya na dek. Amagray seriya nani ti Bay ya ti Melefit adaba ni. Melefit adəfiki ana mis dek Bay nani amagray seriya edeđiŋ ti, àna gayəŋ ya ti àhəŋgaraba naŋ e kisim ba ni. »

³² Mis ye eslini ni təra ticia ma ga Pol ya àdəm mis təmət mək tanjəba e kisim ba ni ti mis ndahaŋ e kidiŋ gatay bu tēyefiŋ, mis ndahaŋ ti ni təhi : « Èsliya, aməbi slimi a vad nahaŋ keti kwa. » ³³ Eslini Pol àsləkafəŋa kà tay a. ³⁴ Ku tamal mis ahar gəđákani tawayay məbi slimi ana ma ga Pol va do nəŋgu ni, mis ndahaŋ təgəskabá ma gayəŋ ya àdəm na, təfəkia ahàr ka Yezu a. Denis bələŋ ga ndam ge seriya ge Eriyupəz ni naŋ àkibu ka tay, wal nahaŋ slimi gani Demeris day naŋ àkibu ka tay. Ndam ndahaŋ day təkibu ka tay.

Pol agray tɔwi a Koreŋ

18 Kələŋ gani Pol àsləka a Ateŋ a, òru a Koreŋ. ² Òru ènjəa eslina ti àdi ahàr ana zal Zude nahaŋ, tiwibiya naŋ ka had Poŋ, slimi gani Ekiles. Təsləkabiya nihi guhwa ka had Itali a nday ata wal gayəŋ Prisil a, adaba bay Kəlot àhi ana ndam *Zude dek təsləkaba a Rom a. ³ Tɔwi gatay ti magray ahay ga ambəl. Nahkay Pol ànjəhad afa gatay ga magrakabu tɔwi ka ahar bələŋ akaba tay, adaba naŋ day tɔwi gayəŋ akada gatay ni. ⁴ Kəla vad *məpəsabana Pol ahuriyu a ahay ga *mahəŋgalavù Melefit vu, ahi ma ana mis ye eslini ni, awayay ti ndam Zude akaba nday ya ndam Zude do ni təgəskabu ma gayəŋ ni.

⁵ Ka ya ti ata Silas nday ata Timote təsləkabiya e Mesedəweŋ a, tinjikiva ka Pol a nahəma, Pol nakəŋ àmbrəŋ tɔwi nahaŋ ni, ànjəki ka məhi ma ge Melefit ana mis kəlavad. Àhi ana ndam Zude ahkado Yezu ti naŋ *Krist *Bay gəđákani ya amara ni. ⁶ Nday nakəŋ təra ticia ma nana ti təgəskabu ndo, tindivi naŋ. Eslini ti Pol àgavfəŋa had kà azana gayəŋ a ga mədəfikiani

ana tay àmbrɛŋa tay a. Àhi ana tay ahkado : « Melefit aməgəs kɛli àna seriya ti məsər gekɛli ! Ahar goro amələkibu bi. Nihi ti nakoru nəhi ma ni ana nday ya ndam Zude do ni. »⁷ Àra àhia ma ana tay a nahkay ti àsləka eslina, òru afa ga maslaŋa nahaŋ : maslaŋa gani nani azləbay Melefit, slimi gayaŋ Tisəs Zəstəs, ahay gayaŋ kà gəvay ga ahay ga mahəŋgalavù Melefit ga ndam Zude ni.⁸ Ay Krispus gəɖakani ga ahay ga mahəŋgalavù Melefit ni təfəki ahàr ka Bay geli Yezu akaba ndam ga huɖ ahay gayaŋ dek. Ndam Koreŋ ndahaŋ kay day tàra ticia ma ga Pol na ti təfəkia ahàr ka Yezu a, nahkay *təbaray tay dek.

⁹ A vad nahaŋ ga mələvad Bay geli Yezu àŋgazlivu ana Pol, àhi ahkado : « Kàgray aŋgwaz ba, hioru ma goro ana mis, kəmbɛrəŋ ba,¹⁰ adaba nu nəbu akaba kur. Maslaŋa àbi emisliki məgruk daliya bi, nahkay gray tɔwi, adaba ndam goro tɛbu kay a kəsa hini bu, təfəku ahàr faŋ ndo. »¹¹ Nahkay Pol ànjəhad a Koreŋ dɛz àna kiyi muku, àcahi ma ge Melefit ana mis ye eslini ni dek.

¹² Ka sarta ya ti bay Galiyoŋ àgur had Eseyi ni ti, ndam Zude dek tɛbedekivu ka Pol nakəŋ, tɛzoru naŋ kè meleher ga Galiyoŋ ka mələŋ magray seriya.¹³ Tòru tinjəa àna naŋ a ti tɛhi ana Galiyoŋ ahkado : « Maslaŋa hini acahi ana mis ti tɛzəbay Melefit gərgəri akaba ga ŋgumna ya àdəm ni. »¹⁴ Tàra tɛdɛma nahkay ti Pol awayay ahəŋgrifəŋ ana tay, ay ti Galiyoŋ àhi ana tay ahkado : « Tamal lekɛlɛm ndam Zude kəɖəmum maslaŋa hini àgra zlam ya àbəlɛy do simiteni na ahkay do ni àgudara zlam nahaŋ a dal-dal ti, akal nəbi slimi ana ma gani, akada goro ya nagray kələvad ni.¹⁵ Ay nihi ti pakama ya kələgumkivu ni ti ka zlam gekɛli ya kacahum ni, àkivu ke slimi ge mis akaba ke divi gekɛli ya kəɖəbum ni. Nahkay ti nəwayay magray seriya ga zlam nday nani do. »¹⁶ Àhi ana tay tɛsləka ka mələŋ magray seriya na.¹⁷ Ay ndam Zude ni dek tɛgəs Soster gəɖakani ga ahay ga mahəŋgalavù Melefit ni, tɛzəb naŋ kà mələŋ magray seriya ni. Galiyoŋ nakəŋ àra èpia ere ye ti tagray na ti àhəŋgarfəŋ ndo.

Pol aŋgoru a Antiyos

¹⁸ Pol àpəs vad kay bal a Koreŋ. Kələŋ gani àhi ana ndam məfəki ahar ka Yezu ye eslini ni « Nasləka, nəwayay nakoru ka had Siri. » Eslini òru e Səŋkrey. Òru ènjəa ti àwəskaba ahàr a, adaba àhia ana Melefit a : « Tamal kəgrua zlam ya nihindilək na ti anagray nahkay. † » Kələŋ gani tɛcəliyu a *slalah ga yam vu nday akaba Prisil nday ata Ekiles, tòru e Efez.¹⁹ Tòru tinjəa e Efez a ti Pol àsləkafəŋa kà ata Prisil nday ata Ekiles a, àhuriyu a ahay ga *mahəŋgalavù Melefit vu, tɛzəlapay akaba ndam *Zude ye eslini ni.²⁰ Tɛhi mən-jəhada akaba tay vad bal àkiva, ay Pol àwayay ndo.²¹ Àhi ana tay : « Tamal Melefit àvua divi a ti anəŋga afa gekɛli a. »

Eslini naŋ nakəŋ àsləkafəŋa kà tay a, àcəliyu a slalah ga yam vu, àsləka e Efez a, òru a Sezare.²² Òru ènjəa a Sezare a ti àcəloru a Zeruzalem, àgri sa ana ndam

məfəki ahàr ka Yezu ye eslini ni, mək àsləka, òru a Antiyos.²³ Òru ènjəa a Antiyos a ti ànjəhad gosku bal. Kələŋ gani àsləka òru ka had Galasi akaba ka had Firizi, àvi njəda ana ndam madəbay divi ga Yezu ya ka had nday nani ni dek.

Apolos agray tɔwi e Efez akaba a Koreŋ

²⁴ Ka sarta gani nani zal Zude nahaŋ òru e Efez. Slimi gayaŋ Apolos, tiwi naŋ e Eleksendri. Naŋ ti àsəra zlapay a àsabay, àsəra pakama ya àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu na dal-dal daya.²⁵ Tɛcahia divi ga Bay geli Yezu a, awayay divi gani nani dal-dal. Nahkay naŋ àbu àhi ma àki ka Yezu ana mis, acahi ana tay lala. Ay àsəra ge Zeŋ ya *àbaray mis na cilij, do ni ti àsər baray nahaŋ do.²⁶ Ànjəki ka macahi zlam ana mis a ahay ga *mahəŋgalavù Melefit ni bu, day aŋgwaz àwərki naŋ ka ma gani do simiteni. Ata Prisil nday ata Ekiles tàra ticia ma gayaŋ na ti tɛzəy naŋ, tɛdɛfikiaba divi ge Melefit àkiva lala.

²⁷ Kələŋ gani Apolos nakəŋ awayay moroni ka had Eseyi. Ndam ga Yezu ya e Efez ni tɛgəskabá ma gana, tɛdɛm àbəlɛy, mək tɛbikioru wakita ana ndam ga Yezu ya ka had Eseyi ni, tɛhi ana tay tɛgəskabá naŋ a lala. Nahkay Apolos nakəŋ àsləka, òru eslini. Òru ènjəa ti àjənaki ndam ye eslini təfəki ahàr ka Yezu ni, àgray tɔwi àna njəda ge Melefit ya àvi ni.²⁸ Àzlapay akaba ndam *Zude kè meleher ge mis dek, àwəlki tay ka pakama. Àdɛfiki ana tay vay-vay àna pakama ya a Wakita ge Melefit bu ni *Krist *Bay gəɖakani ya amara ni ti Yezu.

Pol agray tɔwi e Efez

19 Ka ya ti Apolos naŋ a Koreŋ ni ti Pol àsləkaba gwar ka həma ya ka had Azi na, òru e Efez. Òru ènjəa ti àdi ahàr ana mis ndahaŋ ya tadəbay divi ga Yezu ni,² àhi ana tay ahkado : « Ka ya ti kəfumki ahàr ka Yezu ni ti Melefit àvia Məsuf Njəlatana ana kɛli a waw ? » Nday nakəŋ tɛhəŋgrifəŋ, tɛhi ahkado : « *Məsuf Njəlatani ti ɖay-ɖay mici təcalfəŋ ndo. »³ Eslini Pol àhi ana tay : « Ay nahkay ti *baray ya təbaray kɛli ni ti baray weley ? » Tɛhi : « Təbaray leli ti akada ge Zeŋ ya abaray mis ahaslani ni. »⁴ Pol àhi ana tay : « Zeŋ àbaray ti mis ya tɛgəskabá məmbatkaba majalay ahàr gatay a ni. Àhi ana ndam *Izireyel : “Maslaŋa nahaŋ àbu amara, ahàr àdəm kəfumki ahàr.” Maslaŋa nani ya Zeŋ àdəmki ma ni ti naŋ Yezu. »⁵ Nday nakəŋ tàra ticia ma ga Pol na ti tɛgəskabá, mək təbaray tay àna *slimi ga Yezu.⁶ Eslini Pol àbəkí *ahar ka tay. Àra àbəkia ahar ka tay a ti Melefit àvi Məsuf Njəlatani ana tay : nahkay tɛzəlapay àna ma həma ya nday ndayani təsər do ni, tɛhəŋgri ma ge Melefit ana mis daya.⁷ Mis ya təbaray tay ni dekeni tagray kru mahar cə.

⁸ Ka sarta nani agray kiyi mahkər Pol àhuriyu kələvad a ahay ga *mahəŋgalavù Melefit vu. Eslini àhi ma ana mis, àgraki aŋgwaz do. Àdəmki ma ka *Məgur ge Melefit àna njəda, awayay ti mis tɛgəskabu.⁹ Ay ti mis ndahaŋ kay e kidij gatay bu təwayay mici ma ni do

† Mənjay Macalani 6.1-18.

simiteni, tɛfɛki ahàr ka Yezu ndo, tɛdɛmki ma magɛdavani àki ke divi gayan̄ kɛ meleher ge mis macakalavani daya. Nahkay Pol àslɛkafɛn̄a kà tay a, àhɛlkiba ndam madɛbay divi ga Yezu na àkiba ka tay a. Ahay ge lekwele ga zal nahan̄ àbu, slimi gayan̄ Tirenɛs : eslini ndam ga Yezu nakɛn̄ tɛhuriyu kɛlavɛd a ahay ni vu, Pol àcahi zlam ana tay. ¹⁰ Àcahi zlam ana mis eslini vi cɛ, nahkay mis ga had̄ Azi ni dɛk, ndam *Zɛde akaba nday ya ndam Zɛde do ni, ticia ma ga Bay geli Yezu a.

Bɛza ga Seva akaba ndam maharam ndahan̄

¹¹ Eslini Pol àgray zlam gɛrgɛri kay àna njɛda ge Melefit, ku ndam ga Yezu tekedi tipi day-day ndo.

¹² Nahkay mis tɛhɛl endɛwi akaba azana ndahan̄ ya Pol ènjifin̄a ni, tòru tɛfɛki ka ndam ga armɛwɛr. Ndam ya ti tin̄jifin̄a àna zlam nday nani ka tay a ni tàn̄gaba, ndahan̄ seteni tɛslɛkiaba ana tay a. ¹³ Ndam *Zɛde ndahan̄ tɛbu tɛsawad̄ay ka kɛsa ka kɛsa, tàgariaba seteni ana mis a. Nday day tawayay tagariaba seteni ana mis àna slimi ga Bay geli Yezu a, nahkay ku way way do àhi ana ata seteni ni ahkado : « Nɛhi ana kɛli, slɛkumiaba ana maslan̄a hini àna *slimi ga Yezu ya Pol adɛmki ma na. »

¹⁴ Ndam Zɛde ndahan̄ tɛbu nday adɛskɛla, slimi ga bɛn̄ gatay Seva, nan̄ gɛdɛkani ga ndam *man̄galabakabu mis akaba Melefit. Nday day tɛbu tɛhi ma ana seteni nahkay. ¹⁵ A vad̄ nahan̄ tawayay tagariaba seteni ana mis a. Tàra tɛhia ma na ana seteni na ti seteni ni àhɛn̄grifɛn̄a ana tay, àdɛm ahkado : « Yezu ti nɛsɛra nan̄ a ; Pol ti nicia slimi gayan̄ a ; ay lekɛlɛm ti ndamam ? » ¹⁶ Seteni ni àra àdɛma ma na nahkay ti maslan̄a nani ya seteni àniviyu ni àkad̄vu akaba tay, àtama tay a dɛk àna njɛda. Nday nakɛn̄ dɛk tɛhɛraya a ahay ba, tàcuhway, vu gatay dɛk ambɛlɛk, azana day àki ka tay ka vu bi. ¹⁷ Ndam Efez dɛk, ndam Zɛde akaba ndam ya ti nday ndam Zɛde do ni, ticia ere ye ti àgravu na. Tàgra an̄gwaz a dal-dal ; tàzlɛbay Bay geli Yezu, tɛdɛm nan̄ gɛdɛkani. ¹⁸ Mis ya tɛfɛkia ahàr ka Yezu a ni ti tàra kay, tɛdafaya zlam ya tàgudar na vay-vay. ¹⁹ Ndam ya tàgray maharam ahaslani ni tɛhɛlbiyu wakita ga maharam gatay ni, tɛviyekaba kɛ meleher ge mis a dɛk. Tàcal sin̄gu ga wakita nday nani grusu dɛbu kru kru zlam. ²⁰ Nahkay Bay geli àdafaki njɛda gayan̄ ; pakama gayan̄ akoru kama kama, kɛlavɛd mis ndahan̄ tɛgɛskabu.

²¹ Kɛlɛn̄ ga zlam nday nani ti Pol àdɛm : « Nakoru ka had̄ Mesedɛwɛn̄ akaba ka had̄ Eseyi, anaslɛka eslina ti nakoru a Zerɛzalem. Anaslɛka a Zerɛzalem a ti ahàr àhu nàru a Rom. » ²² Àra àdɛma nahkay ti àslɛroru ndam gayan̄ cɛ, ata Timote nday ata Erest, ka had̄ Mesedɛwɛn̄. Nan̄ nan̄ani ti ni ànjɛhad̄kivu gosku bal ka had̄ Azi.

Ndam Efez tɛzumki bɛrɛv ka ndam ga Yezu

²³ Ka sarta gani nani ti zlam magɛdavani zlɛzladani àgrava e Efez azuhva divi ga Yezu a. ²⁴ Zal nahan̄ àbu, slimi gani Demetriyɛs, tɛwi gayan̄ ga magray zlam su-

lumani àna gru. Ahar gɛdɛkani agraya mazavu ga ahay gɛdɛkani ge Ertemis † na cib-cibena. Ndam ya tɛgri tɛwi ni tàn̄gɛt sin̄gu kay àna nan̄. ²⁵ Demetriyɛs nakɛn̄ àcakalakabu tay akaba ndam ya tagray tɛwi akada gayan̄ ni, mɛk àhi ana tay ahkado : « Zlɛbɛba goro ni, kɛsɛruma mɛn̄gɛtum zlam ti àna tɛwi geli hini ya magray ni. ²⁶ Ay nihi ti kɛpɛma akaba kicɛma ere ye ti Pol àgray na. Àhi ana mis ahkado zlam geli ya magraya tay àna ahar geli gelena ni ti melefit do. Ma gayan̄ ya ti àdɛm ni ti mis kay tɛgɛskabá. Tɛgɛskabu ma gayan̄ ni ti mis ya ahalay e Efez ni cilin̄ do, mis ya ka had̄ Azi ni ndahan̄ day tɛgɛskabá. ²⁷ Mis tɛbu tici ma gayan̄ ni ti atɛdɛm tɛwi geli ya magray ni àbɛlay do. Atɛdɛm ahay gɛdɛkani ge melefit geli Ertemis gɛdɛkani ni day zlam masakani. Ertemis melefit geli gani ti ndam ga had̄ Azi akaba mis ga duniya dɛk tɛhɛn̄griuru ahàr a had̄, ay nihi ti atɛdɛm nan̄ day zlam masakani. »

²⁸ Demetriyɛs nakɛn̄ àra àdɛma ma na nahkay ti mis ya tɛbi slimi ni tɛzuma bɛrɛv a dal-dal, tàzlah, tɛdɛm : « Ertemis melefit ga ndam Efez ni ti nan̄ gɛdɛkani. »

²⁹ Mis ga kɛsa ni dɛk tàra ticia ma na ti tàgray tuwɛr. Nahkay tòru tɛgɛs ata Gayus nday ata Aristark, ndam Mesedɛwɛn̄, adaba nday gani tɛsawad̄akabu akaba Pol. Tàra tɛgɛsa tay a ti tɛhɛloru tay ke weceweceni ka mɛlan̄ gatay ya tɛcakalavu tamɛn̄jalɛn̄ kɛ givi ni. ^{††30} Eslini Pol awayay ahurkiviyu ke mis macakalavani ni, ay ti ndam madɛbay divi ga Yezu ni tɛcafɛn̄a nan̄ a. ³¹ Zlɛbɛba gayan̄ ndahan̄ tɛbu, nday ndam ga n̄gumna ga had̄ Azi. Nday day tɛslɛrkioru mis ti tɛhi ahkado kam-kam òru ka mɛlan̄ ge givi ni ba.

³² Mis ni tàra tɛcakalava nahɛma, ma gatay àrakaboru ndo ; ku way way do azlah, adɛm ma gayan̄ tera. Nahkay mis kay e kidin̄ gatay bu n̄gay tɛcakalakivu kamam ti tɛsɛr do simiteni. ³³ Eslini zal nahan̄ àvu, slimi gani Eleksender. Ndam *Zɛde ndahan̄ e kidin̄ ge mis macakalavani ni bu tɛhiaba ma gana, tɛhi mòru mɛdɛmaya ma na kɛ meleher ge mis na dɛk. Eleksender nakɛn̄ àra ècika kɛ meleher ge mis na ti àdad̄i ahar ana tay, awayay azlapay. ³⁴ Ay tàra tɛsɛra nan̄ zal Zɛde nahɛma tàzlah, tɛpɛski ka zlahay ni agray njemdi cɛ, tɛdɛm ahkado : « Ertemis melefit ga ndam Efez ni ti nan̄ gɛdɛkani ! Ertemis melefit ga ndam Efez ni ti nan̄ gɛdɛkani ! »

³⁵ Kɛlɛn̄ gani bay mɛhɛn̄gri pakama ga n̄gumna ana ndam ga kɛsa ni àhi ana mis macakalavani ni tɛlakakaba, mɛk mis nakɛn̄ tɛlakakabá eded̄in̄ a. Tàra tɛlakakabá ti àhi ana tay ahkado : « Lekɛlɛm ndam Efez ni, mis ga duniya ni dɛk tɛsɛra Efez ti mɛlan̄ *n̄jɛlatani ga ahay ge Ertemis melefit geli gɛdɛkani ni. Mazavu ge Ertemis nakɛn̄ ya àslɛkabiya e melefit ba ni ti mis dɛk tɛsɛra nan̄ day a hud̄ ga ahay gani bu. ³⁶ Maslan̄a ya adɛm ma gani nani ma ga malfada ni ti way ? Nahkay ti jalum ahàr lala, lakumkaba, kàgudarum ma ba.

† Ertemis ti melefit walani ga ndam Gres ; tɛdɛm nan̄ melefit ge kiyi akaba ga waray. Ahay gayan̄ gɛdɛkani ti e Efez ; ahay nani ti gɛdɛkani, sulumani dal-dal ; mis tɛdɛm ahay nani bilin̄ ga zlam adɛskɛlani ya tɛgri ejep ana mis a duniya bu dɛk ni. †† Mɛlan̄ ga mamɛn̄jalɛn̄ ke givi e Efez ti gɛdɛkani. Azum mis agray 26.000.

³⁷ Mis nday ndani ya kàhəlumbiyu tay ahalay ni ti t̀həlababiya zlam akal a ahay ge melefít geli ni ba ndo. Tindivi melefít geli gani ndo daya. ³⁸ Ay tamal ti ata Demetriyus akaba ndam ya tagrakabu tɔwi ni tawayay mabəhadki mirdim ka maslaŋa nahəma, mələŋ ge seriya àbu : t̀oru t̀abəhadki ka tay eslini afa ga ndam magray seriya ni. ³⁹ Ay tamal ti zlam nahan àbu kawayum kihindum nahəma, ka fat ya ti gəđákani atəcakalava ni ti akədəgum àna ma gani afa gatay kwa. ⁴⁰ Geli ya ti màcakalavu kani ni ti ndam *Rom atəhi ana leli kàcakalumvu ti kawayum kakadumfəŋva kà ŋgumna tək, kàcakalumvu ti àki ka mam ? Ay ti aməŋgət ma ga məhəŋgrifəŋani ana tay ti t̀əgəsiki ana leli do. » ⁴¹ Bay məhəŋgri pakama ga ŋgumna ana mis nakəŋ àra àdəma ma na nahkay ti, àhi ana mis macakalavani ni ku way way do màsləka, m̀oru a mag-am.

Pol akoru e Mesedəweŋ akaba e Gres

20 Ndam ga kəsa ni tàra t̀embrəŋa magray tuwər a nahəma, Pol àzalakabu ndam madəbay divi ga Yezu ni, àhi ana tay t̀aza n̄jəda. Àra àhia ma ana tay a nahkay ti àgri sa ana tay mək àsləka, òru e Mesedəweŋ. ² Òru ènjəa eslina ti àsawaday àvi n̄jəda ana ndam məfəki ahàr ka Yezu ni àna ma gərgərani kay ya àhi ana tay ni. Kələŋ gani àsləka, òru e Gres, ³ ànjəhad kiya mahkər. Ka ya ti awayay acəliyu a *slalah ga yam vu akoru ka had Siri ni ti, ècia ndam *Zude t̀zlapakia ga məgri zlam magədavana. Nahkay naŋ nakəŋ àŋgoru gwar e Mesedəweŋ zlam gayan. ⁴ Ndam ya t̀asawadakaboru akaba naŋ ni ti ata : Sopatros wur ge Pirus ga kəsa Berey ; Aristark, Sikəŋdus nday ga kəsa Tesalonik ; Gayus ga kəsa Derbi ; Timote ; ata Tisik nday ata Trofim ga kəsa ya ka had Azi ni. ⁵ Nday nakəŋ t̀asləka t̀oru kama, t̀oru t̀ajəgay leli a Truwas. ⁶ Leli ti ni kələŋ ga wuməri ya t̀əzumv̀u dipen *mi-wisijeni do ni màsləka e Filip a, m̀oru m̀əcəliyu a slalah ga yam vu ga moru minjiki tay a Truwas. Màgray vad zlam ka ahàr divi, day ti m̀oru minjiki tay. Eslini magray gosku sekw.

Pol ahi ma ge Melefít ana mis a Truwas

⁷ Màra m̀angasva ga m̀əzum daf ge Melefít a ka ahar bəlan m̀əlakarawa ka fat ga səvdi fat àdiya a ahay va nahəma, Pol àhi ma ge Melefít ana mis m̀angasvani ni. Adaba àsəra mələŋ amasla ti ara asləka nahəma, àhi ma ni ana mis ni duk àbiviyu ana huđ m̀əlavad. ⁸ Cəŋgel t̀əbu kay a ahay ya ti leli m̀angasvu ni vu. Ahay gani nani ti ka ahàr ga ahay ndahan. ⁹ Eslini wur dagwa nahan slimi gani Ewtis naŋ àbu m̀anjəhadani digəsa a mofotur bu ni ti ènjia d̀əwir a d̀an. Ka sarta gani nani ti Pol naŋ àbu azlapay kekileŋa. Wur dagwa nakəŋ naŋ àbu enji d̀əwir nahkay ti àdəbiyu kwa ka ahàr ga ahay ya mahkər ya leli m̀əvu ni bu, àdaya ka had a. Nahkay tàra tizefteba naŋ a ti naŋ m̀əmətani àndava. ¹⁰ Ay Pol àhəraya a ga had a, àdəkiyu ka wur dagwa nakəŋ mək àzay naŋ a ahar vu. Àra àza naŋ a

nahəma àhi ana mis ni ahkado : « Àhəli ahàr ana k̀eli ba, àmət ndo. »

¹¹ Kələŋ gani Pol nakəŋ àcəloru a ahay ni vu zlam gayan. Òru ènjəa ti àzay *dipen, èsekaba mək àzum. Àra àzuma dipen na nahəma, àcahi zlam ana mis ni keti hundum mələŋ pay. Mələŋ ni àra àcada ti naŋ nakəŋ àsləka. ¹² Wur dagwa ni ti ni t̀əzoru naŋ a mag-am, àmət ndo naŋ lala zlam gayan. Nahkay mis ni d̀ək t̀əməra dal-dal.

Pol asləka a Truwas a, akoru e Milet

¹³ Mələŋ àra àsla ti leli m̀əcəliyu a *slalah ga yam vu ga moru m̀əzəv̀u Pol a Asos. Nahkay leli nakəŋ m̀əsləka, m̀oru minjiyu enji gayan. Naŋ ti ni àzay divi ga asak, àdəm amoru mazay naŋ eslini kwa. ¹⁴ Pol nakəŋ òru ènjikia leli a Asos a nahəma, m̀əzəv̀u naŋ a slalah ga yam ni vu mək m̀oru e Mitilen. ¹⁵ M̀oru minjəa ti ha-jəŋ gani m̀əsləka, m̀oru a Siyu. Hajəŋ nahan gani m̀əsləka m̀oru a Samos. Hajəŋ tegəni gani day kwa ti minjiyu e Milet. ¹⁶ M̀icik e Efez ndo, adaba Pol àwayay mijin sarta gayan eslini ka had Azi do. Naŋ àwacavu ga moroni a Zeruzalem, awayay ti ahàr àdəm wudaka tagray wuməri ge *Pəŋtikwet ni ti ènjəa.

Ma ga Pol ya àhi ana gəđákani ga ndam Efez ni

¹⁷ Nday t̀əbu e Milet nahkay ti Pol nakəŋ àsləroru mis e Efez ga mazalabiyu gəđákani ga ndam məfəki ahàr ka Yezu ye eslini ni. ¹⁸ Gəđákani nakəŋ tàra tinjia ti Pol àhi ana tay ahkado : « Kwa ka fat goro ya ti nàra a Azi a àbivaya ana vad ya kana ni ti, k̀əsəruma ahəmamam m̀anjəhadkabu akaba k̀eli na akaba ere ye ti nàgra na. ¹⁹ K̀əsəruma tɔwi ya ti n̄gri ana Bay geli na ; a huđ ge tɔwi gani nani bu ni ti nàzay ahàr goro akada ge mis gəđákani ndo ; ku tamal nahkay nəŋgu ni mis t̀əzumu-a bəruv a akaba t̀əgrua daliya adaba ndam *Zude t̀agraku m̀badə-m̀badə palam. ²⁰ K̀əsəruma daya nim-birifin zlam ya ti àbəlay àjənaki k̀eli ni ana k̀eli ndo. Zlam ni d̀ək n̄hia ana k̀eli a, n̄cahia ana k̀eli k̀e meleher ge mis a vay-vay. A magam gek̀eli day n̄hia zlam na d̀ək ana k̀eli a, n̄cahia ana k̀eli a daya. ²¹ Ma goro ya n̄dəm ni ti n̄hi ana ndam Zude akaba ana nday ya ndam Zude do ni àna n̄jəda goro d̀ək t̀əmbatkaba majalay ahàr gatay a, t̀əgəskabu ma ge Melefít, t̀əfəki ahàr ka Bay geli Yezu.

²² « Ay nihi ti nakoru a Zeruzalem akada ga Məsuf *Njəlatani ya àhu "Ru" kwa ni. Ere ye ti amagrakuvu eslini ni ti n̄sər do. ²³ Ay ti ere ye ti n̄sər nahəma nihi : a kəsa ya nakoru ni vu d̀ək ti *Məsuf Njəlatani àhu ma, àdəm atəfiyu nu a dangay vu, atəgru daliya. ²⁴ Ay a majalay ahàr goro bu nahəma, ku tamal n̄bu àna sifa, ku n̄mət n̄ŋgu ni arəŋa gani goro do. Ere ya nawayay ni ti, nawayay nindeverinaba tɔwi ga Bay geli Yezu ya àhu gray ni cilin. Tɔwi gayan gani ti ga m̀əhi *Ma Məweni Sulumani àki ka *sulum ge Melefít ana mis.

²⁵ « N̄pəsa e kidin gek̀eli ba d̀ək, n̄hia ma àki ka *Məgur ge Melefít ana k̀eli a. Ay nihi n̄səra

ekipɔmkivu wur ge eri goro va do. ²⁶ Adaba zlam gani nani nɛhi ma ana kɛli kani : Tamal maslaŋa e kidiŋ gekɛli bu ɛjja ti ahar goro akibu bi. ²⁷ Nɛdɛm nahkay ti adaba nɛdɛfikiaaba ere ye ti Melefit awayay agray na dek ana kɛli a, day nimbirifiŋ araŋa ana kɛli ndo. ²⁸ Nahkay ti bumi slimi ana ahɔr gekɛli, bumi slimi ahar gɛdakani ti ana mis ndahaŋ ya ti Mɛsuf Njɛlatani ɔbɛhadivu tay ana kɛli a ahar vu ni akada ge mis ya tɛbi slimi ana zlam ga gɛnaw ni. Wur ge Melefit ɔmɛt ti azuhva mis nday nani. Nahkay ti bumi slimi ana tay lala. ²⁹ Nɛsɛra ka ya ti anaslɛka afa gekɛli a ni ti mis ndahaŋ atara tɛhurkiviyyu ke kɛli akada ga kɛra gili ya tɛhurkiviyyu ka zlam ga gɛnaw ni. Nahkay ti nday gani nani ti atɛgrikaba ahɔr ana mis na kway-kwayay. ³⁰ Ku e kidiŋ gekɛli gekɛleni bu day mis ndahaŋ atasɛkad malfada, tawayay ti ndam mɛfɛki ahɔr ka Yezu ni tɛdɛbay tay. ³¹ Nahkay ti bumvu slimi, dɛgɛzlumki ahɔr ka zlam ya nɛcahi ana ku way way do gekɛli vi mahkɛr mɛlafat akaba mɛlavad ni. Ka ya ti nɛcahi zlam nday nani ana kɛli ni ti yam tuway goro ɔdɛgaya daya.

³² « Ay nihi ti nɛmbrivɔ kɛli a ahar vu ana Melefit. Naŋ gani amɛgri sulum gayan ana kɛli akada ya ɔdɛm amɛgri ana kɛli ni. Naŋ ti esliki mɛvi njɛda ana kɛli ti kɛfumki ahɔr ka Yezu ɔtam ya ti kɛfumki ahɔr nihi ni. Esliki mɛvi zlam sulumani ana kɛli akada ya amɛvi ana ndam gayan dek ni. ³³ Nu ti ku siŋgu, ku gru, ku azana ga maslaŋa ɛgɛ eri ndo : ³⁴ lekɛlum day kɛsɛruma, nu ti nɔgray tɛwi ɔna ahar goro goroani day kwa ti nɛngɛti zlam ana huɔ goro akaba ana ndam goro ya masawaday akaba tay ni. ³⁵ Nu nahɛma, a huɔ ga zlam ya nɔgray ni bu dek ti nɛdɛfikia ana kɛli a, ahɔr ɔdɛm si kɛgrum tɛwi kwa, nahkay ti kɛngɛtum zlam ga mɛjɛnaki ndam talaga ɔna naŋ. Bay geli Yezu ɔdɛm ɔna ahɔr gayan ahkado : “Kɛvi zlam ana mis ti amɛr kur ɔtama ya mis avuk na.” Ma hini ya ɔdɛm ni ti jalumki ahɔr lala. »

³⁶ Pol ɔra ɔdɛma ma hina nahkay nahɛma, ɔbɛhad mirdim grik akaba tay, ɔhɛngalay Melefit. ³⁷ Eslini nday dek titɛwi, tɛdɛgakiyyu ka Pol nakɛŋ cip cip ga mɛgri sa. ³⁸ Bɛruv ɔwɛr tay ti ahar gɛdakani azuhva ɔhi ana tay ahkado : « Ekipɔmkivu wur ge eri goro va do » ni palam. Tɛra tɛgria sa ti tɛzoru naŋ e divi vu bɛdak ka mɛlaŋ ga *slalah ga yam ya akoru acɛlviyyu ni.

Pol akoru a Zerɛzalem

21 Ka ya ti mɛcɛliya a *slalah ga yam va, mɛdeva akaba tay a nahɛma, mɔru suwwa a Kos. Mɛra mɛslɛka eslina ti hajɛŋ gani mɛnjia a Rot a. Kɛlɛŋ gani mɛslɛka eslina, mɔru a Patara. ² Eslini mɛdi ahɔr ana slalah ga yam ga moroni e Fenisi, mɛcɛlviyyu mɛk mɛslɛka. ³ Mɛra mɛnjia e kidiŋ ga dɛlɛv ni ba nahɛma, mɛcoru Sipir gwar ka ahar ga gɛjar geli, mɔru suwwa ka had Siri. Mɛra mɛnjia eslina ti mɛcik e Tir ka mɛlaŋ ga slalah ga yam ya ticik ti mis tɛhɛlaba zlam a ni. ⁴ Eslini mɛdi ahɔr ana ndam madɛbay divi ga Yezu ni, mɛnjɛhad gosku sekwa akaba tay. Nday nakɛŋ *Mɛsuf Njɛlatani ɔdɛfikia ere ye ti amagrakivu ka Pol a Zerɛza-

lem na ana tay a, nahkay tɛhi ana Pol : « Kɔru ba. » ⁵ Mɛra mɛzuma gosku sekweni na akaba tay a ti mɛhi ana tay leli mɛslɛka, nahkay nday dek akaba wɛl gatay akaba bɛza gatay tɛzoru leli e divi bu, mɛslɛkaba a kɛsa ni ba, mɛra mɛnjia kɛ gɛvay ga dɛlɛv a ti mɛbɛhad mirdim, mɛhɛngalay Melefit. ⁶ Mɛra mɛdevu akaba tay wudak nahɛma, mɛgravu sa akaba tay. Kɛlɛŋ gani leli mɛcɛlviyyu a slalah ga yam vu, nday ti ni tɛslɛka, tɛngoru a magam gatay.

⁷ Leli nakɛŋ mɛslɛka e Tir a ti mɔru a Petlemayɛs. Eslini mɔru mɛdi ahɔr ana ndam mɛfɛki ahɔr ka Yezu, mɛgri sa ana tay, mɛnjɛhad akaba tay ruk mɛk mɛndɛhadbu. ⁸ Mɛlaŋ ɔra ɔsla ti mɔru a Sezare afa ge Filip bay macahi ma ge Melefit ana mis ni, mɛk mɛnjɛhad eslini. Ka ya ti tɛdaba mis a adɛskɛlana a Zerɛzalem a ni ti naŋ akibu ka tay. ⁹ Bɛza dahalay gayan tɛbu fad, tɛsɛr zawal do, tɛbu tɛhɛngri pakama ge Melefit ya awayay ahi ana mis ni ana mis. ¹⁰ Leli mɛbu eslini vad ehimeya nahɛma, zal nahaŋ slimi gani Agabus ɔslɛkabiya e Zɛde a, ɔdi ahɔr ana leli. Naŋ gani ti bay mahɛngaray *pakama ge Melefit. ¹¹ ɔra ɛnjia ti ɔzay maslpara ga Pol mɛk ɔwɛlkabu asak akaba ahar gayan ɔna naŋ. Nahkay ɔdɛm : « Ere ye ti Mɛsuf Njɛlatani ɔdɛm ni nihi : “Bay ga maslpara hini ti ndam *Zɛde atoru tɛwɛl naŋ a Zerɛzalem akada goro hini ya nɛwɛlkabu asak akaba ahar ni. Atɛgria nahkay ti atɛvi naŋ ana ndam ya ti nday ndam Zɛde do ni.” » ¹² Leli nakɛŋ mɛra mɛcia ma gayan na nahkay ti, leli akaba bɛza ga mɛŋ geli ya eslini a Sezare ni mɛhɛngalay Pol, mɛhi : « Kam-kam kɔru a Zerɛzalem ni ba ti. » ¹³ Ay ti Pol ɔhi ana leli ahkado : « Kitɛwɛm ti kamam ? Kawayum kɛbumuvɔ aŋgwaz ti kamam ? Nu ti ku takoru takad nu a Zerɛzalem azuhva Bay geli Yezu tekeɔi araŋa gani goro do. Tamal ti takoru tɛwɛl nu cilij ti ma gani goro mam ; nɔgray aŋgwaz do, nɛgɛskabu nahkay. » ¹⁴ Mɛsliki mekelikaba ma gayan na ndo ni ti mɛmbrɛŋ naŋ, mɛdɛm ere ye ti Bay geli Yezu awayay ni mɛgravu cilij.

¹⁵ Mɛra mɛpɛsa eslina vad a bal nahɛma, mɛslɛmalavu mɛk mɔru a Zerɛzalem. ¹⁶ Ka ya ti mɔru ni ti, akaba ndam Sezare ya tɛdɛbay divi ga Yezu ni. Mɔru mɛnjia ti tɛzoru leli afa ga zal Sipir nahaŋ slimi gani Mɛnasonɛ ka mɛlaŋ ya ti makoru mɛnjɛhad ni. Naŋ gani ti ɔfɛkia ahɔr ka Yezu a ɔpɛsa.

Pol akoru afa ge Zek

¹⁷ Leli nakɛŋ mɔru mɛnjia a Zerɛzalem a ti bɛza ga mɛŋ geli ye eslini ni tɛgɛskabu leli ɔna mɛmɛrani. ¹⁸ Hajɛŋ gani ti mɔru akaba Pol afa ge Zek. Mɔru mɛnjia ti mɛdi ahɔr ana gɛdɛkani ga ndam mɛfɛki ahɔr ka Yezu ni dek macakalavani eslini. ¹⁹ Pol ɔgri sa ana tay mɛk ɔngɛhad tɛwi gayan, ɔngɛhadi zlam ya ti Melefit ɔgray e kidiŋ ga ndam ya ti nday ndam *Zɛde do ni bu ni dek ana tay. ²⁰ Tɛra tɛcia ma gayan na ti tɛzlɛbay Melefit, mɛk tɛhi ahkado : « Kici ndo waw wur ga mɛŋ geli ni ? E kidiŋ ga ndam Zɛde bu ni ti ndam ya tɛfɛki ahɔr ka Yezu ni ti tagray dɛbu ehimeya. Nday dek tɛgɛskabɛ *Divi ge Melefit ya ɔbu mɛbɛkiani a wakita

ge Mɛwiz ni ba lala. ²¹ Ticia nak kəbu kəhi ma ana ndam Zude ya tɛbu tanjəhad e kidin ga ndam ya nday ndam Zude do ni bu ni, kəhi ana tay tɛmbrəŋ Divi ge Melefit gani nani, *təkeli kɛdi ana bəza gatay va ba akaba tādəbay manjəhad ya ahaslani ga ndam Zude ya tādəbay ni va ba ferera. ²² Ay nihi ti magray ahəma-mam ? Tara tici nak kəbu ahalay ni. ²³ Nihi nahəma, gray ere ye ti məhuk ni : mis tɛbu fad ahalay, tɛhi ana Melefit : "Tamal kəgria zlam ya mihindilək na ana leli a ti məwəskaba ahər a." ²⁴ Ka ya ti takoru tagray zlam ge migi *njəlatani ni ti dəgum akaba tay. Sinju gatay ya ahər adəm təpəl ni ti pəlkia ka tay a : nahkay ti etisliki məwəskaba ahər a. Kəgra nahkay ti ma ya mis tɛdəmkuuk ni ti, mis dek atəsər ma gatay ni ma ga mal-fadā. Atəsər nak nakani kəmbərəŋ Divi ge Melefit ya əbu məbəkiani a wakita ge Mɛwiz ni bu ni ndo, kəbu kadəbay əna divi gani lala. ²⁵ Ay nday ndahaŋ ya nday ndam Zude do tɛfəki ahər ka Yezu ni ti məbikiويا wakita ana tay a əndava. Ere ye ti mazlapaki ni, məhi ana tay ahkado : "Kəhəpədum aslu ga pəra ba, kəzum-mim� ba, kəhəpədum aslu ga zlam ya tɛmərday məmərđani ni ba, kəgrum mesəwehvu ba daya." »

²⁶ Nahkay hajəŋ gani Pol nakəŋ təsləka akaba mis fadani na, təgray zlam gatay ge migi njəlatani. Kələŋ gani Pol nakəŋ əhuriyu a dalaka ga *ahay gəđakani ge Melefit ni vu. Əhi ana ndam *manjalabakabu mis akaba Melefit ni ahkado : « Amagra vad adəskəla ti migi njəlatani, nahkay ti ku way way do geli aməŋga ga məvi sədaga ana Melefit a. »

Təgəs Pol

²⁷ Vad adəskəlani ara andav wudak nahəma, ndam *Zude ga had Azi ni tipi Pol a dalaka ga *ahay gəđakani ge Melefit ni bu. Təra tipia naŋ a ti tɛdəmki ma magədavani, təzlahki, tɛdəm : « Ndam *Izireyel, dəgumkiva ke leli a. Zal ya ti adəmki ma magədavani ka ndam Izireyel, adəmki ma magədavani ke *Divi ge Melefit ya Mɛwiz əbəkni ni akaba adəmki ma magədavani ka ahay gəđakani ge Melefit ni naŋ hi. Naŋ ti ku eley eley do dek ahi ma gayəŋ ni ana mis dek. Nday ya ti nday ndam Zude do ni tekeđi əvia divi ana tay a, tɛbu təhuriyu a ahay gəđakani *njəlatani ge Melefit ni vu. Nahkay əgudarkabā ahay na ! » Ndam Zude ga had Azi ni təra tɛdəma nahkay ti mis kay tərəkiva ka tay a, mək təgəs Pol nakəŋ. ²⁹ Tɛdəm Pol əgudarkabā ahay na ti, adaba tɛpikaba tay ata Trofim zal Efez na tɛbu təsawadaku a kəsa bu. Nahkay tɛhi ana ahər ahkado Pol naŋ əbu afiyu naŋ a ahay gəđakani ge Melefit ni vu.

³⁰ Mis ga kəsa dek təra ticia ma na ti tərəkia ka Pol nakəŋ ke wecewecena a ahay gəđakani ge Melefit ni va. Təgəsaya naŋ a yaw, təgəjahaya e mite va mək tɛz-ləkvū mahay ga ahay ni dek həya. ³¹ Tawayay takad naŋ wudak nahəma, ma gani ənjəa afa bay ga ndam slewja ga ndam *Rom a. Təhi ahkado : « Tuwər əgrava ahalay a kəsa Zerəzalem ba dek. » ³² Eslini bay ga ndam slewja ni əday ndam slewja akaba gəđakani

† Mənjay Macalani 6.1-18 ; Tɛwi 18.18.

gatay ndahaŋ ke weceweceni, təcuhwakioru ke mis dal-dalani ni. Mis ni tɛbu tɛz-ləb Pol, ay təra tipia bay ga ndam slewja akaba ndam slewja gayəŋ na ti tɛm-brəŋ məz-ləb naŋ həya. ³³ Eslini bay ga ndam slewja ni əhədəkfəŋiyu ka Pol, əgəs naŋ mək əhi ana ndam slewja gayəŋ ni tɛwəla naŋ əna jejirbi a cə. Əhindifinja ma kə mis na, əhi ana tay ahkado : « Naŋ way ? Əgudar mam ? » ³⁴ Ay ti mis ya ti eslini ni ku way way do azlah, adəm ma gayəŋ nahəŋ. Nday tɛbu tɛzlah nahkay ti bay ga ndam slewja ni əcikaba ere ye ti mis tɛdəm na do. Eslini əhi ana ndam slewja gayəŋ ni tɛzoru Pol ka mələŋ ga ahay gatay ya tanjəhadvū ni. ³⁵ Təru tinjəa əna naŋ a, tɛbu tɛcəl dava ga ahay ni ti təzay naŋ mazani kwa, adaba mis ni tɛmbrəŋ naŋ do, tawayay tɛz-ləb naŋ keti, ³⁶ nday dek tɛzlahləŋoru, tɛdəm : « Kāduma ! »

Pol adəm ma ga vu gayəŋ kə meleher ga ndam Zude

³⁷ Ka ya ti tawayay təziyu Pol nakəŋ a dalaka ga ahay ni vu nahəma, əhi ana bay ga ndam slewja ni ahkado : « Nawayay nəhuk ma ti kəvu divi gani aw ? » Bay ga ndam slewja ni əhəŋgrifəŋ, əhi : « Kəsəra ma Gres a waw ? » ³⁸ Tata zal Ezip ya ti əgəskabu ma ga ngumna ndo, əgray ti mis dəbu fad tādəbay naŋ, tərakaboru akaba tay a huđ gili vu guhwa hini ni ti nak do waw ? » ³⁹ Pol əhəŋgrifəŋ, əhi ahkado : « Nu zal Zude, tiwi nu a Tars ka had Silisi, nu mis ga kəsa gəđakani. Nəgruk kam-kam ; vu divi ga məhi ma ana mis ni ti ! » ⁴⁰ Nahkay bay ga ndam slewja ni əvi divi gani. Pol əcikaba jik ka dava ga dalaka ga ahay na, mək adəđi ahar ana mis ni ti tɛlakakabā. Mis ni təra tɛlakakabā ti Pol nakəŋ əhi ma ana tay əna ma *Hebri. Əhi ana tay ahkado :

22 « Ata bəba akaba bəza ga mmawa goro ni, nəhi ma ga vu goro ana kəli, ciməki day. » ² Təra ticia naŋ əbu əhi ma ana tay əna ma Hebri nahəma, tɛlakakabu dɛdik-dɛdik, nahkay əhi ana tay ahkado : ³ « Nu zal Zude, tiwi nu a Tars ka had Silisi. Ay ti nəđək ahalay a Zerəzalem, maslaŋa ya ti əcahu zlam day Gemeliyel, adəfukia Divi ge Melefit ya ata bəŋ geli tādəbay na lala. Ka sarta nani ti nəvia ahər a dek ana Melefit akada gekəli ya kəbum kəvumi na. ⁴ Nəgria daliya dal-dal ana ndam ya ti tādəbay divi ga Yezu na, nəwaya mabazl tay a ; nəgəsa zawal akaba wəl a, nəbia tay a daŋgay va. ⁵ Gəđakani ga ndam *manjal-abakabu mis akaba Melefit ni akaba gəđakani ndahaŋ təsəra ma goro ya nədəm ni jiri, tagrakua sedi a tata. Təbua wakita, təhu nəhəlikaboru ana bəza ga məŋ geli ya a Damas ni. Nahkay nu nakəŋ nədəvu e divi vu ga moru məwəlbəiyu ndam ya tɛfəki ahər ka Yezu eslini ni, ga məhəlbəiyu tay ahalay a Zerəzalem ti təra tātərab tay. »

Pol azlapaki ka mənjəki ka məfəki ahər gayəŋ ke Melefit

(Tɛwi 9.1-19 ; 26.12-18)

⁶ « Ka ya ti nəbu nakoru a Damas, ninjiyu wudak fat əra əcika tirked-keđ nahəma, masladani dal-dal əslək-

abiya e melefite ba, àhərkuaya. ⁷ Eslini nu nakəŋ nəzum mədədani mək nīci dənğu ga maslaŋa àzalay nu, àhu ahkado : “Sol, Sol kəgru daliya ti kamam ?” ⁸ Àra àhua ma nahkay ti nēhi : “Nak way, bay goro ?” Mək nīci dənğu ni keti : “Kəgri daliya ti ana nu, nu Yezu zal Nazaret ni.” ⁹ Ndam ya ti leli mēbu makoru akaba tay ni tīpia masladani na, ay ti tīci dənğu ga bay ya ti àhu ma ni ndo. ¹⁰ Eslini nēhi : “Nāgray nihi ti mam, bay goro ?” Àhəŋgrufəŋ, àhu : “Cikaba, ru a Damas, ekinjəa eslina ti atəhuk ere ye ti Melefite àhuk gray ni dek.” ¹¹ Masladani ni àra àhərkuaya ti àwulufa nu a, nahkay ndam ya ti mēbu makoru akaba tay ni tēdafua ahar a, tēzoru nu a Damas.

¹² « A Damas nahəma zal nahaŋ naŋ àbu, slimi gayan Ananiyas. Naŋ gani mis sulumani, àgəskabá Divi ge Melefite ya Məwiz àbəkī na lala. Nahkay ndam *Zude ye eslini ni dek tēdəm naŋ mis sulumani ededīŋ. ¹³ Mōru mīnjəa a Damas a ti naŋ nakəŋ àra àdu ahār, àhu ahkado : “Sol, wur ga mmawa goro ni, pi divi akada ya ahaslani ni.” Eslini nīpi divi, nīpi naŋ həya. ¹⁴ Ananiyas nakəŋ àhu keti : “Melefite ga ata bəŋ geli ni àdəkiba kur kwa ahaslana, ti kēsər ere ye ti naŋ awayay ni, ti kēsər Bay Jireni ni, ti kīci ma ya ti naŋ àhuk ni. ¹⁵ Awayay ti kīgi zal sedi gayan, kēhi ere ye ti kīpi ni akaba ma gayan ya kīci ni ana mis dek kwa. ¹⁶ Ay nihi kīcia ma nahkay ti, kajəgay mam mba mam ? Cikaba, *tābaray kur, həŋgalay Melefite àna *slimi ga Yezu, nahkay ti Melefite ambərfukwa zlam magudarani gayak na.”

¹⁷ « Àra àpəsa bal nahəma, nāŋga a Zerəzalem a. A vad nahaŋ nēhuriyu a dalaka ga *ahay gəđakani ge Melefite ni vu, nēbu nahəŋgalay Melefite nahəma, Melefite àŋgazlu zlam nahaŋ. ¹⁸ Nīpi Bay geli Yezu, àhu ahkado : “Sləkaba a Zerəzalem a ke wecewecena, adaba ndam Zerəzalem atəgəskabu ma ya akədəmku ni do.” ¹⁹ Nahkay nu nakəŋ nēhəŋgrifəŋ, nēhi ahkado : “Bay goro, nday day tēsəra, ahaslani nu nēbu nakoru a ahay gərgərani gatay ya *tahəŋgalavū Melefite ni vu, nēhuriyu nəgəsaya ndam ya təfəkuk ahār na, ndahaŋ nēbiyu tay a danğay vu, ndahaŋ ti ni nəzləb tay timey. ²⁰ Ka ya ti tēbu takad zal sedi gayak Etiyeŋ ni ti nu day nēbu ka mələŋ gani, nəwaya dal-dal, nəjəgakia məgudi ga ndam ya takad naŋ na daya.” ²¹ Naŋ nakəŋ àhu keti : “Nak sləka kōru, adaba nəslərōru kur drīŋ e kidīŋ ga jiba ndahaŋ ya ti nday ndam Zude do ni vu.” »

Pol naŋ àbu kē meleher ga gəđakani ga ndam slewja

²² Tàra tīcia ma ga Pol ya àdəm ahkado : « Yezu àhu : “Sləka kōru, nəslərōru kur e kidīŋ ga jiba ndahaŋ ya ti nday ndam *Zude do ni” » nahəma, mis ni tēzlah, tēdəm : « Jijinjəma maslaŋa hina, kaduma naŋ a ! Ahār àdəm kēbrəŋumiviyu sifa ba ! » ²³ Nahkay nday nakəŋ tēzlah, tēhəlkaba məgudi gatay a taboru, akaba taboru had agavəla. ²⁴ Nday tēbu tagray nahkay ti bay ga ndam slewja ga ndam *Rom ni àhi ana ndam slewja gayan ni tēziyu Pol ka dalaka ga ahay ni ti tēzlah naŋ. Awayay tēzlah naŋ nahkay ti adaba awayay mēdəmaya ma ge jiri a ti tēsər mis ni tēzlahki ti kamam. ²⁵ Ka ya ti tēbu təwəl Pol ga məzlahb naŋ nahəma, Pol nakəŋ àhi

ana bay ga ndam slewja ya naŋ àbu eslini ni ahkado : « Təvia divi ana kəli a ga məzlahb zal Rom mənəjəd ma-grafəŋa seriya waw ? » ²⁶ Naŋ nakəŋ àra ècia ma ga Pol na ti àrəkioru ka bay gayan, àhi ahkado : « Kəgray hi ti ahəmamam ? Naŋ hini zal Rom ci ni ! » ²⁷ Nahkay bay ga ndam slewja nakəŋ àrəkia ka Pol a, àhi : « Hu nak ti zal Rom ededīŋ aw ? » Pol àhi : « Iy nu zal Rom ! » ²⁸ Bay ga ndam slewja ni àhi : « Nu nəbəhadə sīŋgu a dal-dal day ti nīgi zal Rom ! » Pol ti ni àhəŋgrifəŋ, àhi : « Ay nu ti kwa tīweya nu a, nu zal Rom. » ²⁹ Ndam slewja ya təwəl Pol, tawayay tēzlahb naŋ ti mēdəmaya ma ge jiri a ni tàra tēsəra Pol naŋ zal Rom ti tāsłəka, tēm-bərbu naŋ. Bay ga ndam slewja ni àra àsəra Pol zal Rom, àwəla naŋ àna jejirbi a ti, naŋ naŋani àna ahār gayan day aŋgwaz àwəra naŋ a.

Pol naŋ àbu kē meleher ga ndam magray seriya

³⁰ Bay ga ndam slewja ni awayay asər ere ye ti ndam *Zude təcalki Pol ni lala. Nahkay hājəŋ gani èpicehiaba jejirbi na ana Pol a, àzalakabu gəđakani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefite ni akaba ndam magray seriya ga ndam Zude ni dek. Tàra təcakalava nahəma, àra àna Pol e kidīŋ gatay va.

23 Eslini Pol nakəŋ àmənjaləŋ ana ndam magray seriya ni lala, àhi ana tay ahkado : « Bəza ga mmawa goro ni, a majalay ahār goro bu ni ti kwa ka ya ti nənəkī məgri tēwi ana Melefite ni àbivaya ana kana nu nēbu njələta kē meleher gayan. » ² Ananiyas gəđakani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefite ni àra ècia ma ga Pol na ti àhi ana ndam ya ti kà gəvay ga Pol ni : « Sumikabiyu bəbarva ka pakama gayan ni. » ³ Eslini Pol àhəŋgrifəŋ, àhi ahkado : « Melefite aməsi bəbarva ti ana nak ! Nak ti akada ga gudu awayay ambəd, təgria zlam bəd-bədana ni. Nak kədəm kəbu kagrafua seriya ti akada ge *Divi ge Melefite ya Məwiz àbəkī ni. Ay nihi ti kəgray ere ye ti Melefite àdəm a wakita ge Məwiz ni bu ni do, adaba kēhi ana mis tēsə bəbarva. » ⁴ Mis ya tēbu eslini ni tēhi ana Pol ahkado : « Kindivi gəđakani ga ndam maŋgalabakabu mis akaba Melefite ya Melefite adaba naŋ a ni zla do waw ! » ⁵ Pol àhəŋgrifəŋ ana tay, àhi ana tay ahkado : « Bəza ga mmawa goro ni, ŋgay naŋ gəđakani ga ndam maŋgalabakabu mis akaba Melefite ti nēsər do. Adaba àbu məbəkiani a Wakita ge Melefite bu nahkay hi : “Kindivi gəđakani ga ndam jiba gayak ba.” † »

⁶ Pol àra àsəra mis macakalavani ni ndahaŋ ndam *Sedəseyəŋ, ndahaŋ ti ni ndam *Feriziyəŋ nahəma, àzlah kē meleher ga ndam magray seriya ni, àdəm ahkado : « Bəza ga mmawa goro ni, nu zal Feriziyəŋ, baba day zal Feriziyəŋ. Təzəbiyu nu kē meleher gekəli, tagrafua seriya ti adaba nəfəkī ahār ke Melefite, nəsəra mis atəŋgaba e kisim ba. » ⁷ Pol àra àdəma ma na nahkay ti ndam Feriziyəŋ təgray gejewi akaba ndam Sedəseyəŋ, mək mis macakalavani ni ticirvu. ⁸ Ticirvu nahkay ti adaba ndam Sedəseyəŋ tədəm mis àməta ti àŋgaba e kisim ba do, tədəm məslər àbi, məsuf day àbi ; ndam Feriziyəŋ ti ni tədəm mis taŋgaba e kisim

† Mahərana 22.27.

ba, mɛslɛr akaba mɛsuf day tɛbu. ⁹ Zlahay ge mis ni ɛra ɛsagakiva ti ndam *mɛsɛr Wakita ge Melefit ya tɛkibu ka ndam Feriziyɛn ni tɛzuma bɛrɛv a dal-dal, tɛpaslakiaba eri ke mis ndahaŋ na, tɛdɛm : « Magudar ga maslaŋa hini ti ɛbi ; bi mɛsuf ahkay do ni mɛslɛr ɛhi ma ti mɛsɛruma waw ? » ¹⁰ Nday nakɛŋ tɛbu tagray gejewi kay kay nahkay ti bay ga ndam slewja ni ɛgra aŋgwaz a, ɛdɛm bi atakwacakaba Pol a. Nahkay ɛhi ana ndam slewja gayan ni tɔru tɛzababiya Pol e kidiŋ ge mis ni ba, tɛzoru naŋ ka dalaka ga ahay ni.

¹¹ Ga mɛlavad gani Bay geli ɛŋgazlivu ana Pol nakɛŋ, ɛhi ahkado : « Kɛgray aŋgwaz ba, kɛgra sedi goro ahalay a Zerɛzalem a, nahkay nawayay kɔru kɛgray akada nani a Rom daya. »

Ndam Zɛde tɛzlapaki ka Pol ga mɛgri zlam magɛdavani

¹² Ge miledɛ gani ti ndam *Zɛde tɛzlapaki ka Pol ga mɛgri zlam magɛdavani. Tɛmbadɛy dɛk, tɛdɛm : « Tamal mɛkad Pol ndo ni ti mɛzum zlam do, misi arɛŋa do. » ¹³ Nday ya ti tɛdɛmki ma ka Pol ni ti tɛtama kru kru fadana. ¹⁴ Nahkay tɔru afa ga gɛdɛkani ga ndam *manɛgalabakabu mis akaba Melefit nday tɛbu akaba gɛdɛkani ndahaŋ, tɛhi ana tay ahkado : « Leli mɛmbada dɛk, mɛdɛm ahkado : Tamal mɛkad Pol ndo ni ti mɛzum zlam do, misi arɛŋa do. » ¹⁵ Nihi nahɛma lekɛlɛm akaba ndam magray seriya ni ti ma gekɛli mɛnɛja bɛlaŋ, dɛgum kɛhumi ana bay ga ndam slewja ni mɛzibiya Pol ana kɛli a. Kɛhumi ahkado mawayay mihindifiŋa zlam gayan ya ɛgray na lala. Leli ti ni amakad naŋ e divi bu, etinjikia ɛna naŋ ke kɛli a do. »

¹⁶ Ka ya ti nday tɛbu tɛzlapay nahkay ni ti wurum ga Pol ɛcia zlapay gatay na. Nahkay ɛcuwɔru ka mɛlaŋ ga ahay ga ndam slewja ni. ɔru ɛnjɛa ti ɛcɛliyu a dalaka ga ahay ni vu mɛk ɛhɛŋgri ma gatay ni ana Pol.

¹⁷ Nahkay Pol nakɛŋ ɛzalabiyu gɛdɛkani ga ndam slewja nahɛŋ bɛlaŋ, ɛhi ahkado : « Zoru dagwa hini afa ga bay gekɛli ni, adaba ma gayan ɛbu akoru ahi. »

¹⁸ Eslini gɛdɛkani ga ndam slewja nahɛŋ ni ɛzoru naŋ afa ga bay gatay nakɛŋ. ɔru ɛnjɛa ɛna naŋ a ti ɛhi ahkado : « Pol zal daŋgay ni ɛzalay nu, ɛhu nɛzukbiya dagwa hina, ma gayan ɛbu awayay ahuk. » ¹⁹ Nahkay bay ga ndam slewja ni ɛgɛs ahar gani, tɔru cak mɛk ɛhindifiŋa ma gana, ɛhi : « Kɛra ti ɛna ma ga mam ? »

²⁰ Naŋ nakɛŋ ɛhɛŋgrifɛŋ, ɛhi ahkado : « Ndam Zɛde tɛzlapakabɛ, tɛdɛm etihindi kur kɛzoru Pol kɛ meleher ga ndam magray seriya ni hajɛŋ, atɛhuk tawayay tihindifiŋa ma lala. » ²¹ Ay ti atɛhuka ma gatay na nahkay ti kɛgɛskabu ba, adaba mis tɛtam kru kru fad tɛbu atabɛhadɛ eri e divi bu. Nday gani tɛmbada dɛk, tɛdɛm : « Tamal mɛkad naŋ ndo ni ti mɛzum zlam do, misi arɛŋa do. » Nihi ti ma gatay bɛlaŋ, tajɛgay ma gayak ya akɛhi ana tay ni ciliŋ. » ²² Wur dagwa ni ɛra ɛhia ma nahkay ti bay ga ndam slewja ni ɛhi : « Slɛka, ay ti ŋgay kɛhua ma hina ti kɛhi ana maslaŋa ba. »

Tɛzoru Pol a Sezare

²³ Kɛlɛŋ gani bay ga ndam slewja ni ɛzalay gɛdɛkani ga ndam slewja ndahaŋ cɛ, ɛhi ana tay : « Slamalumvu ga maroni a Sezare ga mɛlakarawa ɛna njemdi ambɛmbu. Ka ya ti kɛdɛgum nahɛma, duma ndam slewja diŋ diŋ cɛ, ndam ya takoru ɛna pilis ni kru kru adɛskɛla, slewja ndahaŋ awasl ɛfɛŋ kɛ tay ni day diŋ diŋ cɛ ; ²⁴ ŋgɛtumiva pilis ndahaŋ ana Pol a, zumoru naŋ afa ga bay Felis ti arɛŋa ɛnjifiŋ ka ahɛr divi ba. » ²⁵ Nahkay bay ga ndam slewja ni ɛbikioru wakita ana bay Felis ni ; ɛhi nahkay hi :

²⁶ « Nu Kɛlot Liziyas nɛgruka sa, bay gɛdɛkani Felis. ²⁷ Maslaŋa hini ya nɛslɛrukaboru ni ti ndam *Zɛde tɛgɛs naŋ, tawayay takad naŋ. Nɛra nɛcia naŋ zal Rom ti mɔru akaba ndam slewja goro mɛhɛŋgafɛŋa naŋ kɛ tay a. ²⁸ Nawayay ti nɛsɛr ere ye ti tacalki naŋ ni ti, nɛzoru naŋ kɛ meleher ga gɛdɛkani ge seriya gatay. ²⁹ Ka ya ti tagrafɛŋa seriya ti nɛdi ahɛr ana zlam magudar gayan ya ti takadki naŋ di ahkay do ni esli ga mɛfiyu naŋ a daŋgay vu ni ndo. Ay tacalki naŋ ti ɛki ke divi gatay ya tadɛbay ni. ³⁰ Yaw maslaŋa nahɛŋ ɛrɛkua ɛhu ahkado : « Ndam Zɛde tɛzlapakabɛ ga mɛgri zlam magɛdavani ana Pol a. » Nɛra nɛcia ma nana ti nɛslɛrukaboru naŋ ti nahkay, mɛk nɛhi ana ndam ya tacalki naŋ ka zlam magudarani ni tɛbɛhadki mirdim afa gayak. »

³¹ Nahkay zla nahɛma, ndam slewja ni tɛgray ere ye ti bay gatay ɛhi ana tay ni : tɛzay Pol ga mɛlavad nani, tɔru ɛna naŋ a Antipatris. ³² Hajɛŋ gani ndam slewja ya tɔru ɛna asak ni tɛslɛkabiya, tɛŋga ka mɛlaŋ gatay na, tɛmbɛrfɛŋbiyu Pol kɛ ndam ya tɔru ɛna pilis ni ti tɛzoru naŋ. ³³ Tɔru tinjɛa a Sezare a ti tɛvi wakita ni ana Felis bay gɛdɛkani nakɛŋ mɛk tɛdɛfiki Pol. ³⁴ Bay gɛdɛkani ni ɛra ɛza wakita na, ɛjɛŋga ti ɛhi ana Pol ahkado : « Nak mis ga had weley ? » Pol ɛra ɛhia naŋ mis ga had Silisi ti ³⁵ naŋ nakɛŋ ɛhi ahkado : « Ndam ya ti tacalki kur ka zlam magudarani ni etinjia day kwa ti enihindifɛka ma. » Nahkay ɛhi ana ndam slewja gayan tɛfiyu Pol a ahay gɛdɛkani ga bay *Erot ni vu, tɛjɛgay naŋ.

Ndam Zɛde tabɛhadki mirdim ka Pol afa ga bay Felis

24 Vad zlam kɛlɛŋ gani ti Ananiyas gɛdɛkani ga ndam *manɛgalabakabu mis akaba Melefit ni ɛnɛja a Sezare a. Tɛra ti akaba gɛdɛkani ndahaŋ akaba Tertɛlɛs bay mɛsɛr seriya ya embikivu ke mis ɛna seriya ni. Eslini nday nakɛŋ tɛdɛfi vu gatay ana bay gɛdɛkani Felis ga mɛbɛki mirdim ka Pol. ² Tɛra tɛzalibiya Pol nakɛŋ ana tay a ti Tertɛlɛs ɛdɛmki ma ga macalki naŋ ka zlam magudarani, ɛdɛm ahkado : « Gɛdɛkani Felis, leli mɛbu manjɛhad ɛna sulumani ka had geli ti azuhva nak ; had geli ɛslamalavu ti adaba kɛsɛra zlam a palam. ³ Zlam nday nani ti gɛrgɛri kay, kɛgri ana leli ka had geli ni dɛk. Nahkay mɛgruk sɛsi dal-dal azuhva zlam ya mɛŋgɛt afa gayak ni dɛk. ⁴ Ay ti nawayay niŋ sarta gayak kay do ; nahkay ɛna sulum

gayak kam-kam mahəŋgalay kur ciiki pakama geli ni ana leli gəzit ti !⁵ Naŋ hini ti məsəra naŋ mis magudarkaba haɗ geli a, naŋ àbu ewisiŋkabu ndam *Zude ga melaŋ ni ðek. Naŋ gəɗakani ga ndam Nazaret ya taɗəbay divi magəɗavani ni.⁶ Àgudara zlam ndahaŋ a nahkay ti, awayay agudarkaba *ahay gəɗakani ge Melefit na daya. Məgəs naŋ ti azuhva nani. [Leli amal mawayay magrafəŋa seriya akada ge *Divi ge Melefit geli na.⁷ Ay ti, Liziyas bay ga ndam slewja ni àra àhəŋgay naŋ a ahar geli bu ga njəɗa.⁸ Mək Liziyas àhi ana ndam ya tacalki naŋ ka zlam magudarani ni tábəhadki mirdim afa gayak.] Tamal kihindifiŋa ma nəŋgu ni, akəsər zlam geli ya macalki naŋ ni ti jiri eɗeɗiŋ. »⁹ Tertuləs àra àɗəma ma gayəŋ na ti ndam Zude ye eslini ni təɗəm Pol àgudara, ma ge Tertuləs ya àɗəm ni jiri eɗeɗiŋ.

Pol aɗəm ma ga vu gayəŋ kè meleher ge Felis

¹⁰ Kələŋ gani bay Felis nakəŋ àvi divi ana Pol ga mazlapani. Eslini Pol àhi ahkado : « Nəsəra àgray vi ehimeya nak kəbu kagraŋ seriya ka haɗ hini. Nahkay nəmər ga məɗəmaya ma ga vu goro kè meleher gayak a. ¹¹ Moru goro a Zeruzalem ga mazləbay Melefit nahəma, tamal kihindi ma gani ti àtam vaɗ kru mahar cə do. ¹² Day-day mis àdu ahàr nu nəbu nagray gejewi ata maslaŋa a *ahay gəɗakani ge Melefit ni bu ndo ; nu niwisiŋkabu mis a ahay ga *mahəŋgalavù Melefit ga ndam *Zude gərgərani ni bu ahkay do ni a kəsə bu ndo. ¹³ Ere ye ti ndam nday hini tacalki nu, təɗəm nəgudara ni ti àbi, ere gani ya təɗəm nəgudara ni ti təɗəfukaya koksah. ¹⁴ Ay ti ere ye ti nəsəra, nəɗəm kè meleher gayak ni ti nihi : Nu nəbu naɗəbay divi məweni ya ndam nday nani təɗəm magəɗavani ni. Ay nu nəbu nəgri tɔwi ana Melefit ga ata bəŋ ga bəŋ geli ya taɗəbay ni, nəbu nəgəskabu *Divi ge Melefit ya Məwiz àbəkə ni akaba pakama ya ndam məhəŋgri *pakama ge Melefit ana mis təbəkə ni ðek. ¹⁵ Nəbu nəfəkə ahàr ke Melefit, nəsəra ndam jireni akaba ndam magudar zlam atəŋgaba e kisim ba. Nday day təbu təfəkə ahàr, təsəra nahkay. ¹⁶ Azuhva nani ti nazay njəɗa goro, nawayay ti nənjəhada kəlavəɗ àna sulumana kè meleher ge Melefit akaba kè meleher ge mis a.

¹⁷ « Yaw àgray vi ehimeya nàra a Zeruzalem a ndo, nihi ti nàra ga məjənaki ndam jiba goro àna siŋgu akaba ga məvi səɗaga ana Melefit a. ¹⁸ Ka ya ti təgəs nu ni ti tədu ahàr a ahay gəɗakani ge Melefit ni bu, ka sarta gani nani ti nəgraba ere ye ti mis tagray ti tigi *njələtani na àndava. Ka gani nani ti mis təfu kà gəvay kay bi, ndam magray tuwər nday təbi. ¹⁹ E kidiŋ ge mis ya təbu eslini ni bu ni ti ndam Zude ndahaŋ təsləkabiya ka haɗ Azi a. Tamal təɗəm nəgudara zlam a ti akal tara kè meleher gayak a ga macalki nu a kwa. ²⁰ Do ni ti, tamal magudar goro àbu ti nday hini təɗəmaya ere ye ti tàcalki nu ka ya ti təzoru nu kè meleher ga ndam magaray seriya a Zeruzalem na. ²¹ Tamal zlam àbu ya tisliki macalki nu ni ti, pakama hini ya nəɗəm kay kay ni : “Təzəbiyu nu kani kè meleher gekəli, tagrafua

seriya ti adaba nəfəkə ahàr ke Melefit a, nəsəra mis atəŋgaba e kisim ba !” »

²² Felis bay ni àsəra manjəhad ga ndam məfəkə ahàr ka Bay geli a, nahkay àhəŋgaroru seriya ni kama. Àhi ana ndam ya tacalki Pol ka zlam magudarani ni ahkado : « Liziyas bay ga ndam slewja ni eminjia day kwa ti anəgri seriya ana kəli. » ²³ Mək àhi ana gəɗakani ga ndam slewja ni tājəgay Pol lala, ay təgri daliya akada ya təgri ana ndam daŋgay ndahaŋ ni ba, təvi divi ana ndam gayəŋ tāmənjoya naŋ a.

Pol naŋ àbu a daŋgay bu

²⁴ Pol àra àgra vaɗ a bal eslina ti ata Felis nday ata wal gani Dərsil wur Zude təzalabiyu naŋ, tawayay tici ma àki ka məfəkə ahàr ka Yezu *Krist. ²⁵ Pol nakəŋ àra ènjia ti ànjəkə ka pakama, àɗəmki ma ka manjəhad sulumani àna magray jiri, àki ka məbi slimi ana ahàr akaba àki ke seriya ya Melefit amagrafəŋa kè mis a ni. Felis àra ècia ma gayəŋ ya àɗəm na ti àgra aŋgwaz a, mək àhi : « Nihi nahəma sləka ; ka ya ti anəŋgəta ahar a ni ti anəzalay kur keti kwa. » ²⁶ Ku tamal àɗəm nahkay nəŋgu ni, Felis àhi ana ahàr bi Pol aməvi siŋgu ; nahkay ti azalay Pol ga marana afa gayəŋ a kəlavəɗ. ²⁷ Pol àra àzuma vi a cə a daŋgay ba nahəma, Porkiyus Festəs àŋguyiyu a bay ge Felis vu. Ka ya ti Felis àsləkaba a bay gayəŋ ni ba ni ti àmbərvù Pol a daŋgay bu, adaba awayay aməri məbəruv ana ndam *Zude.

Pol awayay ti bay gəɗakani ga ndam Rom màgrafəŋa seriya

25 Festəs àra àzumva vaɗ a mahkər a bay gayəŋ ni ba nahəma, ècik a Sezare, òru a Zeruzalem. ² Òru ènjəa eslina ti gəɗəkani ga ndam *manjəlabakabu mis akaba Melefit ni akaba gəɗəkani ga ndam *Zude ni tərəkə ka bay na, tábəhadki mirdim ka Pol keti. Təhəŋgalay naŋ, təɗəm : ³ « Tamal kəgəskabá ma geli na ti həŋgaroru Pol a Zeruzalem. » Təɗəm nahkay ti adaba tawayay takoru tabəhadí eri ana Pol e divi bu ga makad naŋ. ⁴ Ay ti Festəs nakəŋ àhəŋgrifəŋ ana tay, àhi ana tay ahkado : « Pol naŋ àbiyu a daŋgay bu a Sezare, nu day nawayay nasləka naŋgoru eslini. » ⁵ Àhi ana tay keti : « Tamal maslaŋa gani nani àgudaria zlam ana kəli a ti, dumaba gəɗəkani gekəli a ti makoru akaba tay a Sezare. Etinjəa eslina ti atabəhadki mirdim. » ⁶ Festəs àpəsiyu a Zeruzalem vaɗ azlalahkər ahkay do ni vaɗ kru day kwa ti àŋga a Sezare a. Àra ènjia ti həjəŋ gani àhəraya ànjəhad ka melaŋ magray seriya mək àɗəm təzəbiya Pol a. ⁷ Pol nakəŋ àra ènjia ti ndam Zude ya təsləkabiya a Zeruzalem a ni tēvelinj ahàr mək tàcalki naŋ ka zlam gərgəri kay ya ti tábəlay do simiteni ni. Ay zlam gani ðek ya ti tàcalki naŋ ni ti tisliki maɗafana koksah. ⁸ Nahkay Pol àhəŋgrifəŋ ana tay, àɗəm ahkado : « Ere ye ti nəgudar ni ti àbi, ku àki ke Divi ga ndam Zude ya Məwiz àbəkə ni, ku àki ka *ahay gəɗakani ge Melefit, ku àki ka *Sezar bay geli gəɗakani nəŋgu ni nəgudar ndo. »

⁹ Festɔs àra ècia ma ga Pol na ti àhəŋgrifəŋ, àhi ahkado : « Mazoru kur a Zerɔzalem, nakoru nagrafuka seriya eslina ti kəgəskabu aw ? » Àdəm nahkay ti adaba awayay aməri məbərɔv ana ndam Zɔde. ¹⁰ Eslini Pol nakəŋ àhəŋgrifəŋ, àhi : « Ahalay ti kala-kala nu kə meleher ga Sezar bay geli gəɔakani ni. Tagrafua seriya ti si ahalay kwa. Nak day kəsəra lala, nàgudari zlam ana ndam Zɔde ndo timey. ¹¹ Tamal nàgudara zlam a àgəski takadki nu di ti, nəgəskabu tákada nu a. Ay tamal ma gatay ya tàcalki nu ni ma ga malfada ti maslaŋa àbi èsliki məvi nu ana tay bi. Nakoru àna ma gani kama afa ga Sezar bay geli gəɔakani ni. » ¹² Festɔs nakəŋ àra ècia ma ga Pol na ti tɔzlapaki akaba ndam ya təvi sawari ni, mək àhi ana Pol ahkado : « Kəɔdəm kakoru àna ma gani kə meleher ga Sezar ti, tɔzoru kur afa gayan gani. »

Pol adəm ma kə meleher ga Agripa

¹³ Àra àgra vad a bal ti bay Agripa nday ata wur ga mənani walani Berenis tàra a Sezare a ga mənri sa ana Festɔs a. ¹⁴ Tàra tɔpəsa eslina vad bal nahəma, Festɔs àŋgəhadí ma àki ka Pol ana bay Agripa. Àhi ahkado : « Zal nahaŋ naŋ àbu ahalay, Felis àmbərva naŋ a daŋgay ba. ¹⁵ Ka ya ti nòru a Zerɔzalem ni ti gəɔákani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit akaba gəɔákani ga ndam *Zɔde ndahaŋ ni tàbəhadki mirdim, tɔdəm seriya mázəgəda naŋ a. ¹⁶ Nəhi ana tay ahkado : “Leli ndam *Rom ti məgray nahkay do. Wudaka magrafəŋa seriya kə mis a ti mazaya naŋ kə meleher ga ndam ya tàcalki naŋ ka zlam magudarani na ti maslaŋa nani mɔdəmaya ma ga vu gayan day kwa.” ¹⁷ Tàra ticia ma goro na ti mərə akaba tay ahalay a Sezare a. Nijijij sarta ndo, hajəŋ gani nòru ka mələŋ magray seriya ni, nɔdəm tɔzəbiya zal nana hɔya. ¹⁸ Ndam ya tàbəhadki mirdim ni tàra, ay ti tàcalki naŋ ka zlam magudarani ya nəjalaki ahər ni ndo. ¹⁹ Tələgavu àkivu ti, àki ke divi gatay ya tadəbay Melefit gatay àna naŋ ni cilij. A huɔ ga pakama gatay ya tàləgavu àkivu ni bu ni ti ahar gəɔakani àki ka zal nahaŋ slimi gani Yezu. Naŋ gani nani ti àməta, ay ti Pol maslaŋa ya tàcalki naŋ ka zlam magudarani ni àdəm naŋ àbu kekileŋa àna sifa. ²⁰ Nu ti nəsər ahəmamam nagray seriya ga pakama gani hini do. Nahkay nəhi ana Pol : “Kawayay ti nəzoru kur a Zerɔzalem, nagrafuka seriya eslina àki ka pakama hina waw ?” ²¹ Ay ti Pol àdəm “Seriya goro ti tòru àna naŋ kama afa ga *Sezar bay geli gəɔakani ni.” Nahkay nɔdəm mənəhad a ahay bu tājəgay naŋ, anəŋgəta ahar day kwa ti anəsləruru naŋ afa bay geli gəɔakani ni. » ²² Agripa àra ècia ma ge Festɔs ya àhi na ti àdəm : « Nu day nawayay nici ma ga maslaŋa nani, nawayay ti naŋ naŋani azlapu àna ma gayan. » Festɔs àhəŋgrifəŋ, àhi : « Hajəŋ hajəŋa kara kici ma gayan ya amazlapay ni. »

²³ Hajəŋ gani mis gəɔákani kay tɔzoru ata Agripa nday ata Berenis afa ge Festɔs a ahay gəɔakani ya mis taŋgasvaviyu ni vu. Bəbay ga ndam sləwja akaba gəɔákani ga kəsa ni dek təbu eslini àndava. Ata Agripa nday ata Berenis tòru tinjəa ti Festɔs àdəm tɔzəbiya

Pol a. ²⁴ Tàra tinjia àna Pol a ti Festɔs nakəŋ àdəm ahkado : « Bay Agripa akaba lekələm ya kəbum ahalay akaba leli ni dek, nəhi ana kəli nahəma, maslaŋa hini ya lekələm kəmənjumləŋ ni ti ndam Zɔde dek tàra afa goro a, tàbəhadkia mirdim a. Kwa ka ya ti nu a Zerɔzalem ni ti tàbəhadkia mirdim a, tɔzlahki, tɔdəm tákada naŋ a, ahalay day tàgray nahkay. ²⁵ Ka nu ti, nipi zlam magudar gayan ya takadki naŋ di ni ndo. Ku tamal nahkay nənɔgu ni, naŋ naŋani àdəm àna ma gayan tɔzoru ma gani afa ga bay geli gəɔakani ni. Nahkay nəgəskabá ma gayan na, nɔdəm tɔzikaboru ana naŋ. ²⁶ Ay ti ere ye ti nəbikiuru ana bay àki ka naŋ ni nəsər faŋ do. Nəzalabiyu naŋ kə meleher gekəli, ahar gəɔakani kə meleher gayak bay Agripa ti nahkay. Emi-hindifiŋa ma day kwa ti anəsər ere ye ti anəbikiuru ni. ²⁷ Nəsləruru zal daŋgay a Rom afa ga bay ti nəbiki ere gani ya tacalki naŋ do ni ti, nətamahay àgrayu do. »

26 Eslini Agripa àhi ana Pol ahkado : « Nəvuka divi a, kisliki mazlapaya ma ga vu gayak a. » Nahkay Pol àdaday ahar ti mis tici ma gayan, mək ànjəki ka mazlapaya ma ga vu gayan a. Àdəm ahkado : ² « Bay Agripa, kani nəzlapay ma ga vu goro àki ka zlam ya ndam *Zɔde tacalki nu ni. Nəzlapay nahkay ti nəmərɔv dal-dal adaba nu nəbu kə meleher gayak. ³ Nəmərɔv ahar gəɔakani ti adaba kəsəra manjəhad ga ndam Zɔde akaba pakama ya tagrakivu gejəwi na lala. Nahkay kam-kam biaba slimi ana ma goro ya nɔdəm na.

⁴ « Ndam Zɔde dek təsəra manjəhad goro a. Kwa ka ya ti nu wur dagwa nənɔgu ni təsəra ahəmamam nənəhad e kidij ga ndam jiba goro bu a Zerɔzalem na. ⁵ Kwa ahaslani təsəra nu a, tamal tawayay magrakua sedi a ti tislili mɔdəmmani ahəmamam nənəhad akada zal Feriziyəŋ, nday ya ti tadəbay *Divi ge Melefit lala, tətam mis ndahaŋ ni dek ni. ⁶ Nihi ti ndam Zɔde ni tagrafua seriya ti adaba nəgəskabá pakama ge Melefit ya àhibiyu ana ata bəŋ geli, àdəm aməgri zlam sulumani ana tay na. ⁷ Ndam ge dini kru mahar cəni ga jiba geli ni təgri tɔwi ana Melefit mələfat akaba mələvad àna nɔdə gatay dek, adaba tawayay tipi zlam gani nani ya Melefit àdəm agray ni. Bay Agripa, nu day nawayay nipi zlam gani nani, ay ndam Zɔde tacalki nu ti ka pakama gani hini ! ⁸ Lekələm ndam Zɔde ti kəɔdəm mis àməta ti Melefit àhəŋgaraba naŋ e kisim ba koksah ti kamam ? ⁹ Nu day ahaslani nɔdəm si ahər àdəm nɔcafəŋa mis kə məfəki ahər ka Yezu zal Nazaret na àna nɔdə goro a dek kwa. ¹⁰ Nəgray a Zerɔzalem ti nahkay. Gəɔákani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit təvua divi a ga məbiyu ndam ya tɔfəki ahər ka Yezu ni a daŋgay va, nahkay nəbiya tay a kay a daŋgay ni va. Ka ya ti ndam magray seriya tɔdəm tábazl tay ni ti nu day nəgəskabá tábazla tay a. ¹¹ Sak ehimeya nəsawadoru a kəsa vu, nəhuriya a ahay ga *mahəŋgalavú Melefit ga ndam Zɔde ni va dek, nɔdəm si tətəb ndam ya tɔfəki ahər ka Yezu ni, nəfəki nɔdə ka tay, nawayay ti təmbrəŋ məfəki ahər ka Yezu. Nəzumkia bərɔv ka tay a dal-dal, nəwaya mənri daliya ana nday ya ti a kəsa ndahaŋ bu na daya. »

Pol azlapaki ka mənəki ka məfəki ahər gayəñ ke Melefit

(Tewi 9.1-19 ; 22.6-10)

¹² « Nahkay ndam mənğalabakabu mis akaba Melefit ni təvu divi gani, təsləroru nu a Damas ga magray tewi gani nani àna slimi gatay. ¹³ Bay Agripa, fat wis wis ka ya ti nu nəbu ka ahər divi ga moroni nahəma, nipi masladani àtam masladay ga fat ni àhərkuaya kwa a huđ melefit ba, àsladay leli akaba ndam ya ti masawadoru akaba tay ni. ¹⁴ Eslini leli dek mədəd a ma ma ndec ndec. Nici dəngü ga maslaña azalay nu, àhu àna ma *Hebri : “Sol, Sol, kəgru daliya ti kamam ? Nak ti kici slimi do ; akəzəkibiyu daliya ka ahər gayək akada ga slasla ya tatəhad vədañ àna tay, ticika tàcuhway masawadani do, təsi aday ana tay ni.” ¹⁵ Nu nakəñ nəhi ahkado : “Nak way, Bay goro ?” Bay geli àhəñgrufəñ, àhu : “Nu Yezu, nu bay ya ti kəgru daliya ni. ¹⁶ Nihi ti cikaba, cik jik. Nəngazlukvu ti nawayay kigi bay məgru tewi. Nawayay ti kigi zal sedi goro, kəhi ere ye ti kipi kani ni akaba pakama ndahañ ya anədəfukki ni ana mis. ¹⁷ Anahəñgafəña kur kà ndam Zude a, anəsləroru kur afa ga ndam ya ti nday ndam Zude do ni, anahəñgafəña kur kà tay a daya. ¹⁸ Nəsləroru kur afa gatay ga məziaba azay slimi ana tay a, ti təmbərəñ zlam magədəvani, təgray zlam sulumani, ti *Seteni àgur tay va ba, Melefit məgur tay sawañ. Tamal təfəkua ahər a ti anəmbərfəña zlam magudarani gatay ni kà tay a, anagrañ ti tigi ndam ge Melefit akada ndam goro ndahañ ni.”

¹⁹ « Bay Agripa, nəgəskabá pakama ga Bay ya ti àngazlulu a huđ melefit bu àhu na, nəmbərəñ ndo. ²⁰ Nahkay nəhi ma ge Melefit enjenjeni ana ndam Damas. Kələñ gani nəhi ma gani ana ndam Zeruzalem, ana ndam ga had *Zude dek akaba ana ndam ya nday ndam Zude do ni. Nəhi ana tay təmbatkaba majalay ahər gatay a, təfəki ahər ke Melefit akaba təgray tewi sulumani ti mis təsər təmbatkaba majalay ahər gatay a edefiñ edefiñena. ²¹ Ndam Zude təgəs nu a dalaka ga *ahay gəđakani ge Melefit ni bu, tawayay takad nu ti azuhva ma hini ya nəñgəhaduk ni. ²² Ay ti Melefit àhəñgabiya nu àna njəda gayəñ duk àbivu ana vad ya kana. Nu nəbu àna sifa kekileña ti nagrañ sedi ga Yezu kə meleher ge mis dek, ku kə meleher ga nday ya ti gəđakani do ni, ku kə meleher ga gəđakani daya. Ere ye ti nəhi ana mis ni ti pakama ge Məwiz akaba ga ndam ndahañ ya təhəngaray pakama ge Melefit təđəm amagrañ ni ciliñ, do ni ti nəđəm pakama ga araña nahañ do. ²³ Pakama gani nani ti nihi : Ahər àđəm *Krist *Bay gəđakani ya amara ni amacaka daliya kwa, aməmət mək aməngaba e kisim ba enji ge mis a dek, aməhi ana ndam geli, aməhi ana ndam jiba ndahañ Melefit ahəngay mis. Pakama ge Krist nani ti akada zlam ya asladay ni. »

²⁴ Pol nañ àbu adəm ma ga vu gayəñ nahkay ti Festəs nakəñ àzlacaki bəra, àhi ahkado : « Pol, nak ti seteni ara agray kur aw ! Kàcaha zlam a àsabay. Zlam gani nani ya kàcahay ni àvuka seteni na ! » ²⁵ Pol nakəñ

àhəñgrifəñ, àhi ahkado : « Aha, bay goro Festəs, araña àbi àgray nu bi. Pakama goro ya nədəm ni ti pakama ge jiri, pakama ga bay məsər zlam daya. ²⁶ Bay Agripa àsəra zlam nday nana. Nahkay nisliki mədəm ma gani vay-vay kə meleher gayəñ, aņgwaz àwərki nu do. Nəsəra lala, Bay Agripa àsəra ere ye ti àgravu na dek, adaba zlam nday nani təgravu ti akal-akal do. ²⁷ Bay Agripa, kəgəskabá ma ga ndam mahəngaray *pakama ge Melefit na waw ? Ku kəhəñgrufəñ do nəngü ni, nəsəra kəgəskabá ! » ²⁸ Agripa àhi ana Pol ahkado : « Kambatkaba majalay ahər a ti nigi bay məfəki ahər ka Yezu ke weceweceni ti kisliki tata aw ? » ²⁹ Pol nakəñ àhəñgrifəñ, àhi : « Ku tamal apəs ku tamal ke weceweceni nəngü ni, nahəngalay Melefit, nawayay ti kigi akada goro ni. Nawayay kigi akada goro ni ti nak ciliñ do : nawayay ti lekələm ya kəbumi slimi ana pakama goro kani ni dek kigəm akada goro ni. Nawayay ti təwəl kəli àna jejirbi akada goro ni ba ciliñ. »

³⁰ Kələñ ga pakama ga Pol ni ti bay Agripa, bay Festəs, Berenis akaba mis ndahañ ya təbu akaba tay ni dek ticikaba ga masləkana. ³¹ Ka ya ti nday təbu tasləka ni ti təzlapay e kidiñ gatay bu, təđəm : « Maslaña hini ti àgudar zlam ya takadki nañ ahkay do ni təwəlki nañ di ni ndo. » ³² Bay Agripa àhi ana bay Festəs : « Tamal maslaña hini àđəm azoru ma gani kama afa ga bay geli gəđakani ni ndo ni ti akal kafaya nañ a. »

Tasləka àna Pol a Sezare a, tawayay takoru àna nañ a Rom

27 Kələñ ga zlam ya àgravu a Sezare ni ti təđəm tōru àna Pol akaba ndam dañgay ndahañ gwar ka had Itali a *slalah ga yam bu. Nahkay təbi tay a ahar vu ana gəđakani ga ndam slewja nahañ, slimi gani Zəlyəs, təzalay ndam slewja gayəñ « Ge Egüst. † » ² Nahkay məcəlviyu a slalah ga yam vu, məsləka. Slalah ga yam nani ti àsləkabiya e Edremi a, awayay aņgoru gwar ka had Azi. A slalah ga yam nani bu ni ti zal nahañ àkibu ke leli. Maslaña gani nani ti slimi gani Aristark, nañ zal Mesedəwen, kəsə gayəñ Tesalonik. ³ Hajəñ gani ti minjəa a Sidoñ a. Mōru minjəa eslina ti Zəlyəs àvi divi ana Pol ga moru məməñjiyu zləbəba gayəñ ti təjənaki nañ. Zəlyəs àvi divi gani nahkay ti adaba awayay nañ dal-dal. ⁴ Pol àra àsləkabiya ti məsləka a Sidoñ a, mōru slap-slap kə gəvay ga had, məcoru Sipir ka ahar ga gəjar. Mōru gwar eslina ti adaba tamal makoru ndələba ti aməd ahəngaroru leli kələñ kələñ. ⁵ Mōru slap-slap, məcoru Silisi akaba Pemfili ka ahar ga daf, minjəa a Mira ka had Lisi a. ⁶ Eslini ti gəđakani ga ndam slewja ni àdia ahər ana slalah ga yam nahañ, àsləkabiya e Eleksendri a, awayay akoru gwar ka had Itali. Àra àdia ahar a ti àhi ana leli « Cəlumviyu » mək leli nakəñ məcəlviyu.

⁷ Məra məsləka eslina ti məgray vad ehimeya ka ahər divi, mōru weceweci koksah adaba aməd ni. Minjiyu kə gəvay ga Kinit zlah-zlah. Eslini aməd ni àcafəña leli ga moroni kama ti mawayay makoru slap-slap kə gəvay ge Kret, nahkay mōru gwar ka həma Salmoni ya ka

† Egüst ti slimi ga bay gəđakani ga ndam Rom.

had nani ni. ⁸ Mòru mìnjɛa eslina pɛlok pɛlok nahɛma, mòru slap-slap kà gɛvay ge Kret, nahkay mìnjiyu zlah-zlah ka mɛlan̄ ya tɛzalay Dɛn̄-dɛn̄ Sulumani ni. Mɛlan̄ nani ti kà gɛvay ga kɛsa Lazi.

⁹ Ka ahàr divi ni ti mijinjɛbiya sarta dal-dal. Vad ga mɛgɛs ndɛra àslɛkaba ti, sarta ga moroni ka ahàr ga yam àndava. Nahkay ti tamal mɛdɛm makoru kama ti araŋa esliki magrakivani ke leli tata. Nahkay Pol àhivù ana ndam ya tagaray slalah ga yam ni, àhi ana tay ahkado : ¹⁰ « Ndam goro ni, nɛsɛra tamal mɛdɛm makoru àna slalah ga yam geli ni kama ti araŋa akoru agrakivu ke leli. Emizikiba ka slalah ga yam geli na akaba zlam ya a huɔ gani bu na, leli leleni day bi emisliki mahɛngay ahàr geli dek do. » ¹¹ Ay bay ga slalah ga yam ni akaba maslaŋa ya agaray ni tɛdɛm makoru kwa ; nahkay gɛɔakani ga ndam slewja ni àgɛskabá ma gatay na, èciiki ma ga Pol ni ndo. ¹² Ka mɛlan̄ ya leli mɛvu ni ti sarta ga amɛd ya akɛzlay ni ticik àna slalah ga yam lala do. Nahkay ndam ya tɛvu a slalah ga yam ni bu ni ahar gɛɔakani tɛdɛm maslɛka kwa. Tamal agravu tata ti tawayay tinjiyu e Fenis. Fenis day ka had Kret ; eslini ti dɛluv gwar agavɛla ka ahar ga gɛjar akaba gwar agavɛla ka ahar ga ɔaf, nahkay ka sarta ga amɛd ya akɛzlay ni ti tawayay tanjɛhad eslini.

Amɛd gɛɔakani akɛzlay ka ahàr ga dɛluv

¹³ Tàra tipia amɛd àbu ara fer-fer gwar kɛlan̄ gatay a nahɛma, tɛhi ana ahàr ere ya tawayay ni tagray tata. Nahkay nday nakɛn̄ tàgɛjahaya ara ya ticik *slalah ga yam àna naŋ na a yam ba mɛk mòru slap-slap kà gɛvay ga had Kret ni. ¹⁴ Ay cepepa ti amɛd nahan̄ àkɛzlabiyu datu-datu gwar ka hɛma ga had Kret, àhɛngaroru leli e kidin̄ ga dɛluv ni vu. Amɛd gani nani ti tɛzalay àna ma ga ndam *Gres Ewrekilon̄. ¹⁵ Amɛd ni naŋ àbu ahɛngaroru leli nahkay ti ndam ya tagaray slalah ga yam ni tisliki moroni àna naŋ kama ndo, tɛmbrɛn̄a magarana. Eslini amɛd ni àhɛloru leli e kidin̄ ga dɛluv ni vu zlam gayan̄. ¹⁶ Had gɛziteni nahan̄ àvu e kidin̄ ga dɛluv ni bu, tɛzalay Koda. Leli nakɛn̄ mòru slap-slap kà gɛvay ga had ni, nahkay amɛd ni àgri daliya ana leli akada ka ya ti leli e kidin̄ ga dɛluv ni bu ndo. Slalah ga yam geli gɛziteni àbu mɛwɛlfɛn̄ani kà gɛɔakani ni ; leli nakɛn̄ mɛgɛjahbiyu kà gɛvay ga gɛɔakani ni zlah-zlah. ¹⁷ Màra mɛgɛjahbiya ti ndam ya tagaray slalah ga yam ni tàfaya a huɔ ga slalah ga yam geli gɛɔakani ni va. Mɛk tɛwɛlkabu slalah ga yam gɛɔakani ni àna ezewɛd ti yam àhuriyu va ba. Wiyan̄ àvu dal-dal a huɔ ga dɛluv ni bu man̄gakabani gwar ka had Libi : an̄gwaz àwɛra tay a, tɛdɛm bi amɛd ni amazoru slalah ga yam geli ni gwar eslini, nahkay tɛwɛlfɛn̄ zlam gwar kɛlan̄ ga slalah ga yam ni ti mɛcafɛn̄a naŋ ga moroni ke wecewecena. Eslini tɛmbrɛn̄a magaray slalah ga yam ni ti amɛd ni azoru zlam gayan̄. ¹⁸ Amɛd ni naŋ àbu adaday leli dal-dal ti hajɛn̄ gani tɛnjɛki ka mɛhɛlaba zlam ya tɛhɛlvabiyu a slalah ga yam ni vu na, tɛbiyu a dɛluv ni vu cizliv cizliv. ¹⁹ Hajɛn̄ nahan̄ gani tɛbiyu zlam ya tagray tɔwi àna tay a slalah ga yam ni bu ni cizliv cizliv a dɛluv ni vu àna ahar gatay gatayani.

²⁰ Vad ehimeya amɛd ni àmbrɛn̄ makɛzlani do, nahkay misliki mipi fat akaba boŋgur koksah. Kɛlan̄ gani leli nakɛn̄ mɛdɛm amatam do, leli dek emijiji.

²¹ Àgray vad ehimeya leli mɛzum zlam ndo. Eslini Pol ècikaba jik kɛ meleher gatay a mɛk àhi ana tay ahkado : « Ndam goro ni, tamal kicɛmukia ma goro na ti amal mɛn̄jɛhada e Kret a. Nahkay ti amal zlam geli ni tijiji ndo akaba mɛcakay daliya emiteni ndo. ²² Ay nihi ti kam-kam zum njɛɔa, adaba ku maslaŋa bɛlan̄ e kidin̄ gekɛli bu tekeɔ emijiji do. Emijiji ti slalah ga yam ni cilin̄. ²³ Nɛdɛm nahkay ti adaba Melefit goro ya nɛgri tɔwi ni àslɛrkubiya mɛslɛr gayan̄ ga mɛlavɛd a, ²⁴ àhu ahkado : “Pol, kàgray an̄gwaz ba, adaba kinjiyu kɛ meleher ga *bay gɛɔakani ga ndam Rom ni kwa. Nak ti Melefit àgruka sulum gayan̄ a : azuhva nak ti mis ya a slalah ga yam ni bu ni dek etijiji do.” ²⁵ Nahkay ti, ndam goro ni, zum njɛɔa. Nɛfɛkia ahàr ke Melefit a ; nɛsɛra amagray ere ya àhu ni ededin̄. ²⁶ Ay ti slalah ga yam geli ni amɛd amagɛjahoru ka had nahan̄ e kidin̄ ga dɛluv bu mɛk amazlal mɛlan̄ nguf akaba leli. »

²⁷ Àgra vad a kru mahar fad amɛd ni naŋ àbu agɛjahoru leli ka ahàr ga dɛluv Edriyetik. Ga mɛlavɛd ga vad ya kru mahar fadani ni ti ndam ya tagaray slalah ga yam ni tɛdɛm bi mɛdi ahàr ana had wudak. ²⁸ Ezewɛd nahan̄ àvu ara mɛwɛlkiani, tizligiyu a dɛluv ni vu ti tɛsɛr zilen̄ gani. Tàra tɛgura ti tɛdi ahàr ana zilen̄ gani agray ahar slwa slwa kru mahar azlalahkɛr. Kama gani bal ti tizligiyu ezewɛd ni keti ; tɛdi ahàr ahar slwa slwa kru mahar fad. ²⁹ Eslini nday nakɛn̄ tàgra an̄gwaz a, tɛhi ana ahàr slalah ga yam ni amara mazlala akur a ti, amɛhubkaba. Nahkay tɛbiyu ara ya ti ticik slalah ga yam àna naŋ ni fad a dɛluv ni vu kɛlan̄ geli. Eslini tawayay mɛlan̄ mɛslay weceweci. ³⁰ Ay ndam ya tagaray slalah ga yam ni tawayay tɛtam ahàr gatay. Nahkay tɛfiyu slalah ga yam gɛziteni ni ka dɛluv ni ; tagosay leli, tɛdɛm tawayay tɛwɛlfɛn̄ zlam ya ticik slalah ga yam àna naŋ ni kama ga slalah ga yam gɛɔakani ni. ³¹ Eslini Pol àhi ana gɛɔakani ga ndam slewja ni akaba ana ndam slewja ndahan̄ ni ahkado : « Tamal mis nday hini taslɛkakiba ke leli a ti ekijijum dek, akatamum koksah. » ³² Ndam slewja ni tàra ticia ma ga Pol na ti tɛkeley ezewɛd ya tɛwɛlfɛn̄ slalah ga yam gɛziteni ni kà gɛɔakani àna naŋ ni. Nahkay amɛd àzay slalah ga yam gɛziteni ni ka ahàr gayan̄ maslaŋa àvu bi.

³³ Mɛlan̄ ara aslay wudak ti Pol àhi ana mis ni tɛzum zlam. Àhi ana tay ahkado : « Àgra vad a kru mahar fad kani kɛbesɛmbiya, zlam day kɛzumum ndo. ³⁴ Nahɛngalay kɛli zumuma zlam a day ; nahkay akɛngɛtum njɛɔa ga mahɛngay ahàr gekɛli àna naŋ. Mɛhɛr ga ahàr gekɛli bɛlan̄ tekeɔ amadoru a ga had do. » ³⁵ Pol nakɛn̄ àra àdɛma nahkay ti àzay *dipɛn̄, àgri sɛsi ana Melefit kɛ meleher ge mis ni dek, mɛk èsekaba, ànjɛki ka mɛzumani. ³⁶ Mis ni tàra tipia naŋ a naŋ àbu azum zlam nahkay ti bɛruv an̄giva ana tay a dek, nday day tɛzum zlam. ³⁷ Leli a slalah ga yam ni bu dek ti leli din̄ din̄ cɛ àna kru kru adɛskɛla mahar muku. ³⁸ Leli dek màra mɛzuma zlam na mɛrɛha ti ndam magaray

nahaŋ ya àsləkabiya eslina àra àŋgəhad ma gani ahkay do ni àdəmkuuk ma magədavani ni ti àbi. ²² Ay mawayay mici ere ye ti nak kajalaki ahàr ni, adaba mèsəra ku eley eley do dek mis tədəmki ma magədavani àki ke divi gekəli ya kədəbum ni. »

²³ Eslini tàfəkad vad ga məbakabu ahàr. Vad gani àra ènjia ti mis kay tətam nday ya ti tàra enjenjeni na tàra afa ga Pol a. Pol nakəŋ àzlapi ana tay, ànjəki kwa ge miledə àbiviyyu ana məlakarawa, àdəmki ma ti ka *Məgur ge Melefit. Awayay tégəskabu pakama gayaŋ ya adəmki ka Yezu ni, nahkay àdəfiaba *Divi ge Melefit ya Məwiz àbəki a wakita gayaŋ bu na akaba ma ga ndam ndahaŋ ya tàhəŋgaray pakama ge Melefit na ana tay a. ²⁴ Nday nakəŋ tàra ticia ma ga Pol na ti, mis ndahaŋ e kidiŋ gatay bu tégəskabá, mis ndahaŋ ni ti ni tàwayay mэгəskabani do. ²⁵ Nahkay nday nakəŋ ticivu ndo. Ka ya ti təbu tasləka ni ti Pol àhikivu ma nahaŋ ana tay bəlaŋ ciliŋ. Àhi ana tay ahkado : « Izayi bay mahəŋgaray pakama ge Melefit ni àhibiya ma ana ata bəŋ gekəli àna njəda ga Məsuf Njəlatana ti, ma ge jiri ededəŋ ! ²⁶ Àdəm ahkado :

“Melefit àhu : Ru kəhi ma ana nday hini, hi ana tay ahkado :

Akəbumi slimi lala ana ma goro, ay ti ekicəm do simiteni.

Akəmənjumləŋ ana ere ye ti anədəfiki ana kəli ni lala, ay ti ekipəm do simiteni.

²⁷ Adaba mam, ahàr ga ndam hini ègia baŋ-baŋana ; ègia baŋ-baŋana ti tégəskabu zlam va ba. Tirikva slimi gatay na der der ti tici zlam va ba. Təbakabá eri a tecic-cic ti tipi zlam va ba. Təgray nahkay ti tàŋga afa goro a ba, adaba tàwayay ti nahəŋgaraba tay a do.” † »

²⁸ Pol àhi ana tay keti : « Ègia nahkay ti, sərunki lala : nihi Melefit asləroru ndam gayaŋ afa ga ndam ya nday ndam Zəde do ni ga məhiani ana tay ahəmamam Melefit amahəŋgay tay ni. Nday ti, atəhia ma gana ana tay a ti atəgəskabu ! » [²⁹ Pol àra àdəma ma nana ti ndam Zəde nakəŋ təsləka àna ləgayva.]

³⁰ Eslini Pol àgray vi cə bəraŋa a ahay ya ti naŋ àvu àpəl siŋgu gani ni bu. Ka sarta gani nani ti mis dal-dal tàra tàmənjaya naŋ a, naŋ day àgəskabá tay a dek.

³¹ Nahkay naŋ àbu adəmki ma ka Məgur ge Melefit, ac-ahi zlam àki ka Bay geli Yezu *Krist ana mis. Àgray aŋgwaz àna ma gani ndo, mis day təcəfəŋa naŋ a ndo.

† Izayi 6.9-10.

Rom

Ere ye ti mædæmki ka wakita ga Pol ya àbikioru ana ndam Rom ni

Maslaŋa ya ti àbæki wakita hini ni ti àdafa slimi gayan a : àbæki ti Pol, zal asak ga Yezu ni (1.1). Àbæki ti ka sarta ya ti awayay akoru a Zeruzalem ga mæhøloru siŋgu ga ndam Eseyi akaba ga ndam Mesedøweŋ ya tàjami ana ndam Zeruzalem ni (15.25-26 ; Tøwi 19.21 ; 20.1-3). Àhi ana ndam Rom tægaskabá Føbe wal ya ti àgray tøwi aka-ba ndam Senkre na (16.1) ; nahkay mælan ya àbæki wakita ni bi a Senkre, bi a Koreŋ (Senkre ti kà gøvay ga kæsa gædakani Koreŋ, ka had Eseyi).

Pol àbikioru wakita hini ana ndam Rom ti adaba awayay akoru eslini ga mæhi ma ge Melefit ana tay ; awayay ti tævi njæda ga moroni gwar ka had Espen day (1.11-15 ; 15.23-24). Ka ya ti àbikioru wakita ana tay ni ti øru eslini ndo, adaba awayay mæhøloru siŋgu ga ndam Eseyi ni a Zeruzalem day.

Rom ti kæsa gædakani ka had Itali : ka sarta ga Pol ti ndam Rom tægur had ya kà gøvay ga døluy gædakani ni dek. Ndam ga had gørgørani kay tænjæhada a Rom a : ndam Zøde kay tækibu ka tay (Tøwi 28.17). Ndam mæfæki ahàr ka Yezu tæbu eslini kay daya (Tøwi 28.14-15) ; Pol àbikioru wakita hini ana tay (1.7), àdæm tægri sa gayan ana mis ndahaŋ e kidiŋ gatay bu (16.3-16).

A wakita ni bu ni ti Pol àdæmkia Ma Møweni Sulumani àki ka Yezu a (1-8). Ku tamal ndam ga Yezu tæbu a Rom nøngu ni, ka sarta nani ti zal asak ga Yezu øru eslini faŋ ndo : Pol awayay ti tæsø lala mis dek tægudara zlam kè eri ge Melefit a, tamal tawayay ti Melefit mægaskabu tay ti tæsø divi nahar àbi, si àna tøwi ga Yezu kwa. Pol àdæm mælan ga ndam Zøde àbu a Mægur ge Melefit bu daya (9-11) : bi ndam ga Yezu ya nday ndam Zøde do ni tædæm ndam Zøde ti tisli araŋa do ti ni (14.3), ay Pol àdæm tamal ndam Zøde tælæbi ti, akal maslaŋa ya Melefit àgaskabu ni àbi simiteni (11.17-18)

A wakita gayan ni bu dek Pol àcahi ma ge Melefit ana ndam ga Yezu, kæløŋ gani àhi ana tay ègia nahkay ti ahàr àdæm tænjæhad akada ge Melefit ya awayay ni. Pol àsø ndam Rom lala ndo, nahkay ma gayan ya àhi ana tay àki ka manjæhad gatay ni ti kay do (12-14) ; pakama ya àbæki enjenjeni ni ti ma ya ndam ga Yezu dek ahàr àdæm tæsø ni (1-11).

A wakita gayan ya àbikioru ana ndam Rom ni bu ni ti àdafaba Ma Møweni Sulumani ga Yezu a dek, àtam ya ti àbæki ka wakita gayan ndahaŋ ni ; tæfækad wakita hini ka mænjàki ga wakita ga Pol ndahaŋ ni a Wakita ge Melefit ni bu ni ti azuhva nani.

Sa ga Pol

¹ Nu Pol næbikioru wakita hini ana kæli. Nu bay mægri tøwi ana Bay geli Yezu *Krist. Melefit àzala nu a, nigia zal asak ga Yezu Krist a ; àdaba nu ga mæhi *Ma Møweni Sulumani ana mis a.

² Ma Møweni Sulumani gani nani ti kwa ahaslani Melefit àhikibiya ana ndam mahøŋgaray *pakama gayan a ; àdæm amahøŋgay mis. Ndam mahøŋgaray pakama gayan ni tæbækia ma gana a Wakita ge Melefit ba. ³ Ma ge Melefit ya àdæmbiyu ni ti àdæmki ka Wur gayan. Wur nani ti tiwi naŋ akada ge mis hihirikeni ni ; naŋ wur huð ge Devit. ⁴ Ay ka ya ti Melefit àhøŋgaraba naŋ e kisim ba ni ti àdafaki naŋ Wur gayan, naŋ njæda-njædani. Melefit àgray nahkay ti àna njæda ga *Møsuŋ Njælåtani. Wur nani ti Yezu Krist, naŋ Bay geli. ⁵ Àgray ti nu nígi zal asak gayan ti ga sulum gayan, adaba awayay ti næhioru ma gayan ana mis ga jiba gørgørani

dek ti tæfæki ahàr, tægæsiki ma. Nahkay leli dek ama-zlæbay naŋ. ⁶ Næbikioru ti ana kæli ndam *Rom. Lekølum day kækumkibu ka ndam ya ti Melefit àzala tay a ti tigi ndam ga Yezu Krist ni.

⁷ Nægri sa ana kæli ; lekølum ti Melefit awayay kæli, àzala kæli ge migi ndam gayan njælåtana. Bøŋ geli Melefit nday ata Bay geli Yezu Krist tægri sulum gatay ana kæli, tægray ti *kænjàhadumkabu àna sulumani ti.

Pol awayay moru mæmænjiyu ndam Rom

⁸ Enjenjeni ti nægri sæsø ana Bay Melefit goro azuhva kæli dek akaba azuhva zlam ga Yezu *Krist ya àgri ana kæli ni, adaba mis dek ticia kæbum kæfumki ahàr, tæbu tæzlapaki ka ma gani. ⁹ Ka ya ti nahøŋgalay Melefit ni ti Melefit day àsøra nèbu nacali slimi ana kæli, næmbrøŋ macali slimi ana kæli do. Melefit ti nèbu nægri tøwi àna njæda goro dek, nèbu næhi *Ma Møweni Sulumani àki ka Wur gayan ni ana mis. ¹⁰ Nèbu nahøŋgalay naŋ,

nəhi kəlavad tamal àwaya ti mǎvu divi ga moru mǎmǎnǎjǎy kǎli. Nǎpǎskia ka mahǎngalay naŋ a, ¹¹ adaba nawayay dal-dal ga moru mǎmǎnǎjǎy kǎli ; nawayay ti ere ye ti *Mǎsuf Nǎlǎtani àvu ni nǎvi ana kǎli bilegeni. Nahkay ti akǎngǎtum njǎda e divi ge Melefit bu. ¹² Ere ye ti nǎdǎm ni ti, nawayay ti leli dek mǎngǎtum njǎda e kidǎiŋ geli bu. Gekǎli ya kǎfumki ahǎr ka Yezu Krist ni ti amǎvu njǎda ; goro ya nǎfǎki ahǎr ka Yezu Krist ni day amǎvi njǎda ana kǎli bilegeni.

¹³ Bǎza ga mmawa goro ni, sǎruma sak ehimeya nǎwaya ga moru mǎmǎnǎjǎy kǎli a, ay ti kekileŋa nǎngǎt ahar faŋ ndo. Nawayay moroni ti nawayay nǎjǎnaki kǎli ti mis tǎdǎbay divi ga Yezu àtam ya kani ni. Nahkay ti nawayay nagray akada goro ya nagray e kidǎiŋ ga ndam ga had ndahaŋ bu ni. ¹⁴ Tǎwi nani ti Melefit àvu. Awayay ti nǎhioru Ma Mǎweni Sulumani ana mis dek : ana ndam ya tanǎhad a kǎsa gǎdakani bu ni akaba ana ndam ya tanǎhad a hǎma bu ni, ana ndam ya tiŋga ni akaba ana ndam ya tiŋgey ndo ni. ¹⁵ Nahkay ti nawayay ti nakoru afa gekǎli, nəhi Ma Mǎweni Sulumani ana kǎli ndam *Rom daya.

Ma Mǎweni Sulumani ti njǎda ge Melefit

¹⁶ Nǎgray mimili ga mǎhi *Ma Mǎweni Sulumani gani nani ana mis do, adaba Ma Mǎweni nani ti njǎda ge Melefit ; adafaki ti ku way way do tamal àfǎkia ahǎr ka Yezu *Krist a ti Melefit ahǎngay naŋ. Melefit ahǎngay enji ti ndam *Zǎde, day kwa ti mis ga jiba gǎrgǎrani ndahaŋ ni. ¹⁷ Ma Mǎweni Sulumani ni ti adafaki ahǎmamam Melefit agray ti mis tigi ndam jireni kǎ eri gayaŋ ni. Ahǎr àdǎm si mis tǎfǎki ahǎr ka Yezu Krist cil-iŋ ; divi nahaŋ àbi, si tǎfǎki ahǎr ti ka naŋ kwa. Àbu mǎbǎkiani a Wakita ge Melefit bu nahkay hi : « Maslaŋa ya ti Melefit àdǎm naŋ jireni kǎ eri gayaŋ adaba àfǎkia ahǎr a ti, maslaŋa gani nani ti Melefit amǎvi sifa. † »

Mis dek ndam magudar zlam

¹⁸ Nǎdǎm nahǎma, Melefit naŋ agavǎla naŋ àbu azum bǎruv azuhva ge mis ya tǎhǎngǎriu ahǎr a had do ni ; zlam gatay ya tagudari ana mis ndahaŋ ni day àbu awǎri bǎruv. Nahkay ti amagrafǎŋa seriya kǎ tay a adaba zlam gatay ya tagudar ni acafǎŋa mis ga mǎsǎr jiri a. ¹⁹ Melefit amagrafǎŋa seriya kǎ tay a ti adaba zlam ya ti amal tǎsǎr Melefit àna naŋ ni tǎbu ; Melefit ana ahǎr gayaŋ àdǎfiki zlam gani nday nani ana tay, àngah ndo, ay ti tǎgǎskabu ndo. ²⁰ Ngay Melefit naŋ ahǎmamam ti mis tǎsǎr do, adaba mis tipi naŋ day-day ndo. Ay ti kwa ka ya ti àgraya mǎlaŋ a ni àbivaya nihi a ti zlam ya àgraya gǎrgǎrana ni dek àdǎfiki ana mis Melefit ti naŋ njǎda-nǎdǎni, naŋ Melefit naŋ bǎlaŋ, amanǎhad ga kaŋgay-kaŋgayani. Nahkay ti mis ni ngay tǎgudar zlam ndo ni ti atǎdǎm koksah. ²¹ Tǎsǎra Melefit naŋ àbu ca, ay ti tǎhǎngǎriu ahǎr a had do, tǎgri sǎsi akada ya ti àgǎski tǎgri ana Melefit ni do daya. Tǎjalaki ahǎr ka zlam masakani sawaŋ,

tǎsǎr magray zlam sulumani va do, nday a mǎlaŋ ziŋ-zǎŋeni bu, tipi divi ge Melefit va do. ²² Tǎhi ana ahǎr nday ndam mǎsǎr zlam, ambatakani do tǎgia ndam muru a. ²³ Melefit naŋ njǎda-nǎdǎni, day-day àmǎt do, giri-giri tǎhǎngǎriu ahǎr a had, ay ti tǎwayay do, tǎhǎngǎriu ahǎr a had ana pǎra sawaŋ : pǎra gani nday nani ti ndahaŋ akada mis hǎhirikeni ya amǎt ni, ndahaŋ akada edǎiŋ, ndahaŋ akada zlam ya ti tǎsawaday àna asak fad ni, ndahaŋ ti ni zlam a had.

²⁴ Nahkay Melefit àmbrǎŋa tay a, ti tǎgray zlam ya ti mǎbǎruv gatay awayay ni, ti tǎbǎki mimili ka ahǎr gatay àna zlam magudarani gatay ya tagray ni. ²⁵ Tǎmbrǎŋa jiri ge Melefit a, tǎdǎbay zlam ga malfada sawaŋ. Giri-giri ti tǎhǎngǎriu ahǎr a had ana Melefit, tǎgri tǎwi, adaba naŋ ti àgraya zlam a dek ; ay tǎhǎngǎriu ahǎr a had, tǎgri tǎwi ti ana zlam ya ti Melefit àgraya ni sawaŋ. Melefit ti mis tǎzlǎbay naŋ ga kaŋgay-kaŋgayani. Aya nahkay !

²⁶ Tǎgray nahkay ti Melefit àmbrǎŋa tay a ti tǎbǎki mimili ka ahǎr gatay àna zlam magudarani ya mǎbǎruv gatay awayay ni. Nahkay ti wǎl gatay ni tǎmbrǎŋa mandǎhadkabana akaba zawal a, tandǎhadk-abu akaba wǎl ndahaŋ. Zlam gani nani ti Melefit àwayay do : àgraya tay a ti ga magrani nahkay do simiteni. ²⁷ Zawal day tagray nahkay, tǎmbrǎŋa mandǎhadkabana akaba wǎl a, tandǎhadkabu akaba zawal ndahaŋ sawaŋ, tawayay magrani nahkay dal-dal, ay ti Melefit àgraya tay a ti ga magrani nahkay do simiteni. Zawal nday nani tagray zlam ya ti asay mimili ni e kidǎiŋ gatay gatayani bu. Azuhva tǎwi gatay ya tagray ni ti Melefit amatrab tay ; gayaŋ ya atrab tay ni ti kal-kal akaba zlam gatay ya tǎgudar ni.

²⁸ Akada gatay ya tǎwayay mǎsǎr Melefit do ni ti, Melefit day àmbrǎŋa tay a ti tǎjalaki ahǎr ka zlam ya ti mǎbǎruv gatay magǎdavani awayay ni cil-iŋ. Nahkay tǎbu tagray zlam ya àgǎski magrani do ni. ²⁹ Tagray zlam ya àgǎski magrani do ni, tagudar zlam dal-dal : tawayay zlam kay, tǎgri daliya ana mis, zlam ge mis tigi eri ana tay, tabazl mis, talǎgavu e kidǎiŋ gatay bu, tagosay mis, tagray cuday, tǎsǎruv ana mis, ³⁰ tǎbi seki ana mis, tǎwayay Melefit do, tǎhǎngalay ma ge mis, tǎji zlabay, tǎzlǎbay ahǎr gatay, tǎdǎbay divi ga mǎgri cuday ana mis, tǎciiki ma ana ata bǎŋ gatay do. ³¹ Tǎsǎr ahǎr va do, tǎgray ere ye ti tǎdǎm atagray ni do, tǎwayay mis do, mis day tǎsi cǎcihi ana tay do. ³² Ma ge Melefit ya àdǎm ndam ya tagudar zlam akada nani ni ahǎr àdǎm tǎbazla tay a ni ti, tǎsǎra ma gani nana lala. Ku tamal tǎsǎra lala nǎngǎ ni nday tǎbu tagudar zlam zlam gatay. Tǎgray nahkay cil-iŋ do : tǎzlǎbay ndam ya ti tagudar zlam akada gatay ni daya. Gatay ya ti tagray nahkay ni ti àgudarkiva tay a àkiva.

Seriya ge Melefit ti seriya ge jiri

2 Nak ya ti kǎdǎm mis ndahaŋ tagudar zlam cil-iŋ ni ti, ku nak way way do Melefit amǎwǎl kur àna seriya. Gayak ya ti kǎdǎm mis ndahaŋ tǎgudara zlam a ni ti, seriya àgǎsa kur kurana. Adaba nak ya ti kǎdǎm mis ndahaŋ tagudar zlam ni ti nak day kǎbu kagudar

† Habakuk 2.4.

akada gatay ni. ² Məsəra, Melefit amagrafəŋa seriya kà ndam ya tagray nahkay na. Seriya gani nani ti seriya ge jiri. ³ Nak ya ti kədəm mis ndahaŋ tğudara zlam a, ambatakani do nak nakani day kəbu kagraj akada gatay ni ti, kəhi ana ahàr akatamfəŋa kà seriya ge Melefit a waw ? ⁴ Tək day ti *sulum ge Melefit ya agruk dal-dalani ni akaba gəyaŋ ya ti ebesək, àtrab kur we-ceweci do ni ti, kəhi ana ahàr zlam masakani aw ? Agruk sulum nahkay ni ti, awayay ti kàmbatkaba majalay ahàr gayak a ti kəsər do waw ? ⁵ Nak kici slimi do, kəwayay mambatkaba majalay ahàr gayak a do ni ti, nak nakani àna ahàr gayak kagraj ti Melefit mātərab kur dal-dal. Ka fat ya ti Melefit aməzuma bəruv a ni ti aməgəs kur àna seriya. Ka fat gani nani ti amagrafəŋa seriya kə mis a ; seriya gəyaŋ ya agray ni ti ge jiri. ⁶ Ku way way do, Melefit aməvi zlam ke təwi ga maslaŋa gani ya àgray ni : ⁷ nday ya ti tagray zlam sulumani kəlavad ni ti Melefit aməvi *sifa ya àndav day-day do ni ana tay. Nday gani tawayay ti Melefit māzləbay tay, məđəmki ma sulumani ka tay, akaba tawayay tanjəhad akaba Melefit ga kaŋgay-kaŋgayani. ⁸ Ay nday ya ti tici-iki ma do, təwayay jiri do, tawayay magudar zlam ni ti Melefit aməzumki bəruv ka tay, amatərab tay dal-dal. ⁹ Ndam ya ti tagudar zlam ni dek atəcakay daliya dal-dal, bəruv amətikaba ana tay a. Atəcakay daliya gani nani enji ti ndam *Zəde, mək nday ya ti nday ndam Zəde do ni. ¹⁰ Ay nday ya ti tagray zlam sulumani ni ti ni Melefit amazləbay tay, amədəm nday sulumani, aməvi manjəhad sulumani ana tay. Aməvi ana ndam Zəde enji, mək ana nday ya ti nday ndam Zəde do ni. ¹¹ Adaba Melefit agray seriya ti èmbikivu ka maslaŋa nahaŋ do.

¹² Tamal mis təsər *Divi ge Melefit ya àdəfiki ana Məwiz ni do mək tagudar zlam nahkay ti, etijji dek. Ay etijji ti akada ga pakama ya àbu məbəkiani a wakita ge Məwiz ni bu ni do. Nday ya ti təsəra divi ge Melefit ya àvi ana Məwiz na mək tagudar zlam ni ti, Melefit aməgəs tay àna seriya akada ga pakama ya àbu məbəkiani a wakita gani nani bu ni. ¹³ Ndam ya ti təbu tici pakama ge Melefit ya àhi ana Məwiz ni àna slimi cilij ni ti Melefit amədəm nday ndam jireni do ; amədəm ndam jireni ti nday ya ti təgəskabu, tagray təwi àna pakama gani nani ni. ¹⁴ Nday ya ti ndam Zəde do ni təsər Divi ge Melefit ya àdəfiki ana Məwiz ni do. Ay tamal tagray zlam akada ge Divi ge Melefit ya àdəfiki ana Məwiz ni ka məsər gatay do nahəma, zlam gatay ya tagray ni adafaki Divi ya Melefit àvi ana Məwiz ni àniviyu ana tay a məbərur bu. Ku tamal təsər Divi gani nani do nəŋgu ni, Divi gani àniviyu ana tay a məbərur bu. ¹⁵ Nahkay tədəfaki təbu tagray təwi ti àna Divi ge Melefit ya àvi ana tay a məbərur gatay bu ni. Təsərkaba zlam sulumana akaba magədavana a məbərur gatay ba ; sarta nahaŋ təsəra tğra zlam sulumana, sarta nahaŋ ti ni təsəra tğudara zlam a. ¹⁶ Zlam ya ti nəzlapaki nihi ni ti aməŋgazlavu vay-vay ka fat ya ti Yezu *Krist amagrafəŋa seriya kə mis àna njəda ge Melefit a ni. Amagrafəŋa seriya kà tay a ti àki ka zlam ya ti àniviyu ana tay a məbərur bu manğahani

ni. A *Ma Məweni Sulumani ya nəhi ana kəli ni bu ni day nədəm nahkay.

Ndam Zəde təgəskabu Divi ge Melefit ya àdəfiki ana Məwiz ni do

¹⁷ Nak zal Zəde ya kazləbay ahàr gayak adaba nak zal Zəde ni ti, nak kəbu kagraj ahəmamam ? Kədəm kəsəra Melefit akaba Divi gəyaŋ ya àdəfiki ana Məwiz na ; ¹⁸ kədəm kəsəra ere ye ti Melefit awayay na ; *Divi ge Melefit ya àdəfiki ana Məwiz ni ti àdəfukia zlam a ; kəsəra medekaba zlam sulumana akaba magədavana ; ¹⁹ kədəm kipi divi a, kadafəŋa ahar kà ndam wuluf a ; kədəm nak bay masladı məlaŋ ana ndam ya ti nday a ləvəŋ bu ni ti tıpi divi lala ni ; ²⁰ kədəm kəsəra zlam a, kədəfiki zlam ana ndam ya ti təsər zlam do ni ; kədəm nak bay məsər zlam, kacahi zlam ana ndam ya ti təsər Divi ge Melefit do ni. Kagraj nahkay ti kəhi ana ahàr Divi ge Melefit ya àdəfiki ana Məwiz ni ti àdəfukaba zlam jirena dek. ²¹ Ay nak ya ti kacahi zlam ana mis ni ti, kəcahi zlam ana ahàr gayak gayakani do ni ti kamam ? Nak ya ti kəhi ana mis « Kığəm akal ba » ni ti, nak nakani kigi ni ti kamam ? ²² Nak ya ti kəhi ana mis « Kəgrum hala ba » ni ti, nak nakani kagraj ni ti kamam ? Nak ya ti kəhi ana mis « Kəgrum pəra ba » ni ti, nak nakani kəhuriyu a məlaŋ ga pəra vu ga məhəl zlam ya təbəhadı ana pəra ni akal ni ti kamam ? ²³ Nak ya ti kədəm Divi ge Melefit àbəlay ni ti kagraj ere ye ti Melefit àdəm kəgray ba e Divi gəyaŋ bu ni, kəbəkimi mimi ke Melefit nahkay ni ti kamam ? ²⁴ Adaba àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu nahkay hi : « Nday ya ti nday ndam *Zəde do ni təbu tindivi Melefit azuhva təwi gekəli ya kəgrum ni. † »

²⁵ Tamal kəgəskabá Divi ge Melefit ya àdəfiki ana Məwiz na ti, gayak ya *kəkeley kədi ga madafaki nak ge Melefit ni ti àbəlay. Ay tamal kəgəskabu Divi ge Melefit gani do ni ti, ègia akada kəkeley kədi ndo. ²⁶ Tamal mis àgəskabá Divi ge Melefit ya àdəfiki ana Məwiz na ti, ku tamal èkeley kədi ndo nəŋgu ni, kə eri ge Melefit ti ègia akada èkela kədi a. ²⁷ Tamal mis èkeley kədi ndo, mək àgəskabá Divi ge Melefit ya àdəfiki ana Məwiz na ti, maslaŋa gani nani amədəm nak ya ti kikelə kədi a, kəsəra Divi ge Melefit a mək kəgəskabu do ni ti kəgudara zlam a. ²⁸ Zal Zəde ededij ededijeni ti way ? Zal Zəde kə eri ge Melefit ti naŋ ya ti agray zlam ya ti mis tipi ni do. Mekeley kədi ededij ededijeni ti mam ? Mekeley kədi kə eri ge Melefit ti ya təkəlkia ambəl gana ni do. ²⁹ Zal Zəde ededij ededijeni ti àsərvu do ; zal Zəde kə eri ge Melefit ti maslaŋa ya ti Melefit àmbatikaba majalay ahàr a ni. Mekeley kədi ededij ededijeni day ere ye ti *Məsuf ge Melefit agri a məbərur bu ni. Ere gani nani ti Divi ge Melefit ya àdəfiki ana Məwiz ni àgray do. Maslaŋa gani nani ti mis təzləbay naŋ do ; azləbay naŋ ti Melefit.

† Izayi 52.5.

Maslaņa ya ti àgudari zlam ana Melefit do ni ti àbi

3 Tamal nahkay ti, ndam *Zude tètam mis ndahañ ni ti àna mam ? *Mekeley kùdi gatay ya tekeley ni ti asagikivu mam ana tay mam ? ² Zlam gani nday nani ti a zlam bu dek tàbèlay dal-dal. Adaba Melefit àgri sulum akaba àhi ma gayañ enji ni ti ana ndam Zude.

³ Mis ndahañ e kidiñ gatay bu tàmbrəña ma ge Melefit a ; ay ku tamal tàmbrəña nəngu ni, gatay ya ti tàgray nahkay ni ti Melefit day aməmbərəñ magray ere ye ti àdəm amagray ni azuhva nani aw ? ⁴ Aha, nahkay do simiteni ! Ku tamal mis dek tasəkad malfada nəngu ni, day-day Melefit àmbərəñ ere ye ti àdəm amagray ni do. Àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu nahkay hi :

« Ka ya ti kədəm ma ni ti, mis atəsər ma gayak ya kədəm ni ti ma ge jiri.

Ku tamal tacalki kur ka zlam magudarani nəngu ni, ekeyefiñ kà tay, atəsər kàgudar arəña ndo simiteni.

† »

⁵ Ay bi maslaņa nahañ adəm məsər Melefit nañ jiri ti àna zlam ge mis ya tagudar ni. Tamal adəm nahkay ti amədəmum mam ? Ka ya ti Melefit aməzuma bəruv a, amatrab mis ni ti, amədəmum Melefit agri cuday ana tay aw ? Ma goro hini ya nədəm nihi ni ti ma goro goroani do ; nədəm ti akada ge mis ndahañ ya təbu tədəm ni. ⁶ Nahkay Melefit agri cuday ana mis aw ? Aha ! Melefit ti nañ cudayani do simiteni. Tamal ti nañ cudayani ti, amagrafəña seriya kè mis ga duniya ti ahəmamam ?

⁷ Ay bi maslaņa nahañ adəm tamal nasəkad malfada ti, mis atəsər Melefit nañ jiri àna malfada goro ya nasəkad ni, mək atazləbay Melefit azuhva jiri gayañ ni. Tamal nahkay ti Melefit aməgəs nu àna seriya, amədəm nu bay magudar zlam ti kamam ? ⁸ Tamal pakama gani nani pakama ge jiri ti, hojo mədəmum : « Magudarum zlam, ti zlam sulumani mǎgravu. » Nu ti nədəm nahkay do simiteni, ay mis ndahañ təbu tasəkadku malfada, tədəm nu nəbu nədəm nahkay. Melefit amatrab tay àki ka ma gatay ya tàgudar ni ; amatrab tay ti ge jiri.

⁹ Nihi ti nədəm mam ? Leli ndam Zude ti mətam mis ndahañ aw ? Aha ! Nədəma : nədəm ahkado leli ndam Zude akaba mis ga jiba ndahañ ni dek ti migia evidi ga zlam magudarana. ¹⁰ Ma goro nani ti akada ma ya ti àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu ni. Ma gani nani ti nahkay hi :

« Maslaņa àbi jireni bi, ku mis bəlañ day àbi.

¹¹ Maslaņa ya ti àsəra jiri a ni àbi,

maslaņa ya ti adəbay Melefit ni day àbi.

¹² Mis dek tija, nday dek ka ahar bəlañ tàmbatia aləñ ana Melefit a ;

maslaņa ya ti agray zlam sulumani ni ku bəlañ tekefi àbi. ††

¹³ Ma gatay ya tədəm ni ti àbèlay do, ezi akada mindiviñ məzləkləjana. †

Arəd gatay àbèlay do, tagosay mis àna nañ.

Pakama gatay ya tədəm ni ti akada məwər ga gavañ. ††

¹⁴ Pakama gatay ni dek ti pakama ga cuday, tetikwesl mis àna nañ ciliñ. ††

¹⁵ Asak gatay ni azavu kaf-kaf ga moru mabazl mis.

¹⁶ Ka məlañ ya ti tóra ni dek ti tagudar zlam, təgri daliya ana mis.

¹⁷ Təsər manjəhadkabani akaba mis àna sulumani do. †††

¹⁸ Tàgrafəña aŋgwaz kè Melefit a do simiteni. ††† »

¹⁹ Məsəra Divi ge Melefit ya àbu məbəkiani a wakita ge Məwiz ni bu ni dek ti Melefit àhi ana ndam ya ti təgəskabá ma gana ni. Adəm ma gani ti, awayay adafaki ku way way do àgudara zlam a ; ŋgay tàgudar zlam ndo ni ti mis atəhi koksah. Nahkay mis dek təsəra akal Melefit aməwəl tay àna seriya. ²⁰ Maslaņa ya ti Melefit amədəm nañ jireni adaba àgəskabá Divi ge Melefit ya àbu məbəkiani a wakita ge Məwiz ni bu na dek ti àbi. Wakita ge Melefit ya Məwiz àbəkni ni ti mis təsər zlam magudarani gatay àna nañ ciliñ.

Mis tigi ndam jireni kè meleher ge Melefit ti ahəmamam ?

²¹ Ay nihi ti Melefit àdəfikia divi ana mis a ti tigi ndam jireni kè eri gayañ. Divi gani nani ti gərgəri akaba *Divi ya Məwiz àbəkni a wakita gayañ ni bu ni. Ku tamal nahkay nəngu ni, Məwiz akaba ndam ndahañ ya təhəŋgaray *pakama ge Melefit ni tədəmkibiya ma.

²² Mis tigi ndam jireni kè eri ge Melefit nahəma, adaba təbu təfəki ahər ka Yezu *Krist palam. Melefit àvi divi gani nani ana nday ya ti təfəki ahər ka Yezu Krist ni dek. Adaba Melefit ti ècirkaba mis a do : ²³ mis dek tàgudara zlam a ; nahkay nday driñ driñ akaba Melefit Bay njeđa-njeđani ni, tòru afa gani koksah. ²⁴ Ay ti Melefit àgri sulum gayañ ana tay, adəm nday ndam jireni kè eri gayañ ni ti ga sulum gayañ. Àgri ana tay nahkay ti àna təwi ga Yezu Krist ya àgray ni. Yezu Krist ti àhəŋgaya tay a zlam magudarani gatay ni ba. ²⁵ Nañ ti Melefit àsləbiyu nañ ti məmət azuhva mis. Àgray nahkay ti, ti mimiz ga Yezu ya adəgaya ni məbarafəña zlam magudarana kè mis a. Nahkay tamal məfəkia ahər ka Yezu Krist a ti, Melefit ambərfəña zlam magudarani geli ni kè leli a. Melefit àgray nahkay ti, adafaki Melefit ti nañ jireni : ahaslani ti Melefit àtrabki mis ka zlam magudarani gatay ni ndo, ²⁶ èbesia ana tay a. Ay nihi ti Melefit adafakia nañ jirena. Àgray nahkay ti, awayay agray zlam ge jiri akaba awayay ti ndam ya ti təfəki ahər ka Yezu ni tigi ndam jireni daya.

²⁷ Tamal nahkay ti zlam nahañ àbu ti miji zlabay àna nañ aw ? Aha ! Àbi. Tamal maslaņa esliki magray zlam ya ti Melefit adəm a Wakita gayañ ni bu grum ni dek ti, amal esliki miji zlabay, ay maslaņa ya ti esliki ni ti àbi simiteni. Nahkay Melefit adəfikia divi nahañ ana leli a, ay ti miji zlabay àna nañ koksah. Divi gani ya adafaki ni ti məfəki ahər ka Yezu Krist. ²⁸ Nahkay zla nahəma, məsəra Melefit adəm mis jireni kè eri gayañ ni ti azuh-

†† Limis 140.4. ††† Limis 10.7. †††† Izayi 59.7-8. †††† Limis 36.2.

† Limis 51.6. †† Limis 14.1-3 ; 53.2-4. † Limis 5.10.

va maslaṅa gani naṅ àbu afəki ahàr ka Yezu Krist. Ku tamal maslaṅa gani adəbay Divi ya ti Məwiz àbəki a wakita gayan ni bu ni dek nəngu ni, Melefit adəm maslaṅa gani nani mis jireni ti azuhva təwi gani nani do. ²⁹ Melefit ti naṅ Melefit ga ndam *Zude ciliṅ aw ? Aha ! Naṅ ti Melefit ga nday ya ti nday ndam Zude do ni daya do waw ? Iy, naṅ Melefit ga ndam ya ti nday ndam Zude do ni daya. ³⁰ Adaba Melefit ti naṅ bəlan, nahaṅ àbi. Tamal ndam Zude təfəki ahàr ka Yezu Krist ti Melefit amədəm nday ndam jireni kè eri gayan. Mis ndahaṅ ni day tamal təfəki ahàr ka Yezu Krist ti Melefit amədəm nday ndam jireni kè eri gayan daya. ³¹ Geli ya ti mədəm Melefit agray ti mis tigi ndam jireni kè eri gayan adaba təfəkia ahàr ka Yezu Krist a ni ti, awayay adəmvaba Divi ge Melefit ya adəfiki ana Məwiz ni ti zlam masakani aw ? Aha, nahkay do ! Məbu madafaki pakama ge Melefit ya adəm a wakita gani nani bu ni ti pakama ge Melefit edediṅ edediṅeni sawaṅ.

Melefit adəm Abraham ti naṅ mis jireni kè eri gayan

4 Majalumki ahàr ka Abraham bəṅ ga bəṅ geli ni. Mədəmki ti mam ? Naṅ ti mam àgrakivu a manjəhad gayan ni bu mam ? ² Tamal Melefit adəm Abraham ti naṅ mis jireni kè eri gayan azuhva àgray təwi sulumani ti, akal Abraham eji zlabay tata. Ay ti kè meleher ge Melefit ti èji zlabay koksah, ³ adaba àbu məkəiani a Wakita ge Melefit ni bu nahkay hi : « Abraham afəkia ahàr ke Melefit a, nahkay ti Melefit adəm naṅ mis jireni kè eri gayan. † » ⁴ Səruma lala : maslaṅa ya ti agray təwi ni ti təwi endif gayan. Ere ye ti təwi ni ti ga sulum do. ⁵ Ay tamal mis afəkia ahàr ke Melefit a, Melefit adəm maslaṅa gani nani ti mis jireni kè eri gayan. Ku tamal maslaṅa gani àgri təwi ana Melefit ndo nəngu ni, àsəra Melefit agray ti ndam magudar zlam tigi ndam jireni kè eri gayan ti ga sulum gayan. ⁶ Ahaslani Devit day adəmkia ma ka ndam ya ti Melefit àgray ti tigi ndam jireni kè eri gayan na ; ku tamal ndam nday nani təgri təwi ndo nəngu ni Melefit adəm nday ndam jireni kè eri gayan. Devit adəm ndam nday nani ti təbu ana məmərani. ⁷ Adəm ahkado :

« Ndam ya ti Melefit àmbərfəṅa zlam magudarani gatay na kà tay a, àwayay maməjaləṅani kà zlam gatay ya tàgudar ni va do ni ti tēmərnu.

⁸ Maslaṅa ya ti Bay Melefit àcalfəṅ kà zlam gayan ya àgudar ni do simiteni ni ti mēmərnu. †† »

⁹ Devit awayay adəm ndam ya tēmərnu ni ti ndam ya nday *təkela kədi a ni ciliṅ aw ? Aha ; ndam ya təkəley kədi ndo ni day tēmərnu. Mədəm Melefit adəm Abraham naṅ mis jireni kè eri gayan ni ti, adaba afəkia ahàr a palam do aw ? ¹⁰ Melefit adəm Abraham naṅ mis jireni kè eri gayan ni ti, ka sarta gani nani ti Abraham èkela kədi a tək, èkeley faṅ ndo waw ? Ka sarta gani nani ti èkel kədi faṅ ndo. ¹¹ Nahkay Abraham afəki ahàr ke Melefit, mək Melefit adəm naṅ zal jiri kè eri gayan nahəma, ka sarta gani nani èkeley kədi faṅ ndo.

† Mənjəkiani 15.6. †† Limis 32.1-2. ‡ Mənjay Mənjəkiani 15.6.

Àra afəkia ahàr ke Melefit a ti Melefit àhi məkəley kədi ti ga madafaki naṅ ègia mis jirena kè eri ge Melefit a. Nahkay Abraham ti naṅ bəṅ ga ndam ya ti təkəley kədi ndo, təfəkia ahàr ke Melefit a ni. Melefit adəm nday day ndam jireni kè eri gayan akada ya àhi ana Abraham ni. ¹² Abraham ti naṅ bəṅ ga ndam ya ti təkela kədi a ni daya, ay ti si ahàr adəm təkəley kədi ciliṅ do ; təfəki ahàr ke Melefit akada ga bəṅ gatay Abraham ya àgray ka ya ti èkeley kədi faṅ ndo ni daya kwa.

Melefit aməvi sulum gayan ti ana ndam ya ti təfəki ahàr ka Yezu ni

¹³ Kwa ahaslani Melefit adəm Abraham ahkay do ni bəza huđ gayan atanjəhad ka huđ dek. †† Adəm nahkay ti adaba Abraham adəba *Divi ge Melefit na palam do ; Melefit adəm nahkay ti adaba Abraham afəkia ahàr a palam. Abraham àra afəkia ahàr ke Melefit a nahkay ti Melefit adəm naṅ ti mis jireni kè eri gayan. ¹⁴ Tamal mis tadəbay Divi ge Melefit ni mək Melefit adəm nday ndam jireni kè eri gayan azuhva təwi gani nani ti, akal məkəki ahàr geli ke Melefit ni egi zlam masakani. Tamal nahkay ti, akal ge Melefit ya ti adəm aməvi zlam ana mis ga sulum ni day egi ma masakani. ¹⁵ Nahkay tamal mis təsəra Divi ge Məwiz ya Melefit àvi ana tay na, mək tàgray zlam ya ti Məwiz adəm grum ni do ni ti, Melefit azumki bəruv ka tay adaba tàwayay məkəskabu ma gani do. Adaba tamal Divi ge Melefit àləbi ti, akal magudar zlam day àbi simiteni.

¹⁶ Nahkay zlam ya ti Melefit adəm aməgri ana mis ni ti, aməgri ti ana ndam ya ti təfəki ahàr ni. Àgray nahkay ti ga sulum gayan. Awayay agri ana bəza huđ ga Abraham dek. Melefit agri zlam ya ti adəm aməgri ana mis ni ti, àgri ana nday ya ti təkəskabu Divi ge Melefit ya Məwiz àbəki a wakita gayan ni bu ni ciliṅ do. Aməgri ti ana mis ndahaṅ ya ti təfəki ahàr akada ga Abraham ya afəki ahàr ni dek daya. Adaba Abraham ti naṅ bəṅ geli dek. ¹⁷ Àbu məkəiani a Wakita ge Melefit bu, Melefit àhi ana Abraham nahkay hi : « Nàgray ti kigi bəṅ ga jiba gərgəri kay. †† » Nahkay Abraham ègia bəṅ geli kè meleher ge Melefit a, adaba afəki ahàr ti ke Melefit. Melefit ti ahəṅgaraba mis e kisim ba, zlam ya ti təbi ahaslani bi ni day agray tay àna pakama ya adəmaya ni. ¹⁸ Abraham ti àmbrəṅ məkəki ahàr ke Melefit ndo. Ku tamal ere ye ti Melefit adəm aməgri ni mis tədəm àgravu koksah nəngu ni, Abraham àmbrəṅ məkəki ahàr ke Melefit ndo. Nahkay Abraham ègia bəṅ ga jiba gərgəri a kay akada ge Melefit ya àhi ahkado : « Bəza huđ gayak atala dal-dal nahkay ††† » ni. ¹⁹ Ka ya ti Melefit àhi ma gani ana Abraham ni ti vi ga Abraham agray vi diṅ. Àsəra ègia medewel a kwete-kwete, wal gayan Sara day dəgəlani, ay àmbrəṅ məkəki ahàr ke Melefit ndo. ²⁰ Àjalay ahàr cə cə do, àsəra aməṅgət ere ye ti Melefit adəm aməvi ni ; àṅgəta njəda adaba afəkia ahàr ke Melefit a. Nahkay àzləbay Melefit.

²¹ Àsəra lala, Melefit naṅ àbu àna njəda ga məgri ere ye ti adəm aməgri ni. ²² Melefit adəm naṅ mis jireni kè

†† Mənjay Mənjəkiani 12.2-3 ; 17.4-6 ; 22.15-18. ††† Mənjəkiani 17.5. ††† Mənjəkiani 15.5.

eri gayan ni ti azuhva nani. ²³ Ma ya ti àbu mabəkiani : « Melefit àdəm naŋ mis jireni kè eri gayan † » ni ti àdəmki ka Abraham ciliŋ do, ²⁴ àdəmki ti ke leli daya. Leli mǎfəkia ahàr ke Melefit a ; naŋ ti àhəŋgaraba Bay geli Yezu e kisim ba. Mǎfəki ahàr nahkay ti, Melefit amədəm leli day ndam jireni kè eri gayan. ²⁵ Yezu ti Melefit àmbrəŋ naŋ ti mǎmət ti azuhva zlam geli ya mǎgudar ni. Melefit àhəŋgaraba naŋ e kisim ba ni ti, ti leli mǎgi ndam jireni kè eri gayan.

Leli manjəhad akaba Melefit àna sulumani

5 Nihi ti Melefit àdəm leli ndam jireni kè eri gayan ni ti adaba mǎfəkia ahàr a. Nahkay ti leli mǎbu manjəhad akaba Melefit àna sulumani azuhva zlam ga Bay geli Yezu *Krist ya àgray ni. ² Bay ya ti àvi divi ana leli ti mǎŋgət *sulum ge Melefit ni ti Yezu Krist. Leli mǎfəkia ahàr a, nahkay mǎki nihi ti ka sulum gani nani. Mǎmərnu adaba mǎsəra Melefit amagray ti mǎnjəhad akaba naŋ a mǎlaŋ masladani gayan ni bu. ³ Mǎmərnu ti azuhva nani ciliŋ do, ku leli a daliya bu day mǎmərnu. Adaba mǎsəra ka ya ti mǎbu macakay daliya ni ti macahay mebesey zlam. ⁴ Ka ya ti mebesey zlam ni ti mǎŋgət njəda, mǎmbrəŋ mǎfəki ahàr ka Yezu do. Ka ya ti mǎŋgəta njəda nana ni ti mǎsəra Melefit aməgri ere ye ti àdəm aməgri ana leli ni ana leli edediŋ. ⁵ Leli mǎsər nahkay ti masakani do, adaba mǎsəra Melefit awayay leli dal-dal. Mǎsər ti àna njəda ga *Məsuf Njəlatani, adaba Melefit àvia Məsuf gani nana ana leli a, àniviyu ana leli.

⁶ Ahaslani ti njəda àfəŋ kè leli ga mǎmbrəŋ magudar zlam bi. Ay Krist àməta a kəla ga ndam magudar zlam va. Àmət ti ka fat ya ti Melefit àdaba ni. ⁷ Ku tamal mis naŋ jireni nəŋgu ni, mis nahaŋ agəskabu ti mǎmət a kəla gayan vu ti zləzlada. Tamal mis sulumani ti, bi maslaŋa agəskabu ti mǎmət a kəla gayan vu. ⁸ Ay ti Melefit awayay leli dal-dal. Ere ye ti adafaki awayay leli dal-dal ni ti nihi : ka sarta gani nani leli mǎbu magudar zlam kekilerə, ay àslərbiyu Krist ti mǎmət a kəla geli vu. ⁹ Krist àra àməta a kəla geli va, mimiz gayan àra àdəgaya nahkay nahəma, Melefit àdəm leli ndam jireni kè eri gayan. Ègia nahkay ti mǎsəra ka fat ya ti Melefit amagrafəŋa seriya kè mis a ni ti Krist amahəŋgay leli ti Melefit àzumki bəruv ke leli ba. ¹⁰ Ahaslani ti leli ndam ezir ge Melefit. Ay nihi ti Wur gayan àməta, nahkay àŋgalabakabá leli akaba Melefit a. Ègia nahkay ti mǎsəra lala Melefit amahəŋgay leli ga kaŋgay-kaŋgayani adaba Wur gayan ni àŋgaba e kisim ba, naŋ àbu àna sifa. ¹¹ Ay nahkay ciliŋ do ; mǎmərnu àna ere ye ti Melefit àgri ana leli ni. Ere ye ti àgray ni ti azuhva Bay geli Yezu Krist. Àŋgalabakabu leli akaba Melefit ni ti naŋ.

Ata Adam nday ata Krist

¹² Ere ye ti nawayay nǎdəm ni ti nihi : mis bəlaŋ ànjəki ka magudar zlam, mək magudar zlam gayan ni àzəkibiya kisim ke mis a dek. Nahkay mis ni dek tǎmət, adaba nday dek tàgudara zlam a. ¹³ Wudaka Melefit

àdəfiki *Divi gayan ana Məwiz nahəma, zlam magudarani àbu a duniya bu àndava. Ay ka sarta gani nani ti Melefit àcalki mis ka zlam magudarani gatay ni ndo, adaba àdəfiki Divi gayan ni ana Məwiz faŋ ndo. ¹⁴ Ay ti kwa ka sarta ga Adam àbivaya ana Məwiz a ti kisim àbu zlam gayan. Ku tamal mis tàgudari zlam ana Melefit akada ga Adam ni ndo nəŋgu ni, tǎbu tǎmət. Adam ti akada maslaŋa ya ti amara ni. ¹⁵ Ay ti tǎwi gatay ni gərgəri. Zlam magudarani ga Adam ni ti gərgəri akaba zlam ya ti Melefit avi ana mis ga sulum ni. Iy, edediŋ mis bəlaŋ àgudar zlam, mək magudar zlam gayan ni àzəkibiya kisim ke mis a dek.

Ay *sulum ge Melefit ya agri ana mis ni ti nahkay do, àtam tǎwi ga Adam ni àna njəda dal-dal. Adaba mǎsəra Melefit amahəŋgay mis dal-dal ga sulum azuhva tǎwi ge mis bəlaŋ. Maslaŋa nani ti Yezu *Krist.

¹⁶ Nahkay sulum ya ti Melefit agri ana mis ni ti gərgəri akaba zlam magudarani ya mis bəlaŋ àgudar ni. Zlam magudarani ya mis bəlaŋ àgudar ni ti Melefit àwəlkia mis àna naŋ ka seriya. Ay sulum ge Melefit ya agri ana mis ni ti nahkay do. Mis ni tàgudara zlam a dal-dal, ay ku tamal nahkay nəŋgu ni Melefit àgria sulum ana tay a. Sulum gayan ya àgri ana tay ni ti, agray ti tǎgi mis jireni kè eri gayan. ¹⁷ Iy, edediŋ mis bəlaŋ àgudar zlam, mək zlam magudarani ge mis bəlaŋani ni àzəkibiya kisim ke mis a dek. Ay maslaŋa nahaŋ bəlaŋ àgra tǎwi nahaŋ a, tǎwi gayan ni àtama nahaŋ na àna njəda dal-dal ; maslaŋa gani nani bəlaŋani ni ti Yezu Krist. Melefit agri sulum ana mis ti azuhva naŋ. Àna sulum gani nani ti mis etigi jireni kè eri gayan. Nahkay ti nday ya ti tǎgia mis jirena kè eri gayan a ni atəŋgət *sifa ya àndav dáy-dáy do ni, ti tǎnjəhadkabu akaba naŋ a bay gayan bu.

¹⁸ Nahkay zla nahəma, mǎsəra mis bəlaŋ àgudar zlam, mək zlam magudarani gayan ni àzəkibiya kisim ke mis a dek, adaba Melefit àwəla tay àna seriya. Nahkay day mis nahaŋ bəlaŋ àgray zlam sulumani, àmbaya mis a dek a seriya ba, àvia sifa ya àndav dáy-dáy do na ana tay a. ¹⁹ Mǎsəra mis bəlaŋ àgəsiki ma ana Melefit ndo, àgudar zlam ; nahkay ti mis kay tǎgi ndam magudar zlam. Nahkay day mis bəlaŋ àgray zlam sulumani, àgəsikia ma ana Melefit a ; azuhva zlam gayan ya àgray ni ti Melefit àdəm mis kay etigi ndam jireni.

²⁰ Melefit èferkivu Divi gayan, àdəfiki ana Məwiz ni ti, ti mis tǎsərki nday tǎbu tagudar zlam kay. Ay ka ya ti mis tagudar zlam gərgəri kay ni ti Melefit day agri sulum gayan ana tay kay, àtam zlam gatay ya tàgudar ni àna njəda ferek-ferek. ²¹ Mǎsəra tamal mis agudar zlam ti amət, adaba magudar zlam gayan ni naŋ àbu àna njəda ga makad naŋ. Nahkay day sulum ge Melefit ya agri ana mis ni ti naŋ àbu àna njəda ga mahəŋgay mis : azuhva sulum gani nani ti mis ni tǎgi jireni kè eri ge Melefit, nahkay Melefit avi sifa ya àndav dáy-dáy do ni ana tay azuhva tǎwi ga Bay geli Yezu Krist ya àgray ni.

† Mənjəkiani 15.5.

Leli mambu ana sifa azuhva Yezu Krist

6 Tamal nahkay ti, mædæm nihi ti mam ? Mædæm magudarumkivu zlam kælavað, ti Melefit mægri sulum gayan ana leli àkivu aw ? ² Aha, mægum nahkay ba. Mæsæra ahaslani ti leli ndam magudar zlam, ay nihi ti kala mæmæta, leli evidi ga zlam magudarani va do. Tamal leli evidi ga zlam magudarani va do ni ti, kekileŋa mawayay magudar zlam ti kamam ? ³ Ka ya ti *tåbaray leli dek ana *slimi ga Yezu *Krist ni ti, ŋgay miŋgia akada mis bælaŋ akaba naŋ a, kala leli dek mæmæta akaba naŋ a ti kæsærum do aw ? ⁴ Ka ya ti tåbaray leli ana slimi ge Krist ni ti kala mæmæta ka ahar bælaŋ akaba naŋ a, tilia leli ka ahar bælaŋ akaba naŋ a daya. Ay Bæŋ geli Melefit ti njeða æfæŋ dal-dal, àhæŋgaraba Yezu Krist e kisim ba ana njeða gani nana ; nahkay awayay ti leli day manjæhad geli mæmbatvu, miŋgi mis mæweni.

⁵ Leli miŋgia akada mis bælaŋ akaba Yezu Krist a, nahkay kala leli mæmæta akaba naŋ a. Tamal nahkay ti leli day amaŋgaba e kisim ba akada gayan ya ti aŋgaba e kisim ba ni. ⁶ Mæsæra ka ya ti *tædarfæŋ Yezu kætædal ni ti, kala tædarfæŋiya manjæhad geli magædavanani ya ahaslani na daya. Nahkay ti manjæhad geli nani ti àbi va bi, kala àmæta. Ègia nahkay ti leli evidi ga zlam magudarani va do. ⁷ Adaba maslaŋa ya ti àmæta àndava ni ti tiŋliki macalki naŋ ka zlam magudarani va do. ⁸ Leli miŋgia akada mis bælaŋ akaba Krist a. Nahkay ka ya ti tækad naŋ ni ti leli day kala mæmæta. Tamal nahkay ti mæsæra leli amaŋgaba e kisim ba, amanjæhad akaba naŋ daya. ⁹ Mæsæra Krist aŋgaba e kisim ba. Aŋgaba ti amæmæt day-day va do. Kisim èsliki mægri araŋa va do. ¹⁰ Gayan ya ti àmæt ni ti, àmæt ti sak bælaŋ huya àndava, ga mæhælfæŋa zlam magudarani geli ni kè leli a. Nihi ti aŋgaba e kisim ba, naŋ àbu ana sifa. Naŋ àbu ana sifa ti ga mazlæbay Melefit. ¹¹ Nahkay ahar àdæm kæsærum lekælum day kala akada kæmætuma, nahkay ti lekælum evidi ga zlam magudarani va do. Ahar àdæm kæsærum lekælum kæbum ana sifa ti ga mazlæbay Melefit, adaba kiŋuma akada mis bælaŋ akaba Yezu Krist a.

¹² Ègia nahkay ti kiŋum evidi ga zlam magudarani va ba. Kægum zlam magædavanani ya ti kawayum ahaslani ni va ba. Zlam nday nani ti mis tægri ana vu gatay, ay vu ge mis ti amanjæhad ga kaŋgay-kaŋgayani do.

¹³ Kævumi vu gekæli ana zlam magudarani ge miŋgi evidi gani ba. Vumi vu gekæli dek ana Melefit sawaŋ. Lekælum ti akada ge mis ya ti tæmæta mæk tæŋgaba e kisim ba ni. Nahkay ti vumi vu gekæli dek ana Melefit ti kiŋum evidi gayan, kægum jiri akada gayan ya awayay ni. ¹⁴ Nahkay ti ekigum evidi ga zlam magudarani va do, adaba kæbumi kædæbum *Divi ge Melefit ya àdæfiki ana Mæwiz ni va bi ; kæbum kædæbum ti divi ge Melefit ya àvi ana kæli ga sulum gayan ni.

Leli ti evidi ga way ?

¹⁵ Tamal nahkay ti mædæm nihi ti mam ? Leli ti mæbi mædæbum *Divi ge Melefit ya àdæfiki ana Mæwiz ni va bi, mæbu mædæbum ti divi ge Melefit ya àvi ana leli ga sulum gayan ni. Ay ègia nahkay ti magudarumkivu zlam kælavað aw ? Aha, mægadarum zlam ba ! ¹⁶ Tamal ti kævumia ahar gekæli ana maslaŋa, kæbum kægæsumiki ma gayan ni ti, kiŋuma evidi gayan a ti kæsærum do aw ? Tamal kiŋuma evidi ga zlam magudarana ti akæmætum. Ay tamal kægæsumikia pakama ana Melefit a, kiŋuma evidi gayan a ti, amædæm lekælum ndam jireni kè eri gayan. ¹⁷ Ahaslani ti lekælum evidi ga zlam magudarani, ay nihi ti kæmbatmkaba majalay ahar gekæli a, kægæsumikia pakama ana Melefit ana mæbæruv bælaŋ a. Kægæsumkabá ma ge jiri ya ti tæcahi ana kæli na. Mægumi sæsi ana Melefit azuhva nani !

¹⁸ Melefit àhæŋgafæŋa kæli kætælam magudarana, kiŋuma evidi gayan a. Nahkay ti kiŋuma ndam jirena.

¹⁹ Næhi ma ana kæli nahkay, nazay mazavu ge evidi ti, ti kicæm ere ye ti næhi ana kæli ni, adaba kicæm zlam weceweci do. Ahaslani ti kævumia ahar gekæli ana magudar zlam ge miŋgi evidi gana, kælavað kæbum kagudarmi zlam ana Melefit àkivu. Ay nihi ti vumi ahar gekæli ana Melefit, kiŋum evidi gayan ti kægum jiri. Nahkay ti akanjæhadum njeleta.

²⁰ Ka ya ti lekælum evidi ga zlam magudarani ni ti, kæjalumki ahar ka magray jiri do simiteni, adaba lekælum evidi gani do. ²¹ Ka ya ti kæbum kagudarum zlam nday nani ti kægætum mam ana naŋ mam ? Nihi ti kæmænjumlæŋ kætælam gani nday nani zlam ge mimili : tiŋiŋ kæli, kæmætum ana naŋ. ²² Ay nihi ti Melefit àhæŋgafæŋa kæli kætælam magudarana, kiŋuma evidi gayan a. Nahkay ere ye ti kægætum ana naŋ ni ti nihi : kiŋuma njeletana, nahkay ti Melefit amævi sifa ya àndav day-day do ni ana kæli. ²³ Tamal mis agudar zlam ti amæŋgæt zlam ka duwa gani ; ere ya amæŋgæt ni ti kisim. Amæmæt azuhva zlam magudarani gayan ni. Ay zlam ya ti Melefit avi ana mis ni ti avi ana tay ga sulum : avi ana tay ti *sifa ya àndav day-day do ni ; avi ti ana nday ya ti tiŋia akada mis bælaŋ akaba Bay geli Yezu *Krist a ni.

Tæfæki ŋgasa ke leli ga magray zlam ya ti Mæwiz àdæm grum ni va do

7 Bæza ga mmawa, næhiki ma ana kæli àki ke *Divi ge Melefit ya Mæwiz àbæki a wakita gayan bu ni. ŋgay Mæwiz àfæki ŋgasa ke mis ka ya ti maslaŋa nani naŋ àbu ana sifa ni cilin ti kæsæruma do waw ? ² Nædæm nahæma, ka ya ti zal ga wal naŋ àbu ana sifa àmæt ndo ni ti Mæwiz a wakita gayan ni bu àvi divi ana wal ni ge medeveni do. Ay tamal zal ni àmæta ti Mæwiz àcafaŋa wal gayan na ga maday zal nahaŋ a do. ³ Nahkay mæsæra, tamal zal ni àmæt ndo, wal ni àda zal nahaŋ a ti wal ni àgra hala. Ay tamal zal ni àmæta day ti Mæwiz àdæm wal ni esliki maslækana : tamal àza zal nahaŋ a ti àgray mesæwehvu ndo. ⁴ Bæza ga mmawa, lekælum

day nahkay. Kiguma akaba Yezu *Krist a akada mis bəlanj ; nahkay ka ya ti Krist amət ni ti kala lekələm day kəmətuma akaba nañ a. Kəmətuma nahkay ti Məwiz àna Divi ya àbu məbəkiani a wakita gayan ni bu ni àfəki ngasa ke kəli va do : kiguma ndam ga maslaña nahñ a. Maslaña gani nani ti àngaba e kisim ba, nañ Krist. Kiguma ndam gayan a nahkay ti akəgrumi təwi sulumani ana Melefit. ⁵ Ka ya ti məkəskabu Yezu fañ ndo ni ti leli məbu magray ere ye ti məbəruf geli awayay ni. Zlam gani nani ti Məwiz àna Divi ya àbu məbəkiani a wakita gayan ni bu ni àcafəña mis ga magrana, ay ka ya ti məsəra zlam nday nani zlam magudarani nahəma, məwayay magray zlam nday nani sawan ; nahkay Divi ya àbu məbəkiani a wakita ge Məwiz ni bu ni əzligiyu leli a magudar zlam vu. Zlam gani nani ya məgray ni ti agudar leli, azoru leli e kisim vu. ⁶ Ka sarta gani nani ti ahər àdəm mēdəbum Divi ge Melefit ya Məwiz àbəkni ni, migia akada evidi gana. Ay nihi ti Melefit àhəngə leli a, leli evidi gani va do, adaba leli akada məmətani, Məwiz àna Divi nani àfəki ngasa ke leli va do. Nahkay ti leli məgray təwi àna Divi ge Melefit ya àdəfiki ana Məwiz ahaslani ni va do ; magray təwi ge Melefit ti akada ga Məsuf gayan ya awayay ni.

Divi ge Melefit ya Məwiz àbəkni ni ti təwi gani mam ?

⁷ Nahkay ti, leli mədəm mam ? *Divi ge Melefit ya təbu məbəkiani a wakita ge Məwiz ni bu ni ti zlam magudarani aw ? Aha ! Zlam magudarani do. Ay tamal Divi gani tələbi ti, akal nəsər zlam magudarani do. Àbu məbəkiani e Divi gani bu nahkay hi : « Zlam ge mis əgək eri ba. † » Ay tamal təbəkni nahkay ndo ni ti, ngay zlam ge mis egi eri ti akal nəsər do. ⁸ Ay àbu məbəkiani a wakita ge Məwiz ni bu nahkay hi : « Zlam ge mis əgək eri ba. » Tədəm nahkay ti nəngəta evidi ga magudar zlam àna nañ a, nahkay nigia evidi ga zlam magudarana ; zlam ge mis gərgəri kay əgəa eri a. Ay tamal Divi nani àləbi ti akal nəgudar zlam ndo daya. ⁹ Ahaslani ka ya ti nəsər Divi ya Məwiz àbəkni ni fañ ndo ni ti nu nəbu àna sifa zlam goro. Ay ka ya ti nəsəra Divi gana ni ti nənjəkni ka magudar zlam həya, nigia evidi gani. ¹⁰ Nahkay nigia akada məmətani kə eri ge Melefit a ; Divi ya àbu məbəkiani a wakita ge Məwiz ni bu ni ti, Melefit awayay ti nəngət sifa àna nañ, ay ti nəngət kisim àna nañ sawan. ¹¹ Nahkay nərə nəsəra Divi ya Məwiz àbəkni na ti nənjəkni ka magudar zlam, nigia evidi gana, nəgosa ahər goro a. Əgia akada nəkada ahər goro àna Divi gani nana.

¹² Nahkay ti pakama ge Melefit ya Məwiz àbəkni ni ti zlam *njəlatani, Divi ya a hud gani bu ni day njəlata, sulumani, divi ge jiri. ¹³ Əgia nahkay ti zlam sulumani ni agray ti nu məmətani kə eri ge Melefit aw ? Aha ! Nahkay do. Nu məmətani kə eri ge Melefit ti azuhva zlam magudarani. Nəza zlam sulumani na, nəgudara zlam àna nañ a ; nigia evidi gana, nahkay nəməta àna nañ a. Zlam gani àgravu ti mis təsər zlam magudarani ti zlam magudarani ededij, adaba nəzay Divi ge Mele-

fit mək nəgudar zlam ya Melefit àdəm e Divi gayan ni bu təgudar ba ni : nahkay magudar zlam gani àbəlay do simiteni.

Mis ti əgia evidi ga zlam magudarana

¹⁴ Məsəra *Divi ge Melefit ni ti Məwiz àbəkni àna njəda ga *Məsuf ge Melefit. Ay nu ti mis hihiriken, njəda əfu bi : nahkay nigia evidi ga zlam magudarana. ¹⁵ Ere ye ti nagray ni ti nəsər do. Ere ye ti nawayay magrani ni ti nəgray do. Ay nagray ti ere ye ti nəwayay do simiteni ni sawan. ¹⁶ Ay tamal nagray ere ye ti nəwayay do ni ti, nəsəra Divi ge Melefit ni zlam sulumani, nəgəskabá. ¹⁷ Nahkay nagudar zlam ti àna majalay ahər goro do. Nagudar zlam ti adaba nigia evidi ga zlam magudarana, nisliki makadfərvana do. ¹⁸ Nəsəra àna vu goro gedebeni ni ti nisliki magray zlam sulumani koksah. Nahkay nisliki mawayay magray zlam sulumani tata, ay ti nisliki magrani koksah. ¹⁹ Zlam sulumani ya nawayay nagray ni ti nəgray do. Ere ye ti nagray ni ti zlam magədavani ya ti nəwayay do ni sawan. ²⁰ Ere ye ti nagray ni ti ere ye ti nəwayay do ni. Tamal nahkay ti nəsəra nagudar zlam ti àna majalay ahər goro do. Nagudar zlam ti adaba vu goro gedebeni, nigia evidi ga zlam magudarana palam.

²¹ Nəsəra ere ye ti agravu ni nahkay hi : nawayay nagray zlam sulumani, ay ere ye ti nisliki magrani ni ti zlam magədavani cilij. ²² A majalay ahər goro bu ni ti Divi ge Melefit ya Məwiz àbəkni ni ti zlam sulumani, àbəlafu. ²³ Ay nəsəra vu goro gedebeni ; àrakaboru akaba majalay ahər goro sulumani ni do. Nahkay ti nisliki magray ere ye ti nədəm sulumani, àbəlafu ni koksah. Vu goro ni gedebeni nahkay ti nigia evidi ga zlam magudarana. ²⁴ Nasay cicihi timey ! Ere ye ti vu goro gedebeni ni awayay ni ti amazoru nu e kisim vu timey. Way esliki mahəngay nu way ? ²⁵ Ahəngay nu ti Melefit. Ahəngay nu ti àna təwi ga Bay geli Yezu *Krist ! Nəgri səsi dal-dal !

Nahkay nu ti, a majalay ahər goro bu ni ti Divi ge Melefit ya Məwiz àbəkni ni zlam sulumani, nəgəskabá. Ay àna vu goro gedebeni ni ti nagudar zlam cilij, nigia evidi gana.

Melefit avi sifa ana leli àna Məsuf gayan

8 Nahkay zla nahəma, ndam ya ti nday akaba Yezu *Krist akada mis bəlanj ni ti Melefit aməgəs tay àna seriya day-day va do simiteni. ² *Məsuf ge Melefit ti nañ njəda-njədani, avu sifa adaba nu akaba Yezu Krist akada mis bəlanj. Azuhva njəda ga Məsuf nani ti nu evidi ga zlam magudarani va do, anəmət va do daya. ³ *Divi ge Melefit ya Məwiz àbəkni a wakita gayan ni bu ni àbi àna njəda ga magray zlam gani nani bi, adaba vu ge mis ti gedebeni àsabəy, nahkay misliki magray zlam ya ti Məwiz àdəm grum ni do. Ay Melefit əslərbəiyu Wur gayan gayanani azuhva zlam magudarani geli : leli mis hihiriken ti gedebeni, magudar zlam, ay vu ga Wur ni gedebeni akada ge mis ni, nahkay Melefit əwəl nañ àna seriya a kəla ge mis vu

† Mahərana 20.17 ; Mimbiki 5.21.

azuhva zlam magudarani gatay ni. ⁴ Melefit àgray nahkay ti, awayay ti mîgi ndam jireni kè eri gayaŋ, ere ya magudar ni mëlèbi simiteni, akada ya àdèm e Divi gayaŋ ya Mèwiz àbèki ni bu ni. Ay mîgi nahkay ti àna vu geli gedebeni ni do ; mîgi ti àna njèda ga *Məsuf Njəlatani. ⁵ Ndam ya ti tagray zlam ya ti vu gatay gedebeni awayay ni ti təjalaki ahàr ka zlam ya ti məbəruf gatay awayay ni. Ay ndam ya ti tagray zlam ga Məsuf Njəlatani ya awayay ni ti təjalaki ahàr ka zlam ya ti Məsuf awayay ni. ⁶ Tamal mis ajalaki ahàr ka zlam ya ti məbəruf gayaŋ awayay ni ti aməmət. Ay tamal mis ajalaki ahàr ka zlam ya ti Məsuf Njəlatani awayay ni ti Melefit aməvi *sifa ya àndav day-day do ni, amagraŋ ti araŋa àhəli ahàr va do daya. ⁷ Ndam ya ti təjalaki ahàr ka zlam ya ti məbəruf gatay awayay ni ti nday ndam ezir ge Melefit, adaba təgəskabu Divi ge Melefit do. Ku tədəm təgəskabu nəŋgu ni tislîki məgəskabani do simiteni. ⁸ Ndam ya ti tagray ere ye ti məbəruf gatay awayay ni ti tislîki magray zlam ya ti Melefit awayay ni do simiteni.

⁹ Ay lekələm ti kəgrum nahkay do : kəgrum ere ye ti məbəruf gekəli awayay ni do. Kəgrum ti ere ye ti Məsuf Njəlatani awayay ni sawaŋ. Kəgrum nahkay ti adaba Məsuf ge Melefit àniviyu ana kəli. Maslaŋa ya ti Məsuf ge Krist àniviyu bi ni ti naŋ mis ge Krist do. ¹⁰ Ku tamal vu gekəli gedebeni ni aməmət adaba zlam magudarani nəŋgu ni, tamal Krist naŋ àbu akaba kəli ti Məsuf gayaŋ ya àniviyu ana kəli ni aməvi sifa ana kəli. Aməvi ana kəli ti adaba kīgəma ndam jireni kè eri ge Melefit a. ¹¹ Ka ya ti Yezu Krist àmət ni ti Bay Melefit àhəŋgaraba naŋ e kisim ba. Nahkay tamal Məsuf gayaŋ àniviyu ana kəli ededîŋ ti, məsəra amahəŋgaraba kəli e kisim ba bilegena. Amahəŋgaraba kəli e kisim ba ti àna njèda ga Məsuf gayaŋ ya ti àniviyu ana kəli ni.

¹² Nahkay zla nahəma, bəza ga mmawa, ahàr àdəm məgrum ere ye ti Melefit awayay ni, məgrum ere ye ti məbəruf geli awayay ni ba. ¹³ Adaba tamal kəgrum ere ye ti məbəruf gekəli awayay ni ti akəmətum ededîŋ ededîŋeni. Ay tamal àna njèda ga Məsuf ge Melefit kəmbrənuma zlam ya ti məbəruf gekəli awayay na ferera ti sifa gekəli amandav day-day do. ¹⁴ Ndam ya ti təbu tadəbay divi ga Məsuf ge Melefit ya adəfiki ana tay ni ti nday dek bəza ge Melefit. ¹⁵ Melefit àvia Məsuf gayaŋ ana kəli a àndava. Məsuf gani nani ti, àgray ti aŋgwaz àwər kəli va do, adaba lekələm evidi va do. Məsuf gani nani ti agray ti kīgəm bəza ge Melefit. Àna Məsuf gani nani ti mazalay Melefit : « Baba, nak Bəŋ geli. » ¹⁶ Àna njèda ga Məsuf gani nani ti leli məsəra a majalay ahàr geli ba, leli bəza ge Melefit ededîŋ ededîŋeni. ¹⁷ Tamal leli bəza ge Melefit ti məsəra Melefit aməgri zlam sulumani ya ti àdəm aməgri ana bəza gayaŋ ni ana leli. Aməgri ana Krist, nahkay aməgri ana leli daya. Aməgri ana leli ti adaba leli məbu macakakabu daliya akaba Krist. Krist àcaka daliya ti ègia gədakana : nahkay Melefit awayay ti leli day mîgi gədakani akada ge Krist ya àcakay daliya, ègi gədakani ni.

Bəza ge Melefit etigi gədakani akada ge Krist ni

¹⁸ Nəsəra daliya geli ya ti macakay nihi ni ti èsli araŋa do, adaba Melefit amədəfiki zlam sulumani ana leli. Zlam sulumani nani ti àtam zlam sulumani ndahaŋ ni dek, nahkay amajalaki ahàr ka daliya hini day-day va do. ¹⁹ Zlam ya ti Melefit àgraya ni dek təbu tahətay, tawayay dal-dal ti Melefit mənəgzli bəza gayaŋ ana tay, ti tîpi. ²⁰ Melefit àgray ti zlam ya àgraya ni dek tîgi zlam masakani hayaŋ. Zlam nday nani tîgi nahkay ti àna ahàr gatay gatayani do. Melefit àgray nahkay ti, àsəra aməmbrəŋ zlam ya ti àgraya ni nahkay do. ²¹ Nihi ti zlam ya ti Melefit àgraya ni dek si tizi kwa. Ay a vad nahaŋ Melefit amagraŋ ti tizi va do. Ka fat gani nani ti zlam nday nani dek etigi zlam gədakani akada ga bəza ge Melefit etigi gədakani ni. ²² Məsəra ku kani zlam ya ti Melefit àgraya tay a ni dek təbu tahətay, tinjidey, təcakay daliya akada ga wal ya ti awayay ewi wur ni. ²³ Tinjidey ti zlam ndahaŋ ya ti Melefit àgraya tay a ni ciliŋ do, leli day məbu minjidey. Melefit àvia Məsuf gayaŋ ana leli a, nahkay məsəra naŋ amədəm leli bəza gayaŋ. Minjidey ti adaba məbu mahətay vad gani nani. Ka fat gani nani ti Melefit aməvi njèda ana vu geli gedebeni ni. ²⁴ Melefit àhəŋga leli a, ay nihi ti mîpi faŋ do. Nahkay məbu mahətay vad gani nani. Tamal mîpia ere ye ti mahətay na ti mahətay va do. Maslaŋa ya ti èpia zlam a mək ahətay keti ni ti way ? ²⁵ Ègia mîpi ere ye ti mahətay ni faŋ ndo ni ti mebesey, mahətay.

²⁶ Nahkay *Məsuf ge Melefit day ajənaki leli, adaba njèda geli àbi. Mahəŋgalay Melefit ahəmamam ti məsər do. Ay Məsuf ge Melefit ahəŋgali Melefit ana leli a kəla geli vu. Ahəŋgalay Melefit àna njidey ; pakama gayaŋ ya adəmaya ni ti mis hihirikenî èsliki mədəmani do. ²⁷ Ay Melefit ti àsəra ere ye ti àniviyu ana leli a məbəruf bu na, àsəra ere ye ti Məsuf gayaŋ àdəm na daya. Adaba Məsuf ni ahəŋgali Melefit ana ndam gayaŋ akada ge Melefit ya ti awayay ni.

²⁸ Məsəra Melefit ti aslamalikabu zlam dek ana ndam gayaŋ ya tawayay naŋ ni ga məgri zlam sulumani ana tay. Nday gani ti àzalay tay akada gayaŋ ya àwayay ni. ²⁹ Nahkay ndam ya ti Melefit adaba tay ahaslana ni ti àdəm amagraŋ ti tîgi akada ga Wur gayaŋ ni. Adaba awayay ti Wur gayaŋ ni mîgi gədakani ge mis ndahaŋ dal-dalani ya ti tîgia bəza ga məŋana ni. ³⁰ Ndam ya ti àdəmki ma ka tay nahkay ni ti àzala tay a daya. Ndam ya ti àzala tay a ni ti àdəm nday ndam jireni kè eri gayaŋ. Nday ya ti àdəm nday ndam jireni ni ti àdəm atəhuriyu a məlaŋ gayaŋ masladani vu daya.

Melefit awayay leli ga kaŋgay-kaŋgayani

³¹ Ègia nahkay ti leli mədəm nihi ti mam ? Tamal Melefit naŋ àbu akaba leli ti, way esliki ke leli way ? ³² Melefit àhəŋgay wur ga huđ gayaŋ ndo, àslərbiyu naŋ ti tâkad naŋ a kəla geli vu dek. Àgra nahkay ti aməgrikivu zlam dek ana leli ga sulum do waw ? ³³ Melefit adaba leli a nahkay ti way esliki macalki leli ka zlam magudarani way ? Bay ya ti àdəm leli ndam jireni ni ti

Melefit. ³⁴ Ègia nahkay ti way esliki mægəs leli àna seriya way ? Yezu *Krist ti àmæt azuhva leli. Ay ti àmæt ciliñ do, àngaba e kisim ba daya, nañ àbiyu man-jəhadani kà ahar ga daf ge Melefit ka məlanə ga gədakani, ahəngali Melefit ana leli. ³⁵ Krist ti awayay leli dal-dal. Nahkay ti way esliki macafəña nañ ga mawayay leli a way ? Ku tamal macakay daliya, aŋgwaz awər leli dal-dal, mis təgri daliya ana leli adaba leli ndam ge Krist, zlam məzumani àfəñ kè leli bi, leli àna mahayma, zlam zləzladani àca leli a, ahkay do ni takad leli nəŋgu ni Krist ambrəñ mawayay leli aw ? ³⁶ Zlam nday nani dek ti akada ma ya ti àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu nahkay hi ni :

« Bay Melefit, kəlavaf tawayay mabazl leli azuhva nak ;

tamənjələñ ana leli akada ga zlam ga gənaŋ ya ti tabazl tay ni. [†] »

³⁷ Ay ku tamal nahkay nəŋgu ni, mēyefiña kà tay àna njəda ge Krist, nañ ya ti awayay leli na ; leli məbu àna məmərani dal-dal. ³⁸ Nəsəra edefiñ edefiñena, ere ye ti àcafəña Melefit ga mawayay leli a ti àbi : ku kisim, ku sifa, ku *məslər ge Melefit, ku gədakani weley weley do dek, ku zlam ya təbu nihi ni, ku zlam ya təbiyu kama mba ni, ku gədakani ya təgur məlanə ya agavəla ni, ³⁹ ku zlam njəda-njədani ya ti təbiyu agavəla driñ ni, ku zlam njəda-njədani ya ti təbiyu driñ a hađ bu ni, ku mam mam do ya ti Melefit agraya ni àcafəña Melefit ga mawayay leli a do. Məsəra Melefit awayay leli ti àna təwi ga Bay geli Yezu Krist ya ti ađri ana leli ni.

Ndam Izireyel

9 Nu mis ge *Krist, nəsəkaf malfada do. Ma goro ya nawayay nədəm ni ti ma ge jiri : nəsəra a məbərux goro ba, *Məsuf Njəlatani day àsəra ma goro ya nawayay nədəm ni ti ma ge jiri. ² Ma gani nani ti nihi : nəbu nəjalay ahər dal-dal, bərux day awər nu kəlavaf, ³ adaba nawayay ndam jiba goro dal-dal ; nday ti bəza ga mmawa, adaba bəñ ga bəñ geli bəlanəni akaba tay. Tamal ti Melefit etikwesl nu, edekaba nu ata Krist a ti nday təŋgət sifa ti, akal nawayay tamal agravu tata ni. ⁴ Nday ti bəza huđ ge Izireyel. Melefit adaba tay a ti tiği bəza gəlanə. Melefit adəfiki ana tay nañ ti nañ gədakani. Melefit *əwəlkabu ma gəlanə akaba tay, adəfiki *Divi gəlanə ana tay. Adəfiki ana tay ahəmamam tahəngalay nañ ni akaba àhi ana tay ahkado : « Aməvi zlam sulumani ana kəli. » ⁵ Nday ti bəza huđ ga Abraham. Ka ya ti tiwi Krist ni ti tiwi nañ a jiba gatay bu. Krist ti nañ gədakani àtam zlam dek, nañ Melefit, məzləbum nañ ga kaŋgay-kaŋgayani. Aya nahkay.

⁶ Ngay zlam ya ti Melefit adəm amagraŋ ni ađravu do ni ti nədəm ndo. Adaba bəza huđ ge Izireyel dek ti nday ndam *Izireyel ya ti Melefit adaba ni do. ⁷ Bəza huđ ga Abraham dek ti bəza ge Melefit ya adaba tay a ni do. Adaba àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit ni bu, Melefit àhi ana Abraham : « Akəŋgət bəza huđ gayak ti àna Izak. ^{††} » ⁸ Melefit adəm nahkay ti adaba bəza ya ti-

[†] Limis 44.23. ^{††} Mənjəkiani 21.12.

wi tay dek ti bəza ge Melefit do. Bəza ge Melefit ti nday ya ti Melefit adəm etigi bəza gəlanə ni ciliñ. ⁹ Zlam ya ti Melefit àhi ana Abraham anəgruk ni ti nihi : « Sarta ya ti nədəm ni eminjia ti anəŋga. Ka sarta gani nani ti Sara emiwi wur zalani. [‡] »

¹⁰ Ađravu ti nani ciliñ do. Rebeka ti wal ga bəñ ga bəñ geli Izak. A vad nahañ azay huđ ga bəza mara. ¹¹ Ka sarta ya ti tiweya tay a fañ ndo ni ti təgudar araña ndo, təgray zlam sulumani ndo daya. Ay ku tamal nahkay nəŋgu ni, Melefit adaba biliñ e kidiñ gatay ba àndava akada gəlanə ya ti awayay na. ¹² Wur ya ti Melefit adəki-ba nañ a ni ti, adaba təwi ga wur ya agray ni do ; Melefit adaba nañ a nahkay. Melefit àhi ana Rebeka ahkado : « Wur ya ti amadaya enjia ni ti aməgri təwi ana nañ ya ti amadaya kəlanə a ni. ^{††} » ¹³ Àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu nahkay hi :

« Zekəp ti, nəwaya nañ a ; Eseyə ti, nəwayay nañ ndo. ^{‡‡} »

¹⁴ Ègia nahkay ti leli mədəm mam ? Zlam ge Melefit ya agray ni ti zlam magədavani aw ? Aha, zlam magədavani do ! ¹⁵ A vad nahañ Melefit àhi ana Məwiz nahkay hi : « Nəgri sulum ti ana maslaña ya ti nawayay ni ciliñ ; asu cicihi ti maslaña ya ti nawayay ni ciliñ. ^{†††} »

¹⁶ Nahkay tamal Melefit adaba mis a ti adaba zlam gəlanə a ; do ni ti adaba maslaña gani nani awayay ti Melefit mədaba nañ a do, ahkay do ni azuhva təwi ga maslaña nani ya agray ni do. Melefit adaba mis a ti adaba maslaña gani nani asi cicihi palam. ¹⁷ Àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit ni bu, Melefit àhi ana bay *Faroñ nahkay hi : « Nədaba kur a, nak bay ti nawayay nədəfiki njəda goro ana mis àna nak, ti mis ga duniya dek təsər nu Melefit. ^{‡‡} » ¹⁸ Nahkay ti tamal Melefit adəm : « Maslaña hini məsu cicihi » ti, maslaña gani asi cicihi edefiñ. Ay tamal Melefit adəm : « Maslaña hini ècəki slimi ba » ti, maslaña gani nani èciiki slimi do edefiñ.

Melefit ti agray zlam akada gəlanə ya awayay ni

¹⁹ Ègia nahkay ti akəhu ahkado : « Tamal nahkay ti Melefit adəm mis tagudar zlam ti kamam ? Maslaña ya ti agray ere ye ti Melefit awayay ni do ni ti way ? »

²⁰ Zləba goro ni, kəgrumkabá gejewi akaba Melefit a ti nak way ? Tamal mis àləmaya zlam a ti zlam nani esliki məhiani « Kələmaya nu a nahkay hi a kamam ? » tata aw ? ²¹ Maslaña ya aləm zlam ni àsəra ere ye ti agray àna elibisl gəlanə na. Àna elibisl gani nani ti esliki mələmaya mandaray gərgəri a cə, bəlanə sulumani àtam nahañ ni.

²² Tamal Melefit agray akada ga maslaña ya ti aləm zlam ni ti mam gani acay kur mam ? Nañ ti awayay mis təsər njəda gəlanə akaba ahəmamam azum bərux ni ; ku tamal nahkay nəŋgu ni mis ya ti akal azumki bərux ka tay, a vad nahañ etizi ni ti nañ àbu ebəsi ana tay dal-dal. ²³ Melefit agray nahkay ti, awayay ti mis təsər nañ Bay njəda-njədani dal-dal, ađri sulum ana mis. Nahkay mis ndahañ təsi cicihi, adəm amagraŋ ti tən-

[‡] Mənjəkiani 18.10. ^{††} Mənjəkiani 25.23. ^{‡‡} Malasi 1.2-3. ^{†††} Məhərana 33.19. ^{‡‡‡} Məhərana 9.16.

jəhad akaba naŋ a məlaŋ gayaŋ sulumani bu. ²⁴ Leli day məkibu ka tay : Melefit ədaba leli e kidinŋ ga ndam *Zude ba, ədaba leli e kidinŋ ga nday ya ti nday ndam Zude do ni ba daya. ²⁵ Nahkay bay mahəŋgaray *pakama ge Melefit Oze ədəm ahaslani nahkay hi :

« Melefit ədəm : “Nday ya ti nday ndam goro do ni ti anədaba tay a, anədəm nday ndam goro.

Ndam ya ti ahaslani nəwayay tay do ni ti anawayay tay.” †

²⁶ Ahaslani ti Melefit əhi ana tay : “Lekələm ndam goro do.”

Ay a vad nahaŋ ti atəhi ana tay :

“Lekələm bəza ge Melefit Bay ga sifa ni.” †† »

²⁷ Izayi bay mahəŋgaray pakama ge Melefit ni day ədəmkia ma ka ndam *Izireyel a. Əzlah, ədəm : « Melefit ədəm : “Ku tamal ndam Izireyel təwuda, nday dal-dal akada wiyay ga zalaka nəŋgu ni, anahəŋgay mis bal e kidinŋ gatay bu cilinŋ. ²⁸ Bay Melefit amagraŋ ere ye ti ədəm amagraŋ ka had ni dek. Aməpəs do, ara agray weceweci.” ‡ » ²⁹ Izayi ədəm keti :

« Bay Melefit Njəda-njəđani əvia bəza huđ ana leli a. Tamal əvi bəza huđ ana leli ndo ni ti

akal migia ahər akada ga ndam *Sodom ya Melefit əziŋ tay dek na,

akal migia ahər akada ga ndam *Gomor na daya. †† »

Ndam məfəki ahər ka Yezu Krist ti nday ndam jireni kə eri ge Melefit

³⁰ Əgia nahkay ti leli mədəm mam ? Nday ya ti nday ndam *Zude do ni tədəbay divi ge migi ndam jireni kə eri ge Melefit ndo. Ay ku tamal nahkay nəŋgu ni təfəkia ahər ke Yezu a, nahkay Melefit ədəm nday ndam jireni kə eri gayaŋ. ³¹ Ay ndam *Izireyel ti ni tawayay tigi ndam jireni kə eri ge Melefit əna mədəbay *Divi ya ti əbu məbəkiani a wakita ge Məwiz bu ni. Ay nahkay ti tislili migi ndam jireni kə eri ge Melefit ndo. ³² Tislili ndo ni ti kamam ? Adaba təwayay migi ndam jireni ti əna məfəki ahər ke Melefit do. Təwayay migi ndam jireni ti əna təwi gatay ya tagray ni. Gatay ya təgray nahkay ni ti tija asak əna akur ya azəgad mis na : ³³ akur gani nani ti *Krist. Melefit ədəmkia ma a Wakita gayaŋ ba nahkay hi a :

« Cəm day ! Nafəkad akur ga mazəgad mis a kəsa *Siyon bu.

Akur gani nani ti mis etiji asak əna naŋ.

Maslaŋa ya əfəkia ahər a ni ti atəbəkimi mimili day-day do. †† »

10 Bəza ga mmawa, nahəŋgalay Melefit dal-dal, nawayay ti ndam *Zude tıra afa ge Melefit a ti mähəŋgay tay. Nawayay dal-dal ti ere gani māgravu. ² Nəsəra nday ti tawayay mədəbay Melefit əna njəda gatay dek, ay ti təsər divi gani do. ³ Mis tigi ndam jireni kə eri ge Melefit ahəməmam ti təsər do. Nahkay tədəbay divi gatay nahaŋ. Tagray nahkay ti, təmbrəŋa Divi ge Melefit ya əvi ana mis ti tigi ndam jireni əna naŋ na. ⁴ Ere ye ti Melefit əwayay magrani əna Divi

gayaŋ ya Məwiz əbəkini ni ti *Krist əgra əndava. Ndam ya ti tigi ndam jireni kə eri ge Melefit ni ti, nday ya ti təfəki ahər ke Krist ni. Nday dek etigi ndam jireni.

Melefit ti Bay mahəŋgay mis dek

⁵ Ahaslani ti Məwiz ədəmkia ma əki ke *Divi ya təbu məbəkiani a wakita gayaŋ bu na. Ere ye ti ədəm ni ti adafəki ahəməmam mis tigi ndam jireni kə eri ge Melefit əna Divi gani nani mam : « Maslaŋa ya ti əgəskabá ere ye ti əbu məbəkiani a wakita hini bu na mək agray zlam gani nani dek nahəma, Melefit aməvi sifa azuhva nani. ††† » ⁶ Ay əki ke migi mis jireni kə eri ge Melefit əna məfəki ahər ti tədəm nahkay hi : « Nğay way aməcəloru e melefit vu way ti kəhi ana ahər ba. ††† » Tamal kəhi ana ahər nahkay ti kawayay ti Krist məsləkabiya e melefit ba, ay ti əsləkabiya əndava. ⁷ Tədəm keti : « Nğay way amoru afa ga ndam evid way ti kəhi ana ahər ba. » Tamal kəhi ana ahər nahkay ti kawayay ti Krist mənğaya e evid ba, ay ti ənğaya əndava. ⁸ Ay ere ye ti tədəm ni ti mam ? Tədəm nahkay hi : « Pakama ge Melefit ti driŋ driŋ akaba nak do. Naŋ a ma gayak bu, naŋ a məbəruv gayak bu daya. » Pakama gani nani ti pakama ga məfəki ahər ke Krist ya ti leli mədəmoru ni. ⁹ Pakama gani nahkay hi : Tamal nak nakani kədəm əna ma gayak kə eri ge mis Yezu ti naŋ Bay gədəkani, tamal kəgəskabá a məbəruv gayak ba Melefit ahəŋgaraba naŋ e kisim ba ti, Melefit amahəŋgay kur. ¹⁰ Tamal mis əfəki ahər ke Krist əna məbəruv bəlaŋ ti, Melefit adəm maslaŋa gani nani mis jireni kə eri gayaŋ. Tamal mis adəm əna ma gayaŋ kə eri ge mis Yezu ti naŋ Bay gədəkani ti, Melefit amahəŋgay maslaŋa nani. ¹¹ Əbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu nahkay hi : « Ku way way do əfəkia ahər a ti atəbəkimi mimili day-day do. † » ¹² Nahkay ndam *Zude ti nday gərgəri akaba ndam ya ti nday ndam Zude do ni do. Nday dek Bay gatay bəlaŋ, avi zlam sulumani kay ana ndam ya ti tahəŋgalay naŋ ni dek. ¹³ Adaba əbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu nahkay hi : « Ku way way do ahəŋgalay Bay geli əna məbəruv bəlaŋ ti Melefit amahəŋgay naŋ. †† »

¹⁴ Ay tamal təfəki ahər ndo ni ti tahəŋgalay naŋ ahəməmam ? Tamal tici ma gayaŋ ndo ni ti təfəki ahər ahəməmam ? Tamal mis təhi ma gani ana tay ndo ni ti tici ahəməmam ? ¹⁵ Tamal Melefit əslər ndam məhi ma gani ana mis ndo ni ti ndamam tədəm ma gani mam ? Nahkay əbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu :

« Maslaŋa ya ti ara afa ge mis ga məhi Ma Məweni Sulumani ana tay a ni ti təgəskabu naŋ əna məmərani dal-dal. ††† » ¹⁶ Ay Ma Məweni Sulumani gani ti, təgəskabu ti mis dek do. Izayi bay mahəŋgaray *pakama ge Melefit ni ədəm : « Bay Melefit goro, ma geli ya ti mədəm ni ti way əgəskabá way ? » ††† ¹⁷ Nahkay tamal maslaŋa əfəkia ahər ka Yezu a ti, adaba əcia ma palam. Ma ya ti əci ni ti ma əki ke Krist.

† Oze 2.25. †† Oze 2.1. ‡ Izayi 10.22-23. †† Izayi 1.9; Mənjəkiani 19.23-28. †† Izayi 8.14; 28.16.

††† Levi 18.5. ††† Mənjay Mimbiki 30.12-14. † Izayi 28.16. †† Zuwel 3.5. ††† Izayi 52.7. †† Izayi 53.1.

¹⁸ Ay ègia nahkay ti nədəm : Ndam *Izireyel tēbi slimi ana ma hini ndo aw ? Iy, tēbia slimi a, adaba àbu mēbəkiani a Wakita ge Melefit bu nahkay hi :

« Ma gatay ya tēdēm ni ti tēdēmōru a mēlan̄ vu dek. Mis ga duniya dek tēbia slimi ana ma gana. † »

¹⁹ Nahkay ti nədēm keti : Ndam Izireyel ticia ma ya tēbi slimi na waw ? Tāwayay miceni ndo. Adafaki enjenjeni ti ma ge Mēwiz ya àhi ana tay ni. Àhi ana tay ahkado :

« Melefit àdēm :

“Anəgri zlam sulumani ana ndam ya ti tisl̄i arañ̄a do, tēsər arañ̄a do ni, ti lekələm kēgrumləñ̄ solu ana tay, ti kēzumumki bəruv ka tay.” †† »

²⁰ Kələñ̄ gani Izayi àdēm vay-vay :

« Melefit àdēm : “Nəgray ti ndam ya ti tādəbay nu do ni tēdu ahər, nahkay ti tēdua ahər a.

Nəngazliva ana ndam ya ti tējalaku ahər do na.” ‡ »

²¹ Ay àki ka ndam Izireyel ni ti ni Izayi àdēm ma hini :

« Melefit àdēm : “Kələvad̄ nēhəkaba ahar a, nawayay ti ndam goro tən̄ga afa goro a.

Ay ti tāwayay mici pakama goro do, tadəbay divi gatay nahan̄ zlam gatay.” †† »

Melefit àmbrəñ̄ ndam Izireyel ndo

11 Ègia nahkay ti Melefit àmbrəñ̄a ndam *Izireyel, ndam gayan̄ na waw ? Aha, àmbrəñ̄ tay ndo ! Adaba nu day zal Izireyel, nu wur huđ̄ ga Abraham, ge dini ge Benjemen̄. ² Melefit àmbrəñ̄ ndam gayan̄ ya àdaba tay kwa ahaslani na ndo. Kēsərūm ma ya ti àbu mēbəkiani a Wakita ge Melefit bu àki ka Eli ni do waw ? Ka ya ti adafaya ere ye ti ndam Izireyel təgray na ti àhi ana Melefit nahkay hi : ³ « Bay goro ni, tēbazla ndam mahəngaray *pakama gayak a, tēmbedkaba mēlan̄ meviyekukki zlam na dek, àgəjəni nu bəlan̄, tawayay takad̄ nu daya. †† » ⁴ Ay Melefit àhəngrifəñ̄ ti ahəmamam ? Àhi nahkay hi : « Nədaba mis zawalana dəbu adəskəla, nday ndam goro. Nday nani ti tēbəhad̄i mirdim ana Bal ††† day-day ndo. » ⁵ Ka sarta geli hini day Melefit àbu agray nahkay. Adaba mis a bal e kidin̄ ge mis ndahan̄ ba. Adaba tay a ti adaba awayay agri zlam sulumani ana tay zlam gayan̄. ⁶ Adaba tay ga sulum gayan̄ a ti adafaki adaba tay a ti azuhva tēwi gatay ya təgray ni do. Tamal ti adaba tay azuhva tēwi gatay ya təgray na ti, akal ere ye ti Melefit àgray ga sulum ni ti àgray ti ga sulum va do.

⁷ Nahkay ti ere ye ti ndam Izireyel tadəbay ni ti tən̄gət̄ ndo : mis ndahan̄ ya ti Melefit adaba tay a ni tən̄gət̄. Nday ndahan̄ ya tən̄gət̄ ndo ni ti Melefit àgray ti ticiki slimi ba. ⁸ Àbu mēbəkiani a Wakita ge Melefit ni bu nahkay hi :

« Melefit àgray ti tisl̄iki majalay ahər ba, nday akada ndam ya ti tidin̄gezey àna dəwir ni. Àgray ti eri gatay ni èpi divi va ba, slimi gatay ni day èci zlam va ba.

Ku kani day nday nahkay. ††† »

⁹ Devit day àdēmki ma ka tay a, àdēm nahkay hi : « Wuməri gatay ya tagray ni ti mēgəsa tay akada ga kəmbazl na ahkay do ni akada ga zəva na, māzəgad̄ tay, Melefit māt̄rab̄ tay azuhva wuməri gani nani.

¹⁰ Eri gatay ni mēwəluf̄ ti tīpi divi àna nan̄ va ba.

Melefit mēfəki zlam mədəsani ka tay, mēhebkiya aləñ̄ ka tay a kələvad̄. † »

¹¹ Ègia ndam *Zude tija asak a, tēdəd̄ ni ti tan-jəhadkiviyyu kan̄gay-kan̄gay hūya waw ? Aha, tən-jəhadkiviyyu do. Nday gani təgudara zlam a nahkay ti, Melefit awayay ahəngay mis ndahan̄ ya nday ndam Zude do ni, ti ndam Zude tīpi, tāwayay ti Melefit māhəngay tay daya. ¹² Ga ndam Zude ya təgudar zlam ni ti Melefit àgria zlam sulumana ana ndam ga *duniya dal-dal àna nan̄ a. Ga ndam Zude ya ti tija ke divi a ni ti Melefit àgria zlam sulumana dal-dal ana nday ya ti nday ndam Zude do na àna nan̄ a. Ay tamal ndam Zude ni dek tən̄gəki ke divi ge Melefit a ti Melefit amagray zlam sulumani dal-dal àtam ya ti àgray ni do waw ?

Ahəmamam Melefit ahəngay ndam ya ti nday ndam Zude do ni

¹³ Ay nihi nēhi ma ti ana kəli dek do ; nēhi ma ti ana kəli ya ti lekələm ndam *Zude do ni cilin̄. Nu zal asak ge Melefit ; Melefit àslər nu ga mēhi ma gayan̄ ana mis ti àsləribiyyu nu ti ana kəli. Nahkay nədəm tēwi goro ya ngray ni ti tēwi gəđakani, ¹⁴ adaba nawayay tamal agravu tata ti ndam jiba goro day tāwayay zlam ya ti Melefit àgri ana mis ndahan̄ ni. Nahkay ti bi azuhva tēwi goro ni ndam goro ndahan̄ atara afa ge Melefit a ti māhəngay tay aw. ¹⁵ Ka ya ti Melefit àmbrəñ̄ ndam Zude hayan̄ ni ti, àgray ti mis ndahan̄ ya tēbu a duniya bu ni tisl̄iki marana afa gana ti māhəngay tay. Ègia nahkay ti tamal ndam Zude dek tən̄ga afa gana ti māhəngay tay ti mədəm ahəmamam ? Kala akada tēməta mək tən̄gaba !

¹⁶ Tamal ma ga zlam ya ti tēvi ana Melefit ni ge Melefit ti, zlam ni dek gayan̄ daya do waw ? Nahkay keti, tamal sliri ga mən̄ ga zlam ge Melefit ti, ahar gani day dek gayan̄ do waw ? ¹⁷ Ndam Zude ti akada mən̄ ga zlam ya ti Melefit àjav ni ; nak ti ni akada ahar ga mən̄ ga zlam ya ti afət̄ kwan̄a e gili ni. Melefit èkelkia ahar ga mən̄ ga zlam gayan̄ ndahan̄ a, àzay kur mək àfəkiyyu kur e kidin̄ ga ahar gani ndahan̄ ni bu, ti yam ga mən̄ ga zlam ni mērukvoru bilegeni. ¹⁸ Ègia nahkay ti kēyefin̄ kà ahar ga mən̄ ga zlam ya ti Melefit èkelkia tay a ni ba. Keyefin̄ kà tay ti kamam ? Nak ya ti ahar ga zlam ya ti Melefit àfəkiyyu kur ni ti, kəvi njəda ana sliri ga mən̄ ga zlam ni ti nak do : sliri ga mən̄ ga zlam ni avuk njəda ana nak sawan̄.

¹⁹ Bi nak kədəm ahkado Melefit èkelkia ahar ga mən̄ ga zlam na ga mēfəkiyyu kur do waw ? ²⁰ Iy nahkay eded̄in̄. Melefit èkelkia tay a ti adaba tēgəsiki ma gayan̄ do. Nak ti ni àfəkiyyu kur adaba kəfəkiya ahər a

† Limis 19.5. †† Mimbiki 32.21. ‡ Izayi 65.1. †† Izayi 65.2.
††† 1 Bəbay 19.10, 14. ††† Bal ti slimi ge melefit ga ndam Kanar̄.

††† Mənjay Mimbiki 39.3 ; Izayi 6.10. † Limis 69.23-24.

palam. Nahkay ti kiji zlabay àna zlam gani nani ba, aṅgwaz mēwər kur sawaṅ. ²¹ Ahar ga məṅ ga zlam ya ti tãbalkiaya ka məṅ gana ni tēsi cicihi ana Melefit ndo. Nahkay day tamal nak kəmbərəṅa məfəki ahār ke Melefit a ti nak day akəsi cicihi do. ²² Ahār àdəm kəsər Melefit ti agri sulum ana mis, atraḅ mis daya. Ndam ya ti tãgudara zlam a ni ti atraḅ tay ; nak ti ni àgruka sulum gayaṅ a. Ay ahār àdəm kəsər kəlavaf naṅ àbu agruk zlam ga sulum gayaṅ. Tamal kànjəhad nahkay do ni ti emekelkia kur a daya. ²³ Nday ndahaṅ ya ti Melefit èkelkia tay a ni ti, tamal tãmbatkaba majalay ahār gatay a, tãgəsikia ma ti amahəṅgarkiyu tay ka məṅ gani. Adaba Melefit ti njəda-njədani, esliki magrani nahkay tata. ²⁴ Nak ti kãbalkiaya ka məṅ ga zlam ya ti àfətaya e gili a ni, ay Melefit àzay kur mək àfəkiyu kur dəgar ka məṅ ga zlam ya ti kãbalkiaya ndo ni. Agra nahkay ti esliki mazay ahar ga zlam ya ti èkelkia ka məṅ gana ni mək ahəṅgarkiyu koksah aw ? Esliki mahəṅgarkiyani !

Melefit amahəṅgay jiba ga ndam Zude

²⁵ Bəza ga mmawa, ma nahaṅ àbu Melefit àṅgaha : nihi ti nawayay ti kəsərurum ma gani nani, adaba nawayay ti kəhumi ana ahār lekələm ndam məsər zlam ba. Ma gani nihi : mis ndahaṅ e kidiṅ ga ndam *Izireyel bu atəgəskabu ma ge Melefit faṅ do, si ka sarta ya ti nday ya ti nday ndam *Zude do, Melefit àdaba tay a ni atəfəkia ahār ke Melefit a dek kwa.

²⁶ Nahkay day kwa ti Melefit amahəṅgay jiba ge Izireyel dek. Nədəm nahkay ti adaba àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu nahkay hi, Melefit àdəm :

« Bay mahəṅgay mis emicikbiyu ti a *Siyon ; aməmbərfəṅa zlam magudarana ga bəza hud ge Zekəp na kà tay a.

²⁷ Pakama goro ya ti anəwəlkabu akaba gatay ni ti nahkay :

ka sarta gani nani ti anəmbərfəṅa zlam magudarana gatay na kà tay a. † »

²⁸ Ndam Izireyel tãgəskabu *Ma Məweni Sulumani ndo, nahkay ti tigia ndam ezir ge Melefit a. Tigi ndam ezir ge Melefit ti azuhva kəli, adaba kəṅgətuma zlam sulumana àna naṅ a. Ay ahaslani ti Melefit adaba ndam Izireyel a, nahkay ti awayay tay azuhva ata bəṅ gatay. ²⁹ Məsəra, tamal Melefit àzala mis a, àvia zlam sulumana ti àmbat ahār day-day do. ³⁰ Ahaslani ti lekələm kəgəsumkabu ma ge Melefit ndo, ay nihi ti kəsumia cicihi a. Kəsumi cicihi ti adaba ndam Izireyel tãmbərəṅa məgəskabu ma gayaṅ a. ³¹ Ndam Izireyel day nahkay : tãmbərəṅa məgəskabu ma ge Melefit a, mək lekələm kəsumi cicihi. Melefit àgray nahkay ti, awayay ti nday day tēsi cicihi. ³² Nahkay ti mis dek tãmbərəṅa məgəsiki ma ana Melefit a, mək Melefit àgray ti tãnjəhad nahkay, adaba awayay ti mis dek tēsi cicihi.

Məzləbum Melefit !

³³ *Sulum ge Melefit ya agri ana mis ni ti àndav day-day do. Majalay ahār gayaṅ akaba məsər zlam gayaṅ àndav day-day do daya. Way àsəra ere ye ti àdəm agray na way ? Way esliki moroni àna divi gayaṅ ya ti akoru àna naṅ ni way ?

³⁴ Majalay ahār ga Bay Melefit ti way àsəra way ? Way àvia sawari a ana Melefit a day-day way ? ††

³⁵ Way duwa gayaṅ àfəṅ kə Melefit, awayay ti Melefit mēpəli way ? ‡

³⁶ Maslaṅa gani àbi, adaba àgraya zlam a dek ti Melefit, zlam ya àgraya ni dek təbu ti azuhva naṅ, àgriaya ti ana ahār gayaṅ gayaṅani. Mis dek tãzləbay naṅ ga kaṅgay-kaṅgayani ti. Aya nahkay !

Manjəhad məweni ga ndam ge Melefit

12 Bəza ga mmawa, leli məsia cicihi ana Melefit a, mək àgria sulum gayaṅ ana leli a ti, nəhia ma gana ana kəli a àndava. Ègia nahkay ti nahəṅgalay kəli, nawayay ti kəvumi ahār gekəli dek ana Melefit, akada ya ti təvi zlam ana Melefit ahaslani mək tislīṅ ni. Ay lekələm ti tislīṅ kəli do : lekələm kəbum àna sifa, lekələm ndam *njəlatani ge Melefit, lekələm kəbəlum-fəṅ kə Melefit. Tamal kəvumi ahār gekəli dek ana Melefit ti, kəbum kəzləbum Melefit àna divi gani.

² Nawayay ti kədbəbum divi ga ndam ga *duniya ba. Mbrəṅum ti Melefit mēmbatikaba majalay ahār ana kəli a, məvi majalay ahār nahaṅ ana kəli. Nahkay ti akəsərurum zlam ya ti Melefit awayay ni : zlam sulumani, zlam məbəlani, zlam lalani, araṅa àhəcakivu do.

³ Melefit àgrua sulum gayaṅ a, àgray ti nīgi zal asak ga Yezu. Nahkay ti nəhi ana ku way way do e kidiṅ gekəli bu èji zlabay ba, àhi ana ahār manjəhad gayaṅ gəđakani àtam ya Melefit àvi ni ba. Ay ti ahār àdəm mājəlay ahār sulumani àki ka manjəhad gayaṅ sawaṅ, akada ya Melefit àvi manjəhad gərgəri ana ndam ya təfəki ahār ni. ⁴ Məsəra mis lu vu bəlaṅ, ay ti zlam ndahaṅ kay təfəṅ kà vu ni. Zlam nday nani ya təfəṅ kà vu ni ti ku weley weley do naṅ àbu àna təwi gayaṅ tusa.

⁵ Leli day nahkay : leli kay, ay leli dek məfəki ahār ke *Krist ti, migia vu a bəlaṅ. Ku way way do àfəṅ kà vu ni, ay ti vu ni gayaṅ ciliṅ do, geli dek. ⁶ Melefit àvia njəda ga magray təwi gərgərana ana leli àna sulum gayaṅ a ; nahkay ti ahār àdəm ku way way do māgray təwi ni akada ga *sulum ge Melefit ya àgri ni. Tamal Melefit àvia njəda gayaṅ ana mis ga məhəṅgri ma gayaṅ ana mis a nahəma, maslaṅa gani mājəṅgaraya akada ge Melefit ya àvi njəda gani na. ⁷ Maslaṅa ya ti Melefit àvia njəda ga məjənaki mis a ni ti, maslaṅa gani nani mājəṅaki mis. Maslaṅa ya ti Melefit àvia njəda ga macahi zlam ana mis a ni ti, maslaṅa gani nani mājəṅaki mis. Maslaṅa ya ti Melefit àvia njəda ga məvi njəda ana mis a ni ti, maslaṅa gani nani mājəṅaki mis. Maslaṅa ya ti Melefit àvia njəda ge midi zlam gayaṅ ana mis a ni ti, mēdey àna hud

† Izayi 59.20-21 ; 27.9.

†† Mənjay Izayi 40.13. ‡ Mənjay Zəwop 41.3.

bəlaŋ. Maslaŋa ya ti Melefit àvia njəda ga mədi kama ana mis a ni ti, maslaŋa gani nani mǎgray təwi gani, àmbrəŋ ba. Maslaŋa ya ti Melefit àvia njəda ga mǎgri sulum ana ndam ya tasay cicihi na ti, mǎgri ana tay àna mǎmərani.

⁹ Ahàr àdəm kawayumvu ge jiri ge jireni kwa. Cuhwumfəŋa kà zlam magudarana. Grum təwi sulumani kəlavad. ¹⁰ Wayum ndam ge Krist ndahaŋ ni lala, wayum tay adaba lekələm kà məŋ gekəli. Ku way way do mǎhəŋgrioru ahàr a had ana maslaŋa nahaŋ, mǎzay njəda gayaŋ mǎtam maslaŋa nahaŋ ni àna mǎhəŋgrioru ahàr a had. ¹¹ Grum təwi àna njəda gekəli dek, kəgrum masəfa ba. Grumi təwi ana Bay geli àna huđ bəlaŋ, kəmbərəŋum ba. ¹² Kəsəruma Melefit aməvi ere ye ti àdəm aməvi ana kəli ni, nahkay ti mərvmu. Tamal kacakum daliya ti zum njəda gekəli, besəm. Həŋgalum Melefit kəlavad, kəmbərəŋum ba. ¹³ Tamal zlam àhəci ndam njəlatani ge Melefit ti jənumki tay. Zum njəda gekəli ga mǎgəskabu ndam ya tara afa gekəli a ni.

¹⁴ Tamal mis tǎgri daliya ana kəli ti həŋgalum Melefit ti mǎgri sulum gayaŋ ana tay. Kətikwəsləm tay ba, həŋgalum Melefit ti mǎgri sulum gayaŋ ana tay sawaŋ. ¹⁵ Mərvmu akaba ndam ya ti təmərnu ni, təwəm akaba ndam ya ti titəwi ni. ¹⁶ Ma gekəli mǎrakaboru. Kəzum ahàr gekəli akada lekələm gəđakani ba. Ku tamal təvi təwi gəziteni ana kəli nəŋgu ni, grum. Nğay lekələm ndam məsər zlam ti kəhumi ana ahàr ba.

¹⁷ Ku way way do tamal àgudaria zlam ana kəli a ti kəhəŋgrumivu ba : jalumki ahàr ka magray zlam sulumani kə meleher ge mis dek sawaŋ. ¹⁸ Lekələm ti, tamal agravu ti, njəhadum akaba ku way way do àna sulumani. ¹⁹ Bəza ga mmawa, nawayay kəli : tamal mis àgudaria zlam ana kəli a ti lekələm lekələmeni kəhəŋgrumivu ba. Mbrəŋum Melefit mǎzumki bərur, mǎtrab naŋ zlam gayaŋ. Kəsəruma àbu mǎbəkiani a Wakita ge Melefit bu nahkay hi : « Bay Melefit àdəm : “Bay magray seriya ti nu ; Bay mǎhəŋgrivu zlam magudarani ana mis ti nu.” † » ²⁰ Ay ti àbu mǎbəkiani nahkay hi keti : « Tamal ləwir awər zal ezir gayak nahəma, vi zlam mǎzumani. Tamal yam akada naŋ a ti cəhiaya. Tamal kəgri nahkay ti, kala akada kəbəkiju azay ga aku ka dalahar. †† » ²¹ Kigəm evidi ga zlam magudarani ba. Grum zlam sulumani ti zlam magudarani mǎləbi va bi.

Məgəsiki ma ana ndam ya tǎgur mis ni

13 Ku way way do mǎgəsiki ma ana ndam ya tǎgur mis ni. Ndam mǎgur mis ni dek ti Melefit àdiyu tay ; bay mǎgur mis ya ti Melefit àdiyu naŋ ndo ni ti àbi. ² Nahkay maslaŋa ya ti àgəsiki ma ana ndam ya tǎgur mis ni do ni ti àgəskabu ere ye ti Melefit awayay ni do. Ndam ya tagray nahkay ni ti tagray ti Melefit

† Mimbiki 32.35. †† Gozogul 25.21-22. Azay ga aku : mis ndahaŋ tədəm adafaki daliya, Melefit amatrab maslaŋa gani dal-dal, ay mis ndahaŋ ti ni tədəm adafaki mimili ti maslaŋa gani mǎmbatkaba majalay ahàr a.

məwəl tay àna seriya. ³ Tamal mis agray zlam sulumani ti ndam magray seriya təsi aŋgwaz do. Təsi aŋgwaz ti ana ndam ya ti tagudar zlam ni ciliŋ. Nahkay tamal kawayay ti ndam magray seriya təsuk aŋgwaz ba nahəma, gray zlam sulumani. Tamal kagrah nahkay ti atazləbay kur sawaŋ. ⁴ Adaba ndam ya tǎgur mis ni tǎgri təwi ti ana Melefit. Melefit àdiyu tay ti, ti kənjəhad àna sulumani. Ay tamal kagudar zlam ti təsuk aŋgwaz, adaba tisliski matrab mis ; Melefit àvi njəda gani ana tay ti masakani do. Tǎgri təwi ana Melefit, tatrabi ndam ya ti tagudar zlam, azumki bərur ka tay ni. ⁵ Nahkay ti ahàr àdəm mǎgəsumiki ma ana tay. Mǎgəsumiki ma ana tay ti azuhva tisliski matrab leli ciliŋ do : azuhva məsəra Melefit awayay ti mǎgray nahkay palam.

⁶ Kabəhadum hadam ti azuhva nani daya, adaba ndam ga ŋgumna ti Melefit àdiyu tay ti tǎgray təwi gani nani lala. ⁷ Nahkay zla nahəma, ahàr àdəm kəpəlumi ana ku way way do ere ye ti àgəski kəpəlumi ni : ana bay mǎhəl hadam ti pəlumi hadam ; ana bay mǎhəl jaŋgal ti pəlumi jaŋgal ; ana bay magray seriya ti grumfəŋa aŋgwaz a ; ana bay mǎgur mis ti ni həŋgrumioru ahàr a had.

Wayumvu

⁸ Ahàr àdəm maslaŋa àdəbay kəli àna duwa ba, pələmkaba dek. Ay duwa àbu bəlaŋ ti kəpələmkaba koksah : duwa nani ti mawayay mis. Ku way way do mǎwayay maslaŋa nahaŋ, adaba tamal naŋ àbu agray nahkay ti àgra ere ye ti Melefit àdəm tǎgray e Divi gayaŋ bu na dek. ⁹ Məsəra *Divi ge Melefit a. Melefit àdəm : « Kàgray hala ba, kəkad mis ba, kigi akal ba, araŋa ga maslaŋa ègək eri ba. † » Ay Divi nahaŋ àbu ti, Divi nday nani dek akaba Divi ndahaŋ ni dek təvu a huđ gani bu. Divi gani nani nihi : Melefit àdəm : « Wayay ndam ya ti nak kəbu akaba tay ni akada ya ti kawayay ahàr gayak gayakani ni. †† » ¹⁰ Tamal kawayay maslaŋa ya nak kəbu akaba naŋ ni ti kəgri zlam mǎgədavani do. Nahkay tamal kawayay mis ti, kàgra ere ye ti Melefit àdəm tǎgray na dek.

Maslmalavani

¹¹ Kəsəruma sarta ya ti leli mǎvu nihi na daya. Sarta gekəli ga mepidekvabana e dəwir ba ènjia. Adaba nihi ti sarta ge Melefit ya ara ahəŋgay leli ni ènjikia ke leli a cifa, àtam ya ka ya ti mənjàki ka mǎfəki ahàr ka Yezu ni. ¹² Nihi ti ləvəŋ àbu ara andav, məlaŋ ara aslay wudak. Ègia nahkay ti mǎmbatumi aləŋ ana zlam ge mis ya tagray a məlaŋ ziŋ-ziŋeni bu ni. Məhəlum zlam ahar ya makadvu àna naŋ a məlaŋ masladani bu ni. ¹³ Manjəhadum lala, akada ge mis ya tanjəhad a məlaŋ masladani bu ni. Məvumi vu geli ana zlam mǎzumani ahkay do ni ana zum ba ; mǎgrum hala ahkay do ni mesəwehvu ba ; mǎləgumvu ahkay do ni mǎgrum solu ba daya. ¹⁴ Zum Bay geli Yezu *Krist akada ga

‡ Məŋjay Mahərana 20.13-17 ; Mimbiki 5.17-21 ; Levi 19.18.
†† Levi 19.18.

ndam slewja ya təhəl zlam ahar gatay ni. Kigəm evidi ga zlam ga duniya va ba, kàjalumki ahàr ka tay va ba.

Ngay majalay ahàr ga maslaŋa nahaŋ àbəlay do ni ti kəðəməm ba

14 Maslaŋa ya ti àfəkia ahàr ka Yezu a, àsər njəða ge Melefit lala faŋ do ni ti, gəsumkabá naŋ a lala. Ngay majalay ahàr gayaŋ àbəlay do ni ti kəðəməm ba. ² Maslaŋa nahaŋ àhi ana ahàr esliki məzum zlam dek : maslaŋa nahaŋ ti ni àhi ana ahàr azum eli slimberi ciliŋ. Àdəm nahkay ti adaba àsər njəða ge Melefit lala faŋ do. ³ Maslaŋa ya ti azum zlam dek ni ŋgay maslaŋa ya ti àzum zlam dek do ni èsli araŋa do ni ti àdəm ba. Maslaŋa ya ti àzum zlam dek do ni ti ni ŋgay maslaŋa ya azum zlam dek ni àgudara zlam a ti àdəm ba daya. Adaba maslaŋa gani nani ti Melefit àgəskabá naŋ a. ⁴ Nak ya ti kəðəm bay magray təwi ga maslaŋa nahaŋ àgudara zlam a ti nak way ? Tamal naŋ àki ke divi ahkay do ni èjikia ke divi a ti, ma gani gayak mam ? Ma ti ga bay gayaŋ ciliŋ. Ay ti maslaŋa gani nani emijikia ke divi a do, adaba Bay geli esliki magrani ti èjikia ke divi a ba.

⁵ Maslaŋa nahaŋ àhi ana ahàr kè eri ge Melefit ti vad nahaŋ àtam vad nahaŋ. Maslaŋa nahaŋ ti ni àhi ana ahàr vad ni dek kala-kala. Ku way way do àsəra majalay ahàr gayaŋ a, mənəhad àna naŋ. ⁶ Maslaŋa ya ti àhi ana ahàr vad nahaŋ àtam vad nahaŋ ni ti, agray ti azuhva naŋ ka ahar ga Bay geli. Maslaŋa ya ti azum zlam dek ni day azum ti azuhva naŋ ka ahar ga Bay geli, adaba agri səsə ana Melefit. Maslaŋa ya ti àzum zlam dek do ni day àzum do ni ti azuhva naŋ ka ahar ga Bay geli ; naŋ day agri səsə ana Melefit. ⁷ Tamal mis e kidiŋ geli bu naŋ àna sifa ti, sifa gayaŋ a ahar gayaŋ gayaŋani bu do. Tamal amət nəŋgu ni, sarta ga məmət gayaŋ a ahar gayaŋ gayaŋani bu do daya. ⁸ Ka ya ti leli məbu àna sifa ni ti, məbu àna sifa ti ka ahar ga Bay geli. Ka ya ti məmət nəŋgu ni, məmət ti ka ahar ga Bay geli. Nahkay ti ku leli àna sifa, ku məmət nəŋgu ni, leli ka ahar ga Bay geli. ⁹ Adaba *Krist àmət, nihi ti naŋ àbu àna sifa ti, ti mīgi Bay ga ndam ya ti nday àna sifa ni akaba ga nday ya ti təməta ni. ¹⁰ Nak ti kəðəm wur ga muk agudar zlam ti kamam ? Nak nahaŋ ni ti ni kəðəm wur ga muk èsli araŋa do ni ti kamam ? Məðəməm nahkay ba, adaba leli dek amoru kè meleher ge Melefit, amagrafəŋa seriya kè leli a. ¹¹ Adaba àbu məbəkiani nahkay hi :

« Nu Bay Melefit, nu Bay ga sifa. Bumi slimi ana ma goro.

Nəðəm nahəma : mis dek atabəhad mirdim kè meleher goro ;

ku way way do amazləbay nu, aməðəm nu Melefit. † »

¹² Nahkay ti ku way way do geli Melefit amagrafəŋa seriya ; ku way way do geli aməŋgəhadaya ere ye ti àgray na dek àna ma gayaŋ kè meleher ge Melefit a.

Mijikia bəza ga məŋ geli ke divi a ba

¹³ Nahkay ti ŋgay mis ndahaŋ təgudara zlam a ti məðəməm va ba. Ere ye ti àgəski məðəm ni ti nihi : Məgrum ere ye ti ejiŋkia bəza ga məŋ geli ke divi a ahkay do ni abiyu tay a zlam magudarani bu ni ba. ¹⁴ Nu ti nəsəra ere ye ti Bay geli Yezu awayay na lala : nahkay àki ka zlam məzumani weley weley do ni ti nəsəra kè eri ge Melefit ti ere ye ti awəsli ana mis ni ti àbi. Ay ku tamal nahkay nəŋgu ni, tamal maslaŋa nahaŋ àdəm zlam hini njələta do ni ti, ka naŋ ti njələta do edeđiŋ. ¹⁵ Nahkay tamal kəzum zlam ti, zlam gani nani ya kəzum ni ahəli ahàr ana wur ga muk nahəma, ere ye ti kagraŋ ni ti adafaki kəwayay wur ga muk ni do. Kijij wur ga muk àki ka zlam məzumani ba, adaba *Krist àmət ti azuhva naŋ. ¹⁶ Zlam ya ti nak kəðəm njələta ni ti njələta edeđiŋ ; ay tamal mis ndahaŋ təðəm kəzuma ti kəgudara zlam a ti mbrəŋ, kəzum ba. ¹⁷ Ndam ya ti nday a *Məgur ge Melefit bu ni ti təjalaki ahàr ka zlam məzumani ahkay do ni ka zlam miseni do. Tawayay magray jiri, tawayay manjəhadani akaba mis àna sulumani, tawayay məmərvani daya. Zlam nday nani dek ti təwi ga *Məsuf Njələtani. ¹⁸ Maslaŋa ya ti agri təwi ana Krist nahkay ti àbələfəŋ kè Melefit, mis day təðəm təwi gayaŋ ni àbəlay.

¹⁹ Ègia nahkay ti zlam ya ti ahàr àdəm məðəbay ni ti nihi : mis tənəhadkəbu àna sulumani, ku way way do e kidiŋ geli bu məvikivu njəða ana maslaŋa nahaŋ ga məfəki ahàr ke Krist lala. ²⁰ Ere ye ti Melefit àgray ni ti kəgudar àna zlam gayak ya kəzum ni ba. Zlam məzumani ti dek njələta edeđiŋ. Ay ku tamal nahkay nəŋgu ni, tamal zlam ya məzumum ni ejiŋkia maslaŋa nahaŋ ke divi a ti, zlam məzumani nani ègia zlam magədavəna. ²¹ Ere ye ti ahàr àdəm kagraŋ ni ti nihi : ku aslu kəhəpəð do, ku zum kisi do, ku zlam weley weley do ya ti ejiŋkia wur ga muk ke divi a ni day kəgray do. ²² Nak ti majalay ahàr gayak àki ka zlam məzumani ti kəhi ana maslaŋa nahaŋ ba, si ana Melefit ciliŋ. Maslaŋa ya ti àhi ana ahàr zlam ya agray ni sulumani, ajalay ahàr cə cə do ni ti məmərvu. ²³ Ay maslaŋa ya ti azum zlam, ajalaki ahàr cə cə ni ti, Melefit àgəsa naŋ àna seriya àndava, adaba ŋgay ere ye ti agray ni sulumani ahkay do ni sulumani do ni ti àsərkaba do. Zlam ya ti magray ni dek, məsər ŋgay sulumani do ni ti tamal məgra ti məgudara zlam a.

Məjənumvu

15 Leli ya ti məsəra njəða ge Melefit a lala ni ti ahàr àdəm məjənaki ndam ya ti təsər njəða gayaŋ faŋ do ni. Ahàr àdəm məgray ere ye ti məbərur geli awayay ni ciliŋ ba. ² Ahàr àdəm ku way way do məgray ere ye ti àbələfəŋ kə maslaŋa ya ti kə gəvay gayaŋ ni ga məjənaki naŋ ti mōru kama kama e divi ga Yezu vu. ³ Adaba *Krist day àgray ere ye ti məbərur gayaŋ awayay ni ciliŋ ndo. Àbu məbəkiani nahkay hi : « Bay Melefit goro, tindivia kur a, ay gatay ya ti tindivi kur ni tindivi ti nu. †† » ⁴ Ma ge Melefit ya təbəkibiyu ni

† Izayi 45.23.

dek ti ga mædæfiki zlam ana leli. Tëbæki ti, ti mæmbrøn mæfæki ahâr geli ke Melefit ba, mâzay njæda geli ti mæsær ere ye ti Melefit ædæmbiyu amagray ni ti am-agray edediñ. ⁵ Melefit ti avi njæda ana leli ti mæmbrøn mæfæki ahâr geli ka Yezu ba. Nahkay mâgray ti *kân-jøhadumkabu àna sulumani, ma gekæli mârakaboru, akada ga Yezu Krist ya awayay ni. ⁶ Tamal kægum nahkay ti akæzlæbum Melefit Bøn ga Bay geli Yezu Krist ka ahar bælan, àna mæbæruv bælan.

⁷ Nahkay ti ahâr ædæm ku way way do e kidiñ gekæli bu mægaskabu maslanja nahan akada ge Krist ya ti ægæskabu kæli ni. Tamal kægum nahkay ti mis ata-zlæbay Melefit. ⁸ Nædæm nahæma, Krist ègi bay mægri tæwi ana ndam *Zude ; ægray nahkay ti adaba awayay ti tæsær ma ge Melefit ti ma ge jiri. Nahkay àra ti ga magray ere ye ti Melefit àhi ana ata bøn ga bøn gatay amagray ni. ⁹ Nahkay day àra ti, ti ndam ya nday ndam Zude do ni tâzlæbay Melefit adaba tæsia cicihi a, ægria sulum gayan ana tay a. Àbu mæbækiani nahkay hi :

« Nahkay ti anazlæbay kur àna limis kè meleher ga ndam ya ti nday ndam Zude do ni, anædæm nak Melefit. † »

¹⁰ Àbu mæbækiani keti :

« Lekælum ndam Zude do ni, mærumvu akaba ndam ge Melefit ni. †† »

¹¹ Ka mælan nahan day àbu mæbækiani nahkay hi :
« Lekælum ndam Zude do ni dek zlæbum Bay Melefit. Ahâr ædæm jiba gærganani ni dek tâzlæbay nan. ‡ »

¹² Izayi day àbæki a wakita gayan ni bu nahkay hi :
« Maslanja nahan amara, maslanja gani nani wur hud ge Zese,
amægur ndam ya ti nday ndam Zude do ni,
mæk nday atædæm wur ni amægri sulum gayan ana tay. †† »

¹³ Melefit mâgray ti kêmærumvu dal-dal akaba kân-jøhadumkabu àna sulumani adaba kèbum kæfumki ahâr ; mæsæra ara agri ere ye ti ædæm ni ana leli. Nahkay akæsærum amægri sulum gayan ana kæli, akæmærumvu àna nan dal-dal. Zlam gani nani dek am-agrayu ti àna njæda ga *Mæsuf Njælalani.

Tæwi ga Pol ya agri ana Melefit ni

¹⁴ Bæza ga mmawa, nu ti næsæra lekælum ti ndam sulumani dal-dal, kæsærumkaba ma ge Melefit a lala, kæsæruma macahi zlam ana mis ndahan e kidiñ gekæli ba daya. ¹⁵ Ay a wakita goro ni bu ka mælan ndahan nèbiki ma ana kæli ga mælægiani ana kæli ti, adaba nawayay ti kæsærumki ka ma gani lala. Nàgray nahkay ti adaba Melefit ægrua sulum gayan a ¹⁶ ga mægri tæwi ana Yezu *Krist azuhva nday ya nday ndam *Zude do ni. Nædæm nægri tæwi ana Melefit ciliñ, nèhi *Ma Mæweni Sulumani gayan ana mis, ti ndam ya ti nday ndam Zude do tæfæki ahâr ka Yezu ni tigi akada ga sædaga ya tævi ana Melefit, àbælaføn ni. Nday gani nani ti tigia njælalani àna njæda ga Mæsuf Njælalani. ¹⁷ Tæwi

gani nani ti nægri ana Melefit àna njæda ga Yezu Krist, nahkay nazlæbavu àna nan kè meleher ge Melefit.

¹⁸ Pakama goro ya nawayay nædæm ni ti àbi, nædæm ti pakama ge tæwi goro ya nàgray àna njæda ge Krist, ti ndam ya ti nday ndam Zude do ni tægæsiki ma ni ciliñ. Tæwi gani nani ægrayu ti àna pakama ya nèhi ana mis ni, àna zlam ya nàgray ni, ¹⁹ akaba àna zlam njæda-njædani gærgæri ya ægri ejep ana mis ni. A tæwi gani nani bu dek ti *Mæsuf Njælalani ædæfiki njæda gayan ana mis. Nahkay nèhia Ma Mæweni Sulumani àki ke Krist ana mis ga kæsa dek ; nènjæki a Zeræzalem, nõru àna nan bædak ka had Iliri. ²⁰ Nèhi ana ahâr si nakoru nèhi Ma Mæweni Sulumani ana mis ka mælan ya tici ma ge Krist day-day ndo ni kwa. Nàgray nahkay ti, nawayay magray tæwi ka mælan ya ti mis ndahan tøn-jækia ni do. ²¹ Nædæm si nàgray tæwi akada ya àbu mæbækiani a Wakita ge Melefit bu ni :

« Ndam ya tæhiki ma ana tay day-day ndo ni etipi nan ;

ndam ya tici ma gayan day-day ndo ni atæsær nan. †† »

Pol awayay akoru a Rom

²² Sak ehimeya nawayaya marona afa gekæli a, ay nèngæt ahar ga moroni ndo ni ti azuhva tæwi nani. ²³ Vi ehimeya nawayaya mæmænjiyu kæli a, ay tæwi àcaføn nu a. Ay nihi ti tæwi goro àbi ka had nday ndani va bi.

²⁴ Nahkay nawayay nakoru ka had Esperj ti nædæm nakoru nèhuriyu gwar afa gekæli day. Tamal nijnæa ti ananjøhad afa gekæli gosku bal, anæmærvu akaba kæli. Kæløn gani akæjønunki nu ga moroni e mirkwi goro ni.

²⁵ Ay nihi ti nakoru a Zeræzalem ga mæjænaki ndam *njælalani ge Melefit ya tæbu eslini ni. ²⁶ Adaba ndam geli ya ka had Mesedæwen akaba ya ka had Eseyi ni tawayaya majama zlam ga mæjænaki ndam talaga e kidiñ ga ndam njælalani ge Melefit ya tæbu a Zeræzalem ni ba. ²⁷ Nday ndayani àna ahâr gatay tæjalay mæk tægray nahkay. Nday ya ti nday ndam *Zude do ni ti tajami zlam ana ndam Zeræzalem ti kigeni, adaba ndam Zeræzalem ni tæjænækia tay ga mængæt zlam sulumani ge Melefit a ; nihi ti ahâr ædæm nday day tæjænaki ndam Zeræzalem ni, tævi zlam ya àhækikivu ana tay ni.

²⁸ Ka ya ti enijnæa àna zlam na dek, anævía ana tay a ni ti, anoru ka had Esperj ; ka ya ti nakoru nahæma anæhuriyu afa gekæli. ²⁹ Næsæra, enijnæa afa gekæli a ti *Krist amægri sulum gayan dek ana leli.

³⁰ Bæza ga mmawa, leli dek ndam ga Bay geli Yezu Krist ; avi njæda ana leli ga mawayavani ti Mæsuf gayan. Nahkay nihindi kæli, nawayay ti kæzum njæda gekæli dek ga mahængalum Melefit. ³¹ Hængalum Melefit ti ndam ga had *Zude ya tæfæki ahâr ka Yezu do ni tægru daliya ba, ti ndam ge Melefit ya a Zeræzalem ni tægæskabá zlam ya anæzikaboru ana tay na lala.

³² Nahkay ti tamal Melefit àvua divi gana ti enijnjiyu afa gekæli àna mæmærani, anæpæs akaba kæli gæzit. ³³ Melefit ti avi manjønad sulumani ana mis ; nawayay ti mælæbu akaba kæli, mævi manjønad sulumani gani nani ana kæli dek. Aya nahkay !

†† Limis 69.10. † Limis 18.50 ; 2 Semiyel 22.50. †† Mimbiki 32.43. ‡ Limis 117.1. †† Izayi 11.10.

‡† Izayi 52.15.

Pol agri sa ana mis

16 Nawayay ti kâgêsumkabá wur ga mən̄ geli walani Fube a lala. Naŋ ti naŋ àbu ajənaki ndam ga Yezu ya *təcəkalavu e Serj̄krey ni. ² Naŋ mis ga Bay geli Yezu, nahkay ti nawayay kâgêsumkabá naŋ a akada ga ndam ge Melefit ya təgəskabu ndam gatay ni. Tamal zlam àhəci naŋ nahəma, nawayay ti kâjənumki naŋ, adaba ahaslani ti àjənakia mis a kay, nu day àjənakia nu a.

³ Grumi sa goro ana Prisil nday ata Ekiles. Nday ti leli məbu magrakabu təwi ga Yezu *Krist ka ahar bəlaŋ akaba tay. ⁴ Ka ya ti akal mis takad nu ni ti nday gani tãhəŋga nu a ; ku tamal tãbazl tay azuhva nu day akal təgəskabá. Nəgria səsi ana tay a. Àgri səsi ana tay ti nu ciliŋ do : ndam ga Yezu ya ti nday ndam *Zude do, təcəkalavu a kəsa gərgərani bu ni dek day təgria səsi ana tay a. ⁵ Grumi sa goro ana ndam ga Yezu ya təbu təcəkalavu a ahay gatay bu ni daya. Grumi sa goro ana Epenet : naŋ ti nawayay naŋ dal-dal ; maslaŋa ya ti àfəki ahàr enji ke Krist ka had Azi ni ti naŋ. ⁶ Grumi sa goro ana Mari ; naŋ day àgra təwi a dal-dal azuhva kəli a. ⁷ Grumi sa goro ana Andronikos nday ata Zəniyas. Nday ti ndam ge dini goro, məzumkabá daŋgay akaba tay a. E kidiŋ ga ndam *asak ga Yezu ni bu ni ti mis təbu tazləbay tay ; nday ti tēfəki ahàr ke Krist enji goro.

⁸ Grumi sa goro ana Ampliyatus, naŋ ti nawayay naŋ dal-dal, naŋ day mis ga Bay geli. ⁹ Grumi sa goro ana Yərbəŋ ; naŋ ti məbu magrakabu təwi ge Krist ka ahar bəlaŋ. Grumi sa goro ana İstesis ; naŋ day nawayay naŋ dal-dal. ¹⁰ Grumi sa goro ana Epeles ; naŋ ti àcaka daliya kay, ay ti àmbrəŋ məfəki ahàr ke Krist ndo. Grumi sa goro ana ndam ga huđ ahay ge Eretebəl daya. ¹¹ Grumi sa goro ana Erodioŋ ; naŋ ti mis ge dini goro. Grumi sa goro ana ndam ga Bay geli ya təbu a huđ ahay ge Nersis bu ni. ¹² Grumi sa goro ana ata Trifiŋ nday ata Trifəs. Wál nday nani cəeni ti tãza njəda gatay a, təgria təwi ana Bay geli a dal-dal. Grumi sa goro ana Persis ; wal nani ti mis tawayay naŋ dal-dal, adaba naŋ day àza njəda gayəŋ a, àgria təwi ana Bay geli a dal-dal. ¹³ Grumi sa goro ana Rufus ; naŋ ti àgria təwi sulumana ana Bay geli a àtama ge mis ndahaŋ a. Grumi sa goro ana məŋani ; naŋ ti əgia mmawa.

¹⁴ Grumi sa goro ana ata Eseŋkrit, Filigoŋ, Hermes, Patrobas, Hermas akaba bəza ga mən̄ geli ya təbu akaba tay ni. ¹⁵ Grumi sa goro ana ata Filolog nday ata Zəli, ana ata Neri nday ata wur ga məŋani walani ni, ana Olimpas akaba ndam ge Melefit ya təbu akaba tay ni dek.

¹⁶ Grumvu sa e kidiŋ gekəli bu lala, akada ga ndam *njəlatani ge Melefit ya tagravu sa ni. Ndam ge Krist

ya təcəkalavu a kəsa gərgərani bu ni dek təgria sa ana kəli a.

Pol avi sawari ana mis ka mandav ga wakita gayəŋ ni

¹⁷ Bəza ga mmawa, nahəŋgalay kəli, nawayay ti kəbumvu slimi ana ndam ya ti tawayay məgəskabu ma ya məcahi ana kəli do ni. Nday ti tagray ti mis tēdevu, ma gatay àrakaboru ba. Nday gani tagray ti mis t̄j̄ikia ke divi a daya. Nahəŋgalay kəli, kam-kam kəđəbum divi gatay ba. ¹⁸ Adaba nday gani nani ti, təgri təwi ti ana *Krist Bay geli ni do ; təgri təwi ti ana huđ gatay gatayani ciliŋ. Təzlapay ma sulumani sulumani ge mesipet mis àna naŋ ; nahkay ti tagosay ndam ya ti tēsərkaba zlam məgədavana do ni ti t̄j̄ikia ke divi a. ¹⁹ Lekələm ti mis dek tēsəra kəbum kəgəsumiki ma ana Bay geli ; nahkay nəbu nəmərvu azuhva kəli, ay nawayay ti kēsərum magray təwi sulumani lala, ti kəbedəmkabu zlam məgədavani akaba sulumani ba. ²⁰ Melefit ti avi manjəhad sulumani ana mis ; nahkay amazəgad *Seteni ti kəcəlumki dap dap àna asak. Ere gani nani ti Melefit ara agray ke weceweceni.

Bay geli Yezu məgri sulum gayəŋ ana kəli ti.

²¹ Timote naŋ ya ti magrakabu təwi ni àgria sa ana kəli a. Ndam ge dini goro ata Lisiyəs, Zasoŋ akaba Sosipatros təgria sa ana kəli a daya. ²² Nu Tertiyəs, nu ya nəbəki ma ga Pol ni, nəgria sa ana kəli a, adaba leli dek, leli ndam ga Bay geli Yezu. ²³ Gayus àgria sa ana kəli a. Nu Pol nanjəhad ti afa gani. Ndam ga Yezu ya ti ahalay ni dek day təcəkalavu ti afa gani. Ere bay maŋgah siŋgu ga kəsa ni àgria sa ana kəli a. Wur ga mən̄ geli Kartus day àgria sa ana kəli a. [²⁴ Bay geli Yezu Krist məgri sulum gayəŋ ana kəli dek ti. Aya nahkay.]

Məzləbum Melefit keti !

²⁵ Məzləbum Melefit, mədəmum naŋ gədəkani ! Naŋ ti njəda-njədəni, nahkay avi njəda ana kəli ga məfəki ahàr ka Yezu *Krist, akada ya nədəm ka ya ti nəhi *Ma Məweni Sulumani ana mis ni. Ma Məweni Sulumani nani ti Melefit àŋgah ; kwa ka mənjəki ga məlaŋ mis ti-ci ndo. ²⁶ Ay nihi ti Melefit àŋgazlaya ma gani nana àna pakama ga ndam mahəŋgaray *pakama gayəŋ ya təbəki a wakita bu na. Melefit ti naŋ àbu ga kaŋgay-kaŋgayani, àdəm zlam gani məgravu nahkay ti naŋ. Awayay ti mis ga jiba gərgərani ya ka had ni dek t̄ici ma gani, ti tēfəki ahàr ka Yezu, tēgəsiki ma.

²⁷ Melefit ti naŋ bəlaŋ, majalay ahàr gayəŋ dek sulumani. Naŋ gədəkani ga kaŋgay-kaŋgayani. Məzləbum naŋ azuhva ere ye ti àgri ana leli àna Yezu Krist ni. Aya nahkay.

1 Korej

Ere ye ti mædæmki ka wakita ga Pol ya àbikioru ana ndam Korej enjenjeni ni

Maslaŋa ya ti àbæki wakita hini ni ti àdafa slimi gayan a : àbæki ti Pol, zal asak ga Yezu ni (1.1 ; 16.21). Àbæki ti ka sarta ya ti naŋ e Efez, awayay akoru a Korej gwar e Mesedæweŋ ni (16.5-9 ; Tæwi 20.1-3).

Maslaŋa ya àhi ma ge Melefit ana ndam Korej enji ni ti Pol (Tæwi 18.1-17) : àsæra ndam Korej a lala. Korej ti kæsa gædakani ka hað Eseyi (Gres) ; gosku gædakani àbu eslini, ndam ga cakala gærgæri kay tæbu takoru a gosku ni vu eslini ; ndam ga kæsa nani ti tagray mesæwehvu dal-dal daya. Wakita hini ti wakita ya Pol àbikioru ana ndam Korej ya mædi ahàr a Wakita ge Melefit bu enjenjeni ni, ay ka sarta ya ti àbæki wakita hini ni ti àbikioya wakita nahaŋ ana tay a àndava ; a wakita nani bu ni ti àhi ana tay tånjæhadkabu akaba ndam magray mesæwehvu ka ahar bælaŋ ba (5.9). Ndam ga Yezu a Korej day tæbikioya wakita ana Pol ge mihindifiŋa ma ; a wakita hini bu ni ti Pol àhæŋgrifæŋ ana tay kà pakama gatay ni bælaŋ àna bælaŋ (7.1 ; 8.1 ; 12.1 ; 16.1).

Ndam ga Yezu ya a Korej ni ti tæsæra zlam a ; tæbu àna njæda gærgæri kay ga Mæsuf ge Melefit ya àvi ana tay ni (1.4-7). Ku tamal nahkay næŋgu ni majalay ahàr gatay ni ti majalay ahàr ga ndam ga duniya : tæjalay ahàr akada ga ndam ga Yezu ni di faŋ ndo (3.1-3). Nahkay a wakita hini bu ni ti Pol àlægi ana tay : àhi ana tay si tîcivu, tæmbræŋ majalay ahàr ga duniya ni kwa (3-4), tånjæhadkabu akaba ndam mesæwehvu ka ahar bælaŋ ba (5), tæbæhadki mirdim ke mis ndahaŋ e kiðin gatay bu ba (6). Zlam nday nani deŋ ti tæwi ga ndam ya tæsær Yezu lala do ni.

Pol àhæŋgrifæŋa kà pakama ga ndam Korej ya tihindifiŋa ni daya : àcahia zlam ana tay àki ka maday wal a (7), àcahia zlam ana tay àki ka aslu ga pæra (8-10 : ndam Korej tædæm tamal mis àsæra Yezu a ti esliki ka magray ere ye ti awayay ni deŋ, ay Pol àdæm si mæjænaki mis ndahaŋ day kwa). Àdæfikia divi sulumani ga mazlæbay Melefit ana tay a (11), àhi ana tay si tâgray tæwi àna njæda ya Mæsuf Njælalani àvi ana tay ni akada ge Melefit ya awayay ni kwa (12-14) ; ahar gædakani si tâwayavu kwa (13). Ndam Korej ndahaŋ tædæm mis atarŋgaba e kisim ba do (15.12) ; nahkay Pol àcahia zlam ana tay àki ka pakama nana daya (15). Kælæŋ gani Pol àhi ana tay ahæmam tâjam siŋgu ni (16).

Ma ga Pol ya àhi ana ndam Korej ni ajenaki ndam ga Yezu deŋ ga mæmbræŋ majalay ahàr ga duniya, ti tånjæhad akada ge Melefit ya awayay ni.

Sa ga Pol

1 Nu Pol Melefit àzala nu a ti nîgi zal asak ga Yezu *Krist. Àzalay nu nahæma ka mawayay gayan palam. Næbiki wakita hini ana kæli ti nu gani. Mæbiki ana kæli ti leli ata wur ga mæŋ geli Sosteŋ. ² Mæbikioru ana kæli, lekælum ndam ge Melefit ya *kacakalumvu a Korej ni. Kiguma ndam gayan njælataana azuhva tæwi ga Yezu Krist ya àgray na. Melefit àwayay ti kigum njælata, àzalay kæli ti nahkay ; àzala ndam ndahaŋ ya tahæŋgalay Bay geli Yezu Krist na deŋ, nday ya a kæsa gærgærani bu ni daya. Yezu Krist ti naŋ Bay gatay deŋ, Bay geli deŋ daya. ³ Bæŋ geli Melefit nday ata Bay geli Yezu Krist tâgri sulum gatay ana kæli, tâgray ti kånjæhadumkabu àna sulumani ti.

Zlam sulumani ya ti Yezu àvi ana ndam gayan a Korej ni

⁴ Nægri sæsi ana Bay Melefit goro a sarta bu deŋ azuhva kæli, adaba àgria zlam sulumana ana kæli a, kiguma ndam ga Yezu *Krist a. ⁵ Edeðin lekælum kiguma akaba Yezu Krist a akada mis bælaŋ, nahkay ti Melefit àgria sulum gayan ana kæli a kay. Iy nihi ti kæsæruma jiri a, kæsæruma mædæm ma ge jiri a. ⁶ Nædæm nahkay nahæma, adaba ka ya ti mæhi ma ge Krist ana kæli ni ti kægæsumkabá ma gana lala a mæbæruv gekæli ba. ⁷ Azuhva nani lekælum kænŋætuma zlam sulumani ya ti Melefit agri ana ndam gayan na deŋ. Nahkay ka ya ti kèbum kæjægum sarta ga maŋga ga Bay geli Yezu Krist a ni ti ere ya àhæciviv ana kæli ni ti àbi. ⁸ Naŋ gani amævi njæda ana kæli duk abivoru ana mandav ga duniya. Agray nahkay ti adaba awayay ti seriya àgæs kæli ka fat ya ti naŋ amaŋga ni ba. ⁹ Melefit àna ahàr gayan àzalay kæli ti, ti kigum akaba wur gayan Yezu

Krist akada mis bəlañ. Yezu Krist ti nañ Bay geli. Melefit ti ere ye ti àdəm agray ni ti agray ededñ, àdəkia asak a do ferera.

Kicirumvu e kidñ gekəli bu ba

¹⁰ Bəza ga mmawa goro ni, nahəngalay kəli àna slimi ga Bay geli Yezu *Krist : kicirumvu e kidñ gekəli bu ba. Nawayay nahəma, ma gekəli mārakaboru ka ahar bəlañ. Cəmvu ma, majalay ahər gekəli dek mīgi bəlañ.

¹¹ Bəza ga mmawa goro ni, nədəm nahkay ti adaba ndam ga ahay ga Kuluwe təra təhu ahkado lekələm kəbum kələgumvu e kidñ gekəli bu. ¹² Ere ye ti nawayay nəhiki ma ana kəli ni ti nihi : maslaña nahañ adəm nañ ga Pol ; maslaña nahañ adəm nañ ga Apolos, maslaña nahañ keti adəm nañ ga Sifas † ; maslaña nahañ ti ni adəm nañ ge Krist ni. ¹³ Lekələm kədəmum nahkay ti Krist gani nañ medeveni aw ? Bay ya *tədarfəñ kə təndal, àmət azuhva kəli ni ti Pol aw ? Tək *təbaray kəli ti àna slimi ga Pol aw ?

¹⁴ Nəgri səsi ana Melefit adaba maslaña ya ti nəbaray nañ e kidñ gekəli bu ni ti àbi, si Krispus nday ata Gayus. ¹⁵ Nahkay ti maslaña ya ti esliki mədəmani nu nəbaray kəli àna slimi goro ti àbi. ¹⁶ Ededñ àgəjəzlkua ahər a, nəbara İstefanas akaba ndam ga huđ ahay gayañ a daya. Ay tamal nəsərkiə lala ti nəbarakivu maslaña nahañ keti ndo. ¹⁷ Krist əslər nu ti ga moru məbaray mis do. Əslər nu ti ga moru məhi *Ma Məweni Sulumani ana mis sawañ. Əslər nu ti ga məhi ma ni ana mis àna məsər zlam ge mis ni do. Nagray nahkay ti, ti məmət gayañ ya ti àmətfəñ kə təndal ni ti əgi zlam masakani ba.

Yezu adafaki məsər zlam ge Melefit

¹⁸ Ga Yezu ya *tədarfəñ nañ kə təndal àmət ni ti, tamal təhi ma gani ana mis ya təbu tijiji ni ti tazay ma gani ka zlam masakani. Ay leli ya ti Melefit nañ əbu ahəngay leli ni ti, məsəra tədəm ma gani nani ti àna njəda ge Melefit. ¹⁹ Məsəra ma gani nani nahkay ti adaba Melefit adəm a Wakita gayañ bu ahkado :

« Enijñki məsər zlam ga ndam ya təsəra zlam a ni ka tay.

Anagrañ ti məsər zlam gatay ni mīgi zlam masakani. †† »

²⁰ Nihi Melefit adəma ma na nahkay ti, ndam məsər zlam a duniya bu ni, ndam *məsər Wakita ge Melefit ni akaba ndam ya təsəra zlapay a ka sarta hina ni ti məsər zlam gatay ni ənjəa eley ? Melefit adafaki məsər zlam ge mis ga duniya ni, nani zlam masakani do waw ?

²¹ Nahkay ndam ga *duniya àna məsər zlam gatay ni tipia ere ye ti Melefit àgray àna məsər zlam gayañ na, ay ti nday gani təsər nañ ndo. Azuhva nani nañ əbu agray təwi ti àna ma geli ya məhi ana mis ni. Mis ni ti ni tədəm ma nani ti ma ga muru. Ay ti Melefit awayay mahəngay ndam ya təfəki ahər ka nañ ni ti àna ma gani nani. ²² Ndam *Zəde tawayay təgriaya zlam ge

ejep ana tay a day kwa ti təgəskabu ma geli ni ti ma ge jiri. Ndam *Gres ti ni tawayay təhi ma ana tay àna məsər zlam akada gatay ni. ²³ Leli zla nahəma, mədəm *Krist ti tədarfəña nañ kə təndal a. Ma geli nani ya məhi ana mis ni ti azumi bəruv ana ndam Zəde : təhi ana leli « Kindivəm Melefit. » Mis ndahañ ya ti nday ndam Zəde do ni ti ni tədəm ma gani nani ma ga muru. ²⁴ Ay ti nday ya ti Melefit əzala tay a ni, ku ndam Zəde, ku ndam Gres nəngu ni, təsəra Krist ti adəfiki njəda ge Melefit ana leli, adəfiki məsər zlam ge Melefit ana leli daya. ²⁵ Mis ndahañ tədəm ere ye ti Melefit àgray ni ti zlam ga muru ; ay təwi ge Melefit ya mis tədəm zlam ga muru nahəma, àtama məsər zlam ge mis a. Tədəm ere ye ti Melefit àgray ni ti zlam ga ndam gedebi ; ay təwi ge Melefit ya mis tədəm zlam ga ndam gedebi ni ti àtama njəda ge mis a.

²⁶ Bəza ga mmawa goro ni, lekələm ndamam ? Kə eri ge mis ga duniya nahəma, ndam məsər zlam təbi e kidñ gekəli bu kay bi ; ndam ya njəda əfəñ kə tay ni akaba ya ti mis təhəngrioru ahər ana tay a had ni təbi e kidñ gekəli bu kay bi daya. ²⁷ Ay ti Melefit adaba mis ya ndam ga duniya tədəm nday ndam masakani na ga məbiki mimili ka ndam ya tədəm təsəra zlam a ni. Nahkay day Melefit adaba mis ya ndam ga duniya tədəm njəda əfəñ kə tay bi na ga məbiki mimili ka ndam ya njəda əfəñ kə tay ni. ²⁸ Adaba mis masakana ya mis təmənjələñ ana tay do na, mədəmani nday ya ti tədəm tislə arəna ndo na, ge mijiñ ndam ya tədəm nday gəđəkani na. ²⁹ Melefit adaba nday nana nahkay, awayay ti ku maslaña bəlañ əji zlabay kə meleher gayañ ba. ³⁰ Lekələm kīgəm bəlañani akaba Yezu Krist ti Melefit àgray. Nahkay ti Bay ya ti acahi məsər zlam ge Melefit ana leli ni ti Yezu Krist ; nañ əmbay leli ti mīgi ndam jireni kə eri ge Melefit, ti mīgi ndam gayañ daya. ³¹ Melefit àgray nahkay ti, awayay ti pakama ya a Wakita gayañ bu ni mığravu. Pakama gani nahkay hi : « Tamal maslaña awayay eji zlabay nahəma, miji zlabay ti àna təwi ga Bay geli ya àgray ni. † »

Pol ahi ana mis Yezu àmətfəñ kə təndal

2 Bəza ga mmawa goro ni, ka ya ti nòru afa gekəli enjenjeni, nəhi ma *māngahani ge Melefit ana kəli ni ti, nəhi ana kəli àna ma zləzladani ndo ahkay do ni àna məsər zlam ga ndam ga *duniya ni ndo. ² Ka sarta gani nani nahəma, nəza njəda, nədəm ma ya ti anəzlapiki ana kəli ni ti ma àki ka Yezu *Krist ciliñ, nəzlapay ma nahañ do. Ma àki ka Yezu ya nədəm anəzlapiki ni ti gayañ ya ti *tədarfəñ kə təndal, àmət ni. ³ Ka goro ya nu eslini akaba kəli ni ti njəda goro əbi, aṅg-waz awər nu, nəgəgər. ⁴ Ka ya ti nəhi ma ana kəli akaba nəcəhi zlam ana kəli ni ti, nəhi ma ana kəli àna məsər zlam ga ndam ga duniya ndo ; nəhi ana kəli àna ma ga magosay mis ndo daya. Ay ti ma goro ya nəhi ana kəli ni ti ma ge jiri, adəfiki ana kəli ni ti *Məsuf ge Melefit. Məsuf gani nani ti nañ əbu àna njəda dal-dal. ⁵ Lekələm kəfəmki ahər ka Yezu ti adaba kipurəma ere

† Sifas ti slimi ge Piyer. †† İzayı 29.14.

‡ Zereimi 9.23.

ye ti Melefit àgray àna njəda gayəŋ na àna eri gekəli a. Ere gani nani ti məsər zlam ge mis ya təsər ni àgray do.

Melefit avi məsər zlam gayəŋ ana mis

⁶ Ka ya ti leli məhi ma ana ndam ya təndəhva a ma ge Melefit ba ni ti, macahi ana tay ti məsər zlam, ay ti məsər zlam gani nani ti ga ndam ga *duniya ahkay do ni ga bəbay ga duniya hini do, adaba ndam ga duniya ni etijji. ⁷ Məsər zlam ya ti leli macalfəŋ ni ti, nani məsər zlam ge Melefit. Zlam nani ti maŋgahani : Melefit àŋgahfəŋja kə mis a kwa ahaslana. Ka sarta ya Melefit àgraya duniya faŋ ndo nahəma, àjuhivu ana leli ga mahəŋgay leli àna naŋ, ti məhuriyu a məlaŋ masladani gayəŋ ni vu. ⁸ Bəbay ga duniya ni təsər məsər zlam gani hini ndo. Tamal təsəra ti, akal *tədarfəŋ Bay geli kà təndal ndo. Ay Bay ya ti tədarfəŋ naŋ kà təndal ni ti naŋ gədakani, mis dek atazləbay naŋ. ⁹ Ay ti ere ye ti Melefit àgray ni ti àgray akada ya àbu məbəkiani a Wakita gayəŋ bu ni :

« Melefit àjuhi zlam ana ndam ya təgəskabá ma gayəŋ a, tawayay naŋ ni :
ere ye ti àjuhi ana tay ni ti eri èpi ndo, slimi èci ndo ;
ere gani nani àniviyu ana mis a məbərux bu bi daya.
† »

¹⁰ Ay Melefit àdafaki zlam gani nani ti àna njəda ga Məsuf gayəŋ ; àdəfiki ti ana leli. Məsuf gayəŋ ni ti àsəra ba huđ ga zlam a dek, ku ere ye ti àniviyu ana Melefit a məbərux bu ni day àsəra. ¹¹ E kidiŋ geli leli mis bu ni ti way àsəra ere ya àniviyu a məbərux bu ana maslaŋa nahaŋ a ni way ? Si tigi naŋ naŋani àna ahər gayəŋ kwa do ni, maslaŋa nahaŋ àbi asər bi. Melefit day nahkay : ere ye ti àniviyu a məbərux bu ni maslaŋa àbi asər bi, si tigi Məsuf gayəŋ gayəŋani kwa. ¹² Leli zla nahəma, Məsuf ya ti àniviyu ana leli ni ti nani məsuf ga ndam ga duniya do. Ay leli ti Məsuf ya àniviyu ana leli ni ti Melefit àvi ana leli. Àvi ana leli ti, awayay ti məsər sulum gayəŋ ya àgri ana leli ni àna naŋ. ¹³ Ka ya ti leli məbu məhi ma gani ana mis nahəma, mədəm àna məsər zlam ga ndam ga duniya do, mədəm ti àna njəda ga *Məsuf ge Melefit ya avi ana leli ni. Nahkay ere ye ti leli macahi ana mis ni ti Məsuf ge Melefit adəfiki ana leli, leli day macahi ana ndam ya ti Məsuf ge Melefit àniviyu ana tay a məbərux bu ni bilegeni.

¹⁴ Nahkay maslaŋa ya ti Məsuf ge Melefit ni àniviyu a məbərux bu bi ni ti àgəskabu pakama ga Məsuf ge Melefit ni do, aməŋjaləŋ akada zlam masakani e eri gayəŋ bu. Àsər do simiteni, adaba ere gani àsərvu nahkay koksah, maslaŋa gani àsər ti si Məsuf ge Melefit àjənakia naŋ a kwa. ¹⁵ Maslaŋa ya Məsuf ge Melefit àniviyu a məbərux bu ni ti àsərkaba zlam a dek, ay naŋ ti nday ya ti Məsuf ge Melefit àniviyu ana tay bi ni ti təsər majalay ahər gayəŋ do. ¹⁶ Nahkay àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu :

« Majalay ahər ga Bay Melefit ti way àsəra way ?
Way esliki mədəfiki ma way ? †† »

Ay leli ya Məsuf ge Melefit àniviyu ana leli ni ti mədəgəzl ahər akada ge *Krist ya adəgəzl ni.

Ndam məgri təwi ana Melefit

³ Bəza ga mmawa goro ni, ka sarta ya ti nu nəbu afa gekəli ni ti nisliki məhi ma ana kəli akada ya təhi ma ana ndam ya *Məsuf ge Melefit àniviyu ana tay ni ndo. Nəhi ma ana kəli ti akada ya təhi ana ndam ya ti təjalaki ahər ka zlam ga duniya ni, adaba lekələm akada bəza, kəfumki ahər ke *Krist lala faŋ ndo. ² Ere ye ti nəcahi ana kəli ni ti kala nəvi đuwa ana kəli, do ni ti nəvi đaf ana kəli ndo. Nəgray nahkay ti adaba ka sarta gani nani kisləmki məzumumani ndo. Nihi day kekileŋa tamal nəhia ma ana kəli a akada ya təhi ana ndam ya təfəkia ahər ke Krist a lala ni ti kisləmki do. ³ Adaba nihi kekileŋa day lekələm kəbum kajalumki ahər ka zlam ga duniya. Lekələm kəbum kəgrum solu, kəbum kəlagumvu. Kəbum kəgrum nahkay ti kekileŋa lekələm akada ga ndam ga *duniya ni do aw ? Iy ededifŋ lekələm ti kəbum akada gatay ni. ⁴ Maslaŋa nahaŋ e kidiŋ gekəli bu adəm « Nu ga Pol, » maslaŋa nahaŋ ti ni « Nu ga Apolos. » Lekələm kəbum kəgrum nahkay ti, lekələm akada ga ndam ga duniya ni ededifŋ do aw ?

⁵ Apolos ti naŋ way ? Nu Pol day nu way ? Leli cəeni ti leli ndam məgri təwi ana Melefit ciliŋ. Azuhva təwi geli ni ti kəfumki ahər ka Yezu. Ku way way do geli àgray təwi ya ti Bay geli Yezu àhi mągray ni. ⁶ Magray təwi geli ti akada ge mis ya tagray təwi e dini bu ni : nu nəjav zlam, Apolos ti ni acəhi yam. Ay ti adək zlam gani nani ti Melefit. ⁷ Nahkay maslaŋa ya ti ajav nday ata maslaŋa ya ti acəhi yam ni tislə arəŋa do. Si Melefit naŋ bəlaŋ naŋ ya ti adək zlam tata ni kwa. ⁸ Maslaŋa ya ti ajav zlam nday ata maslaŋa ya acəhi yam ni nday bəlaŋani. Ku way way gatay do Melefit aməvi endif gayəŋ akada ge təwi gayəŋ ya àgray ni. ⁹ Leli ti magray təwi ge Melefit ka ahar bəlaŋ, lekələm ti ni kigəma akada lekələm vədaŋ ge Melefit ya təwəs na.

Lekələm kigəma akada lekələm ahay ge Melefit ya tələm ni daya. ¹⁰ Melefit àvu divi ka mawayay gayəŋ ga məŋjəki ke təwi afa gekəli ti, nu akada maslaŋa ya ti àsəra mələmaya ahay a, àsəra mafəkad asak gana lala ni. Nu nəfəkada asak ga ahay a lala, mək maslaŋa nahaŋ àra àləmkiiyu. Ahər adəm ndam ya tara tələmkiiyu ni ti way way do gatay məbay slimi, mələm ahay ni lala. ¹¹ Asak ga ahay ni ti mafəkadani àndava, nani Yezu Krist ; maslaŋa èsliki mafəkad nahaŋ va do. ¹² Mis ndahaŋ tələmkiiyu gru ka asak ga ahay gani nani, mis ndahaŋ ara, mis ndahaŋ ti ni akur sulumani. Mis ndahaŋ keti nahəma, tələmkiiyu biyem, mis ndahaŋ kəzir, mis ndahaŋ ti ni fifiŋ. ¹³ Ka fat ya ti Melefit amagrafəŋa seriya kə mis a nahəma, way way do mis dek etipi təwi gayəŋ ya àgray ni. Adaba ka fat nani ti aku aməgəs təwi ga way ga way do dek : ndahaŋ aməzum, ndahaŋ ti ni aməzum do. Nahkay ti way way do mis dek etipi təwi gayəŋ ya àgray ni àbəlay tək àbəlay do aw.

¹⁴ Maslaŋa ya ti aku aməzum təwi gayəŋ do ni ti Melefit aməvi endif gayəŋ. ¹⁵ Ay maslaŋa ya ti aku àzuma

† Izayi 64.3 ; 52.15. †† Izayi 40.13.

təwi gayaŋ a ni ti Melefit amahəŋgay naŋ ciliŋ, aməvi araŋa do. Maslaŋa nani ti akada ge mis ya ti àtamaba a aku ba pircək-pircək ni.

¹⁶ Ngay lekələm ti kigəma ahay ge Melefit a, Məsuf gayaŋ naŋ àniviyu ana kəli a məbəruf bu ni ti kəsəruf do waw ? ¹⁷ Tamal ti maslaŋa agudarkaba ahay ge Melefit a nahəma, Melefit day amagudar naŋ, adaba ahay ge Melefit ti njələta. Ahay gayaŋ gani nani ti lekələm.

¹⁸ Nahkay ti maslaŋa àgosay ahàr gayaŋ ba. Tamal maslaŋa e kidiŋ gekəli bu àhi ana ahàr naŋ àsəra zlam akada ga ndam ga duniya na ti, məmbrəŋ məsər zlam gayaŋ nani, mənjuhəd akada ga maslaŋa ya ti àsər araŋa do ni. Tamal àgra nahkay ti aməŋgət məsər zlam sulumani. ¹⁹ Nədəm nahkay ti adaba məsər zlam ga ndam ga duniya ya təsər ni ti ègia zlam masakana kə eri ge Melefit a. Àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu nahkay hi : « Mis ya tagray wir-wir ni ti Melefit agəs-ki tay akada ga kəmbazl ya agəs zlam ni. † » ²⁰ Àbu məbəkiani keti : « Melefit àsəra məsər zlam ga ndam məsər zlam ni ti zlam masakani. †† » ²¹ Nahkay ti maslaŋa èji zlabay àna maslaŋa nahaŋ, àdəm nadəbay naŋ ba. Sərufki zlam ni dek ti gekəli sawaŋ. ²² Nu Pol, Apolos akaba Piyer ti leli gekəli. Duniya, sifa, kisim, zlam ya agravu nihi ni akaba zlam ya amagravu ni dek day gekəli. ²³ Lekələm nahəma ge Krist, Krist ti ni ge Melefit.

Kijəm zlabay ba

4 Nawayay ti mis təsər, leli ndam *asak ge *Krist ti leli ndam məgri təwi. Melefit àfiva zlam ana leli a ahar va : ahaslani zlam nani maŋgahani, ay nihi ti awayay ti leli mədəfiki ana mis. ² Kəsəruf, maslaŋa ya ti təfiva zlam a ahar va ti məgray təwi àna naŋ nahəma, si ahàr àdəm maslaŋa gani nani mis jireni kwa. ³ Ka majalay ahàr goro nahəma, ma ya ti lekələm kazlapumku ni àhəlu ahàr kay do. Ku mis ndahaŋ tagrafua seriya nəŋgu ni, àhəlu ahàr kay do. Ku nu nu-ani àna ahàr goro day nàgrafəŋa seriya ka ahàr goro a do. ⁴ Nu nuani nəsəra àna ahàr goro a nàgudar zlam ndo. Ay akaba nani dek ŋgay nu jireni ti nədəm nahkay ndo daya. Bay ya ti agrafua seriya ni ti si Bay geli àna ahàr gayaŋ gayaŋani kwa. ⁵ Adaba nani zla nahəma, kəgrumfəŋa seriya kə mis a ba. Besəma, jəgum vad ge Melefit ya àfəkad ni. A vad gani nani ti Bay geli aŋga, naŋ ti amaŋgazlaya zlam ge mis ya a məlaŋ ziŋ-ziŋeni bu na, zlam ge mis ya təjalay a ahàr gatay bu ni day amaŋgazlaya. Ka sarta gani nani ti ku way way do Melefit amazləbay naŋ àki ke təwi ya àgray ni.

⁶ Bəza ga mmawa goro ni, nədəmki ma ka ahàr goro akaba ka Apolos akada ma *gozogul ti ga məjənaki kəli. Nawayay ti kəsəruf zlam a huđ gani ba : ahàr àdəm kədəbum divi sulumani ya ti àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu ni akada geli ya madəbay ni ; kəgrumkivu zlam ndahaŋ ya təbi məbəkiani bi ni ba. Nahkay zla nahəma, kijəmki zlabay ke mis ndahaŋ ba ; kəmənjuhələŋ ana mis ndahaŋ akada təsər araŋa do ba daya. ⁷ Way àhuk ahkado nak kàtam mis ndahaŋ ni

† Məŋja Zəwop 5.13. †† Limis 94.11.

way ? Zlam ya ti àfuk ni ti, àvuk ti Melefit do waw ? Kəsəra tamal ti Melefit àvuk nahəma, kiji zlabay àna naŋ akada nak nakani kəŋgət àna njədə gayak ti kamam ?

⁸ Ay nihi zla ti lekələm kədəmum ahkado kərəhuma, lekələm kəbum àna elimeni, lekələm kəzumuma bay a, leli ti bəbay do. Kəzumuma bay na edediŋa ti akal àbəlay. Nahkay akal leli day məzum bay ni akaba kəli ka ahar bəlaŋ. ⁹ Leli ti ndam asak ga Yezu Krist, ay ti nəjalay a ahàr goro bu nahəma akada Melefit àbəhad leli kələŋ ge mis ndahaŋ ni dek. Leli ti miŋia akada ndam ya ti seriya àgəsa tay a mək takoru tabazl tay kə meleher ge mis ni. Miŋia akada leli zlam ga sewiya kə eri ge mis ga *duniya akaba kə eri ga *məslər ge Melefit a. ¹⁰ Leli məbu məhi ma ge Krist ana mis ti seteni àcəliya ana leli a ahàr va zla do aw ? Lekəli ti ni kəsəruf ma zlam a adaba lekəli ka ahar bəlaŋ akaba Krist aw ! Leli ti ndam gedebeni, lekəli ti ni njədə gekəli àbu zla do aw ? Leli ti taməŋjaləŋ ana leli akada zlam masakani, ay lekəli zla nahəma təhəŋgriuru ahàr ana huđ ana kəli. Nahkay zla do aw ? ¹¹ Nihi kekileŋa ləwir àbu awər leli, yam àbu akad leli, azana àki ke leli ka vu bi, mis təbu təzləb leli, masawaday satat, ahay geli àbi, ¹² məgra təwi a dal-dal day kwa ti məzumi zlam ana huđ geli. Ka ya ti mis təbu tindivi leli ni ti leli mahəŋgalay Melefit ti məgri sulum gayaŋ ana tay. Ka ya ti təbu təgri daliya ana leli ni ti leli mebesey. ¹³ Ka ya ti mis tagudari ma ana leli ni ti leli məŋgwiviyu ana tay. Ke eri ge mis ga duniya nahəma, leli miŋia akada zlam ya taboru ke jigəri na. Nihi kekileŋa təhi ana ahàr leli miŋia zlam masakana a duniya ba dek.

¹⁴ Nəbiki zlam nday hini ana kəli ti ga məbəkimi mimili ke kəli do. Ay nəbiki ana kəli ti, nawayay nəcahi zlam ana kəli, adaba kigəma bəza goro ya nawayay na palam. ¹⁵ Ku tamal mis ndahaŋ ehimeya təbu təcahi zlam ana kəli àki ke Krist nəŋgu ni, bəŋ gekəli ti bəlaŋ həya. Bəŋ gekəli ti nu gani. Kigəma bəza goro a adaba àhi *Ma Məweni Sulumani ga Yezu Krist ana kəli enjenjeni mək kəfufki ahàr ka naŋ ti nu. ¹⁶ Nihi ègia nu bəŋ gekəli a nahəma, grum zlam hwək-hwəka akada goro ya nagraŋ ni. ¹⁷ Nawayay ti kəgrum nahkay. Nahkay ti nəsləroya Timote a, àdoru afa gekəli. Naŋ ti ègia wur goro a, nawayay naŋ, adəbay divi ga Bay geli ge jiri ge jireni. Eminjəa nahəma, aməziaba azay slimi ana kəli àki ka maŋjuhəd goro akaba Yezu Krist na. Amacahi zlam ana kəli akada goro ya nəbu nəcahi ana ndam ga Yezu ya *təcakalavu ku eley eley do ni, ti maŋjuhəd gatay mənja akada goro na.

¹⁸ Mis ndahaŋ e kidiŋ gekəli bu təbu tiji zlabay, adaba təhi ana ahàr nu anaŋgoru afa gekəli va do. ¹⁹ Ay tigi ti Melefit àvua divi gana ti nəbu nakoru afa gekəli wudak. Eninjəa nahəma, enipi zlam ga ndam zlabay nday nani ya tagray ni. Nahkay anəsər nday tədəm ma masakani ciliŋ tək day ti təgray təwi àna njədə ge Melefit aw ? ²⁰ Nədəm nahəma *Məgur ge Melefit ti mam ? Ndam ya ti təbu a Məgur ge Melefit ni bu ni ti təzlapay ma masakani do : tagray təwi àna njədə ge Melefit. ²¹ Nihi ti dəmukiba ere ye ti lekələm kawayum

na. Ka ya ti anan̄goru afa gekɛli ni ti n̄aza malawad a ahar va ga matrab kɛli àna nan̄ a waw ? Tək day ti kawayum ti n̄awayay kɛli, n̄aru àna m̄ab̄eruv b̄elan̄ aw ?

Zlam ya ti ab̄eki mimili ke mis ni

5 Nihi n̄icia mis t̄ebu t̄ed̄am ahkado mis ndahan̄ e kidiñ gekɛli bu t̄ebu tagudar zlam, tagray zlam m̄aw̄slani ya ti ku ndam ya t̄ef̄eki ah̄ar ke Melefit do teked̄i t̄agray do ni. T̄ehu maslan̄a gekɛli nahan̄ àbu and̄ahad̄f̄an̄ k̄a wal ga b̄an̄ani. ² Lekɛl̄um zla ti k̄abum kij̄um zlabay, giri-giri ti amal kit̄uw̄m sawan̄. Maslan̄a ya ti àgray ere m̄aw̄slani nani ni ti k̄egarumaba nan̄ e kidiñ gekɛli ba do ni ti kamam ? ³ Nu ti ku nu n̄ebi aka-ba kɛli eslini bi nan̄gu ni, n̄ebu n̄ed̄eḡzlkioru ah̄ar ke kɛli dal-dal. Maslan̄a ya ti àgudar zlam ni ti n̄ekelkaba seriya gayan̄ a àndava s̄ak akada nu n̄ebu akaba kɛli eslini. ⁴ N̄agray seriya gani hini ti àna slimi ga Bay geli Yezu. Lekɛl̄um day cakalumvu ; eslini majalay ah̄ar goro am̄el̄ebu akaba kɛli, nj̄eda ga Bay geli Yezu day am̄el̄ebu akaba kɛli. ⁵ Akacakalumva ti vumi maslan̄a gani nani a ahar vu ana *Seteni ti m̄agri daliya hayan̄. Nahkay ti maslan̄a gani am̄embr̄an̄ majalay ah̄ar maḡedavani ni, m̄ak Melefit amah̄an̄gay sifa gayan̄ ni ka fat ya ti Bay geli amagraf̄an̄a seriya k̄e mis a ni.

⁶ Kij̄um zlabay ti kamam ? Àb̄elay do timey ! *Miwisiñ ḡezit t̄eb̄ekiviya ka humbu ga makala mas̄efarana, ewisiñaba zlam na dek ti k̄es̄erum do aw ? ⁷ Ah̄ar àd̄em si k̄ezumaba miwisiñ gani nana e kidiñ gekɛli ba kwa. Tamal k̄egruma nahkay ti kiḡum *nj̄elatani akada ga humbu ga makala mas̄efarani ya t̄eb̄ekiviya miwisiñ ndo ni. Ay n̄es̄era kiḡuma nj̄elatana akada ga humbu nana edediñena, adaba *Krist am̄et azuhva leli. Krist ti nan̄ Wur t̄embak ya ti tisiñji ana leli a wum̄ari ga *Pak bu ni. ⁸ Nihi nah̄ema m̄agr̄um wum̄ari ga Pak geli ! Ay m̄embr̄an̄um zlam magudarani akaba cud̄ay ya m̄agrabiya ni dek, m̄abumkiviya miwisiñ nani va ba. M̄ed̄abum divi ge Melefit àna m̄ab̄eruv b̄elan̄ akaba àna jiri sawan̄.

⁹ A wakita nahan̄ ya n̄ebiki ana kɛli ni bu ni ti n̄ehi ana kɛli ahkado k̄anj̄ehad̄umkabu akaba ndam magray mes̄wehvu ka ahar b̄elan̄ ba. ¹⁰ N̄ehi ana kɛli nahkay ti n̄ed̄amki ma ti ka ndam ga *duniya ya ti tagray mes̄wehvu ni do. Nday ya ti eri gatay àki ka zlam ge mis ni, nday ya ti tigi akal ni, nday ya ti tagray p̄era ni day n̄ed̄amki ma ka tay ndo. Tamal mis àwayay man̄j̄ehad̄ani akaba tay do nah̄ema, si maslan̄a gani asl̄akaba a duniya ba. ¹¹ Ere ye ti n̄ed̄am ni ti n̄ed̄amki ti ka ndam m̄af̄eki ah̄ar ke Krist ni. Tamal mis àd̄em ahkado nan̄ mis ga Yezu m̄ak agray mes̄wehvu, bi eri gayan̄ àki ka zlam ge mis, bi agray p̄era, bi asiv̄u ana mis, bi avi vu gayan̄ ana zum, ahkay do ni bi egi akal nah̄ema, ku m̄ezum zlam akaba nan̄ ka ahar b̄elan̄ k̄ezumum ba.

¹² Maslan̄a ya ti agraf̄an̄a seriya k̄a ndam ya k̄abumi akaba tay bi ni ti nu do. Lekɛl̄um day grumf̄an̄a seriya k̄a ndam ya k̄abum akaba tay ka ahar b̄elan̄ na cilij̄.

¹³ Nday ya ti k̄abumi akaba tay bi ni ti Melefit ama-

graf̄an̄a seriya k̄a tay a. Àbu m̄ab̄ekiani a Wakita gayan̄ bu : « Garumaba mis cud̄ayana e kidiñ gekɛli ba. † »

Ndam ga Yezu t̄ab̄ehad̄ki mirdim ka b̄eza ga m̄an̄ gatay ba

6 N̄ed̄am nah̄ema, mis t̄al̄ogava ata wur ga m̄an̄ana m̄ak akoru ab̄ehad̄kibiya mirdim afa ga ndam ya t̄ad̄ebay *Krist do ni ti àb̄elay aw ? Giri-giri ti akoru àna ma gani ti afa ndam ge Melefit sawan̄ do waw ? ² N̄gay ndam ge Melefit atagraf̄an̄a seriya k̄a ndam ga *duniya na dek ti k̄es̄erum do waw ? Tamal ak̄egrumf̄an̄a seriya k̄a ndam ga duniya dek ti, k̄egr̄um seriya ga zlam nday hini cib-cibeni ni koksah ti kamam ? ³ N̄gay *m̄asl̄er ge Melefit teked̄i leli amagraf̄an̄a seriya k̄a tay a ti k̄es̄erum do aw ? Iy zla aw k̄es̄eruma nahkay ti, misliki magray seriya ga zlam ga duniya do ni ti kamam ? ⁴ N̄ed̄am nahkay ti adaba tamal ti mis t̄al̄ogava ata wur ga m̄an̄ana e kidiñ gatay ba ti, k̄ecuhwumoru àna ma gani afa ga ndam ga dala ti àb̄elay aw ? Ka ya ti ndam ga Yezu t̄ecakalavu nah̄ema, ndam nday nani ti lamba gatay àbi akaba tay bi. ⁵ N̄ed̄am nah̄ema, k̄egr̄um nahkay ti mimili do aw ? Bay m̄es̄er zlam b̄elan̄ ti àbi e kidiñ gekɛli bu ga mekelikaba seriya gana ana b̄eza ga m̄an̄ana àbi edediñ aw wahay ? ⁶ Ku tamal àbi nan̄gu ni, mis ab̄ehad̄ki mirdim ka wur ga m̄an̄ani ti àb̄elay do. Ay lekɛl̄um ti kab̄ehad̄umki mirdim ka b̄eza ga m̄an̄ gekɛli afa ga ndam ya t̄ef̄eki ah̄ar ke Krist do ni ti ah̄emamam !

⁷ N̄ed̄am nah̄ema, ku tamal kab̄ehad̄umki mirdim ka ndam gekɛli nan̄gu ni kij̄umkia ke divi ge Melefit a àndava. Lekɛl̄um ti tamal maslan̄a nahan̄ àgudaria zlam ana kɛli a nah̄ema, hojo bes̄emia. Tamal àzaf̄an̄a zlam k̄e kɛli àna akal a nah̄ema, hojo bes̄emia daya. ⁸ Ay lekɛl̄um ti k̄ebes̄em do. Kagudarumi zlam ana mis ndahan̄, kiḡumfiñja akal k̄a tay a sawan̄ ; tata nday gani b̄eza ga m̄an̄ gekɛli keti ni ! ⁹ N̄gay ndam ya ti tagudar zlam ni at̄ehuriya a *M̄egur ge Melefit vu do ni ti k̄es̄erum do aw ? K̄eḡosum ah̄ar gekɛli ba, s̄erum : ndam magray hala, ndam ga p̄era, ndam mes̄wehvu, ndam ya ti t̄eh̄lvu ata zal ata zal ti tand̄ehad̄kabu ni, ¹⁰ ndam akal, ndam ya zlam ge mis egi eri ana tay ni, ndam ya ti t̄evi vu gatay ana zum ni, ndam m̄bad̄am-bada akaba ndam ya ti t̄eh̄lf̄an̄a zlam k̄e mis a ga nj̄eda ni, nday nani dek ti at̄ehuriya a M̄egur ge Melefit vu do. ¹¹ Ahaslani mis ndahan̄ e kidiñ gekɛli bu day t̄agrabiya nahkay. Ay nihi nah̄ema, Melefit geli àbara kɛli àna nj̄eda ga M̄esuf gayan̄ a, nahkay ti kiḡuma nj̄elatana, kiḡuma ndam jirena daya. Zlam gani nani dek ti àgray àna slimi ga Bay geli Yezu Krist.

K̄egr̄um mes̄wehvu ba

¹² Mis ndahan̄ e kidiñ gekɛli bu t̄ehi àna ah̄ar ahkado ndam ge *Krist ti t̄evia divi ana tay ga magray zlam a dek. T̄evia divi ana tay ga magray zlam a dek edediñ, ay ti zlam dek àgri sulumani ana mis do. Nu day n̄ehi ana ah̄ar nahkay : t̄evua divi ga magray zlam a dek, ay

† Mimbiki 17.7.

ti nigi evidi ga zlam nday nani ti nawayay do. ¹³ Nahkay day kədamum Melefit āgriaya zlam məzumani ana hud a, hud ti ni ga məzumiya zlam. Iy nahkay edediņ, ay ti Melefit emiijij hud ata zlam məzumani ni cecəeni. Vu geli ti Melefit āgria ana leli a ti māgray mesəwehvu āna naņ do. Āgria ana leli a ti awayay ti mēgri tēwi ana Bay geli āna naņ sawaņ. Bay geli ti ni afi ahār ana vu geli. ¹⁴ Bay geli āmēta ti Melefit āhəņgaraba naņ e kisim ba, āvia sifa mēwena : leli day amara mahəņgaraba leli a aməvi sifa mēwēni ana leli āna njəda gayaņ.

¹⁵ Ngay leli dek ka ahar bəlaņ mīgia vu ge Krist a, nahkay lekūlum day palahar ga vu gayaņ ti kəsərum do aw ? Nahkay ti nazay palahar ga vu ge Krist ti egi vu bəlaņ akaba vu ga wal hala ti ahəmamam ? Āgravy do simiteni ! ¹⁶ Mis tamal ti tandəhadkaba ata wal hala ti, vu gatay cəeni egi vu ge mis biliņ ti kəsərum do aw ? Adaba Melefit ādəm a Wakita gayaņ bu : « Nday cəeni ti vu gatay emigi bəlaņ. † » ¹⁷ Ay ti maslaņa ya ti tanjəhadkaba ata Bay geli ni ti ěgia Məsuf ga Yezu āniviyu, majalay ahār gatay dek bəlaņani.

¹⁸ Cuhwumfəņa kà ndam mesəwehva. Zlam magudarani ndahaņ ya ti mis tagray ni dek ti tijifiņ kà vu gatay do. Ay maslaņa ya agray mesəwehvu ni ti agudar ahār gayaņ gayaņani. ¹⁹ Vu gekūli ni ti ěgia ahay njəlatani ge Melefit a, *Məsuf Njəlatani anjəhadviyu ti kəsərum do aw ? Məsuf Njəlatani nani ti Melefit āvi ana kūli, naņ āvu a məbərūv gekūli bu. Vu gekūli ti ge Melefit, do ni ti gekūli gekūleni do. ²⁰ Melefit āpəla zlam gədakana ga mambay kūli āna naņ a. Nahkay ere ye ti kəgrum āna vu gekūli ni dek ti zləbum Melefit āna naņ.

Məhəlvani ata zal ata wal

7 Nihi nahəma nəņgəkia āki ka ma ya kəbumukibiyu a wakita gekūli bu na. Ka nu ti zal āday wal do simiteni ti ābəlay. ² Ay ku tamal nahkay nəņgu ni, bi maslaņa amagray mesəwehvu ti hojo zal māday wal gayaņ, wal day māday zal gayaņ. ³ Nahkay ahār ādəm zal āmbati aləņ ana wal gani ba, wal day āmbati aləņ ana zal gani ba. ⁴ Adaba mam, wal ti vu gayaņ ti gayaņ gayaņani do : ga zal gani sawaņ. Zal day nahkay ; vu gayaņ ti gayaņ gayaņani do : ga wal gani sawaņ. ⁵ Nahəma, wal ěkeli vu gayaņ ana zal gayaņ ba, zal day ěkeli vu gayaņ ana wal gayaņ ba. Si bi tīciva e kidiņ gatay ba, təpəsaba ga sarta bal ga mahəņgalay Melefit a. Ay zla nahəma kəpəsəməba kay ba, do ni ti *Seteni aməņgət divi ga magosay kūli, adaba bi ekisləmki məpəsəməbana ga sarta kay koksah ti ni.

⁶ Ngay grum nahkay ti nəhi ana kūli ga njəda do. Nədəm tamal kəgrum nahkay ti ābəlay sawaņ. ⁷ Ka nu ti nawayay ti mis dek tanjəhad akada goro ni, tādāy wāl ba. Ay ti Melefit āvia njəda ana mis a gərgəri. Maslaņa nahaņ Melefit avi njəda ga maday wal ahkay do ni ga maday zal, ana maslaņa nahaņ ti ni avi njəda ga manjəhadani naņ bəlaņ.

⁸ Nihi nahəma nəhi ma ana wāl madakway akaba ndam ya wāl təfəņ kà tay bi ni. Nəhi ana tay nahəma, tamal tanjəhad ka ahār gatay akada goro ni ti ābəlay. ⁹ Ay ti maslaņa ya ti ěsliki mebeseni do ni ti māday wal, wal ti ni māday zal. Hojo kəhəlumvu zlam gekūli, ere gani arəh ga wal ahkay do ni ga zal amakad kūli ti ni.

¹⁰ Nihi ti nəhi ma ana ndam ya təhəlvā ni. Ma hini ya nədəm ni ti ma goro do, ma ga Bay geli. Ādəm ahkado : Wal tēdevu ata zal gayaņ ba. ¹¹ Ay tamal ti tēdeva nəņgu ni, mənjəhada nahkay, āday zal ba. Tamal ěbesey manjəhadani koksah nahəma, təņgalabu ata zal gayaņ. Zal day āgaray wal gayaņ ba.

¹² Nihi ti nəhi ma ana lekūlum ndahaņ ni. Nədəm ma hini ti nu, do ni ti Bay geli Yezu do. Nədəm nahəma : Tamal maslaņa āfəkia ahār ka Yezu a, wal gayaņ ni āfəki ahār ka Yezu ndo mək wal ni awayay manjəhadani ata naņ ti, āgaray naņ ba. ¹³ Wal day nahkay, tamal āfəkia ahār ka Yezu a, zal gayaņ ni āfəki ahār ka Yezu ndo mək zal ni awayay manjəhadani ata naņ ti, āsləka ba. ¹⁴ Nədəm nahkay ti adaba zal ya āfəki ahār ka Yezu ndo ni ti naņ mis ge Melefit azuhva wal gayaņ ya āfəkia ahār ka Yezu a ni. Nahkay day wal ya āfəki ahār ka Yezu ndo ni ti naņ mis ge Melefit azuhva zal gayaņ ya āfəkia ahār ka Yezu a ni. ěgia nahkay ti bəza gatay ni Melefit ādaba tay a, tīgia ndam gayaņ a. Tamal nahkay do ni ti bəza gatay ni tigi ndam ge Melefit ndo.

¹⁵ Ay tamal maslaņa ya ti āfəki ahār ka Yezu ndo ni awayay medeveni ata wal gayaņ ahkay do ni ata zal gayaņ nahəma, tēdevu. Naņ ya ti āfəkia ahār ka Yezu a tāmbrəņ naņ ni ti ku zal, ku wal nəņgu ni təfəki ņgasa ga manjəhadkabani akaba maslaņa nahaņ ni do. Adaba Melefit āzalay kūli ti, awayay kənjəhadum āna sulumani. ¹⁶ Nədəm nahəma, nak wal ya ti kəfəkia ahār ka Yezu a ni ti bi Melefit amahəņgay zal gayak azuhva nak ti kəsəra waw ? Nak zal ya ti kəfəkia ahār ka Yezu a ni ti bi Melefit amahəņgay wal gayak azuhva nak ti kəsəra waw ?

Ku way way do mənjəhad akada gayaņ ya Melefit āzalay naņ ni

¹⁷ Giri-giri nahəma, ahār ādəm ku way way do manjəhad gayaņ mənja akada ga Bay geli Yezu ya āvi ka sarta ya Melefit āzalay naņ ni. Ere ya nəhi ana ndam ga Yezu ya *təcakalavu a kəsə gərgərani bu ni ti nahkay. ¹⁸ Tamal bi maslaņa Melefit āzalay naņ kədi gayaņ *mekeleni ti mənjəhad nahkay, āhəņgarkiyu ba. Tamal bi maslaņa Melefit āzalay naņ kədi gayaņ mekeleni do ni ti mənjəhad nahkay, ěkeley ba. ¹⁹ Mekeley kədi ahkay do ni mekeley kədi do ni ti āzaya araņa do. Zlam mabəlani ti magray ere ye ti Melefit ādəm ndam gayaņ tīggray ni ciliņ. ²⁰ Ahār ādəm nahəma, ku way way do mənjəhad akada gayaņ ya Melefit āzalay naņ ni. ²¹ Tamal bi nak evidi ka sarta ya Melefit āzalay kur ni ti āhəluk ahār ba. Ay ti bi kəņgəta divi ga mambay ahār gayak a ti mbay. ²² Nədəm nahkay ti adaba maslaņa ya ti naņ evidi mək Bay geli āzala naņ a nahəma, naņ akada evidi va do, adaba ěgia mis ga Bay geli a. Nahkay day, maslaņa ya ti naņ evidi do mək *Krist

† Mənjəkiani 2.24.

àzala naŋ a nahəma, ègia evidi ge Krist a. ²³ Lekələm dek Melefit àmba kəli àna zlam gəđakana. Nahkay ti kəđəbum mis akada lekələm evidi gatay va ba. ²⁴ Bəza ga mmawa goro ni, nəhi ana kəli nahəma, ahàr àdəm ku way way do mənjuhəd kè eri ge Melefit akada gayaŋ ya ti Melefit àzalay naŋ ni. Tānjəhad nday ata Melefit ti nahkay.

Wəwal ya tèsər zawal đay-đay do ni

²⁵ Nihi ti nəzlapaki ka ma ga wəwal ya tèsər zawal do ni. Ma ya anəđəm ni ti Bay geli àhu ndo, nani majalay ahàr goro goroani. Ay nu ti, Bay geli àgrua sulum gayaŋ a, nahkay mis tislaki mægəskabu ma goro ya nəđəm ni.

²⁶ Ka majalay ahàr goro nahəma, hojo ku way way do mənjuhəd akada gayaŋ ya anjəhad ni. Nəđəm nahkay ti azuhva daliya ge mis ya təcakay ka sarta hini ni.

²⁷ Tamal nak kəbu àna wal gayak nahəma, kidəmvu ba. Tamal nak wal gayak àbi ti ni, kàday wal ba. ²⁸ Ay tamal kaday wal nahəma, zlam magudarani do. Nahkay day tamal wal ya àsər zal đay-đay do ni akoru ka zal day, zlam magudarani do. Ay ti sərunki lala, wəwal akaba zawal gatay atəcakay daliya dal-dal a duniya bu. Nəhi ana kəli kəđum wál ba akaba kəđəgum ka zawal ba ti, adaba nawayay ti kəcakum daliya nani ba.

²⁹ Bəza ga mmawa goro ni, ere ye ti nəđəm ni ti nəđəm adaba sarta àbiyu kay va bi. Kwa nihi, maslaŋa ya ti wal gayaŋ àbu ni ti mājalay ahàr akada ga maslaŋa ya wal gayaŋ àbi ajalay ahàr ni. ³⁰ Maslaŋa ya ti etəwi ni ti mənjuhəd akada naŋ àbi etəwi bi. Maslaŋa ya ti amərvu ni ti mənjuhəd akada naŋ àbi amərvu bi. Maslaŋa ya ti asəkum zlam ni ti mənjuhəd akada naŋ àbi àsəkum zlam bi. ³¹ Maslaŋa ya ti agray təwi àna zlam ga duniya ni day mənjuhəd akada naŋ àbi àgray təwi àna zlam ga duniya bi. Nəđəm nahkay ti adaba mənjuhəd ga duniya hini ara andav wudak.

³² Nawayay ti araŋa àhəli ahàr ana kəli ba simiteni. Maslaŋa ya ti wal gayaŋ àbi ni ti ajalaki ahàr ke təwi ga Bay geli Yezu ciliŋ. Awayay agray zlam ya ti àbəlafəŋ kà Bay geli Yezu ni. ³³ Ay maslaŋa ya ti wal gayaŋ àbu ni ti ajalaki ahàr ka zlam ga duniya. Awayay agray zlam ya ti àbəlafəŋ kà wal gayaŋ ni. ³⁴ Majalay ahàr gayaŋ cə cə, adaba awayay ti ere ye ti agray ni mábəlafəŋ kà wal gayaŋ awayay ti mábəlafəŋ kà Bay geli daya. Nahkay day, wəwal ya ti təbi ka zawal bi ni akaba bəza dahalay ni təjalaki ahàr ke təwi ga Bay geli ciliŋ. Tawayay ti vu gatay akaba majalay ahàr gatay dek mənja ga Bay geli. Ay wəwal ya ti təbu ka zawal ni ti təjalaki ahàr ka zlam ga duniya. Tawayay tagray zlam ya ti àbəlafəŋ kà zawal gatay ni.

³⁵ Ma goro hini ya nəhi ana kəli ni ti ga məjənaki kəli, do ni ti ga macafəŋa kəli ga magray ere ye ti lekələm kawayum na do. Ay ti nawayay ti kəgrum zlam àna divi gani, nawayay ti kəđəbum Bay geli àna huđ bəlaŋ, ti kàjalum ahàr cə cə ba.

³⁶ Nihi nahəma, bi wur dagwa nahaŋ naŋ àbu àna məva gayaŋ, nday təbu nahkay, təhəlvu faŋ ndo. Mək wur dagwa ni adəm : « Tamal nəzay naŋ ndo ni ti

àbələy do, adaba məbərūv goro àdəvia a naŋ va, nahkay nawayay ti məhəlvu. » Tamal naŋ àbu adəgəzl nahkay ti māgray akada ga məbərūv gayaŋ awayay ni, māzay naŋ : nani ti zlam magudarani do. ¹³⁷ Ay bi wur dagwa ni àwayay mazay məva gayaŋ ni do, àsəra a məbərūv gayaŋ ba, maslaŋa nahaŋ àcafəŋa naŋ a ndo, esliki mənjuhədani nahkay ka ahàr gayaŋ tata nahəma, tamal àzay naŋ ndo ni ti àgra zlam mabəlana. ³⁸ Ma gani ti nahkay hi : Maslaŋa ya ti àza məva gayaŋ na ti àgra zlam sulumana. Ay maslaŋa ya ti àzay məva gayaŋ ni ndo ni ti àgra zlam sulumana àtama ga maslaŋa ya ti àzay na.

³⁹ Ay wal ya ti zal gayaŋ naŋ àbu àna sifa mba ni ti àday zal nahaŋ ba simiteni. Ay tamal zal gayaŋ ni amə-ta nahəma, esliki maday zal nahaŋ ya ahàr gayaŋ awayay ni tata. Ay zla ti aday ti zal ya ti naŋ àbu afəki ahàr ka Bay geli ni. ⁴⁰ A majalay ahàr goro bu ni ti tamal ànjəhada zlam gayaŋ a nahəma, azum gəda àtama ga wal ya àday zal nahaŋ na. Nəđəm nahkay ti nu day *Məsuf ge Melefit naŋ àbu akaba nu.

Aslu ga pəra

8 Nihi ti nəzlapaki ka ma ga aslu ga pəra. Ma gekəli ya kəđəmum leli dek məsəra zlam a ni ti ma gekəli ni jiri edediŋ. Ay məsər zlam ti avi zlabay ana mis ; ere ye ti azoru mis kama ni ti mawayavani.

² Tamal mis àdəm naŋ àsəra zlam a ti, àsər zlam lala faŋ ndo. ³ Ay tamal mis awayay Melefit nahəma, Melefit àsəra naŋ gayaŋ a àndava.

⁴ Kəhumu ndam ya təfəki ahàr ka Yezu ni ti təvia divi ana tay a ga məzum aslu ga pəra aw ? Ma gekəli ya kəđəmum ni ti jiri : pəra ti zlam masakani edediŋ. Nahaŋ ni kəđəmum ahkado Melefit ti bəlaŋ, nahaŋ àbi : nani day jiri edediŋ. ⁵ Zlam təbu kay a huđ melefit bu akaba ka had, mis tipia ti təđəm zlam nday nani melefit. Nahkay ti melefit akaba bəbay təbu kay. ⁶ Ku tamal nahkay nəŋgu ni, geli ti Melefit naŋ bəlaŋ, naŋ Bəŋ ga Yezu. Naŋ ti àgraya zlam a dek. Leli day naŋ àgraya leli a ti mīgi ndam gayaŋ. Nahkay Bay geli ti naŋ bəlaŋ, naŋ Yezu Krist. Zlam ge Melefit ya àgraya ni dek ti, àna naŋ. Leli day məbum àna sifa ti azuhva naŋ.

⁷ Ay ku tamal leli ndahaŋ ni məsəra zlam nday nana nəŋgu ni, mis ndahaŋ təbu e kidiŋ geli bu tèsər do. Nday nani ti ahaslani tàgrabiya pəra, aŋgwaz gani àsləkəiba ana tay ndo kekileŋa. Nahkay tamal təcaka aslu ga pəra ti təđəm tàgudara, adaba nday gani tèsərkaba divi ge Melefit a lala faŋ ndo. ⁸ Ere ye ti azoru leli afa ge Melefit ni ti zlam məzumani do. Tamal məzum ti àjənaki leli ga moroni kama do. Tamal məzum do day àgulu leli do.

⁹ Kəsəruma kisləmki məzum zlam dek. Ay ti bumvu slimi lala, do ni ti maslaŋa ya ti àsərkaba divi ge Melefit a lala faŋ ndo ni emijikia ke divi a azuhva zlam gekəli ya kəzumum na. ¹⁰ Adaba tamal ti maslaŋa nani èpia kur a, nak ya ti kəsəra zlam a ni, nak kəbu kəzum

† Mis ndahaŋ təđəm Pol àđəmki pakama hini ti ka wur dagwa nday ata məva gayaŋ do ; təđəm Pol àđəmki ti ka bəŋ ga wur nday ata wur gayaŋ dahalayani, bəŋ ga wur ni awayay adi zal.

zlam a ahay ga përa bu nahëma, nañ ya ti àsërkaba divi ge Melefit a lala fañ ndo ni nañ day ara azay njëda gayañ ga məzumani. ¹¹ Nahkay ti məsër zlam gayak ni ejij maslaña ya ti àsërkaba divi ge Melefit a lala fañ ndo ni. Maslaña nani ti wur ga mənç geli, Krist àmät ti ga mahəngay nañ. ¹² Tamal kəgrum nahkay ti kagudarumi zlam ana bəza ga mənç geli, kəvumi majalay ahàr ana tay adaba tèsërkaba divi ge Melefit a lala fañ ndo. Kagudarumi zlam ana tay ti, kagudarumi zlam ana *Krist. ¹³ Nahkay ere ye ti nədəm ni ti nihi : tamal zlam məzumani goro ni ejinkia wur ga mənç goro ke divi a nahëma, anahəpəd aslu day-day va do. Adaba mam, nawayay ti wur ga mənç goro ejikia ke divi a ba.

Pol adəfiki manjəhad gayañ ana mis

9 Nu ti nəsəra nisliki magray ere ye ti nawayay ni dek. Ngay nipiä Bay geli Yezu àna eri goro a, nu zal asak gayañ daya ti kəsərüm do aw ? Lekələm kəfumki ahàr ka Bay geli ti azuhva təwi goro ya nəgri ni do aw ? ² Ku tamal mis ndahañ tèsër nu zal asak ga Yezu do nəngü ni, lekələm ti kəsərüma nu zal asak gayañ. Kəfumkia ahàr ka Bay geli Yezu azuhva təwi goro ya nəgray e kidij gekəli bu na ti, nani adafaki nu zal asak gayañ.

³ Ka ya ti mis təbu tahəngalafua ma ni ti nahəngar-fəñ, nədəm nahkay nihi : ⁴ Leli ndam *asak ga Yezu ti misliki məzum zlam akaba misi zlam azuhva təwi geli ya magray ni do aw ? ⁵ Misliki moroni afa gekəli àna wal ya àfəki ahàr ke Yezu ni do waw ? Ndam asak ndahañ ni akaba bəza ga mənç ga Bay geli Yezu ni akaba Piyer təbi tagray nahkay bi aw ? ⁶ Ahàr àdəm magray təwi ga məzumi zlam ana huđ geli ti leli ata Barnabas cecə cə a ciliñ aw ? ⁷ Ndam slewja tagray təwi ga slewja gatay ti, təpəl tay do aw ? Maslaña ya ti àjava zlam a ni ti azum bəza gani do aw ? Tək day ti maslaña ya ti ajəgay zlam ga gənaw ni ti aducaya duwa gana esi do aw ?

⁸ Ma ya nədəm ni ti, nani majalay ahàr geli mis ciliñ do, e *Divi ge Melefit ya Məwiz àbəki ni bu day nahkay. ⁹ Àbu məbəkiani e Divi gani nani bu nahkay hi : « Ka ya ti kəzləbum hay àna sla nahëma, kəwəlu-mikabu pakama ga macafəña nañ kà məzum zlam a ba. † » Melefit àdəm nahkay ti, kəhumi ana ahàr àdəmki ma ti ka slasla ciliñ aw ? ¹⁰ Melefit àdəm nahkay ti, àdəmki ti ke leli ndam məgri təwi ni do aw ? Iy, àdəmki ti ke leli edediñ. Leli ti magray təwi akada ga ndam ya ti təwəs vədañ ahkay do ni akada ndam ya ti təzləb hay ni. Nday nani tagray təwi ti tèsəra atəngət zlam.

¹¹ Leli ti akada ndam mizligi hay : hay gani nani ti pakama ge Melefit ya məhi ana kəli ni. Nihi ti lekələm kəbum àna zlam sulumani ge Melefit ya leli məgri ana kəli ni, ay leli mənçətfəña zlam sulumana kə kəli a ti kəwayum do waw ? Mənçət zlam sulumani nani ti mabaz hay ya ti mizligi ni do waw ? ¹² Mis ndahañ ni tekeđi tənçətfəña zlam kə kəli a, sakomba leli aw !

Ay ku tamal misliki mənçətfəña zlam kə kəli a tata nəngü ni, mihindifiña kə kəli a ndo. Mibesey zlam ni dek, adaba mawayay ti macafəña mis ga məgəskabu *Ma Məweni Sulumani ge Krist na ba. ¹³ A *ahay gəđakani ge Melefit bu ni ti ngay ndam məgri təwi ana Melefit ni tənçət mahar gatay, ndam meviyeki aslu ni day tənçət mahar gatay ti kəsərüm do aw ? ¹⁴ Nahkay day, Bay geli àdəm ndam ya ti təhi Ma Məweni Sulumani ana mis ni tənçət zlam məzumani àna Ma Məweni Sulumani ya təhi ana mis ni.

¹⁵ Ku tamal nahkay nəngü ni, nu ti nəgray nahkay do : ku kəvumu zlam day nəwayafəña kə kəli a do. Ere ye ti nəbəki ni ti, ge mihindifiña zlam kə kəli àna nañ a do. Tamal nagray nahkay ti hojo nəməta ! Nənçətfəña zlam kə kəli a do ni ti avu məmərani. Maslaña àbi esliki macafəña nu kə məmərani gani nana bi. ¹⁶ Nu nəbu nəhi Ma Məweni Sulumani ana mis kəlavad. Ay təwi gani nani àvu miji zlabay do, adaba mam, Melefit àfəku njëda ga magrani. Tamal nəhi Ma Məweni Sulumani ana mis do nahëma, Melefit mätərab nu !

¹⁷ Tamal təwi gani nani nagray ka mawayay goro ti si akal təpəlləñ nu. Ay ègia nəgray ka mawayay goro do, nagray ti adaba Melefit àfuva a ahar va palam. ¹⁸ Tamal ti ègia nahkay ti nəngətləñ mam ? Ere ye ti nəngətləñ ni ti nihi : nəhi Ma Məweni Sulumani ana kəli ga sulum. Ku tamal ahàr àdəm lekələm kəvumuləñ zlam nəngü ni, nihindiliñ zlam kə kəli ndo.

¹⁹ Nu evidi ga maslaña do, nu nəgür ahàr goro. Ay ti nəza ahàr goro a, nigia evidi ge mis a dek, ti nəhəlibiyu mis ana Krist a kay dal-dal, ti təfəki ahàr lala. ²⁰ Ka ya ti nu nəbu e kidij ga ndam *Zəde bu nahëma, nanjəhad akada nu zal Zəde, adaba nawayay ti nəhəlibiyu tay ana Krist ti təfəki ahàr lala. Ka ya ti nu e kidij ga ndam ya tadəbay Divi ge Melefit ya Məwiz àbəki ni bu nahëma, nanjəhad akada ga maslaña ya adəbay Divi ge Melefit gani nani ni, ay Məwiz àna Divi gani nani àfəku ngasa va do. Nagray nahkay ti nəhəlibiyu tay ana Krist, ti təfəki ahàr lala. ²¹ Ka ya ti nu e kidij ga ndam ya tèsər Divi ge Melefit do ni bu ni ti nanjəhad akada ga maslaña ya ti àsər Divi ge Melefit do ni, ti nəhəlibiyu tay ana Krist, təfəki ahàr lala. Ay ti nu maslaña ya ti àsər ma ge Melefit do ni do, adaba nəsəra nəgəskabá ma ge Krist a. ²² Ka ya ti nu e kidij ga ndam ya ti tèsərkaba divi ge Melefit a lala fañ ndo ni ti nanjəhad akada ga maslaña ya ti àsərkaba divi ge Melefit a lala fañ ndo ni, ti nəhəlibiyu tay ana Krist, ti təfəki ahàr lala. Nahkay ka ya ti nu e kidij ge mis weley weley bu do ni dek ti nazay manjəhad ga ndam nani, adaba nawayay ti ku àbi àbi nəngü ni nəhəlibiyu mis ndahañ ana Krist ti mähəngay tay. ²³ Ere gani nani ya nagray ni dek ti, ti Ma Məweni Sulumani môru kama kama, ti Melefit mēgru sulum gayañ akada ya agri ana ndam gayañ ndahañ ni.

²⁴ Kəsərüma, ka ya ti mis tacuhwakaboru ti tèsər way eminjiyu enji way nahëma, tacuhwakaboru ti nday dek ka ahar bəlañ. Ay ti mis biliñ gatay enjiyu enji : àra èn-jiyu ti təvi zlam ka duwa gani. Nahkay ti lekələm day si kəzum njëda gekəli akada ga ndam ya ti tacuhwak-

† Mənjay Mimbiki 25.4. Ka sarta gani nani ti təzləb zlam ti àna aday do : slasla təcəlki.

aboru ni, ti kəŋgətum zlam bilegeni. ²⁵ Ndam ga hwa dek təcəhavu àna hwa ga njəda, ti vu gatay məsərvu àna naŋ. Ere ye ti tagray ni dek, tawayay ti təŋgət zlam ka duwa gani ; zlam gani ti àpəsfəŋ kà tay do, agə-davu. Ay leli ti zlam ya ti Melefit avi ana leli azuhva təwi geli ni ti àgədavu do, amələbu ga kaŋgay-kaŋgayani. ²⁶ Nahkay zla nahəma, nu day nəbu nagray təwi lala akada ga maslaŋa ya ti acuhworu ndələba ni, ahkay do ni akada ga maslaŋa ya ti asi mədukdük ana mis, ahar gayəŋ àdoru a had do ni. ²⁷ Nəgri daliya ana vu goro, nəgri ere ye ti nu nawayay ni, do ni ti bi nu ya ti nəhi ma ge Melefit ana mis ndahaŋ ni anəŋgət zlam azuhva nani akada gatay ni do.

Kəhəŋgrumioru ahàr a had ana pəra ba

10 Bəza ga mmawa goro ni, zlam ya ti àgrakivu ka ata bəŋ geli ka sarta ge Məwiz ni ti àgəjazlki ahàr ke kəli ba. Ka sarta gani nani ti Melefit àfəkiaya maklabasl ka tay a dek ga majəgay tay àna naŋ a. Nday dek tətuwadaba Dəluv Ndizeni na daya. ² Gatay ya ti maklabasl àhərkiaya ka tay a akaba ya tətuwadaba dəluv ni ba ni ti, kala Melefit àbara tay a dek. Melefit àgray nahkay ti, àwayay ti nday dek tīgi akaba Məwiz akada mis bəlaŋ. ³ Nday dek təzuma zlam məzumani ya Melefit àvi ana tay na. ⁴ Nday dek tisia yam ya Melefit àvi ana tay na. Yam gani nani ti àŋgəza-ya a pəlad ba. Pəlad gani nani ti Melefit àvi ana tay, nani ti *Krist, asawadoru akaba tay. ⁵ Ku àgrava nahkay nəŋgu ni, mis ahar gədakani e kidiŋ gatay bu təgri zlam sulumani ana Melefit ndo. Nahkay təmət, huđ gili dek kisim gatay.

⁶ Zlam gani nday nani təgrakivu ka tay ti adaba tawayay magudar zlam a. Awayay adəfiki zlam ana leli, ti magudar zlam akada gatay ya tawayay magudarani ni ba. ⁷ Mis ndahaŋ e kidiŋ gatay bu tənəkia ka məhəŋgrioru ahàr a had ana pəra. Àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu nahkay hi : « Mis tənəhadə, təzuma zlam a akaba tisia zlam a, mək ticikaba ga məhəbiani ana pəra. † » Lekələm zla nahəma kəŋgumkivu ka məhəŋgrioru ahàr a had ana pəra akada gatay ni ba. ⁸ Mis ndahaŋ e kidiŋ gatay bu təgra hala, nahkay Melefit àbazl tay dəbu kru kru cə mahar mahkər ka fat bəlaŋ. Lekələm zla nahəma kəgrum hala akada gatay ni ba. ⁹ Mis ndahaŋ e kidiŋ gatay bu təhəlfəŋa eyə kə Melefit a. Nahkay Melefit àslərkibiyu zlam a had kay ka tay, àbazla tay a. Lekələm zla nahəma, kəhələmfəŋa eyə kə Krist akada gatay ya təhəlfəŋa kə Melefit a ni ba. ¹⁰ Mis ndahaŋ e kidiŋ gatay bu təzərdia ma ana Melefit a. Nahkay àslərkibiyu məslər gayəŋ ka tay, àbazla tay a. Lekələm zla nahəma kəzərdum ma akada gatay ni ba.

¹¹ Melefit àgri zlam nday nani ana tay nahkay ti, awayay ti adəfiki zlam ana mis. Nahkay təbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu, ga məziaba azay slimi ana leli a, adaba leli məbu ka mandav ga duniya wudak. ¹² Nahkay zla ti maslaŋa ya ti àhi ana ahàr naŋ àbu àna njəda ni ti məbavu slimi. Tamal àbavu slimi do

ni ti ara ejikia ke divi a. ¹³ Zlam ya ti ejiŋkia kəli ke divi a ni ti ejiŋkia mis a dek. Ay Melefit ti ara ajənaki kəli akada gayəŋ ya àdəm ni : zlam ya ti akal etijiŋkia kəli a atətam njəda gekəli ni ti Melefit amacafəŋa zlam nday nani ge mijiŋkia kəli ke divi a. Ka ya ti zlam nday nani tawayay tijiŋkia kəli a nahəma, Melefit aməvi njəda ana kəli ge mibeseni, ti katamumaba.

¹⁴ Ndam goro ni, nawayay kəli. Tamal kicəma pakama goro ya nəhi ana kəli na ti, kəhədəkumfəŋiyu kə pəra ba. ¹⁵ Lekələm ya nəhi pakama hini ana kəli ni ti kəsəruma zlam a. Jalumki ahàr lala, pakama gani jiri do aw ? ¹⁶ Ka sarta ya ti məzumumkabu dəf ge Melefit nahəma, mazay hijiyem akaba zum ni, məgri səsi ana Melefit mək leli dek misi. Leli dek misi zum ni ka ahar bəlaŋ ti, adafaki ti leli miŋgia akada mis bəlaŋ akaba Krist a adaba mimiz gayəŋ àŋgəziaya ana leli a. Nahkay day mazay *dipəŋ, mesekeba, məzumum. Magray nahkay ti, adafaki ti vu geli ègia akada vu bəlaŋ akaba Krist a. ¹⁷ Dipəŋ ya mesekeba, məzumum ni ti dipəŋ bəlaŋ. Nahkay leli dek miŋgia akada vu a bəlaŋ, adaba dipəŋ ya məzumum ka ahar bəlaŋ ni ti dipəŋ bəlaŋ.

¹⁸ Nahkay ndam *Izireyel day ka ya ti təbu təzum aslu ga zlam ya ti tisiŋi ana Melefit ni ti tigi bəlaŋ akaba Melefit do aw ? ¹⁹ Pakama hini ya nəhi ana kəli ni ti adəmvaba ahəmamam ? Adəmvaba ti aslu ga pəra akaba pəra pərani ti təbu àna njəda edediŋ aw ? ²⁰ Aha, təbi àna njəda bi. Ay ka ya ti ndam ga pəra tagray pəra gatay, tisiŋ zlam ni ti, tisiŋi ana Melefit do, ana seteni sawəŋ. Nahkay zla nahəma, nawayay ti kigəm bəlaŋ akaba seteni ba. ²¹ Kisəm zum ga Bay geli mək kisəmki ge seteni keti ni ti àgravu do. Nahkay day kəzumum zlam ga Bay geli mək kəzumumki ge seteni keti ni ti àgravu do. ²² Magray nahkay ti, mawayay ti Bay geli məzumki bəruv ke leli aw ? Lekələm kəhumi ana ahàr njəda geli àtam gayəŋ aw ?

Grum zlam ya ti ajənaki mis ndahaŋ ni

²³ Kədəmum ahkado zlam ni dek kisləmki magrani. Iy, zlam ni dek kisləmki magrani edediŋ, ay ti zlam dek ti ndahaŋ təjənaki mis do. Zlam ni dek kisləmki magrani edediŋ, ay ti zlam dek ti ndahaŋ təzoru mis kama e divi ga Yezu bu do. ²⁴ Ku way way do adəbay zlam ga məjənaki ahàr gayəŋ ciliŋ ba, mādəbay zlam ga məjənaki mis ndahaŋ kwa sawəŋ.

²⁵ Nahkay zlam ya ti təsəkumoru a gosku bu ni dek kisləmki məzumumani. Araŋa àhəli ahàr ana kəli ba : kihindəm day ba. ²⁶ Adaba mam, duniya akaba zlam gani dek ti ga Bay geli. ††

²⁷ Tamal maslaŋa ya ti àfəki ahàr ka Yezu do ni àzala kəli a ga məzum zlam akaba naŋ a mək kədəguma nahəma, zumum ere ye ya avi ana kəli ni dek. Araŋa àhəli ahàr ana kəli ba : kihindəm day ba. ²⁸ Ay tamal bi maslaŋa nahaŋ ahi ana kəli ahkado : « Hini aslu ga pəra » nahəma, kəzumum ba. Kəzumum do ni ti azuhva maslaŋa nani ya àhi ana kəli ni, ti ahàr àhəli ba. ²⁹ Nədəm nahkay ti, nədəmki ti ka majalay ahàr ga

† Mahərana 32.6.

†† Məŋjay Limis 24.1.

maslaŋa ya ti awayay azum ni do ; nêdêmkî ti ka ma-jalay ahâr ga maslaŋa ya ti àhi ma gani ni.

Tamal àhua ma gana mæk nêdêmkî nêgur ahâr goro, nêzum zlam ni kekileŋa nahêma, maslaŋa gani nani ya àhu ma ni ara adêmkî nu nâgudara zlam a. Ay tamal àdêmkua nahkay ti àbêlay do. ³⁰ Tamal nêgri sêsi ana Melefit ga zlam ya nêzum ni mæk maslaŋa nahaŋ adêmkî ma, adêmkî ahkado nâgudara zlam a nahêma, àbêlay do, adaba nêgria sêsi ana Melefit a àndava.

³¹ Nahkay tamal bi kêzumum zlam, bi kisêmkî zlam ahkay do ni bi kêgrum zlam weley weley do dek nahêma, grum ti mis tâzlêbay Melefit àna naŋ. ³² Kêgrum zlam ya ti ejîŋkia mis ke divi a ni ba, ku ndam *Zêde, ku nday ya ndam Zêde do ni, ku ndam ge Melefit ya *têcakalavu ku eley eley do dek ni, kêgrum zlam ya ti ejîŋkia tay ke divi a ni ba. ³³ Nu nêbu nagray ti nahkay : zlam ya nagray ni dek, nawayay ti mâbêlafêŋ kè mis ndahaŋ ni dek. Nêjalakî ahâr ke ere ya ajênakî nu ni do ; nêjalakî ahâr ti ke ere ye ti ajênakî mis ndahaŋ ni dek sawaŋ. Nagray nahkay ti, nawayay ti Melefit mâhêŋgay tay.

11 Nahkay grum zlam dek akada goro ya nagray ni ; nu day nêbu nagray zlam dek akada ge *Krist ya agray ni.

Mêfakabu zlam ka ahâr

² Nêgri sêsi ana kûli adaba kêbum kâjalumku ahâr a zlam bu dek, kêgêsumkabâ pakama ya têhu mæk nêc-ahi ana kûli na. ³ Ay ti ere ye ti nawayay ti kîcêmkî lala ni ti nihi : agur zawal dek ti *Krist ; agur wal ti zal ; agur Krist ti Melefit. ⁴ Tamal ti zal ahêŋgalay Melefit ahkay do ni ahêŋgri pakama ge Melefit ana mis, naŋ àbu àna azana ka ahâr nahêma, anjak Bay ya agur naŋ ni. ⁵ Ay tamal ti wal ahêŋgalay Melefit ahkay do ni ahêŋgri pakama ge Melefit ana mis, naŋ àbi àna azana ka ahâr bi nahêma, anjak bay ya agur naŋ ni. Egi zlam ge mimili, akada ga wal ya àwêskaba ahâr a ndêlub ni.

⁶ Nahkay tamal wal àwayay mêfakabu azana ka ahâr do nahêma, hojo mâwêskaba, nani dek zlam bêlaŋ. Ay kêsêruma wal ya ti awêskaba ahâr a ahkay do ni ekelkia mêhêr a asay mimili ti ahâr àdêmkî mêfakabu azana ka ahâr. ⁷ Zal zla nahêma, ahâr àdêmkî âfakabu azana ka ahâr ba, adaba Melefit àgraya naŋ ka maza-vu gayaŋ ga madafakî nêdêga gayaŋ a. Wal ti ni Melefit àgraya naŋ ga madafakî nêdêga ga zal a. ⁸ Melefit àgraya zal a ti àna jamaŋgay ge mis walana do, àgraya wal àna jamaŋgay ge mis zalana sawaŋ. ⁹ Melefit àgraya zal a ti azuhva wal do. Àgraya wal azuhva zal a sawaŋ. ¹⁰ Nahkay ti ahâr àdêmkî wal mêfakabu azana ka ahâr, ga madafakî maslaŋa àbu agur naŋ. Agray nahkay ti azuhva *mêslêr ge Melefit. ¹¹ Ku tamal nahkay nêŋgu ni, afa geli ndam ga Bay geli ni ti wal anjêhadîvu a ahar vu ana zal, zal day anjêhadîvu a ahar vu ana wal. ¹² Wal ti Melefit àgraya naŋ àna jamaŋgay ge mis zalana, zal ti ni wal ewi naŋ. Ay mis dek ti Melefit àgraya tay a.

¹³ Jalum a ahâr gekûli bu lala day nîmi : tamal wal ahêŋgalay Melefit mêfakabu azana ka ahâr do ni ti

àbêlay aw ? ¹⁴ Mis dek têsêra, tamal zal agalkabu ahâr ti nani zlam ge mimili do aw ? ¹⁵ Ay wal ti ni tamal agalkabu ahâr nahêma, nani zlam mabêlani dal-dal do waw ? Melefit àgray mêhêr ga wal mêdêk zilip ti ga maŋgah ahâr gayaŋ a kêla ga azana ya amal afakabu, aŋgah ahâr gayaŋ àna naŋ ni. ¹⁶ Maslaŋa ya ti àgêsk-abu pakama hini ya nêdêmkî ni do ni ti si mîci lala : leli magray ti nahkay, ndam ga Yezu ya *têcakalavu a kêsê gêrgêrani bu ni dek tagray nahkay, tâdêbay divi nahaŋ do.

Mêzum daf ge Melefit

¹⁷ Pakama nahaŋ àbu nêhi ana kûli, a huđ ga pakama nani bu nahêma nêgri sêsi ana kûli do simiteni. Adaba ere ye ti kêgrum ni àzoru kûli kama do, ahêŋgaroru kûli kêlêŋ sawaŋ. ¹⁸ Ma ya nêhi ana kûli enjenjeni nahêma, nihi : Nîci, têhu ahkado ka ya ti kacakalumvu ni ti kêbum kîcêrêmvu. Têdêmkî nahkay ti nêtamahay ma gatay ni ahar gêdêkani jiri ededîŋ. ¹⁹ Lekêlêmkî kîcêrêmvu nahkay ti àgêski, adaba Melefit awayay adafakî nday ya têfêki ahâr ka Yezu lala ni, ti mis dek têsêr tay. ²⁰ Nahkay ka ya ti lekêlêmkî kêbum kacakalumvu kêzumum ni ti daf ga Bay geli do. ²¹ Adaba kâcakalumva nahkay ti, ku way way do azum zlam zlam gayaŋ ; mis ndahaŋ lêwir awêr tay, mis ndahaŋ ti ni zum abazl tay. ²² Tamal kawayum mêzumum zlam akaba misêmkî zlam nahêma, kêzumumbiyu a magam, kisêmbiyu a magam gekûli do aw ? Nahkay ti kêmênjumlêŋ kâ ndam ge Melefit ni ti akada nday zlam masakani zla do aw ? Kawayum kêbumkî mimili ka ndam ya ti zlam gatay àbi ni zla do aw ? Nihi nahêma, nêhi mam ana kûli mam ? Nêgri sêsi ana kûli zla tæk ? Aha, nêgri sêsi ana kûli do simiteni.

²³ Pakama ya nêhi ana kûli ni ti, nani ma ga Bay geli Yezu. Pakama gani nihi : A huđ ga mêlavaf ya tara têgêsi Bay geli Yezu ana ndam mêgur ndam *Zêde ni bu ni ti, Yezu àzay *dîpêŋ, ²⁴ àgri sêsi ana Melefit, êsek-aba, àdêmkî : « Hini hi ti aslu ga vu goro, navay ti ga mahêŋgay kûli. Grumoru nahkay, ti kâjalumku ahâr. »

²⁵ Nahkay day ka ya ti têzuma zlam na àndava nahêma, àzay hijiyem akaba zum, àdêmkî : « Àna zum ge hijiyem hini ti Melefit awêlkabu pakama gayaŋ akaba ge mis ; mêwêlvani nani ti mêweni. Awêlkabu ti àna mimiz ga vu goro. Grumoru nahkay. Ka ya ti ekisêmkî akada hini lu ni ti kâjalumku ahâr ka ahar bêlaŋ. » ²⁶ Bay geli àdêmkî nahkay ti, awayay adafakî ti ka ya ti kêzumum dîpêŋ akada hini akaba kisêmkî zum akada hini nahêma, kêdêfêmkî ana mis ti têsêr Bay geli àmê-ta. Akêdêfêmkî oru ana tay duk abivoru ana maŋga gayaŋ a.

²⁷ Nahkay ti maslaŋa ya ti azum dîpêŋ ahkay do ni esi zum ge hijiyem ga Bay geli, àjalakî ahâr do ni ti, àgudara zlam a, adaba àmênjâlêŋ ka vu ga Bay geli akaba mimiz gayaŋ ni akada zlam masakani. ²⁸ Nahkay zla nahêma, ahâr àdêmkî ku way way do mêsêrkaba ma-jalay ahâr gayaŋ a lala day kwa ti mêzum, mîsi. ²⁹ Adaba maslaŋa ya ti azum, esi, àsêrkaba vu ga Bay geli a do ni ti, naŋ naŋani agray ti Melefit mâtrab naŋ. ³⁰ Mis

kay e kidinj gekëli bu tēbesey do, ndahañ njēda āfēñ kà tay bi, ndahañ ti ni tēmēt ti, azuhva zlam gani nani.

³¹ Tamal ti mēsarkaba majalay ahār geli a lala ti, amal Melefit ātrab leli ndo. ³² Bay geli atrab leli ti, acahi zlam ana leli, adaba awayay ti ka ya ti amēwəl ndam ga *duniya āna seriya ni ti āwəl leli akaba tay ba.

³³ Nahkay bēza ga mmawa goro ni, ka ya ti kacalumvu ga mēzum daf ge Melefit nahēma, jēgum mis dek tīnjikaba day. ³⁴ Tamal maslaña gani lēwir awēr nañ nahēma, mēzumbiya zlam a magam a day. Do ni ti, ka ya ti kācalumva ni ti, akēgrum ti Melefit mēwəl kēli āna seriya.

Ma ndahañ ni ti, nu eninjēa day kwa ti anēslamalak-abu tay.

Njēda ga magray tēwi gērgērani ya Mēsuf Njēlatani avi ana mis ni

12 Bēza ga mmawa goro ni, nihi ti nēzlapaki ka njēda ga magray tēwi gērgērani ya *Mēsuf Njēlatani avi ana mis ni. Nawayay ti kīcūm ma gani lala. ² Serumki ka ya ti lekūlūm kēbum kēgrum pēra nahēma, kīgūma evidī ga pēra nday nana. Pēra nday nani ku tamal tēzlapay koksah nēngu ni, tēbia kēli a zlam magudarani va. ³ Nahkay zla nahēma, nēhi ana kēli vay-vay : Maslaña ya ti njēda ga *Mēsuf ge Melefit āniviyu ni ti ŋgay Melefit mētīkwesla Yezu a ti ādēm do. Ay maslaña ya ti adēm : « Yezu Bay geli » ni ti, maslaña nani ādēm nahkay ni ti āna njēda ga Mēsuf Njēlatani ededīj.

⁴ Njēda ga magray tēwi ya Mēsuf Njēlatani avi ana mis ni ti tēbu gērgēri kay, ay Mēsuf Njēlatani gani ti bēlañ. ⁵ Tēwi ya ti Bay geli avi ana mis ga magrani ni ti tēbu gērgēri kay, ay Bay geli gani ti bēlañ. ⁶ Divi ya Melefit avi ana mis ga magray tēwi ni ti tēbu gērgēri kay, ay Melefit gani ti bēlañ : agray ti mis dek tāgray tēwi gani nani dek ti nañ. ⁷ Nahkay Melefit adafaki njēda ga Mēsuf Njēlatani gayañ a manjēhad ga ku way way do geli bu dek. Agray nahkay ti ga mājēnavani āna nañ e kidinj geli bu. ⁸ Ana mis ndahañ nahēma, Mēsuf Njēlatani avi njēda ana tay ti tēsēr majalay ahār sulumani ge Melefit ti tēhēngri ana mis, tējēnaki tay āna nañ. Ana mis ndahañ ti Mēsuf gani bēlañani ni avi njēda ana tay ti tēsēr ere ye ti Melefit awayay ni ti tēhēngri ana mis. ⁹ Ana mis ndahañ ti Mēsuf gani bēlañani ni avi njēda ana tay ti tēfēki ahār ke Melefit tētām mis ndahañ. Ana mis ndahañ ti Mēsuf gani bēlañani ni avi njēda ana tay ti tēhēngaraba mis a armēwēr ba. ¹⁰ Ana mis ndahañ ti avi njēda ana tay ti tāgray zlam ya mis tīpi day-day ndo ni. Ana mis ndahañ ti avi njēda ana tay ti tēhēngri pakama ge Melefit ana mis. Ana mis ndahañ ti avi njēda ana tay ti tēsērkaba Mēsuf ge Melefit a nday ata mēsuf magēdavana. Ana mis ndahañ ti avi njēda ana tay ti tēzlapay ma hēma gērgērani ya nday ndayani tēsēr do ni. Ana mis ndahañ ti ni avi njēda ana tay ti tēhēngaraba ma hēma gērgērani ya nday ndayani tēsēr do na ni. ¹¹ Tēwi gani nani gērgērani ni dek ti Mēsuf bēlañani gani nani

agray. Avi njēda gērgērani ana ku way way do akada gayañ ya awayay ni.

Leli dek mīgia akada vu a bēlañ

¹² Mēzum mazavu ga vu ge mis. Vu ge mis ti bēlañ, ay ti zlam gērgēri kay tēfēñ. Ku zlam gērgēri kay tēfēñ nēngu ni, vu ni ti bēlañ. *Krist day nañ nahkay.

¹³ Nēdēm nahkay ti adaba leli dek ku ndam *Zūde, ku nday ya ndam Zūde do ni, ku evidī, ku nday ya ti evidī do ni, leli dek Melefit ābara leli āna Mēsuf bēlañana, mīgia akada vu a bēlañ. Āvia Mēsuf gayañ bēlañani na ana leli a : Mēsuf gani nani ti akada ga yam ya tēcāhi-aya ana mis a ti esi bira ni.

¹⁴ Nahkay zla ti zlam ya tēfēñ kà vu ge mis ni ti bēlañ do ; nday kay. ¹⁵ Bi asak adēm : « Nu ahar do, nahkay nu nēfēñ kà vu bi. » Ku tamal ādēma nahkay nēngu ni, nañ āfēñ kà vu ni va bi aw ? ¹⁶ Ahkay do ni bi slimi adēm : « Nu eri do, nahkay nu nēfēñ kà vu bi. » Ku tamal ādēma nahkay nēngu ni, nañ āfēñ kà vu ni va bi aw ? ¹⁷ Tamal mis vu gayañ ni dek eri, zlam ndahañ tēfēñ bi ti, eci slimi ti āna mam ? Ahkay do ni bi tamal vu gayañ ni dek slimi ti, ezū zlam ti āna mam ? ¹⁸ Ay ti Melefit āgraya vu ge mis a nahkay ndo. Āgraya mis a ti, zlam tēfēñ gērgēri kay, ābafēñ tay kà vu ni bēlañ āna bēlañ ka mawayay gayañ. ¹⁹ Tamal zlam ya tēfēñ kà vu ni dek zlam bēlañ, nday gērgēri do nahēma, vu ni ābu mba waw ? ²⁰ Ay ti Melefit āgraya mis a nahkay ndo. Āgraya vu na ti zlam tēfēñ gērgēri kay, vu ni bēlañ.

²¹ Bi eri ahi ana ahar : « Nāwayay kur do » ni ti, esliki mēhiani tata waw ? Ahār day bi ahi ana asak : « Nawayay kur do » ni ti, esliki mēhiani tata waw ? Aha ! Tisliki mēdēmāni do ; ²² zlam tēfēñ kà vu ya mis tēdēm njēda tēfēñ kà tay bi ni, ay zlam nday nani ti tagray tēwi dal-dal. Tamal tēhēlfēña tay kà vu na ti vu ni āgray tēwi do. ²³ Ay zlam ndahañ tēfēñ kà vu ya mēdēm tīsli arañā ndo ni, zlam nday nani ti mēfi ahār ana tay tētama zlam ndahañ na. Zlam ndahañ tēfēñ kà vu ya mēdēm mis tīpi ba asay mimili ni, manğah tay āna zlam sulumani. ²⁴ Zlam ndahañ tēfēñ kà vu ya mēdēm mis tīpi ni ; mēbēki zlam sulumani ka tay do. Nahkay Melefit āgraya vu ge mis a nahēma, awayay afi ahār ana zlam ya mēdēm tīsli arañā ndo ni ātama zlam ndahañ na. ²⁵ Āgra nahkay ti, awayay ti vu ge mis ēse-vu ba, awayay ti zlam ya tēfēñ kà vu ni dek tāgray tēwi ka ahar bēlañ, tējēnavu e kidinj gatay bu. ²⁶ Nahkay tamal zlam bēlañ ya āfēñ kà vu ni acakay daliya ti zlam ndahañ ni dek tēcakay daliya daya. Tamal tazlēbay zlam bēlañ ya āfēñ kà vu ni ti zlam ndahañ ni dek tēmērvu daya.

²⁷ Lekūlūm zla ti, lekūlūm dek vu ge Krist. Nahkay ku way way do gekēli dek āfēñ kē Krist akada ga zlam ya tēfēñ kà vu ge mis ni. ²⁸ Nahkay e kidinj ga ndam ge Krist ya *tēcakalavu ni bu nahēma, Melefit ābēhad enjenjeni ti ndam *asak. Ye cū ti ndam ya tēhēngri pakama ge Melefit ana mis ni, ya mahkēr gani ndam ya ti tēcāhi zlam ana mis ni. Mēk ābēhad ndam ya tagray zlam ya mis tīpi day-day ndo ni, ndam ya ti tēhēngara-

ba mis a arməwər ba ni, ndam ya ti təjənay mis ni, ndam ya ti tədəfiki divi ana mis ni akaba ndam ya ti təzlapay ma həma gərgərani ya ti nday ndayani təsər do ni. ²⁹ Melefit əbəhad mis ni dek ti ndam asak aw ? Mis ni dek ti nday ndam ya ti təhəngri pakama ge Melefit ana mis ni aw ? Mis ni dek ti nday ndam macahi zlam ana mis aw ? Mis ni dek ti nday ndam ya ti tagray zlam ya ti mis tipi day-day ndo ni aw ? ³⁰ Mis ni dek ti nday ndam mahəngaraba mis a arməwər ba waw ? Mis ni dek ti nday ndam ya ti təzlapay ma həma gərgərani ya nday ndayani təsər do ni aw ? Mis ni dek ti nday ndam mahəngaraba ma həma gərgərani ya nday ndayani təsər do na ni aw ? Aha, nahkay do ! ³¹ Ay ti njəda ga *Məsuf Njəlatani ya avi ana mis ni ti ndahañ gədfəkani tətam ndahañ. Nahkay ti hindəm nday nani kay.

Nihi nahəma, nədəfiki divi nahañ ana kəli. Divi nani ti sulumani dal-dal, àtam ndahañ ni dek.

Mawayavani ti àtam zlam ndahañ dek

13 Ku nəzlapay ma həma gərgərani ya nəsər do ni, ku ma həma ge mis ku ma ga *məslər ge Melefit nəngu ni, tamal nəwayay mis do nahəma, nahənday akada ga ara ahkay do ni akada ga goŋgoŋu ya təsi aday ana tay, tahənday ni ciliñ. ² Ku nəhəngri ma ge Melefit ana mis, ku nəsəra zlam a dek, ku nəsəra zlam maŋgahani ge Melefit na dek, ku nəfəkia ahər ke Melefit a dal-dal àtama mis ndahañ a, nahkay nisliki məhi-ani ana həma tāsəkaba a məlañ gatay ni ba mək tasləkaba edediñ a nəngu ni, tamal ti nəwayay mis do nahəma, nisli arañ do. ³ Ku nidiaba zlam goro a dek ana ndam talaga, ku nəgəskabu ti mis tēviyek nu ada-ba nəfəkia ahər ka Yezu a nəngu ni, tamal nəwayay mis do nahəma, nəŋgətiki arañ do.

⁴ Maslaña ya ti awayay mis ni ti anjəhad ahəma-mam ? Maslaña gani nani ti ebesi ana mis, agra sulum ana mis, àgraləñ soluk kə mis do, èji zlabay do, àzay ahər gayəñ nañ gədfəkani do. ⁵ Àgray zlam ge mimili do, àwayi zlam ana huđ gayəñ ciliñ do, àzum bəruv weceweci do, àgəs zlam ya mis tagudari ni a bəruv vu do. ⁶ Maslaña gani nani ti zlam ge mis ya tğudar ni àsi bi ; amərvu àna zlam jireni ge mis ya tagray ni, ⁷ am-bərfəña zlam ya mis təgri na dek kà tay a, agəskabu pakama ge mis, awayay ti zlam ge mis ya tagray ni dek m̄ala kigeni, àmbrəñ mawayay mis day-day do.

⁸ Maslaña ya awayay mis nahəma, mawayay mis gayəñ ni àndav day-day do. Pakama ge Melefit ya tədəm àna njəda ga Məsuf gayəñ ni ti, a vad nahañ atəmbəñ, atəhəngri ana mis va do. Ma həma gərgərani ya mis təzlapay tay àna njəda ga *Məsuf Njəlatani, təsər tay do ni ti, a vad nahañ atəmbəñ tay, atəzlapay tay va do. Məsər zlam ge mis ya təsər àna njəda ga Məsuf Njəlatani ni ti, a vad nahañ Məsuf Njəlatani aməvi njəda gani ana tay va do. ⁹ Zlam nday nani atəgravu nahkay ti, adaba nihi ti ere ya məsər ni ti məsəraba dek fañ ndo, àhəcikivu ana leli ; pakama ge Melefit ya məhəngri ana mis àna njəda ga Məsuf gayəñ ni ti mədəmaba dek fañ ndo, àhəcikivu ana leli.

¹⁰ Ay ka ya ti Melefit emendeveriña təwi gayəñ a ni ti, ere ye ti ahəci leli ni ti amələbi va bi.

¹¹ Nədəm nahəma, ka ya ti nu a wur bu ni ti nəzlapay akada ga bəza ni, nəjalay ahər akada ga bəza ni, nədəgəzl zlam akada ga bəza ni. Ay ka ya ti nigia gədakana ni ti, nəmbrəña zlam ga bəza ya tagray na, nəgray va do. ¹² Nahkay day, nihi ti m̄ipi Melefit lala do, akada geli ya m̄ipi vu geli a kutrum magədavani bu m̄ipi lala do ni : ka fat gani nani ti emipivu akaba Melefit e eri vu e eri vu lala. Nihi ti nəsər Melefit lala fañ do, ay ka fat nani ti anəsər nañ lala akada gayəñ ya àsəra nu a ni.

¹³ Nihi ti zlam mahkər təbu kaŋgaya : məfəki ahər geli ya məfəki ke Melefit ni, məsər zlam geli ya məsər Melefit aməgray zlam dek sulumani ni, akaba mawayavani geli ya mawayumvu ni. Ay e kidiñ ga zlam mahkərani nday nani bu ni ti, ere ye ti àtam ndahañ ni ti mawayavani geli ya mawayumvu ni.

Njəda ga Məsuf Njəlatani ya avi ana mis ni

14 Nahkay zla nahəma, zum njəda gekəli ti kawayum mis. Hindəm njəda ga *Məsuf Njəlatani ya avi ana mis ni kay. Ahar gədfəkani hindəm njəda ga məhəngri ma ge Melefit ana mis. ² Adaba mam, maslaña ya ti azlapay ma həma gərgərani ya nañ nañani day àsər do ni ti, àzlapi ana mis do, azlapi ti ana Melefit ciliñ. Nahkay ti maslaña ye eci ma gayəñ ni àbi ; maslaña nani adəm pakama *maŋgahani ge Melefit àna njəda ga Məsuf Njəlatani ciliñ. ³ Ay maslaña ya ti ahəngri ma ge Melefit ana mis ni ti àhi ana Melefit do, ahi ana mis àna ma həma gatay. Nahkay ma ya ahi ana tay ni avi njəda ana tay, ajənaki tay, azoru tay kama e divi ge Melefit vu. ⁴ Maslaña ya ti azlapay ma həma gərgərani ya nañ nañani day àsər do ni ti azoru ahər gayəñ kama e divi ge Melefit vu ciliñ. Ay maslaña ya ahəngri ma ge Melefit ana ndam ga Yezu àna ma həma gatay ni ti ma gayəñ azoru tay dek kama e divi ge Melefit vu.

⁵ Nu nawayay ti lekələm dek kâzlapum ma həma gərgərani ya ti lekələm lekələmeni day kəsərum do ni, ay ti nawayay ahar gədfəkani ti kəhəngrumi ma ge Melefit ana mis. Maslaña ya ti ahəngri ma ge Melefit ana mis ni ti àtama maslaña ya ti azlapay ma həma gərgərani ya nañ nañani day àsər do na, ahkay do ni si ahəngriaba ma həma ya azlapay ni ana tay a kwa. Tamal ahəngriaba ana tay a nahəma, ma gayəñ ni azoru ndam ga Yezu kama kama e divi ga Yezu vu. ⁶ Nihi nahəma, bəza ga mmawa goro ni, bi nakoru afa gekəli, nəhi ma ana kəli àna ma həma gərgərani ya leli dek məsər do ni ti, ma goro gani ajənaki kəli ti ahəma-mam ? Ahər àdəm nakoru afa gekəli ti naŋgəhadı pakama maŋgahani ge Melefit ana kəli, nədəfiki məsər zlam ana kəli, nəhəngri ma ge Melefit ana kəli, ahkay do ni nəcahi zlam ana kəli. Tamal nəgra nahkay day kwa ti nəjənaki kəli a do aw ?

⁷ Məzum mazavu ga zlam ge mereki, bi slelim, bi tində. Zlam nday nani ti təhənday ka ahər gatay do. Nahkay tamal kəsər miveni lala do ni ti, ku kivi slelim,

ku tindê nənğu ni mis tèsarkaba ge mereki weley do. ⁸ Nahkay day tamal kèsər mivi slimi cicek do ni ti, mis atəslamalavu, atədəm hini cicek ga kadvu ti ahəma-mam ? ⁹ Lekələm day nahkay : ka ya ti kazlapum ma həma ya lekələm lekələmeni kèsərüm do, mis ndahañ day tèsər do ni ti mis etici ma gekəli ya kədəmum ni ti ahəmamam ? Ma gekəli ni ma masakani. ¹⁰ Ma həma tēbu kay a duniya bu, ku ma həma weley weley do dek ndam ga həma gani tici. ¹¹ Ay tamal nəsər ma həma ga maslaña ya ti azlapu ni do ni ti nu nīgia zal zuh məlañ gayañ a, nañ day ěgia zal zuh məlañ goro a. ¹² Nəhi ana kəli nahəma, ěgia kihindəm njəda ga Məsuf Njəlatani ya avi ana mis ni kay ti, hindəm ahar gədakani ti njəda gani ya təzoru ndam ga Yezu kama e divi gayañ vu ni.

¹³ Nahkay maslaña ya ti azlapay ma həma ya nañ nañani day əsər do ni ti mähəngalay Melefit ti mēvi njəda ga mähəngriaba ma gayañ ya adəmaya ni ana mis a. ¹⁴ Tamal nahəngalay Melefit əna ma həma ya nu nuani day nəsər do ni ti məbərüv goro amər əna zlam ya nahəngalay ni, ay ka ya ti nahəngalay nahkay ni ti zlam goro ya nəjalay ni əbi. ¹⁵ Nahkay nagray ahəma-mam ? Anahəngalay nañ ti əna ma həma ya nu nuani day nəsər do, Məsuf Njəlatani avu njəda gani ni, ay anagray nahkay ciliñ do : anahəngalay nañ əna ma həma goro, anəjalaki ahər daya. Nahkay day enidi limis ti əna ma həma ya nu nuani day nəsər do, Məsuf Njəlatani avu njəda gani ni, ay anagray nahkay ciliñ do : enidi limis əna ma həma goro, anəjalaki ahər daya.

¹⁶ Nədəm nahkay ti kamam ? Nədəm nahkay ti, tamal kəgri səsi ana Melefit əna ma həma ya nak nakani day kèsər do, Məsuf Njəlatani avuk njəda gani ni, mək bi maslaña nahañ əhurkiviya ke kəli ge mici ere ye ti kədəmum na ti, maslaña gani nani esliki mədəmani « Aya nahkay » aw ? Əsliki mədəmani do, adaba ěci pakama gayak ya kədəm ni ndo. ¹⁷ Nak nakani ti kəbu kəgri səsi ana Melefit lala, ay maslaña nani ti ma gayak ya kədəm ni əzoru nañ kama e divi ge Melefit vu do.

¹⁸ Nu ti nəgri səsi ana Melefit dal-dal, adaba nəzlapay ma həma gərgərani ya nu nuani day nəsər do ni nəta-ma kəli a dek. ¹⁹ Ay ka ya ti ndam ga Yezu təkakalava nahəma, hojo nədəmaya ma zlam əna ma həma goro ya nəjalaki ahər na ga macahi zlam ana mis ndahañ, ere gani nədəmaya ma dəbu ehimeya əna ma həma ya nu nuani day nəsər do ni.

²⁰ Bəza ga mmawa goro ni, nawayay ti kəjalumki ahər ka zlam nday ndani akada ge mis gəđakani ni. Əki ka zlam magədavani ti nawayay ti kəjalumki ahər akada ga bəza cib-cibeni ya tèsər magudar zlam do ni. Ay əki ka zlam ndahañ nahəma, nawayay ti kəjalumki ahər akada ge mis gəđakani ni. ²¹ Əbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu nahkay hi :

« Bay Melefit ədəm : "Anəhi ma ana nday hini.

Ma gani nani ti ndam mirkwi atəhi ana tay əna ma həma nahañ.

Ay ku tamal nagray nahkay nənğu ni atəgəskabu ma goro ni do." † »

²² Nahkay ti ma həma ya mis tèsər do ni adəfiki zlam ti ana ndam ya təfəki ahər ke Melefit ni do, adəfiki ti ana ndam ya təfəki ahər ke Melefit do ni sawañ. Ma ge Melefit ya təhəngri ana mis ni əjənaki ndam ya təfəki ahər ke Melefit do ni do, əjənaki ti ndam ya təfəki ahər ke Melefit ni sawañ.

²³ Nahkay ka ya ti lekələm ndam ga Yezu kəkakalum-va dek ka məlañ bəlañana nahəma, bi lekələm dek kazlapum ma həma gərgərani ya lekələm lekələmani day kèsərüm do ni, mək ndam ndahañ təhərkivaya ke kəli a. Ndam nday nani ti bi tawayay tici ere ye ti kədəmum ni ahkay do ni bi təfəki ahər ke Melefit ndo. Ma gekəli ya kədəmum ni ti etici aw ? Etici do ! Nahkay atəhi ana kəli lekələm ndam seteni do aw ? ²⁴ Ay bi lekələm dek kəbum kəhəngrumi ma ge Melefit ana mis ti, mək maslaña nahañ əhurkiviya ke kəli a. Maslaña gani nani ti bi əfəki ahər ke Melefit do ahkay do ni bi awayay eci ere ye ti kədəmum ni. Emicia ma gekəli ya kədəmum na dek ti, aməsər nañ bay magudar zlam, Melefit aməgəs nañ əna seriya. ²⁵ Esliini ere ya a məbərüv gayañ bu ni dek aməngazlavaya ka dala. Nahkay ti amazləbay Melefit, aməhəngrioru ahər a hađ meleher ndibani a hađ, aməhi ana kəli Melefit nañ əbu e kidiñ gekəli bu edediñ.

Ka ya ti kacakalumvu ni ti grum zlam kigeni

²⁶ Bəza ga mmawa goro ni, nəhi mam ana kəli mam ? Ka ya ti kacakalumvu ni ti ku way way do *Məsuf Njəlatani avi njəda ga magray zlam : maslaña nahañ bi edi limis, maslaña nahañ bi acahi zlam ana mis, maslaña nahañ bi azlapi pakama *məngəhani ge Melefit əna mis, maslaña nahañ bi azlapay ma həma ya nañ nañani day əsər do ni, maslaña nahañ bi ahəngaraba ma həma ya nañ nañani day əsər do ni. Ay ere ye ti kəgrum ni dek ti ahər ədəm azoru mis kama e divi ge Melefit vu kwa. ²⁷ Tamal mis təzlapay ma həma gərgərani ya nday ndayani day tèsər do ni ti təzlapay bəlañ əna bəlañ. Mis cə, məhkər təzlapay ciliñ, atamkia ba. Ahər ədəm mis nahañ day ahəngaraba pakama gana kwa. ²⁸ Ay tamal maslaña əbi ga mahəngarabana bi ti, ahər ədəm maslaña ya ti awayay azlapay ni əzlapay e kidiñ ge mis macakalavani ni bu ba. Ahər ədəm məzlapı ana ahər gayañ gayañani akaba ana Melefit ciliñ. ²⁹ Ndam ya ti Məsuf Njəlatani avi njəda ana tay ga mähəngri pakama ge Melefit ana mis nahəma, mis cə, məhkər təzlapay ciliñ : mis ndahañ ni ti tēbi slimi, ma gatay ni kigeni tək kigeni do waw.

³⁰ Tamal mis əbu ahəngri ma ge Melefit ana mis, mək Melefit əvia ma nahañ a ana mis nahañ ya nañ əbu manjəhadani digəsa na ti, ahər ədəm maslaña ya ti nañ əbu azlapay ni mälakakaba day. ³¹ Lekələm dek kəhəngrumi ma ge Melefit ana mis tata, ay ti kədəmum bəlañ əna bəlañ kwa. Ahər ədəm pakama gekəli ya kədəmum ni ti mis dek tèsər zlam əna nañ, mis dek təngət njəda əna nañ. ³² Njəda ya Məsuf Njəlatani avi ana mis ga mähəngri pakama ge Melefit ana mis ni ti, mis ya tēbu əna njəda gani nani ti tislıki mazlapani əna

naŋ ka mawayay gatay tata. ³³ Adaba mam, Melefit awayay ti mis tãgray zlam kwanja kwanja ba. Naŋ awayay ti mis tãgray zlam kigeni, ti tãnjəhadkabu àna sulumani.

Nawayay ti kãgrum akada ga ndam ga Yezu ya *tə-cakalavu a kəsa ndahaŋ bu dek ni. ³⁴ Nahkay ka ya ti kacakalumvu nahəma, ahàr àdəm wál təzlapay ba. Təvi divi ana tay ga mazlapani ba. Ahàr àdəm təhəŋgrioru ahàr a haď ana zawal, akada ge Melefit ya àdəm a Wakita gayaŋ bu ni. ³⁵ Tamal tawayay təsər zlam ti, tōru tĩhindifiŋa kà zawal gatay a magam a. Adaba wal azlapay e kidiŋ ge mis macakalavani bu ni ti àbəlay do timey.

³⁶ Nədəm nahəma, pakama ge Melefit ànjəki enji ti afa gekəli aw ? Ahkay do ni Melefit àhi pakama gayaŋ ti ana kəli ciliŋ aw ? ³⁷ Mis ndahaŋ e kidiŋ gekəli bu təďəm nday təbu àna njəďa ga Məsuf Njəlatani, təďəm tisliki məhəŋgri pakama ge Melefit ana mis. Tamal mis àdəm nahkay ti ahàr àdəm agəskabu pakama goro ya nəbiki ana kəli ni ti divi ga Bay geli ya àvi ana kəli ni. ³⁸ Maslaŋa ya ti àgəskabu pakama hini do ni ti Melefit day àgəskabu naŋ do bilegeni.

³⁹ Nahkay zla nahəma, bəza ga mmawa goro ni, hindəm njəďa ga Məsuf Njəlatani ga məhəŋgri pakama ge Melefit ana mis. Hindəm njəďa gani nani kay. Kəcumfəŋa mis ga mazlapay ma həma gərgərani ya nday ndayani day təsər do na ba. ⁴⁰ Ay zlam ya kəgrum ni dek ti kəgrum kwanja kwanja ba, grum ti àna divi gani.

Yezu Krist àməta mək àŋgaba e kisim ba edeďiŋ a

15 Bəza ga mmawa goro ni, nawayay nəhəŋgri eri ana *Ma Məweni Sulumani ya nəhi ana kəli ahaslani ni. Lekələm kəgəsumkabá ma na, kəbum kəgrum təwi àna naŋ, kəmbəŋjum do. ² Ma Məweni Sulumani ya nəhi ana kəli ni ti Melefit ahəŋgay kəli àna naŋ. Ay tamal kəmbəŋjuma pakama ya nəhi ana kəli na ti, məfəki ahàr gekəli ka Yezu ni əgia zlam masakana.

³ Pakama ya təhu enjenjeni, nu day nəhi ana kəli ni ti nahkay hi : *Krist ti àmət azuhva zlam magudarani geli. Ere gani àgravu ti akada ya àbu məbəkiani kwa ahaslani a Wakita ge Melefit bu ni. ⁴ Àra àməta ti tili, mək a vad ya mahkər gani ti àŋgaba e kisim ba. Ere gani àgravu akada ya àbu məbəkiani kwa ahaslani a Wakita ge Melefit bu ni. ⁵ Àra àŋgaba ti àŋgazlivu ana Piyer, mək àŋgazlivu ana ndam *asak gayaŋ kru mahar cəeni ni. ⁶ Àra àŋgazliva ana tay a ti àŋgazlivu ana bəza ga məŋ geli ndahaŋ macakalavani tətam diŋ diŋ zlam. Kwa kani mis ndahaŋ e kidiŋ gatay bu ahar gəďakani təbu àna sifa, mis ndahaŋ ti ni təməta. ⁷ Kələŋ gani àŋgazlivu ana Zek, àŋgazlivu ana ndam asak gayaŋ dek daya.

⁸ Kələŋ ge mis nday nani dek ti àŋgazlulu ana nu, nu ya ti akada ga wur ya ti tiwi kiyi gani ènjiyu ndo ni. ⁹ Nədəm nahkay ti adaba ndam asak ndahaŋ ni dek tətam nu. Nu ti giri-giri àgəski təzalay nu zal asak ga Yezu do, adaba ahaslani nəgria daliya ana ndam ge

Melefit a. ¹⁰ Ku tamal nahkay nəŋgu ni Melefit àgrua sulum gayaŋ a, nigia akada ya ti kəsərum nu kani na. Melefit àgru sulum gayaŋ ti masakani do, adaba nàgra təwi a àtama ga ndam asak ndahaŋ na dek. Ay nàgray təwi ti àna njəďa goro goroani do, nàgray ti àna *sulum ge Melefit ya àgru ni. ¹¹ Ku nu nəhioru Ma Məweni Sulumani ana mis ahkay do ni ndam asak ndahaŋ ni təďəmoru nəŋgu ni, ma geli ni dek ma bəlaŋani. Pakama gani akada ya nəhi ana kəli, lekələm day kəgəsumkabu ni.

Mis àməta ti amaŋgaba e kisim ba edeďiŋ a

¹² Nahkay ti leli məbu məhi ana mis *Krist àməta mək àŋgaba e kisim ba. Leli məďəm nahkay ti, mis ndahaŋ e kidiŋ gekəli bu təďəm mis ataŋgaba e kisim ba do ni ti ahəmamam ? ¹³ Tamal mis ataŋgaba e kisim ba do edeďiŋ ti, akal Krist day àŋgaba e kisim ba ndo kwa. ¹⁴ Tamal Krist àŋgaba e kisim ba ndo edeďiŋ a ti, akal *Ma Məweni Sulumani ya məhi ana mis ni ma masakani, lekələm day kəfumki ahàr ka Yezu ti masakani. ¹⁵ Tamal nahkay edeďiŋ ti, məsəkadia mal-fada ana kəli àna slimi ge Melefit a, adaba məďəm Yezu Krist àməta mək Melefit àhəŋgaraba naŋ a. Ay tamal mis tãŋgaba e kisim ba do ni ti, akal Yezu day Melefit àhəŋgaraba naŋ a ndo kwa. ¹⁶ Nədəm nahkay ti, tamal mis tãŋgaba e kisim ba do edeďiŋ a ti, akal Krist day àŋgaba ndo kwa. ¹⁷ Tamal Krist àŋgaba e kisim ba ndo edeďiŋ a ti, akal məfəki ahàr gekəli ka naŋ ni masakani kwa. Tamal nahkay ti, akal lekələm kəbum àna zlam magudarani gekəli kekileŋa, Melefit àmbərfəŋa kə kəli a ndo. ¹⁸ Nahkay ti ndam ya təfəki ahàr ke Krist, təmət ni ti tija gwaha. ¹⁹ Leli məfəki ahàr ke Krist ti məhəŋgay leli, ay tamal ahəŋgay leli ka ya ti leli məbu àna sifa ka dala ni ciliŋ ti, akal məsay cicihi matam mis ndahaŋ ni dek.

²⁰ Ay ti Krist àŋgaba e kisim ba edeďiŋ a. Àŋgaba enji ge mis a dek akada ga zlam ya aŋgazlay eri ni. Àŋgaba nahkay ti, adafaki ti mis dek ataŋgaba e kisim ba daya. ²¹ Àgray ti mis dek təmət ti mis bəlaŋ, nahkay day àgray ti mis ataŋgaba e kisim ba ni ti mis bəlaŋ. ²² Nədəm nahəma, leli dek ti bəza ga Adam, nahkay məmət akada gayaŋ ni. Nahkay day leli dek amaŋgaba e kisim ba, aməŋgət sifa ti azuhva Krist. ²³ Ay ti mis ni dek ataŋgaba e kisim ni ba ni ti àna sarta gatay. Àŋgaba enjenjeni akada ga zlam ya aŋgazlay eri na ti Krist, mək ka ya ti amaŋga ni ti amahəŋgaraba ndam ya təfəkia ahàr a ni ka ahar bəlaŋ. ²⁴ Kələŋ gani ti Krist emeyefiŋ kə seteni akaba kà bəbay gatayani akaba kà nday ya ti təgur məlaŋ ya agavəla ni dek, aməhəlfəŋa njəďa kà tay a. Amagray nahkay ti egi mandav ga duniya. Eslini ti aməhəŋgri bay ga Bəŋani Melefit zlam gayaŋ. ²⁵ Nahkay ahàr àdəm Krist agur zlam dek ga hayaŋani, duk abivoru ana sarta ya ti Melefit aməvi njəďa ge meyefiŋeni kà ndam ezir gayaŋ ni dek. ²⁶ Zal ezir ya Melefit emendeveriŋ mijin naŋ kələŋ ga nday ndahaŋ ni dek ti kisim. ²⁷ Àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu nahkay hi : « Melefit àvia njəďa ge meyefiŋeni kà zlam a dek. † » Ku tamal pakama gani nahkay

nəngü ni, Melefit ya àvi njəda ge meyefinjeni kà zlam ni dek ni ti àkibu bi, adaba Krist àgur nañ do. ²⁸ Melefit àvia njəda ge meyefin kà zlam na dek ana Wur gayan Krist a ti, Wur ni day aməhəngrioru ahàr a had ana Bəñani Melefit, nañ ya àvi njəda ge meyefin kà zlam dek ni. Nahkay ti Melefit aməgur zlam dek akaba mis dek, zlam ya àgur do ni ti amələbi.

²⁹ Kəsərum ti mis ndahañ təbu *tabaray tay a kəla ga ndam ya təmət ni vu. Mis nday nani ti tabaray tay ti kamam ? Tamal mis təməta ti tənğaba e kisim ba do edediñ a ti, tabaray mis ndahañ a kəla gatay ya təmət ni vu ti kamam ? ³⁰ Tamal mis tənğaba e kisim ba do edediñ a ti, leli ndam *asak ni məgəskabu ti mis təgri daliya ana leli ahəcakiyu ngir-ngir ka məmətani kəlavad ti kamam ? ³¹ Bəza ga mmawa goro ni, kəlavad nagray daliya, nahəcakiyu ngir-ngir ka məmətani. Ere ya nəhi ana kəli ni ti jiri edediñ : adafaki ti, nəbu nəmərvu azuhva kəli adaba kigəma akaba Bay geli Yezu Krist a akada mis bəlanəna ni. ³² E Efez ti nəkadva akada ge mis ya ti akadva akaba zlam ge gili ya tagray cufay na ni. Nəkadkivu ka zlam ga duniya ndo ; tamal nəkadkivu ka zlam ga duniya ti akal azuaya mam ? Tamal mis təməta ti tənğaba e kisim ba do edediñ a ti, akal hojo məzumum zlam zlam geli akaba misəm zlam zlam geli, adaba kama kama ti aməmətum. †

³³ Bəza ga mmawa goro ni, kəgosum ahàr gekəli ba : tamal lekələm mis sulumani mək kasawadumkabu kəlavad akaba ndam cufay ti, lekələm day kigəm cufayani akada gatay ni. ³⁴ Jalum ahàr lala, kəgudarum zlam akada ga ndam seteni ni ba. Nəhi ana kəli nahəma, mis ndahañ təbu e kidiñ gekəli bu təsər Melefit do. Nəhi ana kəli nahkay ti nawayay ti nəbəki mimili ke kəli.

Ka ya ti aməngaba e kisim ba ni ti vu geli ni amanja ahəmamam ?

³⁵ Bi maslanə adəm ahkado : « Mis àməta ti aməngaba e kisim ba ti ahəmamam ? Ka ya ti atanğaba ti vu gatay ni atanja ahəmamam ? » ³⁶ Nak gani ya kihindi nahkay ni ti nak moru do aw ? Kizligia hilfi ga zlam gayak a ti vu gani ezi day kwa ti eri gani ni afətaya do aw ? ³⁷ Hilfi ga zlam ya kizligi nani ti aday gani ya adək ni do. Kizligi ti wur gani ciliñ ; bi kizligi bəza ga *alkama ahkay do ni bəza ga zlam ndahañ ni. ³⁸ Kizligia nahkay ti Melefit afətaya nañ a, adək aday gani. Nahkay aday nani amənjəhad akada ge Melefit ya awayay ni. Wur ga zlam weley weley do dek Melefit afətaya ti, aday gani gərgəri akaba aday ga zlam ndahañ ya təfətaya ni dek.

³⁹ Zlam ndahañ ya àna sifa ni day nahkay : ku zlam àna sifa weley weley do dek ti, vu gani gərgəri akaba vu ga zlam àna sifa ndahañ ni dek. Nahkay ti mis hirikeni, zlam ya àna asak fadani ni, edidiñ akaba kilif ti vu gatayani dek gərgəri.

⁴⁰ Zlam təbu a huđ melefit bu akada ya təbu ka had ni. Ay mazavu ga zlam ya a huđ melefit bu ni gərgəri akaba mazavu ga zlam ya ka had ni, mazavu ga zlam

ya ka had ni day gərgəri akaba mazavu ga zlam ya a huđ melefit bu ni. ⁴¹ Nahkay day fat, kiya akaba bonğur təsładay gərgəri. Ku bonğur e kidiñ gatay gatayani bu day təsładay gərgəri.

⁴² Ka ya ti mis atanğaba e kisim ba ni day amagravu nahkay. Nədəm nahəma, tilia mis a ti emiziviyu e evid vu, ay ka ya ti aməngaba e kisim ba ni ti, àna vu məweni ya èzi do ni. ⁴³ Tili mis ti vu gayan ni zlam masakani, ay ka ya ti aməngaba e kisim ba nahəma, vu gayan ni àbəlay, egi eri. Tili mis ti vu gayan ni njəda àfəñ bi, ay ka ya ti aməngaba e kisim ba nahəma, vu gayan ni njəda àfəñ dal-dal. ⁴⁴ Tili mis ti vu gayan ni zlam ga duniya, ay ka ya ti aməngaba e kisim ba ni ti vu gayan ni *Məsuf Njəlatani aməvi. Vu təbu gərgəri cə : məsəra vu ga duniya àbu ; nahkay ahàr àdəm məsər vu ya Məsuf Njəlatani avi ana mis ni day àbu. ⁴⁵ Àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu : « Adam mis ye enjenjeni ni ti vu gayan ni ga duniya, Melefit àvia sifa. † » Adam ya àra kələñ a ni ti nañ *Krist ; avi sifa məweni ana mis àna njəda ga Məsuf gayan. ⁴⁶ Nahkay vu ge mis ye enji ni ti nani ya Məsuf Njəlatani avi ni do, nani vu ga duniya. Vu ya ti Məsuf Njəlatani avi ni ti ara kələñ ga vu ga duniya na. ⁴⁷ Mis ye enjenjeni ni ti ga duniya, Melefit àgraya nañ àna had a. Mis ya kələñ ni ti àsləkabiya e melefit ba. ⁴⁸ Nahkay zla nahəma, ndam ga *duniya ti nday akada ga bay ya ti Melefit àgraya nañ àna had ga duniya ni. Nday ya ti a huđ melefit bu ni ti ni nday akada Bay ya àsləkabiya a huđ Melefit ba ni. ⁴⁹ Nahkay day, nihi ti leli dek akada bay ya Melefit àgraya nañ àna had ga duniya ni. Ay kama ti leli dek amanja akada ga Bay ya àsləkabiya a huđ melefit ba ni.

⁵⁰ Bəza ga mmawa goro ni, nəhi ana kəli nahəma, mis èsliki məhuriyani a *Məgur ge Melefit vu àna aslu ga vu ga duniya ni do, adaba zlam ya ezi ni tənğəhadk-abu akaba zlam ya èzi day-day do ni koksah.

⁵¹ Cəm day, nawayay nəhi ma manğahani ya Melefit àhu ni ana kəli : mis ndahañ e kidiñ geli bu atəmət do, ay leli ya məbu àna sifa ni akaba ndam geli ya təməta ni, leli dek Melefit aməmbat vu geli ni nahañ. ⁵² Ka sar-ta gani nani ti etivi mezlelim, kələñ gani etivi va do, mək Melefit aməmbat leli dek. Aməmbat leli ti ke we-ceweceni aməpəski do, akada ge mis ya ekibicey eri kibic ni. Ka ya ti tivia mezlelim na ti nday ya təmət ni atanğaba e kisim ba àna vu ya èzi day-day va do na ; leli ya məbu àna sifa ni day Melefit aməmbat vu geli ni emizi day-day do. ⁵³ Nahkay ti ahàr àdəm vu ya ezi ni egi vu ya ti èzi day-day do ni, mis ya amət ni egi mis ya ti àmət day-day do ni kwa. ⁵⁴ Ka ya ti vu ya ezi ni ègia vu ya ti èzi day-day do na, mis ya amət ni ègia mis ya ti àmət day-day do na ti, pakama ya àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu ni amagravu. Pakama gani nani nahkay hi :

« Kisim àbi va bi, Melefit èjiña nañ a. †

⁵⁵ Kisim nak hi ti njəda gayak àbi ga mabazl mis va bi zla,

† Limis 8.7. † Mənjay Izayi 22.13.

†† Mənjəkiani 2.7. † Izayi 25.8.

zlam ahar gayak ya kəgri daliya ana mis àna nañ ti tēmət ni ti àbi va bi zla. † »

⁵⁶ Zlam ahar ge kisim ya abazl mis àna nañ ni ti zlam magudarani gatay. Zlam ya avi njəda ana zlam magudarani ge mis ti tēmət àna nañ ni ti, Melefit àna *Divi gayañ ya Məwiz àbəki ni àdəm maslaña ya agudar zlam ni si amət kwa ni. ⁵⁷ Ay leli ti mēyefiña kè kisim azuhva tēwi ga Bay geli Yezu Krist ya àgray na. Məgrumi səsi ana Melefit dal-dal azuhva nani !

⁵⁸ Bəza ga mmawa goro ni, nawayay kəli. Nəhi ana kəli nahəma, zum njəda, kəmatabum ba, grumoru tēwi ga Bay geli kəlavad, kəmbrəñum ba. Grum nahkay adaba kəsəruma ere ye ti kəgrumi ana Bay geli ni ti masakani do, akəngətum zlam azuhva nani palam.

Singgu ya tajamkabu ga məjənaki ndam ge Melefit ya a Zeruzalem ni

16 Nihi ti nəhi ma ana kəli àki ka singgu ya kajamumi ana ndam ge Melefit ya a kəsa ndahañ bu ni. Nədəm nahəma, ahàr àdəm kəgrum akada ya nəhi ana ndam ga Yezu ya *təcakalavu ka had Galasi tağray ni. ² Nahkay kəla vad ga ladi ti ahàr àdəm ku way way do singgu ya aṅgət ni mādafəña ; àdafəña ti mäfəkad singgu gani a magam afa gani tera. Tamal kəgruma nahkay ti, ka ya ti eninjəa ni ti anəhi ana kəli jamum va do, anədi ahàr ana singgu majamvani àndava. ³ Dumba mis ga məhəloru singgu gani a Zeruzalem a daya. Eninjəa afa gekəli a ti anəbiki wakita ana ndam Zeruzalem ga mədəfiki ndam gekəli ya kədumaba ni ana tay, mək anəsləroru nday gani nani, atəhəloru singgu ni akaba wakita ni eslini. ⁴ Tamal ti agəski nu nuani day nakoru a Zeruzalem ti amorukaboru akaba tay ka ahar bəlañ.

Sawadgay ga Pol ya amasawadforu ni

⁵ Anoru afa gekəli, ay wudaka nakoru nahəma, nawayay nəmənjiyu ndam geli ya təbu ka had Mesedəweñ ni day. Ka ya ti anasləka e Mesedəweñ a ni ti ⁶ anoru afa gekəli cə nəpəsiyu gəzit, cə anəzumiyu ahar kusi afa gekəli ti nəsərkaba fañ do. Tamal nòru nəpəsa afa gekəli a nahkay ti, ka ya ti anasləka ni ti akəjənumki nu àna zlam ga moroni àna nañ kama. ⁷ Eninjəa afa gekəli a sak bəlañ ti nawayay moru masləkana həya do. Tamal Melefit àvua divi a ti anəpəsiyu dal-dal.

⁸ Ay ku tamal anoru nənggu ni, nihi ni ti nawayay manjəhadani ahalay e Efez duk abivoru ana vad ga

† Oze 13.14.

wuməri ge *Pəntikwet, ⁹ adaba ahalay ti Melefit àvua divi sulumana ga magray tēwi gədakana ; ndam ezir goro təbu kay daya.

¹⁰ Tamal Timote enjəa afa gekəli a nahəma, gəsumkabá nañ a lala, ti ahàr àhəli ba. Nañ day nañ àbu agri tēwi ana Bay geli akada goro ni, ¹¹ nahkay ti maslaña ànjak nañ ba. Jənumki nañ ti mícikbiyu afa gekəli, māra afa goro àna sulumana, adaba nu nəbu najəgay nañ, najəgay bəza ga məñ geli ndahañ ni daya.

¹² Nihi ti nəzlapaki ka Apolos wur ga məñ geli ni. Sak ehimeya nəhia ma ga moroni afa gekəli a akaba bəza ga məñ geli ndahañ na, ay nihi ti àcuhway moroni fañ do ferera. Apolos aməngəta ahar a day kwa ti amoru.

Pol endeveriñ pakama gayañ

¹³ Nədəm nahəma, njəhadum eri, fumki ahàr ka Yezu lala, kəmbrəñum ba, aṅgwaz àwər kəli ba, kumva njañ-njañ. ¹⁴ Ere ye ti kəgrum ni dek ti grum àna mawayavani.

¹⁵ Kəsəruma Istefanas akaba ndam ga ahay gayañ a ; təfəki ahàr ka Yezu enjenjeni ka had Eseyi ni ti nday. Nday gani tagray tēwi ga məjənaki ndam ge Melefit kəlavad. Nahkay zla nahəma, bəza ga mmawa goro ni, nahəngalay kəli ¹⁶ ti kícəmiki ma ana mis akada nday nani. Cəmiki ma ana ndam ya təbu tagrakabu tēwi akaba tay, təmbrəñ do ni dek daya.

¹⁷ Nu nəbu nəmərvu dal-dal, adaba Istefanas, Fertinetəs akaba Eseyikəs tàra, nday təbu akaba nu. Nday təbu akaba nu ti kala lekələm dek kəbum akaba nu. ¹⁸ Nday gani təhəngruva məbərur a, təhəngriya ana kəli a daya. Nahkay ti səruma mis akada nday hini ti tislia mis a, zləbum tay.

¹⁹ Ndam ga Yezu ya *təcakalavu a kəsa gərgərani bu ya ka had Azi ni təgria sa ana kəli a. Ata Ekiles nday ata Prisil akaba ndam ge Krist ya *təcakalavu a ahay bu afa gatay ni təgria sa ana kəli a dal-dal àna slimi ga Bay geli a. ²⁰ Bəza ga məñ geli ya ahalay ni dek təgria sa ana kəli a.

Grumvu sa e kidiñ gekəli bu lala, akada ga ndam ge Melefit ya tagravu sa ni.

²¹ Nu Pol nəgri sa ana kəli bilegeni, nu nuani nəbəki ma hini àna ahar goro.

²² Maslaña ya àwayay Bay geli do ni ti, Melefit mətikwesla nañ a. Maranata ! ††

²³ Bay geli Yezu məgri sulum gayañ ana kəli ti.

²⁴ Lekələm dek nawayay kəli, adaba leli məbu akaba Yezu Krist akada mis bəlañ.

†† « Maranata » ti awayay adəmvaba « Bay geli, ra ! »

2 Korej

Ere ye ti mædæmki ka wakita ga Pol ya àbikioru ana ndam Korej ye cæ ni

Maslaŋa ya ti àbæki wakita hini ni ti àdafa slimi gayan a : àbæki ti Pol, zal asak ga Yezu ni (1.1 ; 10.1). Àbæki ti ka sarta ya ti naŋ e Mesedæweŋ, awayay akoru ka had Eseyi ni (2.13 ; 7.5 ; Tæwi 20.1-3). Àbiki ti ana ndam ga Yezu ya a Korej ni ciliŋ do, àbiki ti ana ndam ga Yezu ya ka had Eseyi ni dek daya (1.1 ; Korej ti kæsa gædakani ga had Eseyi).

Àbæki ti adaba ndam Eseyi ndahaŋ tædæm Pol àgosa tay a : àdæm awayay moroni afa gatay sak cæ, mæk àmbatkaba majalay ahàr gayan a (1.15-16). A wakita hini bu ni ti Pol àhæŋgrifæŋ kà ma gatay ni ana tay : àdæm naŋ zal asak ga Yezu, nahkay ti agray tæwi akada ge Melefit ya awayay ni, do ni ti akada ga ndam ga duniya ya tawayay ni do (1-7). Ndam ga Yezu ya tagray ere ye ti Melefit awayay ni ti tebesey macakay daliya tata ; kè eri ge mis ga duniya ti tislari araŋa do, ay ku tamal nahkay næŋgu ni maslaŋa ya ti agray ere ye ti Melefit awayay ni ti amærvu dal-dal àna njæda ge Melefit ya àvi ni.

Pol àhi ana ndam Eseyi tâslamalavu lala ti tîndiveriŋ majam siŋgu ga mæjænay ndam ga Yezu ya a Zeruzalem ni, (8-9). Èndeveriŋ wakita gayan, àdæm amoru afa gatay edediŋ, àdæm si tâmbatkaba majalay ahàr gatay na, tâslamalavu kwa : tamal tâslamalavu do ni ti amatrab tay, adaba naŋ zal asak ga Yezu edediŋ. Adafaki naŋ zal asak ga Yezu edediŋ ti macakay daliya gayan ya àcakay ni (10-12).

A wakita hini bu dek Pol àdæm tamal ndam ga Yezu tæbi àna njæda bi ti tæmærvu, adaba gedebi gatay gatayani ni avi divi ana Yezu ga mævi njæda gayan ana tay (12.10). Yezu àhi ana ku way way do : « Sulum goro ya nægruk ni ti eslæk, adaba ka ya ti mis naŋ àbu gedebeni ni ti, ere ye ti agray ni dek agray ti àna njæda goro ciliŋ » (12.9).

Sa ga Pol

1 Nu Pol Melefit adaba nu a, nu zal asak ga Yezu *Krist. Leli ata wur ga mæŋ geli Timote mæbiki wakita hini ana ndam ge Melefit ya *tæcakalavu a Korej ni, akaba ana ndam ge Melefit dek, nday ya ti tæbu a kæsa gærgærani bu ka had Eseyi ni. **2** Bæŋ geli Melefit nday ata Bay geli Yezu Krist tægri sulum gatay ana kæli, tâgray ti *kânjæhadumkabu àna sulumani ti.

Melefit naŋ àbu avi njæda ana ndam ya ti tæbu tagray daliya ni

3 Mæzlæbum Melefit Bæŋ ga Bay geli Yezu *Krist ; kælavað mæsi cicihi adaba naŋ Bæŋ geli, njæda day avi ana leli kælavað adaba naŋ Melefit geli. **4** Ka sarta ya ti mæbu magray daliya lu ni ti avi njæda ana leli. Agray nahkay ti, ti leli day mævi njæda ana mis ndahaŋ ya tagray daliya gærgærani ni dek bilegeni. Njæda gani nani ya ti mævi ana tay ni ti njæda ge Melefit ya àvi ana leli ni. **5** Nædæm nahæma, Krist àgra daliya dal-dal, leli day magray daliya ti adaba leli ndam gayan. Ay ku tamal magray daliya nahkay næŋgu ni, Melefit avi njæda ana leli dal-dal adaba leli ndam ge Krist. **6** Ka ya ti tægri daliya ana leli nahæma, mawayay ti kæŋgætum njæda àna naŋ, ti Melefit mæhæŋgay kæli. Ka ya ti Melefit avi njæda ana leli nahæma, mawayay ti lekælum day

kæŋgætum njæda gani ; nahkay ekislumki mebesey daliya akada geli ya ti mebesey ni. **7** Mæsæra Melefit àmbræŋ mægru sulum gayan ana kæli do ; nahkay mæsæra ku tamal kægrum daliya akada geli ni næŋgu ni, amævi njæda ana kæli akada ya ti avi ana leli ni daya.

8 Bæza ga mmawa, mawayay ti kæsærumki lala : ndam ga had Azi tægria daliya ana leli a dal-dal àsabay. Daliya gani ya màgray ni àtam njæda geli, mædæm am-atamaba àna sifa do. **9** Nahkay mæhi ana ahàr atara tabazl leli. Zlam nday nani àgrakivu ke leli ti, ti mæfæki ahàr ka njæda geli geleni ba, mæfæki ahàr ti ka njæda ge Melefit, adaba Melefit ti ahæŋgaraba mis e kisim ba. **10** Àhæŋgafæŋa leli kè kisim gani nana ti naŋ. Amæhælabaleli e kisim ba keti. Mæfæki ahàr geli ka naŋ, mæsæra amæhælabaleli a daliya ndahaŋ ba keti. **11** Lekælum day akæjænumki leli àna mahæŋgali Melefit ana leli. Mis kay atahæŋgala naŋ a ti emiciiki ana tay, amægru sulum gayan ana leli. Nahkay ti mis kay atægri sæsi daya.

Pol àmbata ahàr a

12 Zlam geli ya mæmærvu àna naŋ ni ti nihi : mæsæra a mæbæruv geli ba, manjæhad geli akaba mis ti manjæhad ge jiri àna huð bælaŋ. Mænjàhad akaba mis dek ti nahkay, ay akaba kæli ti manjæhad geli ni àtam geli ya manjæhad akaba mis ndahaŋ ni. Màgray nahkay ti, Melefit àwayay : màgray ti àna sulum gayan ciliŋ, do ni

ti àna mäsär zlam ge mis do. ¹³ Nahkay mæbiki ana kœli a wakita geli ni bu ni ti ere ye ti kœbum kejeŋgœm, kœbum kicœm ni ciliŋ, do ni ti ma ndahaŋ do. Ma hini ya ti nœhi ana kœli ni ti nawayay ti kicœmaba lala. ¹⁴ Nihi ti kicœma bal, ay ti ekicœmaba lala : kislœmki mœmœrvani azuhva leli akada geli ya amœmœrvu azuhva kœli ka fat ya ti Bay geli Yezu eminjia ni.

¹⁵ Adaba nœsœra zlam nana nahkay ti, akal wudaka nakoru e Mesedœweŋ nahœma, nœwaya morona afa gekœli a day, mœk anaslœkabiya eslina ti nœwaya maŋgana afa gekœli a. Nahkay ti akal nœjœnakia kœli a sak œ, lekœlœm day akal kœjœnumkia nu a, kœvumua zlam ga moroni ka had *Zœde a. ¹⁷ Ka ya ti nœhi ana kœli anoru ni ti, nœdœm ma masakani aw ? Zlam ya ti nœdœm nagray ni ti nœjalaki ahœr akada ge mis ya tœfœki ahœr ke Melefit do ni aw ? Afa gatay ti « Iy » ahkay do ni « Aha » ti zlam bœlaŋani. ¹⁸ Melefit ti naŋ jireni. Ere ye ti nœhi ana kœli kœ meleher gayaŋ ni jiri daya. Tamal nœdœma « Iy » ti, ba iy gani. Tamal nœdœma « Aha » day, ba aha gani. ¹⁹ Nœdœm nahkay ti adaba Bay ya ti nu, Silas akaba Timote mœdœmki ma, mœhi ana kœli ni ti naŋ Wur ge Melefit, Yezu *Krist. Naŋ ti œdœma « Iy » ti œdœm « Aha » va do. Kwa ka mœnjœki gani naŋ « Iy, » ²⁰ adaba ere ye ti Melefit œdœm amagraŋ ni œk ti œdœm « Iy, » œgra œndava ti azuhva Yezu Krist. Nahkay azuhva naŋ day leli mazlœbay Melefit, mœdœm : « Iy, Melefit naŋ jireni. » ²¹ Bay ya ti avi njœda ana leli ti mœmbrœŋ divi ge Krist ba ni ti Melefit. Avi njœda ana kœli ti kœmbrœŋum divi ge Krist ba ni ti Melefit gani. Bay ya ti œdaba leli ga mœgri tœwi a ni ti naŋ gani bœlaŋani ni. ²² Åvi Mœsuf gayaŋ ana leli, œniviyu a mœbœruv bu ana leli ni ti naŋ ; nahkay mœsœra leli ndam gayaŋ ededœŋ ; ere ye ti œgray ni adœfaki ti amœvi zlam ya ti œdœm amœvi ana leli ni œk daya.

²³ Nu naŋgoru afa gekœli a Korej do ni ti adaba nœwayay mœgrikivu daliya ana kœli do. Tamal ma goro hini ya nœdœm ni jiri do ni ti Melefit mœkadœ nu a ! ²⁴ Nœdœm nahkay ti mœwayay mœgurki kœli ka mœfœki ahœr gekœli ka Yezu do. Lekœlœm kœbum kœfumki ahœr lala, kœmbrœŋum do. Leli magrakabu tœwi akaba kœli ti, mawayay ti kœmœrumvu sawaŋ.

2 Nahkay nœwayay maŋgoni afa gekœli do ni ti, adaba nœwayay ti nœhikivu zlam ana kœli ga mœhœli ahœr ana kœli va do. ² Tamal nœhia ma ya ti ahœli ahœr ana kœli na ti way amœmœru mœbœruv way ? Maslaŋa œbi, adaba lekœlœm ya ti akal kœmœrumu mœbœruv ni pakama goro ahœli ahœr ana kœli. ³ Nœbiki wakita gani nani ana kœli, naŋgoru afa gekœli ndo ni ti azuhva nani. Adaba tamal naŋgoya afa gekœli a, enipia kœli a ahœr naŋ œbu ahœli ana kœli ti nu day ahœr amœhœlu. Ay ndam ya ti akal tœmœru mœbœruv ni ti lekœlœm sawaŋ do aw ? Nœsœra lekœlœm ti, tamal nœbu nœmœrvu ti lekœlœm day kœmœrumvu. ⁴ Ka ya ti nœbiki wakita ana kœli ni ti ma gani œhœlua ahœr a dal-dal, yam tuway goro tekedœ œdœgaya. Nœbiki pakama gani ana kœli ti ga mœhœli ahœr ana kœli do, nawayay ti kœsœrum nu ti nœbu nawayay kœli dal-dal.

Maslaŋa nahaŋ œgudar zlam a, Pol œdœm tœmbœrfœŋa

⁵ Maslaŋa nahaŋ œgudara zlam a. Zlam gayaŋ ya ti œgudar ni ahœli ahœr ana mis ; ay nu ti œhœlu ahœr do, ahœli ahœr ti ana kœli œk sawaŋ. Tamal nœdœm lekœlœm œk ti bi nœdœma œsabai, hojo nœdœm œhœlia ahœr ana mis a dal-dal e kidœŋ gekœli ba. ⁶ Mis kay e kidœŋ gekœli bu tœtraba maslaŋa gani nana, ay ti œslia nahkay. ⁷ Nihi ti ahœr œdœm kœmbrœŋumfœŋa zlam gayaŋ ya œgudar na, kœvumi njœda sawaŋ. Tamal kœgrumi nahkay do ni ti zlam ya kœgrumi ni amœhœlikivu ahœr, emiŋ naŋ.

⁸ Nahkay nahœŋgalay kœli, grumi zlam ya ti adœfiki ti kœbum kawayum naŋ ni. ⁹ Nœbiki ma gani ana kœli ni ti adœba nœwayay nœsœr akœgœsumuki ma goro ni œk tœk akœgœsumuki do waw. ¹⁰ Tamal lekœlœm kœbum kœmbrœŋumfœŋa zlam magudarani kœ mis a ti nu day nœmbœrfœŋa zlam magudarani ga maslaŋa gani nana. Nahkay tamal maslaŋa gani œgudarua zlam a nœŋgu ni nœmbœrfœŋa œndava. Nœmbœrfœŋa ti azuhva kœli, adœba leli œk kœ meleher ge *Krist. ¹¹ Nœgray nahkay ti, nawayay ti *Seteni œgosay leli ba. Adœba ere ye ti awayay agri ana leli ni ti mœsœra lala.

Meyefiŋ kœ ndam ezir geli azuhva Krist

¹² Nicik, nœru a Truwas ga mœhi *Ma Mœweni Sulumani œki ke *Krist ana mis eslina. Nœru niŋœa ti Bay geli œvua divi ga mœhi ma gana ana tay a lala. ¹³ Ay ti ahœr œhœlua adœba nœdi ahœr ana wur ga mœŋ geli Tit ndo, nahkay nœslœka eslina, nœru e Mesedœweŋ.

¹⁴ Ay si mœzlœbum Melefit kwa adœba œgray ti leli ana mœmœrani akada ndam ya tœyefiŋa kœ ndam ezir gatay a, taslœkabiya tara a magam a ni. Agray nahkay kœlavœ adœba leli mœbu akaba Krist akada mis bœlaŋ. Leli mœdœfiki Krist ana mis ku eley eley do œk ; pakama geli ya mœdœmki ke Krist ni akada ga zlam ya ti tazœbay, azœk gani ezi œcœr ni. ¹⁵ Zlam gani ye ezi œcœr, œbœlafœŋ kœ Melefit ni ti leli, leli ya ti mœbu akaba Krist akada mis bœlaŋ ni. Mizifiŋ kœ ndam ya ti Melefit naŋ œbu ahœŋgay tay ni akaba kœ ndam ya ti tijji ni. ¹⁶ Mis ndahaŋ ti mizifiŋ kœ tay œcœr dal-dal, tœŋgœt *sifa ya œndœv œay-œay do ni œna naŋ. Mis ndahaŋ ni ti ni mizifiŋ kœ tay kisik-kisik, tœmœt œna naŋ. Ay tœwi gani nani œk ti way esliki magrani tata way ? ¹⁷ Ku tamal nahkay nœŋgu ni, leli mœbu mœgri tœwi ana Melefit. Mis ndahaŋ tœhi ma ge Melefit ana mis ti tœŋgœt siŋgu œna naŋ, ay leli ti mœgray akada gatay ni do. Leli mœhi ma ge Melefit ana mis ti, Melefit œslœr leli, mœhi ana tay kœ meleher gayaŋ œna hud bœlaŋ, adœba leli mœbu akaba Krist akada mis bœlaŋ.

Mœwœlvani mœweni

3 Nœdœm nahkay ti, kœhumi ana ahœr leli magray zlabay keti aw ? Kawayum ti mis tœbiki wakita ana kœli ti kœsœrum leli ndam *asak ga Yezu ededœŋ ededœŋeni aw ? Tœk day ti kawayum mihiŋdifiŋa wakita kœ kœli ga maŋgazliani ana mis ndahaŋ a waw ? Ku tamal mis ndahaŋ tœbu tagray nahkay nœŋgu ni, leli ti

mawayay magrani nahkay do. ² Lekuləm ti kala wakita geli ; kala mabəkiani a mabəruv geli bu, adaba məbu majalaki ahər ke kəli kəlavad. Mis dek təsəra lekuləm kəgəsümkabu *Krist ti azuhva leli. ³ Nahkay mis dek təsəra lekuləm kala wakita ge Krist ya əbəki ti məzikaboru ana mis ndahañ ni. Wakita gani nani mabəkiani əna zlam do, mabəkiani ti əna *Məsuf ge Melefit Bay ga sifa ni. Wakita gani nani mabəkiani ka akur magaslani do, kala mabəkiani a mabəruv ge mis bu.

⁴ Mədəm nahkay ti adaba məsəra Melefit aslər leli edediñ ; məsər nahkay ti adaba məfəkia ahər ke Melefit azuhva Krist a. ⁵ Ay məsəra misliki magray təwi gani nani əna njəda geli geleni do ; magray ti si əna njəda ge Melefit kwa. ⁶ Avi njəda ana leli ga məhi ma əki ka məwəlvani məweni ana mis ni ti nañ. Məwəlvani məweni nani ti təbəki mabəkiani do, nani təwi ga Məsuf ge Melefit. Ndam ya ti təgəskabu məwəlvani ya ahaslani mabəkiani ni ti atəmət, ay ndam ya ti təgəskabu məwəlvani ga Məsuf ge Melefit ni ti atəngət *sifa ya əndav day-day do ni.

⁷ Ahaslani ti Melefit əbəkia ma gayan ka akur magaslana. Ka ya ti əbəki ni ti mis tipia masladani gayan a ; ku eri ge Məwiz day əslada. Masladani nani əpəs ndo, ay ndam *Izireyel tislili mamənjələñani ana eri gayan ni ndo simiteni. Nahkay məwəlvani ya ahaslani ni ti ku tamal mis təmət əna nañ nəngu ni, nani zlam gədakani, asladay. ⁸ Tamal nahkay ti məwəlvani məweni ya Məsuf ge Melefit agray təwi əna nañ ni ti zlam gədakani asladay dal-dal ətam məwəlvani ya ahaslani ni simiteni do aw ? ⁹ Məwəlvani ya ahaslani ni ti zlam gədakani asladay, Melefit agəs mis əna nañ əna seriya ; tamal nahkay ti məwəlvani məweni ya ti Melefit avi jiri ana mis əna nañ ni ti zlam gədakani asladay dal-dal ətam nani simiteni do aw ? ¹⁰ Nahkay məwəlvani ya ti əsladay ahaslani ni ti kala əsladay va do, adaba masladani ga məwəlvani məweni ni asladay dal-dal ətam nani simiteni. ¹¹ Məwəlvani ya ti əpəs do ni ti zlam gədakani, asladay ; tamal nahkay ti məwəlvani ya ti əbu kañgay-kañgayani ni ti zlam gədakani asladay dal-dal ətam nani simiteni do aw ?

¹² Əgia məsəra zlam nday nana ti mazlapay vay-vay kə meleher ge mis dek. ¹³ Ahaslani Məwiz əhəmbava azana e eri va. Əgray nahkay ti adaba eri gayan asladay ; ay masladani gani əpəs do ni ti awayay ti ndam Izireyel tipi ba. † Leli ti məgray akada gayan ni do. ¹⁴ Ndam Izireyel ku kani ka ya ti təbu tijengey ma ya ti a wakita ga məwəlvani ya ahaslani ni bu ni ti tici do, kala azana əniviyu ana tay e eri bu, təzaba ndo. Aziaba azana nana ana mis e eri ba ni ti si Krist kwa. ¹⁵ Nahkay ku kani ka ya ti tijengey wakita ge Məwiz ni ti tici do, kala ahər gatay ni makambahani əna azana. ¹⁶ Ka ya ti mis əmbatkaba majalay ahər gayan a, adəbay Bay geli nahəma, azana əniviyu e eri vu va bi. ¹⁷ Bay geli nani ti avi Məsuf gayan ana leli. Nahkay maslaña ya ti Məsuf ga Bay geli əniviyu ni ti esliki məmbrəñ zlam magudarani, zlam magudarani təgur nañ va do. ¹⁸ Leli ya ti məfəki ahər ka Bay geli ni dek ti

ku way way do geli eri gayan makambahani əna azana do. Nahkay Bay geli asladı eri ana leli, mis ndahañ tipi masladani gani e eri geli bu. Migi akada nañ, masladani geli asagakivu kəlavad. Təwi gani nani ti ga Bay geli, agray ti əna Məsuf gayan ya avi ana leli ni.

Njəda əfəñ kə leli bi, si kə Melefit

⁴ Əgia nahkay ti ahar ədəgafəña kə leli a do, adaba məsəra Melefit əvi təwi gani nani ana leli əna sulum gayan. ² Zlam ge mimili ti leli məgray do, məgray təwi geli akal-akal do. Məgosay mis do, məmbatkaba ma ge Melefit a do ; məhi ma ge jiri ana mis. Magray nahkay ti, mawayay ti mis dek təsər magray təwi geli kə meleher ge Melefit əna jiri. ³ Mis ndahañ tici *Ma Məweni Sulumani ya məhi ana tay ni do, kala ahər gatay makambahani əna azana. Mis nday nani tici do ni ti adaba nday təbu tijiji palam. ⁴ Nday ti təfəki ahər ka Yezu ndo, nahkay bay magədavani ya agur duniya ni əwisirikaba ahər ana tay a, awayay ti tipi masladani ya ti asladı ana tay ni ba. Masladani gani nani ti ga Ma Məweni Sulumani ; Ma Məweni Sulumani nani ti adəfikı ana leli *Krist ti nañ gədakani. Mis əpia nañ a ti əpia Melefit a. ⁵ Mədəmki ma ti ka ahər geli geleni do : mədəmki ti ka Yezu Krist nañ Bay geli gədakani ni. Leli ti məhi ana kəli leli ndam məgri təwi ana kəli azuhva Yezu. ⁶ Kwa ahaslani Melefit ədəmbiya, ədəm : « Masladani məsladay a məlañ ziñ-ziñeni bu. †† » Ay kani ti nañ əbu asladı mabəruv ana leli : asladı mabəruv ana leli ti əna Krist ; Krist ti eri gayan masladani, məsər njəda ge Melefit dek ti azuhva nañ.

⁷ Masladani nani ti zlam sulumani dal-dal. Leli ti ni akada zlam mələmani əna elibisl ; masladani ge Melefit əniviyu ana leli akada ya təbəviyu zlam a zlam ge elibisl vu ni. Zlam gani nani ti Melefit əgray ti əna njəda gayan. Njəda gayan ni ti ətam ga zlam ndahañ dek ; əgray nahkay ti, awayay ti mis təsər njəda gani ti gayan, do ni ti geli do. ⁸ Mis təmbrəñ məgri daliya gərgəri kay ana leli do, ay ti daliya nani əbi ətam njəda geli bi. Leli məbu majalay ahər dal-dal, ay ti ahar ədəgafəña kə leli a do. ⁹ Mis tawayay məgəs leli, ay ti Melefit nañ əbu akaba leli, əvi divi gani ana tay do. Təbu tazəgad leli, ay ti təkadkiviyu leli koksah. ¹⁰ Kəlavad, ku eley eley do, matamfəña kə kisim a pəlok-pəlok ; tawayay mabazl leli akada gatay ya təkadfəñ Yezu kə təndal ni. Nahkay mis dek tipi leli məbu əna sifa ti adaba Yezu day nañ əbu əna sifa. ¹¹ Ku tamal leli məbu əna sifa nəngu ni, kəlavad mis tawayay mabazl leli adaba leli ndam ga Yezu. Njəda əfəñ kə leli bi, ay təgri ana leli nahkay ti, Melefit awayay ti sifa ga Yezu ya əniviyu ana leli ni mənğazlavaya. ¹² Nahkay leli ti kəlavad matamfəña ke kisim a pəlok-pəlok ; ay lekuləm ti ni kəbum əna sifa azuhva nani.

¹³ Əbu mabəkiani a Wakita ge Melefit bu nahkay hi : « Nəfəkia ahər ke Melefit a, nahkay nədəma ma. ‡ » Leli day məfəkia ahər ke Melefit a, mədəma ma na akada ga maslaña ya ti əbəki ma hini na, ¹⁴ adaba məsəra Melefit əhəngaraba Bay geli Yezu a, nahkay

† Məñjay Mahərana 34.33.

†† Məñjay Məñjəkiani 1.3. ‡ Limis 116.10.

amahəngaraba leli a daya, adaba leli məbu akaba Yezu akada mis bəlanj. Amahəngaraba leli a ti, ti mənjuhəd kə gəvay ga Yezu ka məlanj ya ti Melefit aslamali ana leli akaba kəli ni. ¹⁵ Zlam gani nday nani dek tagravu ti ga məjənaki kəli. Nahkay Melefit amahəngakivu mis ndahañ ana sulum gayan, mək mis atəsagakivu ga məgri səsı, ga mazləbay nañ.

Leli məjəgay zlam ya ti mipi fañ ndo, Melefit aməvi ana leli ni

¹⁶ Əgia nahkay ti ahar ədəgafəña kə leli a do. Məsəra ku tamal njeđa ga vu geli nañ əbu aguloru kəlavad nəngu ni, Melefit nañ əbu avi njeđa ga Məsuf gayan ana leli kəlavad a məbərıv bu əkivu. ¹⁷ Ədeđiñ nihi ti leli macakay daliya, ay daliya gani nani ti mamənjələñ akada zlam masakani, əsli arəña do, adaba məsəra Melefit aməvi masladani dal-dalani ana leli azuhva daliya nday nani ya macakay ni. Masladani ya Melefit aməvi ana leli ni ti ətam zlam dek, amandav day-day do. ¹⁸ Mamənjələñ ka zlam ya ti mis tipi ni do, mamənjələñ ti ka zlam ya ti mis tipi do ni sawan. Adaba zlam ya ti mis tipi ni əpəs do, zlam ya ti mis tipi do ni apəs, əndav day-day do.

⁵ Vu geli mis ka dala ti akada ahay miviceni, əpəs do. Ay tamal vu geli gani əzia ti, məsəra leli məbu əna vu nahəñ sulumani a huđ melefit bu, Melefit aməvi ana leli. Vu gani nani ti akada ahay mələmani sulumani, Melefit əgraya əna ahar gayan a, do ni ti mis do ; anjəhad kanğay-kanğay. ² Nihi ti məbu mitəwi adaba mawayay ti Melefit məvi vu məweni nani ana leli ; vu məweni gani nani asləkabiya e melefit ba, vu nani ti akada azana məweni ya ti təbəki ke mis ni. ³ Nahkay leli amələbu əna azana, amənjəhad əna mahayma do. ⁴ Nihi ti vu geli ya leli məbu əna nañ ni ti akada ahay miviceni, nahkay leli məbu macakay daliya əna nañ, mitəwi əna nañ. Ere ye ti mawayay nahəma, məwayay ti Melefit ejiñ vu geli ya ti leli məbu əna nañ ni do : mawayay ti Melefit məbəki vu məweni ke leli akada ya ti təbəki azana ke mis ni sawan. Vu geli ni ti ara eji ; vu məweni ya Melefit avi ana leli ni amələbu ga kanğayani. ⁵ Bay ya ti əslamalivù zlam nday nani ana leli ni ti Melefit əna ahəñ gayan. Əvia Məsuf gayan ana leli a, nahkay məsəra aməgri zlam nday nani dek ana leli daya.

⁶ Nahkay məbu mazay njeđa geli, ahar ədəgafəña kə leli a do. Məsəra ka ya ti leli məbu əna vu geli hini ni ti leli driñ driñ akaba məlanj ga Bay geli ya anjəhad ni. ⁷ Manjəhad nahkay ti adaba leli məbu məfəki ahəñ ; do ni ti adaba mipi nañ a do. ⁸ Nahkay ahar ədəgafəña kə leli a do. Ere gani manjəhad əna vu geli hini nahəma, hojo makoru manjəhad afa ga Bay geli. ⁹ Nahkay ku manjəhad a duniya bu, ku makoru afa gani nəngu ni, ere ye ti mawayay magrani dal-dal ni ti ere ye ti əbəlafəñ ni. ¹⁰ Adaba si ahəñ ədəm leli dek makoru kə meleher ga Yezu Krist ti məgrafəña seriya kə leli a. Esli ni ti ku way way do tamal əgra zlam sulumana ahkay do ni zlam magədavana a duniya ba ti, Krist aməvi zlam ka duwa gani akada ge təwi gayan ya əgray ni.

Melefit əslərbiyu Krist ga manğalabakabu mis akaba nañ

¹¹ Məsəra ahəmamam təhəngrioru ahəñ a had ana Bay geli ni, nahkay mawayay ti mis təgəsiki ma geli ya mədəm ni ana leli. Melefit ti əsəra leli a lala ; nətamahay tamal kəjaluma ahəñ a lala ti lekələm day kəsəruma leli a. ¹² Nihi ti kəhumi ana ahəñ leli məbu magray zlabay kə meleher gekəli keti aw ? Aha, məgray zlabay do : mawayay magray ti kəmərımvu azuhva leli sawan. Nahkay akəsərıv ahəmamam məhəngriğəñani ana nday ya ti tədəmki ma magədavani ke leli ni. Nday ti təjalaki ahəñ ka zlam ya ti epıvu ni ciliñ, təjalaki ahəñ ka zlam ya ti ənivıyu ana mis a məbərıv bu ni do. ¹³ Mis nday nani tədəm leli ndam muru. Tamal leli muru ti ga məgri təwi ana Melefit. Ay leli muru do ; leli wir-wir sawan. Leli wir-wir ti ga məjənaki kəli. ¹⁴ Magray nahkay ti adaba məsəra *Krist awayay leli dal-dal. Nahkay mawayavani ge Krist ni ti afəki njeđa ke leli ga məgri təwi. Məsəra mis bəlanj əmət ga mahəngaraba mis a dek, nahkay məsəra kə eri ge Melefit ti mis dek təməta akaba nañ a. ¹⁵ Əmət ga mahəngaraba mis a dek ti, ti mis ya ti nday təbu əna sifa ni təgray ere ye ti nday ndayani tawayay ni ba, təgray ere ye ti nañ awayay ni sawan. Adaba əmət ti ga mahəngaraba tay a ; Melefit əhəngaraba nañ e kisim ba ni ti ga mahəngaraba tay a daya.

¹⁶ Əgia nahkay ti məmənjələñ kə mis akada ga ndam ga *duniya ya tamənjələñ kə tay ni va do. Ku ahaslani məmənjələñ kə Krist a nahkay nəngu ni, nihi ti məmənjələñ akada nani va do. ¹⁷ Ka ya ti mis əgia ata Krist akada mis bəlanjana ni ti, Melefit agray ti migi mis məweni. Majalay ahəñ gayan ya ahaslani ni əbi va bi, əgia mis məwena. ¹⁸ Zlam gani nani dek ti Melefit əgray. Əslərbiyu Krist ga manğalabakabu leli akaba nañ. Nihi ti əvia təwi ana leli a : təwi gani nani ti ga məhəloru mis afa ge Krist ti manğalabakabu tay akaba Melefit. ¹⁹ Nədəm nahkay ti adaba Krist əngalabakabá mis a dek akaba Melefit a ti, nani təwi ge Melefit, əgray əna ahəñ gayan. Nahkay əmənjələñ ana zlam magudarani ge mis ga duniya va do. Melefit əvia təwi gana ana leli a, awayay ti məhioru ma gani ana mis ti təsər : Krist ti əngalabakabá mis akaba Melefit a.

²⁰ Əslər leli ga məhi ma gani ana mis ti Krist. Melefit əna ahəñ gayan azalay mis əna pakama gayan ya ti məhi ana tay ni. Nahkay mahəngalay kəli azuhva təwi ge Krist ya ti əgri ana leli ni, nğalumbu akaba Melefit. ²¹ Krist ti əgudar zlam ndo simiteni. Ay ti Melefit əhəngarkıyu zlam magudarani geli ni ka nañ, ti migi ndam jireni kə eri ge Melefit, adaba leli məbu akaba Krist akada mis bəlanj.

Təwi ga Pol ya agra ana Melefit ni

⁶ Əgia leli məbu magrakabu təwi ka ahar bəlanj akaba Melefit nahəma, mahəngalay kəli : ti *sulum ge Melefit ya əgri ana kəli ni əgi zlam masakani ba.

² Adaba Melefit àhibiya ana ndam gayan a, àdàm ahkado :

« Sarta ga mægri sulum goro ana kùli àra ènjia ti, niciikia pakama gekùli ya kèhèmu na ana kùli a.

Fat goro ya nahəngay kùli ni àra ènjia ti nàjənakia kùli a. † »

Ay sarta ge Melefit ga mægri sulum gayan ana kùli ni ti kani. Fat ge Melefit ga mahəngay kùli ni ti kani.

³ Nahkay mawayay magray zlam ya ti ejiŋkia mis ke divi ge Melefit a ni do, adaba mawayay ti mis tənjak təwi geli ba. ⁴ Ere ye ti mawayay ni ti, mawayay ti a hud ge təwi geli ya magray ni bu dek ti mis təsər leli ndam mægri təwi ana Melefit edediŋ. Ku tamal mis təgri daliya gərgərani kay ana leli nəngu ni, mebesey, ahar àdəgafəŋa kè leli a do. ⁵ Mis təzləb leli, təbiyu leli a danğay vu, təcakalakivu ke leli. Mamətab, məcakay dəwir do, məzum zlam do. ⁶ Mawayay magudar zlam do ; məsəra ma ge jiri a ; mebesey zlam ; mægri sulum ana mis ; leli məbu àna *Məsuf Njəlatani ; mawayay mis àna hud bəlan ; ⁷ məhi ma ge jiri ana mis ; magray təwi àna njəda ge Melefit. Manjəhad geli jireni ni ti ègia zlam ahar geli a. Leli məbu àna nan akadā awasl akaba slaku ya məhəl tay a ahar vu, makoru àna nan ka kadvu ni. ⁸ Mis ndahan təzləbay leli, mis ndahan ti ni tanjak leli ; mis ndahan tədəm leli ndam sulumani, mis ndahan ti ni tədəm leli magədavani. Mis ndahan tədəm leli ndam magosay mis, ambatakani do leli ndam jireni sawan. ⁹ Mis ndahan təcalkivu leli ke mis do, ambatakani do mis dek təsəra leli a. Mis ndahan tamənjələn kè leli ti tədəm leli məmətani, ambatakani do leli məbu àna sifa. Təzləb leli, ay ti təbazl leli kok-sah. ¹⁰ Zlam kay təbu təhəli ahər ana leli nəngu ni, leli məbu məmərvu. Leli ndam talaga nəngu ni, mis kay tənğət zlam azuhva leli. Mis tədəm zlam geli àbi, ambatakani do zlam dek Melefit àbia ana leli a.

¹¹ Lekələm ndam Korej ni, mawayay kùli àna hud bəlan, nahkay ma ya ti məhi ana kùli ni ti mədəm vay-vay. ¹² Kəmbərəŋum mawayay leli ti lekələm, do ni ti leli məmbərəŋ mawayay kùli ndo. ¹³ Nəhi ma ana kùli ti akadā lekələm bəza goro. Grumi zlam ana leli akadā ya ti mægri ana kùli ni : wayum leli àna hud bəlan akadā geli ya ti mawayay kùli ni.

Kəgrum zlam akadā ga ndam ya təsər Yezu do ni ba

¹⁴ Ndam ya ti təfəki ahər ka Yezu do ni tagray zlam gatay, ay lekələm ti kəhurumkiviyu ka tay ba ; do ni ti kigəm akadā tēbedekabá ata sla nday ata azonğu ka ahar bəlan ga matəhad vədan àna tay a ni. Nədəm nahəma, ndam jireni akaba ndam magudar zlam tagray zlam ka ahar bəlan ti agravu tata aw ? Məlan masladani nday ata məlan zih-ziheni ti tēbedevu tata aw ? ¹⁵ Ata *Krist nday ata *Seteni ti ma gatay arakaboru aw ? Maslanə ya ti afəki ahər ka Yezu ni nday ata maslanə ya ti afəki ahər ka Yezu do ni ti ma gatay arakaboru aw ? ¹⁶ A *ahay gədəkani ge Melefit ni bu ni ti tagraviyu pəra tata aw ? Adaba Melefit ti Bay ga sifa ;

leli ti ni mīgia ahay gədəkana gayan ya anjəhadviyu na. Nahkay àdəma a wakita gayan ba, àdəm :

« Ananjəhad akaba ndam goro, amasawadəkabu akaba tay.

Enigi Bay Melefit gatay, nday day etigi ndam goro. †† »

¹⁷ Nahkay Melefit àdəm :

« Sləkumaba e kidiŋ ga ndam ya ti təfəku ahər do ni ba, kənjəhadumkabu akaba tay ba. Kinjəmfiŋ kà zlam ya ti *njəlatani do ni ba ; tamal kəgrum akadā ya ti nəhi ana kùli ni ti anəgəskabu kùli. ‡

¹⁸ Kama kama ti mis atəsər nu Bəŋ gekùli, lekələm day bəza goro :

zawal akaba wəwal dek ekigəm bəza goro.

Bay geli nan njəda-njədani àdəm nahkay. †† »

7 Zləbəba goro ni, Melefit àvia zlam ya ti àdəm aməvi ana leli na ana leli a àndava. Ègia nahkay ti mągudarum zlam va ba, zlam geli ya magray ni dek ti mąla njəlata, məbəruv geli mąla njəlata daya. Ahər àdəm leli ya ti məhəngrioru ahər a had ana Melefit ni ti manjəhad geli dek mąla lala.

Pol amərvu adaba ndam Korej təmbatkaba majalay ahər gatay a

² Mawayay ti kawayum leli àna hud bəlan. Leli mągudari zlam ana maslanə ndo, maslanə èjikia ke divi azuhva leli a ndo, mągosay maslanə ga məhəlfəŋa zlam a ndo daya. ³ Nədəm nahkay ti, ŋgay nəbəkimi mimi ke kùli ti kəhumi ana ahər ba. Məhia ana kùli a àndava, mədəm ahkado mawayay kùli dal-dal, leli ka ahar bəlan. Ku tamal məmətəm ahkay do ni leli məbu àna sifa day, leli məbu ka ahar bəlan. ⁴ Nu nəbu nəzləbay kùli kè meleher ge mis ndahan, nəbu məmərvu àna kùli, adaba nəsəra akəgrum ere ye ti Melefit awayay ni. Leli məbu macakay daliya dal-dal ; ku tamal nahkay nəngu ni, ahar àdəgafəŋa kè leli a do, məbu məmərvu dal-dal sawan.

⁵ Nədəm nahkay ti adaba ka ya ti leli akaba ndam goro ni mōru miŋjə e Mesedəwəŋ a ni ti zlam kay təhəlia ahər ana leli a, zlam zləzladani gərgəri tədia ahər ana leli a daya. Mis təhəŋgalafəŋa ma kè leli a, leli leleni day mąjalakia ahər ka zlam a kay. ⁶ Ay ti Melefit avi njəda ana ndam ya ti njəda àfəŋ kà tay bi ni, nahkay àvia njəda ana leli a, àsləribiya Tit ana leli a.

⁷ Məŋgət njəda ti adaba ge Tit ya àra ni ciliŋ do, məŋgət njəda ti adaba lekələm kəvumia njəda ana nan a daya. Tit àŋgət njəda ti adaba kəhumi kawayum ti kīpəma nu a lu, kītəwəma azuhva zlam ya àgravu na, akaba kawayum ma goro ya nəhi ana kùli ni dal-dal. Nàra nicia ma ge Tit ya àhəŋgru na ti nəmərvu àkiva.

⁸ Ka ya ti nəslərikaboru wakita ana kùli ni ti ma goro ya nəbiki ana kùli ni àhəlia ahər ana kùli a ; ay nihi ti nəhəŋgarvu maravu do. Ka ya ti nəsəra ma goro ya nəhi ana kùli ni nan àbu ahəli ahər ana kùli gəzit gəzit nahəma, akal nəhəŋgarva marava. ⁹ Ay nihi ti nəmərvu

† Izayi 49.8.

†† Məŋjay Levi 26.12 ; Ezekiyel 37.27. ‡ Məŋjay Izayi 52.11 ; Ezekiyel 20.34. †† Məŋjay 2 Semiyel 7.14 ; Izayi 43.6.

sawaŋ. Nəmərnu ti adaba ma goro ya nəhi ana kəli ni àhəli ahàr ana kəli a palam do ; nəmərnu ti azuhva ahàr ya ti àhəli ana kəli ni àmbatikaba majalay ahàr ana kəli a. Ma goro ya nəhi ana kəli àhəli ahàr ana kəli ni ti, Melefit àwaya ti mēhəli ahàr ana kəli ti mēmbatikaba majalay ahàr ana kəli a. Nahkay àna ma goro ya nəhi ana kəli ni ti nàgudari ma ana kəli ndo. ¹⁰ Ahàr ya ahəli ana mis ni ti tēbu slala cə : bəlaŋ gani ti Melefit awayay ; ambatikaba majalay ahàr ana mis a ti tēngət sifa àna naŋ, nahkay ti àsi aŋgwaz ana leli ba. Nahaŋ ni ti ni majalay ahàr ga ndam ga *duniya ; majalay ahàr gani nani ti àvay sifa do, mis təmət àna naŋ sawaŋ. ¹¹ Ahàr ya àhəli ana kəli ni ti Melefit àwaya, àmbatikaba majalay ahàr ana kəli a nahkay hi : kəgrum zlam hat-hat, kawayum ti mis tēsər lekələm kəgudarum zlam ndo, ere ye ti àgravu ni àwəria bəruv ana kəli a, àsia aŋgwaz ana kəli a daya. Kawayum ti kīpəma nu a lu, kawayum ma goro ya nəhi ana kəli ni dal-dal, kawayuma matraba maslaŋa ya ti àgudara zlam a ni. Nahkay ti kədfumkia lekəli lekəleni kəgudarum zlam ndo.

¹² Nəbikioru wakita ana kəli ti ahar gədfakani azuhva maslaŋa ya ti àgudara zlam a ni do, ahkay do ni azuhva maslaŋa ya tågudaria zlam a ni do. Nəbiki wakita ni ana kəli ti, nawayay ti kəsərurum ahəmamam lekələm kawayum leli ni, nawayay ti kəsərurum ti kə meleher ge Melefit. ¹³ Gekəli ya kəgrum nahkay ni ti àvia njəda ana leli a.

Iy, àvia njəda ana leli a, ay məmərva dal-dal daya : məmərnu ti adaba kəgəsumkabá Tit a lala. Tit ti àmərva azuhva nana, nahkay ti leli day məmərva. ¹⁴ Nàzləba kəli kə meleher ge Tit a. Nàzləbay kəli ti kigeni, adaba kələŋ gani kəbumku mimili ndo : nahkay pakama geli ya məzləbay kəli àna naŋ kə meleher ge Tit ni ti ma ge jiri. Pakama gani nani ma ge jiri ; pakama geli ya məhi ana kəli ni dek day ma ge jiri. ¹⁵ Ka ya ti Tit òru afa gekəli ni ti kəgruma aŋgwaz a azuhva pakama ya naŋ aməhi ana kəli na, nahkay lekələm dek kəgəsumkabá naŋ a lala, kəgəsumkia pakama gayəŋ na daya. Gekəli ya kəgrum nahkay ni ti Tit àwaya kəli a dal-dal àtama ya àwayay kəli ahaslani na. ¹⁶ Nu day nəbu nəmərnu adaba nisliki məfəki ahàr ke kəli, nəsəra kəbumku mimili do simiteni.

Jamum siŋgu akada ga ndam Mesedəweŋ ya təjam ni

8 Bəza ga mmawa, Melefit àvia divi ana ndam gayəŋ ya *təcakalavu e Mesedəweŋ na ti tēgri tēwi sulumani ; mawayay kəsərurum àgravu ti ahəmamam. ² Ndam Mesedəweŋ ni təcaka daliya dal-dal, ay ti ahar àdəgafəŋa kà tay a ndo, təmərva dal-dal sawaŋ. Nday ndam talaga ; ku tamal nday ndam talaga nəŋgu ni, məmərveni gatay nani ni àvi njəda ana tay ga majami siŋgu ana ndam ge Melefit. Nahkay tigia ndam ge elimeni a àna siŋgu ya təjami ana ndam ge Melefit na. ³ Nəhi ana kəli nahəma, təjama siŋgu àki ka njəda gatay a, təjama àtamkia ka njəda gatay a sawaŋ. Nagray sedi gani tata. Tēwi gani nani ti təgray ka mawayay gatay. ⁴ Təmbrəŋ leli ndo, tihindi leli, tēhi

ana leli si mēvi divi ana tay ga majami zlam ana ndam ge Melefit ni akada ya məvi divi gani ana mis ndahaŋ ni. ⁵ Leli mēdəm atagray zlam sulumani, ay tēwi gatay ya təgray ni sulumani àtam geli ya mēdəm atagray ni. Enjenjeni təgəskabá ti Bay geli mēgur tay a zlam gatay ya tagray ni bu dek, mək təgəskabá ti leli day mēgur tay, adaba Melefit awayay nahkay. ⁶ Ndam Mesedəweŋ tēbu tagray nahkay ti məhi ana Tit mēŋgoru afa gekəli, mōru mēndeveriŋbiyu tēwi ga majam siŋgu ni akada ya ànjəki ni, adaba tēwi gani nani ti zlam sulumani. ⁷ Lekələm ti kəgrum zlam ya Melefit awayay ni kay : kəfumki ahàr ka Yezu lala, kəhumi ma gayəŋ ana mis lala, kəsəruma ma gayəŋ a lala, kəbum kawayum ti tēwi gayəŋ mōru kama lala, kəbum kawayum leli lala daya. Nahkay ti mawayay kəgrum tēwi ga majam siŋgu ni lala daya, adaba tēwi gani nani ti tēwi sulumani.

⁸ Ngay si kajamum kwa ni ti nəhi ana kəli do. Nəhi ana kəli nahkay ti, nawayay ti kəsərurum mis ndahaŋ tawayay ti tēwi gani mōru kama. Lekələm day kisləmki majam zlam, ti mis ndahaŋ tēsər kawayum ndam ge Melefit edediŋ. ⁹ Kəsəruma ahəmamam Bay geli Yezu *Krist àvi zlam sulumani ana ndam gayəŋ na. Ahaslani naŋ bay ge elimeni, zlam dek ànivù a ahar bu ; ay ti àmbrəŋ zlam ni dek, ègi zal talaga. Ègi zal talaga nahkay ti azuhva kəli, ti kīgum ndam ge elimeni àna talaga gayəŋ ya ègi ni.

¹⁰ Pakama ya nəhi ana kəli ni ti zlam ya ti nəjalay ni, ay tamal kəgrum ti àbəlay, adaba alayni lekələm kəgruma tēwi gana. Kəgrum tēwi gani ciliŋ do ; kənjumki ka ma gani enji day lekələm gani. ¹¹ Nihi ti ahàr àdəm kenderiŋəm tēwi gani nani ya kənjumki ni lala. Ka ya ti kədfəmum akəgrum ni ti kəmərurumva dal-dal ; nihi day grum àna məmərani akada nani. Ku way way do máfəkad zlam ti àki ka njəda gayəŋ. ¹² Tamal kəvumi zlam ana Melefit àna məbərur bəlaŋ ti Melefit agəskabu. Ajalaki ahàr ka zlam gayək ya àfuk ni ciliŋ, àjalaki ahàr ka zlam ya àfuk bi ni do.

¹³ Ngay lekələm cākum daliya ti mis ndahaŋ ni tēmərnu àna zlam gekəli ni ti nəjalay nahkay do. Ere ye ti nawayay ni ti ahàr àdəm ndam ge Melefit dek tigi kala-kala. ¹⁴ Nihi ti zlam gekəli àbu kay, nahkay jənumki tay àna naŋ. A vad nahaŋ nday day atəŋgəta zlam a kay ti atəjənaki kəli àna naŋ bilegeni. Nahkay lekələm dek ekigum kala-kala. ¹⁵ Akada ya àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu nahkay hi ni :

« Maslaŋa ya ti zlam gayəŋ kayani ni ti zlam ni àsaba-ki ndo.

Maslaŋa ya ti zlam gayəŋ kay do ni ti zlam ni àhəci naŋ ndo. † »

Tit akaba ndam ya ti tarakaboru e mirkwi ni

¹⁶ Tit ti awayay məjənaki kəli kay akada geli ya mawayay məjənaki kəli ni. Agray nahkay ti Melefit àna ahàr gayəŋ : məgri səsı ana Melefit, məzləbay naŋ azuhva tēwi nani. ¹⁷ Geli ya məhi ana Tit mōru afa gekəli ni ti Tit àgəskabá ma gana. Àgəskabu ma geli ya

† *Mahərana 16.18.*

mèhi ni ciliŋ do : wudaka leli mèhi môru ni ti naŋ naŋani àna ahàr gayaŋ àwaya morona afa gekèli a dal-dal. ¹⁸ Leli mèbu mèsèlèrèŋoru wur ga mənŋ geli nahaŋ. Wur ga mənŋ geli nani ti ndam ga Yezu ya *təcəkalavu a kəsə gərgərani bu ni dek tazləbay naŋ azuhva təwi gayaŋ ya agray, ahi *Ma Məweni Sulumani ana mis ni. ¹⁹ Məsèlèrèŋoru naŋ ti azuhva təwi gayaŋ ya agray ni ciliŋ do : mèsèlèrèŋoru naŋ ti adaba ndam ga Yezu ya təcəkalavu a kəsə gərgərani bu ni tədaba naŋ a ga masawadəkabani akaba leli ga magray təwi hini sulumani na. Təwi gani nani ti adafaki ahəmamam leli mawayay məjənaki ndam ge Melefit àna naŋ ni mam ni. Nahkay mis atazləbay Bay geli azuhva təwi gani nani daya.

²⁰ Siŋgu ya majam ni ti kay, nahkay ka ya ti magray təwi àna naŋ ni mawayay ti mis tədəmki ma magədəvani ke leli do. ²¹ Mawayay ti magray təwi sulumani kè eri ga Bay geli ciliŋ do ; mawayay ti magray təwi sulumani kè eri ge mis daya.

²² Mèbu mèsèlèrèŋoru wur ga mənŋ geli nahaŋ ka tay : naŋ ti mīpia naŋ a, naŋ àbu agray təwi ge Melefit gərgəri kay, awayay ti təwi ni dek môru kama kama. Nihi ti awayay təwi ni dal-dal àtam ya ahaslani ni, adaba àsəra lekələm akəgrum ere ye ti kədəmum kəgrum na. ²³ Tit ti mis goro, leli mèbu magrakabu təwi ka ahar bəlaŋ afa gekèli. Bəza ga mənŋ geli ndahaŋ ni ti ni ndam ga Yezu ya təcəkalavu a kəsə gərgərani bu ni tədaba tay a, mis dek təbu tazləbay *Krist azuhva təwi gatay ya tagray ni. ²⁴ Nahkay ti grum zlam ti təsər lekələm kəbum kawayum tay. Məzləba kəli a : ndam ga Yezu ni eticia kəbum kəgrum nahkay ti atəsər pakama geli ya mədəmki ke kəli ni ti ma ge jiri.

Pol awayay ti ka ya ti eminjia a Koren a ni ti siŋgu ni àjamva àndava

9 Àki ke təwi hini sulumani ya məgri ana ndam ge Melefit ni ti akal nəbiki ana kəli do, adaba kəsəru-ma ma gana àndava. ² Nu nəsəra lekələm kəwayum təwi gani. Nəhia ma gana ana ndam Mesedəweŋ àna məmərvana, nəhi ana tay ahkado : « Ndam ge Melefit ya ka had Eseyi ni ku alayni təsləmalava ga magray təwi gani nana. » Təra ticia lekələm kawayum təwi gani nani dal-dal ti mis kay e kidiŋ gatay bu tədəm nday day tagray bilegeni. ³ Ku tamal nahkay nənŋu ni nəsləroru bəza ga mənŋ geli ni afa gekèli, nawayay ti wudaka miŋjiyu eslini ti kəslamalumva, adaba nəhia ana ndam Mesedəweŋ a akəgrum nahkay. Nawayay ti ma goro ya nəhi ana tay ni ègi ma masakani ba. ⁴ Ay tamal ti miŋjəa akaba ndam Mesedəweŋ a, mēdi ahàr ana kəli kəslamalumvu faŋ ndo ni ti, pakama geli ya mədəmki ke kəli ni aməbəki mimili ke leli do aw ? Leli tekeđi aməbəki mimili ke leli ti, lekələm ti aməbəki mimili ke kəli àtam geli ni do aw ? ⁵ Nahkay nədəm àgəski nəsləroru bəza ga mənŋ geli ni ka ma goro, ti tējənaki kəli ga maslamalakabu zlam ya ti kədəmum kajamum ni hayaŋ. Ka ya ti eninjəa tamal kəslamalumkabá àndava ni ti, mis atəsər zlam ya ti kajamum ni, kajamum ti àna məbərur bəlaŋ, do ni təkəki ŋgasa ke kəli ndo.

⁶ Jalumki ahàr ka ma hini : maslaŋa ya ti èzligi zlam gəzit ni ti àbaz day gəzit. Maslaŋa ya ti ezligi zlam kay ni ti abaz day kay. ⁷ Ahàr àdəm ku way way do mäfəkəđ zlam akada gayaŋ ya awayay mafəkəđani ni. Käfəkəđum àna majaləy ahàr cə cə ba, kəfəkəđum akada təkəki ŋgasa ke kəli ba. Adaba Melefit ti awayay maslaŋa ya ti afəkəđ zlam àna məmərani ni. ⁸ Esliki məgri zlam sulumani gərgəri kay ana kəli, araŋa aməhəcikivu ana kəli do. Agray nahkay ti awayay ti kəgrum zlam sulumani kay àna zlam ya àvi ana kəli kayani ni. Awayay ti kəlavəđ a huđ ge təwi gekèli ya kəgrum ni bu dek ti kəgrum nahkay. ⁹ Àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu nahkay hi :

« Mis sulumani ti avi zlam ana ndam talaga àna məbərur bəlaŋ ; zlam sulumani ya agray ni ti đay-đay àgəjəzliki ahàr ke Melefit do. † »

¹⁰ Avay hilfi ga zlam, awayay ti mis tizligi ti Melefit. Avi zlam məzumani ana mis ti Melefit daya. Zlam gekèli ya kəgrum təwi sulumani àna naŋ ni akada hilfi ga zlam ya tizligia, àfətaya ti adək ni. Hilfi ga zlam gani nani ti Melefit àvi ana kəli, àfəkia məsəkani gayaŋ a, awayay ti kəgrum zlam sulumani kay àna naŋ. ¹¹ Aməgri zlam sulumani ana kəli gərgəri kay, araŋa aməhəci kəli do, adaba awayay ti kəgrumi zlam sulumani kay ana mis ndahaŋ. Nahkay mis nday nani atəgri səsə ana Melefit azuhva zlam gekèli sulumani ya akajamuma, leli aməhəlikaboru ana tay ni. ¹² Gekèli ya kajamum siŋgu ni ti ajənaki ndam ge Melefit. Ay ti ajənaki tay ciliŋ do ; agray ti mis kay təgri səsə ana Melefit azuhva siŋgu ya akajamumi ana tay ni. ¹³ Nday atəsəra zlam ya akajamumi ana tay ni kay nahkay ti atazləbay Melefit adaba atəsər kəgəsəmkabá *Ma Məweni Sulumani ge *Krist a akaba kəgrum ere ye ti àgəski ndam ge Krist təgray na. Atazləbay Melefit adaba kəjənumkia tay àna zlam gekèli a, kəjənumkia mis ndahaŋ na dek daya. ¹⁴ Akəvumi zlam ana tay azuhva *sulum ge Melefit ya àgri ana kəli ni ; sulum gayaŋ gani nani ti àtam zlam dek. Nahkay ti mis nday nani atawayay kəli, atahəŋgali Melefit ana kəli. ¹⁵ Məzləbum Melefit, məgrumi səsə adaba àvia Wur gayaŋ ana leli a. Gayaŋ ya àvi Wur gayaŋ ana mis ni ti àtam zlam ndahaŋ ya ti avi ana mis ni dek.

Pol àbu àna njəđə ga məgur ndam ga Yezu

10 Nəhi ma ana kəli ti nu Pol. Nu ti mis ndahaŋ tədəmku ma, tədəm ka ya ti nu nəbu akaba kəli ni ti nu kudufa, ka ya ti nu nəbi akaba kəli bi ni ti nu bilek-bilek. *Krist ti kudufa, agra sulum ana mis, nahkay ² nahəŋgalay kəli mbatumkaba manjəhad gekèli a, ti ka ya ti eninjəa afa gekèli a ni ti nigə bilek-bilek ba. Mis ndahaŋ e kidiŋ gekèli bu tədəm manjəhad geli ti akada ge mis hihirikeni ni. Nday ya tədəm nahkay ni ti, eninjəa ti anəmbəreŋ tay do, amamənjəvə akaba tay ! ³ Edeđiŋ, leli ti manjəhad geli akada ge mis hihirikeni ni, ay makəđvu ti akada ge mis hihirikeni ni do. ⁴ Zlam ahar geli ya makəđvu àna naŋ ni ti gərgəri

† Limis 112.9.

akaba ge mis hihiriken ni. Zlam ahar geli ni ti Melefit àvi ana leli, njêda gayaŋ àki. Pakama ge mis ya têdêm ni akada gudu ya mis tedezlivù ana ndam ezir gatay ni, ay leli membedkaba gudu gani nana àna zlam ahar ge Melefit ya àvi ana leli na. Nahkay ti madafaki ma ge mis ya têdêm ni ti ma ga malfada. ⁵ Məwəlki mis ka ma ga zlabay gatay ya tawayay tēcafəŋa mis ndahaŋ kà ma ge Melefit a ni dek ; məmbatikaba majalay ahàr magədavani na ana mis a dek ti tēgəskabu ma ge Krist. ⁶ Nawayay ti lekələm dek kəgəsumuki ma day, kələŋ gani ti anatrəb maslaŋa ya ti àwayay mēgəsuki ma do ni.

⁷ Jalumki ahàr ka zlam ya kəgrum ni dek lala. Tamal maslaŋa àdêm naŋ mis ge Krist ti, ahàr àdêm mājalay ahàr lala keti, mēsər leli day ndam ge Krist akada gayaŋ ya àdêm naŋ mis ge Krist ni. ⁸ Bay geli àvua njêda ga mēgur kəli a ti nējənaki kəli àna naŋ. Àvu njêda gani nani ti ge mijin kəli àna naŋ do. Bi nəzləba ahàr goro a kay àna njêda gani nani ya àvu na nəŋgu ni, mimili àbu awərki nu bi. ⁹ Ngay nawayay nəbivù aŋgwaz ana kəli àna wakita goro ya nəbikioru ana kəli ni cilin ti kədəgəzlum ba. ¹⁰ Adaba mis ndahaŋ tēdêm : « Ka ya ti Pol abikibiyu wakita ana leli ni ti ma gayaŋ ya abikibiyu ana leli ni ma ga dagwa gayaŋ gərgəri kay. Ay ka ya ti naŋ akaba leli ni ti njêda gayaŋ àbi, àdêm ma ga dagwa gayaŋ ni va do. » ¹¹ Maslaŋa ya ti àdêm nahkay ni ti mājalay ahàr lala : eminjəa ti amagraj zlam ti kala-kala akada ya məbiki ana kəli ka ya ti leli driŋ driŋ akaba kəli ni.

¹² Mis nday nani ti tēhi ana ahàr nday gəđákani. Leli ti mətəkər mēgurfəŋvani kà tay do, mēdēm leli kala-kala akaba tay do daya. Nday ti tēgurfəŋvu ka ahàr gatay gatayani e kidin gatay bu ; tēdēm mis naŋ gəđákani ti si maslaŋa gani akada gatay ni kwa. Tagray nahkay ti nday muroni, tēsər arəŋa do simiteni. ¹³ Ay leli ti ni mazləbavu ti àna tēwi ya Melefit àguraya, àvi ana leli ni cilin, do ni ti mēzələbavu àna tēwi ya àvi ana leli ndo ni do. Tēwi ya ti Melefit àguraya, àvi ana leli ni ti, tēwi ga məhioru ma gayaŋ ana mis, ge minjiyuani àna naŋ bəđək afa gekəli ni. ¹⁴ Ka ya ti leli mōru afa gekəli, məhi *Ma Məweni Sulumani àki ke Krist ana kəli ni ti, mēgray tēwi àtamkia ka ge Melefit ya àguraya, àvi ana leli na ndo. ¹⁵ Məzələbavu àna tēwi ge mis ndahaŋ ya Melefit àguraya, àvi ana tay, àhi ana tay tēgray ni ndo. Tagray mam mam nəŋgu ni arəŋa gani geli do. Ere ye ti leli mawayay ni ti, ahàr àdēm məfəki ahàr gekəli ke Krist ni məsagakivu kəlavəđ. Mawayay ti tēwi geli ya magray e kidin gekəli bu ni məsagakivu daya ; ku tamal məsagakivu nəŋgu ni, àtamkia ke tēwi ya Melefit àguraya, àvi ana leli na ba. ¹⁶ Nahkay ti amoru məhi Ma Məweni Sulumani ana mis ga had ndahaŋ ya kama ga had gekəli ni. Mawayay makoru eslini ti adaba məwayay mazləbavani àna tēwi ge mis ndahaŋ ya Melefit àguraya, àvi ana tay, àhi ana tay tēgray ni do.

¹⁷ « Tamal maslaŋa awayay eji zlabay nahəma, miji zlabay ti àna tēwi ga Bay geli ya àgray ni. † » ¹⁸ Maslaŋa

† Zeremi 9.23.

ya ti azləbay ahàr gayaŋ gayaŋani ni ti Melefit àgəskabu naŋ do, si maslaŋa ya ti Bay Melefit Melefiteni ana ahàr gayaŋ azləbay naŋ ni kwa.

Pol akaba ndam ya ti tēdēm nday ndam asak ga Yezu ni

11 Nihi ti nawayay nəzlapi ana kəli akada ga ndam muru ni. Ay ti besəmua ; iy nahəŋgalay kəli, besəmua. ² Nawayay kəli dal-dal akada ge Melefit ya awayay kəli ni. Nəbia kəli ana *Krist a, nawayay ti kīgəm ndam gayaŋ akada ga wur dahalay ya àsər zal faŋ do, bəŋani avi ana zal ni. Nəwayay ti maslaŋa nahəŋ ahi ma ana kəli va do. ³ Aŋgwaz àbu awər nu, nədēm bi maslaŋa nahəŋ amagosay kəli ; nahkay bi ekijəmki ke divi ge Krist a, akədəbum naŋ àna huđ bəlaŋ va do. Jalumki ahàr ke Ev ya gavaŋ èsipet naŋ, àgosay naŋ ni ! Təgosay kəli akada gayaŋ ni ba. ⁴ Ka ya ti ku way way do ara afa gekəli a, awayay acahi ma məweni ana kəli ni ti kəbum kebesəm. Ku tamal adəmki ma ke Krist ya gərgəri akaba ma geli ya nədēmki ni nəŋgu ni, kebesəm. Ku tamal azlapaki ka məsuf nahəŋ gərgəri akaba Məsuf ya àniviyu ana kəli ni, ahkay do ni ahi ma ana kəli, azlapaki ka *Ma Məweni Sulumani nahəŋ gərgəri akaba gekəli ya kicəm ni nəŋgu ni, kebesəm.

⁵ Nəsəra nday ya tēdēm nday ndam *asak ga Yezu gəđákani ni tətəm nu do simiteni. ⁶ Edediŋ nəsər mazelapani lala akada gatay ni do, ay nu ti nəsəra zlam a nətəm tay. Kəlavəđ a huđ ga ma goro ya nəhi ana kəli ni bu dek kəsəruma, nəsəra zlam a.

⁷ Ka ya ti nu nəbu afa gekəli ni ti nəhia Ma Məweni Sulumani ya Melefit àvi ana kəli na ana kəli ga sulum a. Nəhəŋgoroya ahàr goro e gəziteni va, nawayay ti lekələm kīgəm gəđákani. Goro ya nəgray nahkay ni ti nəgudara zlam a zla do waw ? ⁸ Ka sarta gani nani ti ndam ga Yezu ya *təcakalavu a kəsa ndahaŋ bu ni tēsələrubiya siŋgu a. Nahkay nəhəlfəŋa siŋgu kà tay a ti nīsliki magray tēwi e kidin gekəli bu lala. ⁹ Ka ya ti nu nəbu afa gekəli nahkay ni ti zlam àhəcukivá, ay nəhəŋgalaləŋ zlam kə kəli a ndo. Təhəlubiya zlam ti bəza ga məŋ geli ya e Mesedəwəŋ ni. Nəhəli muru ana kəli àna məhiani ana kəli vumu zlam ya àhəcukivu ni ku gəzit ndo. Nəgray nahkay ndo, dəy-dəy anagraj nahkay do daya. ¹⁰ Nəgray nahkay ti niji zlabay gani ka had Eseyi tata, maslaŋa àbi acafəŋa nu ge miji zlabay gana bi. Ma hini ya nədēm ni ti jiri : nu zal asak ge Krist ; Krist ti jireni. ¹¹ Niji zlabay nahkay ti bi kədēmum nəwayay kəli do. Aha, nahkay do : Melefit àsəra nəbu nawayay kəli.

¹² Nihindifiŋa zlam kə kəli a ndo, kama day enihindifiŋa kə kəli a do. Nəgray nahkay ti adaba nawayay ti mis ndahaŋ təŋgət divi ge miji zlabay ba. Ngay tēbu tagray tēwi akada geli ndam asak ga Yezu ni ti nawayay ti tēdēm ba. ¹³ Nday nani ti ndam asak ga Yezu edediŋ edediŋeni do ; tazay mazavu ga ndam asak ge Krist cilin. Tēwi gatay ya tagray ni ga magosay mis. ¹⁴ Zlam gani nani ti àgri ejep ana kəli ba. *Məslər ge Melefit asladay, ay *Seteni àna ahàr gayaŋ esliki mazay vu gayaŋ akada ga məslər ge Melefit ni.

¹⁵ Seteni àna ahàr gayan̄ agray nahkay ti, tamal ndam mægri tæwi ni tazay mazavu ga ndam mægri tæwi ge jireni ana Melefit ti àgri ejep ana kùli ba. Ndam mægri tæwi ana Seteni ni ti Melefit amægri daliya ana tay azuhva tæwi gatay ya tagray magədavani ni.

Pol eji zlabay àna daliya gayan̄ ya acakay ni

¹⁶ Næhi ana kùli keti : maslaña àhi ana ahàr nu Pol murani ba. Ay tamal kədæmum nu murani ti mænjumli ti akada ya kəmænjumlən̄ kà ndam muru ni. Nahkay ti nisliki miji zlabay gëzit bilegeni. ¹⁷ Niji zlabay nahkay ti nêzlapay akada ga Bay geli awayay ni do ; nêzlapay akada ga zal muru ni, adaba nêsëra nêbu nagray zlam ya nisliki mijiki zlabay ni edefiñ. ¹⁸ Ay ègia mis kay têbu tiji zlabay akada ga ndam ga *duniya ni ti nu day nara niji zlabay bilegeni. ¹⁹ Lekùlùm ndam ya kêsëru-ma zlam a ni kebesëmi ana ndam muru tata. ²⁰ Ka ya ti maslaña amênjalən̄ ana kùli akada lekùlùm evidi ni ti kèbum kebesëmi ; ka ya ti maslaña azumfëña zlam kè kùli a ni ti kèbum kebesëmi ; ka ya ti maslaña agosay kùli ni ti kèbum kebesëmi ; ka ya ti maslaña amênjalən̄ ana kùli akada kislùm arañja do ni ti kèbum kebesëmi ; ku maslaña asi barva ana kùli næn̄gu ni kèbum kebesëmi. ²¹ Iy nu nàgray nahkay ndo ni ti, nisli arañja e eri gekùli bu ndo. Nàgray nahkay ndo ni ti asu mimili zla do aw ?

Mis ndahan̄ tazay ahàr gatay akada nday gədákani ni ti, nu day nagray akada nani. Ay ma hini ti ma ga ndam muru. ²² Tamal tédëm nday ndam *Hebri, nu day zal Hebri. Tamal tédëm nday ndam *Izireyel, nu day zal Izireyel. Tamal tédëm nday bæza huđ ga Abraham, nu day wur huđ ga Abraham. ²³ Tamal tédëm nday ndam mægri tæwi ana *Krist, nu bay mægri tæwi ana Krist nètam tay. Ma hini ya nédëmaya ni ti àhërki-ba ka ma ga muru a. Nàgra daliya nètam tay, tèfiya nu a dan̄gay va sak kay àtama gatay na, tèzlabà nu a sak kay àtama gatay na, nètamfëña kè kisim a sak kay, akal takad̄ nu. ²⁴ Sak zlam ndam *Zude tèsua kurupu a kru kru mahkër mahar ambèmbu a. ²⁵ Sak mahkër tèzlabà nu àna aday a, sak bəlan̄ tizligia nu àna akur a, sak mahkër *slalah ga yam àhəmbahad̄va akaba nu a, ruk hundum nən̄jəhad̄va a huđ ga *dəl̄uv gədákani ba. ²⁶ Sak kay nòra ka məlan̄ ndahan̄ àna asak a ; sak kay akal yam àsləka àna nu a, sak kay ndam akal tēgrua daliya, sak kay ndam jiba goro tēgrua daliya, sak kay ndam jiba ndahan̄ day tēgrua daliya, sak kay nàgra daliya a kəsa ba, sak kay nàgra daliya a huđ gili ba, sak kay nàgra daliya ka ahàr ga dəl̄uv a, sak kay nday ya tédëm nday bæza ga mma ni tēgrua daliya daya. ²⁷ Nàgra tæwi zləzladana, nēcaka daliya, sak kay nēcakay d̄w̄wir ndo, sak kay nən̄jəhad̄a e l̄w̄wir a akaba nēcakay yam ndo, sak kay nən̄gət zlam məzumani ndo, sak kay azana àfu bi, aməd̄ àwəra nu a. ²⁸ Nàgra daliya ndahan̄ a daya, ay ti nàcalaya tay a va do. Ay ti zlam àbu bəlan̄ nəjalaki ahàr, àhəlu ahàr kəlavad̄ : nəbu nəjalaki ahàr ka ndam ga Yezu ya *təcakalavu a kəsa gərgərani bu ni dek. ²⁹ Tamal n̄ipia maslaña nan̄ gedebeni e divi ge

Melefit ba ni ti kala akada nu gedebeni. Tamal maslaña èjikia ke divi a ti awəru bəruv dal-dal.

³⁰ Tamal niji zlabay kwa ti niji zlabay ke gedebi goro. ³¹ Melefit Bəñ ga Bay geli Yezu, nan̄ ya ti mis dek tazlabay nan̄ ga kan̄gay-kan̄gayani ni ti, àsəra ma goro ya nédəm ni ti ma ge jiri. ³² Ka sarta ya ti nəbu a Damas ni ti maslaña ya Bay Aretas àfiyu nan̄ ga mægur kəsa nani ni awayay mægəs nu, nahkay àbəhad̄ mis kà magudu ga kəsa ni. ³³ Eslini bæza ga mən̄ geli ni təfəviyu nu a alon̄gu vu, təfaya nu àna ezewed̄ a dala va gwar a fəlku ga gudu na. Nahkay nètamfëña kà bay mægur kəsa nana.

Pol eji zlabay àna zlam ya ti Yezu àngazli ni

12 Ku tamal miji zlabay ti zlam masakani næn̄gu ni, ahàr àdëm si niji zlabay ni kwa. Nahkay nêzlapaki ka zlam ya ti Bay geli àngazlu, n̄ipi ni. ² Maslaña nahan̄ àbu, nêsëra nan̄ a, nan̄ mis ge *Krist. Maslaña gani nani ti Melefit àzoya nan̄ agavəla driñ afa gana a huđ melefit va. Zlam gani nani àgrakivu ti àgra vi a kru mahar fad̄. Cə Melefit àzoru ni nan̄ nan̄ani, cə àzoru ni nan̄ nan̄ani do, àngazli zlam, èpi ciliñ ti nəsər do. Àsər ti si Melefit kwa. ³ Iy, maslaña gani nani Melefit àzoya nan̄ a driñ agavəla a məlan̄ gayan̄ sulumani va. † Cə Melefit àzoru ni nan̄ nan̄ani, cə àzoru ni nan̄ nan̄ani do, àngazli zlam, èpi ciliñ ti nəsər do. Àsər ti si Melefit kwa. Ka məlan̄ nani ti maslaña gani təhia ma ndahan̄ a. Ma gani nani ya èci ni ti mis hihirikeni èsliki mədəmani do, Melefit àcafəña mis ga mədəmana daya. ⁵ Maslaña nani ti niji zlabay àna nan̄ tata, nu nuani ti niji zlabay àna ahàr goro do. Nijiki zlabay ti ke gedebi goro ni ciliñ. ⁶ Ay ku tamal niji zlabay àna ahàr goro næn̄gu ni, zlabay goro ya niji ni ti zlabay ga muru do, adaba ma goro ya nédəm ni ti ma ge jiri. Ay ti nàwayay miji zlabay do, adaba nàwayay ti mis tédëm nu gədákani àna zlabay goro ya niji ni ba. Nawayay mis tédëm nu gədákani ti azuhva tæwi goro ya tēbu tipi nagray ni akaba ma goro ya nəhi ana tay, tici ni sawan̄. ⁷ Zlam ge Melefit ya àngazlu sulumani gərgəri kayani ni ti akal niji zlabay àna tay tata. Ay ti Melefit àvua zlam nahan̄ a, àfuviya a vu va, awayay ti niji zlabay ba. Ere gani nani awər nu akada adak èjia mis a ti awər nan̄ ni. Ere gani nani Melefit àvi divi gani ana *Seteni ti mēfuviyu, ti niji zlabay ba. ⁸ Nahkay sak mahkër nàhəngala Bay geli a ti mēzuaba ere gani nana ya agru daliya na a vu ba. ⁹ Ay ti àhəngrufəñ, àhu ahkado : « Sulum goro ya nəgruk ni ti eslək, adaba ka ya ti mis nan̄ àbu gedebeni ni ti, ere ye ti agray ni dek agray ti àna njəda goro ciliñ. » Ègia nahkay ti nəmər àna gedebi goro ni, niji zlabay àna nan̄, adaba ere ye ti nagray ni dek ti nawayay nagray àna njəda ge Krist ciliñ. ¹⁰ Nahkay nu gedebi ti nəmər sawan̄. Ku tamal mis tindivi nu, təfəku ngasa, təgru daliya gərgəri kay næn̄gu ni, nəsəra zlam nday nani ya təgru ni ti azuhva Krist, nahkay nəmərnu àna nan̄. Adaba ka ya ti nu gedebeni ni ti, nəbu àna njəda ge Krist ya àvu ni.

† Məlan̄ sulumani ge Melefit ti awayay adəmvaba dini sulumani (mən̄jay Mangahani 2.7 ; Lək 23.43).

Pol ajalaki ahàr ka ndam ga Yezu ya a Korej ni

¹¹ Ma goro ya nêdêm ni ti ma ga muru. Ay kâfumku ngasa ga mazlapay ma ga muru nahkay ti lekûlûm gani. Giri-giri àgêski kâzlêbum nu ti lekûlûm. Nu ti nisli arañã do, ay ndam ya ti kêdêmun nday ndam *asak ga Yezu gêdákani ni ti ku gëzit day têtam nu do. ¹² Ka ya ti nu nèbu afa gekûli ni ti nèbesa daliya gërgërana kay, Melefit day àvua njêda ga magray zlam magray ejep a gërgërana kay. Zlam ya àgravu ni dek ti adafaki nu zal asak ga Yezu ededîñ ededîñeni. ¹³ Ere ye ti nègri ana ndam ga Yezu ya *têcakalavu a kêsã ndahãñ bu ni, nègri ana kûli ndo ni ti møj ga mam ? Àbi ! Zlam àbu bêlãñ cilij nègri ana kûli ndo. Zlam gani nani ti nihi : nihindifîña sîngu kè kûli ga møjãnaki nu a ndo. Tamal goro ya nãgray nahkay ni zlam magudarani ti, mbrëñumfua !

¹⁴ Nihi day nèbu nêslamalavu ga manjoni afa gekûli ya mahkêr. Eninjã day enihindifîña zlam kè kûli ga møjãnaki nu a do. Nawayay ti lekûlûm lekûlûmeni, do ni ti nawayafãña zlam kè kûli a do. Tanjahi elimeni ana bêza ti ata bêñ gatayani, do ni ti bêza tãnjahi elimeni ana ata bêñ gatay do. ¹⁵ Ku nijînkaba zlam goro a dek, ku nijîñ ahàr goro goroani ga møjãnaki kûli nøjgu ni àhêlu ahàr do, nêmërvu àna nañ sawãñ. Nawayay kûli dal-dal emiteni ti, akawayum nu va do azuhva nani aw ?

¹⁶ Leli dek mèsëra, nihindifîña zlam kè kûli a ndo. Ay ti mis ndahãñ têdêm nênjêhkia ke kûli a sawãñ. ¹⁷ Nênjêhki ke kûli ti ahêmamam ? Ndam ya ti nêslëroru tay afa gekûli ni ti, maslãña gatay bêlãñ ti àgosa kûli a waw ? ¹⁸ Nêhi ana Tit môru afa gekûli, nêslërløjoru wur ga møj geli ya kêsëruma nañ a lala ni. Tit òru ènjã afa gekûli a ti àgosafãña zlam kè kûli a waw ? Njgay leli ata Tit ti tãwi geli ya magray ni bêlãñani, majalay ahàr geli day bêlãñani ti kêsërum do waw ?

¹⁹ Kêhumi ana ahàr a ma goro ya nèbiki ana kûli ni bu ni dek ti mawayay matamfãña kè kûli a waw ? Aha, nahkay do, adaba leli ndam ge *Krist. Zlêbêba goro ni, pakama geli ya mêhi ana kûli ni dek ti mêhi ana kûli ti kè meleher ge Melefit, adaba mawayay ti kãñgê-tumkivu njêda e divi ge Melefit bu. ²⁰ Nêdêm nahkay ti adaba nakoru afa gekûli wudak. Eninjã, nêdi ahàr ana kûli kêbum kêgrum zlam ya ti nawayay kêgrum do ni ti nawayay do. Tamal nahkay ti zlam ya anëgri ana kûli ni ti lekûlûm day akawayum do. Zlam ya ti nawayay kêgrum ba ni nday hi : këlëgumvu ba, kizirëmvu ba, kêzumum bëruv ba, kêgrumvu solu ba, kindivëmvu ba, kêsëmivu ana mis ba, kijëm zlabay ba, akaba kiwisiñëm kabu zlam ba. ²¹ Eninjã afa gekûli a ti Bay Melefit goro amêbêku mimili kè meleher gekûli àna tãwi gekûli ya kêgrum ni ti nawayay do. Bi eninjã afa gekûli a ti nêdi ahàr ana ndam ya tãbu tagudar zlam kekilëña, tãmbrëñ magray hala ndo, tagray zlam ge mimili këlavad, tawayay mêmbrëñ magudar zlam gatay ni do ni. Tamal nõru nêdia ahàr ana tay a nahkay ti enitãwi azuhva zlam gatay ya tagray ni. Zlam gani nani dek ti nawayay do simiteni.

Pol ahivù ma ana ndam Korej

13 Nihi ti nawayay nanjoru afa gekûli ya mahkêr. Àbu mêbêkiani a Wakita ge Melefit bu nahkay hi : « Têwêlki mis ka zlam wudaka ti ahàr àdêm mis cê ahkay do ni mis mahkêr tãgray sedi gani. † » ² Ka ya ti nõru afa gekûli ye cê ni ti nèhiva ana kûli a àndava. Ay nihi nu nèbiyu eslini bi day nêhikaboru ma gani ana ndam ya tãgudar zlam ni akaba mis ndahãñ ni dek keti : ka fat ya ti eninjã ni ti anatrãb ndam magudar zlam ni dek, maslãña gatay bêlãñ amatamfua do.

³ Kawayum kêsërum ma goro ya nêhi ana kûli ni ti ma ge *Krist ya ahi ana kûli ededîñ ededîñeni ni aw ? Nara nêdêfiki ana kûli, kara kêsërum. Tãwi ge Krist ya agray e kidîñ gekûli bu ni ti tãwi ge mis gedebeni do, adafaki nañ àbu ana njêda. ⁴ Ka ya ti *tãdarfëñ Krist kã tëndal ni ti nañ gedebeni ededîñ, ay nihi ti Melefit àhëñgara-ba nañ a, nañ àbu àna sifa. Nahkay ere ye ti agray ni dek ti agray àna njêda ge Melefit. Leli ndam *asak gayãñ ni mêbu akaba nañ akada mis bêlãñ, leli day ndam gedebi. Ku tamal leli gedebeni nøjgu ni, eminjã afa gekûli ka fat gana ti amêdêfiki ana kûli leli mêbu àna sifa ge Krist. Nahkay tãwi geli ya amagray e kidîñ gekûli bu ni ti amagray ti àna njêda ge Melefit.

⁵ Nêhi ana kûli nahêma, njêhaduma ti kêdêgêzlum ahàr lala day. Lekûlûm ti kêbum kâfumki ahàr ke Krist ededîñ aw ? Njgay Yezu Krist nañ bêlãñani akaba kûli ti kêsërum do waw ? Do ni ti bi kêdêgêzluma ahàr a, kêsëruma kijëmki ke divi a. ⁶ Leli ndam asak ededîñ ti nêsëra, akêsërum. Akêsërum ti àna tãwi geli ya magray ni ; mijikia ke divi a ndo. ⁷ Ay ti leli mêbu mahëñgali Melefit ana kûli ti kãgudarum zlam ba simiteni. Leli mijikia ke divi a ndo, ay njgay mis têdêm leli mis sulumani ti mawayay do ; mawayay kãgudarum zlam ba ni ti ga nani do. Ere ye ti leli mawayay ni ti, mawayay ti kêgrum zlam sulumani. Ku tamal mis têdêm mijikia ke divi a nøjgu ni, àgray arañã do.

⁸ Nêdêm nahkay ti adaba leli misliki mêmbrëñ tãwi ge jiri koksah ; magray ti si tãwi ge jiri kwa. ⁹ Kêla ka ya ti leli gedebeni, lekûlûm ti ni njêda-njêdani ni ti mêmërvu. Leli mahëñgalay Melefit, mawayay ti mäsalamalay manjêhad gekûli ti kãgudarum zlam va ba.

¹⁰ Nêbikioru pakama hini ana kûli ka wakita ka ya ti nu driñ driñ akaba kûli nahkay ni ti, adaba nawayay ti kãmbatumkaba manjêhad gekûli a. Nahkay eninjã afa gekûli a ti anëlëgi ana kûli do. Tãwi goro ya nagray ni dek ti nagray àna njêda ga Bay geli ya àvu ni. Ay njêda gani nani ya àvu ni ti ge mijîñ kûli do, ga mævi njêda ana kûli àna nañ sawãñ.

Pol agri sa ana mis

¹¹ Nihi ti bêza ga mmawa goro ni, ma goro àbi kay va bi. Nawayay ti kêmërumvu, kâslamalum manjêhad gekûli, ku way way do e kidîñ gekûli bu mævi njêda ana maslãña nahan, ma gekûli mârakaboru, kãnjêhaduma àna sulumana. Bay Melefit ti awayay mis, avi man-

† Mimbiki 19.15.

jəhad sulumani ana mis daya ; nahkay tamal kəgrum
zlam nday nani dek ti amanjəhad akaba kəli kəlavad.

¹² Grumvu sa e kidin gekəli bu lala, akada ga ndam
ge Melefit ya tagravu sa ni. Ndam ge Melefit ya ahalay
ni dek təgria sa ana kəli a.

¹³ Sulum ga Bay geli Yezu *Krist mələbu akaba kəli
dek, Melefit məgray ti lekələm dek kəwayumvu akada
gayan ya awayay mis ni, *Məsuf Njəlatani məgray ti
lekələm dek kənjəhadumkabu əna sulumani.

Galasi

Ere ye ti mǎdǎmki ka wakita ga Pol ya àbikioru ana ndam Galasi ni

Maslaŋa ya ti àbǎki wakita hini ni ti àdafa slimi gayan a : àbǎki ti Pol, zal asak ga Yezu ni (1.1). Leli mǎsǎr sarta ya àbǎki wakita ni do, mǎsǎr mǎlan ya àbǎki ni do daya. Àbiki ti ana ndam Galasi : Galasi ti kǎsa do ; had kǎ gǎvay ga Azi (a vad ya kani Azi akaba Galasi ti tǎbu ka had Tǎrki). Kǎsa Ikoniyum, Listir akaba Derbi ti ka had Galasi ; ka ya ti Pol òru e mirkwi gayan ye enjenjeni ni ti àhia ma ge Melefit ana ndam ga kǎsa nday nana (Tǎwi 14). Pol àbiki wakita hini ana ndam Galasi ya ti tǎgǎskabá ma ga Yezu ya àhi ana tay na.

Àbǎki wakita ti adaba mis ndahan e kidin ga ndam ga Yezu ya ka had Galasi ni bu ni tǎdǎm ahǎr àdǎm ndam ga Yezu tǎgǎskabu Divi ge Melefit ya Mǎwiz àbǎki ni dek : ahar gǎdǎkani tǎdǎm si ndam ga Yezu dek tǎkeley kǎdi kwa (6.12). Pakama gatay ya tǎdǎm ni àzumia bǎruv ana Pol a dal-dal, nahkay àbiki wakita hini ana ndam Galasi dek ga mǎhiani ana tay tǎfǎki ŋgasa ke mis ge mekeley kǎdi ba ; tamal maslaŋa awayay egi mis ge Melefit àna mekeley kǎdi ni ti, Krist àjǎnaki nan va do (5.2).

Pol ànjǎki ka pakama gayan, àdǎm nan zal asak ga Yezu ededin : àfiyu Pol e tǎwi gayan ni vu ti Melefit ; ndam asak ga Yezu ndahan ni tǎgǎskabá Pol a, tǎdǎm ma gayan ya àhi ana mis ni ti ma ge Melefit ededin. Pol àdǎm zlam ya ti àcahi ana mis ni ti Melefit Melefiteni àhi, do ni ti mis àhi do (1-2).

Pol àdǎm ka ya ti ndam Galasi tǎgǎskabu ma ge Melefit enji ni ti tigia bǎza ge Melefit a. Tǎgǎskabu, tigi bǎza ge Melefit ti azuhva tǎwi ga Mǎsuf ge Melefit, do ni ti azuhva Divi ge Melefit ya Mǎwiz àbǎki ni do. Àhi ana tay nihi ti kǎmbrǎŋum Mǎsuf ge Melefit, kǎgǎsumkabu Divi ge Mǎwiz ni cilin ti kamam ? Nday ya ti tǎgǎskabu Divi gani cilin, tǎmbrǎŋ Mǎsuf ge Melefit ni ti nday evidi, nday bǎza ge Melefit va do (3-4).

Ke mendeveŋ ga wakita ni àhi ana ndam Galasi si tǎnjǎhad àna njǎda ga Mǎsuf ge Melefit kwa. Tamal maslaŋa agǎskabu njǎda ga Mǎsuf ge Melefit ya avi ni ti, esliki mǎmbrǎŋ zlam magudarani dek ; do ni ti Divi ge Mǎwiz cilin ni ti àjǎnaki nan do. Tamal maslaŋa àgǎskabá Krist a ti, maslaŋa nani ègia mis mǎwena : zlam ndahan ni dek tǎsli aranja do (5-6).

Sa ga Pol

¹ Nǎbǎki wakita hini ti nu Pol, nu zal asak ga Yezu. Àslǎrbiyu nu ti mis hihiriken do. Tǎvu njǎda gani ti mis do ; tǎvu njǎda gani ti ata Yezu *Krist nday ata Bǎŋ geli Melefit, nan ti àhǎŋgaraba Yezu e kisim ba. ² Nu Pol nǎgri sa ana kǎli, lekǎlum ya ti kǎfumki ahǎr ka Yezu, kǎbum *kacakalumvu a kǎsa gǎrgǎrani bu ka had Galasi ni. Bǎza ga mǎŋ geli ya mǎbu akaba tay ni tǎgria sa ana kǎli a daya.

³ Bǎŋ geli Melefit nday ata Bay geli Yezu Krist tǎgri sulum gatay ana kǎli, tǎgray ti *kǎnjǎhadumkabu àna sulumani ti. ⁴ Krist ti àgǎskabá ti tǎkad nan azuhva zlam magudarani geli, ga mǎhǎlaba leli a duniya hini magǎdavani ni ba. Krist àgray nahkay ti ka mawayay ga Bǎŋ geli Melefit. ⁵ Melefit ti mǎzlǎbum nan ga kanj-gay-kanjayani. Aya nahkay !

Ma Mǎweni Sulumani ti bǎlan hǎya, nahǎn àbi

⁶ Ere ye ti kǎgrum ni ti àgrua ejep a dal-dal, adaba nǎhi ana ahǎr kǎgrum zlam akadǎ nani do. Melefit àzala kǎli azuhva sulum ge *Krist ya àgri ana kǎli na.

Ay ti lekǎlum kǎmbrǎŋuma Melefit ke wecewecena ; kǎbum kǎdǎbum ma mǎweni nahǎn sawan ti ahǎmam ? ⁷ *Ma Mǎweni Sulumani nahǎn ti àbi, si goro ya nǎhi ana kǎli ni cilin. Ay mis ndahan tǎbu tiwisirikaba ahǎr ana kǎli a, tawayay tǎmbatkaba Ma Mǎweni Sulumani ge Krist na. ⁸ Leli mǎhia Ma Mǎweni Sulumani ana kǎli a ; tamal maslaŋa ahi ma nahǎn ana kǎli gǎrgǎri akaba ma ya mǎhi ana kǎli ni ti Melefit mǎtikwesla maslaŋa gana. Ku leli leleni, ku *mǎslǎr ge Melefit àslǎkabiya e melefit ba ahi ma gani ana kǎli nǎŋgu ni, Melefit mǎtikwesla nan a. ⁹ Leli mǎhia ana kǎli a, nihi day nǎhi ana kǎli keti : Tamal maslaŋa ahi ma mǎweni nahǎn ana kǎli gǎrgǎri akaba ma ya ti kǎgǎsumkabu ni ti Melefit mǎtikwesla maslaŋa gana.

¹⁰ Nǎhi ana kǎli nahkay ti kǎhumi ana ahǎr nawayay ti mis tǎzlǎbay nu waw ? Aha, nahkay do ! Bay ya ti nawayay mǎzlǎbay nu ni ti Melefit. Kǎhumi ana ahǎr nawayay ti pakama goro mǎbǎlafǎŋ kǎ mis aw ? Aha, nahkay do ! Kekileŋa tamal nawayay pakama goro mǎbǎlafǎŋ kǎ mis keti ti akal nu bay mǎgri tǎwi ana Krist va do.

Pakama ga Pol ya ahəngri ana mis ni ti Yezu Krist àhi àna ahàr gayan

¹¹ Bəza ga mmawa, nəhi ana kəli nahəma, *Ma Məweni Sulumani ya nəbu nəhi ana kəli ni ti ma ge mis hihirikeni do. ¹² Mis hihirikeni àhu ma gani do, mis hihirikeni àcahu ma gani do daya. Àdəfuaba ma gana ti Yezu *Krist àna ahàr gayan.

¹³ Zlam ya ti nàgray ahaslani ka ya ti nadəbay Melefit akada ga ndam *Zude ni ti kicəma àndava. Ka sarta gani nani ti nəgria daliya ana ndam ge Melefit àsabay, nàwaya mijin tay a. ¹⁴ E kidin ga məndalala goro bu e jiba goro bu ni ti nàdəba divi ga ndam goro ndam Zude na, nətama nday ndahan na ahar gədakana. Nàwaya madəbay divi ga ata bəng goro na dal-dal àsabay.

¹⁵ Ay kwa ka ya ti nu a hud ga mmawa bu ni ti Melefit àdaba nu a. Àgru sulum gayan, àzalay nu ga məgri təwi. Sarta gayan àra ènjia ti ¹⁶ àngazlu Wur gayan ti nəsər Wur ni, ti nəlzapaki ka Wur ni, nəhi ma gani ana mis ya nday ndam Zude do ni. Ka sarta gani nani ti nihindifin ma kə mis hihirikeni do. ¹⁷ A Zeruzalem day nòru ga məmənjiyu ndam ya ti tigi ndam *asak ga Yezu enji goro ni do. Nòru suwwa ka had Arabi sawan. Kələng gani nannga a Damas a. ¹⁸ Vi mahkər kələng gani day kwa ti nòru a Zeruzalem ti nəsər Piyer. Mənjəhadkabu vad kru mahar zlam cilin. ¹⁹ Eslini ti nipi zal asak nahan do, nipi ti Zek wur ga mən ga Bay geli ni cilin. ²⁰ Kə meleher ge Melefit, ma goro ya nəbəkə ni ti ma ge jiri, nəsəkad malfada do.

²¹ Kələng gani nəsəkə, nòru ka had Siri akaba ka had Silisi. ²² Ka sarta gani nani ti ndam ge Krist ya *tə-cakalavu ka had *Zude ni tipi nu day-day fan do. ²³ Ticia ma ge mis ya tədəmku na cilin ; mis ni tədəm : « Maslanja ya ti àgri daliya ana leli ahaslani, àcafəng leli ga məhi ma ga məfəki ahàr ke Krist ana mis a ni, nihi ti ègia nan nanjani àna ahàr gayan nan àbu ahi ma gani nani ana mis. » ²⁴ Tàra ticia nahkay ti təzləbay Melefit azuhva nu.

Pol akaba ndam asak ga Yezu ndahan ni

2 Vi kru mahar vad ka ahàr gani nahəma, mòru a Zeruzalem ata Barnabas. Ka ya ti mòru ni ti nàza Tit a ju. ² Nòru eslini ti adaba *Məsuf ge Melefit àhu ru. Nòru ninjə ti məcakalavu akaba gədakani gatay ka ahàr geli. Məra məcakalava ti nənghadiaba *Ma Məweni Sulumani ya nəhi ana nday ya ndam *Zude do na ana tay a. Nəhi ana ahàr bi atədəm təwi goro ya nàgray ahaslani ni akaba təwi goro ya nəbu nagraj nihi ni zlam masakani. ³ Ay tədəm nahkay do. Ku Tit nan zal Gres ni day təfəki ngasa ge *mekeley kədi akada ya àbu məbəkiani a wakita ge Məwiz ni bu do. ⁴ Təzlapaki ke mekeley kədi ti adaba mis ndahan təbu tasəkad malfada, tədəm tadəbay Yezu. Nday gani ti təhurkiviyu ke leli akal-akal, tawayay tacalki leli ndam ga Yezu *Krist ni ka zlam magudarani adaba madəbay *Divi ge Melefit ya Məwiz àbəkə ni va do. Nday

tawayay ti mādəbay Divi gani, mīgi evidi gani keti.

⁵ Nday gani nani ti məgəsiki pakama gatay ni ana tay ku gəzit ndo simiteni. Adaba Ma Məweni Sulumani ya məhi ana kəli ni ti ma ge jiri ; nahkay mawayay ti təgudarikaba ma gana ana kəli a ba.

⁶ Ay nday ya ti ndam geli a Zeruzalem ni tədəm nday gədakani ni ticia ma goro na. Ku tamal nday gədakani, ku tamal nday gədakani do nənngu ni aranja gani goro do, adaba Melefit ti àmənjaləng ke mis akada ge mis hihirikeni ni do. Nday gani tàra ticia ma goro na ti təhu : « Ma Məweni Sulumani ya kəhi ana mis ni ti àbəlay, kədəmkiviyu ma nahan ba. » ⁷ Tədəm nahkay ti adaba təsəra Melefit adaba nu ga məhi Ma Məweni Sulumani ana ndam ya nday ndam Zude do, təkəley kədi do na, akada ya adaba Piyer ga məhi Ma Məweni Sulumani ana ndam Zude, nday ya ti tekeley kədi na. ⁸ Yezu àvia njəda ana Piyer ge migi zal asak gayan e kidin ga ndam Zude ba ; àvu njəda ge migi zal asak gayan e kidin ga ndam ya nday ndam Zude do ni bu ni day nan gani. ⁹ Nahkay ata Zek, Piyer akaba Zeng, nday ya ti ndam Zeruzalem tədəm nday akada medikedik gatay ni, təgəskabá ga Yezu ya àgru sulum gayan ga məgri təwi na, mək təgəsfəng ahar kə leli akaba Barnabas a ga madəfakiani migia leli dəkəni ka ahar bəlan : leli ti magray təwi e kidin ga ndam ya ti nday ndam Zude do ni bu, nday ti ni tagray təwi e kidin ga ndam Zude bu. ¹⁰ Ay ti təhi ana leli məjənaki ndam gatay ya talagani ni cilin, do ni ti təhikivu ma nahan ana leli do. Ma gatay hini ya təhi ana leli ni ti nu day ànuviyu a ahàr bu, nàwaya magrana akada nana.

Ata Pol nday ata Piyer tagray gejewi a Antiyos

¹¹ Ay ka ya ti Piyer àra afa goro a Antiyos a ni ti nələgia kə meleher ge mis a, adaba àgudara zlam a : ¹² ka ya ti ènjia afa geli a ni ti nan àbu azum zlam akaba nday ya ti ndam *Zude do ni. Ay kələng gani Zek àslərbiviyu ndam Zude ndahan. Nday nakəng tàra tinjia nahəma, Piyer nakəng àgrafəng angwaz kə tay a, nahkay àsləkafəng kə ndam ya ti nday ndam Zude do, təbu təzum zlam akaba tay na, àwayay ti tīpi nan akaba tay do. ¹³ Ndam Zude ndahan ni day tagray akada ge Piyer ni, təbu tajalay ahàr cə cə. Barnabas àra èpia nahkay ti ku nan day àgray akada ga nday ndahan ni bilegeni ; àwayay ti ndam Zude ni təsər nan àmbrəng divi gatay na do. ¹⁴ Ka ya ti nipi ti nday nakəng tədəbay divi ga *Ma Məweni Sulumani àna jiri gani va do ni ti nəhi ma ana Piyer kə meleher ge mis dek. Nəhi ahkado : « Nak zal Zude tekedə kənjəhad akada ga ndam Zude ni do, kənjəhad akada ga nday ya ti nday ndam Zude do ni. Ay ti kəhi ana ndam ya ti nday ndam Zude do ni, tən-jəhad akada ga ndam Zude ni ti àgravu ahəmamam ? »

Melefit àdəm leli ndam jireni ti azuhva məfəki ahàr geli ka Yezu ni cilin

¹⁵ Leli ti ndam *Zude ededin adaba ata bəng geli ndam Zude ; leli ndam jiba ndahan ya təzalay tay ndam magudar zlam ni do. ¹⁶ Ku tamal nahkay nənngu

ni, leli mäsəra təwi ga ndam ya tadəbay *Divi ge Melefit ya Məwiz əbəki ni ti, maslaŋa əbi ya ti Melefit ədəm naŋ jireni kə eri gayaŋ azuhva təwi gani nani bi ; Melefit ədəm mis jireni ti si maslaŋa ya ti əfəkia ahər ka Yezu *Krist a ni ciliŋ. Leli ti məfəki ahər ka Yezu Krist ti mawayay ti Melefit mədəm leli ndam jireni kə eri gayaŋ azuhva məfəki ahər geli ni, do ni ti mawayay ti Melefit mədəm leli ndam jireni azuhva geli ya mədəbum Divi ya Məwiz əbəki ni do. Adaba təwi ga ndam ya tadəbay Divi ya Məwiz əbəki ni ti maslaŋa əbi Melefit ədəm naŋ jireni azuhva təwi gani nani bi simiteni. ¹⁷ Leli ndam Zəde ti mawayay ti Melefit mədəm leli ndam jireni kə eri gayaŋ ti adaba leli məbu məfəki ahər ke Krist palam. Magray nahkay ti ndam Zəde ndahaŋ ni təzalay leli ndam magudar zlam, adaba magray təwi akada ge Məwiz ya ədəm ni do. Əgia nahkay ti Krist ezligiyu leli a magudar zlam vu waw ? Aha, ezligiyu leli do ! ¹⁸ Ay tamal maslaŋa əmbrəŋa zlam ya ti Məwiz ədəm təgray a wakita gayaŋ ni bu na, kələŋ gani agray keti ti gayaŋ ya agray keti ni ti əgray ti əgia bay magudar zlam a. ¹⁹ Nu ti ka mədəm ge Melefit ya Məwiz əbəki ni ti akada nu məmətani. Əgia nəməta nahkay ti nədəbay Divi ya Məwiz əbəki a wakita gayaŋ bu ni va do. Ere gani əgravu nahkay ti, ti nənjəhad əna sifa kə eri ge Melefit. Ka ya ti *tədarfəŋ Krist kə təndal ni ti tədarkabiyu leli ka ahar bəlaŋ ; ²⁰ nihi ti nu nəbu əna sifa, ay sifa ya ənuviyu ni ti sifa ya ahaslani ni va do : leli məbu ka ahar bəlaŋ akaba Krist, nahkay sifa ya ənuviyu ni ti sifa ge Krist. Tamal nu nəbu əna sifa nihi a duniya bu ni ti azuhva nəfəkia ahər ke Krist Wur ge Melefit a palam. Naŋ ti awayay nu, əgəskabá ti təkad naŋ a kala goro va. ²¹ Zlam gani nani ti Melefit əgru ga sulum gayaŋ : nahkay ti nəmbrəŋ do simiteni. Mis ndahaŋ tədəm Melefit ədəm mis jireni ti azuhva təwi ga maslaŋa gani nani ya əgray akada ge Məwiz ya əbəki ni. Ay nahkay do : tamal nahkay edefiŋ ti Krist əmət ti masakani.

Melefit ahəŋgay mis ti ahəməmam ?

3 Lekələm ndam Galasi ti lekələm ndam muru ! Lekələm ti araŋa agray kəli aw ? *Tədarfəŋ Yezu *Krist kə təndal ti təhia ma gana ana kəli a, kicəma lala, kala kipeəma əna eri gekəli a. ² Nihi ti nawayay ni hindifiŋa ma kə kəli a bəlaŋ : Melefit əvi *Məsuf Njələtani ana kəli ti adaba kədəbum *Divi ge Melefit ya Məwiz əbəki ni tək, day ti əvi ana kəli ti adaba kəgəsumkabá ma əki ka məfəki ahər ka Yezu na palam aw ? ³ Lekələm ndam muru emiteni ti kamam ? Kənjumki ka məfəki ahər ke Krist ti əna njədə ga Məsuf ge Melefit, nihi ti kəgrum təwi əna njədə ga vu gekəli gekələni ti kamam ? ⁴ Zlam əgrakiva ke kəli a kay, ay zlam nday nani ti kəhumi ana ahər zlam masakani aw ? Zlam nday nani ti tiŋi zlam masakani koksah ! ⁵ Melefit naŋ əbu avi Məsuf gayaŋ ana kəli, agray zlam magray ejep e kiđiŋ gekəli bu daya. Agray nahkay ti adaba kədəbum Divi gayaŋ ya Məwiz əbəki ni tək, day ti agray ti adaba kəgəsumkabá ma əki ka məfəki ahər ka Yezu na palam aw ?

Ere ye ti əgrakivu ka Abraham ni

⁶ Əbu məbəkiyani a Wakita ge Melefit bu nahkay hi : « Abraham əfəkia ahər ke Melefit a, nahkay Melefit ədəm naŋ mis jireni kə eri gayaŋ. [†] » ⁷ Nahkay ti ahər ədəm kəsərum nday ya ti təfəkia ahər ke Melefit a ni ti nday bəza huđ ga Abraham. ⁸ Kwa ahaslani Melefit ədəm a Wakita gayaŋ ni bu nahkay hi : nday ya ti nday ndam *Zəde do ni ti a vad nahaŋ Melefit amədəm nday ndam jireni kə eri gayaŋ azuhva məfəki ahər gatay ni. Wudaka zlam nani ara agravu ti Melefit əhia-ba ma gana ana Abraham a əndava. Əbu məbəkiyani a Wakita gayaŋ ni bu nahkay hi : əhi « Anəgri sulum goro ana jiba gəgərani dek ti, anagray əna nak. ^{††} » ⁹ Abraham əra əfəkia ahər ke Melefit a ti Melefit əgria sulum gayaŋ a. Nahkay ku way way do tamal əfəkia ahər ke Melefit a ti Melefit agri sulum gayaŋ akada ya əgri ana Abraham ni.

¹⁰ Nday ya ti tədəm tadəbay *Divi ge Melefit ya Məwiz əbəki ni ti Melefit mədəm nday ndam jireni nahəma, Melefit etikwesl tay, aməwəl tay dek əna seriya sawaŋ. Adaba əbu məbəkiyani a wakita ge Məwiz ni bu ni nahkay hi : « Ahər ədəm ku way way do məgəskabu pakama ya əbu məbəkiyani a wakita hini bu ni dek, məgray təwi əna naŋ kələvad, əmbrəŋ ba, do ni ti Melefit aməwəl naŋ əna seriya. [‡] » ¹¹ Məsəra maslaŋa ya ti Melefit ədəm naŋ mis jireni kə eri gayaŋ adaba adəbay Divi ya ti Məwiz əbəki a wakita gayaŋ ni bu ni ti əbi. Adaba əbu məbəkiyani a Wakita ge Melefit ni bu nahkay hi : « Maslaŋa ya ti Melefit ədəm naŋ jireni kə eri gayaŋ adaba əfəkia ahər a ni ti, maslaŋa gani nani ti Melefit aməvi sifa. » ¹² Nahkay divi ga wakita ge Məwiz akaba divi ga məfəki ahər ke Melefit ti nday gərgəri. Əbu məbəkiyani a wakita ge Məwiz ni bu nahkay hi : « Maslaŋa ya ti əgəskabá ere ye ti əbu məbəkiyani a wakita hini bu na mək agray zlam gani nani dek nahəma, Melefit aməvi sifa azuhva nani. ^{††} »

¹³ Ay leli ti mədəbay Divi ya ti Məwiz əbəki ni dek do, nahkay akal Melefit etikwesl leli, awəl leli əna seriya. Ay *Krist əmba leli a ; Melefit əwəl naŋ əna seriya a kala geli vu. Məsəra, əbu məbəkiyani a wakita ge Məwiz ni bu nahkay hi : « Maslaŋa ya ti *tədarfəŋa naŋ kə təndal a ni ti Melefit etikwesla naŋ a əndava. ^{‡‡} » ¹⁴ Yezu Krist əgray nahkay ti, əwaya ti nday ya ti nday ndam Zəde do ni nday day təŋgət *sulum ge Melefit ya əgri ana Abraham ni ; atəŋgət ti nday ya ti təbu akaba Krist akada mis bəlaŋ ni. Ahaslani ti Melefit ədəmbiya, ədəm aməvi Məsuf gayaŋ ana mis ; əwayay məviani ti ana leli ya məfəki ahər ke Krist ni.

Melefit əwəlkabu pakama gayaŋ akaba Abraham

¹⁵ Bəza ga mmawa, nazay mazavu ga zlam ya ti mis tagray ni. Tamal mis ti ma gatay dek bəlaŋ təwəlkabá ma gatay a ti, maslaŋa ya ti ədəm ma gani ma masakani ahkay do ni eferkiviyu ma nahaŋ ni ti əbi.

† Mənjəkiani 15.6. †† Mənjəkiani 12.3. ‡ Mimbiki 27.26.
†† Mənjay Levi 18.5. ‡‡ Mimbiki 21.23.

¹⁶ Nahkay day Melefit *àwəlkabu pakama gayəŋ akaba Abraham, àhi : « Anəgruk sulum goro, anəgri ana wur huđ gayak daya. † » Ngay aməgri ana bəza huđ gayəŋ ti àdəm ndo : nahkay àdəm aməgri ana mis kay do, ana mis bəlaŋ ciliŋ. Məsəra, àbu məbəkiani a Wakita gayəŋ ni bu nahkay hi : « Anəgri ana wur huđ gayak. » Wur huđ gayəŋ nani ti *Krist. ¹⁷ Ere ye ti nawayay nədəm ni ti nihi : Melefit àwəlkabá pakama gayəŋ ata Abraham a àndava. Vi diŋ diŋ fađ àna kru kru mahkər ka ahàr gani day kwa ti àdəfiki *Divi gayəŋ ana Məwiz. Ay pakama ya àhi ana Məwiz ni ti àzay məlaŋ ga pakama ya àwəlkabu ata Abraham ni koksah, adaba ere ye ti Melefit àdəm amagray ni ti agray ededīŋ. ¹⁸ Tamal Melefit avi zlam ana mis ti azuhva tàdəbay Divi ya ti Məwiz àbəkì a wakita gayəŋ ni bu ni ti, àvi ana tay akada gayəŋ ya àdəmbiyu aməvi ana tay ga sulum ni do. Ay ti àgravu nahkay do, adaba Melefit àwəlkabá pakama gayəŋ akaba Abraham a, àhi : « Anəvuk zlam ga sulum. »

Melefit àdəfiki Divi gayəŋ ana Məwiz ni ti kamam ?

¹⁹ Ay tamal nahkay ti kələŋ gani Melefit àdəfiki *Divi gayəŋ ana Məwiz ni ti kamam ? Àdəfiki ti, ti leli məsər məbu magudar zlam kè eri ge Melefit. Melefit àdəfiki ti ga hayaŋani, duk àbivoru ana mara ga wur huđ ga Abraham ya Melefit àdəmki biyu ma ni. *Divi ge Melefit ya Məwiz àbəkì ni ti *məslər ge Melefit təhi, mək Məwiz day àhəŋgri ana ata bəŋ geli. ^{†20} Tamal maslaŋa àbu ahəŋgri ma ana mis ndahaŋ ni ti, ma ya ti ahəŋgri ni ti gayəŋ gayəŋani do. Ay ka ya ti Melefit àhi ma ana Abraham ni ti, naŋ naŋani àhi àna ma gayəŋ, do ni ti maslaŋa nahaŋ àhəŋgri ana Abraham do.

²¹ Ègia nahkay ti Divi ge Melefit ya àdəfiki ana Məwiz ni ti awayay adəmvaba pakama ya àhibiyu ana Abraham ni ti pakama masakani aw ? Aha, nahkay do ! Tamal mis təŋgət *sifa ya àndav day-day do ni àna Divi ya Məwiz àbəkì ni ededīŋ ti, akal Melefit adəm mis jireni ti azuhva pakama gani nani. Ay ti àgravu nahkay do. ²² Ere ye ti pakama ge Melefit àdəm agravu ededīŋ ni ti nihi : mis a duniya bu dek tàgudara zlam a, tislìki məmbrəŋani do ; tìgia evidi gana, akada nday a daŋgay bu. Agravu nahkay ti Melefit awayay agri sulum gayəŋ ana ndam ya ti təfəki ahàr ka Yezu *Krist a ni. Sulum gani nani ti Melefit àdəmki biyu ma ahaslana, mis təŋgət ti azuhva təfəki ahàr ka Yezu Krist, do ni ti təŋgət do.

²³ Ahaslani ti divi ga məfəki ahàr ke Krist àbi faŋ bi. Ka sarta gani nani ti Melefit àjəgay leli àna Divi ya ti àdəfiki ana Məwiz ni akada leli a daŋgay bu. Ahətay sarta ya aməŋgazli divi ga məfəki ahàr ka Yezu Krist ana leli ni. ²⁴ Nahkay Divi ya Məwiz àbəkì ni ti ègia akada ga maslaŋa ya abi slimi ana bəza ni. Melefit àvi ana leli ti, ahətay sarta ga Yezu Krist ya amara ni, ti məđdəm leli ya ti məfəki ahàr ka Yezu Krist ni ti leli

† Məŋjay Məŋjəkiani 12.7. †† Ndam Zude tàdəm pakama ge Melefit ya Məwiz àbəkì ni ti məslər ge Melefit təhəŋgri. Ay mèdei ahàr ana pakama gani a Wakita ge Melefit bu do.

ndam jireni. ²⁵ Nihi ti Yezu Krist ènjia, leli məbu məfəki ahàr. Nahkay ti təwi ga bay məbi slimi ana leli ni àndava ; Divi ge Melefit ya Məwiz àbəkì ni àbi àna njəda ga məgur leli va bi.

²⁶ Lekələm dek kəfumkia ahàr ka Yezu Krist a, nahkay ti kīgəma bəza ge Melefit a. ²⁷ Lekələm ya *təbaray kəli àna slimi ge Krist ni dek ti kīgəma akada mis bəlaŋ akaba naŋ a. Kəmbatumkaba majalay ahàr gekəli a, nihi ti kəbum kajalum ahàr akada ge Krist ni. ²⁸ Nahkay ku nak zal Zəde, ku nak zal Gres, ku nak evidi, ku nak evidi do, ku nak zal, ku nak wal nəŋgu ni àgray araŋa do ; lekələm dek kīgəma ka ahar bəlaŋ akaba Yezu Krist a akada mis bəlaŋ. ²⁹ Krist ti wur huđ ga Abraham ; lekələm ndam ge Krist, nahkay ti lekələm day kīgəma bəza huđ ga Abraham a. Nahkay kəŋgətuma *sulum ge Melefit ya àhibiyu ana Abraham, àhi « Anəvuk » na.

4 Ma goro ya nawayay nəhi ana kəli ni ti nihi : wur naŋ wur gəziteni mba ti, ku zlam ni dek gayəŋ nəŋgu ni naŋ akada evidi. ² Ka sarta nani ti mis təbi slimi, təbi slimi ana zlam gayəŋ ni daya, duk abivoru ana sarta ya bəŋani àdəm aməzum mekeji gayəŋ ni. ³ Leli day nahkay : ka ya ti leli məfəki ahàr ka Yezu faŋ ndo ni ti leli akada bəza, leli evidi ga *məsuf magədavani ya təgur duniya ni. ⁴ Ay sarta ya ti Melefit àfəkad ni àra ènjia ti àslərbiyu Wur gayəŋ. Èwi naŋ ti wal ; tiwi naŋ ti e kidiŋ ga ndam ya ti tàdəbay Divi ya Məwiz àbəkì ni bu. ⁵ Tiwi naŋ nahkay ti, ti mambaya ndam ya tàdəbay Divi gani nani na, ti leli dek mīgi bəza ge Melefit.

⁶ Ere ye ti adafaki kīgəma bəza ge Melefit a ni ti nihi : Melefit àslərivabiya Məsuf ga Wur gayəŋ ana leli a məbəruf va. Məsuf gani nani naŋ àbu azlah, adəm : « Aba, Baba. ‡ » ⁷ Ègia nahkay ti ku way way do e kidiŋ gekəli bu naŋ evidi va do, ègia wur ge Melefit a. Nahkay ti Melefit aməgri sulum gayəŋ ya ti àdəm aməgri ana bəza gayəŋ ni ana kəli bilegeni. Nani dek ti təwi ge Melefit.

Pol awayay ti ndam Galasi tìjki ke divi a ba

⁸ Ahaslani ti lekələm evidi ga zlam ga duniya ; zlam nday nani ti Melefit do. Ka sarta nani ti Melefit naŋ way ti kəsərum do. ⁹ Ay nihi ti kəsəruma Melefit a. Nədəm nahkay ti, nawayay nədəm Melefit àsər kəli enji. Ahaslani ti *məsuf magədavani ya təgur duniya ni təcəhia zlam ana kəli a, ay kəmbəŋuma. Zlam nday nani ti zlam masakani, njəda àfəŋ kà tay bi : nihi ti kəđəbum zlam nday nani keti ti kamam ? Kawayum kīgəm evidi ga zlam nday nani keti ededīŋ aw ? ¹⁰ Ere ye ti kajalumki ahàr ni ti vad gərgərani, kiya gərgərani, sarta gərgərani akaba vi gərgərani ya ti tagrafəŋ wuməri ni ni. ¹¹ Ere ye ti kəgrum ni ti ahəlu ahàr, nədəm bi təwi goro zləzladani ya nəgray e kidiŋ gekəli bu ni ti emigi təwi masakani.

¹² Bəza ga mmawa, nahəŋgalay kəli, nawayay ti kīgəm akada nu, adaba nu ti nìgia akada kəli a. Ere ye ti kəgudarumu ku gəziti ni ti àbi. ¹³ Kəsəruma nàra afa

‡ Àna ma ga ndam Zude « Aba » ti awayay adəmvaba « Baba. »

geküli a, nàhi *Ma Məweni Sulumani ana küli ye enjenjani ni ti nəngət ahar gani ti adaba nəbesey do. ¹⁴ Ar-məwər goro ni ti ègia zlam zləzladana kè eri geküli a. Ku tamal nahkay nəngü ni kənjakum nu ndo, kəgəsumkabá nu a. Kəgəsumkabu nu ti akada nu *məslər ge Melefit, akada nu Yezu *Krist simiteni. ¹⁵ Ka sarta gani nani ti kəmərumva dal-dal, ay nihi ti mam àgrakivu ke küli mam ? Ma goro ya nədəm ni ti ma ge jiri : kawayuma nu a dal-dal. Tamal àgravu tata ti ku eri geküli tekedí akal kəhəlumaba kəbumua. ¹⁶ Ègia nəbu nəhi ma ge jiri ana küli ti nigia zal ezir geküli a zla do aw ?

¹⁷ Mis ya ti təhurkiviyu ke küli ni ti tàza njəda gatay a dek ga magray təwi e kidin geküli ba. Ay təgray nahkay ti tawayay məgri zlam sulumani ana küli do. Tawayay ti tedekaba nu akaba küli a, ti kəmbənjum nu, kəzum njəda geküli dek ga madəbay tay. ¹⁸ Mis azay njəda gayan dek ga magray zlam ti àbəlay, ay ti ahər àdəm zlam ya ti agray ni ti zlam sulumani kwa. Nahkay ahər àdəm ku nu nəbu akaba küli, ku nu nəbi akaba küli bi nəngü ni kəzum njəda geküli dek ga madəbay nu kəlavad. ¹⁹ Lekələm ti akada bəza goro, ay nihi ti akada lekələm a huf bu keti, niwi küli ti nəcakay daliya dal-dal. Anəcakay daliya gani ti duk abivoru ana sarta ya ti majalay ahər geküli dek ègia akada ge Krist a ni. ²⁰ Nawayay ti akal nihi ti nu e kidin geküli bu ! Nahkay ti akal nəsar ahəmamam nəhi ma goro ana küli ni, adaba nihi ti nəsar ere ye ti nəhi ana küli ni va do.

Ata Sara nday ata Agar

²¹ Lekələm ya ti kədəmun kawayum madəbay *Divi ge Melefit ya Məwiz àbəki ni ti, ma ga wakita gani nani ya àdəm ni ti kicəm ndo waw ? Həngrumufənj nimi !

²² Àbu məbəkiani a wakita gani nani bu nahkay hi : Bəza ga Abraham təbu cə, bəlanjani ni evidi ewii, nahar ni ti ni wal gayan ye evidi do ni ewii. ²³ Wur ge evidi ni ti tiwi nar akada ge mis ya tiwi bəza ni, ay wur ga nar ye evidi do ni ti tiwi nar akada nani do ; tiwi nar ti azuhva ge Melefit ya àhi ana Abraham « Ekiwi wur » ni. ²⁴ Pakama gani nani awayay adəfiki zlam nahar ana leli. Wál cəni ni ti akada pakama gərgəri cə ya ti Melefit *àwəlkabu akaba mis ni. Pakama ge Melefit ya àwəlkabu akaba ndam *Izireyel, àhi ana Məwiz ka həma *Sinayi ni ti Agar. Ndam ya ti tadəbay pakama gani hini ni ti nday evidi. ²⁵ Agar ti awayay adəmvaba həma Sinayi ya ka had Arabi ni. Awayay adəmvaba Zeruzalem ya kani daya, adaba ndam Zeruzalem ya kani ni ti nday dek evidi. ²⁶ Ay Zeruzalem nahar àbu agavəla ; ndam Zeruzalem gani nani ti evidi do. Leli ti ndam ga kəsa gani nani, tiwi leli ti eslini. ²⁷ Àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu nahkay hi :

« Nak wal dəgəl, nak ya kiwi wur day-day ndo ni mərvu, nak ya ti kəcakay daliya ga wur miweni ndo ni gray salalay.

† Mənjay Mənjəkiani 16.15 ; 21.2. Evidi ni slimi gani Agar, nar ya ti evidi do ni slimi gani Sara.

Adaba nak ya ti zal gayak àmbrənja kur a, àndəhadfuk do ni,

ekiwi bəza dal-dal àtama ga wal nahar ya tandəhadk-abu ata zal gayan na. ^{††} »

²⁸ Bəza ga mmawa, lekələm ti bəza ge Melefit ededin ededinjani ; kigəm nahkay ti azuhva pakama ge Melefit ya àhi ana Abraham « Ekiwi wur, » mək ewi Izak ni : nahkay ti lekələm akada Izak, lekələm akada wur ya Abraham ewifinja kè evidi na do. ²⁹ Ahaslani ti Ismayil wur ya tiwi nar akada ge mis ya tiwi ni ti àgria daliya ana Izak wur ya tiwi nar àna njəda ga *Məsuf ge Melefit na. Ku kani day àbu agravu nahkay. ³⁰ Ay ti cəm pakama ge Melefit ya àbu məbəkiani a Wakita gayan bu ni. Àbu məbəkiani nahkay hi : « Garay evidi ni nday ata wur ye ewi ni. Adaba wur ge evidi ti àzum mekeji ga bənjani do simiteni, si wur ya ti mənjani evidi do ni kwa. [‡] » ³¹ Nahkay zla nahəma bəza ga mmawa, wal ya ti nar evidi ni ewi leli do ; ewi leli ti wal ya ti evidi do ni.

Ahər àdəm miği evidi ge Divi ya Məwiz àbəki ni ba

5 *Krist àgray ti mətəmfənja kè *Divi ya Məwiz àbəkini, ndam *Zude tadəbay na. Àgray nahkay ti, ti miği evidi gani va ba. Nahkay ti zum njəda geküli dek, kəngumiyu e evidi ni vu va ba.

² Nu Pol nəhi ana küli nahəma, tamal kawayum *təkeli kədi ana küli ti Krist ègia zlam masakana, adaba àjenaki küli va do. ³ Nəhi ana küli keti, maslanja ya èkeley kədi ni ti ahər àdəm maslanja gani nani mādəbay Divi ya ti Məwiz àbəkini a wakita gayan bu ni dek. ⁴ Tamal kawayum Melefit mādəm lekələm ndam jireni adaba kədəbum Divi ya ti Məwiz àbəkini ni ti, kəmbənjuma Krist a, kədəmvaba akaba nar a, kisləmki məngət *sulum ge Melefit ni va do. ⁵ Leli ti ni məsəra Melefit amədəm leli ndam jireni kè eri gayan ti adaba məbu məfəki ahər ke Krist. Leli məbu mahətay zlam ge Melefit gani nani ya ara agray ni ti àna njəda ga Məsuf gayan. ⁶ Tamal kəfəki ahər ka Yezu Krist a ti ku təkələka kədi a, ku təkələk ndo nəngü ni, àgray aranja do. Ere ye ti àbəlafənj kè Melefit ni ti nihi : kəfəki ahar ke Krist, kadafaki məfəki ahər gayak ni àna mawayay mis.

⁷ Ka ya ti kəfumki ahər ke Krist enjenjani ni ti kəgrum zlam dek kigeni kigeni. Ay nihi ti way àcafənja küli ga madəbay divi ge jiri a ni way ? ⁸ Bay ya ti àgosay küli nahkay ni ti Melefit do : Melefit àzalay küli ti ga madəbay divi gayan. ⁹ Ma ge mis ya tədəm : « *Miwisinj gəzit àkibu ka zlam ti ewisinjaba zlam na dek » ni ti jiri ededin. ¹⁰ Nəsəra lekələm day majalay ahər geküli dek akada goro ni, adaba leli dek akaba Bay geli akada mis bəlanj. Maslanja ya ti ewisirikaba ahər ana küli a ni ti ku nar way nəngü ni Melefit amatrab nar.

¹¹ Bəza ga mmawa, tamal nədəm təkeli kədi ana mis kekilenja ti, mis təgru daliya kekilenja ti kamam ? Tamal nədəm nahkay ti akal pakama geli ya mədəm *tədarfənj Yezu kə təndal ni àwəri bəruv ana mis va do.

¹² Nday ya ti tiwisiri ahər ana küli, tədəm təkeli kədi ana mis ni ti təslafənja kədi kə tay a bilegeni !

†† Izayi 54.1. ‡ Mənjay Mənjəkiani 21.10.

¹³ Bəza ga mmawa, Melefit àzala kəli a, nahkay ti lekələm evidi va do. Ay lekələm evidi va do ni ti, ngay kisləmki magray zlam kwanja kwanja akada ya kawayum ni ti kəhumi ana ahàr ba. Ere ye ti ahàr àdəm kəgrum ni ti wayumvu, ti ku way way do mēgri zlam sulumani ana maslaña nahañ. ¹⁴ Àbu məbəkiani nahkay hi : « Wayay ndam ya nak kəbu akaba tay ni akada ya ti kawayay ahàr gayak ni. † » Tamal kəbu kagray nahkay ti, kàgra zlam ya ti àbu e Divi ya Məwiz àbəkì ni bu, àdəm tàgray na dek àndava. ¹⁵ Ay tamal lekələm akada ga zlam ge gili cudayani, təjavu aslèr, tahəpədvu ni ti bumvu slimi, do ni ti ekiziñəmvu.

Divi ga Məsuf Njəlatani akaba divi ya məbəruf geli awayay ni

¹⁶ Ere ye ti nəhi ana kəli ni ti nihi : grum zlam ya ti *Məsuf Njəlatani ahi ana kəli grum ni. Tamal kəgrum nahkay ti akəgrum zlam ya məbəruf gekəli awayay ni va do. ¹⁷ Adaba ere ye ti məbəruf gekəli awayay ni ti Məsuf Njəlatani àwayay do ; ere ye ti Məsuf Njəlatani awayay ni ti, məbəruf gekəli àwayay do : nday cəeni tàrakaboru do. Ègia nahkay ti kisləmki magray ere ye ti kawayum magrani ni do. ¹⁸ Tamal Məsuf Njəlatani agur kəli ti ngasa àki ke kəli ga madəbay *Divi ya àbu məbəkiani a wakita ge Məwiz ni bu ni va bi.

¹⁹ Zlam ya ti məbəruf ge mis awayay magrani ni ti mis dek təsəra, zlam gani nday hi : magray hala, magray mesəwehvu, magray zlam ya təbəkì mimili ke mis ni, ²⁰ magray pəra, matak, mizirey mis, mahəngay ma, magray solu, məzum bəruf dal-dalani, magray eri, medeveni akaba mis, mawayay ma ge mis do, ²¹ məfəki eri ka zlam ge mis, məvi vu ana zum, magray zlam ga muru ga muru, akaba magray zlam ndahañ akada nday nani. Nəhia ana kəli a àndava, nəhi ana kəli keti : ndam ya ti tagray zlam nday nani ti tislìki məhuriyani a *Məgur ge Melefit vu do.

²² Ay təwi ga Məsuf Njəlatani ya agray a məbəruf geli bu ni ti akada bəza ga məngəhaf ya ewi ni : təwi gani nani dek ti bəlañ. Zlam gani nday hi : mawayavani, məmərufani, manjəhad sulumani, mebeseni, majalaki ahàr sulumani ke mis, məgri zlam sulumani ana mis, magray jiri, ²³ manjəhadani kudufa, məbi slimi ana ahàr. Zlam nday nani ti *Divi ge Məwiz ya àbəkì a wakita gayañ ni bu ni àcafəña mis ga magrana do simiteni. ²⁴ Ndam ge *Krist ti təmbəraña zlam magədavani ya ti məbəruf gatay awayay magrani na. Ègia akada *tədarfəña zlam gani nani kà təndal a. ²⁵ Leli məbu àna sifa ti àna njəda ga Məsuf Njəlatani. Nahkay ti ahàr àdəm Məsuf Njəlatani mēgur leli kəlavad. ²⁶ Miji zlabay ba, məzumi bəruf ana mis ba, məgray solu ba.

Ku way way do e kidiñ geli bu mēgri sulum ana maslaña nahañ

6 Bəza ga mmawa, tamal maslaña èjikia ke divi a ti ahàr àdəm lekələm ya ti kəfəbum divi ga *Məsuf Njəlatani ni humi ma ti mēngukiyu ke divi. Humi ti àna

† Levi 19.18.

cəkadani. Ay ku way way do məbavu slimi, do ni ti bi nañ day emijikia ke divi a. ² Tamal zlam zləzladani àdia ahàr ana kəli a ti jənumvu. Tamal kəgrum nahkay ti kəfəbuma divi ge *Krist na àndava. ³ Tamal ti maslaña azay ahàr gayañ adəm nañ gədakani, ambatakani do èsli arañja do nahəma, agosay ahàr gayañ gayañani. ⁴ Ku way way do ahàr àdəm məmənjaləñ ka manjəhad gayañ ciliñ. Nahkay tamal àdia ahàr ana zlam ya ti aməri məbəruf na ti məməruf adaba àgra təwi sulumana, do ni ti àgurfəñ ahàr gayañ kə mis ndahañ ba. ⁵ Adaba ahàr àdəm ku way way do məgray təwi ya ti Melefit àhi məgray ni àna ahar gayañ gayañani.

⁶ Maslaña ya ti təcəhi ma ge Melefit ni ti, a huđ ga zlam ya ti àngəta ni bu dek ti məvi ana maslaña ya ti acəhi zlam ni bilegeni.

⁷ Kəgosum ahàr gekəli ba : maslaña ya ti azay Melefit akada zlam masakani ni ti Melefit amatrab nañ dal-dal. Adaba tamal kizligia zlam a ti kara kabaz day ere gani nani. ⁸ Mis day nahkay : tamal àgra zlam magədavana ya ti məbəruf gayañ awayay na ti zlam gayañ ya ti àgray ni aməmbivu kisim. Tamal àgra zlam ya ti Məsuf Njəlatani awayay na ti, Məsuf Njəlatani ni aməvi *sifa ya àndav day-day do ni. ⁹ Məgrum zlam sulumani kəlavad, ahar àdəgafəña kə leli a ba. Adaba vad ya Melefit àfəkad ni eminjia ti Melefit aməgri sulum gayañ ana leli adaba məmbrəñ magray zlam sulumani ndo. ¹⁰ Nahkay ti ka ya ti mēngətuma ahar ga magray təwi ya ti ajənaki mis na ti məgrumi ana mis dek. Ahar gədakani məgrumi ana ndam ya təbu akaba leli, təfəki ahàr ka Yezu ni.

Pol endeveřiñ ma gayañ àna məziaba azay slimi ana mis a

¹¹ Nihi ti mənjumki, nəbiki ana kəli ana ahar goro goroani, nəbəkì ti àna asak ma gəđakani gəđakani. ¹² Nday ya ti tawayay məfəki ngasa ke kəli ge *mekeli kədi ana kəli ni ti, nday ti tawayay ti mis ga duniya təzlabay tay azuhva təwi gatay ya tagray ni. Tagray nahkay ti adaba tawayay ti mis təgri daliya ana tay ba ciliñ : təsəra tamal maslaña adəm Melefit ahəngay mis azuhva *Krist ya àmətfəñ kà təndal ni ciliñ ti mis təbu təgri daliya ana maslaña gani. ¹³ Nday gani ti təkeli kədi ana tay a, ay təbi tədəbay *Divi ya Məwiz àbəkì a wakita gayañ ni bu ni dek bi. Tədəm təkeli kədi ana kəli ti adaba tawayay tiji zlabay àna kədi ya tekeli ana kəli ni. ¹⁴ Nu ti niji zlabay do. Ay tamal niji zlabay ti, àki ka Bay geli Yezu Krist ya àmətfəñ kà təndal ni ciliñ. Yezu àra àməta nahkay ti zlam ga duniya tigia zlam masakana kə eri goro a, akada *tədarfəña tay kà təndal a. Nu day nigia zlam masakana kə eri ga ndam ga *duniya, akada tədarfəña nu kà təndal a. ¹⁵ Nahkay ku tekeli kədi ana mis, ku təkeli kədi ana mis do nəngu ni, àgray arañja do. Pakama ya ti àtam pakama ndahañ ni dek ti nihi : Melefit àgray ti migia mis məwena azuhva təwi ge Krist a. ¹⁶ Nday ya ti təgəskabá ma goro hina ni ti, Melefit məjənaki tay, məgray ti tənəhadkəbu àna sulumani. Melefit məgri ana tay nahkay adaba nday ti ndam *Izireyel gayañ ededñ.

¹⁷ Kwa kani nawayay ti maslaṅa àhəlu muru va ba, adaba nu nəbu àna mandava kà vu goro : mandava gani nday nani ti tədafaki nu mis ga Yezu.

¹⁸ Bəza ga mmawa, Bay geli Yezu Krist mēgri sulum gayan ana kəli dek ; sulum gani nani mənjuhəd a məbəruv gekəli bu ti. Aya nahkay.

Efez

Ere ye ti mædæmki ka wakita ga Pol ya àbikioru ana ndam Efez ni

Maslaŋa ya ti àbæki wakita hini ni ti àdafa slimi gayan a : àbæki ti Pol, zal asak ga Yezu ni (1.1 ; 3.1). Leli mæsær sarta ya àbæki wakita ni do, mæsær mælaŋ ya àbæki ni do daya. Ma ga Pol hini ya àbu mæbækiani a Wakita ge Melefit ni bu ni ti, àbiki ti ana ndam Efez : Efez ti kæsa gædakani ka had Azi. Pol ànjæhad eslini vi mahkær (Tæwi 20.31), ay a wakita hini bu ni ti àbæki akada ga bay ya ti àhi ma ana ndam ya naŋ àsæra tay a ni do. Àgri sa ana mis do, àlægi ana mis akada gayan ya àgray a wakita ndahaŋ bu ni do. A wakita ndahaŋ ya tæbæki ahaslani ni bu ni ti ma ya ti « kèbum a kæsa Efez bu ni » (1.1) àvu bi ; nahkay mis ndahaŋ tædæm wakita hini ti Pol àslærioru ana ndam ga kæsa gærgæri kay bælaŋ àna bælaŋ ga mæhi ma ana ndam ga Yezu dek. Ay tamal nahkay ti tæzay wakita ya tæslærioru ana ndam Efez ni ciliŋ, tæfiyu a Wakita ge Melefit vu ; tæmbræŋ wakita ya tæslærioru ana ndam ga kæsa ndahaŋ ni dek.

Nahkay pakama ga Pol ya àdæm a wakita hini bu ni ti kwa ka mænækæ gani àhi ana ndam ga Yezu dek. Ànjækæ, àdæm àna tæwi ge Krist ti Melefit àgria zlam sulumani ana leli a kay : Melefit àdaba leli a, miŋia bæza gayan a ; àmbærfæŋa zlam magudarani geli ni kè leli a dek ; àgray ti mîci ma gayan maŋgahani ni. Ahaslani ti leli akada mis mæmætani, nihi ti mæbu àna sifa ya àndav day-day do ni ; miŋia akada mis a bælaŋ. Nahkay Pol ahæŋgalay Melefit ti ndam gayan ni dek tîci zlam sulumani ya ti Melefit àgri ana tay ni lala : àgri zlam nday nani dek ana tay ti azuhva tæwi ge Krist (1–3).

Leli miŋia bæza ge Melefit a ti, ahàr àdæm mænækæm ahæmamam ? Pol àdæm mîcivu, mâwayumvu, ku way way do mâgray tæwi àna njæda ge Melefit ya àvi ni ; mæmbræŋum zlam magudarani dek ; ku way way do, ku zal, ku wal, ku wur, ku ata bæŋ ga bæza, ku evidi, ku bay mægur evidi, mænækæm akada ge Melefit ya awayay ni ciliŋ. Melefit àvia njæda ana leli a dal-dal : njæda gani nani ti akada zlam ahar ga zal slewja, si mâgray tæwi àna naŋ lala. Ahar gædakani mâhæŋgalay Melefit kælavað, mæmbræŋum ba. Tamal magray nahkay ti Seteni àgosay leli koksah, àgri araŋa ana leli koksah (4–6).

Pakama ga Pol ya àhi ana ndam ga Yezu ahaslani ni ti, ahàr àdæm leli day mægæsumkabu. Si mîci pakama gayan ni, màgray tæwi àna naŋ kwa.

Sa ga Pol

1 Nu Pol, Melefit àdaba nu a, niŋia zal asak ga Yezu *Krist a. Næbikioru wakita hini ana kæli ndam *njælatani ya kæfumki ahàr ka Yezu Krist, kèbum a kæsa Efez bu ni. ² Bæŋ geli Melefit nday ata Bay geli Yezu Krist tægri sulum gatay ana kæli, tægray ti *kæn-jæhadumkabu àna sulumani ti.

Melefit agri zlam sulumani kay ana ndam ga Yezu

³ Ahàr àdæm mæzlæbum Melefit, Bæŋ ga Bay geli Yezu *Krist, adaba àgria zlam sulumana dek ana leli àna Mæsuŋ gayan a. Zlam sulumani gani nday nani ti a duniya bu do, nday e melefit bu. Àgri tay ana leli ti adaba leli mæbu akaba Yezu Krist akada mis bælaŋ palam. ⁴ Wudaka Melefit àgraya mælaŋ a ti àdækiba leli a, ti mîgi mis *njælatani ke eri gayan, ti àŋgætfæŋa zlam magædavani kè leli ba. Àdækiba leli a nahkay ti, ti mîgi akaba Yezu Krist akada mis bælaŋ.

Naŋ gani àwaya leli a dal-dal, ⁵ nahkay àdæmbiya kwa ahaslana emigi bæza gayan àna tæwi ga Yezu Krist. Àgray nahkay ti ka mawayay gayan adaba àbælafæŋa dal-dal, ⁶ awayay ti mis tæsær naŋ gædakani, tâzlæbay naŋ azuhva sulum gayan ya àgri ana leli ni. Àgri sulum gani nani ana leli ti àna wur gayan biliŋ biliŋeni ni. Awayay naŋ dal-dal.

⁷ Leli miŋia akaba Yezu Krist a akada mis bælaŋ, adaba Melefit àmba leli àna mimiz ga Yezu a, àmbærfæŋa zlam magudarani geli ni kè leli a. Àgray nahkay ti, awayay adafaki sulum gayan ti kay dal-dal. ⁸ Sulum gani ya àvi ana leli ni àsabay ; àgray ti leli mæsær zlam akaba mîci ere ye ti awayay ni dek. ⁹ Ere ye ti Melefit awayay amagray kama ni maŋgahani, ay ti àdæfiaba ana leli a. Ere gani nani ti àbælafæŋa dal-dal. Àdæmbiya kwa ahaslani, amagravu àna tæwi ga Yezu Krist. ¹⁰ Ere gani nani ti amagray ka sarta ya ti amaslalalakabá zlam a dek ni. Ere gani nihi : amaŋgasikabu ahàr ana zlam dek, zlam ya agavæla dek akaba zlam ya a ga had ni dek, ti bay bælaŋ mægur tay. Bay gani nani ti Krist.

¹¹ Leli ndam *Zude ya mambu akaba Krist akada mis bəlanj ni day Melefit avia ja gani geli ana leli a. Melefit agraya zlam a dek ka mawayay gayan a akada gayan ya adambiyu ahaslani na, nahkay adababiya leli kwa ahaslana. ¹² Leli ndam ya mafəki ahər ke Krist enjenjəni ni Melefit adababiya leli a nahkay ti, adaba awayay ti mis tazləbay nañ dal-dal azuhva zlam ya əgri ana leli ni.

¹³ Lekulum day kəbum akaba Krist akada mis bəlanj, adaba kicuma pakama ge jiri a, *Ma Məweni Sulumani ya Melefit ahəngay kəli əna nañ na. Nahkay kəfumkia ahər ke Krist a, nañ day avia Məsuf gayan ana kəli a akada ya adambiyu ahaslani ni. *Məsuf Njəlatani ya əvi ana kəli ni ti akada zlam gayan ya əgrakia ke kəli a, adafaki ti lekulum gayan ni. ¹⁴ Əvi Məsuf Njəlatani nani ana leli ti adafaki amara mahəngay leli edediñ edediñeni ka ya ti emendeveriñ təwi gayan dekeni ni. Nahkay ti məzləbum nañ dal-dal azuhva təwi gayan ya əgri ana leli ni.

Pol ahəngali Melefit ana ndam ga Yezu

¹⁵ Nahkay zla nahəma, nəgri səsi ana Melefit azuhva ere ye ti kəgrum ni, adaba nicia lekulum kəfumkia ahər ka Bay geli Yezu a, kawayum ndam ge Melefit dek daya. ¹⁶ Nahkay nəbu nəgri səsi ana Melefit kəlavad azuhva ere ye ti kəgrum ni, nəmbrəñ do. Nəbu nahəngali Melefit ana kəli daya. ¹⁷ Melefit ti nañ Melefit ga Bay geli Yezu *Krist, nañ Bəñ geli gədakani ya məzləbay ni. Nahəngalay nañ ti məvi məsər zlam, mədfəiki ana kəli ahəmamam kəsərunkivu nañ ni. ¹⁸ Nahəngalay nañ keti ti məfiviyu majalay ahər sulumani ana kəli a ahər vu, ga məsər ere ye ti azalaki kəli ga məviani ana kəli ni, ga məsər sulumani ya ti əgri ana ndam gayan ni. Sulumani gani nani ti kay dal-dal, ətama zlam ndahañ na dek. ¹⁹ Nahəngalay Melefit ti kəsərurum njəda gayan gədakani ətama njəda ndahañ a dek. Njəda gayan gani nani ti əgri təwi ana leli əna nañ, leli ndam ya mambu mafəki ahər ka nañ ni. Əna njəda gani nani ti ere ye ti əsliki magrani əna nañ do ni ti əbi. ²⁰ Əna njəda gani nani ti ahəngaraba Krist e kisim ba, mək əfəkad nañ kə gəvay gayan e melefit bu ka məlanj ga gədakani. ²¹ Eslini ti Krist agur *məslər ge Melefit akaba gədakani gatay dek, agur bəbay dek akaba ngumna dek daya. Ku ndam njəda-njədani weley weley do dek ya mis tacali slimi ana tay ni ti Krist agur tay daya. Agur nday ya təbu ka sarta hini ni ciliñ do, agur nday ya atələbu ka məlanj məweni ya Melefit amagraja ni daya. ²² Nahkay Melefit əmbriva zlam a dek a ahar va ana Krist a. Əfəki nañ gədakani ka ahər ga zlam dek, əfiyu nañ bay gədakani ga ndam gayan ya *təcakalavu ku eley eley do dek ni. ²³ Ndam ya təfəki ahər ke Krist ni dek ti nday dekeni tigia vu gayan a, adaba njəda gayan dek əvu a tay bu. Krist ti njəda ge Melefit dek əvu a vu gayan bu daya, njəda ge Melefit ya əhəcikivu ana nañ ni ti əbi simiteni.

Melefit ahəngay leli əna sulum gayan a

² Ahaslani ti lekulum kəbum akada ge kisim ni kə meleher ge Melefit adaba kəgudarumbiya zlam a dek. ² Kəgudarumbiya zlam a kəlavad ka sarta gani nana akada ge mis ndahañ ya tagudar zlam a duniya bu ni. Lekulum kicəmikia slimi ana bay njəd-njədani magədavani na. Bay gani nani agur məlanj ya a gala-gala ge melefit bu akaba had ni, nani məsuf, agray təwi ka sarta hini a vu ge mis ya ticiki slimi ana Melefit do ni bu. ³ Leli dek ahaslani day leli mambu akada gatay ni, kəlavad məgrabiya zlam magədavani ya məbərurv geli əwayay na. Məjalakibiya ahər ka zlam ya təbələfəñbiya kə leli a na ciliñ. Manjəhad geli ti nahkay. Əna manjəhad geli gani nani ti akal Melefit amatrab leli akada ya amatrab nday ndahañ ni.

⁴ Ay ti amagraj nahkay va do. Melefit ti awayay leli dal-dal, məsi cicihi gəfadak. ⁵ Ku tamal leli mambu akada ge kisim ni kə eri gayan adaba məgudara zlam a nənggu ni, avia sifa ana leli a ka ahər bəlanj akaba *Krist a. Nañ ahəngay kəli ti ga sulum gayan. ⁶ Leli ti mığia akada mis bəlanj akaba Yezu Krist a. Nahkay Melefit ahəngaraba leli a ka ahar bəlanj akaba Krist e kisim ba, əbəhadə leli a digəsgəs ka ahar bəlanj akaba Krist e melefit ba daya. ⁷ Melefit əgri zlam sulumani gani nani ana leli azuhva təwi ga Yezu Krist nahkay ti, adaba awayay adəfiki ana mis ga sarta ya əbiyu kama ni ahəmamam sulum gayan ti gədakani əsabay ni. ⁸ Melefit ahəngay kəli ti ga sulum gayan edediñ : əgri sulum gani nani ana kəli adaba kəfumki ahər ka nañ, do ni ti əgri ana kəli ti ka duwa ge təwi gekəli ya kəgrumi ni do. Zlam gani nani dek ti Melefit əgri ana kəli ga sulum gayan zlam gayan. ⁹ Nahkay ti ahəngay kəli adaba lekulum kəgruma təwi sulumana palam do, ahəngay kəli ga sulum gayan ciliñ, ti ku way way do əji zləbay əna təwi gayan gayanani ba. ¹⁰ Bay ya ti agraya leli a ni ti Melefit. Agraya leli a ti, leli akaba Yezu Krist akada mis bəlanj ga magray zlam sulumani. Zlam sulumani gani nani ti Melefit əslamalivabiya ana leli a kwa ahaslana ti məgray kəlavad.

Nday ya ndam Zude do ni tigia jiba bəlanj akaba ndam Zude a

¹¹ Nahkay zla nahəma, sərumki jiba gekəli ahaslani ti jiba ga ndam *Zude do. Ndam Zude tədəm lekulum kədi gekəli *mekeleni do, gatay ni ti mekeleni. Tədəm nahkay ti, tədəmki ti ka zlam ge mis ya təgri ana vu gatay ni ciliñ. ¹² Sərumki ahaslani ti lekulum kəsərurum *Krist do, lekulum ndam *Izireyel do. Ahaslani Melefit *əwəlkabə məwəlvana akaba ndam gayan a, əhi ana tay aməgri sulum gayan ana tay, ay ti lekulum kəkumkibu bi. Ka sarta gani nani ere ye ti kəfumki ahər ni ti əbi. Kəsərumbiyu Melefit a manjəhad gekəli a duniya bu ndo daya. ¹³ Ahaslani ti nahkay, ay nihi ti akada nani va do. Ahaslani ti lekulum driñ driñ akaba Melefit, ay nihi əna təwi ga Yezu Krist nahəma lekulum kəbum kə gəvay ge Melefit. Krist əgray təwi nani ti əna

mimiz gayan̄ ya àbaya ni. ¹⁴ Nahkay leli dek man-jəhadkabu àna sulumani ti azuhva Krist. Ahaslani ti ndam Zəde akaba ndam ya ti nday ndam Zəde do ni jiba gatay gərgəri, ay nihi ti èbedekabá tay a, tigia jiba bəlan̄. Ahaslani ezir àbu e kidin̄ gatay bu, akada gudu èdekaba tay a, nihi ti Krist àməta ti èmbedkaba gudu gani nana. ¹⁵ Məwiz a wakita gayan̄ ni bu adəmki ma ke *Divi akaba ka manjəhad ga ndam Zəde, ay azuhva təwi ge Krist ti wakita nani àgray təwi va do. Krist àgray nahkay ti awayay ndam Zəde akaba nday ya ndam Zəde do ni tēbedevu, tīgi akada mis bəlan̄. Jiba gatay gərgəri va do, tigia nday manjəhadkaban̄ àna sulumani akada mis bəlan̄. ¹⁶ Gayan̄ ya àmət kà təndal ni ti àzaba ezir ya àvu ahaslani e kidin̄ gatay bu na. Nahkay tigia akada mis bəlan̄ adaba àngalabakabá tay akaba Melefit a. ¹⁷ Nan̄ àra a duniya va ga məhi *Ma Məweni Sulumani ana mis, àdəm si mis tən̄jəhadkabu akaba Melefit àna sulumani kwa. Àhi ana kəli, lekələm ya kəbum drin̄ drin̄ akaba Melefit ni, àhi ana nday ya tēbu cifa cifa kà gəvay ge Melefit ni daya. ¹⁸ Nahkay àna təwi ge Krist day kwa ti leli dek mən̄gət divi ga mahədakfən̄jani kà Bəñ geli Melefit àna njəda ga Məsuf gayan̄ bilin̄ bilin̄ni ni.

¹⁹ Nahkay ti lekələm akada ndam mirkwi ahkay do ni akada ndam jiba nahan̄ va do, kigəma ka ahar bəlan̄ akaba ndam ge Melefit a, kigəma ndam ga huđ ahay gayan̄ a daya. ²⁰ Nahkay zla ti kigəma akada ga akur ya tēdezl ahay àna tay na. Asak ga ahay ni ti ndam *asak ga Yezu akaba ndam mahəngaray *pakama ge Melefit. Akur gədakani ya akay ahay gani nani ti Yezu Krist nan̄ nan̄ani àna ahàr gayan̄. ²¹ Ahay gani nani dek anjəhad lala, aləmvu lala azuhva Yezu Krist. Nahkay ahay ni egi ahay *njəlatani gədakani ge Melefit, ti Bay geli mən̄jəhadviyu. ²² Lekələm ya kigəma bəlan̄ana akaba Yezu Krist a ni ti Melefit àhəla kəli akaba ndam gayan̄ ndahan̄ na bilegeni akada ga akur na, ga mələm ahay gayan̄ àna nan̄. A ahay gani nani bu nahəma *Məsuf ge Melefit anjəhadviyu.

Təwi ga Pol ya agri ana ndam ya nday ndam Zəde do ni

3 Nahkay zla nahəma, nu Pol nahəngali Melefit ana kəli. Nu a dan̄gay bu azuhva təwi ga Yezu *Krist ya nəgri ana kəli ya lekələm ndam *Zəde do ni. ² Təwi ge Melefit ya àvu ga sulum gayan̄ ti nəgri ana kəli ni ti àbi kicəma lala. ³ Melefit àdəfuaba pakama ya *man̄gahani ahaslani na. Àki ka pakama gani nani ti nəbikia ma gana ana kəli a gəzit. ⁴ Pakama man̄gahani nani ti àdəmki ke Krist. Tamal kējen̄gəma ere ye ti nəbək̄i na ti kəsərum nu nəsəra pakama nana lala. ⁵ Pakama gani nani nahəma, Melefit àdəfiaba ana mis ya ahaslana vay-vay ndo. Ay nihi ti àdəfiaba ana ndam *asak gayan̄ *njəlatani na akaba ana ndam njəlatani ya tahəngaray *pakama gayan̄ na. Àdəfiaba ana tay a àna njəda ga Məsuf Njəlatana. ⁶ Pakama gani nani man̄gahani ni ti nihi : Ere ye ti Melefit aməgri ana ndam Zəde ni ti aməgri ana kəli ya ndam Zəde do ni daya. Lekələm ya ndam Zəde do ni akaba ndam Zəde ni Melefit èbedek-

abá kəli a, kigəma jiba bəlan̄. Nahkay ere ye ti Melefit àdəm aməgri ana ndam Zəde adaba nday akaba Yezu Krist akada mis bəlan̄ ni ti aməgri ana kəli ya ndam Zəde do ni daya. Àdəfiaba ere nani ana leli a ti àna *Ma Məweni Sulumani ya àhi ana leli ni.

⁷ Ma Məweni Sulumani nani ti Melefit àvu təwi gana ga məhiani ana mis a. Àvu ti ga sulum gayan̄, àna njəda gayan̄ gədakani daya. ⁸ Nu ya nisliviyu a ndam ge Melefit ndahan̄ ni vu do ni, Melefit àgrua sulum gayan̄ a, ga məhiani ana ndam ya nday ndam Zəde do ni ahəmamam Krist nan̄ àbu agri zlam sulumani kay ana mis ni. Zlam sulumani nani mis təsərkaba koksah. ⁹ Àgrua sulum gayan̄ a ga mədəfiaba ana mis a ahəmamam Melefit agroru təwi àna pakama gani nani man̄gahani ni. Melefit àgraya zlam a dek ahaslana ; kwa ka sarta gani nani àngahfəna pakama gani nana kə mis a. ¹⁰ Ay nihi ti Melefit awayay adəfaba pakama man̄gahani nana àna təwi gayan̄ ya agray e kidin̄ ga ndam gayan̄ ya *təcakalavu ku eley eley do ni bu dek ni. Awayay ti *məslər akaba gədakani gatay ya tēbu e melefit bu ni dek tici, ti tēsər ahəmamam Melefit àsəra zlam a dek, agray zlam dek kigeni ni. ¹¹ Kwa ka sarta ya àgraya mələn̄ a fan̄ ndo nəngu ni àdəmbiya, nihi ti àgra àna təwi ga Bay geli Yezu Krist a. ¹² Àna təwi gani nani ti Melefit àvia divi ana leli a ga mahədakfən̄jani, nahkay mən̄grumfəna an̄gwaz a va do, adaba leli məbu akaba Yezu Krist akada mis bilin̄, məbu məfumki ahàr daya. ¹³ Nahkay zla nahəma, nəhi ana kəli daliya goro ya nəcakay àna təwi goro ya nagray azuhva kəli ni ti kam-kam àziaba njəda ana kəli a ba ti. Adaba mam, ahàr àdəm daliya gani nani mēvi məmərani ana kəli sawan̄.

Yezu awayay leli dal-dal

¹⁴ Nahkay zla nahəma nabəhadi mirdim ana Bəñ geli Melefit ga mahəngalay nan̄. ¹⁵ Mis tēdəm ndam ya agavəla akaba nday ya a ga had̄ ni ti ata bəñ gatay tēbu. Tēdəm nahkay tata nahəma, adaba Melefit nan̄ Bəñ geli nan̄ bilin̄. ¹⁶ Nan̄ ti gədakani àtam zlam dek, agur zlam dek daya. Nahkay ti nahəngalay nan̄ ti mēvi njəda gədakani ana kəli a məbəruf vu àna təwi ga Məsuf gayan̄, ¹⁷ ti *Krist mən̄jəhad a məbəruf gekəli bu adaba kəfumki ahàr. Nahəngalay nan̄ ti kawayumvu dal-dal : nahkay akələbum àna njəda kay akada ga mən̄ ga zlam ya sliri gani tādəgoru a had̄ vu drin̄ ni, ahkay do ni akələbum àna njəda akada ga ahay asak gani mafəkadani lala ni. ¹⁸ Nahəngalay Melefit ti mēvi njəda ana kəli ka ahar bəlan̄ akaba ndam gayan̄ ndahan̄ ni dek, ti kəsərum ahəmamam Krist awayay mis dek ku drin̄ eley eley do ni. Nahkay mələn̄ ya Krist àwayavù mis eslini do ni ti àbi. ¹⁹ Ahəmamam Krist awayay mis ti mis təsərkaba koksah, ay ti nahəngalay Melefit ti kəsərumkaba lala. Nahkay ti akələbum àna *sulum ge Melefit ni dek, ere ye ti aməhəcikivu ana kəli ti àbi simiteni.

²⁰ Melefit ti esl̄iki məgri zlam ana leli kay dal-dal àtama geli ya mihindifin̄a na, àtama geli ya majalaki ahàr na daya. Agray nahkay ni ti àna njəda gayan̄ ya agray

təwi a leli bu ni. ²¹ Nahkay zla nahəma mâzläbay nañ azuhva təwi gayañ ya agray e kidîñ ga ndam gayañ ya *təcikalavu ku eley eley do dek ni bu ni, mâzläbay nañ azuhva zlam gayañ ya ağri ana leli azuhva təwi ga Yezu Krist ni daya. Mâzläbay nañ ku nihi, mâzläbay nañ ka sarta ya amara ni dek, mâzläbay nañ kañgay-kañgay. Aya nahkay.

Ndam ga Yezu ti nday biliñeni akada vu bəlan

4 Nahkay zla nahəma, nahəngalay kəli ti kan-jəhadumkabu lala adaba Melefit əzalay kəli ti, awayay ti kəgrum nahkay. Ahəngalay kəli ti nu Pol ya a dañgay bu azuhva təwi goro ya nəgri ana Bay geli ni. ² Nədəm nahəma, həngrumoru ahər a hađ e kidîñ gekəli bu, njəhadum kudufa, bəsəm zlam ya təgri ana kəli ni, ndumkabu, wayumvu. ³ Kığəma akada mis bəlan əna təwi ga *Məsuf ge Melefit a. Nahkay ti zum njəda ti *kanjəhadumkabu əna sulumani gayañ. ⁴ Adaba mam, leli ndam ga Yezu miğia akada mis bəlanəna, nahkay vu geli biliñ. Məsuf ge Melefit ti nañ bəlan. Nahkay ti ere ye ti Melefit əzalaki leli ga məgriani ana leli ni ti bəlan daya. ⁵ Bay geli ti nañ bəlan. Məfəki ahər ti ka nañ nañ bəlan. *Məbaray əna slimi gayañ, baray gani nani ti bəlan. ⁶ Melefit ti nañ bəlan, nañ Bəñ geli dek, agur leli dek, agray təwi e leli bu dek, anjəhad a məbərux geli bu dek daya.

⁷ Ay ti Krist əvia zlam sulumani gərgərana ana ku way way do geli a dek akada gayañ ya awayay na. ⁸ Pakama gani əbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu nahkay hi :

« Əcəloru agavəla,
əgəs mis ga njəda,
əvia zlam ana mis a daya. † »

⁹ Ay ma ya tədəm « əcəloru agavəla » ni ti awayay adəmvaba mam ? Awayay adəmvaba wudaka Krist əcəloru agavəla nahəma, əsləkabiya agavəla, əra ka hađ a. ¹⁰ Nahkay bay ya əra ka hađ a ni ti əcəloru agavəla ca-ca e melefit vu day nañ gani bəlanəni ni. Ağray nahkay ti məzum bay, məgur zlam eley eley do dek. ¹¹ Nañ gani əvia njəda ana mis ga magray təwi gərgərani əna nañ a : mis ndahañ tiğia ndam *asak a, mis ndahañ ndam mahəngaray *pakama ge Melefit, mis ndahañ ndam məhioru *Ma Məweni Sulumani ana mis, mis ndahañ ti ni *ndam məbi slimi ana ndam ge Krist ahkay do ni ndam macahi zlam ana tay. ¹² Krist əgray nahkay ti, ti mis nday nani təjənaki ndam gayañ ga magray təwi ge Melefit lala. Ndam gayañ ni ti akada vu gayañ, awayay ti təngət njəda, təngoru kama kama. ¹³ Leli dek emigi akada mis bəlan ; nahkay ti aməfumki ahər ka Wur ge Melefit ka ahar bəlan, aməsərux nañ ka ahar bəlan daya. Emigi akada mis mändəhani. Nahkay emigi akada ge Krist ni, ere ye aməhəcikivu ana leli ni ti əbi. ¹⁴ Ka sarta gani nani ti leli amələbi akada ga bəza ni va bi. Nahkay ndam magosay mis ya təcahi zlam gatay ana mis ni etisliki mijinjia leli ke divi a va do. Nday gani tawayay tijinjia leli ke divi a ti akada ga aməd akaba yam ya təzoru

*slalah ga yam eley eley do dek ni, ay ka sarta nani ti etisliki va do. ¹⁵ Ka gani nani ti amədəməm ma ge jiri, amawayumvu, amoru kama kama əna təwi ya magray ni dek, ti miği akada ge Krist, nañ ya ka ahər geli, agur leli ni. ¹⁶ Leli ndam gayañ ti akada vu gayañ. Tamal vu ge mis majakwakabani lala, zlam ga vu gayañ ni dek tagray təwi gatay lala ti vu ni dek adək lala daya. Leli day nahkay : tamal mawayumvu, ku way way do agray təwi ya Melefit əvi ni lala ti amoru kama kama əna sulumani.

Manjəhad geli məweni akaba Krist

¹⁷ Ere ye ti nawayay nəhi ana kəli ni ti nəhiki ana kəli əna slimi ga Bay geli. Ma gani nani ti nihi : Kənjəhadum akada ga ndam ya təfəki ahər ke Melefit do ni va ba. Nday nahəma, majalay ahər gatay ti masakani. ¹⁸ Nday ti akada nday a ləvəñ bu, təsər arañə do ferera. Kə meleher ge Melefit ti nday ndam mirkwi, təngət sifa gayañ ya avi ana mis ni ndo. Nday nahkay ti adaba ahər gatay bəñ-bəñ, tici ma do. ¹⁹ Nday gani mimili əki ka tay va bi, təvia ahər gatay ana zlam magudarana dek, nahkay tagray zlam ya ti əbəlay do simiteni ni dek kəlavad, tisliki məmbrəñani koksah.

²⁰ Lekələm zla nahəma, manjəhadani akada hini ti ərakaboru akaba ma ge *Krist ya təcahi ana kəli ni do. ²¹ Pakama ya kicəm ni ti tədəmki ka nañ do aw ? Ere ye ti təcahi ana kəli ni ti manjəhad gayañ do aw ? Zlam nday nani dek tagravu əna jiri ga Yezu ya əhi ana leli ni. ²² Nahkay ti mbatumkaba majalay ahər gekəli a, ti kənjəhadum akada gekəli ya ahaslani ni va ba. Manjəhadani gekəli ya ahaslani ni ti agudar mis, adaba nday ya ti tanjəhad nahkay ni ti tawayay zlam ya tigi eri, tijinj tay ni ciliñ. ²³ Gəsumkabá ti Melefit məmbatik-aba məbərux gekəli ana kəli a, ti kəjalum ahər nahəñ sulumani. ²⁴ Ahər adəm kığəm mis məweni ya Melefit əgraya tay ka mawayay gayañ a ni, ti kənjəhadum əna jiri, kəgrum zlam sulumani adaba lekələm ndam gayañ.

²⁵ Nahkay zla nahəma, kəsəkadum malfada va ba, dəməmvu jiri e kidîñ gekəli bu sawañ, adaba lekələm dek kığəma vu a bəlan. ^{†26} Tamal ti kəzumuma bərux a nahəma, kəgudarum zlam əna nañ ba. Wudaka fat ədiyu a ahay vu nahəma, kəmbərəñuma məzum bərux gekəli na † ; ²⁷ kəvumi divi ana *Seteni ge mesipet kəli ba. ²⁸ Maslañə ya ti egi akal ahaslani ni ti məmbrəñ akal gayañ ni. Məzay njəda ga magray təwi sulumani əna ahar gayañ gayəñani ti məngət zlam ga məjənaki ndam talaga. ²⁹ Kagudarumi ma ana mis ba. Kədəməm ma nahəma, dəməm ma sulumani ya azoru mis kama ni sawañ. Dəməm ma ya əgəski mədəmani ni, nahkay ma gani avi njəda ana ndam ya ti tici ni. ³⁰ Kəgrum zlam ya ti ahəli ahər ana *Məsuf Njələtani ge Melefit ni ba. Məsuf gani nani ti Melefit əgrakia amal gayañ ke kəli dek əna nañ a, ga madafakiani kəli ndam gayañ kə fat ya ti amara mahəngay leli dek ni. ³¹ Zumaba ezir e kidîñ gekəli ba, kəzumumvu bərux ba, kələgumvu ba,

† Məñjay Limis 68.19.

†† Məñjay Zakari 8.16. ‡ Məñjay Limis 4.5.

kindivəmvu ba daya. Kəgrum cuday ba simiteni.

³² Grum zlam sulumani e kidiñ gekəli bu, wayumvu, mbrəñumfəñja zlam ga bəza ga mənğ gekəli ya tğudari ana kəli na kà tay a, nday day təmbərfəñja kə kəli a, akada ge Melefit ya əmbərfəñja kə kəli a ni. Əmbərfəñja kə kəli a ti əna təwi ge Krist ya əgray ni.

Ndam ge Krist ti ahər ədəm tənçəhad ahəmamam

5 Nihi ti lekələm bəza ge Melefit, awayay kəli. Nahkay ti grum zlam akada gayanə ya ti agray ni. ² A huđ ga mançəhad gekəli bu dek ti wayumvu akada ge *Krist ni. Nañ ti ədāfaki ti awayay leli, əmət ga mahənggay leli. Sifa gayanə ti əvi ana Melefit akada ga sədaga ya təvi ana Melefit ni. Sədaga gayanə nani əbələfəñ kə Melefit akada ge tersel ya ti ezi sulumani ni.

³ Lekələm ndam ge Melefit, nahkay əgəski ti kəgrum mesəwehvu ba, kəgrum zlam ge mimili ba simiteni, zlam ge mis ndahanə ěgi eri ana kəli ba. Zlam nday nani dek ti maslaña əcalki kəli ba simiteni. ⁴ Əgəski day kədəmum ma ge mimili ba, kədəmum ma satat ba, kəbumvu seki ba daya. Əgəski ti grumi səsi ana Melefit azuhva təwi gayanə ya əgri ana kəli ni sək sawaņ. ⁵ Sərumki lala, maslaña ya agray mesəwehvu ni, maslaña ya ti agray zlam ge mimili ni, maslaña ya ti zlam ge mis egi eri ni lu, nday nani dek təhuriyu a Məgur ga ata Krist nday ata Melefit ni vu koksah. Maslaña ya ti zlam egi eri ni əwayay Melefit do, azay zlam ga duniya sək Melefit gayanə.

⁶ Ndam ya ti tagray zlam nday nani ti təzumi bəruv ana Melefit. Melefit amatrab tay dal-dal, adaba təgəsi-ki ma gayanə ni ndo. Nahkay maslaña əgosafəñja kəli kə ma hina əna ma kwanjani ndahanə a ba. ⁷ Nahkay zla ti arañja əbedekabu kəli akaba ndam nday nani ba. ⁸ Ahaslani ti lekələm kəvum e ziñ-ziñeni bu, ay nihi ti lekələm kəbum a masladani bu adaba lekələm kigəma akada mis bələñ akaba Bay geli a. Nahkay ahər ədəm nçəhadum akada ga ndam ya təbu a masladani bu ni. ⁹ Masladani ti azəbiyu mançəhadani sulumani e kidiñ ge mis bu, magray zlam jireni akaba mədəm ma ge jiri. ¹⁰ Zum nçəda ga məsər zlam ya ti əbələfəñ kə Bay geli ni. ¹¹ Kəhərunkiviyu ke təwi ge mis ya ti tagray e ziñ-ziñeni bu ni ba. Zlam nday nani dek ti zlam masakani. Əgəski ti kədəmumaya vay-vay, kimbirəmfiñ ba : zlam nday nani ti zlam magədavani. ¹² Zlam gatay nani ya tagray akal-akal ni ti ku macalfəñani tekeđi asay mimili. ¹³ Tamal kədəmumaya zlam magədavana vay-vay nahəma, egi akada ga zlam ya ti epivu a masladani bu ni, nahkay mis təsər ti zlam nani magədavani ededif. ¹⁴ Zlam ya ti epivu lala a masladani bu nahəma, ěgia akada ga masladani na. Nahkay tədəm : « Nak ya ti kinji dəwir ni, pidəkvu.

Cikaba e kidiñ ga ndam məmətani ni ba, ti Krist məsladay kur akada ga fat ya asladay mələñ ni. »

¹⁵ Nahkay zla nahəma bumi slimi lala ana mançəhad gekəli. Kənçəhadum akada ga ndam muru ni ba, nçəhadum akada ga ndam məsər zlam ni sawaņ. ¹⁶ Ze-

meni geli hini ti magədavani. Nahkay ka ya ti kisləmki magray zlam sulumani nahəma, grum. ¹⁷ Kənçəhadum akada ga ndam ya ti təsər zlam do ni ba. Ay ti zum nçəda ga məsər ere ye ti Bay geli awayay ti kəgrum ni sawaņ.

¹⁸ Kəvumi vu gekəli ana zum ga makad kəli ba. Tamal kəgrum nahkay ti agudari mançəhad gekəli ana kəli. Ahər ədəm *Məsuf ge Melefit mīsliviyu a vu vu ana kəli cisl cisl sawaņ. ¹⁹ Dəm limis gərgərani kay ya Məsuf ge Melefit əvi ana kəli ni. Dəmi ana Melefit e kidiñ gekəli bu, zləbum Bay geli əna məmərani. ²⁰ Grumi səsi ana Bəñ geli Melefit əna slimi ga Bay geli Yezu Krist. Grumi səsi kələvad əki ka zlam ya ti əvi ana leli ni dek, kəmbəñum ba.

Mançəhad ga zal nday ata wal gayanə

²¹ Lekələm ya ti kəhənggrumioru ahər a had ana *Krist ni ti ku way way do mīciiki ma ana maslaña nahəñ e kidiñ gekəli bu. ²² Lekələm wəl cəmiki ma ana zawal gekəli akada ya kicəmiki ma ana Bay geli ni. ²³ Adaba zal nahəma, nañ gədakani əki ka wal gayanə akada ge Krist nañ gədakani əki ka ndam gayanə ya *təcikalavu ku eley eley do dek ni. Ndam gayanə ni ti vu gayanə, Bay ya ahənggay tay ni ti nañ. ²⁴ Nahkay wəl tīciiki ma ana zawal gatay a zlam bu dek, akada ga ndam ge Krist ya ticiiki ma ana Krist ni.

²⁵ Lekələm zawal, ku way way do mawayay wal gayanə akada ge Krist ya awayay ndam gayanə ni. Krist ədāfaki mawayay gayanə nani ti əna məvi ahər gayanə ana ndam gayanə ni. ²⁶ Əgray nahkay ti, awayay ti tigi *nçələtani kə eri ge Melefit. Nahkay zla nahəma əbara tay a lala əna yam a, tigia nçələtana əna pakama gayanə ya tici na. ²⁷ Əgray nahkay ti məməñjaləñ ka tay tigi eri dal-dal, akada ga wal məbəlanı ya tənçəfəñja ndivey a do ni. Nahkay awayay ti ndam gayanə ni tigi nçələtani, tənçəfəñja zlam magudarani kə tay a ba simiteni. ²⁸ Zal day mawayay wal gayanə ti akada ge Krist ya awayay ndam gayanə ni. Ahər ədəm zal ni mawayay wal gayanə akada ya ti awayay ahər gayanə gayanani ni. Nahkay zal ya ti awayay wal gayanə ni awayay ahər gayanə gayanani. ²⁹ Maslaña day-day ězirey vu gayanə ndo : azumi zlam ana vu gayanə, aslamalay daya, akada ge Krist ya aslamalay ndam gayanə ni, ³⁰ adaba leli ndam gayanə dek ti vu gayanə. ³¹ Əbu məbəkiani a Waki-ta ge Melefit bu, Melefit ədəm : « Nahkay ti mis zalani amahəraya a ahay ga bəñani ata mənani ba, atan-çəhadkabu ata wal gayanə. Nday cəni ti vu gatay emigi bələñ. † » ³² A pakama hini bu nahəma, zlam gədakani mançəhani əvu. Nu ti nədəm pakama nani azlapaki ke Krist akaba ndam gayanə ya *təcikalavu ku eley eley do dek ni. ³³ Ku tamal nahkay nənçəni ni, ahər ədəm ku way way do e kidiñ gekəli bu mawayay wal gayanə akada ya awayay ahər gayanə ni, wal day məhənggrioru ahər a had ana zal gayanə.

† Məñəkiani 2.24.

Manjëhad ga bëza akaba ata bëj gatayani

6 Gabëza, àgëski ti cëmiki ma ana ata bëj gekëli, adaba lekëlëm kigëma akaba Bay geli a akada mis bëlanj. ² Melefit àdëm e *Divi gayan ja àhi ana leli dëbum ni bu ahkado : « Ngwioru a had ana ata buk ata muk. » Divi hini ti Divi ye enjenjeni ge Melefit àdëm amävëlënj zlam ni. ³ Ere ye ti àdëm amavay ni ti nihi : « Nahkay ekeyey, akëpës a duniya bu vi kay. † »

⁴ Lekëlëm ata bëj ga bëza day kàzumumi bëruv ana bëza gekëli ba. Dëfumiki zlam ana tay, humiki ma ana tay ka zlam ya tàgudar ni akada ga Bay geli ya awayay ni sawan.

Manjëhad ge evidi akaba ndam mëgur tay

⁵ Lekëlëm evidi cëmiki ma ana ndam mëgur këli ya a duniya bu ni. Ngumioru a had ana tay, grumfënja anj-waz kà tay a, grumi tëwi ana tay àna bëruv bëlanj, akada ya këgrumi tëwi ana *Krist ni. ⁶ Këgrum tëwi kè eri gatay ti tàzlëbay këli cilij ba. Grum ere ye ti àbëlafënj kè Melefit ni àna bëruv bëlanj sawan, adaba lekëlëm evidi ge Krist. ⁷ Grumi tëwi ana tay àna bëruv bëlanj akada këgrumi ana Bay geli, do ni ti ana mis hihirikeni do. ⁸ Ku tamal nak evidi, ku tamal nak evidi do nahëma, sërki maslanja ya ti agray tëwi sulumani ni ti Bay geli amävëlënj zlam daya.

⁹ Lekëlëm ya këbum àna evidi ni day, grumi zlam sulumani ana tay bilegeni. Kàzlacumki ka tay ba. Sërumki lekëlëm akaba evidi gekëli ni ti lekëlëm dek Bay mëgur këli nanj bëlanj, nanj e melefit bu. Nanj gani ti ëcirkaba mis a do.

Zlam ahar ge Melefit ya abi ana ndam gayan ni

¹⁰ Pakama ya àgëjani ga mëhiani ana këli ni nihi : zum njëda ga Bay geli, adaba lekëlëm këbum akaba nanj akada mis bëlanj. Njëda gayan ni ti àtama njëda ndahanj a dek. ¹¹ Bumkabu zlam ga kadvu ya Melefit abi ana këli ni dek. Nahkay ka ya ti *Seteni esipet këli àna wir-wir gayan nahëma, kicikëma gan-gan.

¹² Nèdëm nahkay ti adaba leli mëbu magray silik. Ay silik gani nani ti akaba mis hihirikeni do, magray ti akaba seteni akaba bëbay gatayani akaba gëdákani gatayani dek ya tàgur duniya hini zij-zijeni ni. Magray silik ni ti akaba seteni cudayani ya nday agavëla ni daya. ¹³ Nèhi ana këli hëluma zlam ga kadvu ya Melefit avi ana këli na dek ni ti azuhva nani. Nahkay ti ndam ya atërëkia ke këli a kà fat ga kadvu gani nana ni ti etisliki ke këli do. Këlënj ga kadvu nahëma, lekëlëm jika jika micikeni ka mëlanj gekëli ni.

† Mahërana 20.12 ; Mimbiki 5.16.

¹⁴ Nahkay ti cikëma gan-gan. Jiri ge Melefit ti jalumki ahàr ; ègia akada maslpara ga ndam slëwja ya tawëlvu àna nanj na. Leli ndam jireni azuhva tëwi ge Melefit ya àgri ana leli ni. Manjëhad ge jiri gani nani ti jalumki ahàr ; ègia akada ge endëwi ga ambël ga ndam slëwja ya ti tafakabu ga manjah gugum gatay àna nanj na. ¹⁵ Melefit àdafaki leli ndam gayan ge jireni àna *Ma Mëweni Sulumani, nahkay aranja àhëli ahàr ana leli va do. Jalumki ahàr ka manjëhad gani nani akada kimaka ga ndam slëwja ya ti tawëlvu a asak vu ni. ¹⁶ Ku ananaw do dek fumki ahàr ke Melefit. Mëfëki ahàr nani ti akada ga slaku ga ndam slëwja ni. *Seteni esipet këli ti mesipet gani nani akada ga kamnjagad ya tabal mis àna nanj ni. Kamnjagad nani aku àki ka ma gani ge meviyek mis àna nanj. Ay mëfëki ahàr gekëli ni ègia akada ga slaku ya ti acafënja kamnjagad ge minjikiyeni ke këli a ni. ¹⁷ Melefit àhënjga këli a. Mahëngani nani akada ga gadagar ya ndam slëwja tawëlvu a ahàr vu ni. Nahkay jalumki ahàr. Jalumki ahàr ka ma ge Melefit daya. Ma gani nani ti akada ga maslalam ya ti *Mësuf ge Melefit àvi ana këli ga makadvani àna nanj ni. ¹⁸ A zlam gani nani bu dek ti hëngalum Melefit, hindëmfiña a sarta ba dek. Hindëmfiña àna njëda ga Mësuf gayan a. Hëngalum Melefit àki ka ndam gayan dek, këmbrënjum ba, njëhadum eri. ¹⁹ Hëngalum Melefit daya, ti ka sarta ya ti nëhi ma ana mis ni ti pakama ya nëhi ana tay ni goro do, ge Melefit sawan ; ti nëhi Ma Mëweni Sulumani ana mis, anjwaz àwërki nu ba. Ma Mëweni Sulumani nani ti ahaslani manjahani, nihi ti Melefit anjgazlaya vay-vay. ²⁰ Yezu *Krist àslërbiyu nu ti ga mëhi ma gani ana mis. Ku nu mëwëlani a danjay bu nanju ni, nëmbrënj mëdëm ma gani nani do, ègia tawëlvu goro a. Nahkay hëngalum Melefit ti nëdëm ma vay-vay, anjwaz àwërki nu ba, adaba Melefit awayay ti nagray nahkay.

Sa ga Pol

²¹ Nawayay ti lekëlëm day kësërum manjëhad goro akaba ere ye ti nagray ni dek ; nëslërkioru wur ga mënj geli Tisik ke këli ga mëhi ma gani ana këli. Nanj ti mawayay nanj, agray tawëlvu ga Bay geli lala. ²² Nëslërkioru nanj ke këli ti ge tawëlvu gani nani, ti kësërum manjëhad geli, ti këngëtum njëda àna pakama gayan ya ti ahi ana këli ni daya.

²³ Bënj geli Melefit nday ata Bay geli Yezu *Krist tàgray ti bëza ga mënj geli dek tânjëhadkabu àna sulumani ti. Bëza ga mënj geli ni tawayavu àkivu, tãfëki ahàr ka Yezu Krist àkivu ti. ²⁴ Melefit mëgri sulum gayan ana ndam ya tawayay Bay geli Yezu Krist ga kanjay-kanjayani ni ti.

Filip

Ere ye ti mædæmki ka wakita ga Pol ya àbikioru ana ndam Filip ni

Maslaŋa ya ti àbæki wakita hini ni ti àdafa slimi gayan a : àbæki ti Pol, zal asak ga Yezu ni (1.1). Ka ya ti àbæki wakita ni ti naŋ a danŋay bu (1.13-14), ay mæsær kesa gani do : mis ndahaŋ tædæm danŋay gani ti e Efez, ay mæsær sarta ya ti tæfiyu naŋ a danŋay vu e Efez ni do ; mis ndahaŋ tædæm Pol àbæki ti bi a Sezare (Tæwi 22-26), bi a Rom (Tæwi 28).

Pol àbiki ti ana ndam ga Yezu ya e Filip ni (Filip ti kesa gædækani ka had Mesedæwen) ; maslaŋa ya àhi ma ga Yezu ana ndam Filip enjenjeni ni ti naŋ (Tæwi 16.11-40). Àbiki wakita ni ana tay ti ga mævi njæda ana tay : ku tamal naŋ a danŋay bu nænŋu ni, amær adaba ma ga Yezu àbu akoru kama kama (1.12). Àhi ana tay tæzay ahàr gatay tètam mis ndahaŋ ba, tæjalay ahàr akada ga Yezu ya àjalay ni sawaŋ (2.1-18) ; àhi ana tay tægæskabu ata Timote nday ata Epafrodit (2.17-30). Àziaba azay slimi ana tay a, àhi ana tay tædæbay mis ya tæfæki ahàr ka Yezu lala do, tagosay mis ni ba (3.1-4.1). Àvi sawari ndahaŋ ana tay, àgri sæsì ana tay ga zlam ya ti tæslærikaboru ga mæjænay naŋ ni (4.2-23).

A pakama gayan ni bu ni dek ti Pol naŋ àbu a mæmærani bu ; ku acakay daliya nænŋu ni amær (1.4 ; 1.18 ; 2.15-16 ; 2.17 ; 4.10). Àhi ana ndam Filip ni day tæmær (1.25 ; 2.18 ; 2.28 ; 2.29 ; 3.1 ; 4.4) : leli day ahàr àdæm mæmær kælavad azuhva tæwi ge Krist ya àgri ana leli ni, akaba ya naŋ àbu agri ana leli ni daya. Pol àdæm awayay akoru kama kama àna mæfæki ahàr gayan ka Yezu ni ; àhi ana ndam Filip ni day tôru kama kama àna mæfæki ahàr gatay, tæmbræn ba (3.7-16). Àna pakama nday nani dek ti Pol adæfiki divi sulumani ga madæbay Yezu ana leli.

Sa ga Pol

1 Nu Pol ata Timote leli ndam mægri tæwi ana Yezu *Krist mægria sa ana ndam *njelatani ga Yezu Krist ya tæbu e Filip na dek. Mægria sa ana ndam ya *tæbi slimi ana kæli na, akaba nday ya *tæjænaki ndam ge Melefit na daya. ² Bay Melefit Bæn geli nday ata Bay geli Yezu Krist tægri sulum gatay ana kæli, tægray ti *kânjæhadumkabu àna sulumani ti.

Pol agri sæsì ana Melefit

³ Næjalaki ahàr ke kæli kælavad. Ka ya ti næjalaki ahàr ke kæli ni ti nægri sæsì ana Bay Melefit goro. ⁴ Nahkay nahænŋali Melefit ana kæli dal-dal. Ka ya ti nahænŋali Melefit ana kæli ni ti nu nèbu àna mæmærani, ⁵ adaba kwa ka ya ti kæfumki ahàr ka Yezu ni àbivaya ana kana, lekælum kæbum kægriumkabu tæwi ga *Ma Mæweni Sulumani ka ahar bælan akaba leli. ⁶ Bay Melefit ànjækia magray tæwi sulumana e kidinŋ gekæli ba. Ànjækia nahkay nahæma, nèsa ti amagroru duk anivoru ana vad ga Yezu *Krist ya amanŋa ni. ⁷ Næjalaki ahàr ke kæli nahkay ti kigeni, adaba nawayay kæli àna hud bælan. Bay Melefit àvia divi sulumana ana kæli akaba nu ga magray tæwi gayan ka ahar bælan a. Nahkay ku nu a danŋay bu, ku nænŋegrifæn ana ndam ya tædæmki ma magædavani ka ma ge Melefit, ku nædæfikiaba Ma

Mæweni Sulumani ana tay nænŋu ni, lekælum kæbum kænnumki nu. ⁸ Bay Melefit àsæra, nu nawayay kæli dek àna hud bælan. Nawayay kæli nahkay ti azuhva Yezu Krist àvua njæda ga mawayay kæli a akada gayan ya awayay mis na.

⁹ Ere ye ti nihindifiŋa kè Melefit ka ya ti nahænŋalay naŋ na ti mawayavani gekæli ni mæsagakivoru e kidinŋ gekæli bu. Nahkay akæsærum jiri, akæsærumkaba zlam a dek lala daya. ¹⁰ Nahænŋalay Melefit nahkay ti adaba nawayay kædumkiba zlam sulumani ya tètam ndahaŋ na. Tamal kægrium nahkay ti akagudarum zlam do, mis day atænŋætfænà ndivey kè kæli a do duk abiviyu ana manŋa ge Krist a. ¹¹ Nahkay ere ye ti akægrium ni dek atanŋa kigeni, adaba akægrium àna njæda ga Yezu Krist. Mis etipia ere nani ya kægrium na ti atazlæbay Melefit, atædæm naŋ gædækani.

Yezu Krist ti àtam zlam dek

¹² Bæza ga mmawa, nawayay ti kæsærum ere ye ti àgrakuvu ni ti àvia divi ana mis ge mici *Ma Mæweni Sulumani na àtama ya ahaslana sawaŋ. ¹³ Nahkay ti ndam ga hud ahay ga bay gædækani akaba mis ndahaŋ ni dek ticia nu nèvu a danŋay bu adaba nu bay mægri tæwi ana *Krist. ¹⁴ Nahkay day bæza ga mænŋ geli tæsæra nu a danŋay bu. Tæra tæsæra nahkay ti mis ahar gædækani e kidinŋ gatay bu tænŋgata njæda ga Bay geli a

ga məhi pakama ge Melefit ana mis a. Tədəmoru pakama nani kama kama, aŋgwaz əwər tay do.

¹⁵ Mis ndahaŋ təzlapi ana mis əki ke Krist adaba tagralu solu, tawayay ti tətam nu. Ku tamal təbu tagray nahkay nəŋgu ni, mis ndahaŋ ti təzlapaki ke Krist əna huđ bəlaŋ. ¹⁶ Nday ndani ya təzlapay əna huđ bəlaŋ ni ti tawayay nu palam. Təsəra nu nəbu ahalay a daŋgay bu ga mədəfiki ana mis Ma Məweni Sulumani ti ma ge jiri. ¹⁷ Nday ndahaŋ ya tagralu solu ni ti tədəmki ma əki ke Krist əna huđ bəlaŋ do. Tagray nahkay ti adaba tawayay tətam nu palam. Təhi ana ahər təgrukivu daliya a ahay ga daŋgay ni bu keti.

¹⁸ Ay majalay ahər gatay nani ti əgray araŋa do. Ma gatay ya təhi ana mis əki ke Krist ni ti zlam məbəlanı. Nahkay nu nəbu nəmər : ku tagray əna cufay, ku əna huđ bəlaŋ nəŋgu ni, nani dek zlam məbəlanı. Anəmər əkivu ¹⁹ adaba nəsəra Melefit amahəŋgay nu a huđ ga zlam gani nani bu. Amahəŋgay nu ti adaba kahəŋgalumu naŋ, Məsuf ga Yezu Krist day amazlakaki nu. ²⁰ Ere ya nawayay kay akaba nəjəgay nahəma, ti nəgray ere ye ti aməbəkü mimili ni ba. Nawayay nənjəhad əna njədə gaŋ-gaŋ sawaŋ, nawayay ti mis təzləbay Krist nihi, ku ananaw azuhva nu. Nawayay ti ku nu nəbu əna sifa, ku tamal anəməta nəŋgu ni, mis təzləbay Krist azuhva nu. ²¹ Ka nu nahəma, tamal nu nəbu əna sifa ti zlam gədəkani gani a sifa goro bu ni ti Krist. Ay tamal ti nəmət nəŋgu ni, əbəlafu kay atam ya nu nəbu əna sifa ni. ²² Ku tamal nahkay nəŋgu ni, nu nəbu əna sifa ti nagraj təwi sulumani ya əjənaki mis ni. Nahkay e kidiŋ ga ata kisim nday ata sifa bu ni ti nədəkiba welay ? Nəsərkaba do. ²³ Zlam hini cəni ni ti nəjalakia ahər ka tay a dal-dal. Ere ye ti nu nawayay ni ti, nawayay ti nəsləkaba a duniya ba, ti nəru nənjəhad afa ge Krist. Hojo nahkay, atam. ²⁴ Akaba nani dek, ahər ədəm si nənjəhad a duniya bu əna sifa kwa. Nawayay nahkay ni ti azuhva kəli, ti nəjənaki kəli. ²⁵ Zlam hini ti nəsərkia lala. Nahkay nəsəra ti nu ananjəhad əna sifa e kidiŋ gekəli bu dek, ti nəjənaki kəli kəŋgumoru kama kama e divi ge Krist bu əna məmərani adaba kəfumkia ahər a. ²⁶ Nahkay anoru afa gekəli. Eninjəa ti akəzləbum Yezu Krist, akəmərümu əkivu adaba nu nəbu e kidiŋ gekəli bu.

Kadumvu, kəmbərəŋum məfəki ahər ka Yezu ba

²⁷ Ere ye ti ahər ədəm kəgrum ni ti, si kanjəhadum lala. Tamal kanjəhadum nahkay ti mis atəsər lekələm kəbum kədəbum *Ma Məweni Sulumani ge *Krist. Nu day ku tamal anoru nəmənjiyü kəli, ku tamal nōru afa gekəli do nəŋgu ni, enici ma gekəli. Nahkay anəsər lekələm dek majalay ahər gekəli ka ahar bəlaŋ, akaba kəkadumvu əna təwi ka ahar bəlaŋ, ti mis təfəki ahər ka Yezu Krist adaba ticia Ma Məweni Sulumana. ²⁸ Nahkay ti aŋgwaz əwərfəŋa kəli kə ndam ezir gekəli a ba ferera. Tamal aŋgwaz əwərfəŋa kəli kə tay a do nahəma, atəsərki etigi ahər. Atəsərki ti Melefit amahəŋgay kəli daya. Zlam gani nani dek ti Melefit agray. ²⁹ Melefit agray nahkay ti əgria sulum ana kəli ga məfəki ahər ke Krist a. Ay sulum gani nani ti ga

məfəki ahər ke Krist ciliŋ do : ga macakay daliya azuhva naŋ daya. ³⁰ Ahaslani kərəma nu a nəkadva, nihi day kəsərüma, kekileŋa nu nəbu nakadvu. Ay nihi ti lekələm day kəbum kəkadumfəŋva kə ndam ezir geli a akada goro na.

Grum təwi akada ga Yezu ya əgray ni

² Lekələm kəbum ka ahar bəlaŋ akaba *Krist. Nahkay ti avi njədə ana kəli do aw ? Kəzum njədə əna mawayavani gayan do aw ? Lekələm kəbum ka ahar bəlaŋ akaba Məsuf gayan *Njəlatani do aw ? Kəbum kərəm mawayavani gayan e kidiŋ gekəli bu do aw ? ² Tamal nahkay zla nahəma, nawayay ti kəmərümu məbəruv dal-dal əna magray zlam ya ti nara nəhi ana kəli ni. Zlam gani nday hi : wayumvu, njəhadum ka ahar bəlaŋ ; cəmvu ma e kidiŋ gekəli bu ; jalum ahər ka ahar bəlaŋ ; ³ kəzum ahər gekəli kətamum mis ndahaŋ ba, kəwayum ti mis təzləbay kəli ba. Hojo ŋgumioru a hađ ana tay, dəmum tətama kəli a sawaŋ. ⁴ Way way do ədəbi zlam ana huđ gayan ciliŋ ba, hojo mədəbay zlam ya ti əjənaki mis dekeni ni. ⁵ Lekələm dek jalum ahər akada ga Yezu Krist ya əjalay ni. Majalay ahər gayan ni ti nahkay hi :

⁶ Naŋ ti Melefit edediŋ.

Naŋ Melefit edediŋ ti, əwayay manjəhadani kala-kala ata naŋ ndo.

⁷ Ay ti gədəkani gayan ni dek əmbərəŋbiya, əgia mis a, əgia evidi edediŋ a.

Əra əgia mis a ti, ⁸ aŋgwioru a hađ ana mis, əgəsikia ma ana Melefit a, əgəskabá ti mis təkad naŋ, təkadfəŋ naŋ kə təndal.

⁹ Adaba əgəskabá zlam nday nana dek ti, Bay Melefit əzoru naŋ driŋ agavəla, əzalay naŋ gədəkani atam gədəkani ndahaŋ ni dek.

¹⁰ Awayay ti mis dek

ku a huđ melefit bu, ku ka dala, ku e evid bu təbəhadı mirdim ana Yezu ka ya ti ticia slimi gayan a ni.

¹¹ Awayay ti ku way way do mədəm vay-vay :

« Yezu Krist ti naŋ Bay gədəkani ! »

Azuhva zlam nani dek mis atəzləbay Bəŋani Melefit.

Ndam ga Yezu ti akada cəŋgel ya asladay məlaŋ ni

¹² Bəza ga mmawa, nawayay kəli dal-dal. Ahər ədəm kəgəsümüki ma ana Melefit akada ga Yezu ya əgəsiki ma ni. Ahaslani, ka ya ti nu nəbu akaba kəli ni ti kəgəsümüki ma ; nihi nu nəbi akaba kəli va bi ti ahər ədəm kəgəsümüki ma mətama ya ahaslani na. Kəgəsümüki ma gani ti ahəmamam ? Nawayay nədəm, Melefit əhəŋga kəli a. Əhəŋga kəli a nahəma, ahər ədəm lekələm day kəgrum təwi kwa. Kəgrum təwi nani ti, si aŋgwaz əwərfəŋa kəli kə Melefit a, ¹³ adaba Bay ya ti agray təwi a məbəruv gekəli bu ni ti Melefit. Agray nahkay nahəma, ti kəwayum akaba kəgrum zlam ya əbəlafəŋ ni.

¹⁴ Ere ye ti kəgrum ni dek, kənguzumki ma ba, kələgumvu àkivu ba daya. ¹⁵ Tamal kəgrum nahkay nahəma, mis etindivi kəli do, akagudarum zlam do, akələmbu bəza ge Melefit *njəlatani. Lekələm kəbum e kidin ga ndam cuday akaba ndam magosay mis bu : ka ya ti kəhumi ma ge Melefit ya avay sifa ni ana tay nahəma, etipi kəli akada ya tipi bongur təsladay ga məlavad a hud melefit bu ni. Nahkay a vad ya *Krist amanga ni ti anəmərnu àna kəli. Eslini anəsər ti nàgray təwi zləzladani masakani ndo.

¹⁷ Məfəki ahər gekəli ka Yezu ti akada ga sədaga ya ti kəvumi ana Melefit ni. Ku tamal takad nu nəngu ni, mimiz goro amasagakivu sədaga gekəli, akada ga zum ya tabəhad ni. Nahkay ti nu nəbu àna məmərani, məmərnu akaba kəli dek daya. ¹⁸ Tamal nahkay ti ahər àdəm lekələm day kəbum àna məmərani, kəmərnumvu akaba nu daya.

Ata Timote nday ata Epafrodit

¹⁹ Àna njəda ga Bay geli Yezu, nawayay nəslərikaboru Timote ana kəli wudak. Eminjə afa gekəli a ti aməsər ere ye ti agravu afa gekəli ni. Amasləkabiya ti aməngəhadu ma gani. Nahkay ti anəngət njəda àna na. ²⁰ Maslaṅa àfu ahalay ajalay ahər akada goro ni bi, si na; na; na; àbu ajalaki ahər ke kəli akada goro ni daya. ²¹ Mis ndahaṅ ni dek tədəbi zlam ana hud gatay ciliṅ, tədəbay zlam ya ti Yezu *Krist awayay ni do. ²² Timote nahəma, kəsəruma àdafakia naṅ mis sulumana. Àgra təwi ga Ma Məweni Sulumana akaba nu akada ga wur ya tagrakabu təwi akaba bəṅani na. ²³ Nahkay ka ya ti anəsəra ere ye ti amagrakuvu na ti anəsləroru naṅ həya. ²⁴ Ay ti àna njəda ga Bay geli, nəsəra nu day anoru afa gekəli wudak.

²⁵ Ka nu ti àbəlafu nəslərioru wur ga məṅ geli Epafrodit ana kəli. Naṅ ti lekələm kəslərnumbiyu ga məjənaki nu àna zlam ya ahəcukivu ni : àra ènjia ti àgrukia təwi a, məkadvu ka ahar bəlaṅ ga mazoru *Ma Məweni Sulumani kama. Ay nəslərikaboru naṅ ana kəli ti ²⁶ adaba awayay dal-dal ti mīpi kəli dek. Ècia ti kicəma ga arməwər ya àwər naṅ na, àhəlia ahər a dal-dal. ²⁷ Edediṅ ti arməwər àwəra naṅ a, amal àmət. Ay ti àsia cicihi ana Melefit a, àhəngaraba naṅ a. Nu day nəsia cicihi ana Melefit a, adaba àwayay ti nəcakay daliya ka ahər ga daliya ndahaṅ ba. ²⁸ Nahkay nawayay ti nəslərikaboru naṅ ana kəli ke weceweceni, ti kay ya kipiəma naṅ a ni ti kəmərnumvu, nu day nəjalay ahər kay ba. ²⁹ Eminjə ti gəsumkabá naṅ àna məmərana, adaba lekələm dek ti Bay gekəli bəlaṅ. Zləbum naṅ, zləbum mis ya tanjəhad akada gayaṅ ni dek. ³⁰ Zləbum naṅ adaba naṅ e təwi ge Krist bu ni ti àtamfəṅa kə kisim a pələk-pələk. Ku amal àmət nəngu ni àra afa goro ga məjənaki nu a, adaba lekələm kəbum driṅ akaba nu, kisləmki məjənaki nu do.

Leli migi ndam jireni kə eri ge Melefit ti, si azuhva Krist

3 Bəza ga mmawa, ere ye ti nawayay nəhikivu ana kəli ni ti nihi : mərnumvu adaba leli dek migia

akada mis bəlaṅ akaba Bay geli a. Ere ye ti nəhi ana kəli nihi ni ti nəbikia ana kəli a àndava, ay ti tamal nəhikivu ana kəli nəngu ni àgray araṅa do, avikivu njəda ana kəli daya. ² Bumvu slimi ana ndam ya tədəm si *kekeləm kədi kwa ni. Ndam nday nani kərá, təgray zlam sulumani do. ³ Tədəm tamal kawayum kigum ndam ge Melefit ti si kikeləm kədi kwa. Ay ti ndam ge Melefit edediṅ edediṅeni ti leli. Ndam ya ti tazləbay Melefit àna njəda ga Məsuf gayaṅ *Njəlatani ni ti leli. Ndam ya ti tədəm Yezu *Krist naṅ gədakani ni ti leli. Ere ye ti mis təfəki ahər ni akaba tagray àna ahar gatay ni, leli ti məfəki ahər do. ⁴ Ku tamal nahkay nəngu ni, nu day nisliki məfəki ahər ka zlam nday nani. Ku way way do àdəm esliki məfəki ahər ka zlam nday nani nahəma, nu nisliki nətam naṅ. ⁵ Zlam ya ti nəfəki ahər goro ka tay tata ni ti nday hi : nu zal Izireyel, jiba goro ti ge Benjemen, ata ba ata mma ti nday dek ndam *Hebri : təra tiwəya nu a ti təkəluə kədi a vad ya azlalahkər a. Tamal mis tədəmki ma ke *Divi ya Məwiz àbəki a wakita gayaṅ ni bu ni ti, nu zal Feriziyen, nəgəskabá nətam ndam Zude ndahaṅ. ⁶ Ahaslani ti nəhi ana ahər nəgri təwi ana Melefit àna njəda kay, nahkay ti nəgria daliya ana ndam məfəki ahər ka Yezu a. Nəgəskabá Divi ya Məwiz àbəki a wakita gayaṅ ni bu na, nəgudar zlam ndo simiteni. ⁷ Ahaslani ti nədəm zlam nday nani dek ti təzoru nu kama, ay nihi ti nədəm təcafəṅa nu kə məsər Krist a sawaṅ. ⁸ Namənjələṅ kə zlam dek masakani, adaba nəsəra Yezu Krist Bay goro a : zlam gani nani àtam zlam ndahaṅ dek. Ka ya ti nəsəra naṅ a ni ti nəmbrəṅa zlam ndahaṅ na dek, namənjələṅ kə zlam ndahaṅ ni dek akada ga dandas ni, adaba nawayay manjəhadani akaba Krist akada mis bəlaṅ, ⁹ nawayay ti a vad ya ti amanga ni mədəm nu mis gayaṅ. Ku nadəbay Divi ya Məwiz àbəki a wakita gayaṅ ni bu nəngu ni, nawayay ti mis tədəm nu zal jiri azuhva nani va ba. Ere ye ti nawayay ni ti, Bay Melefit māmənjəlu nu zal jireni adaba nəfəkia ahər ke Krist a. Jiri nani ti təwi ge Melefit. Melefit agru təwi nani ti adaba nəfəkia ahər ke Krist a palam. ¹⁰ Nawayay nəsər Krist : nawayay nəsər njəda ya Melefit àhəngaraba naṅ àna naṅ a ni. Ku àcaka daliya nəngu ni, daliya gayaṅ ya àcakay ni nu day nawayay macakani. Nawayay nəmət akada gayaṅ ya àmət ni, ¹¹ ti ku ahəmamam nu day Melefit māməngaraba nu e kisim ba.

¹² Ay ku nadəbay zlam nday nani dek nəngu ni, ḡgay nəngəta, nìnjikiya ka tay a ti nədəm do. Nahkay nadəboru tay kama kama, adaba nawayay ti nəgəs tay a ahar vu akada ga Yezu Krist ya àgəs nu a ahar gayaṅ vu ni. ¹³ Bəza ga mmawa, ḡgay nəgəsa zlam nday nana ti nədəm faṅ ndo. Nu nəbu akada ge mis ya tacuhwakabu ni ; nawayay magray zlam biliṅ ciliṅ : nəmbrəṅ zlam ya kələṅ ni, nakadvu ti nadəbay ere ya kama goro ni. ¹⁴ Nacuhworu ke ekwi gani duk, nawayay nəngət ere ye ti təvi ana bay ya ti enjiyu enjeneni ni. Bay Melefit azalay leli ti məcəloru a hud melefit vu ga məvi ere nani ana leli adaba leli ndam ga Yezu Krist.

¹⁵ Leli dek mənədhani : nahkay ahər àdəm mājəhad akada ya nəhi ana kəli ni. Ay tamal ti kajalum ahər na-

haŋ nəŋgu ni, Melefit aməđəfiki jiri gani ana kəli.
¹⁶ Zlam mabəlani nahəma, ahàr àđəm mahəđakumoru kama àna divi ya məbu madəbay ni.

¹⁷ Bəza ga mmawa, grum akada goro ya nagray ni. Lekələm kípəma manjəhad geli na : si kəmənjumləŋ ana mis ya tanjəhad akada geli ya manjəhad ni, ti kân-jəhadum nahkay bilegeni. ¹⁸ Mis təbu kay, manjəhad gatay àbəlay do, tizirey Krist naŋ ya àmətfəŋ kà təndal ni. Ahaslani nəhikia pakama gani ana kəli a sak kay, ni-hi keti nəhikivu ana kəli, nitəwi àna ma gani. ¹⁹ Ndam nday nani ti Melefit emijij tay ka mandav ga sifa gatay. Ere ye ti tawayay ni ti əgia melefit kə eri gatay a. Nday təbu təmərnu àna zlam ya təbəkimi mimili ka tay ni sək sawaŋ. Təjalaki ahàr ka zlam ge Melefit do, si ka zlam ga duniya ni ciliŋ. ²⁰ Leli zla nahəma, majalay ahàr geli nahkay do. Kəsa geli ti a huđ melefit bu. Bay mahəŋgay leli, Bay geli Yezu Krist, amasləkabiya esli-na, leli məbu majəgay naŋ. ²¹ Eminjia ti aməmbatkaba vu geli gedebeni na, ti vu geli mīgi maslađani akada gayaŋ ni. Ara agray nahkay ti àna njəđa gayaŋ ya agur zlam dek àna naŋ ni.

Sawari ga Pol gərgərani

4 Bəza ga mmawa, nawayay kəli dal-dal : ahàr àđəm kanjəhadum njaŋ-njaŋ akada goro ya nəhi ana kəli ni, adaba lekələm a ahar ga Bay geli bu. Nawayay kəli dal-dal, nahkay nawayay nakoru nəmən-jiyu kəli. Ka ya ti nəjalaki ahàr ke kəli ni ti nu nəbu àna məmərani kay. Bay Melefit day aməgəskabu nu àna məmərani azuhva kəli.

² Evodi akaba Sintis, nahəŋgalay kəli, nəhi ana kəli ti kícəmvu, adaba Yezu naŋ Bay geli dek. ³ Nak ya magrakabu təwi ka ahar bəlaŋ, kəmbərəŋ ndo ni day, ni-hindi kur ti kəjənaki wál nday hini ti tícivu, adaba təkadva akaba nu ga mazoru *Ma Məweni Sulumani kama. Təkadvu àna təwi nani ti nday akaba Klemaŋ akaba mis ndahaŋ ya magrakabu təwi akaba tay ni. Nahkay Bay Melefit àbəkia slimi gatay a Wakita gayaŋ ba akaba slimi ge mis ya avi sifa ana tay ni dek.

⁴ Nəhi ana kəli : Ku ananaw ananaw do mərumvu adaba leli dek Bay geli bəlaŋ ! Nəhi ana kəli keti : Mərumvu !

⁵ Si kanjəhadum ti mis dek təsər lekələm kəzumum bəruv weceweci do, kebesəm sawaŋ. Bay geli ənjia wudak, naŋ driŋ do. ⁶ Ku araŋa kwec àhəli ahàr ana kəli ba. Tamal araŋa àhəcikivu ana kəli ti humi ma gani ana Melefit sawaŋ. Ku araŋa àđəkiva ke kəli a nəŋgu nahəma, hindəmfiŋa kə Melefit a, həŋgalum, grumi səsı daya. ⁷ Tamal kəgrum nahkay ti Melefit aməfi ahàr ana kəli ti ere ye ti kajalumki ahàr ni dek kəjalumki ka mawayay ga Yezu *Krist ; nahkay araŋa aməhəli ahàr ana kəli do, adaba Bay geli ti naŋ. Melefit aməfi ahàr ana kəli ahəmamam ti mis hihirikenı àsər do.

⁸ Bəza ga mmawa, ere ye ti nəhi ana kəli ke mendeve-eriŋ gani ni ti, si kajalumki ahàr ka zlam nday hini kwa : zlam ya ge jiri ni, zlam ya àbəlay ni, zlam ya mağədavani do ni, zlam ya *njəlatani ni, zlam ya mis

tawayay ni akaba zlam ya mis tazləbay ni. Nahkay si kajalumki ahàr ka zlam mabəlani dek akaba zlam ya leli məđəm sulumani ni dek kwa. ⁹ Nəcahia zlam ana kəli a kay, kəgəsəmkabá. Lekələm kícəma pakama goro a akaba kípəma zlam ya nəgray na. Si ahàr àđəm kəgrum zlam nday nani dek. Tamal kəgrum nahkay ti Melefit naŋ àbu akaba kəli, araŋa aməhəli ahàr ana kəli va do.

Pol agri səsı ana ndam Filip

¹⁰ Ka ya ti kəslərumbiyu zlam ni ti nəmərvə dal-dal, nəgria səsı ana Bay geli a. Ere ye ti kəgrumu ni ti àđəfaki kəfumu ahàr. Lekələm kəbum kəfumu ahàr kəlavəđ, ay ti kəŋgətum ahar ga məslərumbiyu zlam ke weceweceni ndo palam. ¹¹ Nəhi pakama hini ana kəli ti, nəđəm ti nawayay zlam do. Nahkay ku nu nəbu a gəđa bu ahkay do ni a daliya bu nəŋgu ni, nəcaha manjəhadana àna məmərana. ¹² Ku mam məđəkuvu mam nəŋgu ni, nəsəra nanjəhad tata : ku nu talagani, ku elimeni goro àbu ; ku huđ goro mərəhani, ku ləwir awər nu ; ku zlam goro àbu kay, ku zlam goro àhəca nəŋgu ni, nəsəra nanjəhad tata. ¹³ Nisliki mebesey zlam dek adaba Bay goro avu njəđa gani. ¹⁴ Ku tamal nahkay nəŋgu ni kəgrumua zlam sulumana, adaba kəjənumkia nu a daliya goro ba.

¹⁵ Bəza ga mmawa goro ya e Filip ni, jalumki ahàr ka sarta ya nəhi *Ma Məweni Sulumani ana kəli mək lekələm kəgəsəmkabu ni. Kəsəruma ka sarta nani ti nawayay nasləka ka had gekəli e Mesedəweŋ a, ay ndam məfəki ahàr ka Yezu ga kəsa ndahaŋ təvu zlam ndo, si lekələm ciliŋ. Nahkay nəjənəkia kəli a ti lekələm day kəjənumkia nu a. ¹⁶ Kwa ka ya nu nəbu a Tesalonik ni ti kəslərumbiyu zlam ga məjənaki nu a àtam sak cə.

¹⁷ Ere ye ti nawayay ni ti kəvumu zlam do ; nawayay ti Melefit māvikivu məsəkani ana kəli azuhva təwi gekəli ya kəgrumu ni sawaŋ. ¹⁸ Ere ya àhəcukivu ni dek ti kəvumua àtamkia sawaŋ. Nihi ti Epafrodit àvuua zlam ya kəslərumbiyu na, nahkay zlam àhəcukivu va do. Ay ti kəvumu ti ana nu do, kəvumi ti ana Melefit sawaŋ. Àbəlafəŋ dal-dal akada ga sədaga ya kəvumi, ezi akada ge tersel sulumani ni. ¹⁹ Bay Melefit goro ni ti araŋa àhəci naŋ do simiteni, naŋ àbu àna zlam dek. Nahkay ara avikivu zlam ana kəli ti araŋa àhəcikivu ana kəli ba bilegeni, adaba lekələm day ndam ga Yezu *Krist. ²⁰ Mis tázləbay Bay Melefit Bəŋ geli ga kaŋgay-kaŋgayani ti ! Aya nahkay.

Sa ga Pol

²¹ Grumi sa ana ndam məfəki ahàr ka Yezu *Krist ye eslini ni biliŋ àna biliŋ. Bəza ga mmawa ya tagray təwi akaba nu ni təgria sa ana kəli a daya, ²² akaba ndam ga Yezu ya təbu ahalay ni dek, ahar gəđakani ndam ya tagray təwi a ahay ga *bay gəđakani ga ndam Rom bu ni. ²³ Bay geli Yezu Krist məgri sulum gayaŋ ana kəli dek ti.

Kolos

Ere ye ti mädämki ka wakita ga Pol ya äbikioru ana ndam Kolos ni

Maslaŋa ya ti äbäki wakita hini ni ti ädafa slimi gayan a : äbäki ti Pol, zal asak ga Yezu ni (1.1 ; 4.18). Ka ya ti äbäki wakita ni ti naŋ a daŋgay bu (4.18), ay mäsär kəsa gani do : mis ndahaŋ tädäm daŋgay gani ti e Efez, ay mäsär sarta ya ti təfiyu naŋ a daŋgay vu e Efez ni do ; mis ndahaŋ tädäm Pol äbäki ti bi a Sezare (Təwi 22-26), bi a Rom (Təwi 28).

Pol äbiki wakita ni ana ndam ga Yezu ya a Kolos ni ; awayay ti täslərikaboru ana ndam Lewüdisi daya (4.16). Lewüdisi ti kə gəvay ga Kolos ; kəsa nday nani cəeni ni ti ka hađ Azi, driŋ gani kiləmetir 100 gwar egezi ge Efez). Maslaŋa ya ähi ma ga Yezu ana ndam Filip enjenjeni ni ti Epafra (1.6-7) ; Epafra ti bi èci ma gani e Efez ka ya ti Pol ahi ma ana mis eslini ni (Təwi 19.10). Pol ti òru a Kolos akaba e Lewüdisi ndo (2.1).

Pol äbiki wakita ana ndam Kolos ni adaba mis ndahaŋ təhi ma ndahaŋ ana tay, tagosay tay, tädäm Krist ciliŋ ti èsli do, si mis tęgəskabu pakama nahaŋ maŋgahani ni kwa (2.3-4, 2.8). Tädäm si təzum zlam ndahaŋ ba, si tğray wuməri ndahaŋ, si täzləbay məslər ge Melefit kwa (2.16-18). Pol ädäm zlam nday nani dek ti zlam masakani : si mis təmbrəŋ zlam ga duniya, tädəbay Krist ciliŋ (2.20-23). Krist ti Melefit : tamal mis èpia Krist a ti èpia Melefit a ändava (1.15) ; Melefit àgraya məlaŋ a ti àna Krist (1.16) ; zlam dek təbu azuhva Krist (1.17) ; Krist ti gəđakani ga zlam weley weley do dek (1.18). Melefit àgray ti zlam ni dek tənəhadkabu ana sulumani ti si azuhva Krist (1.20). Tamal męgəskabá Krist a, mäsəra naŋ a ti, araŋa nahaŋ ya ähəci ana leli ni ti äbi.

Pol èndeveŋ wakita ni akada gayan ya agray a wakita gayan ndahaŋ ni bu dek ni : acahi zlam ana mis, ädäm ahəmamam ndam ge Krist tənəhad a duniya bu ni (3). Ähi ana tay təhəŋgalay Melefit kəlavad, àgrioru sa ge mis ndahaŋ ana tay daya (4).

Ay ahar gəđakani a wakita hini bu ni ti Pol ähi ana leli Yezu Krist gəđakani geli ni ti esli ana leli ; si məmbrəŋ divi ndahaŋ, mädəbay Krist ciliŋ kwa.

Sa ga Pol

1 Nu Pol, Melefit adaba nu a, nigia zal asak ga Yezu *Krist a. Leli ata wur ga məŋ geli Timote məbikioru wakita hini ana kəli, ² lekələm ndam *njəlatani ge Melefit ya kanəhadum a Kolos ni. Kigəma bəza ga məŋ geli a, adaba kəfumki ahər ke Krist, kəmbrəŋum divi gayan do. Bəŋ geli Melefit məgri sulum gayan ana kəli, məgray ti *kənəhadumkabu àna sulumani ti.

Pol ahəŋgali Melefit ana ndam Kolos ya təfəki ahər ke Krist ni

³ Məbu mahəŋgali Melefit Bəŋ ga Bay geli Yezu *Krist ana kəli kəlavad. Ka ya ti mahəŋgalay naŋ ni ti məgri səsı ⁴ adaba micia kəbum kəfumki ahər ka Yezu Krist lala, kəbum kawayum ndam ge Melefit dek daya. ⁵ Kəgrum nahkay ti adaba kəsəruma Melefit àŋgahia zlam sulumani ana kəli a hud melefit ba. Ma gani ya kicəm ni ti ma ge jiri. Kicəm ma gani nani ti ka ya ti təhi *Ma Məweni Sulumani ⁶ ana kəli ni. Ma Məweni Sulumani gani nani ti mis təbu təhioru ana ndam ga duniya dek, kəlavad mis ndahaŋ təbu tęgəskabu, tambatkaba ma-

jalay ahər gatay a, mək təbu tagray təwi sulumani azuhva nani. Lekələm day kəbum kəgrum nahkay, kwa ka fat ya ti kicəm ma gani ni, kəsəruma Melefit ti agri sulum ana mis edediŋ. ⁷ Ähi ma gani nani ana kəli ti Epafra. Epafra ti leli ata Timote məbu magrakabu təwi akaba naŋ ka ahar bəlaŋ, mawayay naŋ dal-dal. Agray təwi ge Krist e kidiŋ gekəli bu lala, àmbrəŋ do. ⁸ Naŋ ti ähi ana leli ahəmamam *Məsuf ge Melefit àvia njəda ana kəli a, kəbum kawayum ndam ge Krist ni.

⁹ Nahkay zla nahəma, kwa ka fat ya ti mici ma ga Epafra ni ti məbu mahəŋgali Melefit ana kəli kəlavad, məmbrəŋ do. Mahəŋgalay Melefit ti kəsərum ere ye ti naŋ awayay ni lala ; mawayay ti kicəm lala àna njəda ga Məsuf gayan, ti kəjalum ahər sulumani. ¹⁰ Mawayay ti kənəhadum akada ga ndam ga Bay geli ya ahər ädäm tanəhad ni. Mawayay ti təwi gekəli ya kəgrum ni dek mábəlafəŋ, kəgrumikivu zlam sulumani ndahaŋ. Nahkay ti akəsərum Melefit àtam ya ti kəsərum naŋ nihi ni. ¹¹ Melefit ti naŋ a məlaŋ *njəlatani gayan bu, njəda gayan àtam zlam dek ; mahəŋgalay naŋ ti məvi njəda gani nani ana kəli a maŋəhad gekəli bu dek. Mawayay ti ku tamal kəgrum daliya nəŋgu ni besəma, kəmbrəŋum məfəki ahər ke Melefit ba ; mawayay ti kəmərūmvu sawaŋ. ¹² Grumi səsı ana Mel-

efit adaba àvia njêda ana kùli a ga mēhurkiviyanu ka ndam gayan̄ njelatana a mēlan̄ gayan̄ masladani va. ¹³ Àhēlaba leli a njē njē a mēlan̄ zīn̄-zīneni ge *Seteni ba, òru àbiyu leli a Mēgur ga Wur gayan̄ vu. Wur nani ti Bēn̄ani ni awayay nan̄ dal-dal. ¹⁴ Àna tēwi ga Wur ni Melefit àmba leli a, àmbērfēn̄a zlam magudarani geli na kē leli a daya.

Krist ti way ? Tēwi gayan̄ ti mam ?

¹⁵ Melefit ti mis tīpi nan̄ ðay-ðay ndo ; ay tamal mis ēpia Wur gayan̄ na ti ēpia Melefit a àndava. Wudaka Melefit àgraya zlam a ðek ti Wur gayan̄ ni nan̄ àbu àndava. Melefit àvia njêda ga mēgur zlam a ðek ¹⁶ adaba ka ya ti àgraya zlam a ðek ni ti, àgraya ti àna nan̄. Nahkay ku zlam ya agavēla akaba zlam ya a ga had̄ ni ðek, ku zlam ya tipivu ni akaba zlam ya tīpivu do ni ðek, ku bēbay gēdākani ya tēgur mēlan̄ ya agavēla weley weley do ðek nēngu ni, Wur ge Melefit agur tay. Iy, Melefit àgraya zlam a ðek ti àna nan̄ ; zlam ni ðek ti àgriaya ana nan̄ a. ¹⁷ Wudaka Melefit àgraya zlam a ðek ti Wur gayan̄ ni nan̄ àbu àndava ; zlam ni ðek tēbu nihi ti azuhva nan̄. ¹⁸ Ndam gayan̄ ya *tēcakalavu ku eley eley do ðek ni ti akada vu ge mis ; nan̄ ti ni ahār gani. Zlam ya ti agravu ðek ni ti anjēki àna nan̄. Àn̄-gaya enjia e kidīn̄ ga ndam evid̄ ba ti nan̄. Melefit àgray nahkay, àwaya ti Wur ni mīgi gēdākani ga zlam weley weley do ðek. ¹⁹ Melefit àgray ti zlam ya ti nan̄ àbu àna nan̄ ni ðek ni ti, Wur gayan̄ ni day mēlēbu àna nan̄ bilegeni. Ge Melefit ya àgray nahkay ni ti àbēlafēn̄a kà nan̄ nan̄ana dal-dal. ²⁰ Melefit àwayay ti zlam ya àgraya ni ðek, ku zlam ya a ga had̄, ku zlam ya agavēla, mān̄galabavu akaba tay, tānjēhad̄kabu akaba tay àna sulumani. Melefit àgray ti zlam gani nani mā-gravu ti àna mimiz ga Yezu ya àdēgaya ka ya ti *tādar-fēn̄ nan̄ kà tēndal ni.

²¹ Lekūlum ahaslani ti drīn̄ drīn̄ akaba Melefit, lekūlum ndam ezir gayan̄ daya, adaba ka sarta gani nani ti majalay ahār gekūli akaba zlam gekūli ya kē-grum ni magēdavani. ²² Ay nihi ti Wur ge Melefit ēgia mis a, àmēt a kēla gekūli vu : Melefit àgray ti kēn̄-galumvu akaba nan̄ ti nahkay. Awayay ti kīgum ndam gayan̄ *njelatani, nahkay amēhēloru kēli kē meleher gayan̄. Ka sarta gani nani ti zlam magudarani gekūli ni atēlēbi va bi, maslān̄a amacalki kēli ka zlam magudarani do simiteni. ²³ Ay tamal kawayum kīgum nahkay ti, ahār àdēm kēmbērējum mēfēki ahār ke *Krist ba. Ahār àdēm kānjēhadum njan̄-njan̄ akada ya ti tēfiyu asak ga ahay lala ni. *Ma Mēweni Sulumani ya kīcēm ni ti akēngētum zlam sulumani dal-dal àna nan̄ ; ahār àdēm kēvumi divi ana mis ga magosafēn̄a kēli a ba. Ma Mēweni Sulumani nani ti tēhia ana mis ga duniya na ðek ; nu Pol ti ni nīgia bay mēgri tēwi ana Melefit ga mēhi ma gani nani ana mis a daya.

Tēwi ga Pol ya agri ana ndam ge Krist ni

²⁴ Nihi ti nēbu nēcakay daliya àna tēwi ya nagray azuhva kēli ni, ay ti nēbu nēmērvu àna daliya nani.

*Krist àcaka daliya azuhva ndam gayan̄ a, nahkay ahār àdēm nu day nēcakay daliya ti tēwi gayan̄ māndav lala. Nēcakay daliya nani ti azuhva ndam ge Krist, nahkay Krist day nan̄ àbu acakay, adaba ndam gayan̄ ya *tēcakalavu ku eley eley do ðek ni ti vu gayan̄. ²⁵ Ndam ge Krist ni ti, nīgia bay mēgri tēwi ana tay a ; àvu tēwi gani ti Melefit. Melefit awayay ti nēhiaba ma gayan̄ a ðek ana kēli a. ²⁶ Ma gani nani ti kwa ahaslani mān̄gahani. Melefit àdēfiaba ana ata bēn̄ ga bēn̄ geli a ndo, ay nihi ti àdēfiaba ana leli a, leli ndam gayan̄ *njelatani na. ²⁷ Melefit awayay ti leli mēsēr ma mān̄-gahani nani. Ma gani nani ti sulumani àtama ma ndahān̄ a ðek, adafaki ahēmamam Melefit ahēngay ndam ya ti nday ndam *Zēde do ni. Ma mān̄gahani nani ti nihi : Krist ti nan̄ àbu akaba kēli akada mis bēlan̄ ; nahkay kēsēruma akēhurumiyu a mēlan̄ masladani ge Melefit ni vu. ²⁸ Mazlapaki ti ke Krist gani. Mēhioru ma gani ana mis ðek ; mēziaba azay slimi ana tay a, mac-ahi zlam ana tay ðek. Magray tēwi sulumani àna mēsēr zlam ge Melefit ya avī ana leli ni ; mawayay ti mis ðek tīgi akaba Krist akada mis bēlan̄, arān̄a àhē-cikivu ana tay ba. ²⁹ Nēbu nagroru tēwi gani nani, nakadvoru àna nan̄ àna njēda ge Krist ya àvu ni. Njēda gani nani ànuviyu dal-dal ga magray tēwi àna nan̄.

2 Nawayay ti kēsērum nēbu nakadvu dal-dal azuhva kēli, azuhva ndam Lewēdisi akaba mis ndahān̄ ya ti tīpi nu e eri vu ðay-ðay ndo ni ðek. ² Nawayay ti tēngēt njēda, tawayavu, tānjēhad̄ akada mis bēlan̄. Nawayay ti tēsērkaba ma ge Melefit a lala, tēngēt sulum gayan̄ àna nan̄ dal-dal. Nahkay ti atēsēr ma *mān̄-gahani ge Melefit : ma mān̄gahani nani ti *Krist. ³ Krist ti agray ti ndam gayan̄ tējalay ahār sulumani akaba tēsēr zlam ðek lala. Zlam nday nani ti akada ge elimeni mān̄gahani ni. ⁴ Nēhi ma gani nani ana kēli ti adaba nawayay ti maslān̄a àgosay kēli àna pakama ge mesipet mis ba. ⁵ Ku tamal nu drīn̄ akaba kēli nēngu ni, nēbu nējalaki ahār ke kēli dal-dal kala nu nēbu akaba kēli. Nēsēra kēbum kēfumki ahār ke Krist lala, kēmbērējum do. Nahkay nēbu nēmērvu.

Mēngēt sifa jireni ti si tamal leli mēbu ka ahār bēlan̄ akaba Krist

⁶ Lekūlum ti kēgēsūmkabá Yezu *Krist a, ēgia Bay gekūli a. Nahkay ti njēhaduma akaba nan̄ a, kidēmvu ba. ⁷ Njēhadum akaba nan̄ ti akada ga mēngēhaf ya abiyu sliri a had̄ vu lala ni, akada ga ahay ya tēfiya asak gana lala ni. Fumki ahār ke Krist àna njēda gekūli ðek, akada ya tēcāhi ana kēli ni. Grumi sēsī ana Melefit kēlavād.

⁸ Bumvu slimi ti maslān̄a àgosay kēli akada ya tēgēs zlam àna kēmbazl ni ba, adaba ndam ya tēsēr Krist do ni ti mēsēr zlam gatay ni ðek magēdavani ; zlam ya ti tēgēs kabu ni ti mēsuf magēdavani ya tēgur duniya ni tēcāhi ana tay ; zlam nday nani ti ge Krist do. ⁹ Nēdēm nahkay ti adaba ere ye ti Melefit nan̄ àbu àna nan̄ ni ðek ti Krist day nan̄ àbu àna nan̄, arān̄a gani àbi ahēci nan̄ bi. Krist ti nan̄ mis, ay nan̄ Melefit ededīn̄ ededīneni daya. ¹⁰ Lekūlum kēbum akaba Krist akada

mis bəlaŋ, nahkay ti àvia sulum gayəŋ a dek ana kəli a, araŋa àbi ahəci kəli va bi. Krist ti Bay ga bəbay ya təgür məlaŋ ya agavəla ni dek.

¹¹ Lekələm kəbum akaba naŋ akada mis bəlaŋ ti kala *təkəlia kədi ana kəli a. Ay zlam gani nani ti gərgəri akaba ge mis ya tekeley kədi ni ; nani təwi ge Krist. Təwi gayəŋ gani nani ti agray ti miği evidi ga zlam magudarani geli ya məgrabiyu kələŋ ni va ba. ¹² Gekəli ya *təbaray kəli ni ti kala tilia kəli ka ahar bəlaŋ akaba Krist a. Kəfumki ahər ke Melefit, kəsəruma àhəŋgaraba Krist e kidiŋ ga ndam evid ba ; nahkay ti lekələm day Melefit àhəŋgaraba kəli e kisim ba àndava.

¹³ Ahaslani ti lekələm məmətani adaba kəbum kagudarum zlam, lekələm ndam ge Melefit do, kəkələm kədi ndo. Ku tamal nahkay nəŋgu ni, nihi ti Melefit àvia sifa ana kəli a, àhəŋgaraba kəli e kisim ba ka ahar bəlaŋ akaba Krist a. Gayəŋ ya ti àgray nahkay ni ti àmbərfəŋa zlam magudarani geli na dek ga sulum a.

¹⁴ Akal Melefit awəl leli àna seriya azuhva zlam magudarani geli nday nani ; seriya gani nani ti kala Melefit àbəkia zlam magudarani geli na ka wakita ga madafakiani ahəmamam mijikia ke divi gayəŋ a ni. Ay nihi ti kala Melefit àzaba wakita gani nana, àdarfəŋ kà təndal ka ya ti *tədarfəŋ Krist ni. ¹⁵ Gayəŋ ya àgray nahkay ni ti àhəlfəŋa njəda kà bəbay ya təgür məlaŋ ya agavəla na dek, əyefiŋa kà tay a. Ka ya ti əyefiŋ kà tay ni ti àbəki mimili ka tay kə eri ge mis dek daya.

¹⁶ Nahkay zla nahəma, ŋgay kəgudaruma zlam a ni ti maslaŋa àhi ana kəli ba. Ku àki ka zlam məzumani, ku àki ka zlam miseni, ku àki ka wuməri, ku àki ka vad ge kiyi ya azlərəv ni ahkay do ni àki ka vad *məpəsabana nəŋgu ni təhi ana kəli ba. ¹⁷ Zlam gani nday nani ti adafaki zlam sulumani ya ti amara magravu ni ciliŋ. Ay zlam sulumani gani nani ti Krist. ¹⁸ Nahkay maslaŋa àgray ti kiyəmkia ke divi ge Melefit a ba. Mis ndahaŋ tədəm mis ti əsli araŋa kə eri ge Melefit do, tədəm təzləbay *məslər ge Melefit ; təbu təjalaki ahər ka zlam ya tədəm Melefit àŋgazli ana tay ni kəlavad ; tiji zlabay àna zlam gatay ya təjalaki ahər ni ciliŋ. Zlam gani nani dek ti zlam masakani. ¹⁹ Nday gani nani ti təsləkafəŋa kə Krist a, nday ndam gayəŋ va do. Ay ndam ge Krist ti vu gayəŋ, naŋ naŋani ti ahər gani. Vu gani nani ti njalaŋ-njalaŋ, majakwakabani dek lala ; Melefit agray ti mēdfək àna njəda ge Krist, adaba Krist ti naŋ ahər gani.

Ndam ge Krist ti, təgray zlam ga ndam ga duniya va do

²⁰ Lekələm ti kəbum akaba *Krist akada mis bəlaŋ, kala kəmətuma akaba naŋ a, lekələm evidi ga *məsuf magədavani ya təgür *duniya ni va do. Əgia nahkay ti kəgəsümkabu zlam ya ti ndam ga duniya təcahi ana mis, tədəm si təgray kwa ni ti kamam ? ²¹ Tədəm ahkado : « Kəzay ere hini ba, kəkəy ere hini ba, kənjifiŋ kə ere hini ba. » ²² Zlam nday nani dek ti tamal mis àzuma ahkay do ni àgra təwi àna tay a ti təndav. Nahkay ma gani nani ya təhi ana mis akaba ya təcahi ana mis ni ti ma ge mis hihiriken ciliŋ. ²³ Ma gani ya təhi ana mis ni ti mis tici ti akada ma sulumani, adaba tədəmki ma ke

təwi gatay gatayani ya tədəm təgri ana Melefit ni, tədəm tislə araŋa kə eri ge Melefit ndo, nahkay təgri daliya ana vu gatay. Ay zlam nday nani ti zlam masakani, àjənaki leli ga məmbrəŋ zlam magudarani ga məbərüv geli ya awayay ni do.

3 Ay lekələm ti kəŋgumaba e kisim ba akaba *Krist a. Nahkay ti dəbum zlam ya ti agavəla ni, adaba Krist ti naŋ eslini agavəla, manjəhadani ka ahar ga daf ge Melefit a məlaŋ ga gədakani bu. ² Jalumki ahər ti ka zlam ya agavəla ni, kəjalumki ahər ka zlam ya a ga had ni ba. ³ Adaba lekələm ti kəmətuma ; sifa gekəli maŋgahani afa ge Melefit, ka məlaŋ ya Krist naŋ àbiyu ni. ⁴ Sifa gekəli ti Krist. Nahkay ka ya ti Krist aməŋgazlavu ni ti lekələm day etipi kəli akaba naŋ a məlaŋ gayəŋ masladani ni bu.

Leli məbu akaba Krist akada mis bəlaŋ ti mənəhad ahəmamam ?

⁵ Nahkay zla nahəma, zlam ga duniya ya ahaslani lekələm evidi gani ni ti tiği eri ana kəli va ba ; jiŋəma-ba tay a sawaŋ. Kəgrum mesəwehvu ba, kəgrum zlam ya àbəlay magrani do ni ba, kəgrum zlam kwaŋa kwaŋa ba, kəwayum zlam magudarani ba, kəfumki eri ka zlam ge mis ba. Adaba tamal kəfəki eri ka zlam ge mis ti zlam ya kəfəki eri ni kala əgia melefit gayak a. ⁶ Azuhva zlam nday hini dek ti Melefit naŋ àbu azum bərüv. [Azumki bərüv ti ka ndam ya təgəskabu pakama gayəŋ do ni]. ⁷ Ahaslani ka sarta ya ti kagudarum zlam kəlavad ni ti lekələm day kənjəhadum ti nahkay.

⁸ Ay nihi ti ahər àdəm kəmbərəŋum zlam nday nani dek : kəzumumki bərüv ke mis ba, kizirəm mis ba, kəgrumi cuday ana mis ba, kəndivəm mis ba, kədəmum ma ya àbəlay mədəmani do ni ba. ⁹ Kəsəkədam mal-fada ba, adaba kəmbərəŋuma manjəhad gekəli ya ahaslani na akaba zlam ya kəgrum ahaslani na. ¹⁰ Nihi ti kiyəma mis məwena. Nani ti təwi ge Melefit : agray ti kiyəmə məwəni kəlavad, kiyəmə akada naŋ ti kəsərüm naŋ lala. ¹¹ Nahkay ti ku tamal nak zal Zəde do, ku tamal nak zal Zəde ; ku tamal *kikela kədi a, ku tamal kəkəley kədi ndo ; ku tamal nak zal mirkwi, ku tamal nak kənjəhad akada ga zlam ge gili ni ; ku tamal nak evidi, ku tamal nak evidi do nəŋgu ni, àgray araŋa do. Ay ere ye ti ahər àdəm kəsərüm ni ti *Krist ciliŋ ; ku mam mam do dek ti ge Krist, adaba sifa gayəŋ àniviyu ana ndam gayəŋ dek.

¹² Melefit adaba kəli a, awayay kəli, kiyəma ndam gayəŋ *njələtana. Nahkay zla nahəma, ahər àdəm kənjəhadum nahkay hi : mis təsi cicihi ana kəli, grumi sulum ana mis, kəzum ahər gekəli akada lekələm gədəkani ba, njəhadum kudufa, bəsəm zlam.

¹³ Bəsəmvu zlam e kidiŋ gekəli bu ; tamal maslaŋa nahaŋ àgudaria zlam ana maslaŋa nahaŋ a ti tənğal-abavu, maslaŋa ya ti təgudari zlam ni məmbərfəŋa kə maslaŋa nahaŋ na, akada ga Bay geli ya àmbərfəŋa zlam magudarani gekəli na kə kəli a ni. ¹⁴ Ay ere ye ti àtam zlam nday nani dek ti mawayavani. Wayumvu, adaba tamal kəwayumvu ti lekələm dek kənjəhadum akada mis bəlaŋ, araŋa àbi edekaba kəli a bi. ¹⁵ Kiyə-

ma ndam ge Krist a ti kàbum kanjəhadumkabu àna sulumani. Nahkay ere ye ti kajalum ni dek ti, jalum ti *kànjəhadumkabu àna sulumani gani nani ya Krist àgri ana kəli ni. Adaba Melefit àzalakabu kəli ti, ti kīgum mis bəlanj. Nahkay grumi səsı ana Melefit.

¹⁶Jalumki ahàr kəlavaf ka pakama ge Krist ya àdəm ni akaba ya tədəmki ni dek ; pakama gani nani mēvikivu njəda ana kəli. Cahum zlam e kidinj gekəli bu, zumiaba azay slimi ana mis e kidinj gekəli ba ; grum zlam nday nani àna majalay ahàr sulumani ya Krist àvi ana kəli ni. Grumi səsı ana Melefit àna njəda gekəli dek àna midii limis gərgəri kay : dumi limis ge Devit, limis ga mazəbay nañ akaba limis ya *Məsuf Njəlatani adəfiki ana kəli ni. ¹⁷Nahkay ere ye ti kəgrum ni akaba ere ye ti kədəmum ni dek ti grum akada ga ndam ga Bay geli Yezu ya ahàr àdəm təgray ni. Grumi səsı ana Bənj geli Melefit àna njəda ga Yezu ya àvi ana kəli ni.

Ndam ge Krist tənjad a hud ahay gatay bu ni ti ahə-mamam

¹⁸Lekələm wál nahəma, ku way way do mēgəsiki ma ana zal gayan, adaba àgəsiki wal ya afəki ahàr ka Bay geli ni ti agray nahkay kwa.

¹⁹Lekələm zawal day, ku way way do mawayay wal gayan, àgri daliya ba.

²⁰Lekələm bəza day, ku way way do mēgəsiki ma ana ata bəñani ata mənani, məgray ere ye ti tēhi məgray ni dek. Adaba wur agray nahkay ti àbələfəñ ka Bay geli.

²¹Lekələm ata bəñ ga bəza ni, ku way way do àzumi bəruv ana wur gayan ba, do ni ti ahar amadəgafəñ ka wur na.

²²Lekələm evidi ni, ku way way do mēgəsiki ma ana maslanja ya agur nañ ahalay a duniya bu ni, məgray ere ye ti tēhi məgray ni dek. Àgray təwi gani nani kə eri ga maslanja ya agur nañ ni ciliñ ba, adaba evidi ya agray nahkay ni ti awayay ti mis təzləbay nañ ciliñ ; ahàr àdəm ku way way do gekəli məgray təwi ti àna hud bəlanj, adaba ahəngrioru ahàr a had ana Bay geli.

²³Təwi ya kəgrum ni lu ti grum àna hud bəlanj akada kəgrumi ana Bay geli, do ni ti akada kəgrumi ana mis ciliñ do. ²⁴Adaba kəsəruma Bay geli aməvi zlam sulumani ya àngahi ana ndam gayan ni ana kəli. Bay ya ti kəgrumi təwi edediñ edediñeni ni ti *Krist.

²⁵Maslanja ya ti agudar zlam ni ti, Melefit amatrab nañ kala-kala akada ga zlam gayan ya àgudar ni. Adaba Melefit ti agrafəñ seriya kə mis a dek, àmbrəñ maslanja nahanj do.

4 Lekələm ya ti kəbum àna evidi ni, ku way way do mēgri jiri akada ya təgri ana mis ndahanj ya ti nday evidi do ni. Səruma lekələm day Bay məgur kəli àbu, nañ àbiyu a hud melefit bu.

Sawari ndahanj ya Pol avi ana ndam ge Krist ni

²Həngalum Melefit kəlavaf, kəmbrəñum ba. Ka ya ti kahəngalum Melefit ni ti aranja nahanj àgəjazlki ahàr ke kəli ba, grumi səsı daya. ³Həngalumi Melefit ana

leli daya, ti mēvi divi ana leli ga məhiaba ma manjahanj ya àki ke *Krist na ana mis a. Nu nəvu a danjay bu ahalay ti azuhva ma gani nani. ⁴Həngalum Melefit ti nədəfaya ma nana lala, akada gayan ya awayay na.

⁵Jalum ahàr lala ahəmamam kanjəhadum e kidinj ga ndam ya təfəki ahàr ke Krist bu do ni. Tamal kisləmki məgri zlam sulumani ana tay tata ti grum, kəm-brəñum ba. ⁶Ahàr àdəm kəhumi ma ana mis ti àna ma sulumani ; ma gekəli ni məcər akada ga zlam ya estena àfəñ ni. Ahàr àdəm kəsərurum məhəngriğfəñani kə pakama ana ku way way do lala.

Pol endeveřinj zlapay gayan

⁷Nu nəbu nanjəhad ahəmamam ti wur ga mən geli Tisik kwa ti aməngəhadı ma gani dek ana kəli. Nañ ti nawayay nañ dal-dal ; leli məbu magrakabu təwi ga Bay geli ata nañ. Nañ àbu agray təwi lala, àmbrəñ do. ⁸Nəsləruru nañ afa gekəli ti nahkay, nawayay ti kəsərurum manjəhad geli, akaba nawayay ti mēvikivu njəda ana kəli. ⁹Nəsləruru nañ ti nday ata wur ga mən geli Onezim. Onezim ti nawayay nañ dal-dal, nañ day agray təwi lala, àmbrəñ do ; nañ mis ga kəsa gekəli. Nday gani atəngəhadı ere ye ti agravu ahalay ni dek ana kəli.

¹⁰Aristark àgria sa ana kəli a ; nañ àbu a danjay bu ahalay akaba nu. Mark wur ga wur ga mən ga bəñ ga Barnabas day àgria sa ana kəli a. Mark ti mədəmkiya ma, məbəkia ma gani ka wakita, məslərıkaboya ana kəli a. Tamal ènjəa afa gekəli a ti kəgəsımkabá nañ a lala. ¹¹Yezu nañ ya ti təzalay Zəstəs ni day àgria sa ana kəli a. Nday gani mahkərani ya təgri sa ana kəli ni ti nday ndam *Zəde ya magrakabu təwi ga *Məgur ge Melefit akaba tay ni, do ni ti ndam Zəde ndahanj təkibu ke leli bi. Nday gani təvua njəda dal-dal.

¹²Epafras mis ga kəsa gekəli day àgria sa ana kəli a. Nañ àbu agri təwi ana Yezu *Krist, nañ àbu akadvu àna məhəngali Melefit ana kəli kəlavaf. Awayay ti kəzum njəda gekəli dek, aranja ahəcikivu ana kəli ba, kəsərurum ere ye ti Melefit awayay ni dek lala mək kəgrum. ¹³Nagrakia sedi a : nañ àbu agray təwi kay azuhva kəli, azuhva ndam Lewədisi, azuhva ndam Hiyeropolis daya. ¹⁴Lək zal doktor ni àgria sa ana kəli a daya ; nañ ti mawayay nañ dal-dal. Demas day àgria sa ana kəli a.

¹⁵Grumi sa geli ana bəza ga mən geli ya ti e Lewədisi ni, grumi sa ana Nimfa akaba ana ndam ga Yezu ya ti *təcəkalavu afa gani ni daya. ¹⁶Ka ya ti etijəngia wakita hini ana kəli a ni ti slərımikaboru ana ndam ga Yezu ya təcəkalavu e Lewədisi ni ti tōru tıjəngi ana tay bilegeni. Lekələm day kəjəngəm wakita ya ti təslərıkaboru ana ndam Lewədisi ni. ¹⁷Humi ana Ersip : « Bi slimi ana təwi ya təvuk ga məgriani ana Bay geli ni, graba təwi na dek lala. »

¹⁸Nu Pol nəgri sa ana kəli ; sa hini ti nu nuani nəbəkı àna ahar goro. Sərurumki nu nəbu a danjay bu. Melefit mēgri sulum gayan ana kəli ti.

† Kolos, Lewədisi akaba Hiyeropolis ti kəsa mahkər cifa cifa.

1 Tesalonik

Ere ye ti mǎdǎmki ka wakita ga Pol ya àbikioru ana ndam Tesalonik enjenjeni ni

Maslaŋa ya ti àbǎki wakita hini ni ti àdafa slimi gayan a : nani Pol, zal asak ga Yezu ni (1.1 ; 2.18). Ka ya ti àbǎki wakita ni ti naŋ a Koreŋ ; àslǎroru Timote a Tesalonik ; Timote àra àslǎkabiya ti àhi ma ana Pol àki ka ndam Tesalonik, mǎk Pol àbikioru wakita ni ana tay (3.1-6 ; Tǔwi 18.5).

Bay ya ti àhi ma ga Yezu ana ndam Tesalonik enjenjeni ni ti Pol (Tǔwi 17.1-10). Pol àpǎs afa ga ndam Tesalonik kay ndo, adaba ndam Zǔde tawayay tǎgǎs naŋ (Tǔwi 17.5, 10) ; ere ye ti àgravu ni ahǎli ahàr, awayay epi tay ga mǎvi njǎda ana tay, ay àŋgǎt ahar gani ndo. Nahkay ti àbikioru wakita hini ana tay ga mǎvi njǎda ana tay akaba ga macahi zlam ana tay.

Ka palahar ye enjenjeni ga pakama gayan ni (1-3) Pol avi njǎda ana ndam Tesalonik ya tǎfǎki ahàr ka Yezu ni. Àhi ana tay Melefit àdaba tay ededǎŋ ededǎŋena : àdafaki Melefit àdaba tay a ti njǎda ga Mǎsuf Njǎlatani ya àgray tǎwi e kidǎŋ gatay bu ni (1.4, 6). Ku tamal mis ndahaŋ tǎgri daliya ana tay naŋgu ni, Mǎsuf Njǎlatani àbu agray tǎwi e kidǎŋ gatay bu dal-dal (1.6). Pol àhi ana tay ahǎmamam naŋ naŋani àgray tǎwi a Tesalonik ni : àgǎski gǎdǎkani ga ndam ga Yezu weley weley do dǎk mǎgray tǎwi akada ga Pol ya àgray ni (2.1-12). Àhi ana tay awayay tay dal-dal, awayay mici ma gatay ni (2.17-3.10).

Pol àhi ana ndam Tesalonik tǎnjǎhad akada ge Melefit ya awayay ni : leli day ahàr àdǎm mǎnjǎhad nahkay (4.1-12 ; 5.12-22). Àchahi zlam nahaŋ ana tay, àhi ana tay ku tamal mis ndahaŋ tǎmǎta naŋgu ni, atañgaba e kisim ba ka fat ya ti Yezu amaŋga ni ; ku tamal mǎsǎr vad gani do naŋgu ni atañgaba ededǎŋ ededǎŋena (4.13-5.11). Nahkay ku tamal ndam ga Yezu tǎmǎt naŋgu ni àhǎli ahàr ana leli ba. A wakita hini bu dǎk Pol àhi ma ga vad ga Yezu ya amaŋga ni ana ndam Tesalonik ni sak kay (1.10 ; 2.19 ; 3.13 ; 4.16 ; 5.23). Pol àdǎm Melefit amajǎgay ndam gayan ni, araŋa emiŋŋkia tay ke divi a do, duk abivoru ana vad ga Yezu ya amaŋga ni. A vad gani nani ti leli dǎk amǎmǎrvu dal-dal, amǎgri sǔsi ana Melefit ana zlam gayan ya àgri ana leli ni dǎk.

Sa ga Pol

1 Mǎbǎki wakita hini ti nu Pol leli akaba Silas ata Timote. Mǎbikioru ti ana kǎli ndam ga Yezu ya *kacakalumvu a Tesalonik ni. Lekǎlǎm ti kǎbum akada mis bǎlaŋ akaba Bǎŋ geli Melefit nday ata Bay geli Yezu *Krist. Nday gani tǎgri sulum gatay ana kǎli, tǎgray ti *kǎnjǎhadumkaba àna sulumani ti.

Manjǎhad ga ndam Tesalonik ya tǎfǎki ahàr ka Yezu ni

² Leli mǎbu mǎgri sǔsi ana Melefit azuhva kǎli dǎk kǎlavad ; ka ya ti mahǎŋgalay naŋ ni ti mǎbu macali slimi ana kǎli. Mǎmbrǎŋ ³ majalaki ahàr ke kǎli kǎ meleher ga Bǎŋ geli Melefit do. Mǎbu majalaki ahàr ti ka zlam gekǎli ya kǎgrum ni : kǎbum kǎfumki ahàr ka Bay geli Yezu *Krist, nahkay kǎgrumi tǎwi ; kǎbum kawayum naŋ, nahkay kacakum daliya azuhva naŋ ; kǎsǎruma amǎgri zlam sulumani ana kǎli daya, nahkay kǎbum kebesǎm. ⁴ Bǎza ga mmawa, leli mǎsǎra Melefit awayay kǎli, àdaba kǎli a, ⁵ adaba ka ya ti mǎru afa gekǎli, mǎhi *Ma Mǎweni Sulumani ana kǎli ni ti, mǎdǎm ti àna ma ciliŋ do : mǎgray tǎwi ti àna njǎda ge Melefit ya *Mǎsuf Njǎlatani àvi ana leli ni

daya ; àna njǎda gani nani ti mǎsǎra ma geli ya mǎhi ana kǎli ni ti ma ge jiri ededǎŋ. Kǎsǎruma ahǎmamam leli mǎnjǎhad e kidǎŋ gekǎli bu, mǎgray tǎwi azuhva kǎli ni. ⁶ Lekǎlǎm day kǎmbatumkaba manjǎhad gekǎli a, ègia kǎgrum zlam akada geli ni, kǎgrum zlam akada ga Bay geli ni daya. Ka ya ti kǎgǎsumkabu ma ge Melefit ni ti lekǎlǎm kǎbum kacakum daliya dal-dal ; ku tamal nahkay naŋgu ni kǎgǎsumkaba àna mǎmǎrana. Àvi mǎmǎrani gani nani ana kǎli ti Mǎsuf Njǎlatani.

⁷ Ndam mǎfǎki ahàr ka Yezu ka had Mesedǎwenǎ akaba ka had Eseyi ni dǎk tǎra tǎcia ere gekǎli ya kǎgrum nahkay na ti nday day tawayay tagray akada nani.

⁸ Azuhva tǎwi gekǎli ya kǎgrum ni ti ndam Mesedǎwenǎ akaba ndam Eseyi tǎcia ma ga Bay geli a. Ay tǎci ti nday ciliŋ do : ku eley eley do dǎk mis tǎcia gekǎli ya kǎfumki ahàr ke Melefit na. Nahkay ti ku mǎdǎmki ma ndo naŋgu ni tǎcia ma gana àndava. ⁹ Mis tǎbu tǎzlapaki ke leli, tǎdǎm lekǎlǎm kǎgǎsumkaba leli a lala. Tǎdǎm kǎmbrǎŋuma pǎra, kǎmbatumkaba majalay ahàr gekǎli a, kǎgǎma ndam mǎgri tǎwi ana Melefit a daya. Kǎsǎruma Melefit ti naŋ àbu àna sifa, naŋ Melefit ededǎŋ ededǎŋeni. ¹⁰ Nahkay kǎbum kǎjǎgum sarta ga Wur gayan ya amaslǎkabiya e melefit ba ni. Wur gayan nani ti Yezu ; àmǎta mǎk àŋgaba e kisim ba, amahǎŋ-

gay leli. Nahkay ka fat ya ti Melefit aməzumki bəruv ke mis ni ti Melefit aməzumki ke leli do.

Təwi ga Pol ya àgray a Tesalonik ni

2 Bəza ga mmawa, lekələm lekələmeni kəsəruma, ka ya ti mōru afa gekəli ni ti, mōru ti ga magray zlam masakani do. ² Kəsəruma daya, wudaka mōru afa gekəli ni ti tēgribiya daliya ana leli a, tīndivbiya leli e Filip a. Afa gekəli day mis kay tawayay mēgəskabu leli ndo. Ku tamal nahkay nēngu ni, Melefit geli àvia njəda ana leli ga məhi *Ma Məweni Sulumani gayan ana kəli a. ³ Ka ya ti məhi ma gani nani ana mis ni ti māsəkaf malfada do, mēdəbi zlam ana huđ geli àna nañ do, mēgosay mis do. ⁴ Melefit àsəra leli a, nahkay àdaba leli ga məhi Ma Məweni Sulumani ana mis a. Ka ya ti məhi ma gani ana mis ni ti mawayay ti mis tēzləbay leli do ; mawayay ti Melefit mēzləbay leli sawan. Adaba Melefit ti àsəra majalay ahər ge mis a. ⁵ Kəsəruma day-day leli məhi ma ana kəli ga magosay kəli ndo, day-day mēdəbafəna zlam kə kəli a ndo daya. Melefit esliki magray sedi gani. ⁶ Ngay mis tēzləbay leli kwa ti mēdəm ndo ; ku lekələm, ku mis ndahan nēngu ni mēdəm ndo. ⁷ Ku tamal nahkay nēngu ni leli ndam *asak ge *Krist ti akal misliki mēfəki ŋgasa ke kəli tata, ay ti mēgray nahkay ndo. Leli mēnjəhad e kidīn gekəli bu ni ti kuđufa akada ga mēn ga bəza ya ti abi slimi ana bəza gayan ni. ⁸ Leli mawayay kəli dal-dal ; nahkay ka ya ti leli afa gekəli ni ti mawayay məhi Ma Məweni Sulumani ge Melefit ana kəli ciliñ ndo : ku tamal tēbzal leli azuhva kəli nēngu ni akal mēgəskabu daya. Leli mawayay kəli ti nahkay. ⁹ Bəza ga mmawa, sərumska ka ya ti məhi Ma Məweni Sulumani ge Melefit ana kəli ni ti mēgra təwi nahən a, mələfat akaba mələvad gani do dek mēgra təwi gana, amətabkaba leli a dal-dal. Mēgray nahkay ti adaba mawayay ti kəkakum daliya ga məvi zlam ana leli ba.

¹⁰ Ka ya ti leli məbu e kidīn gekəli ndam mēfəki ahər ka Yezu ni bu ni ti mēnjəhada njələta, mēgra zlam ge jiri a, maslanja àcalki leli ka zlam magudarani ndo. Kisləmki magrakia sedi gana ke leli a tata ; Melefit day agrakia ke leli a tata. ¹¹ Kəsəruma, mēnjəhad akaba ku way way do gekəli ti akada ga bən ga bəza ya anjəhad akaba bəza gayan, afa ahər ana tay ni. ¹² Sak kay mēdəfikia divi ana kəli a, mēvia njəda ana kəli a, məhi ana kəli ahər àdəm kēgrum ere ye ti Melefit awayay ni kwa. Adaba Melefit azalay kəli, awayay ti kēhərumiya a Məgur gayan vu, a mēlan masladani gayan vu.

¹³ Mēmbəran mēgri səsni ana Melefit do, adaba ka ya ti məhi ma ge Melefit ana kəli ni ti kēgəsumkabá. Kēgəsumkabu ti akada pakama ge mis hihirikeni do ; kēgəsumkabu ti akada pakama ge Melefit. Nani pakama ge Melefit edediñ, nañ əbu avi njəda ana kəli, lekələm ya ti kəfumska ahər ka Yezu ni. ¹⁴ Bəza ga mmawa, ere ye ti àgrakivu ka ndam ge Melefit ya tēfəki ahər ka Yezu Krist, təkakalavu ka had *Zəde ni ti àgrakiva ke kəli a daya. Ndam ga had gekəli tēgria daliya ana kəli a akada ga ndam *Zəde ya tēgri ana ndam gatay ya tēfəki ahər ka Yezu na. ¹⁵ Təkaf Bay geli Yezu, tēbzal

ndam mahəngaray *pakama ge Melefit ya ahaslani ni akaba tēgri daliya ana leli ni ti ndam Zəde. Gatay ya tēgray nahkay ni ti əbəlafəñ kē Melefit do ; tigia ndam ezir ge mis a dek daya. ¹⁶ Leli məbu məhi ma ana ndam ya ti nday ndam Zəde do ni, ti Melefit mēhəngay tay, ay ndam Zəde ni tawayay tēcafəna leli a. Nahkay ti tagudarkivu zlam əkivu ka zlam magudarani gatay ya tēgudar a sarta bu dek ni. Ay nihi ti Melefit əzumkia bəruv ka tay a.

Pol awayay akoru amənjiyu ndam Tesalonik

¹⁷ Bəza ga mmawa, leli ti əpəsa bal mīpivu akaba kəli ndo. Ay ku tamal mīpi kəli ndo nēngu ni, leli məbu majalaki ahər ke kəli. Nahkay ti leli məbu makadvu dal-dal ga moru mēmənjīyu kəli. ¹⁸ Məwaya mēngona afa gekəli a. Nu Pol nətəkara sak cə ga moroni afa gekəli a, ay *Seteni àcafəna nu a. ¹⁹ Azuhva kəli ti leli mēsəra Melefit amagray zlam sulumani ya àdəm amagray ni. Nahkay leli məbu mēmərvu azuhva kəli. Ngay məbu mēmərvu azuhva kəli daya ti kəsərumska ndo waw ? Mēsəra ka ya ti Bay geli Yezu aməngə ni ti aməzləbay leli azuhva təwi geli ya mēgray e kidīn gekəli bu ni ; nahkay mēmərvu akada ga maslanja ya ti àtama mis ndahan əna hwa, mək təvi zlam sulumani ka duwa gani ni. ²⁰ Nahkay mēmərvu ti azuhva kəli ; mēzləbay Bay geli Yezu ti azuhva kəli daya.

3 Nahkay zla nahəma, leli misliki mēbeseni va do ; mēdəm ahər àdəm leli ndahan ni mēnjəhad a Ateñ hayan, ² mēsləruru Timote afa gekəli. Nañ ti wur ga mēn geli, mēgri təwi ana Melefit ka ahar bəlan, məhiuru *Ma Məweni Sulumani ge *Krist ana mis. Mēsləruru nañ afa gekəli ti ga məvi njəda ana kəli, ti kēmbəranjəm mēfəki ahər gekəli ka Yezu ba. ³ Mēgray nahkay ti, mawayay ti a huđ ga daliya ya kəkakum ni bu ni ti maslanja əjikia ke divi a ba. Daliya gani nani ti kəsəruma lala : ahər àdəm məkakum kwa. ⁴ Ka ya ti leli məbu e kidīn gekəli bu ni ti məhiva ana kəli a, mēdəm ahər àdəm məkakum daliya ni kwa. Kəsəruma, ere ye ti mēdəm ni àgrava edediñ a. ⁵ Əgia nahkay ti nisliki mēbeseni va do, nēsləruru Timote afa gekəli ga mēsər ahəmamam kəfumska ahər ka Yezu ni, adaba nēdəm bi *Seteni amagosay kəli. Mawayay ti təwi geli ya mēgray e kidīn gekəli bu ni əgi zlam masakani ba.

⁶ Ay nihi ti Timote əsləkabiya afa gekəli a, ənjia afa geli a. Ma gayan ya əhi ana leli ni ti aməri bəruv ana leli dal-dal : àdəm lekələm kəbum kəfumska ahər ka Yezu lala, kəbum kawayumvu daya. Ka ya ti kajalumska ahər ke leli ni ti kəmərumska əna nañ. Nahkay kawayum mīpi leli akada geli ya mawayay mīpi kəli ni. ⁷ Bəza ga mmawa, leli məbu macakay daliya dal-dal, ay ma ga Timote ya əhi ana leli əki ka mēfəki ahər gekəli ka Yezu ni əvia njəda ana leli a. ⁸ Nahkay ma gayan ya àdəm lekələm kēmbəranjəm mēfəki ahər gekəli ka Bay geli Yezu ndo ni ti, kala akada əvia sifa mēwena ana leli a. ⁹ Leli məbu mēmərvu dal-dal kē meleher ge Melefit geli azuhva kəli ; nahkay ku mēgri səsni ana Melefit ahəmamam ahəmamam azuhva kəli nēngu ni, səsni gani əhəca. ¹⁰ Mələfat akaba mələvad gani do dek

mahəŋgalay Melefit, məmbrəŋ do ; mawayay mipi kəli àna eri geli, mawayay məvi njəda ana kəli ti məfəki ahər gekəli ka Yezu ni məsəgəki, mōru kama kama.

¹¹ Bəŋ geli Melefit nday ata Bay geli Yezu àna ahər gatay gatayani tēvi divi ana leli ga moroni afa gekəli ti. ¹² Lekələm kəbum kawayumvu, kəbum kawayum mis ndahaŋ dek daya : Bay geli məvikivu njəda ana kəli ti mawayavani gekəli məsəgəki, mōru kama kama, akada geli ya ti mawayay kəli ni. ¹³ Məvikivu majalay ahər sulumani ana kəli, ti lekələm akələbum ndam *njəlatani kə meleher ga Bəŋ geli Melefit. Nahkay ka fat ya ti Bay geli Yezu amaŋga akaba ndam gayəŋ njəlatani na dek ni ti atəŋgətfəŋa zlam magudarani kə kəli a do. [Aya nahkay !]

Manjəhad ga ndam njəlatani ge Melefit

4 Bəza ga mmawa, ahəmamam ndam ge Melefit tanjəhad ti tərbəlafəŋ ni ti məhiaba ana kəli ànda-va ; lekələm kəbum kanjəhadum nahkay. Ay nihi ti ere ye ti àgəjəni ga məhiani ana kəli ni ti nihi : mahəŋgalay kəli, məhi ana kəli àna slimi ga Bay geli Yezu : kəmbərəŋum ba, grumkivoru kama kama. ² Ma ga Bay geli Yezu ya məhi ana kəli ahəmamam kanjəhadum ni ti kəsəruma àndava. ³ Ere ye ti Melefit awayay ni ti nihi : njəhadum akada ga ndam gayəŋ *njəlatani ya tanjəhad ni ; kəgrum mesəwehvu ba. ⁴ Ti ku way way do e kidiŋ gekəli bu məsər ahəmamam tanjəhad ata wal gayəŋ ni : tənjəhad njələta, ti mis ndahaŋ təzləbay tay. ⁵ Kigəm evidi ga mədəbay wəl akada ga ndam ya ti tēfəki ahər ke Melefit do ni ba. ⁶ Àki ka ma hini ti maslaŋa àgudari zlam ana wur ga məŋani ba, àgosay naŋ ba daya. Məhia ana kəli a àndava, məhikivu ana kəli keti : Bay geli amatrab ndam ya ti tagray zlam nday nani ni. ⁷ Adaba Melefit àzalay leli ti ga magray mesəwehvu do ; àzalay leli ti ga manjəhadani njələta sawaŋ. ⁸ Nahkay ti tamal maslaŋa àgəskabu pakama hini do ni ti, àgəskabu do ni ti pakama ge mis do ; àgəskabu do ni ti pakama ge Melefit naŋ ya ti avi Məsuf gayəŋ njəlatani ana kəli ni sawaŋ.

⁹ Àki ka mawayavani e kidiŋ gekəli ya kəfumki ahər ka Yezu ni bu ni ti məbiki ma gani ka wakita ana kəli va do, adaba Melefit àcahia zlam gana ana kəli a àndava, nahkay kəbum kawayumvu lala, ¹⁰ kəbum kawayum ndam geli ya ka had Mesəwəŋ ni dek daya. Ay nihi ti bəza ga mmawa, məhi ana kəli ahər àdəm mawayavani gekəli ni mōru kama kama. ¹¹ Məhi ana kəli keti : zum njəda gekəli ga manjəhadkabani àna sulumani ; ti ku way way do məbi slimi ana təwi gayəŋ ciliŋ, ti mənŋgəti zlam ana hud gayəŋ àna təwi ga ahar gayəŋ gayəŋani. Ma gani nani ti məhia ana kəli a ahaslana àndava. ¹² Tamal kəgrum nahkay ti manjəhad gekəli amabələfəŋ kə ndam ya ti tēfəki ahər ka Yezu ndo ni. Ekihindəmfiŋa zlam kə mis ndahaŋ a do daya.

Manjəbana e kisim ba akaba maŋga ga Yezu a

¹³ Bəza ga mmawa, àki ka bəza ga məŋ geli ya tēmət ni ti, mawayay ti kəsərūm ma gani lala, ti àhəli ahər

ana kəli akada ya ti ahəli ahər ana mis ndahaŋ ya ti tēsər ma gani do ni ba. ¹⁴ Məsəra Yezu àməta mək àŋgaba e kisim ba. Nahkay ti məsəra ndam ya tēfəki ahər ka Yezu, tēmət ni ti Melefit aməmbərəŋ tay do.

Amahəŋgaraba tay e kisim ba, atanjəhad akaba Yezu.

¹⁵ Pakama geli ya məhi ana kəli ni ti pakama geli geleni do, ga Bay geli. Pakama gani nahkay hi : ka fat ya ti Bay geli amaŋga nahəma, leli ya məbu àna sifa, məmət ndo ni, amoru afa gayəŋ enji ga ndam ya tēməta àndava ni do simiteni. ¹⁶ Adaba ka fat gani nani ti Melefit amədəm sarta ènjia, mək gədakani ga *məslər ge Melefit amazlah, mezlelim ge Melefit amahənday ; eslini Bay geli amasləkabiya e melefit ba. Ka sarta gani nani ndam ge *Krist ya tēmət ni ti ataŋgaba, ¹⁷ kələŋ gani leli ya məbu àna sifa ni, Melefit aməhəloru leli akaba tay a maklabasl vu ; leli dek aməbakabu ahər akaba Bay geli agavəla, leli dek amanjəhad akaba Bay geli ga kaŋgay-kaŋgayani. ¹⁸ Nahkay ti zum njəda àna ma hini ya nəhi ana kəli ni, lekələm day humi ana ndam gekəli ndahaŋ ti təzay njəda bilegeni.

5 Bəza ga mmawa, àki ka sarta ya ti zlam nday nani atagravu ni ti məbiki ma gani ana kəli va do, adaba ² kəsərūma pakama gana àndava : vad ya ti Bay geli amaŋga ni ti mis tēsər do. Amaŋga ti akada ga zal akal ya ara ga məlavad a ni. ³ Nahkay ka ya ti mis atədəm : « Leli məbu a barbaray bu, araŋa àbi agrakivu ke leli bi » ni ti Melefit emiziŋaba tay a həya. Zlam gani nani amədəkiaya ka tay a ti akada ga wal a hud, wur ajibiyu aslər ni. Ka fat gani nani ti nday gani atətəmfəŋa kə daliya na do. ⁴ Ay lekələm nahəma bəza ga mmawa, manjəhad gekəli ti akada ga ndam ya tanjəhad a mələŋ ziŋ-zinəni bu ni do. Nahkay vad gani nani amədi ahər ana kəli akada ga zal akal ni do, ⁵ adaba lekələm dek kəbum kəgrum təwi a mələŋ masladani bu, ga məlafat. Leli ti ndam ya tagray təwi a mələŋ ziŋ-zinəni bu ga məlavad ni do. ⁶ Nahkay mənŋəm dəwir akada ga nday ndahaŋ ni ba ; manjəhadum eri, məbumi slimi ana ahər geli ti məgudarum zlam ba. ⁷ Adaba nday ya ti tinji dəwir ni ti tinji ti ga məlavad ; nday ya ti tisi zum akad tay ni ti tisi, akad tay ti ga məlavad. ⁸ Ay leli ti magray təwi ga məlafat ; nahkay məbumi slimi ana ahər geli ti məgudarum zlam ba. Leli məfəki ahər ka Yezu, mawayavu daya : zlam nday nani ti tigia akada ge endəwi ga ambəl ga ndam slewja ya ti tabakabu, taŋgah gugum gatay àna naŋ na. Məsəra Melefit amahəŋgay leli : geli ya məsəra amahəŋgay leli ni ti ègia akada gadagar ga ndam slewja ya təbəvu a ahər vu, tahəŋgay ahər gatay àna naŋ na. ⁹ Adaba Melefit àzalay leli ti ga məzumki bəruv ke leli do ; àzalay leli ti ga mahəŋgay leli azuhva təwi ga Bay geli Yezu *Krist ya àgri ana leli ni. ¹⁰ Krist ti àmət azuhva leli. Nahkay ku leli məbu àna sifa, ku məməta nəŋgu ni, awayay məvi sifa gayəŋ ana leli ti mənŋəhad ka ahar bələŋ akaba naŋ. ¹¹ Nahkay zla nahəma, ku way way do e kidiŋ gekəli bu məvi njəda ana maslaŋa nahaŋ, ti məfəki ahər gekəli ka Yezu ni mōru kama kama. Lekələm kəbum kəgrum àndava, ay ti kəmbərəŋum ba.

Ma ga Pol gərgərani akaba sa gayəŋ

¹² Bəza ga mmawa, mawayay ti kəgəsümüki ma ana ndam ya ti tagray təwi ga Bay geli e kidin̄ gekəli bu ni. Nday ti Bay geli àdiyu tay ga mədi kama ana kəli akaba ga məziaba azay slimi ana kəli a. ¹³ Həŋgrumioru ahàr a had ana tay, wayum tay dal-dal azuhva təwi gatay ya tagray ni. Njəhadum àna sulumani e kidin̄ gekəli bu.

¹⁴ Bəza ga mmawa, ere ye ti məhi ana kəli ni ti nihi : Tamal mis agray masəfa ti humiki ; tamal mis agray aŋgwaz ti vumi njəda ti àgray aŋgwaz ba ; tamal mis əsliki məfəki ahàr ka Yezu va do ni ti jənumki naŋ ; ku way way do dek, bəsəmi. ¹⁵ Bumvu slimi : tamal maslaŋa àgudaria zlam ana maslaŋa nahaŋ a ti, maslaŋa gani àhəŋgrivu ba. Ahàr àdəm ku way way do mawayay məgri sulum ana maslaŋa nahaŋ e kidin̄ gekəli bu akaba ana mis ga dala dek kwa.

¹⁶ Mərumvu kəlavad ; ¹⁷ kəmbərəŋum mahəŋgalay Melefit ba ; ¹⁸ ku mam agravu mam nəŋgu ni grumi səsi ana Melefit. Zlam gani nani dek ti Melefit awayay kəgrum, adaba lekələm kəbum akaba Yezu *Krist akada mis bəlaŋ.

¹⁹ Kəcumfəŋa *Məsuf Njəlatani ga magray təwi e kidin̄ gekəli ba ba. ²⁰ Tamal maslaŋa àhəŋgaraya pakama ge Melefit e kidin̄ gekəli ba nahəma, kəzum pakama gani akada ma masakani ba. ²¹ Ku maslaŋa gani adəm mam mam do nəŋgu ni mənjumkia lala day. Tamal ere gani àbəlay ti gəsümkabá. ²² Jəgum ahàr gekəli ti kəgudarum zlam ba ; ku mam mam day kəgudarum ba.

²³ Melefit naŋ ya ti agray ti araŋa àhəli ahàr ana leli do ni, àna ahàr gayəŋ gayəŋani məgray ti lekələm kīgəm ndam gayəŋ njəlatani, araŋa àhəcikivu ana kəli ba ti. Məjəgay kəli lala ; məjəgay vu gekəli, sifa gekəli akaba majalay ahàr gekəli dek ti. Nahkay ka fat ya ti Bay geli Yezu Krist amara ni ti atəŋgətfəŋa zlam magudarani kə kəli ga macalki kəli a do. ²⁴ Bay ya ti azalay kəli ni ti Bay Melefit gani, agray ere ye ti àdəm am-agray ni dek. Nahkay amagray zlam gani nani daya.

²⁵ Bəza ga mmawa, həŋgalumi Melefit ana leli.

²⁶ Grumi sa geli ana bəza ga məŋ geli ni dek akada ga ndam njəlatani ge Melefit ya tagravu sa ni.

²⁷ Nəhi ana kəli àna slimi ga Bay geli : kam-kam jəŋgəmi wakita hini ana bəza ga məŋ gekəli dek.

²⁸ Bay geli Yezu Krist məgri sulum gayəŋ ana kəli ti.

2 Tesalonik

Ere ye ti mædæmki ka wakita ga Pol ya àbikioru ana ndam Tesalonik ye cæ ni

Maslaŋa ya ti àbæki wakita hini ni ti àdafa slimi gayan a : nani Pol, zal asak ga Yezu ni (1.1 ; 3.17). Ka ya ti àbæki wakita ni ti bi naŋ a Koreŋ akada gayan ya àbikioru wakita ana ndam Tesalonik enjenjeni ni ; ahar gædakani ma ga wakita nday cæni ni ti ma bəlaŋ.

A wakita hini bu Pol àvi njæda ana ndam ga Yezu ya a Tesalonik ni keti : àhi ana tay ku tamal mis ndahaŋ tægri daliya ana tay nənŋu ni tæmærvu, adaba daliya gani nani adafaki Melefit àgæskabá tay a (1.5). Àdæm keti : Yezu amaslækabiya e melefit ba, amagrafəŋa seriya kè mis a dek, aməhəl ndam gayan (1.5-10). Ay a Tesalonik ti mis ndahaŋ tædæm Yezu àŋga àndava : Pol àdæm ma gani nani ti ma ga malfada ; si mis cudayani amaŋgazlava day kwa (2.1-11). Nahkay zla nahəma ndam Tesalonik ni tæmbrəŋ mæfæki ahàr gatay ka Yezu ba (2.13-15).

A wakita gayan ya àbikioru ana tay enjenjeni ni bu ni ti Pol àdæm ku way way do məŋgəti zlam ana hud gayan àna tæwi ga ahar gayan gayanani (1 Tesalonik 4.11). Ahalay day àhi ana tay tæhædakfəŋa kà ndam ya tagray masəfa na, adaba ndam nday nani tiwisiri ahàr ana mis (3.6-15).

Sa ga Pol

1 Məbæki wakita hini ti nu Pol leli akaba Silas ata Timote. Məbikioru ti ana kəli ndam ga Yezu ya *kacakalumvu a Tesalonik ni. Lekəlum ti kəbum akada mis bəlaŋ akaba Bəŋ geli Melefit nday ata Bay geli Yezu *Krist. ² Bəŋ geli Melefit nday ata Bay geli Yezu Krist tægri sulum gatay ana kəli, tægri ti *kân-jəhadumkabu àna sulumani ti.

Melefit amagrafəŋa seriya kè mis a

³ Bəza ga mmawa, ahàr àdæm mægri səsi ana Melefit kəlavad azuhva kəli. Geli ya mægri səsi ni ti àbəlay, adaba mæfæki ahàr gekəli ka Yezu àbu asagakivu. Mawayavani e kidiŋ gekəli bu day àbu asagakivu dal-dal ; ku way way do e kidiŋ gekəli bu awayay bəza ga məŋani dal-dal. ⁴ Ka ya ti leli məbu e kidiŋ ga ndam ga Yezu ya *təcakalavu a kəsa gərgərani bu ni ti leli məbu mazləbavu ana kəli, adaba mis tægri daliya ana kəli gərgəri kay day kebesəm, kəmbəŋjum mæfæki ahàr gekəli ka Yezu do daya.

⁵ Lekəlum kəbum kacakum daliya nahkay ti, adafaki Melefit amagrafəŋa seriya kè mis a ti àna jiri. Kacakum daliya gani nani ti adaba agur kəli ti Melefit, nahkay daliya gekəli ya kebesəm ni adafaki lekəlum a Məgur gayan bu ededəŋ. ⁶ Iy, Melefit amagrafəŋa seriya ti ge jiri : amægri daliya ana ndam ya tægri daliya ana kəli ni.

⁷ Lekəlum ya kacakum daliya ni Melefit amagrafəŋa ti akəpəsəmba àna sulumani ; leli day aməpəsəmba akaba kəli a ka ahar bəlaŋ. Zlam gani nani amagrafəŋa ti ka sarta ya ti Bay geli Yezu amaŋgazlavu a hud melefit bu ni. Amaŋgazlava ti amaŋga akaba ndam məslər gayan

njæda-njædana. ⁸ Ka ya ti amara ni ti amara àna aku mibefteni ga mægri daliya ana ndam ya tæsər Melefit do ni akaba ana ndam ya tægəskabu *Ma Məweni Sulumani àki ka Bay geli Yezu do ni. ⁹ Nday gani atəcakay daliya, Melefit amatrab tay ga kaŋgay-kaŋgayani. Amagrafəŋa ti tənəhad driŋ driŋ akaba Bay geli. Bay geli ni ti njæda-njædani, anəhad a məlaŋ masladani gayan bu, ay ndam nday nani etipi naŋ do simiteni. ¹⁰ Zlam gani amagrafəŋa ti ka sarta ya ti amaŋga ni. Zlam gani amagrafəŋa ti, ti ndam gayan tæzləbay naŋ ; ndam ya tæfæki ahàr ni dek atəmærvu àna naŋ. Ka fat gani nani lekəlum day akəlumkibu ka tay, adaba kəgəsəmkabá pakama ya ti məhi ana kəli na.

¹¹ Nahkay məbu mahəŋgali Melefit ana kəli kəlavad, mawayay ti mægri ti kīgum njəlata, ti kəŋgətum sifa ya ti àzalakibiyu kəli ni. Mawayay ti mægri kəli àna njæda gayan ge mendeveriŋ zlam sulumani ya ti kawayum kəgrum ni dek akaba tæwi ya kəgrum adaba kəfəmkia ahàr a ni. ¹² Tamal zlam nday nani àgrava ti mis atəzləbay Bay geli Yezu azuhva kəli, atəzləbay kəli azuhva naŋ daya. Zlam nday nani ti Melefit geli nday ata Bay geli Yezu Krist atagrafəŋa àna sulum gatay.

Wudaka Yezu amara ti mis cudayani amara day

2 Bəza ga mmawa, məhi ma ana kəli àki ka vad ga Bay geli Yezu *Krist ya amaŋga, leli day amacakalavu ka ahar bəlaŋ akaba naŋ ni. Mahəŋgalay kəli, ² məhi ana kəli nahəma, tamal tæhi ana kəli vad ga Bay geli ènjia ti kəgrum aŋgwaz ba ; ahàr àhəli ana kəli weceweci ba ; dægəzluma ahàr a lala day. Ku tamal maslaŋa àdæm ahəŋgriaba ma *maŋgahani ge Melefit ana kəli a, ku maslaŋa àdæm ahəŋgri ma ge Melefit

ana kɛli ahkay do ni àhi ana kɛli leli mɛ̀bɛ̀ki ma gani ka wakita nɛ̀ngu ni, kɛ̀gɛ̀sumkabu ba. ³ Nɛ̀dɛ̀m nahɛ̀ma, ku ahɛ̀mamam ahɛ̀mamam nɛ̀ngu ni maslaɛ̀ja àgosay kɛ̀li àna ma nahkay ba. Adaba wudaka vad gani nani eminjia ti, mis dal-dal atɛ̀gɛ̀skabu ma ge Melefit va do, mis cudayani day amanɛ̀gzalava kwa. Mis cudayani nani ti Melefit emijiɛ̀n naɛ̀, ⁴ ay wudaka emijiɛ̀n naɛ̀ ti mis cudayani nani àcafɛ̀ɛ̀ja mis ga mɛ̀hɛ̀nggrioru ahàr a had ana Melefit a. Àcafɛ̀ɛ̀ja mis ga mɛ̀hɛ̀nggrioru ahàr a had ana zlam ya ti tɛ̀zalay tay melefit na dek daya, amɛ̀dɛ̀m naɛ̀ àtama tay a dek. Naɛ̀ gani ku a *ahay gɛ̀dakani ge Melefit ni vu amanɛ̀jɛ̀hadviyu, amɛ̀dɛ̀m naɛ̀ Melefit.

⁵ Ka ya ti nu nɛ̀bu akaba kɛ̀li ni ti nɛ̀bu nɛ̀hi ma gani ana kɛ̀li, nihi ti kɛ̀sɛ̀rumki va do waw ? ⁶ Ay nihi ti zlam nahaɛ̀ acafɛ̀ɛ̀ja naɛ̀ ga maɛ̀ngzavavana, zlam gani nani ti kɛ̀sɛ̀ruma lala. Ay sarta gayaɛ̀ eminjɛ̀a day kwa ti amanɛ̀gzalavu. ⁷ Ku kani day cuday àbu a duniya bu, ay àsɛ̀rvu lala faɛ̀ do. Ay a vad nahaɛ̀ Melefit amazaba maslaɛ̀ja ya ti acafɛ̀ɛ̀ja mis cudayani na ga maɛ̀ngzavavani na e divi ba, ⁸ nahkay mis cudayani ni amanɛ̀gzalavu. Ay ka maɛ̀ga ga Bay geli Yezu a ti Yezu emiviti amɛ̀d vit ti emijiɛ̀n naɛ̀. Yezu amanɛ̀ga ti àna nɛ̀dɛ̀da dal-dal, nahkay amanɛ̀gɛ̀ladkaba naɛ̀ a. ⁹ Mis cudayani ni amara ti àna nɛ̀dɛ̀da ge *Seteni. Amagraɛ̀ zlam ya ti mis tipi day-day ndo ni, amagraɛ̀ zlam magray ejɛ̀p gɛ̀rgɛ̀ri kay ga magosay mis. ¹⁰ Amagraɛ̀ zlam magudarani ku weley weley do dek ga magosay ndam ya ti etijiji ni, adaba nday gani tàwayay jiri ndo ; tamal tàwaya ti akal Melefit ahɛ̀nggay tay. ¹¹ Nahkay Melefit àna nɛ̀dɛ̀da gayaɛ̀ agray ti tɛ̀sɛ̀r zlam ba, tɛ̀gɛ̀skabu ma ga mal-fadɛ̀. ¹² Melefit agray nahkay ti ga mɛ̀wɛ̀l ndam ya ti tɛ̀gɛ̀skabu jiri ndo, tàwaya magudara zlam a ni dek àna seriya.

Melefit àdaba kɛ̀li a

¹³ Lekɛ̀lɛ̀m nahɛ̀ma bɛ̀za ga mmawa, lekɛ̀lɛ̀m ya ti Bay geli awayay kɛ̀li ni, ahàr àdɛ̀m leli mɛ̀gri sɛ̀si ana Melefit azuhva kɛ̀li kɛ̀lavad, mɛ̀mbrɛ̀ng do, adaba kwa ka mɛ̀njɛ̀ki gani àdaba kɛ̀li a àndava. Àdaba kɛ̀li a ti ga mahɛ̀nggay kɛ̀li àna nɛ̀dɛ̀da ga *Mɛ̀suf Njɛ̀latani. Agray ti kigɛ̀m ndam ge Melefit ti Mɛ̀suf Njɛ̀latani gani. Melefit ahɛ̀nggay kɛ̀li ti adaba kɛ̀gɛ̀sumkabá jiri a daya.

¹⁴ Nahkay ka ya ti mɛ̀hi *Ma Mɛ̀weni Sulumani ana kɛ̀li ni ti Melefit àzalay kɛ̀li ti àna ma gani nani. Àgray nahkay ti awayay ti lekɛ̀lɛ̀m day kɛ̀njɛ̀hadum akaba Bay geli Yezu *Krist, kípɛ̀m masladani gayaɛ̀ ni. ¹⁵ Bɛ̀za ga mmawa, ègia nahkay ti kɛ̀mbrɛ̀ngum mɛ̀fɛ̀ki ahàr gekɛ̀li ka Yezu ba, gɛ̀sumkabá zlam ya mɛ̀cahi ana kɛ̀li na ; ku tamal mɛ̀hi ana kɛ̀li àna pakama ahkay do ni mɛ̀biki ana kɛ̀li ka wakita nɛ̀ngu ni gɛ̀sumkabá.

¹⁶ Nahɛ̀ngalay Bay geli Yezu Krist nday ata Bɛ̀ng geli Melefit. Bɛ̀ng geli Melefit ti awayay leli, agri sulum gayaɛ̀ ana leli ; nahkay avi nɛ̀dɛ̀da ana leli, amɛ̀mbrɛ̀ng mɛ̀viani ana leli day-day do, agray ti mɛ̀sɛ̀r amɛ̀vi zlam sulumani ana leli. ¹⁷ Nahɛ̀ngalay tay ti tɛ̀hɛ̀nggrivu bɛ̀ruv ana kɛ̀li, tɛ̀vi nɛ̀dɛ̀da ana kɛ̀li ga magray zlam sulumani akaba ga mazlapay ma sulumani dek.

Hɛ̀ngalumi Melefit ana leli

³ Bɛ̀za ga mmawa, zlam ya agɛ̀jɛ̀ni, mawayay mɛ̀hi ana kɛ̀li ni ti nihi : hɛ̀ngalumi Melefit ana leli ti mis ndahaɛ̀ kay tíci ma ga Bay geli, tɛ̀gɛ̀skabu lala akada gekɛ̀li ni. ² Hɛ̀ngalumi Melefit ana leli, ti ndam cuday akaba ndam magudar zlam tɛ̀sliki mɛ̀gri araɛ̀ja ana leli ba, adaba mis dek tàwayay mɛ̀gɛ̀skabu pakama ga Yezu do.

³ Bay geli ti tamal àdɛ̀m agray ere gani ti agray eɛ̀dɛ̀ɛ̀n, nahkay ti amɛ̀vi nɛ̀dɛ̀da ana kɛ̀li, amɛ̀bi slimi ana kɛ̀li ti *Seteni èsliki mɛ̀gri araɛ̀ja ana kɛ̀li ba. ⁴ Leli day Bay geli naɛ̀ àbu avi nɛ̀dɛ̀da ana leli ; àna nɛ̀dɛ̀da gani nani ti mɛ̀sɛ̀ra kɛ̀bum kɛ̀grum ere ye ti mɛ̀hi ana kɛ̀li grum ni, kama kama day akɛ̀grum, akɛ̀mbrɛ̀ngum do. Nahkay ti manɛ̀jɛ̀had gekɛ̀li àhɛ̀li ahàr ana leli do simiteni.

⁵ Bay geli mɛ̀vi nɛ̀dɛ̀da ana kɛ̀li ti kɛ̀wayum Melefit, kɛ̀besum daliya kɛ̀lavad akada ge *Krist ni daya ti.

Ku way do màgray tɛ̀wi

⁶ Bɛ̀za ga mmawa, mɛ̀hi ma hini ana kɛ̀li ti adaba leli ndam ga Bay geli Yezu *Krist. Mɛ̀hi ana kɛ̀li nahɛ̀ma, kɛ̀hɛ̀dɛ̀akumfɛ̀ngoru kà bɛ̀za ga mɛ̀ng gekɛ̀li ya tagray masɛ̀fa, tɛ̀gɛ̀skabu zlam ya ti leli mɛ̀cahi ana kɛ̀li ni do ni ba. ⁷ Lekɛ̀lɛ̀m ti kɛ̀sɛ̀ruma lala, ka ya ti leli afa gekɛ̀li ni ti màgray masɛ̀fa ndo. Nahkay zla nahɛ̀ma, lekɛ̀lɛ̀m day grum akada geli ni. ⁸ Mɛ̀zum daf afa ga maslaɛ̀ja ga sulum ndo, mɛ̀lafat akaba mɛ̀lavad gani màgra tɛ̀wi a, mɛ̀mɛ̀taba, mɛ̀caka daliya day ti mɛ̀nggɛ̀t daf. Màgray nahkay ti adaba mawayay ti maslaɛ̀ja e kidɛ̀ng gekɛ̀li bu àcakay daliya ga magal leli ba. ⁹ Leli ti misliki mihindiling zlam kɛ̀ kɛ̀li azuhva tɛ̀wi geli ya magray ni tata. Ay màgray nahkay ndo ni ti adaba mawayay mɛ̀dɛ̀fiki divi sulumani àtam nahaɛ̀ ni ana kɛ̀li, ti kɛ̀grum akada geli ni. ¹⁰ Ka ya ti leli afa gekɛ̀li ni ti mɛ̀hi-va ana kɛ̀li a, mɛ̀hi ana kɛ̀li ahkado : « Tamal mis àwayay magray tɛ̀wi do ni ti àzum zlam ba daya. »

¹¹ Tɛ̀hi ana leli ahkado mis ndahaɛ̀ e kidɛ̀ng gekɛ̀li bu tɛ̀bu tagray masɛ̀fa, tàgray tɛ̀wi do simiteni, ma ya àcay tay ndo day kwa ti tɛ̀hurviyu. ¹² Mɛ̀ziaba azay slimi a ana nday nana, mɛ̀hi ana tay àna nɛ̀dɛ̀da ga Bay geli Yezu Krist ahkado : ahàr àdɛ̀m tàgray tɛ̀wi lala, ti tɛ̀nggɛ̀t zlam mɛ̀zumani àna ahar gatay gatayani.

¹³ Bɛ̀za ga mmawa, lekɛ̀lɛ̀m zla nahɛ̀ma grum tɛ̀wi sulumani kɛ̀lavad, kɛ̀mbrɛ̀ngum ba. ¹⁴ Tamal mis àwayay mɛ̀gɛ̀skabu ma hini ya mɛ̀biki ana kɛ̀li ka wakita ni do ni ti zlapumki, kɛ̀grum tɛ̀wi ka ahar bɛ̀laɛ̀ ba, ti mimili màgray naɛ̀. ¹⁵ Ay ti kɛ̀mɛ̀njumlɛ̀ng akada naɛ̀ zal ezir gekɛ̀li ba ; zlapumi sawaɛ̀, adaba kekilenɛ̀ja naɛ̀ wur ga mɛ̀ng gekɛ̀li.

Pol ahɛ̀ngalay Melefit akaba agray sa

¹⁶ Bay geli àna ahàr gayaɛ̀ màgray ti *kɛ̀njɛ̀hadumkabu àna sulumani kɛ̀lavad ti. Ku ahɛ̀mamam ahɛ̀mamam do nɛ̀ngu ni màgray nahkay, adaba bay ya ti avi

mañjəhad sulumani ana mis ni ti naŋ. Bay geli mələbu akaba kəli dek ti.

¹⁷ Abiki ma ga sa hini ana kəli ti nu Pol, nu nuani àna ahàr goro. Ke mendeveriŋ ga wakita goro dek, nagray sa ti nu nuani àna ahar goro, nəbəki nahkay.

¹⁸ Bay geli Yezu *Krist mēgri sulum gayanŋ ana kəli dek ti.

1 Timote

Ere ye ti mædæmki ka wakita ga Pol ya àbikioru ana Timote enjenjeni ni

Maslaŋa ya ti àbæki wakita hini ni ti àdafa slimi gayar a : nani Pol, zal asak ga Yezu ni (1.1). Àbikioru ti ana Timote : Timote ti wur dagwa ya tàgrakabu tæwi akaba Pol ni (Tæwi 16.1 ; 17.14 ; 18.5 ; 19.22 ; 20.4). Ka ya ti tàfaya Pol a daŋgay ba ni ti Pol òru e Efez, àmbærbu Timote eslini ga mæbi slimi ana ndam ga Yezu ya tæbu eslini ni, mæk Pol òru ka hað Mesedæweŋ (1.3). Kæləŋ gani àdæm bi amaŋgoru e Efez ke weceweceni do, nahkay àbikioru wakita hini ana Timote ga mæhi ere ye ti ahàr àdæm agray e Efez ni (3.14-15).

Ahar gædækani pakama ya Pol awayay ahi ana Timote ni ti nday cæ : ahi ahæmamam mægur ndam ga Yezu, akaba ahi mæbavu slimi akaba mis ya tæcahi zlam magædavani ana ndam ga Yezu ni. Enjenjeni ti àhi ana Timote ahæmamam mis tàzläbay Melefit ni (2), ahæmamam tædiyu gædækani gatay ni (3). Àhi ana Timote ahæmamam mægur mis ndahaŋ e kidiŋ ga ndam ga Yezu ni bu (medewél, bæza dagwa, akaba mis ndahaŋ ni) (5 ; 6.1-2). A pakama hini bu dek ti leli day misliki mæsær manjəhad sulumani ga ndam ga Yezu.

Pol àdæmki ma ka ndam ya tæcahi zlam magædavani ana mis ni. Àdæm mis ndahaŋ tædæm si mis tægæskabu Divi ge Melefit ya Mæwiz àbæki ni kwa, ay Pol àdæm divi ga Yezu ti divi ga mæfæki ahàr ke Melefit (1.3-11). Àdæm zlam ya ti Melefit àgraya ni dek ti zlam sulumani : mis ndahaŋ tædæm si mis tæmbrəŋ maday wal ahkay do ni tæmbrəŋ mæzum zlam ndahaŋ kwa, ay ndam nday nani ti tagudar pakama ; Pol àdæm si Timote mæcahi zlam sulumani ana mis kwa (4). Àdæm nday ya ti tæcay zlam magædavani ni tawayay gejewi, taðəbay siŋgu, ay maslaŋa ya ti awayay siŋgu ni adəbay zlam ya ejiŋkia mis ke divi a ni ; Timote àgray nahkay ba, mædəbay Yezu sawar (6.3-21).

Maslaŋa ya ti agray akada ga Pol ya àhi ana Timote mægray ni ti amanjəhad àna sulumani ge Melefit.

Sa ga Pol

1 Abæki wakita hini ti nu Pol, nu zal asak ga Yezu *Krist. Niŋgi zal asak ti àna njæda ge Melefit Bay mahəŋgay leli ni nday ata Yezu Krist. Yezu Krist ti mæsæra aməgri zlam sulumani ya àdæm aməgri ana leli ni ana leli.

² Næbukki wakita hini ti ana nak Timote, nak ti kigia akada wur ga huð goro edediŋ edediŋena adaba kəbu kəfæki ahàr ka Yezu. Bəŋ geli Melefit nday ata Bay geli Yezu Krist tægruk sulum gatay, tæjənaki kur, tægray ti kənjəhadumkabu akaba mis àna sulumani ti.

Bavu slimi akaba ndam ya ti tæcahi zlam magædavani ana mis ni

³ Nawayay ti kanjəhad e Efez akada goro ya nèhuk ka ya ti nakoru e Mesedæweŋ ni. Kanjəhad eslini ti ga macafəŋa ndam ya tæcahi ma ga malfada ana mis na ti tæcahi ana tay va ba. ⁴ Hi ana tay nahəma, tæmbrəŋ mæhasl gatay ni akaba magray gejewi àki ka macalaya slimi ga ata bəŋ ga bəŋ gatay na. Zlam gani nani ti zlam masakani, azaya gejewi a ciliŋ, do ni ti àjənaki mis ga məŋgət ere ye ti Melefit awayay ni do. Leli mæsær ere ye ti Melefit awayay ni ti adaba mæbu mæfæki ahàr palam. ⁵ Kəhi ana tay nahkay ti, ti tæwayay mis

àna mæbæruv bælaŋ, àna majalay ahàr sulumani akaba àna mæfæki ahàr ka Yezu ge jiri ge jireni. ⁶ Mis ndahaŋ tæmbrəŋa zlam sulumani nday nana, tijiŋkia ke divi a, tæbu tæzlapaki ka zlam ya àbəlay do ni ciliŋ. ⁷ Nday gani tæhi ana ahàr tæsæra Wakita ge Melefit a, nday ndam macahi *Divi ge Melefit ana mis, ambatakani do nday ndayani tæsær ere ye ti tædæm ni do ; tæsærkaba ere ye ti tæcahi ana mis, tædæm àbəlay dal-dal na do daya.

⁸ Mæsæra Divi ge Melefit ya àbu mæbækiani a wakita ge Mæwiz bu ni ti àbəlay, ay ahàr àdæm mægæsumkabu lala. ⁹ Ahàr àdæm majalay ahàr lala day : Melefit àvi Divi gayar ni ti ana ndam jireni do, àvi ti ana ndam ya tæwayay mægæskabu ma gayar do ni, ana ndam ya tici-iki slimi do ni, ana ndam cuday, ana ndam magudar zlam, ana ndam ya tæhəŋgriuru ahàr a hað do akaba tæsær zlam *njəlatani do ni, ana ndam ya tabazl ata bəŋ gatay ahkay do ni ata məŋ gatay ni akaba ana ndam mabazl mis, ¹⁰ ana ndam mesæwehvu, ana zawal ya tandəhadkabu akaba zawal ndahaŋ ni, ana ndam ya ti tæcakalay ana evidi, tæsækumoru tay ni, ana ndam masəkad malfada, ana ndam ya tambaday ga malfada ni akaba ana ndam ya tæcahi zlam ana mis gərgəri akaba zlam sulumani ya macahi ana mis ni. Melefit àvi Divi gayar ni ti ana tay. ¹¹ Ere ye ti nædæm ni ti kal-kal akaba ga *Ma Mæweni Sulumani ya Melefit àdæfuki,

àhu nêhioru ana mis ni. Ma gani nani adafaki Melefit ti naŋ njêda-njêdani, agri zlam sulumani ana mis.

Pol agri sùsi ana Melefit azuhva zlam sulumani ya àgri ni

¹² Nægri sùsi ana Bay geli Yezu *Krist adaba àvua njêda ga magray tûwi gayan a. Nægri sùsi adaba àdêm nu mis jireni, nahkay àzay nu ga mægri tûwi. ¹³ Ahaslani ti nêdêmkia ma magêdavana, nêgria daliya ana ndam ya têfêki ahâr na, nindivia naŋ a daya, ay ti nêsia cicihi a adaba nêsar ere ye ti nàgray ni do, adaba nêfêki ahâr ndo. ¹⁴ Bay geli àgrua sulum gayan a dal-dal. Migia leli ka ahar bêlan akada mis bêlan ; nêfêki ahâr, nawayay naŋ kélavađ. ¹⁵ Ma goro ya nara nêdêm ni ti ma ge jiri, ahâr àdêm ku way way do mêgêskabá àna mêbêruv a bêlan. Ma gani ya nawayay nêdêm ni ti nihi : Yezu Krist àra a duniya va ti ga mahêngay ndam magudar zlam. Nu ti nêtam mis ndahan ni dek àna magudar zlam. ¹⁶ Ay ku tamal nahkay nêngu ni nêsia cicihi ana Yezu Krist a. Àgru sulum gayan ana nu enji adaba awayay adêfiki ana mis ndahan naŋ ti ebesez zlam. Ebesez ti azuhva mis ya ti atêfêki ahâr ni ; awayay adafaki Melefit amêvi *sifa ya àndav day-day do ni ana tay. ¹⁷ Ègia nahkay ti ahâr àdêm mis tâzlêbay Melefit ; naŋ ti naŋ Bay ga kaŋgay-kaŋgayani, àmêt day-day do, mis tîpi naŋ do, naŋ Melefit naŋ bêlan. Ahâr àdêm mis tâzlêbay naŋ, têdêm naŋ gêdakani ga kaŋgay-kaŋgayani. Aya nahkay.

Pol avi njêda ana Timote

¹⁸ Timote wur goro ni, nêhuk ma : jalaki ahâr ka ma ya ti ndam mahêngaray *pakama ge Melefit têdêmkuk ahaslani ni. Akada ga pakama gatay ya têdêm ni ti kadvu àna tûwi gayak ya kagray ni lala. ¹⁹ Kêmbêrê mêfêki ahâr ka Yezu ba, jalay ahâr sulumani daya. Mis ndahan têtjalay ahâr sulumani ndo, nahkay ti tîjikia ke divi a, têfêki ahâr ka Yezu va do. ²⁰ E kidîŋ gatay gani nani bu ni ti ata Himeni nday ata Eleksender têtikibu ka tay. Nday ti nêbiva tay a ahar va ana *Seteni a ti mâtêrab tay, ti tindivi Melefit va ba.

Mahêngali Melefit ana mis

² Nêdêm nahêma, zlam ye enjenjeni ni ti ahâr àdêm mis tîhindifiŋa zlam kè Melefit a, tâhêngalay naŋ, tâhêngali naŋ ana mis dek, têgri sùsi azuhva zlam sulumani ya ti àgri ana mis dek ni. ² Tâhêngali naŋ ana bêbay akaba ana nday gêdákani ya têgur kêsa gêrgêrani ni, ti mânjêhadkaba àna sulumani akaba mis ndahan, aranja àhêli ahâr ana leli ba, ti mêtêngrioru ahâr a had ana Melefit, manjêhad geli mânja lala kè eri gayan. ³ Zlam nday hini ti sulumani dal-dal, tâbêlafêŋ kè Melefit Bay mahêngay leli ni. ⁴ Melefit ti awayay ahêngay mis dek, awayay ti têsêr ma ge jiri. ⁵ Adaba Melefit ti naŋ bêlan, maslaŋa ya ti aŋgalabakabu mis akaba Melefit ni day bêlan. Naŋ nani ti mis hiriken : Yezu *Krist. ⁶ Àra a duniya va, àmêt ga mam-bay mis dek. Gayan ya àgray nahkay ni ti àgray ka sar-

ta ge Melefit ya àwayay ni ; adafaki Melefit ti awayay ahêngay mis dek. ⁷ Melefit àzay nu, nîgi zal asak gayan ti, ti nêhi ma gani nani ana mis. Nêdêm ti ma ge jiri, nêsakad malfada do. Melefit àhu nêhi ma ge jiri gayan àki ka Yezu ana ndam ya ti nday ndam *Zêde do ni, ti têtêskabá.

Manjêhad ga zawal akaba wál ka mêtlan macakalavani

⁸ Nawayay ti ku eley eley do zawal têtêloru ahar a gavêla, tâhêngalay Melefit. Tâhêngalay naŋ ti àna bêruv bêlan, têtzumki bêruv ka maslaŋa ba, tâlêgavu ba daya.

⁹ Wál ti ni nawayay ti tâbakabu azana akada ya ti àgêski tâbakabu ni, tâbakabu azana ge siŋgu kayani ba, tânjêhad kudufa, tâgrafêŋa mimili kè mis a. Têtêlêm ahâr ge siŋgu kay ge migi eri ana mis ba. Tâbakabu zlam ga gru ba, tâbakabu ebirsli ba. ¹⁰ Ay àgêski ti tâgray zlam sulumani, adaba wál ya tawayay mêtêngrioru ahâr a had ana Melefit ni ti ahâr àdêm tagray nahkay. ¹¹ Ka ya ti ndam ge Melefit têtakalavu ga macahay zlam ni ti ahâr àdêm wál tânjêhad te-te, têtêskabu ma ya têtêhi ana tay ni lala. ¹² Nêvi divi ana wál ga macahi zlam ana mis do, nawayay ti têtêgur zawal do. Ay nawayay ti tânjêhad te-te. ¹³ Adaba Melefit àgraya enjia ti Adam, day kwa ti àgraya Ev a. ¹⁴ *Seteni àgosay ti Adam do, àgosay ti wal ni. Ga wal ya àgray nahkay ni ti àgêskabu ma ge Melefit ndo. ¹⁵ Ku tamal nahkay nêngu ni wal ti Melefit amahêngay naŋ azuhva gayan ya ewi bêza ni. Ay ti ahâr adêm wál dek têtêbrêŋ mêtêfêki ahâr ke Melefit ba, tâwayay mis, tâgray ere ye ti Melefit awayay ndam gayan *njêlatani tâgray ni, tânjêhad àna sulumani kwa.

Ndam mêtbi slimi ana ndam ga Yezu

³ Ma goro ya nara nêdêm ni ti ma ge jiri : tamal maslaŋa awayay migi bay *mêtbi slimi ana ndam ga Yezu ti àdêkiba têtêwi sulumana dal-dal. ² Ahâr àdêm bay mêtbi slimi ana ndam ga Yezu ti mêtla maslaŋa ya têtêngêtfêŋa zlam magudarana do ni, wal gayan bêlan, àgray zlam kwaŋa kwaŋa do, mêtbi slimi ana ahâr gayan, mêtjalay ahâr sulumani, mêtêgêskabu mirkwi, mêtliki macahi zlam ana mis, ³ àvi vu gayan ana zum ba, àgray terengiz ba ; mêtla kudufa, tâlêgavu akaba mis ba, àdêbay elimeni ba daya. ⁴ Ahâr àdêm mêtêsar mêtêgê hud ahar gayan lala, mêtcahi zlam ana bêza gayan ti têtêgêsi ma, têtêngrioru ahâr ana had. ⁵ Nêdêm nahêma, tamal mis êsliki mêtbi slimi ana hud ahar gayan koksah ti esliki mêtbi slimi ana ndam ge Melefit ni tata waw ? ⁶ Tamal kêtumiyu bay mêtbi slimi ana ndam ge Melefit ti ahâr àdêm kêtum maslaŋa ya ti àpêskia ka mêtêki ahâr ka Yezu a ni. Adaba tamal kêtuma maslaŋa ya ti àpêski ndo na ti emiji zlabay mêt Melefit amêtêgê naŋ àna seriya akada ya àgê *Seteni ni. ⁷ Maslaŋa ya ti awayay mêtbi slimi ana ndam ge Melefit ni ti ahâr àdêm manjêhad gayan mêtla sulumani, ti ku ndam ya têtêki ahâr ka Yezu ndo

ni day tãdãm naŋ mis sulumani ; do ni ti etindivi naŋ, amãdiviyu ana Seteni a ahar vu.

Ndam ya tãjãnaki ndam ga Yezu ni

⁸ Ndam ya *tãjãnaki ndam ge Yezu ni day manjãhad gatay mãla sulumani : tãgosay mis ba, tãvi vu gatay ana zum ba, tãdãbay elimeni àna magray zlam magãdavani ba. ⁹ Tãmbrãŋ mãfãki ahãr ka Yezu ba, tãjalay ahãr sulumani, kãlavãd tãgãskabu ma ge jiri ya Melefit àdãfiaba ana leli a ni àna mãbãruv bãlaŋ. ¹⁰ Nahkay ka ya ti kãdumiyu ndam ya tãjãnaki ndam ge Yezu ni ti ahãr àdãm kãsãrum manjãhad gatay. Tamal manjãhad gatay sulumani, mis tãŋgãtãfãŋa zlam magudarani kã tay ga macalki tay a di do ni ti, dumiyu tay e tãwi gani vu. ¹¹ Wãl ya tãjãnaki ndam ge Yezu ni day ahãr àdãm manjãhad gatay mãla sulumani, tãdãmki ma magãdavani ke mis ba, tãvi vu gatay ana zum ba, tãgray tãwi gatay àna jiri kãlavãd. ¹² Bay mãjãnaki ndam ge Yezu ti ahãr àdãm wal gayãŋ bãlaŋ, mãcahi zlam ana bãza gayãŋ akaba mãsãr mãgãs hud ahay gayãŋ lala. ¹³ Adãba ndam ya tãjãnaki ndam ge Yezu ni tamal tagray tãwi gatay lala ti mis dek tazlãbay tay. Nahkay nday gani aŋgwaz amãwãr tay do simiteni, adãba tãbu tãfãki ahãr ka Yezu *Krist, tãsãra naŋ a lala.

Zlam mãŋgãhãni ya Melefit àdãfiaba ana leli a ni

¹⁴ Nãbukkiuru wakita hini, ay nawayay nakoru nãmãnjãiyu kur wudak. ¹⁵ Ay tamal nãnjãiyu weceweci ndo nahãma, àna ma goro ya nãbukki ni ti akãsãr ahãmamã ahãr àdãm tãnjãhad a hud ahay ge Melefit bu ni. Bay ga sifa ti Melefit ciliŋ ; hud ahay gayãŋ ni ti ndam gayãŋ ya *tãcakalavu ni. Melefit àdãkãba tay ga mãdãm ma ge jiri a ; mis tãsãr jiri ge Melefit ti azuhva tay. Nahkay jiri ge Melefit ti akãda ahay ; ndam ge Melefit ti ni akãda medikedik ya akay ahay ni. ¹⁶ Ma mãŋgãhãni ya Melefit àdãfiaba ana leli a àki ka mãfãki ahãr geli ka Yezu ni ti, mãsãra ma gani nani ti ma ge jiri, àbãlay dal-dal ededãŋ. Ma gani nani ti nihi :

Bay geli ãgi mis hihirikenì,
*Mãsuf Njãlatani àdãm naŋ jireni,
*mãslãr ge Melefit tãpia naŋ a,
mis tãhia ma gana ana nday ya ti nday ndam *Zude do na,
mis ku eley eley do ka duniya tãfãkia ahãr a,
Melefit àzay naŋ, àfãkad naŋ ka mãlaŋ mãslãdãni gayãŋ.

Ndam mãsãkad mãfãda

⁴ *Mãsuf ge Melefit àdãm vay-vay, àdãm ka ya ti duniya ara andav nahãma, mis ndahaŋ atãmbrãŋ mãfãki ahãr ka Yezu *Krist, atãgãskabu macahay zlam ge *Seteni ya adãfiki ana mis ni, atãgãsiki ma ana *mãsuf magãdavani, ay mãsuf nday nani ti tagosay tay. ² Ndam mãsãkadã mãfãda ana mis ni atãgosay tay daya. Mãjalay ahãr ga ndam mãsãkad mãfãda gani nani ti dek magãdavani, mimili àki ka tay bi simiteni. ³ Nday gani tãcahi zlam ana mis, tãdãm mis tãday wal

ba, wal day òru ka zal ba. Tãdãm keti, mis tãmbrãŋ mãzum zlam ndahaŋ, ay Melefit àgraya zlam nday nana ti, ti ndam ya tãfãki ahãr ka Yezu, tãsãra jiri a ni tãzum. Ay wudaka tãzum ti ahãr àdãm tãgri sãsi ana Melefit day. ⁴ Adãba zlam ya ti Melefit àgraya ni dek ti àbãlay. Tamal mãgri sãsi ana Melefit azuhva zlam ya ti Melefit avi ana leli ni ti mãgãsumkãbu, mãmbrãŋ zlam ndahaŋ ba. ⁵ Nahkay zlam ni dek tãgia njãlatana kã eri ge Melefit a azuhva ma gayãŋ ya àdãmki ni, akaba geli ya mãgriki sãsi ni.

Mis sulumani ya agri tãwi ana Yezu ni

⁶ Ahãr àdãm cahì zlam nday nani ana bãza ga mãŋ geli. Tamal kãgray nahkay ti ekigi mis sulumani ya agri tãwi ana Yezu *Krist ni. Akãŋgãt njãda e divi ge Melefit bu àna pakama ge Melefit ya mãbu mãgãskabu ni akãba àna zlam sulumani ya tãcahuk, kãbu kãgray ni. ⁷ Pakama ge mis ya tãdãm ma masakani akãda ga mãhasl ga wãl medewel ya taŋgãhad ni ti kãbi slimi ba. Ma gatay ni ti àbãlafãŋ kã Melefit do. Ahãr àdãm kãgray ere ye ti Melefit awayay ni kãlavãd, ti kãŋgãtkivu njãda. ⁸ Ge mis ya ti tisirvu kãlavãd ga mãŋgãtkivu njãda ni ti àbãlay, avi njãda ana tay ga magray zlam bal, ay magray ere ye ti Melefit awayay ni kãlavãd ti àbãlay dal-dal, avi njãda ana mis ga magray zlam dek. Tamal magray nahkay nahãma Melefit avi sifa ana leli nihi, amãlãbu àna naŋ ga kãŋgay-kãŋgayani. ⁹ Ma hini ya nãhuk ni ti ma ge jiri, ahãr àdãm ku way way do mãgãskabã àna mãbãruv bãlaŋ, àjalaki ahãr cã cã ba. ¹⁰ Leli magray tãwi, mãbu mãkadãvu àna naŋ ti adãba mãsãra Melefit ti naŋ Bay ga sifa, nahkay mãfãkia ahãr a. Naŋ ti ahãŋgay mis dek, ahãŋgay ahar gãdãkani ti ndam ya tãfãki ahãr ke Krist ni. ¹¹ Zlam hini ya nãhukki ma ni ti cahì ana mis, hi ana tay tãgray.

¹² Nak wur mba, ay ti mãsãlaŋa àfãkuk aksãŋgu adãba nak wur ba. Ahãr àdãm kãdãfiki zlam ana ndam mãfãki ahãr ka Yezu ni, ti tãgray akãda gayak ni. Ahãr àdãm kãdãm ma sulumani, kãnjãhad lala, kãwayay mis, kãfãki ahãr ke Melefit lala akãba kãnjãhad njãlata ; tamal kãgray nahkay ti nday day atãgray akãda gayak ya kãgray ni. ¹³ Jẽŋgi Wakita ge Melefit ana tay kãlavãd, vi njãda ana tay kãlavãd, cahì zlam ana tay kãlavãd duk abivoru ana moru goro. ¹⁴ Njãda ya ti *Mãsuf Njãlatani àvuk ga magray tãwi ni ti kãmãnjãlãŋ akãda zlam masakani ba. Kãsãra, njãda gani nani ti ndam mãhãŋgaray *pakama ge Melefit tãdãmki ma, mãk gãdãkani ga ndam mãfãki ahãr ke Melefit tãbãkuk ahar ga mãvuk njãda gani. ¹⁵ Gãskabã zlam gana lala, gray tãwi ni àna mãbãruv bãlaŋ. Tamal kãgray nahkay ti mis dek atãsãr nak kãbu kãkoru kama kama e divi ge Melefit vu. ¹⁶ Bi slimi ana ahãr gayak, bi slimi ana zlam ya ti kacahi ana mis ni daya, kãmbrãŋ ba. Tamal kãgray nahkay ti akãhãŋgay ahãr gayak gayakani, akãhãŋgay nday ya ti tãbi slimi ana ma gayak ni daya.

Manjëhad ga ndam mæfæki ahàr ka Yezu

5 Kàvalahaki ka zal medewel ba, hi ma àna hënkali akada ya ti kàhi ma ana buk ni. Bëza dagwa day hi ma ana tay akada ya ti kàhi ma ana bëza ga muk ni.

2 Hi ma ana wál medewel akada ya ti kàhi ma ana muk ni, bëza wal day hi ma ana tay akada ya ti kàhi ma ana bëza ga muk ni. Bay slimi ti ma gayak ya kàhi ana tay ni ðek màbàlafəŋ kè Melefit.

3 Fi ahàr ana wál madakway ya ti ndam gatay tæbi edefiŋ edefiŋeni ni, kèzumi bəruv ana tay ba. 4 Ay tamal wal madakway naŋ àbu àna bëza gayan ahkay do ni àna bëza huð gayan nahəma, ahàr àðəm tēcahay mähəŋgriuru ahàr a hað ana ndam ga huð ahay gatay day. Ahàr àðəm tæfi ahàr ana məŋ gatay ahkay do ni ana dedi gatay, adaba bëza ðek ti tæfi ahàr ana ata bəŋ gatay bilegeni kwa. Zlam nday hini ti sulumani dal-dal, tåbàlafəŋ kè Melefit. 5 Wal madakway ya ti maslaŋa gayan àbi, maslaŋa ya ti àfi ahàr ni day àbi edefiŋ edefiŋeni ni ti ajalaki ahàr ke Melefit, ahəŋgalay naŋ mələfat akaba mələvað gani do ðek, awayay ti Melefit mājənaki naŋ. 6 Ay wal madakway ya ti agray zlam ya ti ahàr gayan awayay ni ti ku naŋ àna sifa nəŋgu ni kala naŋ məmətani. 7 Hi ma gani nani ana tay lala, ti maslaŋa àŋgətfəŋa zlam magudarani kà tay a ba simiteni. 8 Tamal mis àfi ahàr ana ndam gayan do ni ti àmbrəŋa Melefit a, ŋgulum maslaŋa ya ti àfæki ahàr ke Melefit do ni. Nəðəmki ma hini ti ahar gəðakani ka ndam ya tæfi ahàr ana ndam ga huð ahay gatay gatayani do ni.

9 Tamal kəbæki slimi ga wal madakway ka wakita ti tājənaki naŋ ti, ahàr àðəm àbi àbi ti vi gayan mǎla kru kru muku, àday zal bəlaŋ ciliŋ. 10 Tamal kawayay məbæki slimi ga wal madakway ti ahàr àðəm àgra təwi sulumana, mis tǎzləbaki naŋ : ahàr àðəm àfia ahàr ana bëza gayan a lala, àgəskabá mis afa gayan a, àbaria asak ana ndam ge Melefit a, àjənakia ndam ya ti təcakay daliya na, zlam gayan ya àgray ni ðek sulumani day kwa ti təbæki slimi gayan.

11 Wál madakway ya ti nday bëza mba ni ti kəbæki slimi gatay ka wakita ya təbæki slimi ga wál madakway ni ba. Adaba tamal zawal tigia eri ana tay a ti tijiŋia ke divi ge *Krist a, takoru ka zawal. 12 Nahkay ti Melefit aməgəs tay àna seriya adaba ka ya ti taday zawal ni ti tēmbrəŋa ma gatay ya ti təðəm atəgri təwi ana ndam ge Melefit na. 13 Nahaŋ ni ti, tamal təbækia slimi gatay a ti təgray təwi do, təŋjəki ka masawadani ka mahay ka mahay. Nday ndam masəfa ciliŋ do ; tagray mbada-mbada, tədəgiyu a ma ge mis vu, təðəm ere ye ti àgəski mədəmani do ni daya. 14 Nahkay zla nahəma, nawayay ti bëza wál ya ti zawal gatay təməta ni ti tōru ka zawal, tīwi bëza, tēbi slimi ana ndam ga huð ahay gatay. Tamal tagray nahkay ti ndam ezir geli etisliki mədəmki ma magədavani ke leli koksah. 15 Nəðəm nahkay ti adaba bëza wál ndahaŋ e kidiŋ gatay bu tijiŋia ke divi a àndava, təbu tadəbay divi ge *Seteni. 16 Nahkay tamal wal ya afæki ahàr ka Yezu ni wál madakway təbu afa gayan nahəma, ahàr àðəm mēfi

ahàr ana tay, ti ndam ga Yezu ya *təcakalavu a kəsə gani bu ni tæfi ahàr ana tay ba. Nahkay ndam ge Melefit ni tislīki mæfi ahàr ana wál madakway ya ti ndam gatay tæbi ni ciliŋ.

17 Nihi ti nəðəmki ma ka gəðakani ga ndam ge Melefit. Nday ya ti tagray təwi lala ni ti ahàr àðəm tǎzləbay tay mǎtam ge mis ndahaŋ ni, ahar gəðakani tǎzləbay nday ya ti tazay njəða gatay ga mæhi ma ge Melefit ana mis akaba ga macahi zlam ana mis ni. 18 Adaba àbu məbækiani a Wakita ge Melefit bu nahkay hi : « Ka ya ti kəzləbum hay àna sla nahəma, kəwəlūmikabu pakama ga macafəŋa naŋ kà məzum zlam a ba. » Àbu məbækiani nahkay hi keti : « Bay magray təwi ti ahàr àðəm tēvi endif gayan kwa. † » 19 Tamal mis bəlaŋ adəmki ma magədavani ka gəðakani ga ndam ge Melefit ti kəgəskabu ba ; kəgəskabu ti si tamal mis cə mahkər tagray sedi gani tata kwa. 20 Nday ya ti təgudara zlam a ni ti, hiki ma ana tay kè meleher ge mis ðek. Tamal kagraŋ nahkay ti nday ndahaŋ ni atagraŋ aŋgwaz, atagudar zlam do.

21 Ma ya nəhuk nihi ni ti nəhuk kè meleher ge Melefit, kè meleher ga Yezu Krist, akaba kè meleher ga *məslər ge Melefit ya Melefit adaba tay a ni : nəhuk nahəma, gray zlam ya ti nəhuk ni, gri zlam ana mis ðek kala-kala, kicirkaba mis a ba. 22 Tamal kawayay məfiyu mis ga magray təwi e kidiŋ ga ndam ge Melefit bu ni ti, kəgray weceweci ba. Səra manjëhad gayan a day ; tamal sulumani ti kəbæki *ahar gayak ka ahàr gayan ga mævi njəða ge Melefit. Tamal mis ndahaŋ təbu tagudar zlam ti kəhurkiviyu ka tay ba. Bi slimi ana ahàr gayak, ti kənjəhad njələta.

23 Kisi yam yam ciliŋ va ba ; cakay zum gəzit azuhva arməwər ga huð gayak ni, adaba kəlavəð kəbesey do.

24 Magudar zlam ge mis ndahaŋ ti mis ðek tipi ; ku tamal təgrafəŋa seriya kà tay a faŋ ndo nəŋgu ni mis ðek təsəra. Ay ge mis ndahaŋ ni ti ni tipivu do, si kəlaŋ ga magrafəŋa seriya kà tay a day kwa ti mis atəsər. 25 Nahkay day, zlam sulumani ge mis ya tagray ni ti mis ðek tipi ; ku tamal mis tagray zlam sulumani ya mis ndahaŋ tipi do nəŋgu ni mis etipi, adaba zlam sulumani ti àŋgahvu koksah.

6 Nday ya ti nday evidi ni ðek ti ahàr àðəm tawayay mähəŋgriuru ahàr a hað ana ndam ya təgur tay ni. Tamal tagray nahkay ti mis etindivi Melefit azuhva tay do, atəðəm ma ge Melefit ya macahi ana mis ni zlam masakani do daya. 2 Tamal ndam ya təgur tay ni nday day təfæki ahàr ka Yezu ti, ahàr àðəm evidi ni tēgri təwi sulumani ana tay àtam ya ti akal təgri ana ndam ya təgur tay, təfæki ahàr ka Yezu do ni. Ahàr àðəm tēgri təwi sulumani ana tay nahkay ti adaba tawayay tay azuhva mæfæki ahàr gatay ni. Ŋgay ndam ya ti təgur tay ni bëza ga məŋ gatay, nahkay tislīki magudari təwi ana tay ti təhi ana ahàr ba.

† Məŋjay Mimbiki 25.4 akaba 1 Koreŋ 9.9 ; Meciyə 10.10 ; Lək 10.7. Ka sarta gani nani ti tabəhad hay, slasla təcalki, hay ni azləbvū. Melefit àðəm təcəfəŋa slasla na ga məzum hay na ba.

Mis ya təcəhi zlam magədavani ana mis ni

Zlam nday nani ti ahàr àdəm kâcahi ana mis, kâhi ana tay ti tâgray. ³ Pakama ga Bay geli Yezu *Krist ti pakama ge jiri ; mis ya təfəki ahàr ni dek təcəhi divi gani ana mis akada ga pakama gayaŋ ya àdəm ni. Ay tamal maslaŋa nahaŋ acahi zlam ndahaŋ gərgəri aka-ba pakama gani nani ana mis, àgəskabu pakama ge Melefit jireni ni do nahəma, ⁴ maslaŋa gani nani akada èpi divi lala do. Azay ahàr gayaŋ akada mis gəđakani, àsər zlam do simiteni, tamal àgray gejewi akaba mis do ni ti èbesey koksah ; taləgavu akaba mis àki ka pakama masakani. Tamal agray nahkay ti mis tagray solu, taləgavu, tindivi Melefit, tahənday ma ge mis, ⁵ təmbrəŋ ləgayvu gani day-day do. Ndam ya ti tagray nahkay ni ti majalay ahàr gatay magədavani, təsər divi ge jiri va do. Təhi ana ahàr məfəki ahàr ka Yezu ti divi ga mənğət elimeni.

⁶ Tamal mis adəm zlam ya ti naŋ àbu àna naŋ ni èslia gayaŋ a, amərvu àna naŋ nahəma, məfəki ahàr ka Yezu ni avi zlam sulumani dal-dal edediŋ. ⁷ Adaba tiweya leli a duniya va ti leli məbi àna zlam bi ; ka ya ti aməmət, amasləka a duniya ba ni day aməhəl zlam koksah. ⁸ Ègia nahkay ti tamal leli məbu àna zlam məzumani akaba zlam məbakabani nahəma, ahàr àdəm mēdəm zlam nday nani èslia geli a, mēmərvu àna naŋ. ⁹ Ay nday ya ti tawayay mənğət elimeni nahəma, *Seteni esipet tay, aki kəmbazl ana tay ga məgəs tay, agray ti tâwayay zlam àsabay, ay zlam ya ti tawayay ni ti zlam masakani, àjənaki mis do : agudar mis, ejiŋ naŋ simiteni sawaŋ. ¹⁰ Mawayay siŋgu ti dəgus ga zlam magədavani a duniya bu dek. Mis ndahaŋ tadəbay àsabay ; nday gani tijikia ke divi ga məfəki ahàr ka Yezu a, təgri daliya dal-dal ana ahàr gatay, ègia akada tatəhad vu gatay àna miŋgic.

Sawari gərgərani ka mandav ga pakama

¹¹ Ay nak ti nak mis ge Melefit. Cuhwafəŋa kà zlam nday nana. Ere ye ti ahàr àdəm kadəbay ni ti nihi : jiri, məhəŋgrioru ahàr a had ana Melefit, məfəki ahàr ka Yezu lala, mawayavani, mebeseni, manjəhadani kudu-fa. ¹² Zay njəda gayak, kadvu àna məfəki ahàr gayak ka Yezu, adaba kadvu gani nani ti àbəlay dal-dal. Melefit àzalay kur ga məvuk *sifa ya àndav day-day do ni ;

nahkay ti bi slimi ana sifa gani lala. Kàgra sedi gana kè meleher ge mis a kay, kədəm nak mis ga Yezu ; gayak ya ti kàgray nahkay ni ti àbəlay dal-dal. ¹³ Nəhuk ma hi-ni ti kè meleher ge Melefit, naŋ ti avi sifa ana zlam dek. Nəhuk ti kè meleher ga Yezu *Krist daya, naŋ ti àgra sedi a kè meleher ga Pons Pilet a ; gayaŋ ya àgray nahkay ni ti àbəlay dal-dal. Nəhuk nahəma, ¹⁴ zlam ya ti Melefit àhuk gray ni ti gəskabá lala, ku zlam gəziteni gani day kəgudar ba, gray ti mis tənğət fuka zlam magudarana ba simiteni, duk anivoru ana vad ga Bay geli Yezu Krist ya amara ni. ¹⁵ Vad gani nani ti Melefit àfəkad, amədəfiki ana leli ka sarta ya awayay ni. Melefit ti naŋ bəlaŋ, agur zlam dek ti naŋ ciliŋ, avi məmərani ana mis ti naŋ ; naŋ Bay agur bəbay ndahaŋ ni dek, naŋ gəđakani agur gəđakani ndahaŋ ni dek ; ¹⁶ anjəhad ga kaŋgay-kaŋgayani ti naŋ ciliŋ ; an-jəhad a masladani bu, mis təhədakfəŋiyu koksah ; maslaŋa ya ti èpia naŋ a ni ti àbi, maslaŋa ya ti esliki mipi naŋ ni day àbi. Mis dek təzləbay naŋ, naŋ àbu àna njəda ga kaŋgay-kaŋgayani. Aya nahkay !

¹⁷ Nday ya ti təbu àna elimeni a duniya bu ni ti, hi ana tay tiji zlabay ba, təfəki ahàr ke elimeni gatay ni ba, adaba elimeni ti amandav. Təfəki ahàr ti ke Melefit, adaba Melefit ti avi zlam sulumani ana leli dal-dal, zlam sulumani ya àvi ana leli do ni ti àbi ; awayay ti mēmərvu àna naŋ. ¹⁸ Hi ana tay təgri zlam sulumani ana mis, zlam sulumani ya təgray ni ti mīgi elimeni gatay. Təvay zlam àna məbərur bəlaŋ, təhi ana ahàr zlam gatay ni gatay gatayani ciliŋ ba. ¹⁹ Tamal tagray nahkay ti taŋgah zlam sulumani ya àndav day-day do ni, kama kama ti atəmərvu àna naŋ. Zlam sulumani ya atəmərvu àna naŋ ni ti sifa ya àndav day-day do ni. Sifa gani nani ti sifa edediŋ edediŋeni.

²⁰ Timote wur goro ni, zlam ya ti Melefit àfukvù a ahar vu ni ti bi slimi lala. Tamal mis taləgavu àki ka pakama masakani, tijikia ke divi ge Melefit àna naŋ a ti kàgray akada gatay ni ba. Tamal mis tədəm ma magədavani, təhi ana ahàr təsəra zlam a, ay təsər zlam edediŋ edediŋeni do ni ti kàgray akada gatay ni ba daya. ²¹ Mis ndahaŋ tədəm təsəra zlam a ; gatay ya tədəm nahkay ni ti tijikia ke divi ga məfəki ahàr ka Yezu a àndava.

Melefit mēgri sulum gayaŋ ana kəli ti.

2 Timote

Ere ye ti mædæmki ka wakita ga Pol ya àbikioru ana Timote ye cæ ni

Maslaŋa ya ti àbæki wakita hini ni ti àdafa slimi gayan a : nani Pol, zal asak ga Yezu ni (1.1). Ka sarta ya ti Pol àbæki wakita hini ni ti tæfiya naŋ a daŋgay va keti (2.9) ; ku ndam gayan nənŋu ni tædæba naŋ a dal-dal day kwa ti tædi ahàr (1.16-17). Pol àsæra, sarta gayan ènjia wudak, èndeveriŋaba tæwi gayan a (4.6-7).

Pol àbikioru wakita hini ana Timote ti ga mævi njæda, ga mæhiani àmbrəŋ tæwi ya àvi ni ba, ku tamal mis ndahaŋ tægri daliya nənŋu ni àmbrəŋ ba (2.1-13 ; 3.10-17 ; 4.1-5). Akada ga pakama gayan ya àdæm a wakita ya àbikioru ana Timote enjenjeni ni bu ni ti àdæm si Timote àhurkiviyu ka nday ya ti tagray gejewi, tæcahi zlam magədavani ana mis kwa ni ba (2.14-26). Àdæm ka sarta ya ti duniya ara andav wudak ni ti mis atagudarkivu zlam dal-dal, ay Timote àhurkiviyu ka tay ba (3.1-9). Awayay ti Timote acahi ma ge Melefit ana mis, àmbrəŋ ba (1.14 ; 3.14 ; 4.2). Pol àdæm mis ndahaŋ tæmbrəŋa naŋ a (1.15 ; 4.10, 14, 16). Àdæm sak cæ awayay ti Timote mæra afa gayan a (4.9, 21), adaba Timote ti ègia akada wur ga huđ gayan a (1.2 ; Filip 2.22).

Ay ku tamal Pol àsæra sarta gayan ènjia wudak, ku tamal mis ndahaŋ tæmbrəŋa naŋ a, ku tamal naŋ àbu acakay daliya nənŋu ni, àmbrəŋ mæfæki ahàr gayan ka Yezu ndo ; àsæra, Yezu amahəŋgay naŋ ti mæhuriyu a Məgür gayan vu a huđ melefit bu (4.18). Azləbay Yezu, àmbrəŋ do.

Sa ga Pol

1 Abæki wakita hini ti nu Pol, nu zal asak ga Yezu *Krist. Nigi zal asak ti ka mawayay ge Melefit, ti næhi pakama gayan ana mis. Pakama gayan ni ti nihi : Tamal tigia akada mis bælaŋ akaba Yezu Krist a ti amævi sifa ana tay.

² Nəbukki ti ana nak Timote. Nak ti kigia wur goro a, nawayay kur dal-dal. Bəŋ geli Melefit nday ata Bay geli Yezu Krist tægri sulum gatay, tægri naki kur, tægri ti kəŋjəhadumkabu akaba mis àna sulumani ti.

Pol agri səsi ana Melefit, avi njæda ana Timote daya

³ Nəgri səsi ana Melefit. Melefit ti nəgri tæwi àna huđ bælaŋ, akada ga ata baba ya tægri ni. Nahəŋgalay naŋ kəlavad, məlavad akaba məlafat gani do dek ; kəla ya ti nahəŋgalay naŋ nahəma nahəŋgaluk naŋ daya.

⁴ Ka ya ti mèdevu ni ti kətəwa, kəwayay ti mèdevu do ; nahkay ti ka ya ti nahəŋgalay Melefit ni ti nəjalakuk ahàr, nawayay mipi kur. Tamal nipi kur a ti anəmərvu dal-dal. ⁵ Nəgri səsi ana Melefit adaba nəsərkia ahəmamam kəfæki ahàr ka Yezu àna huđ bælaŋ ni. Dedi gayak Ləwis akaba muk Ewnis tæfækia ahàr enji gayak a ; nəsəra, nak day kəbu kəfæki ahàr akada gatay ni.

⁶ Nahkay zla nahəma, nəhuk kadvu ga magray tæwi àna njæda ge Melefit ya àvuk ni. Kəsəra àvuk njæda gani nani ti ka ya ti nəbəkuk ahar ni. ⁷ Kəgray aŋgwaz ba, adaba Melefit àvia Məsuf gayan ana leli a ; Məsuf gani nani agray ti məgray aŋgwaz ba. Məsuf gani nani

ti avi njæda ana leli dal-dal sawan. Avi njæda ana leli ti məwayavu, mæbi slimi ana ahàr geli lala daya.

⁸ Ègia nahkay ti kəgray mimili ba, hi ma ga Bay geli ana mis àna njæda gayak dek. Goro ya tæfiyu nu a daŋgay vu azuhva Yezu ni ti kəgray mimili àna naŋ ba daya. Tamal mis tægri daliya azuhva *Ma Məweni Sulumani ga Yezu ni akada goro ya tægri ni ti gəskabu, adaba Melefit avi njæda ana leli ge mebeseni. ⁹ Melefit ti àhəŋga leli a, àzala leli a ge migi ndam gayan njəlatana. Àgray nahkay ti azuhva tæwi geli ya mægri ni do ; àgray ti ka mawayay gayan, àgri sulum gayan ana leli azuhva tæwi ga Yezu *Krist ya àgri ana leli ni. Kwa ka sarta ya Melefit àgraya məlaŋ a faŋ ndo ni Melefit àdæm aməgri ana leli nahkay. ¹⁰ Ere ye ti Melefit àdæmbiyu ahaslani amagray ni ti, nihi ti àgra. Àgray ti àna məslərbiyu Yezu Krist Bay mahəŋgay leli ni. Krist ti àgray ti kisim migi zlam masakani, àhi Ma Məweni Sulumani ana leli ti məŋgət sifa àna naŋ, məmæt day-day ba.

¹¹ Ma Məweni Sulumani gani nani ti Melefit àzalay nu ti nəhioru ana mis ; nigia zal asak gayan a ga macahi ma gani ana mis a. ¹² Tægri daliya hini ti adaba nəgra tæwi gana lala, ay nəgray mimili àna naŋ do, adaba nəfækia ahàr ka Yezu a, nəsəra naŋ a lala. Nəsəra esliki majəgay ere ye ti àfuvu a ahar vu ni duk abivoru ana vad ga manŋa gayan a. †

† Ere ye ti àfuvu a ahar vu ni : mis ndahaŋ tædæm Pol awayay adæm Ma Məweni Sulumani. Mis ndahaŋ tædæm Pol àdæm ere ye ti àfuvu a ahar vu ana Yezu ni : tamal nahkay ti Pol awayay adæm sifa gayan ahkay do ni tæwi gayan ya agri ana Melefit ni.

¹³ Kəsəra pakama ge jiri goro ya nəhuk na. Gray ere ye ti nəhuk ni : fəki ahər ka Yezu Krist lala, wayay ndam ge Krist lala daya, adaba nak kəbu akaba nañ akada mis bəlañ. ¹⁴ Melefit əvuka zlam sulumana ; bi slimi lala. *Məsuf Njəlatani əniviyu ana leli a məbərur bu ; aməvuk njəda gani.

¹⁵ Kəsəra, ndam geli ya nday ga həd Azi ni dek təm-brəña nu a. Fizel nday ata Hermozen day təmbrəña nu a akaba nday ndahañ na. ¹⁶ Ay Onesifor əvua njəda sak kay, goro ya təfiyu nu a dañgay vu ni ti əsi mimili ndo. Nahkay nawayay ti Bay geli mēgri sulum gayañ dal-dal ; nawayay ti mēgri ana ndam ga huđ ahay gayañ daya. ¹⁷ Ka ya ti Onesifor əra a Rom a nahəma, əzay njəda gayañ dek ga mədəbay nu, mək ədua ahər a. ¹⁸ Nawayay ti Bay geli māgray ti Melefit mēgri sulum gayañ a vad ya ti Yezu amara ni. Təwi ga Onesifor ya əgri ana leli e Efez ni dek ti kəsəra lala.

Za njəda gayak dek ga mədəbay Yezu

2 Wur goro ni, nak ti zay njəda gayak dek ga mədəbay Yezu *Krist ; agruk sulum gayañ ga məjənaki kur ti Yezu Krist gani. ² A haslani ti kicia ma goro ya nəhuk na ; ma gani nani ti mis kay ticia, tagray sedi gani tata. Nahkay ti daba ndam jireni ndahañ a, cahi zlam gani ana tay ti nday day tislaki macahiani ana mis ndahañ bilegeni.

³ Tamal mis ndahañ təgruk daliya ti gəskabá akada geli na. Gri təwi ana Yezu Krist lala, gray təwi akada ga zal slewja sulumani ya ebeseş daliya ni. ⁴ Maslaña ya ti awayay magray təwi ga slewja ni ti awayay magray ere ye ti əbəlafəñ kə gədəkani gayañ ni. Zal slewja əhurkiviyu ke təwi ga nday ya ti nday ndam slewja do ni koksah. ⁵ Məsəra, tamal maslaña awayay macuh-wakabani akaba mis ndahañ ti ahər ədəm məcuhway əna divi gani. Do ni ti ku tamal ənjia enji a nəngü ni atəvi zlam ka duwa gani do. ⁶ Məsəra daya, ka ya ti bay ga vədañ edi zlam ana ndam məwəsi vədañ nahəma, maslaña ya ti təvi zlam enji ni ti nañ ya ti əza njəda gayañ a dek, əwəsa vədañ a lala ni. ⁷ Ere ye ti nəhuk ni hi ni ti ahər ədəm kici lala. Bay geli aməvuk njəda gayañ ti kəsər ma gani dek.

⁸ Sərki ka Yezu Krist. Nañ ti wur huđ ge Devit ; əməta, mək əngəba e kisim ba. *Ma Məweni Sulumani ya nəhioru ana mis ni ti nahkay. ⁹ Təgru daliya ti azuhva Ma Məweni Sulumani gani nani ; ku məfiyu nu a dañ-gay vu day təfiya nu a akada nəğudara zlam a. Ay pakama ge Melefit ti təfiyu a dañgay vu ndo. ¹⁰ Əgia nahkay ti nebesey daliya ya təgru ni dek azuhva ndam ge Melefit ya ədaba tay a ni. Nawayay ti nday day Melefit mähəngay tay əna təwi ga Yezu Krist, nawayay ti təhuriyu a məlañ masladani ge Melefit vu, tənəhad ga kañgay-kañgayani eslini. ¹¹ Ma ge jiri, ahər ədəm mis tēgəskabu ni ti nihi :

Tamal məmət ka ahar bəlañ akaba Yezu ti amələbu əna *sifa ya əndav day-day do ni ka ahar bəlañ akaba nañ daya † ;

† Məmətani akaba Yezu ti awayay ədəmvaba məmbrəñ man-jəhad geli məğədavani ya haslani ni dek.

¹² tamal mebesey daliya ka ahar bəlañ akaba nañ ti aməhuriyu akaba nañ a bay gayañ vu daya ; tamal mədəm məsər nañ do ni ti nañ day amədəm əsər leli do ;

¹³ ay ku tamal māgray ere ye ti məhibiyu amagray ni va do nəngü ni,

nañ ti amagray ere ye ti ədəmbiyu amagray ni, əm-brəñ magrani do,

adaba ere ye ti ədəmbiya amagray ni ti si agray kwa ; divi gayañ nahañ əbi simiteni.

Bay slimi ti təwi gayak ya kəgri ana Yezu ni ti mälə təwi ge jiri

¹⁴ Ma goro hini ya nədəm ni dek ti həngri ana mis lala. Hi ana tay tələgavakivu ka pakama gərgərani ba ; hi ma hini ana tay əna slimi ge Melefit. Maləgavani əkivu ka pakama gərgərani ti zlam masakani əbələy do simiteni, ejiñ ndam ya təbi slimi ni. ¹⁵ Zay njəda gayak dek ti zlam ya kagraş ni dek mähələfəñ kə Melefit.

Ahər ədəm təwi gayak ya kagraş ni əsuk mimili ba ; hi ma ge jiri ge Melefit ana mis əna divi gani. ¹⁶ Tamal ndam ya təsər Melefit do ni tagray geşewi ti kəhurkiviyu ba. Gatay ya tagray nahkay ni ti kəlavad tagudarkivu zlam əkivu ; ¹⁷ pakama gatay ya tədəm ni ti ejiñ mis, egi akada əmbələk ya ezi, asagakivu ni. Ata Himeni nday ata Filet day təkibu ka tay : ¹⁸ nday ti tədəm mis tənğəba e kisim ba əndava ; gatay ya tədəm nahkay ni ti tijkia ke divi ge jiri a, tagray ti mis ndahañ təmbrəñ məfəki ahər gatay ka Yezu. ¹⁹ Ay jiri ge Melefit ti anjəhad kañgay-kañgay ; nañ akada asak ga ahay ya təfəkada lala, ədaday do ni. Zlam əbu məbəkiani ka asak ga ahay gani nani nahkay hi : « Bay Melefit əsəra ndam gayañ a. †† » Əbu məbəkiani keti : « Maslaña ya ti ədəm nañ mis ga Bay Melefit lu nahəma, məmbrəñ magudar zlam simiteni. »

²⁰ A ahay ge mis gədəkani bu ni ti zlam təbu kay ga məbəviyu zlam. Nday dek ti ga gru ahkay do ni ga evirzegena cilij do ; ndahañ ge bişem ahkay do ni ge elibisl. Nday ya ti sulumani ni ti tagray təwi əna tay ga vad ga wuməri ; nday ndahañ ni ti ni tagray təwi əna tay kəlavad. ²¹ Nahkay tamal maslaña əmbrəña zlam məğədavani ya nədəmki ma na dek ti əgia akada zlam məbəviyu zlam sulumani. Bay ahay ni azay, abarafəña ti mīgi *njəlatani, agray təwi əna nañ tata. Aslamalay lala ga magray təwi əna nañ, awayay magray təwi sulumani əna nañ dek.

²² Zlam məğədavani ya bəza dagwa tawayay magrani dal-dal ni ti kəhurkiviyu ba. Zlam ya ti ahər ədəm kədəbay ni ti nday hi : jiri, məfəki ahər ka Yezu lala, mawayavani, manjəhad sulumani akaba ndam ya ti təhəngalay Bay geli Yezu əna məbərur bəlañ ni.

²³ Tamal ndam muru tagray geşewi əki ka pakama masakani ti kəhurkiviyu ba. Səra, zlam nday nani ti egi ləgayvu. ²⁴ Ay maslaña ya agraş təwi ana Bay geli ni tələ-gavu ata mis ba. Ahər ədəm manjəhad gayañ mälə sulumani kə meleher ge mis dek ; mislaki macahi zlam ana mis ; tamal mis təbi seki ti məbesey. ²⁵ Tamal mis

†† Mənjay Macalani 16.5.

ndahañ tædæm ma gayan ja àdæm ni ma ge jiri do nahæma, ahàr àdæm acahi zlam ana tay àna kudufani. Tamal agray nahkay ti bi Melefit amagraj ti tâmbatka-ba majalay ahàr gatay a, ti tæsær divi ge jiri. ²⁶ Ndam nday nani ti *Seteni àgæsa tay àna kæmbazl gayan a, awayay ti tâgray ere ye ti awayay ni. Ay tamal tâmbatka-ba majalay ahàr gatay na, ègia sulumana ti, atætam-fæña kà kæmbazl ge Seteni na.

Ere ye ti amagravu ka mandav ga duniya ni

3 Særa lala : ka ya ti duniya amandav wudak nahæma, sarta gani emigi zlézlada. ² Ka sarta gani nani ti mis etigi ndam eri, atawayay singu, etiji zlabay, atæhi ana ahàr zlam gatay ya tagray ni dæk ti zlam sulumani, etindi Melefit, atægæsiki ma ana ata bæñ gatay do, atægri sæsi ana mis do, atamænjalæñ ka zlam *njælalani akada zlam masakani, ³ ku ndam ga hud ahay gatay day atawayay do, atæmbræñ mizirey mis do, atædæmki ma magædavani ke mis, atagraj zlam ya ti mæbæruv gatay awayay ni dæk atæmbræñ do, atægri daliya ana mis kælavad, atawayay jiri do, ⁴ atæsækumoru mis, atæjalaki ahàr ka zlam ya tagray ni do, atæhi ana ahàr tætam mis ndahañ dæk ; atawayay zlam ya mæbæruv gatay awayay ni cilij, atawayay Melefit do simiteni. ⁵ Ndam nday nani ti atædæm nday ndam ya tazlæbay Melefit ni, ay ñgay Melefit nañ àbu àna njæda ga mæmbatikaba majalay ahàr ana mis a ti atægæskabu va do. Ndam nday nani ti kèhurkiviyu ka tay ba. ⁶ Mis ndahañ e kidij gatay bu tæbu tagosay mis, tæhuriyu a ahay vu afa ge mis, tesipet wál ya tæsær zlam do ni ; ègia akada tæki kæmbazl ana tay. Wál nday nani ti tæbu tagudar zlam dal-dal, tæjalaki ahàr ka zlam gærgærani ya mæbæruv gatay awayay ni cilij ; ⁷ tæbu tæcahay zlam kælavad, ay tisliki mæsær jiri ge Melefit koksah. ⁸ A haslani ti ata Zenes nday ata Zembres † tàwaya macafæña Mæwiz ga magray tæwi ge Melefit a : nahkay day mis nday nani tawayay macafæña leli ga magray tæwi ge jiri a ; majalay ahàr gatay dæk magædavani, mæfæki ahàr gatay ke Melefit ni ègia zlam masakana. ⁹ Ay zlam gatay ya tagudar ni amazoru tay kama do, adaba mis dæk atæsær nday ndam muru, akada ga ata Zenes nday ata Zembres ya mis tæsæra nday ndam muru ni.

Kæmbræñ ere ye ti kàcahay ni ba

¹⁰ Ay nak ti kæsæra zlam ya nècahuk na dæk lala ; kæsæra manjæhad goro a, kæsæra zlam ya nawayay nagray na, kæsæra ahæmamam næfæki ahàr ka Yezu na, kæsæra ahæmamam nebesey zlam na, kæsæra ahæmamam nawayay mis na, kæsæra nèmbræñ tæwi goro do. ¹¹ Kæsæra daliya goro ya mis tægri na akaba daliya ndahañ ya nècakay na. Daliya gani nani ti nècakay a Antiyos, a Ikoniyum akaba e Listir ; daliya weley ya nècakay ndo ni weley, ku nècaka daliya emitena næñgu ni Bay goro àhæñga nu a. ¹² Særa, ku way way do awayay

† Ata Zenes nday ata Zembres ti, ndam Zude tædæm nday ndam mæsær zlam ga had Ezip ka sarta ge Mæwiz ni (mænjay Mahærana 7.11, 22).

manjæhadani akaba Yezu Krist akada mis bælan, azlæbay nañ lala ti, mis atægri daliya. ¹³ Ay ndam cuday akaba nday ya ti tagosay mis ni kælavad atagudarkivu zlam ; etijijia mis ndahañ ke divi a, nday day etijijia ke divi a. ¹⁴ Nak ti kæmbræñ zlam ya ti kàcaha, kægæskabá àna hud bælan ni ba. Kæsæra nday ya ti tæcahuk zlam na ; nahkay kæsæra zlam gani nani ti zlam ge jiri. ¹⁵ Kwa nak a wur bu ni ti kæsæra Wakita *njælalani ge Melefit a ; wakita gani nani ti adæfukki divi ga majalay ahàr sulumani, nahkay Melefit amahængay kur adaba kæfæki ahàr ka Yezu *Krist. ¹⁶ Pakama ya mædi ahàr a Wakita ge Melefit ni bu ni dæk ti Melefit àvi majalay ahàr gani ana mis ga mæbækiani ; pakama ge Melefit ti ajænaki leli ga mædæfiki zlam sulumani ana mis, ga madafaki zlam magædavani ti magædavani edediñ, ga mambatikaba majalay ahàr ana mis a, akaba ga macahi divi ge jiri ana mis. ¹⁷ Melefit àvi pakama gayan ana mis ti mis gayan lu mæslamalavu lala, mîsliki magray tæwi sulumani weley weley do dæk.

Hioru ma ge Melefit ana mis

4 Ere ye ti næhuk nihi ni ti næhuk kè meleher ge Melefit ; næhuk kè meleher ga Yezu *Krist daya, nañ ya ti amara magrafæña seriya kà ndam ya nday tæbu àna sifa na akaba kà ndam ya tæmæta na. Næhuk ti adaba amægazlivu ana leli, amægur mis dæk. Ere ye ti næhuk ni ti nihi : ² hioru ma ge Melefit ana mis. Ku mis tawayay miceni, ku tàwayay do næñgu ni, hi ana tay, kæmbræñ ba. Hiiki ma ana tay ka zlam gatay ya tagudar ni, lægi ana tay, vi njæda ana tay. Ku tamal ticiaba zlam ya ti kacahi ana tay na dæk ndo næñgu ni, kæzumki bæruv ka tay ba, besa. ³ Adaba sarta nahaj amara ; ka sarta gani nani ti mis ndahañ atawayay ma ge jiri ya macahi ana tay ni va do. Atadæbay ere ye ti mæbæruv gatay awayay ni cilij, atæzalakabu mæsis ndahañ kay ga macahi ma ya tawayay miceni ni ana tay. ⁴ Atæbi slimi ana ma ge jiri va do ; atæbi slimi ana ma masakani sawa. ⁵ Ay nak ti njæhad nañ-nañ ; ka ya ti mis tægri daliya ni ti besa ; hi *Ma Mæweni Sulumani ana mis kælavad. Tamal kagraj nahkay ti, kægri tæwi ana Melefit akada ya adaba kur a àwayay ti kægri ni.

Pol àdæm ara amæt wudak

⁶ Nu ti sarta goro ènjia wudak. Nara nævi ahàr goro ana Melefit akada ga zum ya tabæhad ni. ⁷ Nækadva àna tæwi goro ya nægri na lala. Nèndeveriñaba tæwi ya Melefit àhu nægri na dæk akada ge mis ya acuhway, ènjia ka mælan mædukana ni. Nèmbæñ mæfæki ahàr goro ka Yezu ndo simiteni. ⁸ Ku nihi Melefit àslamatuva zlam a, Bay geli amævu azuhva tæwi goro ya nægri ni ; amævu ti àna jiri gayan. Adaba Bay geli Yezu ti agrafæña seriya kè mis àna jiri a : amævu zlam ti ana nu cilij do ; amævi ti ana ndam ya tajægay mara gayan àna mæmærani ni dæk daya.

Pakama ga Pol ka mandav ga wakita gayaŋ

⁹ Zay njêda gayak dek ga marana afa goro ke wecewecena, ¹⁰ adaba Demas ti awayay zlam ga duniya, àmbrəŋa nu a, àsləka àdoru a Tesalonik. Kreskens day àdoru ka had Galasi, Tit ti ni àdoru ka had Dalmasi.

¹¹ Maslaŋa ya ti naŋ àbu akaba nu ni ti Lək ciliŋ. Nahkay kara nahəma zubiya Mark a ju, adaba Mark ti esliki məjənaki nu ke təwi ge Melefit tata. ¹² Tisik ti nəsləroya naŋ e Efez a. ¹³ Ka ya ti nəsləkabiya a Truwas afa ga Karpus a ni ti nəmbərbiya mugudi goro a ; zubiya ji. Həlubiya wakita goro a daya ; wakita ya ti ga ambəl ni tàgəjazlkukbiya ahàr ba.

¹⁴ Eleksender zal gəzaŋ ni àgrua cuday a dal-dal ; ere ye ti àgru ni ti Bay geli amatrab naŋ bilegeni. ¹⁵ Eleksender ti àgray ti mis təgəskabu ma geli ya məhi ana tay ni ba simiteni ; nahkay nak day bavu slimi àna naŋ.

¹⁶ Ka ya ti tàgrafua seriya enjenjena, nəhəŋgrifəŋ ana ndam ge seriya ni ti, maslaŋa ya àjənaki nu ka ma gani ni ti àbi ; mis dek təmbrəŋa nu a. Melefit məmbərfəŋa zlam gatay ya tàgray na kà tay a ! ¹⁷ Ay Bay geli àjə-

nakia nu a, àvua njêda ; nahkay nəhia ma gayaŋ ana mis a àndava, ndam ya təfəki ahàr do ni dek ticia. Seriya àgəs nu ndo ; àhəŋgafəŋa nu kà mazlahku a. ^{†18} Bay geli amahəŋgafəŋa nu kə mis ya təgru cuday na dek ; amahəŋgay nu ti nəhuriyu a Məgur gayaŋ ya e melefit bu ni vu. Naŋ ti mis dek tázləbay naŋ ga kaŋgay-kaŋgayani ! Aya nahkay.

¹⁹ Gri sa goro ana ata Prisil nday ata Ekiles. Gri sa goro ana ndam ga huđ ahay ga Onesifor daya. ²⁰ Erest ti ànjəhadıya a Koreŋ a. Trofim ti èbesey do, nəmbərbiya naŋ e Milet a. ²¹ Wudaka ahar kusi ti zay njêda gayak dek ga marana afa goro a.

Ata Ewbəl, Pədeŋ, Liŋ, Klodiya akaba bəza ga məŋ geli ndahaŋ ni dek təgruka sa.

²² Bay geli mələbu akaba kur, məgri sulum gayaŋ ana kəli dek ti.

† Ka sarta gani nani ti ndam ga Yezu ya təwəl tay àna seriya ni ti təbi tay ana mazlahku ti təhəpəđ tay. Nahkay bi Pol awayay adəm tàkad naŋ ndo ; ay bi awayay adəm Yezu àhəŋgafəŋa naŋ kə Setena ahkay do ni kà ndam ezir gayaŋ na ciliŋ.

Tit

Ere ye ti mædæmki ka wakita ga Pol ya àbikioru ana Tit ni

Maslaŋa ya ti àbæki wakita hini ni ti àdafa slimi gayan a : nani Pol, zal asak ga Yezu ni (1.1). Àbikioru ti ana Tit : Tit ti tàgrakabá tæwi akaba Pol a (2 Koreŋ 8.16-24). Pol àwayay Tit dal-dal (2 Koreŋ 2.13 ; 7.6) ; ka sarta ya ti tàfaya Pol a danŋay ba ni ti Pol àmbærbu Tit ka hađ Kret ga mægur ndam ga Yezu ya tæbu eslini ni (1.5). Kret ti hađ gæđakani a huđ ga yam bu, gwar ka hađ Gres ; ka sarta ga Pol mis ndahaŋ tæđæm ndam Kret ti ndam magudar zlam, nday ndam malfada daya ; ku zal Kret nahaŋ day àđæm nahkay (1.12).

Pol àbikioru wakita hini ana Tit, awayay ti tâbakabu ahàr a Nikopolis (3.12) ; àbikioru ti ga mædæfiki ahæmamam mâgray tæwi ya àvi ni. Pol àđæm ku tamal ndam Kret tægæskabu ma gayan do nænŋu ni, si Tit acahi manjæhad sulumani ana tay, alægi ana tay, àmbræŋ ba kwa. Pol awayay ti ndam Kret ya tægæskabu Yezu ni tànjæhadkabu àna sulumani (1.6-9 ; 2), tægæskabu ma magædavani ba (1.9-16 ; 3.9-11), tæhænŋrioru ahàr a hađ ana ndam ga ŋgumna (3.1-2).

Ndam Kret ti tædæba divi magædavani ya ti mæbærub gatay awayay na tètam mis ndahaŋ ni, ay ku tamal nahkay nænŋu ni Pol àđæm ahaslani ti leli dek ndam magudar zlam akada gatay ni ; Melefit àhænŋgay leli ti adaba mæsia cichi a cilij, do ni ti azuhva tæwi geli ya màgray ni do (3.3-7).

Sa ga Pol

1 Abæki wakita hini ti nu Pol, nu bay mægri tæwi ana Melefit, nu zal asak ga Yezu *Krist. Àslærbiyu nu ti nænŋonaki ndam ya ti Bay Melefit adaba tay a ni, ti tæfæki ahàr, ti tæsær jiri gayan ni. Tæsæra ti atanjæhad akada ge Melefit ya awayay ni, ² atæsær atanjæhad kanŋay-kanŋay akaba Melefit edediŋ. Melefit àđæm kwa ahaslani, wudaka mælaŋ ànjæki ni : « Anævi sifa ya àndav day-day do ni ana tay. » Naŋ ti àsækad malfada day-day do.

³ Sarta gayan ya ti àfækad ni ènjia ti àdæfiaba ma ga sifa gani nana ana mis a, ti tæđæmoru, tæhi ana mis ndahaŋ. Naŋ Melefit Bay mahænŋgay leli àhuva pakama nana ana nu a daya, ti næhioru ana mis.

⁴ Næbukki, Tit. Nak ti kigia akada wur ga huđ goro a adaba leli cecæni mæfæki ahàr ka Yezu Krist. Melefit Bæn geli nday ata Yezu Krist Bay mahænŋgay leli tægruk sulum gatay, tâgray ti kænŋæhadumkabu akaba mis àna sulumani daya ti.

Manjæhad ga gæđákani ga ndam ga Yezu

⁵ Næmbærbu kur e Kret ti ga maslamalakabu zlam ya ti tægæjæni ni, akaba ga madaba mis a ti tigi gæđákani ga ndam ge *Krist a kæsa ga hađ Kret ni bu dek, akada ya ti næhuk ni. ⁶ Maslaŋa ya ti egi gæđakani ga ndam ga Yezu nahæma, ahàr àđæm naŋ àbu maslaŋa ya tænŋætfaŋa zlam magudarana do ni : wal gayan bælaŋ, bæza gayan day tæfæki ahàr ka Yezu. Manjæhad ga bæza ni day mâla sulumani, ti mis tæsær tæbi tægudar zlam bi, ticiiki ma ana ata bæŋ gatay daya. ⁷ Bay *mæbi slimi

ana ndam ga Yezu nahæma, mâla maslaŋa ya tænŋætfaŋa zlam magudarana do ni, adaba tæwi ya agray ni ti ge Melefit. Naŋ nani ti agray zlabay ba, àzum bæruv weceweci ba, àvi vu gayan ana zum ba, agray terenŋiz ba, àdæbay elimeni àna magray zlam magædavani ba daya. ⁸ Àgæski nahæma, maslaŋa gani nani mægæskabu mirkwi, mâwayay magray sulum, mâjalay ahàr sulumani, mâla jireni, mâla mis ge Melefit *ŋjælalani, mæbi slimi ana ahàr gayan daya kwa. ⁹ Ahàr àđæm mægæskabá pakama jireni kala-kala akada ya ti mæc-ahumi ana mis ni, àmbræŋ ba. Nahkay ti emisliki mævi nænŋæda ana mis ndahaŋ àna pakama sulumani nani ya acahi ana tay ni. Tamal mis tægæskabu pakama sulumani hini do nahæma, naŋ gani emisliki mædæfiaba ere ye ti tægudar na ana tay a daya.

Ndam magosay mis

¹⁰ Kadaba gæđákani ga ndam ge *Krist nana nahkay ti adaba mis tæbu kay tici slimi do. Tagosay mis àna pakama gatay ya tæđæm kwanja ni. Ndam magosay mis nani ti ahar gæđakani ndam *Zæde ya tæđæm ahàr àđæm mis *tækeley kædi kwa ni. ¹¹ Ahàr àđæm kacafæŋa tay ga macahi zlam magudarani nani ana mis a, adaba tagudarikaba huđ ahay ana mis a. Tagray nahkay ni ti ga mænŋgæti zlam ana huđ gatay gatayani cilij, mimili àki ka tay bi. ¹² Zal Kret nahaŋ tekeđi àsæra ba ere ye ti amara magravu na ti, àđæm : « Ndam Kret tasækad malfada kælavad, nday akada ga zlam ge gili ndahaŋ ya tagray cuday ni, nday ndam masæfa, tænŋælæn ana zlam mæzumani cilij. » ¹³ Pakama gayan ya àđæm ni ti

jiri edediŋ. Nahkay ti lægi ana tay kay kay, ti tãfãki ahàr ka Yezu ge jiri, ¹⁴ ti tãciiki mãhasl ga ndam Zude ya ti taŋgãhadĩ ana tay ni va ba, ti tãbi slimi ana pakama ge mis ya tãwayay jiri do ni va ba. ¹⁵ Tamal mis mãbãruv gatay njãlata kã meleher ge Melefit nahãma, ere ye ti tagray ni day ðek njãlata. Ay nday ya ti mãbãruv gatay njãlata kã meleher ge Melefit do, tãfãki ahàr do ni, ere ye ti tagray ni ðek magãdavani. Nahkay ere ye ti tãjala-ki ahàr ni ðek magãdavani daya : ku ka ya ti tagudar zlam nãŋgu ni tãgray mimili do. ¹⁶ Tãðãm ahkado tãsãra Melefit a, ambatakani do zlam magudarani gatay ni adãfaki tay, nday tãsãr Melefit do. Tagray ere ye ti Melefit àwayay do simiteni ni, tãciiki slimi ana Melefit do. Nahkay ti tãsliki ka magray zlam sulumani koksah.

Manjãhad sulumani ga ndam ga Yezu

2 Tit nak zla nahãma, cahi divi ge Melefit edediŋ edediŋeni ni ana mis. ² Hi ana zawal ya tigia medewel a ni ti tãbi slimi ana ahàr gatay, tãgray zlam àna divi gani, nahkay mis atazlãbay tay. Hi ana tay tãðãgãzl ahàr lala ; tãfãki ahàr ka Yezu àna divi gani, tãmbrãŋ ba ; tãwayay mis àna huð bãlaŋ ; tãbesey daliya daya.

³ Wãl medewel day, hi ana tay tãgray zlam ya ti àbãlafãŋ kã Melefit ni. Tãsiwu ana mis ba, tãvi vu gatay ana zum ba, tãðãfiki magray zlam sulumani ana mis sawaŋ. ⁴ Tamal nday tãbu tagray nahkay ti atãcahi ana bãza wãl ti tãwayay zawal gatay akaba bãza gatay, ⁵ tãbi slimi ana ahàr gatay, tãgray hala ba, tãgray tãwi lala a huð ahay bu, tãgray zlam sulumani, tãciiki slimi ana zawal gatay. Tamal tagray nahkay ni ti maslaŋa àðãmki ma magãdavani ka pakama ge Melefit koksah.

⁶ Bãza dagwa day, hi ana tay tãbi slimi ana ahàr gatay ⁷ a zlam bu ðek. Nak nakani day gray zlam sulumani, ti dagwa ndahaŋ ni tãpi : etipia ti atagray akada gayak ni. Ka ya ti kacahi zlam ana tay nahãma, ðãfiki ana tay àna mãbãruv bãlaŋ, ti tãgãsukki ma. ⁸ Hi pakama jireni ana tay ti tãsliki minjãbisleni ba. Tamal kagray nahkay ti kãbãki mimili àki ka ndam ezir geli adaba tãŋgãt pakama magãdavani ga mãðãmkiyani ke leli do.

⁹ Evidi day, hi ana tay tãciiki slimi ana ndam mãgur tay a zlam ya tagray ni bu ðek, tãgray ere ye ti àbãlafãŋ kã ndam mãgur tay ni, tãkeli gejewi ana tay ba. ¹⁰ Tãgifiŋa akal kã tay a ba daya. Àgãski ti tagray tãwi sulumani, ti ndam mãgur tay ni tãhãl tay ka ndam jireni sawaŋ. Tamal tagray nahkay a zlam ya tagray ni bu ðek ti mis atãgãskabu pakama geli ya macahi ana tay àki ke Melefit Bay mahãŋgay leli ni àna mãmãrani.

Melefit àŋgãzliaya sulum gayãŋ ana mis a

¹¹ Ahàr àðãm ndam mãfãki ahàr ka Yezu tãgray ere ya nãhi ana tay ni, adaba Melefit àŋgãzliaya sulum gayãŋ ana mis a, awayay ahãŋgay mis ðek. ¹² Ge Melefit ya àgri ana leli nahkay ni ti leli mãsãra ahàr àðãm mãgudar zlam va ba, ti zlam ga duniya ya mis tawayay

ni day ègi eri ana leli va ba. A manjãhad geli a duniya bu ni ti ahàr àðãm mãbũmi slimi ana ahàr geli, mãgrum jiri akaba zlam ya ti àbãlafãŋ kã Melefit ni kwa. ¹³ Mãjãgay maŋga ga Yezu *Krist Bay mahãŋgay leli ni, mãsãruma ara aŋga, mãfumki ahàr àna mãmãrani. Naŋ Melefit geli gãðakani, amara maŋgazli njãda gayãŋ ana mis. ¹⁴ Yezu àmãt a kãla geli vu ka mawayay gayãŋ. Àgray nahkay ti, ti mãhãlaba leli a zlam magudarani ba ðek, ti mãgi njãlata kã eri gayãŋ, ti mãgi ndam gayãŋ, ti mãwayum magray zlam sulumani kãlavãð daya.

¹⁵ Zlam ya ti akacahi ana mis ni ti nahkay kwa. Vi njãda ana tay ; ndam ya ti tãci slimi do ni ti hivũ ana tay. Hi ana tay àna njãda ge Melefit ya àvuk ni. Ku maslaŋa gatay bãlaŋ nãŋgu ni àcãlkukiyu a ahàr vu ba.

Mãmbrãŋ manjãhad geli ya ahaslani ni

3 Tit, ziaba azay slimi ana ndam gayak a, ti tãhãŋgriuru ahàr a hað ana gãðãkani ga ŋgumna ðek, tãciiki ma ana tay, tãlãbu ndam maslamalavani ga magray tãwi sulumani ðek. ² Hi ana tay tãsiwu ana mis ba, tãlãgãvu akaba mis ba daya, tãnja kudufa sawaŋ, ti mis tãsãr nday ndam mãgri zlam sulumani ana mis ðek kãlavãð. ³ Hi ana tay nahkay, adaba ahaslani leli day endisl àniviyu ana leli bi, mãciiki slimi ana mis ndo, mãjikia ke divi sulumana. Zlam ya mãwayay, àbãlafãŋ kã leli ni ðek ti mãgibiya akada evidi gana. Mãnjãhadbiya àna cuðay a, mãwayabiya zlam ge mis ya ègi eri ana leli na, mis tãzirabiya leli àki ka manjãhad geli magãdavani na, leli day mãziravabiya e kidiŋ geli ba. ⁴ Ku tamal mãgudarbiya zlam a nahkay nãŋgu ni, Melefit Bay mahãŋgay leli ni àŋgãzliaya sulumana gayãŋ ana mis a ti tãsãr naŋ àbu awayay tay. ⁵ Àŋgãzlay sulumani gayãŋ ti ahãmamam ? Àhãŋga leli a. Àhãŋgay leli ti adaba leli mãgribiya zlam sulumana aw ? Aha, nahkay do. Àhãŋga leli ga sulum a, adaba mãsibiya cicihi a palam. Àhãŋga leli a ti, àbarafãŋa zlam magudarana kã leli a. Àgray nani àna njãda ga Mãsuf gayãŋ, nahkay mãwiva mãwena, mãŋgãtuma sifa mãwena daya. ⁶ Mãsuf nani ti Melefit àvia ana leli a àna huð bãlaŋ azuhva tãwi ga Yezu *Krist Bay mahãŋgay leli ya àgray ni. ⁷ Melefit àgray nahkay ti mãŋgãtuma sifa ya àndav ðay-ðay do ni ; mãsãra ara avi ana leli edediŋ, adaba àgria sulum gayãŋ ana leli a, nahkay mãgia ndam jireni kã eri gayãŋ a.

⁸ Pakama hini ya nãðãm ni ti jiri edediŋ. Nawayay ti kãhãŋgri zuh, ti ndam ya ti tãfãki ahàr ke Melefit ni tãkadvu àna magray zlam sulumani kãlavãð. Pakama nani ti àbãlay, àjãnaki mis daya. ⁹ Ma ge gejewi masakani nahãma, kãhurviyu ba. Tamal tagraki gejewi ka ndam geli ya ti ahaslani ni ti kãhurkiviyu ba. Kãlãgumvu ba, kihirãmkiyu àki ka pakama ge Melefit ya Mãwiz àbãki ni ba daya. Zlam nday nani tãzaya araŋa do, tãjãnaki mis do daya. ¹⁰ Maslaŋa ya ti agray ti ndam mãfãki ahàr ka Yezu tãcirvu ni ti, hivũ sak bãlaŋ àŋgãkiyu ba. Tamal àmbrãŋ ndo nahãma, hikivu sak bãlaŋ keti. Ay tamal ècãki va do ni ti, kãwayay ma akaba naŋ va ba. ¹¹ Kãsãra mis tamal àgra nahkay ti èjikia

ke divi ge Melefit a àndava, naŋ bay magudar zlam. Magudar zlam gayaŋ ni aŋgazlavu vay-vay kè meleher ge mis, nahkay maslaŋa nani awəl ahàr gayaŋ gayaŋani.

Sa ga Pol

¹² Nihi nahəma nəbu nəsləroru Artemas ahkay do ni Tisik afa gayak. Ka ya ti bəlaŋ gatayani eminjəa nahəma, zəbiya njeɗa gayak a ga marana ti məbakabu ahàr a Nikopolis. Ka nu nahəma, ahar kusi ti nawayay man-

jəhadbiyani eslini. ¹³ Ka ya ti ata Zenas bay ge seriya ni nday ata Apolos ataslaka afa gayak a atəsawadoru nahəma, jənaki tay lala, ti araŋa àhəci tay ba. ¹⁴ Ndam geli ya təfəki ahàr ka Yezu ni ahàr adəm nday day təcəhay magray zlam sulumani kəlavad, ti təcənaki ndam ya ti zlam àhəci tay ni. Tamal tagray nahkay ti atan-jəhad masakani do.

¹⁵ Ndam ya ti məbu akaba tay ni dek təgruka sa. Gri sa geli ana ndam ya təfəki ahàr ka Yezu, tawayay leli ni dek. Melefit mēgri sulum gayaŋ ana kəli dek.

Filemon

Ere ye ti mädämki ka wakita ga Pol ya àbikioru ana Filemon ni

Maslaŋa ya ti àbäki wakita hini ni ti àdafa slimi gayan a : nani Pol, zal asak ga Yezu ni (1, 9). Àbikioru ti ana Filemon : Filemon ti zal Kolos, naŋ mis gädäkani ; naŋ àbu àna evidi kay. Biliŋ e kidiŋ ge evidi gayan ni bu, slimi gani Onezim, àzafəŋa zlam kà Filemon àna akal a, mək àcuhway, òru ka məlan ga Pol ya naŋ àbiyu ni. Eslini ti Onezim àgəskabá ma ga Yezu a, naŋ àbu agri təwi sulumani ana Pol (11 ; Onezim ana ma Gres ti awayay adəmvaba « Bay ya ti agri təwi sulumani ana mis ni. »)

Ay Onezim ti evidi ga Filemon. Filemon day àgəskabá Yezu a, nahkay Pol zal asak ga Yezu ni esliki məhiani ana Filemon : « Vu evidi gayak ni. » Ay àgray nahkay ndo : àslərioru Onezim ana Filemon (12-13). Àslərioru tay akaba Tisik bay ya ti àzoru wakita hini ni akaba wakita ya Pol àbikioru ana ndam Kolos ni (Kolos 4.7-9). Pol awayay ti Filemon məvi Onezim ga sulum, àwayay mazafəŋana ga njəda do.

Pol ti zal asak ga Yezu, naŋ gädäkani ga ndam ga Yezu. Tamal gädäkani ga ndam ga Yezu awayay ehindifiŋa zlam kà maslaŋa nahaŋ a ti, Pol àdəfikia divi gani ana leli a wakita hini ba lala.

Sa ga Pol

1 Nu Pol nu nəbu a ahay ga daŋgay bu azuhva təwi ga Yezu *Krist ya nagray ni. Leli ata wur ga mən geli Timote məbukkiuru wakita hini ana nak Filemon, nak zləba geli ya ti magray təwi bəlanjani ni. ² Məbiki ana ndam ga Yezu ya *təcakalavu a ahay bu afa gayak ni daya, ana wur ga mən geli Apiya akaba Ersip. Ersip ti naŋ akada zal slewja e təwi ge Melefit ya magrakabu ni bu. ³ Bəŋ geli Melefit nday ata Bay geli Yezu Krist təgri sulum gatay ana kəli, təgray ti *kənjəhadumkabu àna sulumani ti.

⁴ Kəlavad nahəŋgalay Melefit ; nəgri səsi ti nacaluk slimi, ⁵ adaba nicia tədəm ahkado kawayay ndam ga Yezu kay, kəfəki ahər ka Bay geli Yezu lala daya. ⁶ Leli məfəki ahər ka Yezu ka ahar bəlan, nahkay nahəŋgalay Melefit ti kòru àna naŋ kama kama. Ahər àdəm kəsərkivoru zlam sulumani ya Melefit àvi ana leli ni dek. Àvi ana leli ti adaba leli məbu ka ahar bəlan akaba Krist. ⁷ Filemon wur ga mmawa goro ni, təwi gayak ya kagray ni àmərua məbəruf a, adaba kawayay ndam ga Yezu dal-dal, kəvia njəda ana tay a. Kəgray nahkay ti avukivu njəda dal-dal daya.

Pol ahəŋgalay Filemon ti mägəskabu Onezim

⁸ Nahkay zla nahəma, nawayay nahəŋgalay kur ti kəgray ere ya nəhuk ni. Nu zal asak ga Yezu *Krist, nisliki məhukani gray zlam ya àgəski ni tata, ⁹ ay ti nədəgəzəl nahkay ndo, nawayay nahəŋgalay kur hojo adaba nawayay kur. Nu Pol zal medewel nəhuk ma hini ni, nihi ti nu a ahay ga daŋgay bu azuhva təwi ga Yezu Krist ya nagray ni. ¹⁰ Nahəŋgalay kur, nəgruk

kam-kam àki ka Onezim. Naŋ ti naŋ àbu afəki ahər ka Yezu azuhva ma goro ya nəhi ni, nahkay ègia akada wur goro a ahalay a ahay ga daŋgay ni ba. ¹¹ Ahaslani ka ya ti naŋ afa gayak ni ti àgruk təwi ga arəŋa sulumani ndo, nihi ni ti ègia agru təwi sulumani, aməgruk ana nak daya.

¹² Nawayay naŋ dal-dal, kala ègia wur ga huđ goro a. Nahkay nəslərukuru naŋ ti awər nu dal-dal. ¹³ Nihi nu nəbu a ahay ga daŋgay bu azuhva goro ya nəhi *Ma Məweni Sulumani ana mis ni. Nahkay nəwaya ti mən-jəhada akaba nu ga məjənaki nu a kəla gayak va. ¹⁴ Ay ti nəgəskabu naŋ nahkay do, si ka mawayay gayak kwa. Nəwayay məfəkuk njəda ga məgru sulum do, nawayay ti kəjənaki nu ka mawayay gayak.

¹⁵ Bi Melefit àwayay ti Onezim mən-jəhad a məlan nahaŋ bu gəzit day kwa ti aməngukukuru, kənjəhadum ka ahar bəlan ga kaŋgay-kaŋgayani. ¹⁶ Nihi ti naŋ evidi ciliŋ do, àtama evidi a, naŋ wur ga mən geli ya ti mawayay naŋ dal-dal ni. Nu Pol nawayay naŋ kay, nak Filemon ti ni akawayay naŋ kay àtam goro ni. Akawayay naŋ ti adaba naŋ mis gayak ciliŋ do, akawayay naŋ adaba naŋ wur ga muk, àfəkia ahər ka Yezu a akada gayak na daya.

¹⁷ Kəsəra leli ata nak ti magray təwi bəlanjani do aw ? Nahkay gəskabá naŋ a akada ya kəgəskabu nu ni.

¹⁸ Tamal ti àgudaruka zlam a ahkay do ni àzafuka zlam a nahəma, hu ti nəpəlukvü. ¹⁹ Nu Pol nəbukki pakama hini àna ahar goro : anəpəlukvü. Ay sərkiya nu day nəgruka zlam sulumana, kəŋgəta *sifa ya ti àndav day-day do na azuhva nu a. ²⁰ Nahkay wur ga mmawa goro ni, kam-kam gray ere ye ti nəhuk ni àna slimi ga Bay geli. Ndisliŋ məbəruf ti adaba leli cecəni ata nak mi-gia akada mis bəlan akaba Krist a.

²¹ Ka ya ti nəbukki wakita hini ni ti nəsəra kicəki palam. Nəsəra akagray zlam ya ti amatamkia ka zlam ya ti nihindifuka na daya. ²² Ka sarta ya ti Onezim aməduka ahàr a nahəma, kaslamatuva ahay a daya, adaba a majalay ahàr goro bu ni ti Melefit emiciiki gekəli ya kàhəŋgalum naŋ ni ana kəli, nahkay aməvu divi ga maŋgoni afa gekəli.

Sa ga Pol

²³ Epafra naŋ ya ti məbu ata naŋ a ahay ga daŋgay bu azuhva ma ga Yezu *Krist ni agruk sa. ²⁴ Mark, Aristark, Demas akaba Lək nday ya ti magrakabu təwi ge Melefit akaba tay ni təgruk sa daya.

²⁵ Bay geli Yezu Krist mēgri sulum gayan ana kəli ti.

Hebri

Ere ye ti mädämki ka wakita ya tëbikioru ana ndam Hebri ni

Maslaŋa ya ti àbëki wakita hini ni àdafay slimi gayanŋ ndo. Mis ndahaŋ tädäm bi Pol, ay àbëki ma akada ga Pol ya àbëki ni ndo. Ku tamal nahkay nənŋu ni nday ya ti àslërikaboru wakita ana tay ni täsëra naŋ a (13.18), naŋ day àsëra Timote bay ya ti tàgrakabu tæwi akaba Pol na (13.23).

Wakita hini ànjëki akada wakita ya tæslerikaboru ana mis ni do : anjëki ti akada ga zlam ya tæcahi ana mis ni. Si gwar ka mandav gani day kwa ti mædi ahàr ana pakama ya tëbëki akada ga wakita ya tæslerikaboru ana mis ni (13). Bi tæcahi zlam ana mis, mæk tëbëki ka wakita ga mæslerikaboru ana mis ndahaŋ.

Tæslerikaboru ti ana ndam Hebri ndahaŋ, ndam Zude ya tëgëskabá Yezu a ni. Tawayay tädëfiki ana tay Yezu ti gëdakani àtam mæsler ge Melefit (1), àtam Mëwiz (3 ; 4.1-13), àtam ndam maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni dek (4.14-16 ; 5 ; 6 ; 7). Yezu day àŋgalabakabá leli akaba Melefit a, ay tæwi gayanŋ ya àgray ni àtam tæwi ga nday ndahaŋ ni simiteni : nday ti ahàr àdäm tëhëŋgri eri kälavaď, ay Yezu ti àgray sak bëlaŋ, èslia hëya (8 ; 9 ; 10). Ka sarta ya ti tëbëki wakita hini ni ti ndam maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni tëbu tislifi zlam ana Melefit a Zeruzalem, tëmbrëŋ ndo (10.11) ; tëmbrëŋ ti ka ya ti ndam Rom tëmbedkaba ahay gëdakani ge Melefit a, ke vi 70 ga sarta geli ni.

Gwar ka mandav ga wakita gayanŋ ni maslaŋa ya àbëki ni àvi njëda ana mis, àhi ana tay ku tamal tækay daliya nənŋu ni tëmbrëŋ mæfëki ahar gatay ka Yezu ba. Àzay mazavu ga ndam ge Melefit ya tädämki ma a Wakita ge Melefit ya ahaslani ni bu ni, àdäm tëmbrëŋ mæfëki ahàr gatay ke Melefit ndo (11) ; àdäm ge Melefit ya atrab ndam gayanŋ ni àdafaki awayay tay (12.1-12). Ay sak kay a hud ga wakita gayanŋ ni bu maslaŋa gani àziaba azay slimi ana mis a, àhi ana tay si tici lala, tëgëskabu ma ge Melefit kwa ; do ni ti bi atëŋgët sulum ge Melefit ya awayay agri ana tay ni do (2.1-4 ; 3.7-19 ; 5.11-6.12 ; 10.19-39).

Ahàr àdäm mæfëki ahàr ka Yezu, mêmbrëŋ zlam ndahaŋ dek. Adaba Yezu ti àtam zlam ndahaŋ dek : maslaŋa ya èpia Yezu a ni ti, èpia Melefit a àndava (1.1-4).

Wur ge Melefit ti naŋ gëdakani

1 Ahaslani ti Melefit àhia ma ana ata bəŋ geli a sak kay, tëhëŋgri ma gani ana mis ti ndam mahëŋgaray *pakama gayanŋ ni. Tëhëŋgri ma ana tay ti àna divi gërgëri kay. ² Ay nihi ka sarta ga mandav ga mäləŋ ti Melefit àhia ma ana leli a, àhëŋgri ana leli ti Wur gayanŋ. Ka ya ti Melefit àgraya zlam a dek ni ti, àgraya ti àna njëda ga Wur gayanŋ ni. Melefit àfiyu naŋ a bay vu, nahkay aməgur zlam dek daya. ³ Melefit ti naŋ gëdakani dal-dal, asladay mäləŋ akada ga fat ni : tamal kipia Wur gayanŋ na ti kipia masladani ge Melefit na ; ere ye ti Melefit naŋ àbu àna naŋ ni dek ti Wur ni day naŋ àbu àna naŋ. Pakama ga Wur ya àdäm ni dek ti àna njëda dal-dal, akay mäləŋ dek àna njëda gani nani akada ge medikedik ya akay ahay ni. Àslamali divi ana Melefit ga mämberfëŋa zlam magudarani ge mis a dek. Àra àslamala ti òru ànjəhad a hud melefit bu kà ahar ga daf ge Melefit Bay ya agur zlam dek ni, a mäləŋ ga gëdakani bu.

Wur ge Melefit ti naŋ gëdakani àtam mæsler ge Melefit

⁴ Melefit àzalay naŋ Wur gayanŋ ni ti, àwayay àdëfiki ana leli Wur gayanŋ ni gëdakani dal-dal, àtam *mæsler ge Melefit ni. Wur ga bay ti naŋ gëdakani àtam mæsler gayanŋ do waw ?

⁵ Melefit àhi ana Wur gayanŋ nahkay hi :
« Nak ti wur goro, kani ti nawayay ti mis täsëra nu buk. † »

Ma gani nani ti Melefit àhi ana way e kidif ga *mæsler gayanŋ ni bu nahkay way ? Àbi ! Àdäm keti :
« Kama kama ti mis atäsëra nu bëŋani, naŋ day wur goro. †† »

Ma gani nani ti àdämki ka mæsler gayanŋ weley ? Àbi !
⁶ Nahkay day, ka ya ti Melefit àslërbiyu Wur gayanŋ bëlaŋ bëlaŋani ni a duniya vu nahëma, àdäm :
« Mæsler goro dek tëbëhad mirdim, meleher ndiba ndiba ana had. † »

⁷ Àki ka mæsler ge Melefit ni ti àbu mæbëkiani a Wakita ge Melefit bu nahkay hi :

« Mæsler ge Melefit ti ndam mægri tæwi ;

† Limis 2.7. †† 2 Semiyel 7.14. ‡ Limis 97.7 ; Mimbiki 32.43.

aslər tay, takoru akada ga aməd ya akəzlay ni, ahkay do ni akada ga arəd ga aku ni. † »

⁸ Ay əki ka Wur gayan ni ti əbu məbəkiani nahkay hi : « Nak ti Melefit ; kigia Bay ga kaŋgay-kaŋgayana. Nak kəbu manjəhadani e kərsi gayak bu ; kəgur mələŋ ge jiri gani.

⁹ Kawayay magray jiri dal-dal ; magudar zlam ti kawayay do simiteni.

Nahkay ti Melefit, Bay Melefit gayak, əhəndakuka amal a ga madafakiani ədaba kur e kidin ge mis ndahaŋ ba, awayay ti kəmərvu dal-dal. †† »

¹⁰ Əbu məbəkiani keti : « Nak ti Bay gədakani, ka mənəkəki ga zlam dek ti kəgraya had a ; kəgraya hud melefit əna ahar gayak a daya.

¹¹ Zlam gani nday nani etiji, ay nak ti akələbu ga kaŋgay-kaŋgayani.

Zlam nday nani ti atagədavu akada ga azana midigweni ni.

¹² Ekelepekabu tay akada ya telepekabu azana ya əgray təwi va do ni, adaba etigi midigweni akada ga azana ni.

Ay nak ti akambatvu do ; akələbu ga kaŋgay-kaŋgayani. ‡ »

¹³ Melefit əhi keti : « Njəhada gwar kə ahar ga daf goro a, a mələŋ ga gədakani ba.

Ndam ezir gayak ti anabəhad tay kə meleher gayak akada ga zlam ga bay ya abəki asak ni, ti kəkəlki ka tay. †† »

Ma gani nani ti Melefit əhi ana way e kidin ge məslər gayan ni bu nahkay way ? Əbi ! ¹⁴ Məslər ge Melefit ti nday dek məsuf ya təgri təwi ana Melefit ni do waw ? Aslər tay ga məjənəki ndam ya ti ədəm awayay mahəŋgay tay ni do waw ?

Ere ye ti Yezu əhi ana leli ni ti ahər ədəm məmbrəŋ ba

2 Nahkay zla nahəma, ahər ədəm məjalaki ahər lala əki ka pakama ya təhi ana leli ni, məjalaki ahər mətama ya ahaslani na. Tamal məjalaki ahər nahkay do ni ti emijikia ke divi a. ² Məsəra pakama ge Melefit ya məslər gayan təhəŋgri ana Məwiz ni ti ma gani ədəs, ma masakani do. †† Ku way way do əgəskabu ma gani ndo, əciiki ma ana Melefit ndo ni ti Melefit ətrəb naŋ ge jiri do waw ? ³ Ay leli ti təhia pakama mədəsana ana leli a ətama nahaŋ na. A pakama gani nani bu ni ti məsər ahəməmam Melefit ahəŋgay leli ni. Nahkay tamal məgəskabu pakama nani do ni ti Melefit amatrəb leli dal-dal do waw ? Adaba pakama gani nani ti əhi ana mis enjenjeni ti Bay geli ; ndam *asak gayan ticia ma gana, mək təhəŋgri ana leli ti mīci lala. ⁴ Melefit day ədafaki ma gani nani ma ge jiri ti əna zlam magray ejep gərgəri kay ya əgray ni. *Məsuf Njəlatani

† Limis 104.4. †† Limis 45.7-8. ‡ Limis 102.26-28. †† Limis 110.1. †† Ndam Zəde tədəm pakama ge Melefit ya Məwiz əbəkni ni ti məslər ge Melefit təhəŋgri. Ay mədi ahər ana pakama gani a Waki-ta ge Melefit bu do.

day əvi njəda ga magray təwi gərgərani ana mis ndahaŋ, əvay ti ka mawayay gayan : nani day ədafaki pakama ge Melefit ti ma ge jiri.

Wur ge Melefit ti wur ga mən geli

⁵ Leli məzlapaki ka mələŋ məweni ya Melefit am-agraya ni, ay Melefit əfəkədi ti way ga məgur mələŋ gani nani way ? Əfəkədi ti məslər gayan aw ? Aha ! Əfəkədi ti mis hihirikeni. ⁶ Məsər ti adaba a Wakita ge Melefit bu ka mələŋ nahaŋ tədəm nahkay hi : « Bay Melefit goro, mis hihirikeni ti naŋ way ti kajalaki ahər di way ?

Naŋ way ti kəfi ahər kwa dəni way ? ⁷ Kəfiyu naŋ a mələŋ ya ti əsli ga məslər gayak do ni ga balani ;

kəgra ti mīgi bay, təzləbay naŋ, təhəŋgrioru ahər a had ;

⁸ kəfiyu naŋ a bay vu ga məgur zlam dek. ††† »

Melefit əra əfiya naŋ a bay va ga məgur zlam a dek ni ti, ere ye ti naŋ əgur do ni ti əbi. Ay nihi ti naŋ əbu agur zlam dek ti leli məsəra ba faŋ do. ⁹ Ay məsər ti Yezu, naŋ ya ti Melefit əfiyu naŋ a mələŋ ya ti əsli ga məslər gayan do ni ga balani ni. Melefit əgra ti mīgi bay, təzləbay naŋ, təhəŋgrioru ahər a had ti azuhva gayan ya ti əcakay daliya, əmət ni. Əmət ti a kəla ge mis vu dek ; Melefit əna sulum gayan əwayay nahkay. ¹⁰ Melefit ti əgraya zlam a dek əna ahar gayan a ; əgri-aya zlam na dek ti ana ahər gayan a. Awayay ahəliyu mis kay a mələŋ masladani gayan vu ti tīgi bəza gayan. Bay ya ti əvi divi ana tay ti Melefit məhəŋgay tay ni ti Yezu, nahkay əgəski ti Melefit əgray ti Yezu mənədeverin təwi gayan lala əna daliya gayan ya əcakay ni.

¹¹ Nahkay ti Yezu agray ti mis ni tīgi ndam *njəlatani ge Melefit. Bay ya agray təwi gani ni akaba nday ya agri ana tay ni ti nday dek bələŋani, Bəŋ gatay bələŋ. Əgia nahkay ti azalay tay bəza ga mənəni, əsi mimili do simiteni. ¹² Əhi ana Melefit :

« Anədəfiki kur ana bəza ga mmawa ; anazləbay kur e kidin ge mis macakalavani bu. ††† »

¹³ Ədəm : « Nu ti anəfəki ahər ke Melefit. † »

Ədəm keti : « Nu hi, leli akaba bəza ge Melefit ya əbu tay ni. †† »

¹⁴ Bəza ge Melefit ya əbi ana Yezu ni ti nday dek mis hihirikeni ; nahkay ti Yezu day əgia mis hihirikena. Əgi mis hihirikeni ti, ti məmət ; əmət ti ga mazafəŋa njəda kə *Seteni a, adaba mis təmət ti azuhva təwi ge Seteni. ¹⁵ Mis təbu tagrafəŋa aŋgwaz kə məmətana, tagray aŋgwaz kələvad akada ge evidi ya ti agrafəŋa aŋgwaz kə bay gayan a kələvad ni. Ay Yezu ti əhələba tay e evidi gani ba, ti tagrafəŋa aŋgwaz kə məmətana day-day va ba. ¹⁶ Yezu əra ti ga məjənəki *məslər ge Melefit aw ? Aha, əra ti ga məjənəki tay do. Əra ti ga məjənəki bəza hud ga Abraham. ¹⁷ Nahkay ti ahər ədəm Yezu mīgi bələŋani akaba bəza ga mənəni, mīgi akada gatay ni a zlam bu dek, adaba awayay ti mīgi

††† Limis 8.5-7. ††† Limis 22.23. † Izayi 8.17. †† Izayi 8.18.

bay gəđakani ya aŋgalabakabu mis akaba Melefit ni ; mis təbu təsi cicihi, agray ere ye ti Melefit awayay ni dek daya. Nahkay ti àcaka daliya a kəla ge mis va, ti Melefit māmberfəŋa zlam magudarani gatay ni kà tay a ; ègi akada tàgudar zlam đay-đay ndo. ¹⁸ Naŋ ti ka ya ti təgri daliya ni ti èjikia ke divi a ndo. Nahkay ti esliki məjənaki ndam ya ti təbu təkakay daliya ni, ti tijikia ke divi a ba.

Yezu ti gəđakani àtam Məwiz

3 Bəza ga mmawa, Melefit àzala kəli a dek ge migi ndam gayəŋ njəlatana. Nahkay jalumki ahàr ka Yezu. Naŋ ti Bay ya ti Melefit àsləribiyu ana leli, naŋ zal asak gayəŋ, naŋ bay gəđakani ya aŋgalabakabu leli akaba Melefit ni. Leli məfəki ahàr, məhi ana mis vay-vay naŋ Bay geli. ² Melefit àra àsləribiya Yezu ga magray təwi gani nana ti, Yezu nakəŋ agray ere ye ti Melefit awayay ni dek. Àgray ti akada ge Məwiz ya àgray təwi lala e kidiŋ ga ndam ge Melefit bu dek ni. ³ Ndam ge Melefit ya Məwiz àgray təwi e kidiŋ gatay bu ni ti nday akada ahay ge Melefit ; Məwiz day naŋ àkibu. Àləm ahay nani ti Yezu. Nahkay Yezu ti naŋ gəđakani àtam Məwiz, adaba ahay ti mis tàzləbay koksah ; tazləbay ti bay ya àləm ahay ni sawəŋ. ⁴ Ahay weley weley do dek ti mis àləm ; ahay ya mis àləm do ni ti àbu aw ? Ay Bay ya ti àləm zlam dek ni ti Melefit. ⁵ Məwiz ti bay məgri təwi ana Melefit e kidiŋ ga ndam ge Melefit bu, àgray ere ye ti Melefit awayay ni dek. Təwi gayəŋ ni ti ga magrakia sedi a ka zlam ya ti Melefit amara məđəm na. ⁶ Yezu *Krist day àgray ere ye ti Melefit awayay ni dek. Ay Krist gani ti naŋ Wur ga Bay ahay ni, agur ndam ga huđ ahay ni dek. Ndam ga huđ ahay gayəŋ ni ti leli. Ay ahàr àđəm məfəki ahàr lala, məmbrəŋ ba ; ahàr àđəm məsər ere ye ti àđəm aməgri ana leli ni ti amagray edediŋ. Tamal məgray nahkay do ni ti leli ndam ga huđ ahay gayəŋ do.

Ahàr àđəm məfəki ahàr ka Yezu lala

⁷ Nahkay zla nahəma, ahàr àđəm məbumi slimi ana pakama ga *Məsuf Njəlatani ya àđəm ni. Àđəm ti nahkay hi :

« Kani tamal kicəma dəŋgu ge Melefit a ti,

⁸ bumi slimi lala.

Ahàr gekəli ègi baŋ-baŋ akada ga ata bəŋ gekəli ni ba :

ahaslani nday ti təgəsiki ma ana Melefit ndo ; ka sarta gani nani ti təhəlfəŋa eyə kè Melefit a huđ gili ba.

⁹ Nahkay Melefit àđəm : “Ata bəŋ gekəli təhəlfua eyə a, təhəŋgalafua ma ;

ku tamal tipia ere ye ti nəgri ana tay na

¹⁰ vi kru kru fađ nəŋgu ni tàgray nahkay.

Esline nəzumkia bəruv ka ndam nday nana ;

nəđəm : Mis nday nani ti kəlavad majalay ahàr gatay ni magədavani ;

təsər divi goro do simiteni.

¹¹ Nəzumkia bəruv ka tay a, nahkay ti nambađa,

nəđəm : Enipi tay, atəhuriyu a mələŋ məpəsabana goro ni vu day zla aw !” † »

¹² Nahkay ti bumvu slimi, bəza ga mmawa ; ku way way do e kidiŋ gekəli bu àjalay ahàr magədavani ba. Nday ya ti majalay ahàr gatay magədavani ni ti ticiiki ma ana Melefit do, təmbrəŋ divi gayəŋ ; lekələm ti àgravu e kidiŋ gekəli bu nahkay ba ! Kəsəruma, Melefit ti naŋ Bay ga sifa ! ¹³ « Kani » gani nani ti təđəm kəlavad do waw ? Nahkay grum ere ye ti təhi ana leli « Grum kani » ni kəlavad : kəlavad ku way way do e kidiŋ gekəli bu məvi njəda ana maslaŋa nahaŋ, do ni ti zlam ya ti egi eri ana kəli ni amagosay kəli, aməbiyu kəli a zlam magudarani vu mək ahàr gekəli emigi baŋ-baŋ. ¹⁴ Leli dek ti ndam ge *Krist. Ay ahàr àđəm mən-jəhad akada ya ka mənjəki ka məfəki ahàr geli ka naŋ ni, məmbrəŋum majalay ahàr geli sulumani ni ba, do ni ti leli ndam gayəŋ do.

¹⁵ Məsəra àbu məbəkiani ti nahkay hi :

« Kani tamal kicəma dəŋgu ge Melefit a ti, bumi slimi lala.

Ahàr gekəli ègi baŋ-baŋ akada ga ata bəŋ gekəli ni ba :

ahaslani nday ti təgəsiki ma ana Melefit ndo. †† »

¹⁶ Nday ya ti ticia ma ge Melefit a, ay təgəsiki do ni ti ndamam ? Təgəsiki ma do ni ti nday ya ti tàđəbay Məwiz, təhəraya ka hađ Ezip akaba Məwiz a ni dek do waw ? ¹⁷ Nday ya ti Melefit àzumki bəruv ka tay vi kru kru fađ ni ti ndamam ? Àzumki bəruv ti ka nday ya ti tàgudar zlam, təmət kwaŋa a huđ gili bu ni do waw ? ¹⁸ Melefit àmbađay, àđəm atəhuriyu a mələŋ məpəsabana gayəŋ ni vu đay-đay do ni àđəmki ti ka ndamam ? Àđəmki ti ka nday ya ti təgəsiki ma ndo ni do waw ? ¹⁹ Nahkay məsəra tislili məhuriyani a mələŋ məpəsabana ni vu ndo ni ti adaba təfəki ahàr ke Melefit ndo, təmbrəŋa divi gayəŋ na palam.

4 Nahkay ti məbumvu slimi lala. Melefit àđəm misliki məhuriyani a mələŋ məpəsabana gayəŋ ni ba kekileŋa, ay məbumvu slimi : ahàr àđəm ku way way do e kidiŋ gekəli bu məhuriyu, ti maslaŋa àgəjəni ba. ² Leli ti təhia *Ma Məweni Sulumana ana leli a ; ana ata bəŋ geli ahaslani day təhia ana tay a, ay ma ya təhi ana tay ni ti àjənaki tay ndo, adaba təgəskabu ndo, təfəki ahàr ke Melefit ndo. ³ Ay ndam ya ti təbu təhuriyu a mələŋ məpəsabana ni vu ni ti, leli ndam məfəki ahàr ka Yezu ni. Àki ka ata bəŋ geli ni ti ni Melefit àđəm ahkado :

« Nəzumkia bəruv ka tay a, nahkay ti nambađa, nəđəm : “Enipi tay, atəhuriyu a mələŋ məpəsabana goro ni vu day zla aw !” † »

Ay məsəra mələŋ məpəsabana ti àbu, adaba kwa ka sarta ya Melefit àgraya duniya ni ti èndeveriŋa təwi gayəŋ a dek. ⁴ A mələŋ nahaŋ a Wakita ge Melefit ni bu təđəmki ma ka vad ya adəskəla na, təđəm nahkay hi : « Melefit àra èndeveriŋa təwi gayəŋ a dek ni ti a vad adəskəla gani àpəsaba. †† » ⁵ Məsəra àbu məbəkiani ka mələŋ nahaŋ keti, Melefit àđəm nahkay

† Limis 95.7-11. †† Limis 95.7-8. ‡ Limis 95.11. †† Mən-jəkiani 2.2.

hi : « Enipia tay a, atəhuriyu a mələŋ məpəsabana goro ni vu day zla aw ! † »⁶ Nahkay nday ya ti Melefit àhi Ma Məweni Sulumani gani ana tay enji ni ti təhuriyu a mələŋ məpəsabana gayan ni vu ndo, adaba təgəskabu ma gani ndo. Ēgia nahkay ti məsəra mis ndahanj tislīki məhuriyani tata.⁷ Nahkay ti Melefit adaba vad nahanj a, vad gani ti kani. Məsəra nahkay ti adaba sarta nahanj əbu ti Devit ədəm nahkay hi :

« Kani tamal kicəma dəŋgu ge Melefit a ti, bumi slimi lala ; ahər gekəli ègi baŋ-baŋ ba. †† »

⁸ Tamal mələŋ ya ti ata bəŋ geli təhuriyu akaba Zəzəwi ni mələŋ məpəsabana edediŋena ti, akal Melefit ədəmki ma ka vad nahanj keti do.⁹ Nahkay ti mələŋ məpəsabana nahanj əbu ; mələŋ gani nani ti akada ga vad *məpəsabana ni ; mələŋ məpəsabana gani nani ti ga ndam ge Melefit.¹⁰ Maslaŋa ya ahuriyu a mələŋ məpəsabana ge Melefit ni vu ni ti èndeveriŋa təwi gayan a dek, apəsaba akada ge Melefit ya èndeveriŋ təwi gayan dek əpəsaba ni.¹¹ Nahkay ti ahər ədəm məzum njəda geli dek ga məhuriyani a mələŋ məpəsabana ni vu ; ku way way do e kidiŋ geli bu èjikia ke divi a akada gatay ya təgəsiki ma ana Melefit ndo ni ba.

¹² Pakama ge Melefit ti agray təwi àna njəda kay. Adafaki majalay ahər maŋgahani ge mis akaba zlam ya tàcalfəŋ do ni. Àzum àtam maslalam ya ma gani cəeni məzumani ni ; edekaba zlam ya a huđ ge mis bu na akada ga maslalam ya tatəhad mis àna naŋ, ekelkaba avana akaba mələŋ majakwabani ga vu a ni.¹³ Ere ye ti maŋgahani, Melefit èpi do ni ti àbi ; zlam ya ti Melefit àgraya ni dek ti Melefit èpi, əsəra daya. Ere ye ti màgray ni dek ti màgray kamam ti aməhi ana Melefit.

Krist ti Bay ya ti aŋgalabakabu leli akaba Melefit edediŋ edediŋeni ni

¹⁴ Leli məbu àna bay gəđakani ya aŋgalabakabu leli akaba Melefit ni, naŋ ti àcəloya afa ge Melefit a huđ melefit va : bay gani nani ti Yezu Wur ge Melefit. Ēgia nahkay ti ahər ədəm məfəki ahər lala, məhi ana mis vay-vay naŋ Bay geli, məmbrəŋ ba.¹⁵ Bay geli gəđakani ya aŋgalabakabu leli akaba Melefit ni ti əsəra lala ahəmamam njəda geli àhəca ni, adaba naŋ day əcaka daliya a zlam ba dek akada geli na, ay ku tamal əcaka daliya nəŋgu ni àgudar zlam ndo simiteni.¹⁶ Nahkay zla nahəma mahəđakfəŋiyu kə Melefit, məgrafəŋa aŋgwaz a ba adaba naŋ ti agri sulum gayan ana leli kəlavad. Məsəra aməsi cicihi, aməgri sulum ana leli, aməjanaki leli ka ya ti macakay daliya ni.

Krist əsəra leli ndam gedebi

5 Gəđakani ya *taŋgalabakabu mis akaba Melefit ni dek ti Melefit adaba tay e kidiŋ ge mis ba, abiyu tay ga maŋgalabakabu mis akaba naŋ àna məvi səda-ga akaba misliŋi zlam azuhva zlam magudarani ge mis ni.² Nahkay bay gəđakani ya aŋgalabakabu mis akaba

Melefit ni lu ti əsəra majalay ahər ga nday ya ti təsər zlam do ahkay do ni tijikia ke divi a ni, adaba naŋ day njəda gayan əhəca a zlam ba dek.³ Njəda gayan əhəca ti, ahər ədəm esliŋi zlam ana Melefit azuhva zlam magudarani gayan gayanani day, èsliŋi zlam azuhva zlam magudarani ge mis ndahanj ciliŋ do.⁴ Maslaŋa ya ti azay ahər gayan ti mīgi gəđakani ga maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni ti àbi ; afiyu mis a mələŋ gani nani gəđakani ni vu ti si Melefit kwa. Agray ti akada gayan ya afiyu *Aroŋ ahaslani ni.

⁵ Nahkay day *Krist əzay ahər gayan ge mīgi gəđakani ga maŋgalabakabu mis akaba Melefit ndo. Afiyu naŋ a mələŋ gani nani gəđakani ni vu ni ti Melefit. Àhi :

« Nak ti wur goro, kani ti nawayay ti mis təsər nu buk. † »

⁶ A Wakita ge Melefit bu ka mələŋ nahanj mədi ahər ana pakama ge Melefit ya àhi ni keti . Pakama gani ni-hi :

« Nak ti bay maŋgalabakabu leli akaba mis ga kaŋgay-kaŋgayani

akada ge Melkisedek ya àgray ahaslani ni. †† »

⁷ Ka ya ti Krist naŋ əbu a duniya bu ni ti àhəŋgala Melefit a dal-dal, àzlaha kay, ètəwia, adaba əsəra Melefit ti esliki mahəŋgaraba naŋ e kisim ba. Àra àhəŋgala Melefit a nahkay ti Melefit àgri ere ye ti àhəŋgalafəŋa ni, adaba àgəskabá ere ye ti Melefit awayay na dek.

⁸ Krist ti Wur ge Melefit, ay ku tamal nahkay nəŋgu ni əcaha məgəsiki ma ana Melefit àna daliya gayan ya əcakay na.⁹ Melefit àgray ti Krist èndeveriŋaba təwi gayan a lala. Krist àra èndeveriŋaba ni ti naŋ əbu àna njəda ga mahəŋgay nday ya ti təgəsiki ma ni dek ; avi *sifa ya àndav day-day do ni ana tay.¹⁰ Nahkay ti Melefit ədəm Krist ti bay gəđakani ya aŋgalabakabu naŋ akaba mis ni akada ge Melkisedek ya àgray ahaslani ni.

Məsərumkivu zlam àki ka məfəki ahər geli ke Krist ni

¹¹ Àki ka pakama hini ti mawayay mazlapaki dal-dal, ay ma gani zləzlada ga madafabana, adaba lekələm ti kicəm zlam weceweci do.¹² Kəpəsumva a macahay zlam ba, giri-giri ti akal kacahumi zlam ana mis ndahanj, ay kekileŋa kisləmki do. Ahər ədəm təcəhi pakama ge Melefit ya təcəhi ana mis enji ni ana kəli keti sawan ti ahəmamam ! Kəsərum zlam weceweci do ni ti, lekələm akada bəza cib-cibeni, kawayum si təvi duwa ana kəli kwa, kisləmki məzum daf koksah ti ahəmamam !¹³ Maslaŋa ya ti esi duwa ni ti wur ndondu : maslaŋa gani nani ti əsərkaba pakama àki ke jiri ge Melefit a koksah.¹⁴ Ay mis gəđakani ti ni èsi duwa va do, azum daf tata. Maslaŋa gani nani ti asərkaba zlam sulumana akaba zlam magəđavana lala, adaba əsəra àna naŋ a.

6 Ēgia nahkay ti ahər ədəm macahakivu zlam, makoru kama kama akada ge mis gəđakani ni. Ahər ədəm məmbrəŋum məhəŋgri zuh ana zlam ya təcəhi ana mis àki ke *Krist enji ni. Zlam nday hini ti

† Limis 95.11. †† Limis 95.7-8.

‡ Limis 2.7. †† Limis 110.4.

akada asak ga ahay ya tafakad ni ; mafakad nahan va ba. Zlam ya tcahi ana mis enji ni ti nday hi : pakama aki ka membreraj tawi magadavani, adaba azoru mis e kisim vu ; pakama aki ka mafaki ahari ke Melefit ;
² pakama aki ke divi gergeri ga *mabaray mis ; pakama aki ka mabaki *ahar ke mis ; pakama aki ka marj-gabana e kisim ba ; pakama aki ka seriya ge Melefit ya amagrafena ke mis a, amagrafena nahan ka tay a va do ni. ³ Tamal Melefit avi divi gani ana leli ti amembreraj mahengri zuh ana pakama nday nani ededinj.

⁴ Amembreraj ti adaba tamal mis asera zlam nday nana mak ejikia ke divi a ti angukiyu ke divi koksah. Maslaja gani nani asera jiri ge Melefit a lala, Melefit agria sulum gayan a, *Mesusuf Njolatani aniviyu a mabaruv bu, ⁵ asera pakama ge Melefit ti sulumani dal-dal, asera njeda ya agray tawi ana nanj ka malarj maweni ya Melefit magraya na. ⁶ Maslaja gani asera zlam nday nana dek, kalarj gani ejikia ke divi a ti esliki mambatkaba majalay ahari gayan a va do simiteni. Adaba maslaja ya ti asera zlam nday nana dek mak ageskabu va do nahama, *adarfena Wur ge Melefit ka tendal a keti, avia divi ana mis ndahanj ge mindivi nanj a.

⁷ Mazay mazavu gani : vadarj nahan abu, avar atedki-aya dal-dal mak zlam afetkiaya, agrazlam a dal-dal abelarfenj ka ndam ya tawes vadarj ni. Vadarj gani nani ti Melefit amamervu ana nanj do waw ? ⁸ Ay tamal zlam ya ti afetkiaya ni ti adak akaba civ-civ cilinj ti vadarj ni abelay do ; Melefit ara etikwesl wudak, kalarj gani ataji aku, had gani emigi viti, agray zlam va do.

⁹ Ndam geli ni, mawayay kuli. Ku tamal madama ma nahkay nengju ni, masera lekulum ti kabum kadabum divi sulumani, Melefit ahengay kuli. ¹⁰ Melefit ti nanj jireni ; asera tawi gekuli ya kagrumi na. Kajenumkia ndam gayan a, kabum kajenumki tay nihi daya : gekuli ya kagrurum nahkay ni ti adafaki kawayum Melefit. ¹¹ Nihi ti mawayay ku way way do e kidinj gekuli bu mazay njeda gayan dek, mofu kama kama. Masera Melefit awayay magri sulum gayan ana leli ga kangay-kangayani, nahkay mawayay ti ku way way do madabay sulum gani nani, ambreraj day-day ba. ¹² Mawayay ti kigum masofani ba ; ere ye ti mawayay ni ti kan-jehadum akada gatay ya ti tafaki ahari ka Yezu lala, tambreraj ndo ni. Nday gani ti Melefit nanj abu agri sulum ya adambiya, adam amagri ana ndam gayan ni ana tay.

Ere ye ti Melefit adam amagri ana ndam gayan ni ti amagraj ededinj

¹³ Kaseruma, ahaslani ti Melefit ahibiya ma ana Abraham a, ahi amagri sulum. Ka ya ti ahi ma gani ni ti ambada ; ambaday ti ana ahari gayan gayanani, adaba maslaja abi gadakani atam nanj bi. ¹⁴ Ambada, adam : « Negruruk sulum goro dal-dal, anagraj ti kawuday dal-dal. Zlam gani nani ti amagravu ededinj. † » ¹⁵ Abraham ara ecia ma gana nahkay ti ageskaba, ajagay ere ye ti Melefit ahi amagri ni, ambreraj ndo. Abraham ara

† Mənjəkiani 22.16-17.

ageskaba nahkay ti Melefit agri ere ye ti ahi amagri ni. ¹⁶ Ka ya ti mis ambaday ni ti, ambaday ti ana ere ye ti atam nanj ana gadakani ni. Ara ambada nahkay ti ku way way do ageskabu mbaday gayan ni, talfarj ka ma gani va do. ¹⁷ Nahkay day Melefit awayay adafiki ana ndam gayan ere ye ti adam amagri ana tay ni dek ti amagri ana tay ededinj ; awayay ti tesar lala amambatkaba majalay ahari gayan a day-day do : nahkay ti ambaday. ¹⁸ Melefit adam amagraj zlam, mak ambaday. Pakama nday nani ceni ti avi njeda ana leli dal-dal, adaba Melefit ti asekad malfada do simiteni. Pakama gani ara avia njeda ana leli a ti, mabu makoru kama kama, adaba mambareraj zlam ndahanj a dek, masera Melefit amagri ere ye ti adam amagri ana leli ni ana leli. ¹⁹ Zlam gani nani ya masera Melefit amagri ana leli ni ti ndinj-ndinj, avi njeda ana leli dal-dal. Makavu ana nanj lala, acarfena leli ge mijikiana ke divi a. Zlam gani nani aziaba azana ga mahay ga malarj *njolatani ge Melefit na ana leli a, masera leli amehuriyu eslini. ††²⁰ Ahuriyu a malarj gani nani vu ti Yezu ; ahuriyu enji geli, ahuriyu ti azuhva leli. Nanj ti bay gadakani ya angalabakabu leli akaba Melefit ni ga kangay-kangayani, akada ge Melkisedek ya agray ahaslani ni.

Melkisedek

7 Melkisedek gani nani ti nanj bay Salem, nanj bay *mangalabakabu mis akaba Melefit nanj ya agavala drinj ni. Ka fat ya ti Abraham aslakabiya ke silik ya tagray akaba babay ndahanj, atambiya tay a ana njeda nahama, Melkisedek narj arakioru, mak agri *sulum ge Melefit. ² A hud ga zlam ya ti Abraham ahelbiyu e silik ni bu ni dek ti Abraham aziaba zlam a balarj a kurani ba ana Melkisedek a. ³ Enjenjeni slimi Melkisedek awayay adamvaba ti bay jireni ; kalarj gani bay Salem ti ni awayay adamvaba bay ya agray ti mis tanjehadkabu ana sulumani ni. ³ Nanj ti tesar berjani do, tesar manganj do, ata berj ga berjani day mis tesar tay do. A Wakita ge Melefit bu ni ti tedamki ma ka vad ge miwi nanj ndo, ka vad ga mamet gayan day tedamki ma ndo. Nanj ti akada Wur ge Melefit, adaba angalabakabu mis akaba Melefit ga kangay-kangayani akada ga Wur ge Melefit ni.

⁴ Jalumki ahari ke Melkisedek, nanj ya ti Abraham aziaba zlam a balarj a kurani ba ni. Melkisedek ti nanj gadakani ! Abraham ti nanj berj ga ata berj geli dek, ay aheliaba ana Melkisedek ti zlam sulumani ya tetama zlam ndahanj a ni. ⁵ Ndam *mangalabakabu mis akaba Melefit kani ti nday baza hud ge *Levi ; e Divi ge Melefit ya Mwiz abaki ni bu ni ti Melefit adam ndam *Izireyel ndahanj ni taziaba zlam a balarj a kurani ba

†† *Ahalay ti bay ya ti abaki wakita hini ni azay mazavu ga zlam, adam zlam ya ti masera Melefit amagri ana leli ni ti ndinj-ndinj akada ga ara gadakani, tawalfarj ezewed, ma ge ezewed nahanj ni tawalfarj ka slalah ga yam, tafiyu a yam vu ga macafarj slalah ga yam na ga maslakana ni. Manjay Tawi 27.29. ‡ Salem ti slimi ge Zeruzalem ahaslani. Ana ma *Hebri ti slimi gani tazavu ata « Shalom. » « Shalom » ti awayay adamvaba manjehadkabani sulumani. †† Manjay Mənjəkiani 14.17-20.*

ana tay a. Nday ya ti tēhəl zlam akaba nday ya ti tēzia-ba ni ti nday dek kà mənə gatay, nday ndam İzireyel ; ku tamal nday dek bəza huđ ga Abraham nənəgu ni tēbu tagray nahkay. ⁶ Ay Melkisedek ti naŋ wur huđ ge Levi do ; ku tamal naŋ wur huđ ge Levi do nənəgu ni Abraham āziaba zlam a bəlaŋ a kurani ba. Melefit āhibiya ana Abraham a, āhi : « Anəgruk zlam sulumani, » nahkay Abraham ti naŋ gəđakani ; ay āgri sulum ge Melefit ana Abraham ti Melkisedek. ⁷ Məsəra, bay ya ti agri sulum ge Melefit ana maslaŋa nahaŋ nahəma, bay gani nani ti naŋ gəđakani ātam maslaŋa nahaŋ ni. ⁸ Kani ti nday ya ti tēhəl zlam bəlaŋ a kurani bu ni ti nday mis hihirikenī, tēmət. Ay a Wakita ge Melefit bu tēđəm bay ya ti āhəl zlam bəlaŋ a kurani bu ya Abraham ābi ni ti āmət do. ⁹ Misliki mēđəmani nahkay hi : ka ya ti tēvi zlam bəlaŋ a huđ ga kurani bu ana bəza huđ ge Levi ni ti kala tēvi ti ana Levi Leveni. Ay Levi day kala āvia zlam bəlaŋ a huđ ga kurani ba ana Melkisedek a, adaba Abraham ti naŋ bəŋ ge Levi ; ¹⁰ ka ya ti Abraham ābi zlam ana Melkisedek ni ti Levi wur huđ gayaŋ ni naŋ āvu a vu ga bəŋani Abraham bu.

Krist ti aŋgalabakabu mis akaba Melefit akada ge Melkisedek ni

¹¹ Təwi ga bəza huđ ge Levi ya tagray ga *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni ti Melefit āđəm tēgri ana ndam *Izireyel, ābu mēbəkiani e *Divi gayaŋ ya āđəfiki ana Məwiz ni bu ni. Ku tamal nahkay nənəgu ni, təwi gatay ni ēndeveriŋ ere ye ti Melefit awayay magrani ni lala do. Tamal ēndeveriŋ lala ti bay nahaŋ ya aŋgalabakabu mis akaba Melefit ni āra ti kamam ? Maslaŋa gani nani ti aŋgalabakabu mis akaba Melefit akada ga *Aroŋ ni do ; naŋ ti aŋgalabakabu mis akaba Melefit akada ge Melkisedek ni. ¹² Tamal Melefit āmbatkaba divi ga maŋgalabakabu mis akaba naŋ na ti, mēsəra āmbatkaba Divi gayaŋ ya ābu mēbəkiani a Wakita gayaŋ ni bu ni daya. ¹³ Ay nihi ti Bay ya tēđəmki ma a Wakita ge Melefit bu ni ti Bay geli. Naŋ ti ge dini ge Levi do ; maslaŋa ge dini gayaŋ day-day āgray təwi ga maŋgalabakabu mis akaba Melefit ndo. ¹⁴ Məsəra Bay geli ti ge dini ga Zəda. Ndam ge dini ga Zəda ti ŋgay tāgray təwi ga maŋgalabakabu mis akaba Melefit ti Məwiz āđəm ndo simiteni.

¹⁵ Ere ye ti adafaki zlam gani nani edediŋeni ni ti nihi : bay nahaŋ āra ga maŋgalabakabu mis akaba Melefit a, ay aŋgalabakabu mis akaba Melefit ti akada ge Melkisedek ni. ¹⁶ Maslaŋa gani nani ti tēfiyu āna Divi ya ābu mēbəkiani a wakita ge Məwiz bu ni ndo : Divi gani nani ti tēbiki ana mis hihirikenī. Tēfiyu maslaŋa gani nani ti adaba naŋ ābu āna njəda dal-dal, āmət day-day do. ¹⁷ Ābu mēbəkiani a Wakita ge Melefit bu nahkay hi : Melefit āđəm :

« Nak ti bay maŋgalabakabu leli akaba mis ga kaŋgay-kaŋgayani

akada ge Melkisedek ya āgray ahaslani ni. † »

¹⁸ Nahkay ti Melefit āmbrəŋa Divi gayaŋ nahaŋ ya āđəfiki ana Məwiz ahaslani na, adaba Divi gani nani ti

njəda gani āhəca ga magray ere ye ti Melefit āwayay magrani na. ¹⁹ Divi ge Melefit ya ābu mēbəkiani a wakita ge Məwiz ni bu ni ti ēndeveriŋ ere ye ti Melefit awayay ni lala do. Ēgia nahkay ti Melefit āvia divi nahaŋ ana leli ga mahəđakfəŋjana ātam ya ahaslani na. Divi gani nani ti mēsəra ajənaki leli edediŋ.

²⁰ Məsəra ajənaki leli edediŋ ti adaba ka ya ti Melefit āfiyu Wur gayaŋ ga maŋgalabakabu mis akaba naŋ ni ti āmbada. Ay nday ndahaŋ ni ti ni, ābiyu tay ti āmbaday ndo. ²¹ Ka ya ti Melefit āfiyu Wur gayaŋ ni ti āmbaday ; ābu mēbəkiani a Wakita ge Melefit ni bu nahkay hi :

« Bay Melefit āmbada, āđəm :

“Nak ti bay maŋgalabakabu leli akaba mis ga kaŋgay-kaŋgayani.”

Aməmbatkaba majalay ahər gayaŋ gani nana day-day do. †† »

²² Melefit āra āmbada nahkay ti āwəlkabá pakama gayaŋ akaba geli a keti. Gayaŋ ya āgray nahkay ni ti ātam ya āwəlkabu pakama gayaŋ akaba ge mis ahaslani ni. Məsəra ātam ya ahaslani ni ti adaba bay ya ti adəfiki ana leli Melefit amagray ere ye ti āđəm amagray ni edediŋ ni ti Yezu.

²³ Nahkay day, nday ndahaŋ ya taŋgalabakabu mis akaba Melefit ni ti nday kay, adaba nday ti tēpəs do, tēmət. ²⁴ Ay Yezu ti apəs, naŋ ābu āna sifa, āmət day-day do ; amaŋgalabakabu mis akaba Melefit ga kaŋgay-kaŋgayani. ²⁵ Nahkay ti nday ya ti tahəđakfəŋjiyu kē Melefit azuhva ga Yezu ya aŋgalabakabu tay akaba naŋ ni ti, Yezu esliki mahəŋgay tay. Āmbrəŋ mahəŋgay tay day-day do, adaba naŋ ābu āna sifa ga kaŋgay-kaŋgayani, naŋ ābu ahəŋgali Melefit ana tay kəlavad.

²⁶ Bay gəđakani ya āgəski ga maŋgalabakabu leli akaba Melefit ni ti Yezu. Naŋ ti njəlata, āgudar zlam do simiteni, naŋ mis sulumani, āgray zlam akada ga ndam magudar zlam ni do, Melefit āzoru naŋ driŋ agavəla. ²⁷ Nday gəđakani ndahaŋ ya taŋgalabakabu mis akaba Melefit ni ti, ahər āđəm kəlavad tīsliŋi zlam ana Melefit azuhva zlam magudarani gatay ni day kwa ti tīsliŋi zlam azuhva zlam magudarani ge mis ndahaŋ ni. Ay Yezu ti ni aŋgalabakabu leli akaba Melefit ti nahkay do. Naŋ ti āvi ahər gayaŋ ana Melefit, āgəskabu ti tākəđəŋ naŋ kə təndal. Āgray nahkay ti sak bəlaŋ, amagrakivu va do. ²⁸ E Divi ge Melefit ya Məwiz ābəkī ni bu ni ti Melefit āđəm mis hihirikenī tāŋgalabakabu mis akaba naŋ, ay nday gani nani ti njəda gatay āhəca ga magray ere ye ti Melefit āwayay na. Nahkay kələŋ gani Melefit āđəm pakama nahaŋ, āmbaday. Āna mbaday gani nani ti āfiyu Wur gayaŋ ga maŋgalabakabu mis akaba naŋ ; Wur gayaŋ gani nani ti naŋ ābu ga kaŋgay-kaŋgayani, ēndeveriŋaba ere ye ti Melefit awayay na āndava.

Melefit āwəlkabá pakama gayaŋ akaba geli āna Krist a

8 Ere ye ti ahər āđəm mēsər lala ni ti nihi : Bay gəđakani ya *aŋgalabakabu leli akaba Melefit ni ti ābu. Naŋ ti ōru ānjəhad a huđ melefit bu, kə gəvay ge

† Limis 110.4.

†† Limis 110.4.

kürsi ge Melefit. Anjəhad ti kà ahar ga daf ge Melefit, a mələj ga gəđakani bu. ² Agray təwi ga maŋgalabakabu mis akaba Melefit ti a mələj *njəlatani ge Melefit bu. Mələj *njəlatani gani nani ti ahay *miviceni ya mis hihirikeni tivicey ka sarta ge Məwiz ni do : ələm ti Bay Melefit Melefiteni ; mələj gani nani ti mələj njəlatani ge Melefit edediŋ.

³ Gəđakani ga ndam maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni lu ti təfiyu naŋ ga məvi sədaga ana Melefit akaba misliŋi zlam azuhva zlam magudarani ge mis. Əgia nahkay ti bay gəđakani ya aŋgalabakabu leli akaba Melefit ni ahər əđəm naŋ day məvi sədaga ana Melefit. ⁴ Tamal naŋ ələbu a duniya bu ni ti akal naŋ əgi bay maŋgalabakabu mis akaba Melefit do, adaba ndam maŋgalabakabu mis akaba Melefit təbu, təbiyu tay əna *Divi ge Melefit ya əbu məbəkiani a wakita ge Məwiz ni bu ni. ⁵ Ay ndam maŋgalabakabu mis akaba Melefit nday nani ti, mələj njəlatani ya tagraviyu təwi gatay ni ti e melefit bu do. Mələj gatay ni ti tələm ka mazavu ga mələj njəlatani ya a huđ melefit bu ni ciliŋ. Nahkay ka ya ti Məwiz əwayay eviceny ahay njəlatani ni ti Melefit əhi ahkado : « Ci day, ahər əđəm kəgray dek akada ahay ya ti nəđəfukki ka ya ti nak ka ahər ga həma ni. † » ⁶ Ay nihi ti təwi ga Yezu ti gərgəri akaba gatay ndahaŋ ni simiteni. Melefit awəlkabu pakama gayay məweni akaba geli, awəlkabu ti əna təwi ga Yezu ; pakama ya *awəlkabu nihi ni ti ətam ya ahaslani ni, adaba ere gani ya ti Melefit əđəm aməgri ana leli ni ti ətam ere ye ti əđəm ahaslani amagray ni simiteni.

⁷ Nahkay ti pakama ge Melefit ya əwəlkabu akaba geli ahaslani ni ti ərakaboru ndo. Do ni ti, akal Melefit əwəlkabu pakama nahaŋ akaba geli do. ⁸ Ay əwəlkabá pakama nahaŋ na akaba geli edediŋ a. Ələgi ana ndam gayay, əđəm nahkay hi :

« Cəm day, nu Bay Melefit nəhi ma ana kəli.
Sarta nahaŋ əbu ara ;
ka sarta gani nani ti anəwəlkabu pakama məweni akaba ga ndam goro,
ndam *Izireyel akaba ndam *Zəde ni dek.
⁹ Pakama ya anəwəlkabu akaba gatay ni ti gərgəri akaba pakama ya nəwəlkabu akaba ga ata bəŋ gatay ahaslani
ka ya ti nəđafəŋa ahar ka tay a, nəhəlaya tay ka had Ezip a ni.

Anəwəlkabu pakama nahaŋ akaba gatay ti adaba nday ndayani əna ahər gatay təmbərəŋ pakama goro

ya nəwəlkabu akaba gatay ahaslani ni, nahkay ti nu day nəmbərəŋ tay.
Nəhi ma hini ana kəli ti nu Bay Melefit.

¹⁰ Pakama məweni ya anəwəlkabu akaba ga ndam Izireyel

ka sarta gani nani ya amara ni ti nahkay hi :
Anagray ti təjalaki ahər ke Divi goro kəlavad, kala əbu məbəkiani a məbərux gatay bu.
Enigi Bay Melefit gatay, nday day etigi ndam goro.
Nəhi ma hini ana kəli ni ti nu Bay Melefit.

¹¹ "Sər Bay Melefit" ti maslaŋa aməhi ana maslaŋa nahaŋ e kidiŋ gatay bu do simiteni.

Ku ana ndam ga kəsa gatay, ku ana bəza ga məŋ gatay nəŋgu ni atəhi ana tay do.

Adaba ku way way do e kidiŋ gatay bu aməsər nu, ku wur gəziteni, ku mis gəđakani aməsər nu.

¹² Anəmbərfəŋa zlam magudarani gatay na kà tay a ; zlam gatay ya ti təgray, əbələfu do ni ti anəjalaki ahər va do simiteni. †† »

¹³ Ma ge Melefit hini ya əđəm ni ti əđəmki ka məwəlkabu pakama məweni. Gayay ya əđəm nahkay ni ti adafaki məwəlkabu pakama ya ahaslani ni ti midigweni. Ay zlam ya əgia midigwena, əgray təwi va do ni ti atəmbərəŋ, amələbi va bi.

Təwi ga maŋgalabakabu mis akaba Melefit ya təgray ahaslani ni

9 Ka ya ti Melefit *əwəlkabu pakama gayay akaba ga ndam *Izireyel ahaslani ni ti əđəfiki divi gayay ana tay ga *maŋgalabakabu mis akaba naŋ a ahay gayay bu. Ahay gani nani ti ka had. †2 Ahay gani nani ti huđ gani mekelkabana əna azana. Mələj ye enjenjeni nahəma, təzalay mələj *njəlatani ; eslini ti təbəhad mələj məbəhadki *ceŋgel akaba tabəl ga məbəhadiki *diperəŋ ana Melefit. ††3 Mələj ye cə kama ga azana ni ti təzalay mələj njəlatani ətam ndahaŋ ni dek. Kələŋ ga azana nahəma, ⁴ təfəkad zlam ga gru ya tazəbaki haf ya ezi əcər ni, †† təfəkad *sahar daya. ††† Sahar gani nani ti məbəki gru dek ; a huđ gani bu ni ti zlam təvu məhkər : halaf ga gru akaba *man a huđ gani bu ; aday ga *Aroŋ ya əbay vay-vay ni, ††† akaba akur cə. Akur nday nani ti ma ge Melefit əki məbəkiani. Nahkay sahar gani nani ti təzalay *sahar ge Melefit ya adafaki əwəlkabu pakama gayay akaba ge mis ni. ⁵ Ke erma ga sahar ni təbəki mimiz ti Melefit məmbərfəŋa zlam ge mis ya təgudar ka məsər gatay do na ; ka ahər ga sahar ni təgraya mazavu ge Serəberəŋ [§] a cə ; tərabki kərpasla gatay ke erma ni. Serəberəŋ nday nani ti təđafaki Melefit naŋ əbu a mələj gani nani bu əna njəda gayay dek. Ay ti nəhiaba ma gana dek ana kəli a nihi faŋ do.

⁶ Təra təslamala zlam na dek nahkay ti ndam maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni təhuriyu a mələj ye enjenjeni ni vu kəlavad ga magray təwi gatay. ⁷ Ay a mələj ye cə ni vu ni ti bay gəđakani ga ndam maŋgalabakabu mis akaba Melefit ahuriyu ciliŋ. Ahuriyu ti sak bələŋ a dəzani bu ; əhuriya ti ahər əđəm abiaya mimiz ana Melefit a azuhva zlam gayay ya əgudar ka məsər gayay do ni akaba azuhva zlam ge mis ndahaŋ ya təgudar ka məsər gatay do ni. ⁸ Əna zlam nday nani ti *Məsuf Njəlatani adafaki ka ya ti mələj ye enjenjeni əbu mba ni ti divi ga məhuriyani a mələj *njəlatani ge

†† Zeremi 31.31-34. † Təđəmki ma hini ti ka ahay ge Melefit ya təgray a huđ gili bu ka sarta ge Məwiz, təsawaday əna naŋ ni. Mənjay Maharana 26.1-30. †† Mənjay Maharana 25.23-40. †† Mənjay Maharana 30.1-6. ††† Mənjay Maharana 25.10-16. ††† Mənjay Macalani 17.23. § Serəberəŋ ti zlam əna sifa ya təjəgay mələj njəlatani ni, kərpasla təfəŋ kà tay. Nday *məslər ge Melefit do. Mənjay Maharana 25.18-20.

† Maharana 25.40.

Melefit ni vu àbi fañ bi. ⁹ Zlam gani nday nani tázavu akaba ga sarta hini : mis takoru afa ge Melefit, tægri sädaga, tævi zlam ana ndam mañgalabakabu mis akaba Melefit ni ti tîsliñi azuhva zlam magudarani gatay ni, ay ku tamal nahkay nəngu ni majalay ahàr gatay dek njəlata do, nahkay zlam gatay ya tagray ni èsliki mendeveñ ere ye ti Melefit awayay ni do. ¹⁰ Zlam gani nani dek ya tagray ni ti ma àki ka zlam məzumani, ka zlam miseni akaba ka baray gərgərani. Nani ti tæwi ge mis hihiriken i ya tagray ni cilij ; Melefit agəskabu hayañ, duk abivoru ana vad ya aməmbatkaba ni.

Àna mimiz ge Krist ti Melefit àwəlkabu pakama məweni akaba ge mis

¹¹ Ay nihi ti *Krist àra. Nañ ti Bay gəđakani ya aŋgalabakabu mis akaba Melefit ni, ku nihi nañ àbu agri zlam sulumani ge Melefit ana leli. Àhuriya a ahay ge Melefit va ; ay ahay gani nani ti gəđakani àtam ya ka hađ ni, araña magədavani àki bi. Ahay nani ti mis hihiriken i àləm do ; nahkay ahay gani nani ti a duniya bu do. ¹² Àra àhuriya a ahay gani nani va ti àhuriyu a mələñ *njəlātani ge Melefit ni vu. Àhuriyu ti àna mimiz ga vugul akaba ga bəza sla ya tîsliñi ana Melefit ni do ; àhuriyu ti àna mimiz gayañ ya aŋgəzaya ka ya ti àmət kà təndal ni. Àmət nahkay ti, àhəŋga leli a ga kaŋgay-kaŋgayana àndava, àhuriyu a mələñ *njəlātani ge Melefit ni vu sak bələñ ti èsli. ¹³ Ka ya ti mis àgudara zlam a, ègia nañ njəlata kè eri ge Melefit do nahəma, ndam *mañgalabakabu mis akaba Melefit ni tigəceki mimiz ga vugul akaba ga kokur, təbəki viti ga sla walani daya. Nahkay vu gayañ egi njəlata kè eri ge Melefit. ¹⁴ Mimiz ge Krist ti àtam mimiz ga zlam ga gənaw sak kay do waw ? Krist ti àgudar zlam do simiteni, ay àvi ahàr gayañ ana Melefit ti tākad nañ ; àgray nahkay ti àna njəda ga *Məsuf ge Melefit ; Məsuf gani nani ti nañ àbu ga kaŋgay-kaŋgayani. Krist àvia ahàr gayañ ana Melefit a nahkay ti, àgray ti ku majalay ahàr geli day mîgi njəlātani ; nahkay ti məgray zlam ya azoru leli e kisim vu ni va ba ; məgri tæwi ti ana Melefit. Melefit ti nañ Bay ga sifa !

¹⁵ Ègia nahkay ti Melefit *àwəlkabu pakama gayañ məweni akaba ge mis ; àwəlkabu ti àna tæwi ge Krist. Àwəlkabu ti ndam ya ti azalay tay ni təŋgət zlam sulumani ya àđəm aməgri ana tay ni ; zlam nday nani ti atələbu ga kaŋgay-kaŋgayani. Melefit aməgri ana tay nahkay ti azuhva kisim ge Krist, adaba àna kisim gayañ ni ti àpəla zlam ge mis ya təgudar ka sarta ya Melefit àwəlkabu pakama məweni akaba gatay fañ ndo ni.

¹⁶ Nahkay day, bi mis nahañ wudaka amət ti àđəm ahəmamam ndam gayañ tēdevu zlam gayañ ni. † Ay tamal maslaña gani àmət fañ ndo ni ti ndam gani tîsli-

† Àna ma Gres ya təbəki ahalay ni ti təđəm « diateke. » Ma gani nani ti awayay adəmvaba məwəlkabu pakama, awayay adəmvaba pakama ge mis ya àđəm ahəmamam tēdey zlam gayañ ka ya ti àmət ni daya ; ma gani bələñ. Nahkay təgurkabu zlam nday nani cəeni, təđəm tamal zlam ahkay do ni mis àmət fañ ndo ni ti tēdi slimi ana pakama gani do.

ki medevu zlam gayañ ni do. ¹⁷ Nahkay tamal àmət fañ ndo ni ti ma gayañ ya àđəm ni masakani hayañ. Ka ya ti maslaña gani nañ àbu àna sifa mba ni ti mis tēdey zlam gayañ ni fañ do. ¹⁸ Pakama ge Melefit ya awəlkabu akaba ge mis ni day nahkay. Ka ya ti àwəlkabu pakama gayañ enjenjeni akaba ge mis ni ti tākad zlam, tigəcey mimiz gani. ¹⁹ Ka ya ti Məwiz èjengey *Divi ge Melefit dek kè meleher ge mis nahəma, àgray akada ge Melefit ya àhi ni : àzay mimiz ga vugul akaba ga bəza sla, àcahkiviyu yam, àzay eŋgəc ga zlam ga gənaw ndizeni, àwəlki ka aday, àtəliyu e mimiz ni vu jub mək ègəceki ka Wakita ge Melefit ni ; ègəceki ke mis ni dek daya. ²⁰ Àđəm : « Mimiz hini ti Melefit awəlkabu pakama gayañ akaba gekəli àna nañ ; àđəm gəsumkabu pakama gayañ ni dek kwa. †† » ²¹ Ègəceki mimiz ni ka ahay ge Melefit akaba ka zlam ya təvu a ahay ni bu, tagray tæwi àna tay ni dek daya. ²² Nahkay ti Melefit àđəm e Divi gayañ ni bu, ku mam day mam tigəceki mimiz day ti egi njəlata. Ere ye ti tigəceki mimiz do ni ti àbi kay bi. Tamal tábaya mimiz a ndo ni ti Melefit àmbərfəña zlam magudarani ge mis ni kà tay a do simiteni.

Krist ti àvi ahàr gayañ ana Melefit azuhva zlam magudarani ge mis

²³ Nahkay zla nahəma, zlam nday nani ya ka hađ ni ti mazavu ga zlam ya a huđ melefit bu ni cilij, ay ku tamal nahkay nəngu ni ahàr àđəm tîgi njəlata àna mimiz ya tigəceki ka tay ni. Nahkay day, tamal leli mawayay mahədakfəñiyu kà zlam zlamani ya e melefit bu ni ti ahàr àđəm tábaya mimiz sulumana àtama ga zlam ga gənaw na. ²⁴ Ahay ge Melefit ya *Krist àhuriyu ni ti mis tələm do. Ahay ge Melefit ya mis tələm ni ti mazavu ga mələñ *njəlātani ya a huđ melefit bu ni cilij. Krist àhuriyu ti a huđ melefit vu ; ku nihi nañ àbu eslini kè meleher ge Melefit ga məjənaki leli.

²⁵ Gəđakani ga ndam *mañgalabakabu mis akaba Melefit ti ahuriyu a mələñ *njəlātani ge Melefit ya mis tələm ni vu sak bələñ a dəzani bu ; ahuriyu ti àna mimiz gayañ gayañani do. Ay Krist ti àgray nahkay ndo ; àvi ahàr gayañ ana Melefit sak kay ndo.

²⁶ Nahkay do ni ti kwa ka mənəkəni ga duniya akal Krist acakay daliya sak kay, ay àgray nahkay ndo. Àcakay daliya ti sak bələñ, kələñ gani amacakay va do ; àcakay ti ga madafakiani duniya ara andav wudak. Àra ti ga məvi ahàr gayañ ana Melefit ti magudar zlam ge mis ni mələbi va bi. ²⁷ Mis hihiriken i lu amət sak bələñ cilij, kələñ gani Melefit amagrafəña seriya. ²⁸ Nahkay day Krist àvi ahàr gayañ ana Melefit ti sak bələñ ; àgray nahkay ti, ti Melefit məmbərfəña zlam magudarani ge mis a kay. Ay a vad nahañ ti Krist amaŋga. Amaŋga ti azuhva zlam magudarani va do ; amaŋga ti ga mahəñgay ndam gayañ ya tajəgay nañ ni.

10 *Divi ge Melefit ya Məwiz àbəki ka wakita gayañ ni ti mazavu ga zlam sulumani ya Melefit aməgri ana leli ni ; Divi gani àđəfiki zlam sulumani ge Melefit ni ana leli lala do. Adaba mam, kilevi təbu takoru kè

†† Mahərana 24.8.

meleher ge Melefit, tislîji zlam kilevi, tèmbrəj day-day do ; ay zlam nday nani ya tagray ni ti èndeveriŋ ere ye ti Melefit awayay ni dek do. ² Tamal ti endeveriŋ ere ye ti Melefit awayay ni ti, akal tèmbrəj misliŋi zlam ana Melefit, adaba giri-giri ti ndam ya ti Melefit àmbərfəŋa zlam magudarani gatay ni kà tay a ni ti akal təsər tigia njəlatana kè eri ge Melefit a àndava, zlam magudarani gatay àbi va bi. Ay tàgray nahkay do ; təbu tislîji zlam kekileŋa. ³ Təbu tislîji zlam ana Melefit kilevi ti, agray ti təjalaki ahàr kilevi ka magudar zlam gatay, təsəra nday ndam magudar zlam kekileŋa. ⁴ Nahkay ti mèsəra mimiz ga kokur akaba ga vugul ti àgray ti Melefit məmbərfəŋa zlam magudarani ge mis na kà tay a kok-sah.

⁵ Nahkay zla nahəma, ka ya ti *Krist àra a duniya va ni ti àhi ana Melefit ahkado :

« Zlam ge mis ya tislîjək ni akaba sədaga gatay ya təgruk ni ti kawayay do, kàgra ti tiwi nu sawaŋ.

⁶ Zlam ge mis ya tislîjək ahkay do ni ya teviyekək azuhva zlam magudarani gatay ni ti àbəlafuk do.

⁷ Nahkay nədəm : Bay Melefit goro, nu hi, nu ka ahàr divi,

nakoru ti ga magray ere ye ti kawayay ni. Bay ya ti tədəmki ma a huđ ga wakita gayak ni bu ni ti nu. † »

⁸ Ka mənjàki ga pakama hini ti àdəm : « Zlam ge mis ya tislîjək ni, sədaga gatay ya təgruk ni, ahkay do ni zlam gatay ya teviyek azuhva zlam magudarani gatay ni ti kawayay do ; zlam nday nani ti tábəlafuk do. » Ay mèsəra zlam nday nani dek ti tagray akada ge Melefit ya àhi ana tay grum e Divi gayan bu ni. ⁹ Àdəm keti : « Nu hi, nu ka ahàr divi, nakoru ti ga magray ere ye ti kawayay ni. » Àdəm nahkay ti, adafaki zlam ya ti təgri ana Melefit ahaslani ni ti ègia zlam masakana ; nihi ti ahàr àdəm təgri zlam məweni sawaŋ. ¹⁰ Nahkay ere ye ti Melefit àwayay ni ti Yezu Krist àgra : àvi ahàr gayan ana Melefit sak bəlan huya. Àra àvia ahàr gayan a nahkay ni ti leli mīgia ndam njəlatana ge Melefit a.

¹¹ Bay maŋgalabakabu mis akaba Melefit lu nan àbu ecik kəlavad, esliŋi zlam sak kay ana Melefit, esliŋi kəlavad nahkay. Ay zlam ya ti esliŋi ana Melefit ni èsliki magrani ti Melefit məmbərfəŋa zlam magudarani ge mis ni kà tay a do simiteni. ¹² Ay Krist ti àgray akada gatay ni ndo : nan ti àvay ahàr gayan sak bəlan ti Melefit məmbərfəŋa zlam magudarani ge mis ni kà tay a ; àra àva ti ànjəhad digəs kà ahar ga đaf ge Melefit a məlan ga gəđakani bu ga kaŋgay-kaŋgayani. ¹³ Melefit àhi : « Ndam ezir gayak ti anabəhad tay kè meleher gayak akada ga zlam ga bay ya abəki asak ni, ti kəcəlki ka tay. †† » Nihi ti nan àbu ajəgay sarta gani nani. ¹⁴ Àva ahàr gayan a sak bəlan ti, àgray ti nday ya ti àhəŋgay tay ni ti tīgi ndam *njəlatani ge Melefit ga kaŋgay-kaŋgayani. Nahkay ti èndeveriŋa təwi ge Melefit ya awayay na dek.

¹⁵ *Məsuf Njəlatani day adəfiki ana leli zlam nday nani jiri edediŋ. Ere ye ti àdəm enjenjeni ni ti nihi :

¹⁶ « Bay Melefit àdəm :

“Pakama məweni ya anəwəlkabu akaba gatay ka sarta gani nani ya amara ni ti nahkay hi : anagraj ti təjalaki ahàr ke Divi goro kəlavad, amanjəhadiviyu ana tay a məbəruf bu.” »

¹⁷ Àdəm keti :

« Zlam magudarani gatay ahkay do ni zlam gatay ya ti tàgray àbəlafu do ni ti anəjalaki ahàr do simiteni. ‡ »

¹⁸ Nahkay ti Melefit àmbərfəŋa zlam magudarani ge mis ni kà tay a. Ègia nahkay ti ahàr àdəm təgri sədaga ana Melefit ti məmbərfəŋa zlam magudarani nday nani kà tay a va do.

Məfəki ahàr ke Melefit, mahəđakfəŋiyu

¹⁹ Bəza ga mmawa, nahkay ti mèsəra Melefit àvia divi ana leli ga mahəđakfəŋiyana kə gəvay a məlan gayan *njəlatani ni va. Divi gani nani ti àvia ana leli a azuhva mimiz ga Yezu ya àŋgəzaya ka ya ti *təđarfəŋ nan kə təndal ni. ²⁰ Divi gani nani ti divi məweni, nday ya ti e divi gani nani bu ni ti təŋgət sifa. Divi gani nani ti Yezu àzləkiaba ana leli a. Ka ya ti àmətəfəŋ kə təndal ni ti azana ga mahay ga məlan *njəlatani ge Melefit ni ègəzlehva : azana gani nani ti kala vu ga Yezu. Yezu àmət ti mis təhəđakfəŋiyu kə Melefit : àmət nahkay ti ègəzlehkaba azana ya àcafəŋa mis ga mahəđakfəŋiyani kə Melefit a ni. ²¹ Nan ti Bay gəđakani ya aŋgalabakabu ndam ge Melefit akaba Melefit ni. ²² Ègia nahkay ti mahəđakumfəŋiyu. Mahəđakumfəŋiyu ti àna huđ bəlan, məfumki ahàr geli dek. Adaba Yezu àgray ti mīgia njəlatana, məjalay ahàr magədavani va do ; àbara leli àna yam njəlatana daya. ²³ Mèsəra Melefit aməgri zlam sulumani ana leli ; məhumioru ma gani ana mis vay-vay, məmbərfəŋ ba, adaba Bay ya ti àdəm aməgri zlam nday nani ana leli ni ti Melefit ; nan ti àmbat ahàr đay-day do. ²⁴ Ahàr àdəm ku way way do e kidiŋ geli bu məfi ahàr ana maslaŋa nahan, məvi njəda ana mis e kidiŋ geli bu ga mawayay mis ndahan akaba ga məgri zlam sulumani ana mis. ²⁵ Məmbərfəŋum macakalavani ba. Mis ndahan ti təmbərfəŋa, ay leli ti məgrum akada gatay ni ba. Kəsəruma vad ga Bay geli ya amara ni ènjia wudak, nahkay zla nahəma məmbərfəŋum macakalavani ba ; ahàr àdəm ku way way do e kidiŋ geli bu məvi njəda ana maslaŋa nahan.

²⁶ Leli ti mèsəra jiri ge Melefit ya əgri ana leli na. Nahkay tamal magudar zlam zakw nahəma, misliki məgri sədaga ana Melefit ti məmbərfəŋa zlam magudarani geli ni kə leli a va do. ²⁷ Tamal mis əgudara zlam a nahkay ti maslaŋa gani məgray aŋgwaz dal-dal, adaba Melefit amagrafəŋa seriya, aku gəđakani aməzum tay akaba ndam ya təgəskabu ma ge Melefit va do ni dek. ²⁸ Kəsəruma, tamal mis əgra zlam ya ti Melefit àcafəŋa mis ga magrana e *Divi gayan ya Məwiz àbəki ni bu na, mək mis cə mahkər təgrakia sedi a ti takad nan huya, àsi cicihi ana mis do. ²⁹ Nahkay ti tamal mis àcəlki ka Wur ge Melefit a, əzay nan akada zlam masakani ni ti Melefit amatrab nan do waw ? Amatrab nan ti dal-dal àtam ya atrab maslaŋa ya ti əgəskabu

† Limis 40.7-9. †† Mənjay Limis 110.1.

‡ Zeremi 31.33-34.

Divi gayaŋ do ni, adaba maslaŋa gani nani ti ègia mis njelatani ge Melefit azuhva mimiz ga Yezu a, ay àmən-jaləŋ ke mimiz gani nani akada zlam masakani sawaŋ. Ana mimiz gani nani ti Melefit àwəlkabá pakama gayaŋ akaba geli a, àdəm amahəŋgay leli àna naŋ. *Məsuf Njəlatani àgria *sulum ge Melefit ana maslaŋa gani nana, ay maslaŋa gani èndivia Məsuf Njəlatani na sawaŋ. ³⁰ Məsəra, Melefit àdəm : « Bay ya ti atravù mis, ahəŋgrivù zlam magudarani ana tay ni ti nu. » Àbu məbəkiani keti : « Bay Melefit amagrafəŋa seriya kà ndam gayaŋ a. † » ³¹ Melefit ti naŋ Bay ga sifa : njəda gayaŋ àtam ga zlam ni dek. Tamal àgəsa mis a awayay matrab naŋ ti maslaŋa gani amacakay daliya dal-dal, daliya nahaŋ àbi àtam daliya gani nani bi.

³² Sərumki ka sarta ya ti kicəm pakama ge Melefit enji, kəgəsumkabu ni. Ka sarta gani nani ti mis təgria daliya gərgəri kay ana kəli a, ay ti kəbesəma. ³³ Sarta ndahaŋ tindivia kəli a, təgria daliya ana kəli kə eri ge mis a dek ; sarta ndahaŋ kəvumia njəda ana mis ndahaŋ ya ti təkakay daliya akada nani na. ³⁴ Ndam ya təbiyu tay a danŋay vu ni ti təsia cicihi ana kəli a, kəjənumkia tay a. Ka ya ti mis təhəlfəŋa zlam gekəli kə kəli a ni ti kəgəsumkabá àna məmərana, adaba kəsəruma, lekəlum kəbum ana zlam sulumani àtam ya ti təhəlfəŋa kə kəli a ni. Zlam sulumani nday nani ti tanjəhad ga kaŋgay-kaŋgayani. ³⁵ Nahkay zla nahəma, kəmbərəŋum məfəmki ahàr ke Melefit ba, adaba tamal kəmbərəŋum məfəki ahàr do ni ti aməgri zlam sulumani kay ana kəli azuhva nani. ³⁶ Ere ye ti ahàr àdəm kəgrum ni ti nahkay hi : zum njəda gekəli dek ga moroni kama kama. Tamal kəgrum nahkay ti akəgrum ere ye ti Melefit awayay ni, nahkay ti akəŋgətum ere ye ti Melefit àdəm aməvi ana kəli ni. ³⁷ Melefit àdəm :

« Kama gəzit ti Bay ya ti ara ni amara, ènjia wudak. Sarta gani àbi kay va bi.

³⁸ Maslaŋa ya ti nədəm naŋ jireni, afəku ahàr ni ti anəvi sifa.

Ay tamal maslaŋa gani àmbərəŋa nu a ti anəgəskabu naŋ va do. †† »

³⁹ Ay leli ti leli ndam ya ti təmbərəŋ Melefit, tijiji ni do. Leli ti ndam ya ti təfəki ahàr ke Melefit ni, nahkay Melefit amahəŋgay leli, aməvi *sifa ya àndav day-day do ni ana leli.

Məfəki ahàr ke Melefit

11 Məfəki ahàr ke Melefit ti awayay adəmvaaba mam ? Tamal məfəki ahàr ke Melefit ti məsəra leli məbu àna zlam ya ti Melefit àdəm aməvi ana leli ni àndava. Ku tamal mipi zlam nday nani faŋ do nəŋgu ni, məsəra təbu edediŋ edediŋeni. ² Ndam ge Melefit ya ahaslani ni təfəkia ahàr a nahkay, mək Melefit àzləbay tay azuhva məfəki ahàr gatay ni.

³ Leli day məfəki ahàr ke Melefit. Məsəra Melefit àgraya məlaŋ na dek àna ma gayaŋ ya àdəm na. Nahkay məsəra zlam ya ti mipi ni ti Melefit àgraya àna zlam ya mipi do na.

⁴ Abel day àfəkia ahàr ke Melefit a. Nahkay ti àgri sədaga ana Melefit àtam ga *Kayiŋ ya àgri ni àna sulumani. Abel àra àgra nahkay ti Melefit àzləbay naŋ azuhva sədaga gayaŋ ni, àdəm naŋ ti mis jireni. Ku tamal Abel àməta nəŋgu ni, ku kani day naŋ àbu adəfi-ki məfəki ahàr ke Melefit ana leli.

⁵ *Enok day àfəkia ahàr ke Melefit a. Nahkay ti Melefit àzaba naŋ a duniya ba, àmət ndo. Naŋ àbi ka duniya va bi, adaba Melefit àzoya naŋ a gavəla. Ay ku ka ya ti Melefit àzoru naŋ faŋ ndo nəŋgu ni, Melefit àzləba naŋ a, àdəm naŋ mis sulumani. ⁶ Tamal mis àfəki ahàr ke Melefit do ni ti Melefit àzləbay naŋ do, àdəm naŋ mis sulumani koksah. Adaba ku way way do awayay ahədakfəŋiyu kə Melefit nahəma, ahàr àdəm maslaŋa gani məfəki ahàr, məgəskabu Melefit naŋ àbu, məsər Melefit agra zlam sulumani ana nday ya ti tadəbay naŋ ni.

⁷ Nəwi day àfəkia ahàr ke Melefit a, nahkay ti àgəsikia ma. Ka ya ti Melefit àdəfiki zlam ya ti àgravu faŋ ndo ni ti Nəwi àgraya *slalah ga yam a, təhuriyu akaba ndam ga huđ ahay gayaŋ, mək Melefit àhəŋgay tay. Nəwi àra àfəkia ahàr ke Melefit a nahkay ti, Melefit àdəm naŋ mis jireni ; nahkay ere ye ti Nəwi àgray ni ti adəfiki ndam ga *duniya ti nday ndam jireni do.

⁸ Abraham day àfəkia ahàr ke Melefit a. Nahkay ti ka ya ti Melefit àzalay naŋ ni ti Abraham àgəsikia ma. Àsləka ka had gayaŋ a, òru ka had ya ti Melefit àdəm aməvi ni. Àsər məlaŋ ya ti akoru ni do, ay ku tamal nahkay nəŋgu ni òra. ⁹ Azuhva məfəki ahàr gayaŋ ni ti ànjəhad ka had ya ti Melefit àdəm aməvi ni, ay ànjəhad ti akada naŋ zal mirkwi : ànjəhad a ahay miviceni bu. Wur gayaŋ Izak, kəlaŋ gani wur huđ gayaŋ Zekəp day tənəhad a ahay miviceni bu akada gayaŋ ni : nday day Melefit àhi ana tay aməvi had ya ti àdəm aməvi ana Abraham ni ana tay. ¹⁰ Abraham ànjəhad a ahay miviceni bu ni ti adaba ahətay sarta ya ti atafəkad kəsa nahaŋ ni ; kəsa gani nani ti asak ga ahay gani məfəkadani lala. Àsər ahəmamam tələm ahay ga kəsa gani nani ti Melefit, amələmaya ahay nday nana ti naŋ gani daya.

¹¹ Sara day àfəkia ahàr ke Melefit a. Nahkay ti Melefit àgray ti mīwi wur. Naŋ ti dəgəlani, medeweleni daya, ay ku tamal nahkay nəŋgu ni Melefit àgray ti mīwi wur ; àgray ti adaba Sara àgəskabá ere ye ti àdəm aməgri na amagraf edediŋ. ¹² Nahkay ti ku tamal Abraham naŋ bəlaŋ, naŋ medeweleni herem-herem nəŋgu ni, bəza huđ gayaŋ tigi kay. Nday kay akada bonŋur ya a huđ melefit bu ni, ahkay do ni akada wiyaŋ ga zalaka, tàcal koksah.

¹³ Mis nday nani dek ti təfəki ahàr ke Melefit, duk àbivoru ana kisim gatay təmbərəŋ məfəki ahàr gatay ni ndo. Ka ya ti təmət ni ti təŋgət zlam ge Melefit ya ti àdəm aməvi ana tay ni faŋ ndo ; təsəra zlam nday nani atələbu akada zlam ya ti tipioru driŋ ni cilij, mək təmərva àna naŋ. Tədəm nday ndam mirkwi, kəsa gatay àbi a duniya bu bi. ¹⁴ Gatay ya ti tədəm nahkay ni ti adafaki nday təbu tajəgay had gatay gatayani.

† Mimbiki 32.35-36. †† Habakuk 2.3-4.

‡ Məŋjay Məŋjəkiani 5.24.

¹⁵ Tamal tëjalakia ahàr ka had gatay ya tëmbərbiya na ti akal tislakia manğona eslina. ¹⁶ Ay nihi ti tawayay had sulumani ya àtam ndahañ ni ; had sulumani nani ti e melefít bu. Nahkay ti Melefít awayay ti tëzalay nañ Bay Melefít gatay, tëzalay nañ nahkay ti àbèlafəñ dal-dal. Àslamalia kəsa sulumani ana tay a edediñ a.

¹⁷ Abraham àfəkia ahàr ke Melefít a. Nahkay ti àgəskabu misliñi wur gayañ Izak. Melefít àhi màgray nahkay ti àhəlfəña eyə a, awayay ti Abraham màdafaki ahəmam afəki ahàr ni. Izak ti wur ga Abraham nañ bəlañ, nahañ àbi, Melefít àhi ana Abraham aməvi bəza hud kay ti àna nañ, ¹⁸ àdəm : « Akəngət bəza hud gayak ti àna Izak. † » Ku tamal nahkay nəngu ni, Abraham àgəsikia ma ana Melefít a, ¹⁹ adaba àhi ana ahàr Melefít ti eslík mahəngaraba mis e kisim ba tata. Abraham àra àfəkia ahàr a nahkay ti Melefít àhəngri wur gayañ ni. Ge Melefít ya àhəngri wur ga Abraham ni ti adafaki ere ye ti amagravu kama kama ni.

²⁰ Izak day àfəkia ahàr ke Melefít a. Nahkay ti àgri *sulum ge Melefít ana ata Zekəp nday ata Eseyə : àdəmki ma ka zlam ya amagrakivu ka tay ni.

²¹ Zekəp day àfəkia ahàr ke Melefít a. Nahkay ti àgri sulum ge Melefít ana bəza ge Zuzef cəeni. Àgri ana tay ti ka ya ti awayay endeveru ni ; àra àgria sulum ge Melefít ana tay a ti àjakvu àna aday, àhəngrioru ahàr a had ana Melefít. ††

²² Zuzef day àfəkia ahàr ke Melefít a. Nahkay ti àdəm ndam *Izireyel atasləka ka had Ezip a. Àdəm ma gani nani ti ka sarta ya ti awayay endeveru ni ; àdəm ka ya ti atasləka ni ti tëhəla aslat gayañ a.

²³ Ata bəñ ge Məwiz day tëfəkia ahàr ke Melefít a. Nahkay ti təngah nañ kiyi mahkər. Təngah ti adaba wur ni àbəlay ; *Faroñ bay məgur had ni àdəm tábazl bəza ga ndam Izireyel, ay ti tàgrafəña aṅgwaz kà ma gana ndo.

²⁴ Məwiz day àfəkia ahàr ke Melefít a. Nahkay ka ya ti ègia gədakana ni ti àwayay ti tëdəm nañ wur ga wur ga Faroñ ni va ba. ²⁵ Àwayay ti hojo tëgri daliya akada ya tëgri ana ndam Izireyel ndahañ ni ere gani ti amərvu àna zlam magudarani ni, adaba zlam magudarani ti avay məmərani gəzit ciliñ. ²⁶ Àhi ana ahàr hojo tëgri daliya akada ya ti tëgri ana *Krist ni ere gani ti aṅgət elimeni ga had Ezip ni dek ni. Àjalaki ahàr ti ka zlam sulumani ge Melefít ya aməgri azuhva məfəki ahàr gayañ ni.

²⁷ Məwiz àfəkia ahàr ke Melefít a. Nahkay ti àsləka ka had Ezip a. Ku tamal bay ga had ni àzumkia bəruv a nəngu ni, àgrafəña aṅgwaz a ndo. Məwiz àmbrəñ məfəki ahàr gayañ ni ndo, ègia akada èpia Bay Melefít, nañ ya ti èpivu do na. ²⁸ Məwiz àra àfəkia ahàr ke Melefít nahkay ni ti àgray ti ndam Izireyel tığray *Pak ye enjenjeni ni : tëbəki mimiz kà mahay gatay. Tığray nahkay ti, ti *məslər ge Melefít ya àslərbiyu ga mabazl bəza meykweya ni ènjifiñ kà bəza gatay ni ba.

²⁹ Ndam Izireyel tëfəkia ahàr ke Melefít a. Nahkay ti təsləkaba a Dəluv Ndizeni ni ba ; təsləkaba ti akada ka had mikəleni, yam àbi ka məlañ gani bi. Ay ka ya ti

ndam Ezip tawayay masləkabana ni ti yam ni àndaba tay a dek, tëməta.

³⁰ Azuhva məfəki ahàr ga ndam Izireyel ni ti gudu ga kəsa Zeriko àmbəd. Àmbəd ti adaba ndam Izireyel ni tëfəkia ahàr ke Melefít a, tëvelinə kəsa na vad adəskəla. ³¹ Rahap wal hala ni day àfəkia ahàr ke Melefít a. Nahkay ti a vad ya ti ndam Izireyel tábazl ndam ya ti tëgəskabu ma ge Melefít do ni ti təkad nañ ndo. Təkad nañ ndo ni ti adaba àfia ahàr ana ndam Izireyel ya tësləroru tay ga məmənjiyu had na, àdafaki tay ndo.

³² Nihi ti nədəmkiyu mam ? Sarta àbi ga mazlapakiani bəlañ àna bəlañ ka ata Zedeyoñ, Barak, Samsəñ, Zefte, Devit, Semiyel akaba ndam ndahañ ya təhəngaray pakama ge Melefít ni bi. ³³ Nday nani dek ti tëfəkia ahàr ke Melefít a, nahkay ti mis ndahañ e kidiñ gatay bu tëyefinə kà ndam ga had ndahañ a, mis ndahañ tığrafəña seriya kə mis àna jiri a, mis ndahañ tipia zlam sulumani ya Melefít àdəm aməgri ana ndam gayañ na, mis ndahañ təkədfəña kà mazlahku a, tətama tay àna njəda, ³⁴ mis ndahañ tətəmfəña kà aku ya agəs zlam gədək-gədək na, ènjifiñ kà tay ndo, mis ndahañ tətəmfəña kə mis ya ti tawayay tabazl tay àna maslalam a na. Ka ya ti njəda àfəñ kà tay bi ni ti Melefít àvia njəda ana tay a ; ka ya ti tığray silik ni ti tığrafəña aṅgwaz kə mis ndahañ a ndo simiteni ; tığara ndam silik ga had ndahañ a kay. ³⁵ Wál ndahañ tipia ndam gatay ya tëmət, təngaba e kisim ba na.

Ay mis ndahañ ti ni ndam ezir gatay tęgria daliya kay ana tay a, tëməta àna nañ a ; tamal mis nday nani tëmbrəña məfəki ahàr gatay ke Melefít a ni ti akal ndam ezir ni tëmbrəña tay a, ay tëmbrəñ məfəki ahàr gatay ni ndo, adaba tawayay sifa məweni ya Melefít aməvi ana tay ni, tëdəm sifa gani nani àtam sifa ya a duniya bu ni. ³⁶ Mis ndahañ e kidiñ gatay bu təkaka daliya gərgəri a kay : mis tëyefinə kà tay a ; təzləba tay àna kurupu a ; təwəla tay àna jejirbi a ; təbiya tay a danğay va ; ³⁷ tizligia tay àna akur a, tëməta àna nañ a ; təkəlkaba tay àna si a ; tábazla tay àna maslalam a. Mis ndahañ ti ni təsawaday satat, tábakabu ambəl ga təmbak ahkay do ni ga awak. Zlam ahəci tay, mis tęgria daliya ana tay a kay, təmənjaləñ kà tay akada nday kərá. ³⁸ Nday ti tëdevu satat a hud gili bu akaba həma bu ; tənjàhad a ahuzl bu ahkay do ni e evid bu. Nday ti mis sulumani, giri-giri akal tanjàhad a məlañ sulumani ya àtam duniya hini àna sulumani ni bu.

³⁹ Mis nday nani dek ti Melefít àzləba tay a, àdəm nday ndam gayañ sulumani adaba tëfəkia ahàr a. Ay təngət zlam sulumani ge Melefít ya àdəm aməvi ana ndam gayañ ni ndo. ⁴⁰ Təngət ndo ni ti adaba Melefít awayay mendeveřiñ təwi gayañ ya agri ana mis dek ni ka ahar bəlañ. Àslamalia zlam sulumani ana leli a, àtam zlam sulumani ya ti tëdəm aməvi ana tay ni ; nahkay awayay ti nday day təngət zlam sulumani gani nani ka sarta ya ti leli aməngət ni.

† Mənjəkiani 21.12. †† Mənjay Mənjəkiani 47.31.

Mèmbrənj məfəki ahàr ka Yezu ba

12 Ègia ndam nday nani dek təfəkia ahàr ke Melefit a, kala təbu akaba leli, tədəfikivi divi ana leli nahəma, məmbrənj zlam ya ti acafənja leli ga moroni kama kama na dek. Məmbərənj magudar zlam daya, adaba magudar zlam ti agəs leli akada ga adak ya agəs azana ni. Ahàr àdəm məcuhwaki ke divi ya ti Melefit àdəfikivi ana leli ni, məmbrənj ba. ² Məmənjumləjoru ka Yezu. Àvi divi ana leli ga məfəki ahàr ke Melefit ti nañ ; Bay ya ti èndeveriñ təwi ge Melefit ya agri ana leli ni ti nañ gani daya. Àgəskabá ti *tədarfənj nañ kà təndal, àjalaki ahàr ke mimili gani ndo simiteni ; àjalaki ahàr ti ka məmərani ge Melefit ya aməvi ni. Melefit ti nañ àbu manjəhadani e kərsi gayənj bu, agur zlam dek ; nihi ti Yezu nañ digəsa kà ahar ga daf gayənj a mələnj ga gədəkani bu.

³ Jalumki ahàr ka Yezu. Nañ ti ndam magudar zlam təgria daliya kay, ay ti èbesa. Tamal kajalumki ahàr ti ahar amadəgafənja kə kəli a do, akamətabum do. ⁴ Lekələm kəbum kəkədukfənjya kà zlam magudarana, ay kekilerəja ku mis bəlanj e kidiñ gekəli bu tekeđi àmət azuhva kadvu nani fañ ndo timey. ⁵ Jalumki ahàr ka pakama ge Melefit ya àhi ana kəli, avi njəda ana kəli akada ga bənj ga bəza ya ahi ma ana bəza gayənj ni ; ma gani nani ti nahkay hi :

« Wur goro, tamal Bay Melefit atrəb kur, awayay ti kəsər zlam ti, gəskabu ; ka ya ti aləguk ni ti ahar àdəgafuka ba.

⁶ Adaba maslanja ya ti Bay Melefit awayay nañ ni ti atrəb nañ, awayay ti məsər zlam.

Maslanja ya ti Bay Melefit agəskabu nañ, àdəm nañ wur gayənj ni ti azləb nañ. † »

⁷ Nahkay tamal kacakum daliya ti, sərūmki Melefit nañ àbu atrəb kəli ti kəsərūm zlam ; afi ahàr ana kəli akada ga bənj ga bəza ya afi ahàr ana bəza gayənj ni. Wur ya ti bənjani àtrəb nañ do ni ti àbu waw ? ⁸ Bəza ge Melefit dek ti Melefit atrəb tay ; ay tamal Melefit àtrəb kəli do ni ti adafaki lekələm bəza gayənj do, lekələm bəza məva. ⁹ Nədəm nahəma, ata bənj geli ya ka had ni tətəra leli a, leli ti ni mīciiki ma ana tay a. Ègia nahkay ti ahàr àdəm mīciiki ma ana Bənj geli ya a hud melefit bu ni àtam ya ti mīciiki ma ana ata bənj geli ya ka had ni. Adaba tamal magray nahkay ti aməngət *sifa ya àndav day-day do ni. ¹⁰ Ata bənj geli ni tətəra leli ti ga sarta bal. Təgray nahkay ti təhi ana ahàr tawayay mədəfikivi divi sulumani ana leli. Ay Bənj geli ya hud melefit bu ni ti ni atrəb leli ti ga məjənaki leli edediñ edediñeni, awayay ti mīgi njəlata akada gayənj ni. ¹¹ Ku way way do ka sarta ya ti tətəra nañ ni ti ahàr ahəli, àmərū do. Ay kələnj gani maslanja ya ti tətəra nañ a, àcaha zlam àna nañ a ni ti ègi zal jiri, arəja àhəli ahàr va do.

Manjəhad ga ndam ga Yezu

¹² Nahkay zla nahəma, ahar àdəgafənja kə kəli a ba, zum njəda gekəli dek ga moroni kama kama.

¹³ Dəgum ndileba, kəzum divi madəngwani ba. Tamal kəgrum nahkay ti maslanja ya ti asak awər nañ ejiğədesley ni emigi zal dəra do, aməngaba.

¹⁴ Ere ye ti ahàr àdəm kəgrum kələvad ni ti nihi : Njəhadum àna sulumani akaba mis dek. Zum njəda gekəli dek ti kənjəhadum kələvad ndam *njəlata ni ge Melefit. Maslanja ya ti ànjəhad njəlata do ni ti emipi Bay geli day-day do. ¹⁵ Bumvu slimi ti maslanja àmbrənj məgəskabu *sulum ge Melefit ya agri ni ba. Maslanja ya ti agudar zlam e kidiñ gekəli bu nahkay ni ti nañ akada ga məwəl ya afətaya e dini bu na. Ku way way do ègi nahkay ba, adaba tamal ègia nahkay ti emizibi mis ndahanj kay, etigi akada gayənj ni. ¹⁶ Maslanja àgray hala e kidiñ gekəli bu ba. Maslanja àmbrənj ere ye ti Melefit awayay ni akada ge Eseyə ya àmbrənja ni ba. Nañ ti meykweya, akal bənjani agri sulum ge Melefit azuhva nani, ay sulum gani nani ti Eseyə àzay akada zlam masakani, àzūmfənj zlam afa ga wur ga mənjani sak bəlanj ka duwa gani ciliñ. ††¹⁷ Kəsərūma, kələnj gani àwayay ti bənjani məgri sulum gani, ay bənjani àgri ndo. Ku ètəwi mitəweni nəngū ni bənjani àmbatkaba majalay ahàr a ndo, àgri ndo.

¹⁸ Lekələm kəbum kahədakumfənjyū kə Melefit ti gərgəri akaba ga ndam ya ahaslani kà həma *Sinayi ni. Eslini ti təhədakfənjya kà zlam ya tīnjifiñ na, kà aku a, kà mələnj ziñ-ziñena, kà maklabas didiliñena, kà bəlgadanj a. ¹⁹ Eslini ti ticia mahənday ge mezlelim a, akaba dəngū ge Melefit ya àhənday na. Təra ticia dəngū ge Melefit na ti təgra əngwaz a, tədəm àhikivu ma ana tay ku bəlanj va ba. ²⁰ Adaba təhi ana tay : « Ku tamal zlam ga gənwə ènjifiñ kà həma na nəngū ni, tizligi àna akur, təkəđ. ‡ » Ma gani nani ti àsia əngwaz ana tay a dal-dal. ²¹ Ku Məwiz day ere ye ti àgravu eslini ni dek àsia əngwaz a dal-dal, àdəm : « Nəgəgər, bərūv atukaba. †† »

²² Ay lekələm kəbum kahədakumfənjyū kə Melefit ti akada gatay ni do. Kahədakumfənjyū ti kà həma *Siyon, kà kəsa ge Melefit Bay ga sifa ni, kəsa nani ti Zerəzalem ya e melefit bu ni. Kahədakumfənjyū ti kà *məslər ge Melefit dal-dalani, təcəlvu do simiteni, təcəkalavu ga magray wuməri ni. ²³ Kahədakumfənjyū ti kà ndam ge Melefit macəkalavani. Nday dek ti Melefit àdəm nday meykweya gayənj, slimi gatay àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit ya a hud melefit bu ni. Kahədakumfənjyū ti kà Bay Melefit, nañ ya ti agrafənja seriya kə mis a dek ni. Kahədakumfənjyū ti kà ndam gayənj ya àdəm nday ndam jireni ni ; mis nday nani ti Melefit èndeveriñ təwi gayənj ya agri ana tay na dek àndava. ²⁴ Kahədakumfənjyū ti kà Yezu, nañ ya ti àgray ti Melefit awəlkabu pakama məweni akaba ge mis ni. Kahədakumfənjyū ti azuhva mimiz gayənj ya ègəcəki

† Gozogul 3.11-12.

†† Mənjay Mənjəkiani 25.29-34. ‡ Mahərana 19.12-13. †† Mimbiki 9.19.

ke kùli ni. Mimiz ga Yezu ti adafaki zlam sulumani, mimiz gani nani ti akada ga Abel ni do.

²⁵ Bumvu slimi, ahàr àdàm ku way way do àmbrəŋ məbi slimi ana pakama ga Bay ya ti ahi ma ni ba. Ahaslani ti tēhəŋgria ma ge Melefit ana mis a ; nday ya ti tēhəŋgri ma gani nani ana mis ni ti nday ka had, ay ti mis ndahaŋ tēgəskabu ma gani nani ndo, nahkay ti Melefit àtraba tay a. Ay nihi ti Bay ya ti ahi ma ana leli ni ti naŋ a huđ melefit bu. Nahkay tamal leli mēgəskabu ma gayaŋ ni do ni ti amatrab leli dal-dal do waw ? ²⁶ Ka ya ti Melefit àzlapay ahaslani ni ti had àdaday azuhva dəŋgu gayaŋ ya àhənday ni. Ay nihi ti àdəm nahkay hi : « Sak bəlaŋ keti anagraŋ ti had mādadaŋ ; ay amadaŋ ti had cilij do, huđ melefit amadaŋ daya. † » ²⁷ Àdəm « Sak bəlaŋ keti » nahkay ti, adafaki zlam ya ti Melefit àgraya tay a, tədəday ni ti atambatvu, atələbi va bi. Melefit amagraŋ nahkay ti, awayay ti zlam ya ti atəgəjəni ni ti zlam ya ti tədəday va do ni cilij.

²⁸ Nahkay mələŋ sulumani ya ti Melefit aməvi ana leli ni ti amadaŋ do. Ègia nahkay ti məgrumi səsì dal-dal ! Məgrumi səsì ti nahkay hi : məzləbum naŋ akada gayaŋ ya awayay ni, məhəŋgrumioru ahàr a had, məgəsumiki ma daya. ²⁹ Adaba Melefit geli ti naŋ aku ya azum zlam dek ni.

Magray ere ye ti Melefit awayay ni

13 Ègia lekələm kà məŋ gekùli ti kəmbəŋum mawayavani e kidij gekùli bu ba. ² Kəmbəŋum mēgəskabu ndam mirkwi ba daya ; mis ndahaŋ ka ya ti tēgəskabu mirkwi ni ti tēgəskabá *məslər ge Melefit a, ay tēgəskabu ti ka məsər gatay do. ³ Jalumki ahàr ka ndam daŋgay akada lekələm day kəbum akaba tay a daŋgay bu. Jalumki ahàr ka ndam ya ti mis təgri daliya ana tay ni akada təgri ti ana kùli, adaba lekələm day mis.

⁴ Nawayay ti mis dek tēgəskabu ma ge Melefit ya àdəmki ka məhəlvani ata wal ata zal ni ; ndam ya ti tēhəlvə àndava ni ti tàgray mesəwehvu ba. Adaba Bay Melefit amagrafəŋa seriya kà ndam ya ti tagray mesəwehvu ahkay do ni tagray hala na.

⁵ A manjəhad gekùli bu ni ti ku way way do àjalaki ahàr ka mawayay siŋgu ba ; zlam ya ti naŋ àbu àna naŋ ni ti mēmərnu àna naŋ, àdəbay zlam ndahaŋ ba. Adaba Melefit Melefiteni àdəm àna ma gayaŋ :

« Day-day anəmbəŋ kur do, anasləkafuka do. †† »

⁶ Nahkay ti ku way way do e kidij geli bu māzay njəda, mēdəm :

« Bay ya ti ajənaki nu ni ti Bay Melefit ; nahkay ere ye ti aməsu aŋgwaz ni ti àbi ; mis hihirikenì esliki məgru mam ? ‡ »

⁷ Jalumki ahàr ka gəđákani gekùli, nday ya ti tēhi ma ge Melefit ana kùli enjenjeni ni. Jalumki ahàr ka manjəhad gatay, ahəmamam tēfəki ahàr ke Melefit duk àbiviya ana kisim gatay ni. Lekələm day fumki ahàr ke Melefit akada gatay ni. ⁸ Yezu *Krist ti àmbatvu do.

† Aze 2.6. †† Mənjay Mimbiki 31.6, 8 ; Zezəwi 1.5. ‡ Limis 118.6.

Kani ti naŋ àbu akada ye eweni ni, amələbu nahkay ga kaŋgay-kaŋgayani. ⁹ Mis ndahaŋ tēbu təcəhi zlam kay ana kùli gərgəri akaba ya kəcəhum ni, tawayay tijijkia kùli ke divi a, ay ti kəgəsumiki pakama gatay ni ana tay ba. Təcəhi zlam ndahaŋ àki ka zlam məzumani ana mis, ay ti ere ye ti avi njəda ana mis ni ti *sulum ge Melefit ya agra ana tay ni, do ni ti zlam məzumani do. Zlam gani nani ti àjənaki ndam ya tēgəskabá ma gana ni do.

¹⁰ Ndam ya təgri tēwi ana Melefit a ahay gayaŋ bu ni ti tēbu tahəpəd zlam ndahaŋ ya tislifji ana Melefit, tēviyekiki ni. Leli day məbu ana mələŋ *meviyekiki zlam ana Melefit, ay nday ya ti tislifji zlam ana Melefit akada ya ahaslani ni ti tislifji məzum zlam ya tēvi ana Melefit ka mələŋ geli ni koksah. ††† Ti Melefit mēmbərfəŋa zlam magudarani ge mis ni kà tay a nahəma, ndam *manjalabakabu mis akaba Melefit ni tislifji zlam, mək gəđakani gatay ahuriyu àna mimiz gani a mələŋ *njələtani ni vu. Təra tislifji zlam na ana Melefit a nahkay ni ti tasləkaba àna kisim gana a kəsa gatay ni ba, takoru àna naŋ a dala vu, teviyek. ¹² Àgrakivu ka Yezu day nahkay. Təsləkaba àna naŋ a kəsa ba, tōru tàkad naŋ ti a dala bu. Àwayay nahkay ti, ti ndam gayaŋ tifi njələtani azuhva mimiz gayaŋ ya àŋgəzaya ni. ¹³ Tàkad naŋ a dala bu ni ti tēbəkia mimili a ; ahàr àdəm mēgəskabu ti tēbəkì mimili gani nani ke leli daya. Nahkay ti məsləkumaba a kəsa ni ba, mədəgum a dala vu ka mələŋ gayaŋ ya naŋ àvu ni. ¹⁴ Adaba ahalay a duniya bu ni ti leli məbi àna kəsa ya anjəhad ga kaŋgay-kaŋgayani ni bi. Nahkay ti madəbay kəsa mēweni ya ti Melefit aməvi ana leli ni. ¹⁵ Àna njəda ga Yezu ti ahàr àdəm məgrumi sədaga ana Melefit kələvad ; sədaga gani nani ti mazləbani geli ya mazləbay naŋ ni. Ka ya ti mazləbay Melefit ni ti mədəm naŋ gəđakani kə meleher ge mis dek. ¹⁶ Ahàr àdəm kəgrumi zlam sulumani ana mis ndahaŋ, kəvumi zlam gekùli ana tay ga məjənaki tay : jalumki ahàr, kəmbəŋum ba. Zlam nday nani ti akada ga sədaga ya məgri ana Melefit ni ; sədaga gani nani ti àbələfəŋ dal-dal.

¹⁷ Gəsumiki ma ana gəđákani ya təcəhi ma ge Melefit ana kùli ni, grum ere ye ti tēhi ana kùli grum ni, adaba tēbu tēfi ahàr ana kùli ti kənjəhadum àna sulumani kə eri ge Melefit ; Melefit emihindifijə manjəhad gekùli ni kà tay a. Tamal kəgəsumikia ma ana tay a ti atəmərnu, nahkay do ni ti manjəhad gekùli ni aməhəli ahàr ana tay. Ay tamal àhəlia ahàr ana tay a ti ajənaki kùli aw ?

¹⁸ Həŋgalumi Melefit ana leli kələvad. Məsəra, məgudar zlam ndo, mawayay magray zlam sulumani kələvad. ¹⁹ Ere ye ti nawayay dal-dal ni ti nihi : həŋgalumu Melefit ti mēvu divi ga moroni afa gekùli ke weceweceni.

†† Mis ndahaŋ tēdəm zlam ya tēvi ana Melefit ka mələŋ meviyekiki zlam ana Melefit geli ni ti daf ge Melefit. Mis ndahaŋ ti ni tēdəm nani ti kisim ga Yezu ya àmətəŋ kà təndal ni. Ay a huđ gani bu ni ti ma cəeni nday nani ti ma bəlaŋ.

Bay ya ti àbèki pakama ni ahəngalay Melefit

²⁰ Melefit ti agray ti mis tãnjəhadkabu àna sulumani, àhəngaraba Bay geli Yezu e kisim ba. Yezu ti bay mahətay zlam gəđakani, àmət azuhva leli, leli təm-bəmbak gayaŋ ; àna mimiz gayaŋ ni ti Melefit *àwəlka-bu pakama gayaŋ akaba geli ga kaŋgay-kaŋgayani.
²¹ Nahkay ti nahəngalay Melefit ti mēvi njəđa gayaŋ ana kəli ti təwi gekəli ya kəgrum ni dek mănja sulumani, ti kəgrum ere ye ti awayay ni. Nahəngalay naŋ ti leli dek mągray ere ye ti àbəlafəŋ ni àna njəđa ga Yezu *Krist. Yezu Krist ti mis dek tãzləbay naŋ ga kaŋgay-kaŋgayani. Aya nahkay.

Mendeveřiŋ ga pakama

²² Bəza ga mmawa, nahəngalay kəli gəsumkabá ma goro na, ađaba nəbiki ana kəli ti ga məvi njəđa ana kəli. Ma goro ni ti kay do, gəzit nahkay timey ! ²³ Nəhi ana kəli nahəma, táfaya wur ga məŋ geli Timote a daŋgay ba. Tamal àra afa goro a weceweci ti amarakaboru afa gekəli ga məmənjyiu kəli.

²⁴ Grumi sa geli ana gəđakani gekəli dek akaba ana ndam ge Melefit ndahaŋ ni dek. Bəza ga məŋ geli ndam Itali ni təgria sa ana kəli a.

²⁵ Melefit mēgri sulum gayaŋ ana kəli dek ti.

Zek

Ere ye ti mädämki ka wakita ge Zek ya äbäki ni

Maslaŋa ya ti äbäki wakita hini ni ti ädafa slimi gayan a : nani Zek (1.1). Ndam mäsär zlam tädäm nan ti Zek zal asak ga Yezu, wur ga mən ge Zeŋ ni do, adaba bay Erot äkada nan a (Təwi 12.2) : tädäm bay ya äbäki wakita hini ni ti Zek wur ga mən ga Yezu ni (Galasi 1.19). Zek wur ga mən ga Yezu ni ti ägia gädakana ga ndam ga Yezu a Zeruzalem a (Təwi 15.13 ; 21.18 ; Galasi 2.9).

Zek äbikioru wakita gayan ni ana « dini kru mahar cæni medeveni ka had gərgərani ni » (1.1). Dini kru mahar cæni ni ti nday ndam Zude, ay Zek äbikioru ti ana ndam ga Yezu (2.1) : Zek ti zal Zude, änjəhad a Zeruzalem ; bi a majalay ahär gayan bu ndam ga Yezu ti ahar gädakani ndam Zude. Zek äzlapay ti akada ga zal Zude ni : mazavu gani ka ya ti ädäm Melefit Bay Njəda-njədani ni ti äzlapay äna ma Hebri « Sabaot » (5.4 ; mənjumiyu ka TOB).

Zek ti äsəra ma ga Yezu ya äcahi ana mis na lala : gurumkabu Zek 2.5 akaba Meciyə 5.3 ; Zek 3.10-12 akaba Meciyə 7.15-20 ; Zek 3.18 akaba Meciyə 5.9 ; Zek 5.2-3 akaba Meciyə 6.19-20 ; Zek 5.12 akaba Meciyə 5.33-37. Zek ähi ana ndam ga Yezu si tägray təwi sulumani kwa : tamal mäfəkia ahär ka Yezu a ti äbəlay, ay ahär ädäm mägray təwi äna mäfəki ahär geli ni (2.14-26). Pol ädäm Melefit ädäm leli ndam jireni kə eri gayan ti azuhva təwi geli ya mägray ni do, Melefit ädäm leli ndam jireni kə eri gayan ti azuhva geli ya mäfəkia ahär ka Yezu a ni cilij (Rom 3.21-31). Pol ädäm Melefit ädäm Abraham ti mis jireni kə eri gayan ti azuhva mäfəki ahar gayan, do ni ti azuhva təwi gayan ya ägray ni do (Rom 4) : Zek ti ni ädäm Melefit ädäm Abraham mis jireni kə eri gayan ti azuhva zlam ya ägray, ädafaki mäfəki ahär gayan ni (2.20-24). Ma ga ata Pol akaba Zek ni ti bəlan, ay Pol ädäm ahəngay leli ti Melefit cilij, do ni ti təwi geli ya mägray ni ti ähəngay leli do ; Zek ti ni ädäm ahəngay leli ti Melefit cilij, ay adafaki Melefit ähəngay leli a ti təwi geli ya mägray ni. Tamal mägray təwi sulumani äna njəda ga Məsuf ge Melefit do ni ti mäsär Melefit ähəngay leli a ti ahəmamam ?

Nahkay zla nahəma, a wakita gayan ni bu Zek ävi sawari gərgəri kay ana ndam ga Yezu, ähi ana leli ahəmamam mänjəhad äna sulumani ni. Si mäbi slimi ana ma gayan ni lala kwa.

Sa ge Zek

1 Nu Zek bay mägri təwi ana Melefit nday ata Bay geli Yezu *Krist nægri sa ana küli dek, lekələm dini kru mahar cæni medeveni ka had gərgərani ni.

Melefit avi majalay ahär sulumani ana ndam ya täfəki ahär ni

² Bəza ga mmawa, ka ya ti daliya ku weley weley do dek äca küli a nəngu ni mərūmvu dal-dal. ³ Adaba kəsərūma daliya gekəli ya kacakum ni ti adafaki kəbum kəfūmki ahär ke Melefit lala, kəmbərənum do. Nahkay akəzumkivu njəda gekəli ge mebesey daliya ni. ⁴ Kīgūma ndam ya tebesey daliya na nahkay ti, zum njəda gekəli dek ga moroni kama, ti kīgūm ndam *njəlatani, ere ya ahəcikivu ana küli ge migi njəlatani ni ti äbi. ⁵ Ay bi mis e kidij gekəli bu äsəra äjalay ahär sulumani do ni ti, mihiindi afa ge Melefit, nahkay Melefit aməvi majalay ahär sulumani ni. Adaba Melefit ti ägray sidək do, avi zlam ana ku way way do dek, äcafəŋa mis ge mihindilij zlam a do. ⁶ Ay tamal mis

ehindi zlam afa ge Melefit nahəma, mäfəki ahär Melefit aməvi ere gani ededij, äjalay ahär cə cə ba. Adaba maslaŋa ya ti äjalay ahär cə cə ni ti nan akada ga yam ya ti aməd adaday, angoru äna nan gwar hi gwar hi ni. ⁷ Maslaŋa gani nani ti ngay Bay geli aməvi zlam ti ähi ana ahär ba simiteni. ⁸ Adaba maslaŋa gani nani ti nan äbu äjalay ahär cə cə, a zlam ya agray ni bu dek ti ambat majalay ahär gayan cepa cepa.

Ndam ge elimeni akaba ndam talaga

⁹ Tamal maslaŋa əsli mis kə eri ge mis ndahan do, afəki ahär ka Yezu ti ahär ädäm məmərū, adaba kə eri ge Melefit ti ägia mis gädakana. ¹⁰ Mis tamal elimeni gayan äbu, afəki ahär ka Yezu day məmərū, adaba Melefit ähəngoraya nan kələn a : mäsəra bay ge elimeni ti aməmət akada ga vay-vay ga zlam ya tadəgafəŋa ni. ¹¹ Vay-vay tamal fat ävədä äviyeka ti adəgafəŋa, äbəlay va do. Nahkay day bay ge elimeni aməmət ka ya ti nan äbu agray təwi ga madəbay elimeni gayan ni.

Zlam ya ezligiyu mis a magudar zlam vu ni

¹² Tamal mis acakay daliya, ebesey, àmbrəj məfəki ahər ka Yezu do nahəma, məmərvu adaba tamal èbe-sa nahkay ti Melefit aməvi *sifa ya àndav day-day do ni. Sifa gani nani ti Melefit àdəmbya aməvi ana ndam ya ti tawayay nañ ni, aməvi ti akada ya ti təvi zlam ana maslaña ya ti èhita mis ndahan a ni. ¹³ Tamal mis awayay adiyu a magudar zlam vu ti ngay Melefit ezligiyu nañ ti àdəm ba. Adaba Melefit ti tizligiyu nañ a magudar zlam vu koksah, èzligiyu mis a magudar zlam vu do daya. ¹⁴ Ezligiyu mis a magudar zlam vu ti majalay ahər ga maslaña gani nani, adaba majalay ahər gayan ni magədavani, agosay nañ, azoru nañ a magudar zlam vu. ¹⁵ Majalay ahər gayan magədavani ni àra èzligiya nañ a zlam magudarani va nahəma, zlam magudarani gayan ni edisl. Emidisla ti amakad maslaña gani. ¹⁶ Bəza ga mmawa goro ni, nawayay kəli ; nəhi ana kəli nahəma, kəgosum ahər gekəli ba. ¹⁷ Zlam sulumani ya mis tədi ahər ga sulum ni dek ti asləkabiya agavəla. Aslərbiyu ti Melefit ; nañ gani àgraya zlam masladana dek ; àcəlaya ahkay do ni àdiyu akada ga fat ni do ; àmbrəj leli a mələj ziñ-ziñeni bu do. ¹⁸ Àwayay ti mīgi bəza gayan, mək mīgia àna pakama gayan ge jiri ya àdəm na. Mīgia bəza gayan a ti, àhəl leli enji akada ga hay ya tacal ni.

Kəbumi slimi ana ma ge Melefit ciliñ ba ; grum təwi àna nañ

¹⁹ Bəza ga mmawa goro ni, nawayay kəli ; nahkay ti nawayay ti kəsərum zlam : ahər àdəm ku way way do mawayay məbi slimi ana pakama, ay àzlapay ke we-ceweceni ba, àzum bəruv weceweci ba daya. ²⁰ Adaba tamal mis àzuma bəruv a ti àgray təwi ge jiri kə eri ge Melefit do. ²¹ Nahkay zla nahəma, ahər àdəm mbrəjum majalay ahər gekəli magədavani dek akaba təwi ya kəgrum ga cuday ni dek. Gəsumkabá pakama ya kicəm na àna məbərur bəlan, adaba pakama gani nani ti njəda àfəj : Melefit ahəngay kəli àna nañ, akəngətum *sifa ya àndav day-day do ni àna nañ tata. ²² Ay kəgosum ahər gekəli ba : kəbumi slimi ana pakama ge Melefit ciliñ ba ; grum ere ye ti kicəm a hud gani bu ni daya. ²³ Adaba tamal mis abi slimi ciliñ, àgray ere ye ti èci a hud gani bu ni do ni ti, maslaña gani ti akada mis ya ti àmənjava a kutrum va, ²⁴ àmənjava ti asləka, mək vu gayan ya èpi ni agəjzliki ahər həya ni. ²⁵ Ay *Divi ge Melefit ya àdəfiki ana leli ni ti məsəra arəña àhəcakivu do, agray ti mīgi evidi ga zlam magudarani va ba. Nahkay tamal mis amənjacki ke Divi nani, agəskabu dek mək agray təwi àna nañ ti Melefit aməvi məmərani azuhva nani. Ay ahər àdəm abi slimi, ma gani agəjzliki ahər ba ; ahər àdəm məgroru təwi àna nañ.

²⁶ Tamal mis àdəm nañ mis ge Melefit mək azlapay kwanə kwanə ti agosay ahər gayan ; gayan ya àdəm nañ mis ge Melefit ni ti ègia zlam masakana.

²⁷ Maslaña ya ti nañ mis ge Melefit ededij ededijeni ni

ti anjəhad njələta kə eri ga Bəj geli Melefit, àgudar zlam do simiteni. Ere ye ti agray ni ti nihi : ajənaki bəza kudə akaba wəl madakway ya təcakay daliya ni, acuh-wafəña kə zlam magudarana ya ndam ga *duniya tagray na daya.

Kicirəmkaba mis a ba

² Bəza ga mmawa goro ni, lekələm kəbum kəfumki ahər ka Bay geli Yezu *Krist ; nañ ti gədakani àtam zlam dek. Kəfumki ahər nahkay ti kicirəmkaba mis a ba. ² Mazavu gani, bi lekələm kəcakalumva, mək mis cə təhurkiyiyu ke kəli : bəlan gani nañ àbu àna mili ga gru a ahar bu, məbakabu azana sulumani, nañ nahan ni ti ni zal talaga, azana gayan midigweni ; ³ tamal kəgəsumkabu maslaña ya ti məbabakabu azana sulumani ni lala, kəhumi : « Njəhada ahalay a ka mələj sulumana, » mək kəhumi ana zal talaga ni : « Cika jik, » ahkay do ni : « Njəhada a ga had a ka mələj ya nabəhadki asak na » nahəma, ⁴ kicirəmkaba mis a do waw ? Nahkay majalay ahər gekəli ya kajalumki ke mis ni ti magədavani do waw ?

⁵ Bəza ga mmawa goro ni, nawayay kəli ; nahkay nawayay ti kəbumi slimi ana ma goro ya nəhi ana kəli ni : Melefit àdəm ndam ya tawayay nañ ni atəhuriyu a Məgur gayan vu. Ndam ya adaba tay a ga məhuriyani a Məgur gayan vu ni ti ndam ya ti nday ndam talaga kə eri ga ndam ga *duniya ni do waw ? Adaba ndam nday nani ya təfəki ahər ka Yezu ni ti məfəki ahər gatay ni ègia elimeni gatay a. ⁶ Ay lekələm ti kəbumki mimili ka ndam talaga, kəhumi ana ahər tislə arəña do. Ndam ya təgri daliya ana kəli akaba təhəloru kəli kə meleher ga ndam magray seriya ni ti ndam ge elimeni do waw ? ⁷ Tədəmki ma magədavani ke slimi ga Yezu Krist ni ti nday gani do waw ? Ay slimi gani nani ti slimi sulumani ; Melefit àzalay kəli ti àna nañ.

⁸ Melefit ti Bay geli gədakani : *Divi gayan ya təbəki a Wakita gayan ni bu ni ti nahkay hi : « Wayay ndam ya ti nak kəbu akaba tay ni akada ya ti kawayay ahər gayak gayakani ni. † » Tamal kəgrum nahkay ti kəgrum zlam sulumani. ⁹ Ay tamal kicirəmkaba mis a ti kagudarum zlam. Nahkay Melefit aməwəl kəli àna seriya adaba kəgəsumkabu Divi gayan ni ndo. ¹⁰ Nədəm nahkay ti adaba tamal mis agəskabá Divi ge Melefit a dek, mək àgudara bəlan gana ti, kala maslaña gani nani àgudara Divi ge Melefit na dek. ¹¹ Adaba Bay ya ti àdəm : « Kəgray hala ba » ni ti nañ gani àdəm : « Kəkad mis ba †† » daya. Nahkay tamal kəgray hala do, ay kəkada mis a ti, ègia kəgudara Divi ge Melefit ya àdəfiki ana Məwiz na. ¹² Nahkay zla nahəma, a zlam ya ti kəgrum ni bu dek akaba a zlam ya ti kədəmum ni bu dek ti, sərumki Melefit amagrafəña seriya kə kəli a, amədəm lekələm kəgəsumkabá Divi gayan a tək, kəgəsumkabu ndo waw. Divi gani nani ti agray ti mīgi evidi ga zlam magudarani va ba. ¹³ Maslaña ya ti mis ndahan təsi cichi do ni ti nañ day aməsi cichi ana Melefit do ; Melefit aməwəl nañ àna seriya, amatrab nañ dal-dal. Ay

† Levi 19.18. †† Mənjay Mahərana 20 13-14 ; Mimbiki 5.17-18.

maslaṅa ya ti mis ndahaṅ təsi cicihi ni ti Melefit aməwəl naṅ àna seriya do simiteni.

Məfumki ahàr ka Yezu, mēgrumkivu tūwi daya kwa

¹⁴ Bəza ga mmawa goro ni, tamal mis adəm naṅ afəki ahàr ka Yezu ciliṅ, àgrakivu tūwi do ni ti, məfəki ahàr gayaṅ ni aziaya mam ? Gayaṅ ya afəki ahàr ka Yezu ni ti esliki mahəṅgay naṅ aw ? Aha, èsliki mahəṅgay naṅ do. ¹⁵ Bi wur ga məṅ geli zalani ahkay do ni walani azana àfəṅ bi, ahkay do ni zlam məzumani kəlavad àhəci naṅ ti, ¹⁶ tamal mis gekəli nahaṅ ahi ahkado : « Njəhada àna sulumana ; bakabu azana ti aməd àwər kur ba, zum zlam kərah ! » ti, ay àvi zlam ya àhəci naṅ ni do ni ti ahəmamam ? Pakama gayaṅ ya àhi ni ti aziaya mam ? ¹⁷ Nahkay day tamal kəfəki ahàr ka Yezu, ay kəgray tūwi sulumani do ni ti, azaya mam ? Məfəki ahàr gayak ni ègia zlam masakana.

¹⁸ Ay bi maslaṅa nahaṅ adəm : « Mis ndahaṅ təfəki ahàr ke Melefit, mis ndahaṅ ti ni təgri tūwi sulumani. » Tamal àdəma nahkay ti akal nəhəṅgrifəṅ, nəhi : « Tamal kəfəki ahàr ke Melefit, ay kəgri tūwi do ni ti, kədəfuki kəfəki ahàr ti ahəmamam ? Ay nu ti ni nədəfukki məfəki ahàr goro àna tūwi goro sulumani ya nagray ni. » ¹⁹ Nak ti kəgəskabá Melefit ti naṅ bəlaṅ. Kəgəskabá nahkay ti àbəlay ! Ay ku seteni day təgəskabá Melefit ti naṅ bəlaṅ, tagrafəṅa aṅgwaz a, təgəgər-fəṅa. ²⁰ Nak ti muru ! Tamal mis afəki ahàr ke Melefit, ay àgri tūwi do ni ti, məfəki ahàr gayaṅ ni zlam masakani ti kawayay ti nədəfukki aw ? ²¹ Bəṅ geli Abraham ti Melefit àdəm naṅ jireni kə eri gayaṅ ti kamam ? Àdəm naṅ jireni ti azuhva tūwi gayaṅ ya àgray ni do waw ? Tūwi gayaṅ ni ti nihi : àfəkadki wur gayaṅ Izak ka məlaṅ *meviyekiki zlam ana Melefit ni, awayay esliṅi naṅ ana Melefit. ²² Gayaṅ ya àgray nahkay ni ti adafaki tūwi gayaṅ ya àgray ni arakaboru akaba məfəki ahàr gayaṅ ni. Àna tūwi gayaṅ ya àgri ana Melefit ni ti àfəkia ahàr gayaṅ a dek, araṅa àhəcikivu do. ²³ Nahkay ma ge Melefit ya àbu məbəkiani a Wakita gayaṅ ni bu ni àgrava. Ma gani nani ti nihi : « Abraham àfəkia ahàr ke Melefit a, nahkay ti Melefit àdəm naṅ mis jireni kə eri gayaṅ. † » Melefit àzalay naṅ zləba gayaṅ daya. ²⁴ Nahkay ti kəsəra Melefit àdəm mis jireni kə eri gayaṅ ti azuhva àfəkia ahàr a ciliṅ do. Àdəm naṅ mis jireni ti azuhva tūwi ga maslaṅa gani ya àgri ni daya.

²⁵ Nahkay day wal mesəwehvu Rahap ti àgəskabá ndam ya Zezəwi àsləroru tay ga məmənjiyu məlaṅ Zeriko na, àdəfiki divi nahaṅ ana tay ga masləkana. Wal ni àra àgra nahkay ti Melefit àdəm wal ni jireni kə eri gayaṅ azuhva tūwi gayaṅ ya àgray ni. ²⁶ Tamal mis àsuf va do ni ti maslaṅa nani məmətani. Nahkay day tamal mis afəki ahàr ke Melefit, ay àgri tūwi do ni ti məfəki ahàr gayaṅ ni zlam masakani, ègia akada kisim a.

Màzlapay kwaṅa kwaṅa ba

3 Bəza ga mmawa goro ni, mis e kidiṅ gekəli bu ya tawayay macahi zlam ana mis ndahaṅ ni ti tələbi kay bi. Adaba məsəra leli ya ti macahi zlam ana mis ni ti Melefit amagrafəṅa seriya kə leli a àtam ya ti amagrafəṅa kə mis ndahaṅ a ni. ² Nədəm nahkay ti adaba leli dek məbu magudarum zlam gərgəri kay. Tamal mis èjikia ke divi àna ma gayaṅ ya adəm na do ni ti, maslaṅa gani nani ti mis jireni, ajəgur ahàr gayaṅ, àgudar zlam do simiteni. ³ Nazay mazavu ge pilis. Ka ya ti məfiviya zagum ana pilis a ni ti pilis ni agray ere ye ti mawayay məgray ni dek ; vu gani dek akoru ka məlaṅ ya leli mawayay moroni ni dek. ⁴ Nahkay day nazay mazavu ga *slalah ga yam. Slalah ga yam ti gədakani, aməd gədakani azay, ay ku tamal nahkay nəṅgu ni zlam ya ti tagaray àna naṅ ni ti gəziteni. Ana zlam gani nani ti tisliki mazoru slalah ga yam ni ka məlaṅ ya tawayay moroni ni dek. ⁵ Arəd day azavu nahkay. Arəd ti zlam gəziteni a ma geli bu, ay agraki zlabay ka zlam gədakani.

Aku day ku gəzit agəs məlaṅ, azumaba heri gədakana : ⁶ arəd day akada aku : zlam magədavani dek àvu a hud gani bu. Naṅ a ma geli bu, ay agudar vu geli dek. Arəd ti agudar manjəhad ge mis dek akada ga aku ya azumaba heri a ni. Nani dek ti tūwi ge *Seteni, emizligiyu mis a *dəluv ga aku vu. ⁷ Zlam ya àbu àna sifa ni dek ni ti mis təbu təgəs tay ga njəda. Ku zlam ge gili, ku edidiṅ, ku zlam a had, ku kilif, zlam nday nani dek ti mis tisliki məgəs tay ga njəda. ⁸ Ay arəd ti maslaṅa àbi esliki məgəsani ga njəda bi. Arəd ti zlam magədavani, àmbrəṅ magudar zlam do, naṅ akada ga məwər ga gavaṅ ya akad mis ni. ⁹ Arəd geli ni ti mazləbay Bay Melefit Bəṅ geli àna naṅ, metikwesl mis àna naṅ daya ; ay mis ti Melefit àgraya tay ka mazavu gayaṅ a. ¹⁰ Àna arəd bəlaṅani ni ti mazləbay Melefit akaba metikwesl mis. Bəza ga mmawa goro ni, ahàr àdəm zlam gani nani àgravu ba simiteni. ¹¹ Yam sulumani akaba yam ndəndalakani ti təcahaya a suwa bəlaṅani ba waw ? Aha, àgravu do. ¹² Bəza ga mmawa goro ni, məṅ ga wəruv ti ewi bilvi aw ? Məṅ ga ahwar ti ewi wəruv aw ? Aha, tiwi do. Nahkay day təcahaya yam sulumani a suwa ga yam ndəndalakani ba do.

Majalay ahàr sulumani ya Melefit avi ana leli ni

¹³ Maslaṅa àbu e kidiṅ gekəli bu àcaha zlam a, ajalay ahàr sulumani aw ? Tamal maslaṅa gani àbu ti, məgray tūwi sulumani, mēhəṅgrioru ahàr a had ana mis ; nahkay ti mis atəsər ajalay ahàr sulumani edediṅ. ¹⁴ Ay tamal ti kəgrum solu, kəhumi ana ahàr mis ndahaṅ ti mis magədavani, kawayum matam mis ndahaṅ ti, ngay kajalum ahàr sulumani ti kədəmum ba ; adaba tamal kijəm zlabay nahkay ti kasəkadum malfada. ¹⁵ Tamal kajalum ahàr nahkay ti majalay ahàr gekəli nani ti akada ge Melefit ni do. Melefit avi majalay ahàr ana mis ti nahkay do. Majalay ahàr gekəli nani ti akada ga ndam ga *duniya ni, njəda ga *Məsuf ge Melefit àk-

† Mənjəkiani 15.6.

ibu bi ; majalay ahàr nani ti ge seteni sawaṅ. ¹⁶ Ndam ya ti tagray solu akaba tawayay matam mis ndahaṅ nahəma, nday gani tagray zlam kwaṅa kwaṅa, tagudar zlam gərgəri kay. ¹⁷ Ay majalay ahàr sulumani ya Melefit avi ana mis ni ti nahkay do. Maslaṅa ya ti ajalay ahàr akada ge Melefit ni ti nahkay hi : majalay ahàr gayaṅ njələta, aṅgalabakabu mis, naṅ mis kud-kudani, agəsiki ma ana mis, mis ndahaṅ təsi cicihi, kəlavaf agri zlam sulumani ana mis, ècirkaba mis a do, àgosay mis do daya. ¹⁸ Nday ya ti tanjəhadkabu akaba mis àna sulumani nahəma, manjəhad gatay ni dek ge jiri. Nday ti akada ndam ya ti tizligi hilfi ga zlam sulumani, tapalay bəza gani sulumani ni.

Zlam ga duniya ègi eri ana kəli ba

4 Kələgumvu akaba kəkadumvu e kidirṅ gekəli bu ni ti kamam ? Kəgrum nahkay ti adaba kawayum zlam gərgəri ya ti tigi eri ana kəli ni dal-dal palam do waw ? ² Kawayum zlam ndahaṅ ay ti kəṅgətum do. Nahkay ti kabazlum mis, zlam ge mis ndahaṅ tigi eri ana kəli. Ku kawayum nahkay nəṅgu ni kəṅgətum do ; nahkay kəbum kələgumvu akaba kəkadumvu akaba mis. Kəṅgətum ere ye ti kawayum ni do ni ti adaba kəbum kihindəmfiṅa kè Melefit a bi. ³ Ku tamal kihindəm nəṅgu ni Melefit àvi ere gani ana kəli do, adaba kəsərum mahəṅgalumani àna divi gani do. Kəṅgətum ere ye ti kihindəm ni do ni ti adaba ere ye ti kihindəm ni àbəlafəṅ kè kəli cilirṅ, àbəlafəṅ kè Melefit do. ⁴ Lekələm ti kəmbərəṅuma Melefit a. Ngay maslaṅa ya awayay zlam ga duniya ni ezirey Melefit ti kəsərum do waw ? Maslaṅa ya ti awayay zlam ga duniya ni ti egi zal ezir ge Melefit. ⁵ Àbu məbəkiani nahkay hi : « Melefit àfiviyu sifa ana leli ti, awayay ti leli mawayay naṅ cilirṅ, do ni ti awayay ti mawayay zlam ndahaṅ ba simiteni. » Kəhumi ana ahàr pakama gani nani ti zlam masakani aw ? ⁶ Ay ku tamal Melefit àdəm nahkay nəṅgu ni, agri sulum gayaṅ ana leli, sulum gani àtam zlam ndahaṅ dek. Adaba àbu məbəkiani a Wakita gayaṅ bu nahkay hi : « Melefit àgəskabu ndam ya ti tiji zlabay ni do ; agəskabu ti ndam ya ti kudufani ni, agri sulum gayaṅ ana tay. † » ⁷ Həṅgrumioru ahàr a had ana Melefit. Zum njəda gekəli ti kəgrum ere ye ti *Seteni awayay ni ba, nahkay ti amacuhwafəṅa kè kəli a, aməmbərəṅ kəli. ⁸ Hədəkumfəṅoru kè Melefit, nahkay ti naṅ day amahədəkfəṅbiyu kè kəli. Lekələm ya ti kagudarum zlam ni mbrəṅum magudar zlam, kəṅgumkivu va ba ; lekələm ya ti kajalum ahàr cə cə ni mbrəṅum majalay ahàr gekəli ni, gəm njələta. ⁹ Sərum lekələm ndam magudar zlam, tiwəm, grum delələ. Kiyəm va ba, grum delələ sawaṅ. Kəmərūmva va ba, jalum ahàr sawaṅ. ¹⁰ Həṅgrumioru ahàr a had ana Bay geli, humi kisləm araṅa do ; nahkay ti Melefit amagraṅ ti kīgum gədəkani.

Ngay maslaṅa nahaṅ agudar zlam ti kədəmum ba

¹¹ Bəza ga mmawa, kàzlapumki ma magədavani ke mis ndahaṅ ba. Maslaṅa ya ti adəmki ma magədavani ka wur ga mənani, ahi àgudara zlam a ni ti, maslaṅa gani nani adəmki ma magədavani àki ke *Divi ge Melefit ya Məwiz àbəki a wakita gayaṅ ni bu ni. Tamal kagraṅ nahkay ti kala kədəm Divi ge Melefit ni àbəlay do, kala kəgəskabu Divi gani nani do, kala nak bay mədəmki ma magədavani cilirṅ. ¹² Bay ya ti adəfikiki Divi gayaṅ ni ana mis ni ti Melefit naṅ bəlaṅ. Bay ya ti agraṅa seriya kè mis a ni ti naṅ. Bay ya ti ahəṅgay mis ni ti naṅ. Bay ya ti esliki mijir mis ni ti naṅ. Nak ya kədəm wur ga muk àgudara zlam a ni ti, nak ti nak way ?

Kijəm zlabay ba

¹³ Nihi ti nəhi ma ana kəli, lekələm ya ti kədəmum : « Kani ahkay do ni həjəṅ ti amoru a kəsa nahaṅ vu, emiviyu, amacakalay ti aməṅgət siṅgu dal-dal » ni. ¹⁴ Lekələm kədəmum nahkay ti kəsərum ere ye ti amagrakivu ke kəli həjəṅ ni do ; bi kəmətum timey ! Adaba lekələm ti akada ga azək, mis tipi cepepa ti àbi va bi ni. ¹⁵ Ere ye ti ahàr àdəm kədəmum ni ti nahkay hi : « Tamal Bay Melefit àwaya nahəma, amələbu àna sifa, amagraṅ zlam hini, hini. » ¹⁶ Ay nihi ti lekələm kəhumi ana ahàr lekələm gədəkani ti kədəmum ma ga zlabay. Zlabay ge mis ya tiji nahkay ni dek ti àbəlay do. ¹⁷ Nahkay sərūmki tamal ti mis àsəra magray zlam sulumana mək àwayay magrani do nahəma, àgudara zlam a.

Ndam ge elimeni atagraṅ daliya dal-dal

5 Nihi ti nəhi ma ana kəli lekələm ndam ge elimeni ni. Lekələm ti grum delələ azuhva daliya ya amacay kəli ni. ² Adaba elimeni gekəli ni èzia, gaṅgu àzumkaba azana gekəli na. ³ Gru akaba siṅgu gekəli ni təcəla mandaza. Nahkay ti Melefit aməgəs kəli àna seriya azuhva zlam gekəli ya təcəla mandaza ni. Mandaza ni aməzumaba kəli akada ga aku ya azum zlam na. Lekələm kəṅgumkabu elimeni emiteni ti, ṅgay duniya ara andav wudak ti kəsərum do waw ? ⁴ Nahkay day kəpələm ndam ya təgri təwi ana kəli a vədaṅ bu ni ndo. Nihi ti cəm zlahay gatay ni. Nday gani nani ya ti təbazi zlam ana kəli ni təbu təzlah, Bay Melefit Njədə-njədəni ècia zlahay gatay na. ⁵ Lekələm ti kəbum kəzumum gəda a duniya bu, kəbum kəgrum ere ye ti kawayum ni dek zlam gekəli ; kəbum kəzumum zlam məcərani, kidisəm àna naṅ akada zlam ga gənaw ya tagal ge misliṅeni ni. ⁶ Lekələm kəbumiya ndam ya ti təgudar araṅa ndo na ndahaṅ a danṅay va, ndahaṅ ni ti ni kəbazluma tay a. Nday gani təbi àna njəda ga matamfəṅana kè kəli a bi.

Besəma, həṅgalum Melefit

⁷ Bəza ga mmawa, besəm zlam duk abivoru ana vad ga Bay geli ya amara ni. Pəm bay məwəs zlam ebeseṅ,

† Gozogul 3.34.

ajəgəy sarta ya ti ara abaz zlam gəyəŋ a vədəŋ bu məndəhani lala ni. Naŋ àbu ebesey, ajəgəy avər ge mi-zligi zlam, kələŋ gani ajəgəy avər ga məndəh zlam.

⁸ Lekələm day besəma, zum njədə, kəmbərəŋum mibeseni ba. Adaba vad ga Bay geli ènjia wudak.

⁹ Bəza ga mmawa, kəzərdumvu ma ba, nahkay ti Melefit aməgəs kəli àna seriya do. Nədəm nahəma, Bay ya ti agrafəŋa seriya kè mis a ni ènjia wudak, naŋ àbu a mahay bu. ¹⁰ Bəza ga mmawa, àki ka macakay daliya akaba mibeseni ti, jalumki ahər ka ndam mahəŋgaray *pakama ge Melefit ya ahaslani ni. Nday ti təcaka daliya, ay ti tēbesa, nahkay lekələm day grum akada gatay ni. ¹¹ Mədəm nahəma, nday ti Bay Melefit àgria sulum gəyəŋ ana tay a adaba tàza njədə gatay a, tēbesa daliya. Kicəma ma ga daliya ya àgrakivu ka Zəwop na akaba gəyəŋ ya ti ebesey na. Kəsəruma ere ye ti Bay Melefit àvi kələŋ ga daliya gəyəŋ ya àgray na daya. Adaba Bay Melefit ti mis təsi cicihi dal-dal, agra sulum dal-dal ana mis daya.

¹² Bəza ga mmawa, ma hini ya nara nəhi ana kəli ni ti ma sulumani dal-dal. Ma gani nihi : Kəmbədum ba, ku àna hud melefit, ku àna had, ku àna mam do mam kà-calumi slimi kəmbədum àna naŋ ba. Tamal kədəmum « Iy » ti iy həya, « Aha » ti ni aha gani həya. Nahkay ti Melefit aməwəl kəli àna seriya do.

¹³ Tamal maslaŋa e kidiŋ gekəli bu naŋ àbu acakay daliya ti, məhəŋgalay Melefit. Tamal maslaŋa e kidiŋ gekəli bu naŋ àbu a məmərani bu ni ti, mīdii limis ana

Melefit, məzləbay naŋ. ¹⁴ Tamal maslaŋa àbu e kidiŋ gekəli bu ebesey do nahəma, məzalay gədəkani ga ndam ga Yezu ya *təcakalavu a kəsa nani bu ni ti tã-graki amal àna slimi ga Bay geli, tãhəŋgali Melefit.

¹⁵ Tamal təhəŋgali Melefit, təsəra Melefit aməvi ere gani ana tay edediŋ ti, maslaŋa gani nani ti Bay geli amahəŋgay naŋ, aməvi njəŋjaləŋani, emicikaba. Tamal àgudara zlam a day Melefit aməmbərfəŋa. ¹⁶ Nahkay ti dəfumaya ere ye ti kəgudarum na e kidiŋ gekəli ba, ku way way do e kidiŋ gekəli bu məhəŋgali Melefit ana wur ga məŋani daya. Tamal kəgrum nahkay ti Melefit amahəŋgaraba kəli a. Ka ya ti mis jireni ahəŋgalay Melefit ni ti, ma gəyəŋ ya ahi ana Melefit ni àbu àna njədə dal-dal. ¹⁷ Eli bay mahəŋgaray *pakama ge Melefit ti naŋ mis hihirikeni akada geli ni. Naŋ gani àhəŋgalay Melefit àna hud bələŋ, àdəm avər àtəd ba ; nahkay avər àtədəya ka had a ndo vi mahkər àna kiya muku. ¹⁸ Kələŋ gani àhəŋgalay Melefit keti, àdəm avər mətəd. Àra àhəŋgala naŋ a nahkay ti avər ni àtədəya ka had a ; had ni àgray zlam akada ya ahaslani ni.

¹⁹ Bəza ga mmawa, tamal mis nahaŋ e kidiŋ gekəli bu èjikia ke divi jireni ge Melefit na, mək maslaŋa nahaŋ àhəŋgarkibiya naŋ a ti, ²⁰ səruma maslaŋa ya ti àhəŋgarkibiya bay magudar zlam ke divi jirena ti mēmbərəŋ magudar zlam ni ti àhəŋgafəŋa maslaŋa gani nana kè kisim a. Ku tamal maslaŋa gani nani àgudara zlam a kay nəŋgu ni Melefit aməmbərfəŋa dek.

1 Piyer

Ere ye ti mädəmki ka wakita ge Piyer ya äbäki enjenjeni ni

Maslaŋa ya ti äbäki wakita hini ni ti ädafa slimi gayan a : nani Piyer zal asak ga Yezu ni (1.1). Ädäm äbäki wakita gayan ni ti a Babilon (5.13) ; a Pakama Manğahani ge Zeŋ ni bu täzay Rom ti akaba Babilon, nahkay ti bi Piyer äbäki wakita hini a Rom (tädäm takad Piyer ti a Rom). Äbikioru wakita ni ti ana ndam ga Yezu ya tæbu ka had Poŋ, Galasi, Kapados, Azi akaba Bitini ni (1.1) ; kani ti had nday nani dek tæbu ka had Türki. Piyer ädäm äbäki wakita ni ga mävi njäda ana ndam ga Yezu, ti tæsär sulum ge Melefit ya agri ana tay ni (5.12). Äzläbay Melefit azuhva ge Melefit ya ähəŋgaraba mis a ni (1.3-12) ; ädäm Melefit ähəŋgaraba leli a ti ahär ädäm mänjəhad njälata (1.13-2.3). Ädäm leli ndam ge Melefit ti leli akada ahay sulumani ge Melefit, nahkay ahär ädäm mämbrəŋum tæwi magədavani dek, mänjəhadumkabu akaba mis dek äna sulumani akada ga Yezu ya ägray ni. Ku tamal tægri daliya ana leli nəŋgu ni ahär ädäm mägnum nahkay adaba daliya ya tægri ana leli ni aməpəs do, amandav ; kələŋ gani amanjəhad akaba Krist ga kaŋgay-kaŋgayani (5.10).

Sa ge Piyer

1 Nu Piyer zal asak ga Yezu *Krist nəbikioru wakita hini ana kəli, lekələm ya ti Melefit ädaba kəli a ni. Nəbiki ti ana kəli, lekələm ya ti kəbumi ka had gekəli bi, tēdekaba kəli a, kəbum kanjəhadum akada ga ndam mirkwi ka had Poŋ, ka had Galasi, ka had Kapados, ka had Azi akaba ka had Bitini ni. ² Lekələm ti kwa ahaslani Bəŋ geli Melefit ädäm amadaba kəli a, nihi ti kigəma ndam gayan edediŋ a. Kigəma ndam gayan ti äna tæwi ga *Məsuf gayan ; awayay ti kəgəsumiki ma ana Yezu Krist, awayay ti kənjəhadum lekələm ndam *njəlatani azuhva mimiz ga Yezu Krist ya äŋgəzaya ni. Bəŋ geli Melefit mägri sulum gayan ana kəli dal-dal, mägray ti *kənjəhadumkabu äna sulumani ti.

Məzləbum Melefit azuhva gayan ya ti ähəŋgay leli ni

³ Məzləbum Melefit, Bəŋ ga Bay geli Yezu *Krist, adaba məsia cicihi a dal-dal. Melefit ävi sifa məweni ana leli ti azuhva ga Yezu Krist ya äŋgaba e kisim ba ni. Nahkay məsəra aməŋgət sifa ti azuhva Yezu. ⁴ Məsəra aməŋgət zlam sulumani ya Melefit anğahi ana ndam gayan ni. Zlam gani nani ti emizi day-day do, amagədavu do, məbəlay gani amandavfəŋa day-day do daya. Melefit aməvi zlam gani nani ana kəli a hud melefit bu ⁵ adaba lekələm kəbum kəfumki ahär ke Melefit. Nahkay ti naŋ äbu afi ahär ana kəli äna njäda gayan. Awayay ti ka mandav ga duniya mis dek tæsär ähəŋga leli a.

⁶ Azuhva zlam nday nani ti lekələm a məmərani bu. Ku tamal kəbum kacakum daliya gərgəri kay ka sarta hini, ahəli ahär ana kəli nəŋgu ni, sarta gani aməpəs kay do, nahkay lekələm a məmərani bu. ⁷ Daliya gani

ya kacakum ni ti agray ti mis tæsərkaba kəbum kəfumki ahär ka Yezu ge jiri gani tək day ti kəbumi kəfumki ahär ge jiri gani bi aw. Sərum ku gru tekeđi agədavu, ay ti təfiyu a aku vu ti tæsərkaba nani gru gruani edediŋ aw ? Məfəki ahär gekəli ke Melefit ni ätam gru, adaba gru ti agədavu. Melefit agray ti kəkakum daliya ti adaba kələŋ ga daliya ni awayay azləbay kəli, am-agray ti kigəma gəđakani. Amazləbay kəli ti ka fat ya ti Yezu Krist aməŋga ka had kə eri ge mis a dek ni. ⁸ Ku tamal kəbumi kəpəm naŋ bi nəŋgu ni, kəbum kawayum naŋ. Ku tamal kəbumi kəpəm naŋ nihi bi nəŋgu ni, kəbum kəfumki ahär. Nahkay kəbum kəmərumvu dal-dal ; məmərvani nani äbəlay dal-dal, məbəlay gani mis tekeđi tädəmki ma koksah. ⁹ Kəbum kəmərumvu ti adaba kəsəruma Melefit amahəŋgay kəli. Kəfumki ahär ni ti azuhva nani.

¹⁰ Ahaslani ti ndam mahəŋgaray *pakama ge Melefit tädəba divi a lala, tawayay tæsərkaba ahəməmam Melefit amahəŋgay mis ni ; tæsərkaba, tädəmki ma ka *sulum ge Melefit ya aməgri ana kəli na. ¹¹ *Məsuf ge Krist naŋ äbu akaba tay ; Məsuf gani nani ädəfikia ana tay a ahəməmam Krist amacakay daliya, kələŋ gani Melefit amagray ti mīgi gəđakani ni. Ndam mahəŋgaray pakama ge Melefit ni tädəba divi ga pakama gana lala, tawayay ti tæsär ere gani amagrakivu ti ananaw, mam amagravu ka sarta gani nani mam. ¹² Melefit ädəfiaba ma gani nana ana tay a, ay pakama gani nani Melefit ädəmki ti ka tay ka tayani do, ädäm ti azuhva kəli. Lekələm kicəma pakama gani ti afa ga ndam ya təhi *Ma Məweni Sulumani ana mis ni. Təhi ana kəli ti äna njäda ga Məsuf Njəlatani ; Məsuf gani nani ti Melefit äsləribiyu ana tay a hud melefit bu. Ku *məslər ge Melefit tekeđi tawayay ti tæsär ere gani ya amagravu ni bilegeni.

Njëhadum akada ge Melefit ya awayay ni

¹³ Azuhva zlam ge Melefit ya agri ana kuli ni dek ti slamalumvu kəlavad ga mægri tæwi. Njëhaduma gan-gan, jalumki ahàr ka *sulum ge Melefit ya amægri ana kuli ka sarta ya ti Yezu *Krist amañga ni ciliñ. ¹⁴ Gəsumiki ma ana Bəñ geli Melefit kəlavad. Ahaslani ka ya ti kicəm *Ma Məweni Sulumani fañ ndo ni ti kəbum kawayum magray zlam magədavani, ay nihi ti kəgrum va ba. ¹⁵ Bay ya ti adaba kuli a ni ti nañ njəlata ; nahkay ti lekələm day njëhaduma njəlata akada gayan na. Njëhadum njəlata a zlam ya kəgrum ni bu dek. ¹⁶ Adaba àbu məbəkiani nahkay hi, Melefit àdəm :

« Njëhaduma njəlata, adaba nu nəbu njəlata. † »

¹⁷ Ka ya ti kahəngalum Melefit ni ti kəbum kəhumi : « Baba. » Tamal kazalum nañ nahkay ti ahàr àdəm kəgrumfəña aṅgwaz a, kənjəhadum àna sulumani ka ya ti kəbum a duniya bu ni. Adaba nañ ti ècirkaba mis a do ; agray seriya ti ke tæwi ga maslaña gani ya àgray ni. ¹⁸ Kəsəruma Melefit àmbaya kuli a zlam magədavani ya ti ata bəñ gekuli təcəhi ana kuli ni ba. Àmbaya kuli a ti àna siṅgu ahkay do ni àna gru do, adaba zlam nday nani ti tagədavu. ¹⁹ Melefit àmbaya kuli a ti àna mimiz ga Yezu Krist. Mimiz gani nani ti nañ àbu àna njəda àtam zlam dek. Krist ti nañ akada ga wur təmbak ya tislīni ana Melefit ni, nañ njəlata dal-dal, zlam magədavani àfəñ bi simiteni. ²⁰ Wudaka Melefit àgraya mələñ a ti àsəra tæwi ge Krist ya ara agray na àndava. Ay nihi mələñ ara andav wudak ti, àṅgazliaya ana kuli a vay-vay ti mähəngay kuli. ²¹ Nahkay kəfumki ahàr ke Melefit, nañ ya ti àhəngaraba Krist e kisim ba, àgray ti mis dek təzləbay Krist ni. Kəfumki ahàr ke Melefit ti azuhva Krist gani. Kəbum kəfumki ahàr ke Melefit nahkay ti, kəsəruma Melefit amægri zlam sulumani ana kuli.

²² Kigəma njəlātana adaba kəbum kəgəsəmkabu ma ge Melefit, kəbum kawayum bəza ga məñ gekuli edediñ edediñeni daya. Nəhi ana kuli nahəma, wayum tay àna huđ bəlañ, kəmbəñum ba. ²³ Kəsəruma lekələm kəbum àna sifa məweni. Àvi ana kuli ti mis do ; mis ti təmət. Àvi ana kuli ti Melefit ; Melefit ti nañ àbu àna sifa, àmət day-day do. Kigəm bəza gayan ti àna njəda ga pakama gayan ya àdəm ni, sifa məweni ya àvi ana kuli ni àndav day-day do. ²⁴ Àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu nahkay hi :

« Mis dek təmət akada ge kəzir ya ekuli ni.

Məbəlay ge mis ti akada ga vay-vay ga zlam ni ; tamal zlam ni èkulia ti vay-vay gani àdəgafəña.

²⁵ Ay ma ga Bay geli ti anjəhad ga kaṅgay-kaṅgayani, àndav day-day do. †† »

Ma ge Melefit gani nani ti Ma Məweni Sulumani ya ti kicəm ni.

Ndam njəlātani ge Melefit

2 Ègia Melefit àvia sifa məwena ana kuli a nahkay ti, a zlam ya kəgrum ni bu dek ti mbrəñum cuđay,

† Levi 19.2. †† Izayi 40.6-8.

mbrəñum masəkad malfada, grum ere ye ti kədəmu-maya ni, kəgrum solu ba, kəsumivu ana mis ba.

² Wayum ma ge Melefit àna jiri, akada ga bəza cib-cibeni ya ti tawayay duwa kəlavad ni. Nahkay ti akədəgum kama kama àna ma gani akada ga bəza ya tədək ni, ti Melefit mähəngay kuli. ³ Kəsəruma Bay geli Yezu ti nañ sulumani.

⁴ Hədakumfəñbiyu kà Yezu, adaba nañ ti avay sifa.

Nañ gani ti akada akur ya tələm ahay àna nañ ni ; mis tawayay magray tæwi àna nañ ndo, ay akur gani nani ti Melefit àdəkiba, àbəlafəñ àtam zlam ndahañ ni dek.

⁵ Ahàr àdəm kəvumi ahàr gekuli ana Melefit, ti mēdezl ahay gayan àna kuli akada ya tedezl ahay àna akur ni ; ahay gani nani ti Məsuf gayan anjəhadviyu. Nahkay ekigəm ndam *njəlātani ga *mañgalabakabu mis akaba Melefit, ti kəgrumi tæwi àna huđ bəlañ. Tamal kəgrum nahkay azuhva Yezu *Krist ti àbəlafəñ kə Melefit.

⁶ Adaba àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu nahkay hi :

« Nədəkiba akur sulumana, àbəlafu dal-dal, nafəkad asak ga ahay àna nañ a *Siyon.

Maslaña ya àfəkia ahàr a ni ti atəbəkimi mimili day-day do. † »

⁷ Nahkay zla nahəma, lekələm ya kəfumkia ahàr ke Krist a ni ti Krist àbəlay àtam zlam ndahañ ni dek kə eri gekuli ; ay mis ndahañ ya təfəki ahàr ndo ni ti kə eri gatay ti nahkay do. Adaba àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu nahkay hi :

« Akur nahañ àbu ti, ndam mələm ahay tawayay magray tæwi àna nañ ndo.

Ay ti akur gani nani ti ègia akur ya akay ahay na dek sawan. ††

⁸ Ègia akur ga mazəgad mis a, akur gani nani ti mis etiji asak àna nañ. †† »

Azəgad tay ti adaba tawayay məgəskabu pakama ge Melefit ndo. Kwa ahaslani Melefit àdəm mığravu nahkay.

⁹ Ay lekələm ti Melefit àdəkiba kuli a, kigəma jiba gayan a. Kigəma ndam mañgalabakabu mis akaba Melefit a, kəbum kəgrumi tæwi ana Bay gədakani, lekələm ti jiba gekuli ti ge Melefit, lekələm ti ndam gayan njəlātani. Nañ adaba kuli a ti ga məhi zlam gədakani ya ti àgray ni ana mis. Àhəlabə kuli a mələñ ziṅziṅeni ba ti kənjəhadum a mələñ masladani gayan bu. Mələñ masladani gani nani ti agri ejep ana mis dal-dal. ††¹⁰ Ahaslani ti lekələm ndam ge Melefit do, ay nihi ti kigəma ndam gayan a. Ahaslani ti kəsumi cicihi ana Melefit do, ay nihi ti kəbum kəsumi cicihi.

Grumi tæwi ana Melefit kəlavad

¹¹ Zləbəba goro ni, səruma lekələm ti ndam mirkwi a duniya bu, kanjəhadum ti ga hayañani. Azuhva nani nəhi ana kuli nahəma, kədəbum zlam ga ndam ga *duniya ya tawayay ni va ba. Zlam nday nani ti tijiñkia kuli ke divi sulumani ge Melefit a. ¹² Nihi lekələm kəbum akaba ndam ya təfəki ahàr ke Melefit do ni ti,

‡ Izayi 28.16. †† Limis 118.22. †† Izayi 8.14. ††† Məñjay Izayi 43.20, 21 ; Məhərana 19.5-6 ; Mimbiki 4.20.

bumvu slimi, njəhadum lala, kəgudarum zlam ba. Nahkay ku tamal tədəmki ma magədavani ke kəli, tədəm lekələm ndam cuday nəngu ni, etipi kəli kəbum kəgrum təwi sulumani. Etipia ti atazləbay Melefit ka fat ya ti amara ni.

¹³ Əgia lekələm kəbum kədəbum Bay geli ti gəsumiki ma ana ndam ya təgur mis ni dek. Gəsumiki ma ana bay ga ndam *Rom adaba nañ gədəkani, agur mələñ. ¹⁴ Gəsumiki ma ana gədəkani ga kəsa ya ti bay ni ədiyu tay ni daya. Bay ni ədiyu tay ti ga matrab ndam ya tagray cuday ni akaba ga mazləbay ndam ya tagray zlam sulumani ni. ¹⁵ Melefit awayay ti kəgrum zlam sulumani. Tamal kəgrum nahkay ti ndam muru ya təsər arañə do, tədəmki ma magədavani ke kəli ni etipia təwi gekəli sulumani ya kəgrum na ti, atədəmki ma magədavani ke kəli va do. ¹⁶ Lekələm ti kəbum kəgrum ahər gekəli, ay ti ku kəgrum ahər gekəli nəngu ni nğay kisləmki magray cuday ti kəhumi ana ahər ba. Njəhadum ti akada ga ndam məgri təwi ana Melefit ni sawañ. ¹⁷ Həngrumioru ahər a had ana mis dek, wayum bəza ga mənğ gekəli, grumfəña aŋgwaz kə Melefit a adaba nañ gədəkani, həngrumioru ahər ana bay daya.

Mebesəm daliya akada ge Krist ni

¹⁸ Nəhi ma ana kəli lekələm ya kəgrum təwi afa ge mis ni : həngrumioru ahər a had ana ndam ya kəgrumi təwi ana tay ni dal-dal. Ku tamal tawayay kəli, təgri zlam magədavani ana kəli do, ku tamal təgri cuday ana kəli nəngu ni həngrumioru ahər a had ana tay. ¹⁹ Maslaña ya təgri daliya day əgudar arañə ndo ni ti tamal ebeseş daliya gani nani adaba əsəra Melefit a nahəma, Melefit amazləbay nañ. ²⁰ Ay tamal kəgudaru ma zlam a mək təgri daliya ana kəli azuhva zlam magudarani gekəli ni, ku tamal kəbesəma nəngu ni way amazləbaki kəli way ? Ay tamal kəgruma zlam sulumana mək təgri daliya ana kəli azuhva zlam gekəli sulumani ya kəgrum ni, tamal kəbesəma ti Melefit amazləbaki kəli. ²¹ Melefit əzalay kəli ti, awayay ti kəgrum nahkay, adaba *Krist əna ahər gayanə gayanəni day əcaka daliya ga mahəngay kəli a. Krist ədəfikia divi ana kəli a nahkay ti, lekələm day grum akada gayanə ni. ²² Krist ti əgudar zlam ndo, day-day əgosay mis ndo. ²³ Ka ya ti mis tindi vi nañ ni ti əhəngri vi ana tay ndo. Ka ya ti mis təgri daliya ni day əhəngri fəñə ana tay ndo, əfivü ma gani ana Melefit, nañ ya agray seriya ge jiri ge jireni ni. ²⁴ Yezu Krist əna ahər gayanə əhəlkabu zlam magudarani geli ni, əgray daliya əna nañ kə təndal. Əgray nahkay ti, ti mīgi akada leli məmətəni, məgudar zlam va do, manjəhad leli ndam jireni. Azuhva ambələk ya təgri kə təndal ni əhəngaraba kəli a. ²⁵ Ahaslani ti lekələm akada ga təmbəmbak ya tijia ni. Ay nihi ti kəngumoya afa ga bay mahətay kəli a, nañ ya ti abi slimi ana sifa gekəli ni.

Manjəhad ga wál akaba zawal gatay

³ Nihi ti nəhi ma ana kəli wál daya : ku way way do məhəngrioru ahər a had ana zal gayanə. Tamal kəgrum nahkay ti zawal ya təfəki ahər ke Melefit do ni etipi manjəhad gekəli sulumani ni. Etipia ti atambatka ba majalay ahər gatay a, atəfəki ahər ke Melefit, ² adaba atəsər manjəhad gekəli ti əbəlay, kəbum kəhəngrumioru ahər a had ana zawal gekəli. ³ Kəngələdəmvu ga məbəlakivu vu gekəli əna zlam ba : ku mələm ahər, ku məbakabu zlam ga gru ka vu, ku məbakabu azana ga siŋgu kayani kəgrum ba. ⁴ Ay ti ahər ədəm kəngələdəmvu ti əna zlam məbəlanı ya əpıvu do ni. Zlam məbəlanı nani ti əgədavu day-day do. Zlam gani nday hi : manjəhad kuđufani, mebesey zlam. Kə eri ge Melefit ti zlam ndahanə təbi tətam zlam nday nani va bi. ⁵ Wál ya ahaslani ya tədəbay Melefit, tigi ndam gayanə *nəlatani ni təngələđvu ti nahkay, təhəngrioya ahər a had ana zawal gatay a. ⁶ Ahaslani Sara wal ga Abraham əngələđvu ti nahkay ; əhəngrioru ahər a had ana zal gayanə, əzalay nañ bay gayanə. Lekələm day tamal kəgrum zlam sulumani akada ga Sara ni, aŋgwaz əwər kəli ndo ni ti, kigəm bəza gayanə.

⁷ Lekələm zawal day njəhadum əna sulumani akaba wál gekəli, səruma wál ti njədə gatay əhəciyu a gekəli vu. Nğay tıslı arañə do ni ti kədəmum ba, adaba nday day Melefit avi sifa ana tay ga sulum akada ya avi ana kəli ni. Tamal kəgrum nahkay ti Melefit emici ere ti kahəngalumləñ ni.

Macakum daliya əki ke jiri geli

⁸ Nihi ti nindeveriŋ pakama hini, nawayay nəhikivu ana kəli nahəma, lekələm dek ma gekəli mərəkaboru, majalay ahər gekəli day mələ bəlanəni. Wayumvu e kidıñ gekəli bu adaba lekələm kə mənğ gekəli, mis təsi cicihi ana kəli, kijəm zlabay ba daya. ⁹ Tamal maslaña əgudaria zlam ana kəli a ahkay do ni əndıvia kəli a ti kəhəngarumvu ba ; humi : « Melefit məgruk sulum gayanə » sawañ. Adaba Melefit əzalay kəli ti, ədəm aməgri sulum gayanə ana kəli. ¹⁰ Əbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu nahkay hi :

« Maslaña ya ti awayay manjəhad sulumani akaba məzum gəda a duniya bu ni ti si məmbrəñ mədəm ma ga cuday akaba magosay mis,

¹¹ məmbrəñ cuday, məgray zlam sulumani, kələvad məzay njədə gayanə dek ga manjəhadani əna sulumani akaba mis ;

¹² adaba Bay Melefit ti nañ əbu abi slimi ana ndam ya tagray jiri ni,

nañ əbu eci ma gatay ka ya ti tahəngalay nañ ni.

Ay ndam ya tagudar zlam ni ti Melefit əwayay məmənjələnəni ana tay do. †† »

¹³ Tamal kəgrum zlam sulumani əna məbəruv bəlanə ti way aməgri daliya ana kəli way ? ¹⁴ Ay ku tamal kacakum daliya azuhva kəbum kəgrum jiri nəngu ni,

† Mənjay Izayı 53.9.

†† Limis 34.13-17.

mərumvu. Kəgrumfəŋa aŋgwaz kə mis ya təgri daliya ana kəli na ba, bəruv àti ana kəli ba. ¹⁵ Zləbum *Krist a məbərufv gekəli bu, adaba naŋ Bay gekəli ; sla-malumvu lala, nahkay tamal maslaŋa ehindifiŋa ma kə kəli a àki ka Bay ya ti kəfumki ahàr na ti, ekisləmki məhəŋgrifəŋani tata. ¹⁶ Ay ka ya ti kəhəŋgrumifəŋ kə ma ana tay nahəma, humi ma ana tay àna kudufani, kələgumvu akaba tay ba. Kələvad bumvu slimi ti kəgudarum zlam ba ; nahkay ti tamal tindivi kəli azuhva zlam gekəli sulumani ya kəgrum adaba lekələm ndam ge Krist ni nəŋgu ni, atabakabu mimili ka ahàr gatay gatayani. ¹⁷ Ere gani ya kacakum daliya azuhva zlam magudarani gekəli ni ti, tamal Melefit awayay ti hojo kəgrum zlam sulumani mək təgri daliya ana kəli.

¹⁸ Nahkay zla nahəma, Krist àmət ti azuhva zlam magudarani ge mis. Àgray nahkay ti sak bəlaŋ, ama-grakivu va do. Naŋ ti naŋ jireni, ay ti àmət azuhva ndam magudar zlam. Gayaŋ ya àmət nahkay ni ti ga mahədakfəŋbiyu kəli kə Melefit. Mis təkada naŋ a, ay *Məsuf Njələtani àhəŋgrivabiya sifa. ¹⁹ Àna njəda ga Məsuf Njələtani gani nani nahəma öru àhi ma ge Melefit ana diksi ge mis ya təbu məwəlani ni. ²⁰ Ahaslani nday gani nani təgəskabu ma ge Melefit ndo ; ka sarta ge Nəwi ka ya ti èzidey *slalah ga yam ni ti Melefit èbesia ana tay a. Ay kələŋ gani mis ya təhuriyu a slalah ga yam ni vu ni ti kay do : təhuriyu ti mis azlalahkər cil-iŋ, Melefit àhəŋgaba tay a yam ni ba. ²¹ Yam nani ti àzavu akaba *baray ya tabaray kəli nihi, Melefit ahəŋgay kəli àna naŋ ni. Baray gani nani ti gərgəri akaba baray ge mis ya tabarakaba arda àna naŋ a ni. Baray geli ni ti mahəŋgalay Melefit ti məbarifəŋa məbərufv ana leli a njələta. Tamal kabarum nahkay ti Melefit ahəŋgay kəli adaba Yezu Krist àŋgaba e kisim ba. ²² Nihi ti àŋgoya a huđ melefit va, naŋ àbu manjəhadani ka ahar ga daf ge Melefit a məlaŋ ga gəđakani bu ; naŋ àbu agur *məslər ge Melefit akaba bəbay gəđakani ndahaŋ ya təgur məlaŋ ya agavəla ni dek.

Manjəhad məweni

4 *Krist ti àcaka daliya a duniya ba. Akada ge Krist ya àcakay daliya ni ti lekələm day zum njəda, ma-jalay ahàr gekəli mənja bəlaŋani akada gayaŋ ni, ti kəbesəm macakay daliya. Adaba maslaŋa ya ti ebesev daliya a duniya bu ni ti àmbrəŋa magudar zlam a. ² Nihi ti kəgrum ere ye ti məbərufv gekəli awayay ni va ba, duk abivoru ana mandav ga sifa gekəli. Grum ere ti Melefit awayay ni sawaŋ. ³ Ahaslani ti kəgrumbiya zlam magədavana dal-dal akada ge mis ndahaŋ ya təfəki ahàr ke Melefit do na. Nihi ti èslia nahkay ; kə-grum va ba. Ka sarta gani nani ti kəbumi slimi ana vu gekəli ndo, kəgruma ere ye ti məbərufv gekəli awayay na, kəvumia vu gekəli ana zum a, kəgruma wuməri a cil-iŋ, kənjəhaduma ka ahar bəlaŋ ge misi zum a, kə-

† Mis ndahaŋ tədəm Yezu àhi ma ge Melefit ti ana ndam magudar zlam ya təmət ka sarta ge Nəwi ni ; mis ndahaŋ ti ni tədəm Yezu àhi ma ge Melefit ana məslər ge Melefit ya təgəsiki ma ndo ni. †† Melefit àhəŋgaba tay a yam ni ba : ahkay do ni, Melefit àhəŋgay tay a àna yam ya àzoru slalah ga yam gatay a gavəla ni.

grumbiya pəra daya. Pəra ti Melefit àwayay do simiteni. ⁴ Ay nihi ti ka ya ti ndam ya təsər Melefit do ni tagray zlam magədavani ni ti lekələm kəkumkibu ka tay va bi. Nahkay ti agri ejev ana tay, tindivi kəli. ⁵ Ay a vad nahaŋ ti Melefit amagrafəŋa seriya kə tay a. Melefit ti ara agrafəŋa seriya kə mis a wudak, ara agrafəŋa ti kə ndam ya təbu àna sifa ni, kə ndam ya təmətə ni daya. ⁶ Nahkay zla nahəma, Krist àhi *Ma Məweni Sulumani ana ndam ya təmət ni daya. Ku tamal Melefit agrafəŋa seriya kə tay a akada ya agrafəŋa kə mis a dek ni nəŋgu ni, Krist àhi Ma Məweni Sulumani ana tay ti, ti tənjàhad àna sifa akada ge Melefit ni, àna njəda ga *Məsuf Njələtani.

Manjəhad ga ndam ge Melefit ka ahar bəlaŋ

⁷ Sarta ya ti duniya ara andav ni ènjia wudak. Nahkay ti bumi slimi ana vu gekəli, njəhadum eri ; tamal kə-grum nahkay ti akahəŋgalum Melefit tata. ⁸ Ere ye ti àtam zlam ndahaŋ ni dek ti mawayavani, adaba tamal mawayum mis ti ku təgudaria zlam ana leli a kay nəŋgu ni məmbərfəŋa kə tay a. ⁹ Gəsunkabá ndam ya tara afa gekəli a ni, kəzərdum ma azuhva tay ba. ¹⁰ Melefit àgria zlam sulumana ana kəli a gərgəri kay. Ku way way do Melefit àvia njəda ga magray zlam a gərgəri. Nahkay ti ahàr àdəm ku way way do məgray təwi àna njəda ya ti Melefit àvi ni lala ga məjənaki mis ndahaŋ. ¹¹ Maslaŋa ya ti Melefit àvia njəda ga mazlapana ni ti məzlapay ma ge Melefit. Maslaŋa ya ti Melefit àvia njəda ga məgri təwi ana mis a ni ti məgray àna njəda ge Melefit ya avi ni. Grum nahkay, ti mis tətəzəbay Melefit azuhva Yezu *Krist a zlam bu dek. Melefit ti naŋ gəđakani, naŋ àbu àna njəda ga kanjay-kanjayani. Aya nahkay.

Ndam ge Melefit təkakay daliya azuhva Yezu

¹² Zləbəba goro ni, daliya dal-dalani ya kacakum ni ti Melefit awayay atəkar kəli àna naŋ, nahkay ŋgay daliya nani kigeni do ni ti kəhumi ana ahàr ba. ¹³ Daliya gekəli ya kacakum ni ti kacakum ka ahar bəlaŋ akaba *Krist ; nahkay ti mərumvu àna naŋ. Adaba ka fat ya ti aməŋgazlaya njəda gayaŋ a ni ti akəmərufv dal-dal. ¹⁴ Tamal mis tindivi kəli adaba lekələm ndam ge Krist ti, mərumvu. Adaba ka ya ti tindivi kəli nahkay ni ti *Məsuf ge Melefit naŋ àbu akaba kəli. Məsuf gani nani ti naŋ àbu àna njəda àtam zlam dek. ¹⁵ Ay tamal mis e kid-iŋ gekəli bu acakay daliya adaba àgudara zlam a, bi àkada mis a, bi ègia akal a, bi àdiya a ma ge mis va akada ge ezəwi ya adiyu e eli vu na ti, kəmərufv azuhva daliya nani ba simiteni. ¹⁶ Ay tamal mis acakay daliya adaba naŋ mis ge Krist ti mimili àwər naŋ ba, məzləbay Melefit sawaŋ, adaba təzalay naŋ mis ge Krist.

¹⁷ Sarta ya ti Melefit ara agrafəŋa seriya kə mis a ni ènjia. Ara agrafəŋa seriya enjia ti kə ndam gayaŋ. Ay tamal leli ndam gayaŋ ni tekeđi amagrafəŋa seriya kə leli a enjia ti, ndam ya ti təgəskabu *Ma Məweni Su-

lumani ni do ni ti aməgri ana tay ti ahəmamam ?

¹⁸ Àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu nahkay hi :
« Tamal ndam jireni tekeđi atətamfəŋja kè seriya ge Melefit a zlah-zlah ti,
ndam cuday, nday ya təsər Melefit do ni ti, atagray gatay ti ahəmamam ? † »

¹⁹ Nahkay ti ndam ya təcakay daliya ka mawayay ge Melefit ni ti tēvi ahàr gatay dek ana Bay ya ti àgraya tay a ni, tēmbərəŋ magray zlam sulumani ba. Adaba Melefit ti tamal àdəm aməgri zlam sulumani ana mis ti amagray edeđiŋ.

Manjəhad ga ndam məfəki ahàr ke Melefit

⁵ Nihi ti nəhi ma ana gəđákani ya tēbu e kidiŋ gekəli bu ni. Nu day gəđákani akada gatay ni ; ka ya ti tēgri daliya ana *Krist ni ti nìpia naŋ àna eri goro a. Leli dek akaba kəli emipi njəđa ge Melefit ya amaŋgazliaya ana leli a ni. Nahkay ti nahəŋgalay kəli gəđákani ni, nəhi ana kəli nahəma, ² bumi slimi ana ndam ge Melefit ya àbivu tay ana kəli a ahar vu ni. Bumi slimi ana tay akada ge mis ya ajəgay zlam ga gə-naw gayəŋ lala ni, grum təwi gani àna huđ bəlaŋ akada ge Melefit ya awayay ni, tēfəki ŋgasa ke kəli ga magrani ba. Grum ti ga məŋgət zlam àna naŋ do, grum ti adaba kawayum təwi gani palam. ³ Kəgurum ndam ya ti Melefit àbi tay ana kəli a ahar vu ni ga njəđa ba, grum zlam sulumani ti nday day təgray akada gekəli ya kəgrum ni sawaŋ. ⁴ Tamal kəgrum nahkay ti, ka ya ti Bay ga ndam majəgay zlam ni eminjia ni ti aməvi zlam ana kəli ka duwa gani. Zlam gani nani ti gəđákani àtam zlam ndahaŋ dek, amandav day-day do.

⁵ Lekələm bəza dagwa day gəsumiki ma ana gəđákani gekəli.

Lekələm ndam ga Yezu dek ti kəhumi ana ahàr kàtamum mis ndahaŋ e kidiŋ gekəli bu ba, adaba àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu nahkay hi :
« Melefit àgəskabu ndam ya ti tiji zlabay ni do ;

agəskabu ti ndam ya ti kuđufani ni, agri sulum gayəŋ ana tay. †† »

⁶ Nahkay ti həŋgrumioru ahàr a hađ ana Melefit. Naŋ ti naŋ njəđa-njəđani, sarta gayəŋ eminjia ti aməvi gəđákani ana kəli. ⁷ Araŋa àhəli ahàr ana kəli ba, bu-mivu zlam dek a ahar vu, adaba naŋ àbu afi ahàr ana kəli.

⁸ Bumi slimi ana ahàr gekəli, njəhadum eri, adaba zal ezir gekəli *Seteni naŋ àbu asawaday, awayay agəs mis ge mijij naŋ akada ga mazlahku ya egi, adəbay zlam, agəs, ahəpəđ ni. ⁹ Ku ananaw ananaw do kəvumi divi ba, njəhaduma gaŋ-gaŋ, fumki ahàr ke Melefit. Səruma, bəza ga məŋ gekəli ndahaŋ dal-dal a duniya bu tēbu təcakay daliya akada gekəli ni. ¹⁰ Akacakum daliya ga sarta bal, ay kələŋ gani Melefit naŋ ya ti agri sulum ana mis ni àna ahàr gayəŋ aməvi njəđa ana kəli keti, amagray ti akanjəhadum gaŋ-gaŋ a zlam bu dek akada ga ahay ya təfəkada asak gana lala ni. Adaba kəli a ti, awayay ti kəhərumiyu a masladani gayəŋ vu, kənjəhadum akaba Krist ga kaŋgay-kaŋgayani. ¹¹ Melefit ti naŋ àbu àna njəđa ga kaŋgay-kaŋgayani. Aya nahkay !

Piyer endeveŋ pakama gayəŋ àna magray sa

¹² Silas wur ga məŋ geli ni àjənakia nu ga məbiki wakita hini gəziteni na ana kəli a. Nəsəra naŋ ti naŋ àbu adəbay divi ge *Krist lala. Nəbiki ma hini ana kəli ti, nawayay ti nəvi njəđa ana kəli, nawayay ti kəsərum *sulum ya Melefit agri ana kəli ni ti sulum gayəŋ edeđiŋ. Kəmbərəŋum sulum gani nani day-day ba.

¹³ Ndam ya ti tēfəki ahàr ke Melefit ahalay a Babiloŋ ‡ ni tēgria sa ana kəli a ; Melefit adaba tay akada gekəli na. Wur goro Mark day àgria sa ana kəli a. ¹⁴ Grumvu sa e kidiŋ gekəli bu lala, akada ga ndam ya nday kə məŋ gatay ni.

Lekələm ya ti kəbum ka ahar bəlaŋ akaba Krist ni dek Melefit məgray ti *kənjəhadumkabu àna sulumani ti.

† Gozogul 11.31.

†† Gozogul 3.34. ‡ Babiloŋ ti tēdəm awayay adəmvaba ti Rom.

2 Piyer

Ere ye ti mædæmki ka wakita ge Piyer ya àbæki ye cæ ni

Maslaŋa ya ti àbæki wakita hini ni ti àdafa slimi gayan a : nani Piyer zal asak ga Yezu ni (1.1). Àdæm èpia vu ga Yezu ya àmbatvu ka hëma na (1.16-18 ; Meciyæ 17.1-7).

Àsæra, amæmæt wudak (1.14) ; nahkay àbæki wakita ni ti ndam ga Yezu tâzay njæda gatay dek ga moroni kama kama àna manjæhad sulumani, ti tijikia ke divi a day-day ba (1.5-11). Àziaba azay slimi ana mis a, àdæm mis ndahaŋ atara, atæcahi zlam magædavani ana ndam ga Yezu : ahàr àdæm ndam ga Yezu tægaskabu ma gatay magædavani ni ba (2). Mis ndahaŋ atædæm « Yezu àdæm amanɔgaba, ay àngaba ndo timey. » Ay Piyer àdæm kè eri ge Melefit ti vi dæbu ti akada vad bælaŋ ; Melefit ebese ana mis, awayay ti tijiji ba : Yezu amara edediŋ edediŋena, amagrafæŋa seriya kè mis a dek. Nahkay ahàr àdæm mæbumvu slimi ti ndam magudar zlam tijikia leli ke jiri geli a ba (3).

Sa ge Piyer

1 Nu Simu Piyer, nèbu nèbikioru wakita hini ana kæli, nu bay mægri tæwi ana Yezu *Krist, nu zal asak gayan daya. Nèbikioru ti ana kæli ya ti kæfumki ahàr ka Yezu kala-kala akada geli ni. Mæfæki ahàr gekæli ni ti ajænaki kæli dal-dal akada ya ti ajænaki leli dek ni. Àgri zlam gani nani ana leli ti Yezu Krist, àgray ti àna jiri gayan ; Yezu Krist ti Melefit geli, naŋ Bay mahəŋgay leli daya. ² Melefit mægri sulum gayan ana kæli dal-dal akaba mægri ti *kænjàhadumkabu àna sulumani mætam ya ahaslani ni ti, adaba kæsæruma Melefit akaba Bay geli Yezu a lala.

Manjæhad ga ndam ga Yezu

³ Yezu *Krist àna njæda ge Melefit àvia zlam a dek ana leli a ti mæfæki ahàr lala, mænjàhad àna sulumani gayan daya. Àra àvia zlam nday nani ana leli a day kwa ti mæsær naŋ lala : àzala leli a, awayay ti leli dek mânjæhad akaba naŋ a mælaŋ *njelatani gayan ni bu, awayay ti leli mægri zlam sulumani akada gayan ni daya. ⁴ Nahkay ti àvia zlam sulumana ana leli a ; zlam gani nday nani tæbælay dal-dal, tætam zlam ndahaŋ dek. Kwa ahaslani day Melefit àdæmbiya, àdæm amævi zlam gani nday nani ana leli. Àgray nahkay ti, awayay ti kætamumfæŋa kà zlam magædavani ya tæbu a duniya bu, tigi eri ana mis na, awayay ti kænjàhadum akada ge Melefit ni daya. ⁵ Azuhva zlam nday nani ya Yezu Krist àgri ana kæli ni ti zum njæda gekæli dek ga manjæhadani akada ge Melefit ya awayay ni. Kæbum kæfumki ahàr ka Yezu ; nahkay ti grum zlam sulumani daya ; kæbum kægum zlam sulumani ti særum Melefit lala daya ; ⁶ kæsæruma Melefit a lala ti bumi slimi ana ahàr gekæli daya ; kæbum kæbumi slimi ana ahàr gekæli

ti besæm zlam daya ; kæbum kebesæm zlam ti grum zlam ya ti Melefit awayay ni daya ; ⁷ kæbum kægum zlam ya ti Melefit awayay ni ti wayumvu e kidiŋ gekæli bu adaba lekælum kà mæg gekæli daya ; kæbum kawayumvu e kidiŋ gekæli bu ni ti wayum mis dek daya. ⁸ Tamal kæbum kægum zlam nday hini kælavad ti akæsærumkivu Bay geli Yezu Krist lala, tæwi gekæli ya kægumi ni akæmbræŋum do, amoru kama kama. ⁹ Ay maslaŋa ya ti àgray zlam nday hini do ni ti èpi divi do, atam ahar akada ga zal wuluf ni. Ge Melefit ya àmbærfæŋa zlam magudarani gayan ya àgrabiya ahaslani na ti àgæjæzlkia ahàr a.

¹⁰ Nahkay zla nahæma bæza ga mmawa goro ni, zum njæda gekæli àkivu, adaba Melefit adaba kæli a, àzalay kæli, awayay ti kænjàhadum nahkay. Tamal kæbum kænjàhadum akada nani ti ekijæmkia ke divi ge Melefit a day-day do. ¹¹ Nahkay Melefit amævi divi ana kæli ga mæhuriyani a Mægur ga Bay geli Yezu Krist vu, amævi ana kæli ti àna huð bælaŋ. Yezu Krist ti naŋ Bay mahəŋgay leli, Mægur gayan gani nani ti amanjæhad ga kaŋgay-kaŋgayani.

¹² Azuhva zlam nday nani ti kælavad nawayay mæziaba azay slimi ana kæli a kekileŋa. Ku tamal kæsæruma zlam gana àndava, kægæsumkabá jiri na lala næŋgu ni nawayay næziaba azay slimi ana kæli a. ¹³ Ka ya ti nu nèbu àna sifa mba, nèmbærbu kæli faŋ ndo ni ti, nèdæm næziaba azay slimi ana kæli ka zlam gani nday nana ti àbælay, ti kænjàhadum eri. ¹⁴ Næsæra nu ti nara nèmbærbu kæli wudak, akada ga ma ga Bay geli Yezu Krist ya àhu ni. ¹⁵ Nazay njæda goro dek ga mæziaba azay slimi ana kæli a nahkay ti adaba nawayay ti ku tamal nèmæta næŋgu ni, zlam gani nday nani tægæjæzlkia ahàr ke kæli day-day ba.

Krist ti naŋ gəɖakani

¹⁶ Məhia ana kəli a ahəmamam Bay geli Yezu *Krist amara àna nǝɖa gayan a ni. Ma gani nani ya məhi ana kəli ni ti mənǝgəhadɪ məhasl ahkay do ni majalay ahàr ge mis ana kəli do : leli leleni mǝpia naŋ àna eri geli a naŋ ti naŋ gəɖakani àtam mis dek. ¹⁷ Micia, Bəŋani Melefit àzləbay naŋ, àvi gəɖakani. Melefit ti naŋ gəɖakani àtam zlam dek ; dənǝgu gayan àhənday, àdəm ahkado : « Maslanǝ hini ti wur goro, nawayay naŋ dal-dal ; məbərur goro aməruru àna naŋ dal-dal. † »

¹⁸ Dənǝgu gani nani ti leli leleni micia, àhəndabiyu e melefit bu ka ya ti leli məbu akaba Yezu ka ahàr ga həma *njələtani ni.

¹⁹ Nahkay ti mægəskabu ma ga ndam mahəŋgaray *pakama ge Melefit ya təɖəm ni lala. Kəbum kəbumi slimi ana ma gatay ya təɖəm ni lala ti àbəlāy, adaba ma gatay ya təɖəm ni ti akada ge ceŋgel ya asladay a mələŋ ziq-ziqeni bu ni. Gəsumkabá ma gatay na hayan, duk abivoru ana mələŋ maslani. Ka sarta ya boŋgur ya ge miledə ni aməcəlaya ni ti akəsərur zlam ni dek lala. ††²⁰ Ay ti səruruma zlam hini ya nəhi ana kəli ni lala day : ma ga ndam mahəŋgaray pakama ge Melefit ya təɖəm ni akaba ya təbəkɪ a Wakita ge Melefit bu ni ti majalay ahàr ge mis hihirikeni do. ²¹ Ndam mahəŋgaray pakama ge Melefit təzlapay day-day àna nǝɖa gatay gatayani ndo ; àvi nǝɖa gani ana tay ti təhəŋgri pakama ge Melefit ana mis ni ti *Məsuf Njələtani.

Bumvu slimi àna ndam ya tasəkadɪ malfada ana mis ni

2 Ahaslani e kidinǝ ga ndam *Izireyel bu ni ti ndam malfada təbu, təɖəm tahəŋgaray *pakama ge Melefit ; ka sarta hini day ndam masəkad malfada atələbu e kidinǝ gekəli bu. Nday gani nani atəcahi zlam ya ti ejiŋkia mis ke divi a ni ana kəli. Atəɖəm təgəskabu Bay ya ti àhəŋgay tay ni do. Gatay ya tagray nahkay ni ti azəkibiyu zlam mijeni ka tay, etiji ke we-ceweceni həya. ² Mis dal-dal atadəbay tay, atagray zlam magədavani akada gatay ni. Mis atanjak divi jireni ge Melefit ni azuhva təwi gatay magədavani ya tagray ni. ³ Ndam masəkad malfada gani nday nani ti zlam egi eri ana tay dal-dal, nahkay tagosafəŋa zlam kə kəli àna malfada gatay na. Ay kwa ahaslani Melefit àgəsa tay àna seriya àndava ; naŋ ti ènji dəwir do, ara ejiŋ tay wudak.

⁴ Melefit ti ku məslər gayan ndahanǝ ya təgudar zlam ni tekeɖi àŋgwiviyu ana tay ndo, təsi cicihɪ ndo. Àgəs tay, àbiyu tay e *evid gəɖakani vu, a mələŋ ziq-ziqeni vu duk abivoru ana vad ya ti amagray seriya ni.

⁵ Ndam ya ahaslani ya təgudar zlam ni day Melefit àŋgwiviyu ana tay ndo : àfəkiaya yam ka tay a, èziŋeba tay a adaba ticiiki ma ndo. Ay Nəwi ti àhia ma ge jiri ana mis a, nahkay Melefit àhəŋga naŋ a, àhəŋgakiva mis a adəskəla àkiva cilinǝ. ⁶ Ndam ga kəsa *Sodom ak-

† Məŋjay Meciyə 17.1-5 ; Mark 9.2-7 ; Lək 9.28-35. †† Boŋgur ya ge miledə ni ti Piyer awayay adəmki ka Yezu.

aba *Gomor day Melefit èviyekaba tay àna aku a, àgəjəni ti ŋgesis gatayani cilinǝ. Melefit àgray nahkay ti, ti mis təsər amatrab ndam magudar zlam ti nahkay. ⁷ Ka sarta gani nani ti Melefit àhəŋgafəŋa *Lot kà aku na, adaba Lot ti naŋ mis jireni, zlam ge mis ya tagray kwaŋa kwaŋa ni àsi bi, ahəli ahàr dal-dal. ⁸ Lot ti mis jireni, ay naŋ àbu akaba tay, naŋ àbu epi ere ye ti tagray ni, eci ere ya təɖəm ni kələvad. Zlam gatay ya tagray magədavani, Melefit àwayay do ni awəri bərur dal-dal. ⁹ Nahkay zla nahəma, Bay Melefit ti tamal zlam zləzladani àca ndam gayan a ti àsəra ere ye ti agray ga mahəŋgay tay àna naŋ na. Nahkay day ka fat ya ti Melefit amagrafəŋa seriya kə mis a ni, ndam magudar zlam ti Melefit àsəra ere ye ti agray ga matrab tay àna naŋ na. ¹⁰ Melefit amatrab enji ti ndam ya ti tagray zlam magədavani ya ti məbərur gatay awayay ni, adaba tanjak naŋ, təgəskabu ŋgay naŋ gəɖakani do.

Nday gani ya nəhi ana kəli tasəkadɪ malfada ana kəli ni ti təgray aŋgwaz do simiteni, tici slimi do, təhəŋgri-oru ahàr a had ana *məslər nǝɖa-nǝɖani ge Melefit ni do, tindivi tay sawanǝ. ¹¹ Məslər ge Melefit ti nday nǝɖa-nǝɖani, tətam ndam masəkad malfada ni àna nǝɖa. Ay ku tamal nahkay nəŋgu ni, ŋgay ndam masəkad malfada ni ndam magudar zlam ti məslər ni təɖəm do, tindivi tay kə meleher ga Bay Melefit do.

¹² Mis nday nani tagray zlam ya ti məbərur gatay awayay ni akada ga zlam ge gili ya təsər ahàr do, àgəski təgəs tay, təbazl tay ni. Nday gani ŋgay tindivi way ti təsər do simiteni. Melefit amabazl tay ti akada ya tabazl zlam ge gili ni. ¹³ Zlam magədavani ya ti təgri ana mis ni ti nday day Melefit aməgrivu ana tay akada nani bilegeni. Adaba nday gani təwayay magray zlam sulumani do, tagray zlam magədavani kə eri ge mis, mimili àwərki tay do. Ka ya ti kəgrum wuməri, kəzumumkabu zlam akaba tay ni ti zlam gatay magədavani ya tagray ni abəkɪ mimili ke kəli. Ay nday ti ka ya ti təgosakaba kəli a nahkay ni ti àbəlafəŋ kà tay dal-dal.

¹⁴ Nday ti kələvad təjalaki ahàr ka magray hala cilinǝ, təmbərəŋ magudar zlam do simiteni ; təbiyu ndam ya təfəkɪ ahàr ke Melefit lala ndo ni a zlam magudarani vu. Tawayi zlam ana ahàr gatay dal-dal. Nday ti Melefit ètikwesla tay a àndava. ¹⁵ Təmbərəŋa divi sulumana, tija, təsər divi va do. Təɖəbay divi ga *Balam wur ga Bozor ni. Naŋ ti àwaya singu ya ti təvi ti mǝgudar zlam na. ¹⁶ Ay ti a vad nahanǝ Melefit àləgi adaba àgəsiki ma ndo. Kəsəruruma azoŋgu ti àzlapay akada ge mis hihirikeni ni do, ay ka fat nani ti azoŋgu àhia ma. Nahkay àcafəŋa naŋ ga magray zlam magədavani ya àdəm akal agray na, ti àgray va ba.

¹⁷ Ndam masəkad malfada nani ti nday akada ga gəzəŋ ga yam ya ti yam àŋgəzkiaya do ni, nday akada ga maklabasl ya aməd apayakaba ni. Nahkay ti Melefit àslamaliva mələŋ ziq-ziqena ana tay a, nday gani atan-jəhad eslini. Mələŋ gani nani ti ləvəŋ àsabay. ¹⁸ Nday gani bəlanani ni təzlapay ma masakani mək tiji zlabay àna naŋ. Tawayay magosay ndam ya ti təsləkakiba ka ndam ya təsər Melefit do nini mba ni, ti təhəŋguriyu tay a magudar zlam vu, ti təgray zlam ya tigi eri ana

mis ni akada gatay ni. ¹⁹ Təhi ana tay ahkado : « Tamal kədəbum leli ni ti kəgürüm ahər gekəli, » ambatakani do nday gani ya tədəm nahkay ni nday ndayani evidi ga zlam magudarani. Adaba tamal maslaña zlam agur nañ ti maslaña gani əgia evidi ga zlam ya agur nañ na. ²⁰ Nahkay tamal mis əsəra Bay geli Yezu *Krist nañ ya ti ahəngay leli na ti maslaña gani atamfəña kə zlam magədavani ga duniya ya tigi eri na. Ay kələñ gani tamal əngukiaya ka zlam gani nani magədavani na zlam gayañ a, təgur nañ keti ti, manjəhad gayañ ni emigi magədavani amatam manjəhad gayañ ya ahaslani ka ya ti əsər Melefit do ni. ²¹ Tamal nahkay ti hojo amal təsər divi jireni ni ndo, ere gani təsəra mək təmbəñ, təgəskabu *Divi ge Melefit ya təcəhi ana tay ni va do ti ni. ²² Zlam gani əgrakivu ka tay ti akada ga ma *gozogul ya mis tədəm : « Kəra əngukiaya ka vəlahay gayañ a, əzumaba » ni. Tədəm keti : « Mədrəs mba tabaray nañ mba ti akoru adədvu a dəndaləb vu. † »

Yezu Krist aməñga

3 Zləbəba goro ni, hini ti wakita ya nəbiki ana kəli ye cə ni. A wakita goro ya nəbiki ana kəli cəeni ni bu ni ti nəziaba azay slimi ana kəli a əki ka zlam ya kəsəruma əndava ni. Nawayay ti kəjalumki ahər ka zlam gani nday nani lala. ² Nawayay ti kəjalumki ahər ka pakama ya ndam *njəlatani ya *tahəngaray pakama ge Melefit tədəm ahaslani ni. Jalumki ahər ke divi ga Bay geli ya ahəngay leli ni daya ; divi gani nani ti ndam *asak gayañ ya əsləribiyu tay ana kəli ni təhəngri pakama gani ana kəli. ³ Nawayay ti kicəm ma hini ya ti nəhi ana kəli ni lala. Səruma day, ka mandav ga duniya nahəma, mis ndahañ atagrañ zlam magədavani ka mawayay gatay. Nday gani eteyefiñ kə kəli, ⁴ atədəm : « Adəm ahkado aməñga ti, nihi ti nañ eley ? Kwa ata bəñ ga bəñ geli təmət duk əbivaya ana nihi a, zlam ni dek akada ya Melefit əgraya ni zlam gayañ, ere ye ti əmbatvu ni day əbi timey ! » ⁵ Nday gani ya təzlapay nahkay ni ti təwayay məsərki ke təwi ge Melefit ya əgray ahaslani ni do zakw. Təwi gani nani ti nihi : Melefit ədəmaya pakama gayañ a, əgraya huđ melefit akaba huđ a nahkay ; ədekaba huđ akaba yam a, əgraya huđ na ti əna yam. ⁶ Ahaslani Melefit əziñeba duniya ti əna yam daya. Ka sarta gani nani ti əfaya yam ka duniya na, yam ni əndaba mələñ na dek. ⁷ Melefit ədəmaya pakama nahañ a keti, ədəm huđ melefit akaba huđ atanjəhad duk abivoru ana vad ya ti aku aməzumaba tay a dek ni. Ambrəñ tay hayañ ti adaba ajəgay sarta ya ti amagrafəña seriya kə mis a ni. Ka sarta gani nani ti emijiñ ndam ya ti təgəsiki ma do ni.

⁸ Zləbəba goro ni, zlam nahañ əbu bələñ ti ahər ədəm əgəjazlki ahər ke kəli ba. Ere gani nihi : kə eri ga

Bay geli nahəma, vad bələñ ti akada vi dəbu, vi dəbu day akada vad bələñ. ⁹ Mis ndahañ təhi ana ahər Bay geli ti əgray ere ye ti ədəm amagrañ ni ke weceweceni do. Ay ma gani nahkay do : Melefit ti ebəsi ana kəli, awayay ti ku mis biliñ əjji ba, awayay ti mis dek tām-batkaba majalay ahər gatay a sawañ. ¹⁰ Nədəm nahəma, vad ya ti Bay geli aməñga ni ti mis təsər do. Aməñga ti akada ga zal akal ni. Ka fat gani nani ti mis etici huđ melefit amahənday, emijji. Aku aməzumaba zlam ya a huđ melefit bu na ; huđ akaba zlam ya təkni ni dek day atələbi va bi, etijji. ¹¹ Kəsəruma zlam ni dek atara tijji nahkay ti, ahər ədəm manjəhad gekəli mənja ahəmamam ? Ahər ədəm mənja njələta ; ahər ədəm kəgəsumiki ma ana Melefit lala. ¹² Jəgum fat ge Melefit ya amagrañ seriya ni ; zum njədə gekəli, grum zlam ya ti kisləmki magrani ga mahədakbiyu vad gani weceweci ni. Ka fat gani nani ti aku aməzumaba huđ melefit a, zlam ya a huđ gani bu ni day dek aku aməzumaba kirid-kirid. ¹³ Ay Melefit ədəmbiya kwa ahaslana, ədəm amagrañ huđ melefit məweni akaba huđ məweni. Atanjəhad eslini ti ndam jireni ciliñ. Leli majəgay ti zlam gani nani.

¹⁴ Zləbəba goro ni, kəbum kəjəgum vad gani nani nahkay ti zum njədə gekəli dek, ti ka fat gani Melefit mēdi ahər ana kəli lekələm kəbum kanjəhadum əna sulumani akaba nañ, lekələm njələta kə eri gayañ, təngətfəña zlam magudarani kə kəli a ba. ¹⁵ Səruma Bay geli ebəsəy ti adaba awayay ti mis tām-batkaba majalay ahər gatay a, ti mähəngay tay. Wur ga məñ geli Pol day əhia ma gana ana kəli a ka ya ti əbiki wakitə ana kəli ni. Pol ti mawayay nañ dal-dal ; ma gayañ ya əbiki ana kəli ni ti Melefit əvi məsər zlam gani. ¹⁶ A wakita gayañ ya əbəkni ni bu dek ti nañ əbu ahi ma gani ana kəli nahkay. Zlam ndahañ təbu a wakita gayañ ya əbəkni ni bu ni ti mis ticikaba weceweci do. Ndam ya ti təsər zlam do, təfəkni ahər ke Melefit lala do ni tambatkaba ma gana. Tambatkaba ma gana a mələñ ndahañ ba a Wakita ge Melefit ni ba day nahkay. Gatay ya ti tagray nahkay ni ti Melefit aməgəs tay əna seriya, emijjiñ tay.

¹⁷ Zləbəba goro ni, lekələm ti təhia ma gana ana kəli a əndava. Nahkay ti bumvu slimi, ti ndam ya ti təgəskabu ma ge Melefit do ni təbiyu kəli a zlam magudarani vu akada gatay ni ba. Njəhaduma gañ-gañ, tijñkia kəli ke jiri gekəli a ba. ¹⁸ Yezu *Krist ti Bay geli, Bay mahəngay leli daya. Lekələm ti kəmbəñgum məfəkni ahər ba. Grum ti mēgrikivu sulum gayañ ana kəli, ti kəsərumsivoru nañ lala. Mis dek təzləbəy nañ ; təzləbəy nañ kani, təzləboru nañ ga kanğay-kanğayani ti. Aya nahkay.

† Gozogul 26.11.

1 Zeṅ

Ere ye ti mædæmki ka wakita ge Zeṅ ya àbæki enjenjeni ni

Maslaṅa ya ti àbæki wakita hini ni ti àdafay slimi gayaṅ a wakita ni bu ndo. Ay kwa ka mænjàki gani ndam ga Yezu ðek tæsæra nani Zeṅ zal asak ga Yezu, naṅ bay ya àbæki Ma Mæweni Sulumani ge Zeṅ ni. Ma gayaṅ ya àbæki ni ti akada ga ma ya mædi ahàr a Ma Mæweni Sulumani ge Zeṅ ni bu ni ; maslaṅa ya ti àbæki wakita cæni ni ti mis biliṅ (gurumkabu Zeṅ 1. 1, 1.14 akaba 1 Zeṅ 1.1 ; Zeṅ 16.24 akaba 1 Zeṅ 1.4 ; pakama ndahaṅ tæbu kay akada nday nani).

Àbiki ti ana ndam ga Yezu (3.1) ; àzalaya slimi ge mis ahkay do ni ga kæsa ndo, nahkay mædæm tæslerikaboru wakita hini ana ndam ga Yezu ya a kæsa gærgærani bu ni. Zeṅ àdæm abæki wakita ni ti awayay ti mis ndahaṅ tægosaṅ ndam ga Yezu ba (2.26 ; 3.7 ; 4.1), akaba awayay ti tæsær, nday tæbu àna sifa ya àndav ðay-ðay do ni edeðin edeðineni (5.13).

A wakita ni bu Zeṅ àdæm maslaṅa ya ti àdæm àsæra Yezu a, mæk agudar zlam kælavad ni ti zal malfada : bay ya ti àsæra Yezu a ni ti ambræṅ zlam magudarani gayaṅ ni, àgudar zlam va do. Tamal mægudara zlam a mæk mæmbatkaba majalay ahàr a ti Yezu ambærfæṅa zlam geli ya mægudar na kè leli a, ay ahàr àdæm ndam ga Yezu tæmbræṅ zlam magudarani ðek, adaba nday bæza ge Melefit ; Melefit ti njælata. Melefit awayay leli : ahàr àdæm leli day mâwayum Melefit akaba ndam gayaṅ ni. Tamal mawayay Melefit ti mægudar zlam va do ; nahkay mæsæra, leli ndam gayaṅ edeðin edeðineni.

Pakama ya avi sifa ana mis ni

1 Ere ye ti mæbiki ana kæli ka wakita ni ti Pakama ya avi sifa ana mis ni. Kwa ka mænjàki ga mælaṅ naṅ àbu. Pakama gani nani ti ègia mis a. Leli micia pakama gayaṅ ya àdæm na, mipia naṅ àna eri geli a, mæmænjalæṅa lala, mìnjiṅa àna ahar geli a daya. ² Sifa gani nani àṅgazlava. Ka ya ti àṅgazlavu ni ti leli mipia, magray sedi gani, mæhi pakama gani ana kæli vay-vay daya. Sifa gani nani ti àndav ðay-ðay do, kwa ahaslani naṅ àbu afa Bæṅ geli Melefit, nihi ti àṅgazliva àna leli a. ³ Ere ye ti leli mipi akaba mici ni ti mæhi ana kæli bilegeni, ti lekælum day kædægumkiva ke leli a, mîgum leli ðek akada mis bælaṅ. Leli ti mæbu akada mis bælaṅ akaba Bæṅ geli Melefit nday ata Wur gayaṅ Yezu *Krist. ⁴ Mæbiki pakama hini ana kæli ti, mawayay ti kîcæm lala, nahkay leli ðek amæmærvu ka ahar bælaṅ lala.

Maslaṅa ya agudar zlam ni ànjæhad akaba Melefit kok-sah

⁵ Pakama ya ti micifin, mæhi ana kæli ni ti nihi : Melefit nahæma, masladani njælata, naṅ àbi àna mælaṅ ziṅ-ziṅeni bi ferera. ⁶ Tamal mædæm leli akaba naṅ akada mis bælaṅ, mæk mæbu magray zlam e ziṅ-ziṅeni bu nahæma masækad malfada, ere ya magray ni ti zlam ge jiri do. ⁷ Ay tamal magray zlam a masladani bu akada gayaṅ ya naṅ àbu a masladani bu ni ti leli mæbu ðek ka ahar bælaṅ akada mis bælaṅ. Nahkay mimiz ga Wur

gayaṅ Yezu abarafæṅa zlam magudarani geli na kè leli a.

⁸ Tamal mædæm mægudar zlam do ni ti magosaṅ ahàr geli geleni, leli ndam jireni do. ⁹ Ay tamal madafaya zlam magudarani geli na ti Melefit ambærfæṅa kè leli a, abarafæṅa zlam ya àbælav do na ðek kè leli a. Agray nahkay ti adaba naṅ jireni ; ere ye ti àdæm amagray ni ti agray edeðin. ¹⁰ Tamal mædæm leli mægudar zlam ndo ni ti kala mædæm Melefit asækad malfada. Tamal mædæma nahkay ti mægæskabu pakama gayaṅ a mæbæruv geli vu ndo.

2 Gabæza, næbiki zlam hini ana kæli ti, nawayay ti kægudarum zlam ba. Ay kwa tamal maslaṅa àgudara zlam a næṅgu ni, bay ya ti embikivu ke leli, agri kam-kam ana Bæṅ geli Melefit ni naṅ àbu kè meleher gayaṅ. Bay mimbikivani ke leli ti Yezu *Krist, naṅ ti mis jireni, àgudar zlam do. ² Àvay vu gayaṅ, tækad naṅ ti Melefit mæmbærfæṅa magudar zlam geli ni kè leli a. Esliki mæmbærfæṅa zlam magudarani geli na cilin do, esliki mæmbærfæṅa zlam magudarani ge mis ga duniya na ðek daya.

Tamal mæsæra Melefit a ti magray ere ye ti awayay ni

³ Tamal leli mæbu magray zlam ya ti Melefit àhi ana mis e *Divi gayaṅ bu grum ni ti mæsæra leli ti mæsæra Melefit a. ⁴ Ay tamal maslaṅa àdæm àsæra naṅ a, mæk àgray zlam ya ti Melefit àdæm e Divi gayaṅ bu grum ni do ni ti maslaṅa nani asækad malfada. Naṅ nani ti mis

jireni do simiteni. ⁵ Maslaṅa ya ti agray zlam ya Melefit àdəm grum ni ti awayay Melefit àna mæbæruv bælaṅ edediṅ edediṅeni. Tamal magray nahkay ti mæsæra leli ndam ge Melefit, leli biliṅeni akaba naṅ. ⁶ Tamal maslaṅa àdəm anjəhadkabu akaba naṅ nahəma, ahàr àdəm maslaṅa nani agray zlam akada ga Yezu ya àgray ni kwa.

⁷ Zlæbæba goro ni, zlam hini ya næbiki ana kuli ni ti zlam mæweni do. Nani Divi ge Melefit ya ahaslani ni sawaṅ. Kwa ka ya ti kəfumki ahàr ka Yezu ni ti kəsəru-ma Divi gani nana. Divi gani ya ahaslani nani ti pakama ya tæhi ana kuli ni. ⁸ Ay ti pakama ya næbiki ana kuli ni ti divi mæweni daya. Mis tæsər divi gani nani edediṅ ti àna manjəhad ga Yezu, tæsər àna manjəhad gekuli daya. Nahkay mælaṅ ziṅ-ziṅeni naṅ àbu andav, masladani sulumani ànjəkia ka masladana.

⁹ Tamal maslaṅa àdəm naṅ a masladani bu mæk ezirey wur ga mənani ti maslaṅa nani naṅ e ziṅ-ziṅeni bu mba sawaṅ. ¹⁰ Ay tamal maslaṅa awayay wur ga mənani ti maslaṅa nani naṅ àbu a masladani bu, arana àbi a mæbæruv gayaṅ bu ge mijinjia naṅ ke divi a bi. ¹¹ Ay tamal maslaṅa ezirey wur ga mənani ti maslaṅa nani naṅ e ziṅ-ziṅeni bu. Naṅ àbu asawaday e ziṅ-ziṅeni bu daya, àsər mælaṅ ya akoru ni do ; èpi divi do adaba naṅ e ziṅ-ziṅeni bu.

Kəðəbum zlam ga duniya ba

¹² Gabəza, ere ye ti næbiki ana kuli ni ti nihi : Melefit àmbærfəṅa magudar zlam gekuli na kè kuli azuhva Yezu a.

¹³ Ata bæṅ ga bæza, ere ye ti næbiki ana kuli ni ti nihi : Lekuləm ti kəsəruma bay ya ti naṅ àbu kwa ka mənəki ga mælaṅ na.

Bæza dagwa, ere ye ti næbiki ana kuli ni ti nihi : Lekuləm ti kiyəmfiṅa kè *Seteni àna kadvu a.

¹⁴ Gabəza, ere ye ti næbiki ana kuli ni ti nihi : Lekuləm ti kəsəruma Bəṅ geli Melefit a.

Ata bæṅ ga bæza, ere ye ti næbiki ana kuli ni ti nihi : Lekuləm ti kəsəruma bay ya ti naṅ àbu kwa ka mənəki ga mælaṅ na.

Bæza dagwa, ere ye ti næbiki ana kuli ni ti nihi : Lekuləm ti kəbum àna njəda, pakama ge Melefit àbu a mæbæruv gekuli bu, kiyəmfiṅa kè Seteni àna kadvu a.

¹⁵ Kəðəbum divi ya ndam ga *duniya tadəbay ni ba, kawayum zlam ya tædi ahàr a duniya bu ni ba daya. Tamal maslaṅa awayay zlam ga duniya nahəma, maslaṅa nani ti àwayay Bəṅ geli Melefit koksah.

¹⁶ Zlam ga duniya nday nani ya mis tagray ni ti nday hi : tawayay zlam ya mæbæruv gatay awayay ni dek, tawayay zlam ya egi eri ni dek, təṅgəta zlam a ti tagray zlabay àna naṅ. Zlam nday nani dek ti Bəṅ geli Melefit àdafaki ndo, mis təcay a duniya bu zlam gatay.

¹⁷ Duniya akaba zlam ya a duniya bu, mis tawayay təṅgət ni dek naṅ àbu andav. Ay ti maslaṅa ya ti agray ere ye ti Melefit awayay ni ti maslaṅa nani amanjəhad ga kaṅgay-kaṅgayani.

Ndam ezir ge Krist

¹⁸ Gabəza, duniya andav wudak. Kicəma, tæhia ana kuli a zal ezir ge *Krist amara. Ay nihi ti ndam ezir ge Krist tæbu kay àndava. Nahkay ti mæsæra duniya andav wudak edediṅ. ¹⁹ Ahaslani ndam ezir ge Krist nday nani ti tækibu ke leli, mæk tæsləkakiba ke leli a. Tamal ti nday ndam geli edediṅ ti akal tənəhada akaba leli a. Ay ti zlam gani àgravu nahkay ti, ti leli mæsarkaba nday ndam geli edediṅ do.

²⁰ Lekuləm zla nahəma kəbum àna *Məsuf Njəlatani, Yezu Krist àvi ana kuli. Nahkay ti lekuləm dek kəsəruma jiri a. ²¹ Næbiki ana kuli ti kamam ? Ga mæhiani ana kuli kəsəruma jiri do tæk ? Aha, ga mæhiani ana kuli kəsəruma sawaṅ. Kəsəruma malfada àbi àhəraya e jiri ba bi daya.

²² Maslaṅa ya ti asəkad malfada kay ni ti way ? Maslaṅa nani ti maslaṅa ya ti àdəm Yezu ti naṅ Krist *Bay gədakani ya amara ni do ni. Maslaṅa nani ti zal ezir ge Krist : àgəskabu Bəṅ geli Melefit nday ata Wur gayaṅ ni ndo. ²³ Maslaṅa ya ti àgəskabu Wur ge Melefit do ni ti àgəskabu Bəṅani Melefit ndo daya. Maslaṅa ya ti agəskabu Wur ge Melefit ni ti àgəskabə Bəṅani Melefit a daya.

²⁴ Lekuləm zla ti ere ye kicəm kwa ka sarta ya kəfumki ahàr ka Yezu Krist ni ti ahàr àdəm ere gani nani mənəhad a mæbæruv gekuli bu. Tamal ere ye ti kicəm kwa ka sarta ya kəfumki ahàr ka Yezu ni anjəhad a mæbæruv gekuli bu ni ti lekuləm day akanjəhadum akaba Wur ge Melefit nday ata Bəṅani akada mis bælaṅ. ²⁵ Ere gani nani dek ti *sifa ya àndav day-day do ni. Sifa gani nani ti Yezu àdəm aməvi ana leli.

²⁶ Zlam gani nday nani dek næbiki ana kuli ti adaba mis tawayay magosay kuli palam. ²⁷ Lekuləm zla nahəma kəbum àna Məsuf Njəlatani, Yezu Krist àvi ana kuli. Məsuf gani nani ti àbu manjəhadani a mæbæruv gekuli bu. Nahkay ti wudəra gekuli àbi akaba bay macahi zlam nahaṅ ana kuli va bi : Məsuf Njəlatani naṅ àbu acahi zlam dek ana kuli. Naṅ ti àsəkad malfada do, zlam gani ya acahi ana kuli ni ti ma ge jiri. Ahàr àdəm kənəhadum akaba Yezu Krist akada mis bælaṅ ; Məsuf Njəlatani àcahi ana kuli ni ti nahkay.

²⁸ Gabəza, nihi ti ahàr àdəm kənəhadum akaba Yezu akada mis bælaṅ. Adaba mam, nawayay ti ka ya ti aməzləvaya ni ti nawayay ti mimili àwərfəṅa leli ga mahədak-fəṅjani ba. ²⁹ Kəsəruma Yezu Krist ti naṅ jireni. Nahkay ahàr àdəm kəsəruma maslaṅa ya ti naṅ àbu agray zlam jireni ni ti maslaṅa gani nani Melefit ègia bæṅana daya.

Leli bæza ge Melefit

3 Nga pəm day, Melefit àwaya leli a dal-dal ni ! Nahkay àzala leli bæza gayaṅ a. Iy, leli bæza gayaṅ edediṅ ! Ngay leli bæza ge Melefit ti ndam ga *duniya tæsər do, adaba nday nani tæsər Melefit ndo palam. ² Zlæbæba goro ni, nihi ti leli bæza ge Melefit àndava. Ay ti emigi mam kama ni mam ti Melefit àdəfiaba ana leli

a faṅ ndo. Ere ye ti mäsəra nahəma, ka ya ti aməzlərəvaya ni ti emigi akada gayan ni, adaba emipi naṅ lala. ³ Maslaṅa ya ti ajəgay Yezu *Krist, awayay egi akada naṅ ni ti, maslaṅa nani abi slimi ana ahàr gayan, àgudar zlam do, akada ga Yezu ya àgudar zlam do ni.

⁴ Maslaṅa ya ti naṅ àbu agudar zlam nahəma, àgəskabu *Divi ge Melefit ya a Wakita gayan ni bu ni ndo. Ndam magudar zlam ti ndamam ? Nday ndam ya tawayay divi ge Melefit do ni. ⁵ Ay ti kəsəruma Yezu Krist àra a məlan va ga məhəlfəṅa zlam magudarani geli kè leli a. Kəsəruma naṅ ti àgudar zlam do simiteni. ⁶ Maslaṅa ya ti naṅ àbu anjəhad akaba naṅ akada mis bəlan ni ti àgudar zlam va do. Ay ti maslaṅa ya ti naṅ àbu agudar zlam nahəma, èpi Yezu day-day ndo, àsəra naṅ do daya.

⁷ Gabəza, mis təgosay kəli ba. Maslaṅa ya ti naṅ àbu agray zlam ge jiri ni ti naṅ mis jireni akada Yezu Krist naṅ jireni ni. ⁸ Maslaṅa ya ti naṅ àbu agudar zlam nahəma, naṅ wur ge *Seteni. Adaba mam, kwa ahaslani Seteni naṅ àbu agudar zlam zlam gayan, àmbrəṅ ndo. Nahkay Wur ge Melefit àra a duniya va : àra ti ga maslamalay zlam ya Seteni agudar ni dek.

⁹ Maslaṅa ya ti Melefit ègia bəṅana ni ti àgudar zlam va do. Adaba mam, Melefit àvia Məsuf Njəlatana, àniviyu a məbəruf bu, naṅ àbu anjəhad akaba naṅ. Nahkay maslaṅa gani nani èsliki magudar zlam va do, adaba Melefit ègia bəṅana. ¹⁰ Məsərkaba way wur ge Melefit ni way ahkay do ni way wur ge Seteni ni way ti nahkay hi : maslaṅa ya ti àgray zlam ge jiri do ni ti naṅ wur ge Melefit do. Maslaṅa ya ti àwayay wur ga mənəni do ni ti naṅ day wur ge Melefit do.

Ahàr àdəm mawayumvu

¹¹ Nahkay ti mawayumvu e kidin geli bu. Hini ti pakama ya kicəm kwa ka sarta ya kəfumki ahàr ka Yezu ni. ¹² Məgrum akada ga *Kayin ya àgray ni ba. Naṅ ti wur ge *Seteni, nahkay àkad wur ga mənəni ndaf ga njəda. Àkad wur ga mənəni gani ti kamam jiker mam ? Àkad wur ga mənəni ni ti adaba zlam ga wur ga mənəni ya àgray ni dek ge jiri, zlam gayan gayanani ya àgray ni dek magədavani palam.

¹³ Bəza ga mmawa, tamal ndam ga *duniya tizirey kəli ti àgri ejep ana kəli ba. ¹⁴ Leli ti mäsəruma Melefit àhəṅgaraba leli e kisim ba, àvia sifa ana leli a àndava. Mäsəruma ti adaba mawayum bəza ga mənəni geli. Maslaṅa ya ti àwayay mis do nahəma, Melefit àhəṅgaraba naṅ a ndo, naṅ məmətani. ¹⁵ Maslaṅa ya ezirey wur ga mənəni ni ti naṅ bay makad mis. Ay kəsəruma bay ya ti akad mis nahəma, *sifa ya àndav day-day do ni ti àniviyu a məbəruf bu bi. ¹⁶ Yezu *Krist ti àwaya leli a, àgəskabu ti təkad naṅ azuhva leli. Àdəfiki mawayavani ana leli ti nahkay. Leli day ahàr àdəm mənəni bəza ga mənəni geli, ku tamal tabazl leli azuhva tay nənṅu ni məgəskabu. ¹⁷ Tamal ti maslaṅa zlam gayan àbu, èpi ti zlam àfəṅ kə wur ga mənəni bi mək àmənjaləṅ do nahəma, àbəlāy do. Maslaṅa nani ti awayay mis akada ge Melefit ya awayay mis ni tata aw ? Aha, àwayay do. ¹⁸ Gabəza, mawayum mis àna pakama cilin

ba, ahàr àdəm mawayum mis ededin, məgri zlam sulumani ana tay.

Bəza ge Melefit ti anṅwaz àwərfəṅa tay kè Melefit a do

¹⁹ Tamal magray nahkay ti aməsər leli ti ndam jireni, anṅwaz aməwərfəṅa leli kè Melefit a do daya. ²⁰ Ku tamal məhi ana ahàr məgudara zlam a nənṅu ni, anṅwaz aməwərfəṅa leli a do, adaba Melefit àsəra ere ye ti a məbəruf geli bu na àtama leli ləlena ; naṅ ti àsəra zlam a dek. ²¹ Zləbəba goro ni, tamal mäsəra məgudar zlam ndo nahəma, anṅwaz aməwər leli kè meleher ge Melefit do. ²² Nahkay zla nahəma, aməvi ere ye ti mihindifinə ni dek ana leli, adaba leli məbu magray ere ye ti àhi ana leli grum ni akaba ere ye ti àbəlāfəṅ ni. ²³ Ere ye ti àhi ana leli grum ni ti nihi : si məfəki ahàr ka Wur gayan Yezu *Krist akaba mawayumvu e kidin geli bu kwa. Àhi ana leli grum ti nahkay. ²⁴ Nahkay maslaṅa ya ti agray ere ye ti Melefit àhi ana leli grum ni ti maslaṅa nani ti naṅ àbu akaba Melefit akada mis bəlan. Məsər ti Melefit naṅ àbu akaba leli ti ahəmamam ? Məsər ti adaba àvia *Məsuf gayan ana leli a.

Məsər Məsuf ge Melefit ti ahəmamam ?

4 Zləbəba goro ni, ndam ya tədəm təzlapay àna njəda ga *Məsuf ni dek ti kəgəsumkabu pakama gatay ni ba. Hojo sayumfəṅa kə tay a day, akal ti nday təbu àna Məsuf ge Melefit aw. Adaba mam, mis daldal təbu a duniya bu, tədəm nday ndam mahəṅgaray *pakama ge Melefit, ambatakani do nday ndam masəkad malfada sawan. ² Akəsərum ti maslaṅa hini azlapay àna njəda ga Məsuf ge Melefit ti nahkay hi : ndam ya ti tədəm vay-vay Yezu *Krist àra a duniya va, ègia mis hihirikena ti, nday dek təzlapay àna njəda ga Məsuf ge Melefit. ³ Ay ti maslaṅa ya ti àdəm Yezu àra a duniya va ndo ni ti, maslaṅa nani àdəm ma ge Melefit do, azlapay àna njəda ga məsuf ga zal ezir ge Krist sawan. Lekələm kicəma məsuf gani nani amara a duniya va : nihi ti ènjia àndava.

⁴ Gabəza, lekələm ti bəza ge Melefit. Nahkay kiyumfinə kə ndam nday nana ya tasəkad malfada na. Adaba mam, Məsuf ya àniviyu ana kəli ni àtama məsuf ya àniviyu ana ndam ga *duniya na. ⁵ Ndam nday nani ya tasəkad malfada ni ti nday ndam ga duniya. Təzlapaki ti ka zlam ga duniya, nahkay ndam ga duniya təgəsi ma gatay ni ana tay. ⁶ Leli zla nahəma, leli bəza ge Melefit. Nahkay maslaṅa ya ti àsəra Melefit a ti agəsiki ma geli ni ana leli. Ay maslaṅa ya ti naṅ wur ge Melefit do ni ti agəsiki ma geli ni ana leli do. Məsərkaba məsuf ya adəm jiri na nday ata məsuf ya asəkad malfada na ti nahkay.

Melefit adəfiki ana leli ahəmamam mawayumvu ni

⁷ Zləbəba goro ni, ahàr àdəm mawayumvu e kidin geli bu kwa, adaba bay ya ti agray ti mis tawayavu ni ti Melefit. Nahkay maslaṅa ya ti naṅ àbu awayay mis nahəma, Melefit ègia bəṅana. Maslaṅa nani ti àsəra Melefit a. ⁸ Ay maslaṅa ya ti àwayay mis do nahəma,

naŋ ti àsər Melefit do, adaba Melefit ti ere ye ti agray ni dek, agray ti adaba awayay mis. ⁹ Melefit àdɛfiki ana leli, naŋ awayay leli ti ahəmamam ? Àdɛfiki ana leli ti nahkay hi : àslərbiyu Wur gayaŋ biliŋ biliŋeni ni a duniya vu ga məvi sifa gayaŋ ana leli. ¹⁰ Mawayavani ti mən ga mam ? Leli mawayay Melefit enji aw ? Aha ! Melefit àwayay leli enji sawaŋ. Nahkay àslərbiyu Wur gayaŋ ti tákad naŋ. Tákada naŋ a ti Melefit esliki məm-bərfəŋa zlam magudarani geli ni kè leli a.

¹¹ Zləbəba goro ni, Melefit àwayay leli ti nahkay. Tamal àwayay leli nahkay ti àgəski ti leli day mawayumvu e kidiŋ geli bu bilegeni kwa. ¹² Melefit ti maslaŋa ya ti èpia naŋ a bir ni ti àbi. Ay tamal mawayumvu e kidiŋ geli bu ni ti məsəra Melefit naŋ àbu akaba leli, miŋia akada mis bəlaŋ akaba naŋ a. Məsəra leli məbu mawayay mis àna hud bəlaŋ akada gayaŋ ya awayay mis ni.

¹³ Leli məbu akaba naŋ, naŋ day naŋ àbu akaba leli akada mis bəlaŋ ti məsər ti ahəmamam ? Məsər ti adaba àvia *Məsuf gayaŋ ana leli a palam. ¹⁴ Leli zla ti miŋia Wur ge Melefit a, məsəra Bəŋani Melefit àslərbiyu naŋ ti miŋi Bay mahəŋgay mis ga duniya. Nahkay məhi ana mis zlam nani ti àgrava edediŋ a. ¹⁵ Maslaŋa ya ti àdəm vay-vay Yezu naŋ Wur ge Melefit nahəma, maslaŋa nani ti Melefit naŋ àbu akaba naŋ, naŋ day naŋ àbu akaba Melefit akada mis bəlaŋ. ¹⁶ Leli ti məsəra Melefit awayay leli, məgəskabá pakama gani nana.

Melefit ti ere ye ti agray ni dek agray ti adaba awayay mis. Maslaŋa ya awayay mis nahəma, maslaŋa nani ti naŋ àbu akaba Melefit, Melefit day naŋ àbu akaba naŋ, nday cəeni akada mis bəlaŋ. ¹⁷ Məsər ti leli məbu mawayay mis àna hud bəlaŋ akada ge Melefit ya awayay leli ni ti ahəmamam ? Məsər ti adaba kwa kani, vad ya ti Melefit amagrafəŋa seriya kè mis a ni ti àsi aŋgwaz ana leli do simiteni. Àsi aŋgwaz ana leli do ni ti adaba zlam ya ti leli məbu magray a duniya bu ni ti akada ga Yezu ni. ¹⁸ Aŋgwaz ti tàrakaboru nday ata mawayavani do. Tamal mawayay mis àna hud bəlaŋ ti màgray aŋgwaz koksah. Adaba mam, tamal aŋgwaz awər mis nahəma, àsəra atatrəb naŋ. Maslaŋa ya ti aŋgwaz awər naŋ nahəma, ŋgay Melefit awayay naŋ àna hud bəlaŋ ti àsərkaba lala faŋ do.

¹⁹ Leli ti mawayum Melefit, mawayum mis adaba Melefit àwayay leli enji. ²⁰ Tamal mis àdəm : « Nu ti nawayay Melefit » mək ezirey wur ga mənani nahəma, maslaŋa nani asəkad malfada. Adaba mam, wur ga mənani ya ti epi ni tekeɛi àwayay naŋ do ni ti awayay Melefit ti ahəmamam ? Èpi naŋ do ni ! ²¹ Divi ga Yezu ya àdɛfiki ana leli ni nihi : àdəm maslaŋa ya ti awayay Melefit ti ahər àdəm mawayay wur ga mənani daya.

Maslaŋa ya ti afəki ahər ke Melefit ni ti eyefiŋ kà zlam ga duniya

5 Maslaŋa ya ti àgəskabá, adəm Yezu ti naŋ *Krist *Bay gəɔakani ya amara ni ti Melefit ègia Bəŋana. Tamal maslaŋa awayay bəŋ ga bəza nahəma, awayay bəza ni daya. ² Məsər mawayay bəza ge Melefit ti ahə-

mamam ? Məsər ti adaba məbu mawayay Melefit, məbu magray zlam ya àhi ana leli grum ni daya. ³ Mawayay Melefit ti məsər ahəmamam ? Məsər ti adaba məbu magray zlam ya ti àhi ana leli e Divi gayaŋ bu grum ni kəlavad. Divi gayaŋ gani nani ti zləzlada do, ⁴ adaba ku way way do tamal Melefit ègia bəŋana nahəma, njəda gayaŋ àtama njəda ga zlam ga duniya ; zlam nday nani tèsipet naŋ koksah. Njəda ya àtam njəda ga zlam ga duniya ni ti mam ? Njəda gani nani ti məfəki ahər geli ka Yezu. ⁵ Njəda ga way àtama njəda ga zlam ga duniya ni way ? Si ga maslaŋa ya ti afəki ahər ka Yezu, àdəm Yezu ti naŋ Wur ge Melefit ni.

Zlam ya ti adafaki Yezu naŋ Wur ge Melefit ni

⁶ Yezu *Krist ti àra a duniya va, àhuriyu a yam vu, *tàbaray naŋ, kələŋ gani tàbaya mimiz gayaŋ a. Tàbaray naŋ àna yam ciliŋ do, tàbaray naŋ àna yam, tàbaya mimiz gayaŋ a daya. Məsər ti pakama nani ma ge jiri ti adaba *Məsuf ge Melefit àhia ana leli a. Məsuf gani nani ti ere ye ti adəm ni dek ma ge jiri. ⁷ Adafaki Yezu Wur ge Melefit edediŋ ti Məsuf, yam, mimiz. Nday mahkərani ni ti tədəfaki zlam bəlaŋ. ⁹ Tamal məgəsumkabu pakama ge mis ya tədəm ni ti ahər àdəm məgəsumkabu pakama ge Melefit ya àdəm ni daya, adaba Melefit ti naŋ gəɔakani, àtam mis dek. Pakama ge Melefit ya àdəm ni ti àdəmki ka Wur gayaŋ Yezu Krist. ¹⁰ Maslaŋa ya ti afəki ahər ka Wur ge Melefit nahəma, àsəra a ahər gayaŋ ba pakama ge Melefit gani nani ti ma ge jiri. Ay maslaŋa ya ti àgəskabu pakama ge Melefit ya ti àdəm ni do ni ti maslaŋa nani àdəm Melefit àsəkad malfada. Adaba mam, àgəskabu pakama ge Melefit ya àdəmki ka Wur gayaŋ Yezu Krist ni do. ¹¹ Melefit àhi mam ana leli mam ? Àdəm àvia *sifa ya àndav day-day do ni ana leli a. Sifa gani nani ti mənŋət azuhva Wur gayaŋ Yezu Krist. ¹² Maslaŋa ya ti àgəskabá Wur ge Melefit a ni ti àŋgəta sifa. Maslaŋa ya ti àgəskabu Wur ge Melefit ndo nahəma, àŋgət sifa ndo.

Sifa ya àndav day-day do ni

¹³ Pakama gani nani ti nəbiki ana kəli adaba kə-fumkia ahər ka Wur ge Melefit a ; nawayay ti kəsərum lekəlum kəbum àna *sifa ya àndav day-day do ni. ¹⁴ Ka ya ti mahəŋgalay Melefit ni ti ere ye ti avi njəda ana leli ni ti nihi : məsəra tamal mihindiliŋa zlam ya ti àbəlafəŋ na ti eciiki ma geli ni ana leli. ¹⁵ Tamal məsəra naŋ àbu eciiki zlam ya ti mihindiliŋ ni ana leli ti məsəra mənŋəta zlam ya mihindi na àndava.

¹⁶ Bi wur ga muk agudar zlam, zlam magudarani nani àzoru mis e kisim vu do, tamal kipia naŋ a ti hənŋali Melefit. Nahkay ti Melefit aməvi sifa ana maslaŋa ya ti àgudar zlam ni, tigi ti zlam magudarani gayaŋ ni àzoru mis e kisim vu do ni. Zlam magudarani ya ti azoru mis e kisim vu ni ti àbu. Nəhi ana kəli hənŋalum Melefit ti azuhva nani do. ¹⁷ Zlam ge mis ya tagray ni dek ti tamal tàgray ge jiri do ni ti dek zlam magudarani. Ay ti

zlam maḡudarani ndahaṅ ya t̄əzoru mis e kisim vu do ni ti t̄əbu.

¹⁸ M̄əs̄əra maslaṅa ya ti Melefit ègia B̄əṅjana nah̄əma, àḡudar zlam va do, Wur ge Melefit aḡəḡay naṅ. Nahkay zla nah̄əma *Seteni àḡosay naṅ koksah.

¹⁹ M̄əs̄əra Bay ya ti leli ndam ḡayaṅ ni ti Melefit. M̄əs̄əra ndam ya tad̄əbay zlam ga duniya ni dek ti nday ndam ge Seteni.

²⁰ M̄əs̄əra Wur ge Melefit àra. Àra ti àvi n̄əḡda ana leli ga m̄əs̄ər Melefit Melefiteni. Nahkay leli m̄əbu man-j̄əhadani akada mis b̄əlaṅ akaba Melefit Melefiteni, àna n̄əḡda ga Wur ḡayaṅ Yezu *Krist. Yezu Krist ti Melefit Melefiteni. Avay sifa ya àndav ḡay-ḡay do ni ti naṅ gani ciliṅ.

²¹ Gab̄əza, p̄əra akaba zlam ndahaṅ ya ti ge Melefit do nah̄əma, k̄əḡəsumkabu ba.

2 Zeṅ

Ere ye ti mǎdǎmki ka wakita ge Zeṅ ya àbǎki ye cǎ ni

Maslaṅa ya ti àbǎki wakita hini ni ti àdǎfay slimi gayan a wakita ni bu ndo. Ay mǎsǎra, bay ya ti àbǎki 2 Zeṅ ni ti àbǎki 1 Zeṅ ni day naṅ gani : gurumkabu 2 Zeṅ 5, 1 Zeṅ 2.7 akaba Zeṅ 13.34-35.

Àbiki ti ana ndam ga Yezu ya tǎcakalavu a kǎsa nahan bu ni, àhi ana tay tabavu slimi, adaba ndam magosay mis tǎbu tǎsawadǎy a kǎsa ndahan bu, tǎchahi zlam magǎdavani ana ndam ga Yezu. Awayay ti ndam ga Yezu tǎgǎskabu ndam magosay mis ni ba.

Sa ge Zeṅ

¹ Nǎbǎki wakita hini ti nu, nu gǎdǎkani ga ndam mǎfǎki ahǎr ka Yezu, nǎbikioru ana Wal gǎdǎkani † ya Melefit àdaba naṅ a ni akaba ana kǎli bǎza gayan ni ; nawayay kǎli dal-dal. Awayay kǎli ti nu bǎlaṅ cilin do, mis ya ti tǎsǎra jiri ge Melefit a ni dek tawayay kǎli daya. ² Nawayay kǎli ti adaba kǎgǎsumkabǎ jiri ge Melefit a ; jiri gani nani ti leli mǎbu àna naṅ kǎlavad, adaba Melefit àvi ana leli ti ga kaṅgay-kaṅgayani.

³ Bǎṅ geli Melefit nday ata Wur gayan Yezu *Krist atǎgri sulum gatay ana leli. Atǎjǎnaki leli, atagray ti mǎnjǎhadumkabu àna sulumani. Nahkay ti amǎgrum jiri, amawayumvu e kidin geli bu.

Ahǎr àdǎm mawayay ndam ya ti leli mǎbu akaba tay ni

⁴ Mmawa goro ni, ka ya ti miçi bǎza gayak ndahan tǎbu tadǎbay divi ge jiri ni ti nǎmǎrva dal-dal. Tagray zlam ti akada ga Bǎṅ geli Melefit ya àdǎm mǎgray ni. ⁵ Ere ye ti nawayay nǎhuk ni ti nahkay hi, mmawa goro ni : ahǎr àdǎm mawayumvu e kidin geli bu. Ma hini ya nǎbukki ni ti ma àki ke divi mǎweni do : ma gani ti miçia kwa ahaslana àndava. ⁶ Mawayay Melefit ti ahǎmam ? Tamal mawayay Melefit ti madǎbay Divi gayan ya àdǎfiki ana leli ni. Divi gayan ya àdǎfiki ana leli, lekǎlǎm kiçum kwa ka mǎnjǎki gani ni ti nihi : àdǎm

† « Wal gǎdǎkani » ni ti awayay adǎmvaba ndam ga Yezu ya *tǎcakalavu a kǎsa nahan bu ni ; bǎza gayan ni ti ni day nday gani.

wayumvu e kidin gekǎli bu. Divi gani nani ti ahǎr àdǎm kǎdǎbum kǎlavad.

⁷ Nǎhi ana kǎli nahkay ti adaba mis dal-dal tǎbu a kǎsa gǎrgǎrani bu a duniya bu, tǎbu tagosay mis : ṅgay Yezu *Krist àra a duniya va, tiwi naṅ miweni ni ti tǎgǎskabu do. Maslaṅa ya ti adǎm nahkay ni ti naṅ zal ezir ge Krist, bay magosay mis daya. ⁸ Bumi slimi ana ahǎr gekǎli, ti tǎwi geli ya ti mǎgri ana kǎli ni ègi zlam masakani ba. Bumvu slimi ti kǎṅgǎtum ere ye ti Melefit àdǎm amǎvi ana kǎli ni dek.

⁹ Sǎruma maslaṅa ya ti àmbrǎṅa madǎbay divi ya ti Krist àdǎfiki ana leli na, agray ere ye ti naṅ awayay ni zlam gayan ni ti Melefit naṅ àbi akaba naṅ bi. Ay maslaṅa ya ti agray ere ye ti Krist awayay ni ti Bǎṅ geli Melefit nday ata Wur gayan ni tǎbu akaba naṅ.

¹⁰ Tamal mis ara afa gekǎli a, àdǎfiki ere ye ti Krist awayay ni ana kǎli do ni ti kǎgǎsumkabu naṅ afa gekǎli ba, ku sa day kǎgrumi ba. ¹¹ Adaba maslaṅa ya ti àgria sa nahǎma àjǎnakia naṅ ka magudar zlam a.

¹² Ma goro àbu kay nawayay nǎhi ana kǎli, ay ti nawayay mǎbiki ma gani ana kǎli ka wakita do. Nǎdǎm anoru afa gekǎli, nu nuani àna ahǎr goro anoru anǎzlapa ana kǎli, ti mǎmǎrvu dal-dal ka ahar bǎlaṅ akaba kǎli.

¹³ Mmawa goro ni, wur ga muk walani ya Melefit àdǎkiba naṅ a ni bǎza gayan tǎgruka sa daya. ††

†† « Wur ga muk walani » ti awayay adǎmvaba ndam ga Yezu ya *tǎcakalavu a kǎsa ya ti Zeṅ naṅ àvu ni bu ni.

3 Zeṅ

Ere ye ti mǎdǎmki ka wakita ge Zeṅ ya àbǎki ya mahkǎr ni

Maslaṅa ya ti àbǎki wakita hini ni ti àdafay slimi gayaṅ a wakita ni bu ndo. Ay mǎsǎra, bay ya ti àbǎki 3 Zeṅ ni ti àbǎki 1 Zeṅ akaba 2 Zeṅ ni day naṅ gani.

Àbiki ti ana Gayus : Gayus ti gǎdǎkani ga ndam ga Yezu ya tǎcakalavu a kǎsa nahaṅ bu ni, ay mǎsǎr kǎsa gani nani do. Gayus ti àgǎskabá mis ya ti Zeṅ àslǎroru tay ga mǎvi njǎda ana ndam ga Yezu na lala ; ay gǎdǎkani nahaṅ àbu, slimi gani Diyǎtref, àgǎskabu tay ndo. Zeṅ àbiki wakita ana Gayus ti ga mǎvi njǎda, ti àgray akada ge Diyǎtref ni ba.

Sa ge Zeṅ

¹ Nu gǎdǎkani ga ndam mǎfǎki ahàr ka Yezu, nǎbukkiuru ana nak Gayus, nak zlǎba goro, nawayay kur dal-dal adaba mǎdǎbay divi ge jiri ka ahar bǎlaṅ. ² Gayus goro ni, nawayay ti araṅa àgrakukvu ba simiteni, Melefit mǎgray ti kǎnjǎhad njalaṅ-njalaṅ akada ga mǎbǎruv gayak ya àbu sulumani kǎ meleher gayaṅ ni ti.

Mis tazlǎbavu ana Gayus

³ Nǎbu nǎmǎrvu dal-dal adaba bǎza ga mǎṅ geli ndahaṅ kay tǎbu tara, tǎhu ahkado nak kǎbu kadǎbay divi ge jiri àna mǎbǎruv bǎlaṅ. Iy nak kǎbu kagraṅ nahkay ededǎṅ. ⁴ Tamal nǎcia ti bǎza goro tǎbu tadǎbay divi jireni ni ti nǎmǎrvu dal-dal, àtam mǎmǎrvani ndahaṅ ni dek.

⁵ Zlǎba goro ni, ere ye ti kǎgri ana bǎza ga mǎṅ geli ga mǎjǎnaki tay ni ti àna mǎbǎruv bǎlaṅ. Ku tamal kǎsǎr tay do nǎṅgu ni kǎbu kǎjǎnaki tay àna mǎbǎruv bǎlaṅ. ⁶ Nday gani ya kǎjǎnaki tay ni tǎbu tara ahalay a, tǎhi ana ndam ga Yezu *macakalavani ni kǎbu kawayay tay dal-dal. Kam-kam zlǎba goro ni, ka ya ti atorū kama nahǎma, jǎnaki tay keti akada ge Melefit ya awayay ni. ⁷ Nday gani ticik a magam gatay, tǎru ti ga mǎgri tǎwi ana Yezu *Krist. Ka ya ti takoru ni ti ndam ya tǎfǎki ahàr ke Melefit do ni tǎvi araṅa ana tay ndo. ⁸ Mis akada nday nani nahǎma, ahàr àdǎm mǎjǎnaki tay kwa, ti leli dek akaba tay mǎṅi ndam magray tǎwi ge jiri.

Diyǎtref nday ata Demetriyǎs

⁹ Nǎbikioya wakita ana ndam ga Yezu ya *tǎcakalavu eslini na, ay ti Diyǎtref awayay mǎṅi gǎdǎkani gatay dek, nahkay àgǎskabu ma gani ndo. ¹⁰ Nahkay zla nahǎma, ka fat ya ti eninjǎa afa gekǎli a ni ti anaṅgǎhadǎ zlam ya agudar ni akaba ma magǎdavani ya adǎmki ke leli ni ana kǎli. Agudar ti zlam nday nani ciliṅ do, naṅ gani àwayay mǎgǎskabu bǎza ga mǎṅ geli ni do. Ku tamal mis ndahaṅ tawayay mǎgǎskabu tay nǎṅgu ni, àcafǎṅa mis ga mǎgǎskabu tay a. Tamal mis tǎgǎskabá tay a ti agarakiba mis nday nana ka ndam macakalavani ga Yezu na.

¹¹ Zlǎba goro ni, kǎgray zlam akada ge mis magǎdavani ni ba ; gray zlam akada ge mis sulumani ni. Maslaṅa ya ti agray zlam sulumani ni ti naṅ mis ge Melefit. Ay maslaṅa ya ti agray zlam magǎdavani ni ti àsǎr Melefit do.

¹² Demetriyǎs nahǎma, mis dek tǎdǎm naṅ mis sulumani ; jiri gayaṅ ya agray ni day adǎfaki naṅ mis sulumani ededǎṅ. Leli day magrakia sedi a, naṅ ti mis sulumani. Nak day kǎsǎra ma geli ya mǎdǎmki ni ti ma ge jiri.

¹³ Ma goro àbu kay nawayay nǎhuk, ay ti nǎwayay mǎbukki ma gani ndahaṅ ni ka wakita do. ¹⁴ Adaba nǎdǎm nu nuani àna ahàr goro nara nakoru afa gayak wudak ; eninjǎa kwa ti nu nuani àna ahàr goro anǎzlapuk.

¹⁵ Melefit mǎṅruk sulum gayaṅ ti araṅa àhǎluk ahàr ba ti. Zlǎbǎba geli day tǎgruka sa. Gri sa ana zlǎbǎba geli ye eslini ni dek bǎlaṅ àna bǎlaṅ.

Zəhd

Ere ye ti mədəmki ka wakita ge Zəhd ya əbəkə ni

Maslaᅇa ya ti əbəkə wakita hini ni ti ədfafa slimi gayanᅇ a : nani Zəhd wur ga mənᅇ ge Zek ni (1). Zəhd ədəm ma akada ga zal asak ga Yezu ya akal adəm ni do (17) ; naᅇ wur ga mənᅇ ge Zek ya əbəkə wakita ge Zek ni : nday cəeni ti bəza ga mənᅇ ga Yezu (Meciyə 13.55).

Əbiki ti ana ndam ga Yezu (1), ay ti ədfafay slimi gatay ahkay do ni slimi ga kəsa gatay ni ndo. Ədəm akal awayay abiki wakita ana tay ti təsər ahəmamam Melefit əhənᅇga tay a ni, ay abiki ana tay əki ka ndam ya tawayay magosay ndam ga Yezu ni (3-4). Ədəm ma ti akada ge Piyer ya ədəm ni (2 Piyer 2), awayay ti ndam ga Yezu tijikia ke divi a ba.

Ka mandav ga wakita ni Zəhd əzləbay Melefit (24-25). Ma gayanᅇ ya əzləbay Melefit əna naᅇ ni ti ma sulumani, ndam ga Yezu dek tisliki magray təwi əna naᅇ.

Sa ge Zəhd

1 Nu Zəhd nəbiki wakita hini ana kəli, nu bay məgri təwi ana Yezu *Krist, nu wur ga mənᅇ ge Zek. Nəgri sa ana kəli ya ti Bənᅇ geli Melefit awayay kəli, əzalay kəli ti kīgəm ndam gayanᅇ ni. Abi slimi ana kəli ti kijəm ba daya, adaba lekələm ndam ga Yezu Krist. ² Melefit məjənaki kəli, məgray ti *kanjəhadumkabu əna sulumani, mawayavani gayanᅇ mələbu a məbərux gekəli bu ti. Zlam nday nani dek təsagakivu kəlavad ti.

Ndam ya ti təcahi zlam magədavani ana mis ni

³ Zləbəba goro, nəwaya dal-dal ga məbiki wakita ana kəli ti kəsərux ahəmamam Melefit əhənᅇga leli a dek ni. Ku tamal nəwaya nahkay nəᅇᅇu ni, nədəm ahər ədəm si nəbiki ana kəli ga məvi nᅇdə ana kəli ti kəkadumvu ti mis təmbrənᅇ *Ma Məweni Sulumani əki ka Yezu *Krist ba. Ma Məweni Sulumani gani nani ti Melefit əvi ana ndam gayanᅇ ga kanᅇyani, əmbatvu day-day do. ⁴ Nədəm nahkay ti adaba ndam ya ti təsər Melefit do ni təhurkiviya ke kəli akal-akal a, təᅇudarka-ba *sulum ge Melefit geli ya əgri ana leli na. Tədəm Melefit əvia barbaray ana leli a ga magudar zlam a. Tagray nahkay ti təmbrənᅇ Bay geli Yezu Krist Bay məᅇur leli na. Pakama əki ka nday gani nani əvu məbəkiani a Wakita ge Melefit vu hasl-hasl : seriya aməᅇəs tay.

⁵ Nawayay nəhənᅇgri eri ana pakama ya ti kəsəruxa əndava ni. Pakama gani nihi : ahaslani Melefit əhənᅇgabiya ndam *Izireyel a, əhələbabiya tay ka had Ezip a. Kwa tamal əhənᅇga tay a əndava nəᅇᅇu ni, kələnᅇ gani əbazla mis ndaᅇənᅇ e kidinᅇ gatay ba, əbazl ti nday ya təfəkə ahər ka naᅇ ndo ni. ⁶ Dəᅇəzlumki ahər ka *məslər ge Melefit day. Ndaᅇənᅇ e kidinᅇ gatay bu nahəma,

nᅇdə ya Melefit əvi ana tay ni əhəci tay, təwaya əkiva, nahkay təmbrənᅇbiya mələᅇ ya ti Melefit əbiyu tay na. Azuhva nani ti Melefit əhəl tay, əwəl tay əna jejirbi, əbiyu tay a mələᅇ ziᅇ-ziᅇni vu ga kanᅇy-kanᅇyani, eminjivoru ana vad ge Melefit ya ti amagrafənᅇ seriya ᅇədakani kə mis a dek ni. ⁷ Dəᅇəzlumki ahər ka kəsa *Sodom, *Gomor akaba kəsa ndaᅇənᅇ ya kə ᅇəvay gatay ni daya. Ndam ga kəsa nday nani təᅇudara zlam a daya : təgra məsəwehva ; mandəhadkabani gatay ni ti Melefit əvi divi gani ana mis hihirikeni ndo. Nahkay Melefit əbiya tay a aku va ; aku gani nani ti əmət day-day do. Əgra nahkay ti awayay aziaba azay slimi ana mis a, ti təgray ere nani va ba.

⁸ Ay ti ndam ya ti təhurkiviya ke kəli ni nday day tagray zlam magədavani akada nani. Təjalaki ahər ka zlam magudarani kəlavad : təjalakia ahər a ti tagudar zlam gani əki ka ahər gatay ededinᅇ. Tamənᅇjalənᅇ ka nᅇdə ge Melefit ni akada zlam masakani, tindivi məslər gayanᅇ nᅇdə-nᅇdəni ya ti e melefit bu ni daya. ⁹ Misel ti naᅇ ᅇədakani ga məslər ge Melefit. Ku naᅇ tekeᅇi əndivi mis ndo. Ka sarta ya ti nday ata *Seteni təgrakivu ke kisim ge Məwiz tekeᅇi, Misel ti anᅇwaz əwərfənᅇ naᅇ kə mindivi Seteni a. Əhi : « Melefit mətraᅇ kur » cilinᅇ. ¹⁰ Ay nday gani nani tədəmki ma magədavani ka zlam ya ti təsər ndo ni ni. Tagray zlam akada ga zlam ge gili ni, təjalaki ahər do. Zlam ya ti tagray ni zlam masakani, emijinᅇ tay. ¹¹ Nahkay atasay cicihi, adaba təvia vu gatay ana zlam magudarana akada ga *Kayinᅇ ya ahaslani na. Təgra zlam magədavani ti təᅇᅇət sinᅇu akada ga *Balam ya əᅇrabiya ahaslani na. Ticiiki slimi ana Melefit ndo akada ga Kore ^{††} ya ti əᅇrabiya ahaslani ni, tiji daya. ¹² Ka ya ti nday təbu akaba kəli, kəzumumkabu daf ni ti zlam magudar

† Pakama hini ti tədəmki ma a Wakita ge Melefit bu ndo. †† Mənᅇay Macalani 16.1-35.

gatay ni abəki mimili ke kəli, adaba tənjaləŋ ana misi zum, təjalaki ahàr ka vu gatay ciliŋ, tèsər mimili do. Nday akada ga maklabasɩ ya àtəd avər do ni, aməd apayakaba ciliŋ. Nday akada ga mənŋəhaf ya ti sarta ge miwəni ènjia day tiwi bəza do ni. Akada nday məmətani àndava, nahkay Melefit àradaba tay a, tèmətkivu. ¹³ Tənjàhad ka mələŋ biliŋeni do, təsawaday satat akada ga dəluy ya ti aməd adaday naŋ kwaŋa ni, nahkay zlam magudarani gatay ni akada ga muhunjuv ga yam ya ti kà gəvay ga dəluy, àbəlāy do ni ; abəki mimili ka tay. Nday akada ga boŋgur ya ti atəd ni, Melefit àslamatia mələŋ ziŋ-ziŋeni ana tay a. Atənjàhadviyu eslini ga kaŋgay-kaŋgayani huya.

¹⁴ *Enok, naŋ wur hud ga Adam ya muku, naŋ zal ya ti àsəra ere ye ti amagravu kama na, àzlapakibiya ka tay a daya, àdəmbiya : « Nèdəm nahəma, Melefit naŋ àbu ara akaba məslər gayəŋ njəlātana kay dal-dal, tà-calvu do, ¹⁵ ara agraŋəŋa seriya kè mis ga duniya na dek. Aməgəs nday ya ti tawayay ma gayəŋ do ni dek àna seriya, azuhva zlam magudarani gatay ya təgri ni dek, akaba pakama magədavani ya tədəmki ni dek. » ¹⁶ Ma ga Enok ya àdəm ni àdəmki ti ka tay edeŋi. Nday nani ti təzərday ma kəlavad, tədəm ere ye ti Melefit agra ni ana tay ni àbəlāy do ; tagray ere ye ti məbəruv gatay awayay ni ciliŋ, tiji zlabay, tesipet mis ga mənŋətfəŋa zlam kà tay a.

Zud avi njəda ana ndam məfəki ahàr ka Yezu

¹⁷ Lekələm zləbəba goro, nawayay kəli ; jalumki ahàr ka pakama ga ndam *asak ga Bay geli Yezu *Krist ya ti təhivabiyu ana kəli ahaslani, tədəm amagravu ni.

¹⁸ Təhivabiya ana kəli a, tədəm ahkado : « Wudaka duniya ara andav ni ti mis atara təbi seki ana kəli. Mis nday nani tèsər Melefit do, tagray ere ye ti məbəruv gatay awayay ni ciliŋ. » ¹⁹ Nihi ti mis nday nani təbu

ticirkaba ndam məfəki ahàr ka Yezu a. Təjalaki ahàr ka zlam ga duniya, *Məsuf ge Melefit àniviyu ana tay a məbəruv bu bi. ²⁰ Lekələm zləbəba goro, nawayay kəli ; zum njəda gekəli ti kəmələmvu, ti kənjàhadum kəlavad àna *Ma Məwəni Sulumani ya kəgəsumkabu ni, kənŋətumkivu njəda àna naŋ ti kīgəm njəlata. Hənŋəgalum Melefit àna njəda ga Məsuf gayəŋ kəlavad daya. ²¹ Melefit awayay kəli dal-dal : nahkay kəm-brəŋum məfəki ahàr ka naŋ ba. Jəgum sulum ga Bay geli Yezu Krist ya amara məgri ana leli ni : sulum gani nani ti sifa ya àndav day-day do ni.

²² Ndam ya ti təjalaki ahàr cə cə ka ma ge Melefit ni təsi cicihi ana kəli. ²³ Mis ndahaŋ e kidiŋ gatay bu ni ti, tamal təmbat majalay ahàr gatay do ni ti Melefit aməgəs tay àna seriya, aməbiyu tay a aku vu. Nahkay hənŋumfəŋa tay kà aku na. Mis ndahaŋ e kidiŋ gatay bu ni ti ni təsi cicihi ana kəli daya, ay ti bumvu slimi ciliŋ, kəgudarum zlam akada gatay ni ba. Kəwayum zlam magudarani gatay ni ba. Ku mələ azana ga vu gatay nənŋu ni kiŋjəmfiŋ ba.

Zud azləbay Melefit

²⁴ Məgrumi səsi ana Melefit, adaba esliki majəgay kəli, ti kiŋjəmki ke divi gayəŋ a ba. Aməmbərfəŋa zlam magudarani gekəli ni kə kəli a, kīgəm akada kəgudarum zlam day-day ndo, mək aməhəloru kəli ti kən-jəhadum a bay gayəŋ bu, kípəm masladani gayəŋ àna məmərani dal-dal. ²⁵ Məgrumi səsi ana Melefit, naŋ bəlaŋ, naŋ Bay mahəŋgay leli, àslərbiyu Yezu *Krist Bay geli ga mahəŋgay leli. Mis dek tətəzəbay naŋ, tədəm naŋ gədakani, naŋ Bay njəda-njədani, agur mis dek ti. Naŋ àbu nahkay ka ya ti zlam dek ànjəki ni, naŋ àbu nahkay kani, amələbu nahkay ga kaŋgay-kaŋgayani.

Aya nahkay.

Maṅgahani

Ere ye ti mædæmki ka pakama maṅgahani ya Melefit àhiaba ana Zeṅ a ni

Maslaṅa ya ti àbæki wakita hini ni ti àdafa slimi gayan a wakita ni ba : nani Zeṅ (1.1 ; 1.4 ; 1.9 ; 22.8). Kwa ka mænjàki gani ndam ga Yezu tædæm Zeṅ nani ti Zeṅ zal asak ga Yezu, bay ya ti àbæki Ma Mæweni Sulumani ge Zeṅ ni.

Àbikioru wakita ni ti ana ndam ga Yezu ya tæcakalavu a kæsa adæskælani bu ka hað Azi ni (kani ti, hað Azi ti ka hað Tærki). A vað nahan tæfiyu Zeṅ a daṅgay vu ka hað Patmos (Patmos ti hað gæziteni a huð ga dæluv bu kà gæ-vay ga hað Azi) : ka ya ti naṅ àbu eslini ni ti Yezu àhiaba ma, àṅgazliaya zlam ya ti amagravu na. Kæləṅ gani Zeṅ àbæki pakama ya ti èci ni akaba zlam ya èpi ni ka wakita.

Ka mænjàki ga wakita ni ti Zeṅ àdæm ahæmamam Yezu àṅgazlivu ni : Yezu ti Bay gæðakani àtam bæbay ndahan dek ; agur zlam dek ; ku kisim ya ti akað mis ni day agur (1). Kæləṅ gani Zeṅ ahəṅgri ma ga Yezu ya àhiaba ni ana ndam gayan ya tæcakalavu a kæsa adæskælani bu ni (2–3). Yezu àvi njæða ana tay, àlægia ana tay a daya : àhi ana tay tijikia ke divi a ba. Ma gayan ya àhi ana ndam nday nani ni ti, ku kani day ahi ana ndam gayan dek. Kæləṅ ga pakama nani ti Zeṅ àṅgəhad zlam ya Yezu àṅgazliaya ni (4–22). Pakama hini ti akada pakama ndahan ya mædi ahàr a Wakita ge Melefit mæweni bu ni do : zlam ya ti Zeṅ àṅgəhad ni ti zlam maṅgahani, àṅgəhad ti àzay mazavu ga zlam : àdæmki ma ka mæslər ge Melefit àna mazavu ga boṅgur, àdæmki ma ka ndam ga Yezu ya tæcakalavu a kæsa gærgærani bu ni àna mazavu ge ceṅgel (1.20) ; àdæmki ma ka Rom àna mazavu ga Babilon, ahkay do ni ga wal hala (17.3-10) ; àdæmki ma ke Seteni àna mazavu ga kurmbu, ahkay do ni ga gavan (20.2) ; àdæmki ma ka ndam ga Yezu àna mazavu ga mæva ga Yezu, ahkay do ni ga kæsa njelatani (21.2). Pakama nani ti akada ga pakama ge Deniyel ya àbæki ni (Deniyel 7–12).

Ku tamal pakama nani dek zləzladani nəṅgu ni, ahar gæðakani mici tata : ka mandav ga duniya ti Yezu emihiti ndam ezir gayan dek (19.11-21), mæk ndam gayan atanjəhad akaba Melefit a mæləṅ sulumani bu ga kaṅgay-kaṅgayani (21–22). Ka sarta ge Zeṅ ya àbæki ma hini ni ti tægria daliya ana ndam ga Yezu a dal-dal (2.10 ; 2.13 ; 6.9-11). Ma ge Zeṅ ya àbæki ni ti àvia njæða ana ndam ga Yezu a dal-dal, avi njæða ana leli daya.

Mænjàki ga ma ge Zeṅ

1 Wakita hini ti adafaki ere ye ti Yezu *Krist àhiaba ana ndam mægri tæwi ana Melefit a ni. Melefit àhi pakama gani ti mæhi ana tay, ti tæsər ere ye ti amara magravu wudak ni. Nahkay zla ti Yezu Krist àslərbiyu mæslər gayan afa ga bay mægri tæwi gayan Zeṅ ga maðafakiaba ere gani nana. ² Zeṅ àhi ere ye ti tæhi ni dek akaba ere ye ti èpi ni dek ana mis. Àhi ana tay pakama hini ti ma ge Melefit ededij. Adafaki pakama gani ge jiri ti Yezu Krist. ³ Maslaṅa ya ti ejeṅgi wakita hini ana mis ni ti mæmærvu, adaba ahəṅgri pakama ge Melefit ana tay. Nday ya ti tæbi slimi, tægæskabu pakama gani mæbækiani ni day tæmærvu. Adaba sarta ga zlam gani ènjia wudak.

Zeṅ agri sa ana ndam mæfæki ahàr ke Melefit a kæsa adæskælani ni bu

⁴ Nu Zeṅ nægri sa ana kæli ndam ga kæsa adæskælani ka hað Azi, lekælum ya kæfumki ahàr ke Melefit, kàbum *kacakalumvu ga mahəṅgalay naṅ ni. Melefit mægri

sulum gayan ana kæli, mâgray ti *kânjəhadumkabu àna sulumani ti ! Naṅ ti naṅ àbu kwa ahaslani, naṅ àbu nihi, naṅ amæləbu kama daya. Naṅ ti naṅ àbu man-jəhadani e kærsi gayan bu e melefit bu. Mæsuf adæskælani gayan ni tægri sulum ana kæli, tâgray ti kân-jəhadumkabu àna sulumani daya. Mæsuf nday nani tæbu kè meleher gayan. ¹⁵ Yezu *Krist mægri sulum gayan ana kæli, mâgray ti kânjəhadumkabu àna sulumani ti. Naṅ ti ere ye ti adæm ni dek ma ge jiri. Bay ya ti àṅgaba e kisim ba enjenjena ni ti naṅ. Naṅ Bay ga bæbay ga duniya ni dek daya.

Yezu Krist ti mis dek tâzləbay naṅ azuhva gayan ya àmæt ni ti adafaki awayay leli. Àmæt, mimiz gayan àdæ-gaya ti ga mæhəlababa leli a zlam magudarani geli ni ba. ⁶ Naṅ Bay geli gæðakani, àna tæwi gayan ni miḡia ndam gayan a, agur leli. Àgray ti leli dek miḡia ndam *maṅgalabakabu mis akaba Bəṅani Melefit a. Nahkay

† A majalay ahàr ga ndam Zude bu ni ti adæskæla ti lemeru mabəlani àtam lemeru ndahan ni dek. Nahkay ti mæsuf adæskælani ni ti adafaki tæwi ge Melefit ya àgray a mæləṅ bu dek ni ti àbəlāy dal-dal.

ti mis dek tâzləbay naŋ, adaba njəda gayan̄ àbu, esliki mægur tay ga kaŋgay-kaŋgayani. Aya nahkay !

⁷ Mənjumoru, naŋ tegi ara e kidiŋ ga maklabasl ba, mis dek etipi naŋ.

Ku ndam ya tətəhad̄ naŋ ni day etipi naŋ. †

Jiba ya ka mələŋ ni dek etitəwi azuhva naŋ.

Iy, amagravu ti nahkay.

Aya nahkay !

⁸ Bay Melefit àdəm ahkado : « Bay ya ti ànjəki ka magray zlam dek ni ti nu. Bay ya ti emendeveriŋ zlam dek ni ti nu gani daya. » Naŋ ti naŋ àbu kwa ahaslani, naŋ àbu nihi, amələbu kama daya. Naŋ njəda-njədani, agur zlam dek.

Yezu àŋgazlivu ana Zeŋ

⁹ Àdəm ma hini ti nu Zeŋ wur ga mən̄ gekəli. Leli dek ti məbu ka ahar bələŋ akaba Yezu *Krist akada mis bələŋ. Nahkay ti leli məbum macakumkabu daliya ka ahar bələŋ, mægumoru təwi geli ka ahar bələŋ, məm-brəjum do. Leli məbu ka ahar bələŋ a Mægur ga Yezu bu, naŋ Bay geli daya. A vad nahaŋ tэгəs nu, tòru àna nu ka had̄ Patmos e kidiŋ ga yam bu. Tэгəs nu ti adaba nəbu nəhi ma ge Melefit ana mis, nagrakia sedi ka Yezu a palam. ¹⁰ Nu nəbu eslini ti kà fat ga Bay geli nahəma, *Məsuf ge Melefit àgəs nu. †† Eslini niçi dəŋgu ga maslaŋa kələŋ goro, naŋ àbu ahənday kay kay akada ge mezlelim ni. ¹¹ Àhu ahkado : « Ere ye ti kipi ni ti bəki ka wakita, kəslərikaboru ana ndam məfəku ahàr ya təbu *təcakalavu a kəsa adəskəlani ni bu : Efez, Simiriŋ, Pergam, Tiyatir, Sart, Filadelfi akaba Lewədisi ni. »

¹² Nàra niçia ma na ti nàmbatvu ge mipi maslaŋa ya ti azlapay ni. Nàra nàmbatva zla ti niçi *ceŋgel adəskəla mabəhad̄kiani ka zlam ga gru agavəla. ¹³ Niçi maslaŋa nahaŋ, àŋgazlivu akada mis hihirikeni miçikeni e kidiŋ ga zlam ya təbəki ceŋgel ni bu. Maslaŋa gani nani ti àfakabu azana zəbalani cekw ka aləŋ ga asak, gugum məwəlani àna maslpara ga gru. ¹⁴ Məhər ga ahàr gayan̄ ni bəf-bəf talla, bəf-bəf gani àtama ge sləzi a. Eri gayan̄ ni asladay akada ga aku ni. ¹⁵ Asak gayan̄ ni nduza akada ga ara ya ti təzaya a aku ba ni, dəŋgu gayan̄ ni ahənday akada ga yam ya ti acuhway kay a zalaka bu ni. ¹⁶ Boŋgur təfəŋ a ahar ga daf bu adəskəla, maslalam ahəraya a ma gayan̄ ba, ma ga maslalam ni cecəni məzumani. Meleher gayan̄ ni asladay akada ga fat wis-wiseni ni. ¹⁷ Nàra niçia naŋ a nahkay ti nədəd̄ kà asak gani akada nu məmətani. Naŋ ti ni àfəku ahar ga daf gayan̄, àhu : « Àŋgwaz àwər kur ba. Wudaka zlam dek ànjəki ti nu nəbu ànda-va ; ka mandav ga zlam dek day nu anələbu. ¹⁸ Bay ya ti naŋ àbu àna sifa ni ti nu ; nəməta mək nàŋgaba, nahkay ananjəhad̄ àna sifa ga kaŋgay-kaŋgayani. Nəgur kisim akaba mələŋ ge *kisim daya. ¹⁹ Nahkay zla ti zlam ye kipi ni dek bəki ka wakita : bəki ere ye ti naŋ àbu agravu nihi ni akaba ya ti ara agravu wudak ni dek. ²⁰ Àki ka boŋgur adəskəlani ya kipi a ahar ga daf

† Mənjay Zakari 12.10 ; Zeŋ 19.37. †† Fat ga Bay geli ti fat ga ladi, adaba ka fat gani nani ti Yezu àŋgaba e kisim ba.

goro bu ni akaba àki ka zlam ga gru adəskəlani ga məbəki ceŋgel adəskəlani nahəma, ma mangahani gani ti nihi : boŋgur adəskəlani ni ti *məslər ge Melefit, təfi ahàr ana ndam goro a kəsa adəskəlani bu ni. Ceŋgel adəskəlani ni ti ni ndam goro ya *təcakalavu a kəsa adəskəlani ni bu ni. ‡ »

Ma ga Yezu ya àhi ana ndam gayan̄ ya təcakalavu e Efez ni

² Àhu keti : « Biki pakama hini ana *məslər ge Melefit ya abi slimi ana ndam goro ya *təcakalavu e Efez ni. Pakama gani nani ti ga Bay ya ti boŋgur təfəŋ a ahar ga daf bu adəskəlani, asawaday e kidiŋ ga zlam ga gru adəskəlani ga məbəki *ceŋgel adəskəlani ni bu ni. Pakama gayan̄ ni ti nihi, ² àdəm : Nəsəra təwi gayak ya kagraŋ na, nak kəbu kagraŋ təwi àna njəda, kəbu kebesey, kəbi kəvi divi ana ndam cuday ga məhurkiviyani ke kəli bi daya. Ndam ya tədəm nday ndam *asak goro, ay nday ndam asak goro do ni ti kàməŋjaləŋaba kà tay a, kəsəra nday ndam masəkad̄ malfada masakani. ³ Nak kəbu kebesey, kàcaka daliya azuhva nu a, kàmətab ndo.

⁴ « Ay ti zlam àbu bələŋ kəgudara, nəhukki : Kəwayay nu akada ya kəwayay nu enjenjeni ni va do. ⁵ Jalaki ahàr ka manjəhad̄ gayak ye enjenjeni ni, ŋga pi kəŋgoya kələŋ a ni day ti. Mbatkaba majalay ahàr gayak a, gray təwi akada ya kəgray enjenjeni ni. Tigi ti kəmbatkaba majalay ahàr a do nahəma, anara afa gayak a, nara nəzaba ceŋgel gayak na akaba mələŋ ya tafəkad̄ki na. ⁶ Ay zla nahəma, zlam nahaŋ àbu bələŋ nazləbaki kur : ere ye ti ndam Nikolas †† təcəhi ana mis ni ti kəwayay do ferereni akada goro ya nəwayay do ferereni ni.

⁷ « Maslaŋa ya ti slimi àfəŋ ge mici zlam nahəma, miçi ere ye ti *Məsuf Njəlatani ahi ana ndam goro ya təcakalavu a kəsa gərgərani bu ni.

« Maslaŋa ya ti èyefiŋa kà zlam magudarana nahəma, anəvi divi ga məzum bəza ga məŋgəhaf ya àbu a mələŋ sulumani ge Melefit bu ni. Bəza ga məŋgəhaf nani ti avi sifa ana mis. »

Ma ga Yezu ya àhi ana ndam gayan̄ ya təcakalavu e Simiriŋ ni

⁸ Àhu keti : « Biki pakama hini ana *məslər ge Melefit ya abi slimi ana ndam goro ya *təcakalavu e Simiriŋ ni. Pakama gani nani ti ga Bay ya ti ànjəki ka magray zlam dek, emendeveriŋ zlam dek, naŋ gani ya àmət mək àŋgaba e kisim ba ni. Pakama gayan̄ ni ti nihi, ⁹ àdəm : Nəsəra daliya gayak ya ti kacakay na, nəsəra nak tala-

‡ Məslər ge Melefit ya təfi ahàr ana ndam ga Yezu a kəsa adəskəlani bu ni : mis ndahaŋ tədəm məslər ya afi ahàr ana ndam ga Yezu a kəsa nahaŋ bu ni ti mis hihirikeni ya təgur mesedi ni dek ; mis ndahaŋ ti ni tədəm məslər ti, ndam ge mesedi ni dek akaba məslər məslərani ya afi ahàr ana tay ni. Ay pakama ge Zeŋ ya abiki ana məslər ya afi ahar ana ndam ge Melefit a kəsa nahaŋ bu ni ti, àhi ana ndam ga Yezu ya *təcakalavu a kəsa gani nani bu ni akada nday dek mis bələŋ. †† Leli məsər ere ye ti ndam Nikolas tədəm ni do, ay məsəra nday ndam magudar zlam ya tədəbay divi ga Yezu do ni.

gani. Ay ge jiri nahəma, zlam gayak àbu. Nəsəra ma magədavani ya mis tekelkəkiyu na daya. Ndam ya tekelkəkiyu ma ni təđəm nday ndam *Zəde, ambatakanani do nday ndam Zəde do, nday ndam ya təcakalavu ga madəbay *Seteni ni. ¹⁰ Aŋgwaz àwərfəŋa kur ka daliya ya akacakay ni ba. Sərumki : Seteni aməbiyu ndam gekəli ndahaŋ kay a daŋgay vu, awayay ti ahəlfəŋa eyə kə kəli a. Akəgrum daliya vad kru. Ku takad kur nəŋgu ni, kəmbərəŋ məfəku ahàr ba. Kəmbərəŋ məfəku ahàr ndo nahkay nahəma, anəvuk sifa ga sulum adaba kəyefiŋa kà zlam magudarana.

¹¹ « Maslaŋa ya ti slimi àfəŋ ge mici zlam nahəma, mīci ere ye ti *Məsuf Njəlatani ahi ana ndam goro ya təcakalavu a kəsa gərgərani bu ni.

« Maslaŋa ya ti èyefiŋa kà zlam magudarana nahəma, ku tamal àməta nəŋgu ni amaŋgaba, aməmət day-day va do, *kisim ye cə ni amazay naŋ do. »

Ma ga Yezu ya àhi ana ndam gayan̄ ya təcakalavu a Pergam ni

¹² Àhu keti : « Biki pakama hini ana *məslər ge Melefit ya abi slimi ana ndam goro ya *təcakalavu a Pergam ni. Pakama gani nani ti ga Bay ya ti naŋ àbu àna maslalam ma gani cecəeni məzumani ni. Pakama gayan̄ ni ti nihi, ¹³ àđəm : Nəsəra mələŋ manjəhad gayak a, nak ka mələŋ ge *Seteni, kərsi gayan̄ àbu eslini. † Takad Antipas ti afa gekəli eslini ka mələŋ ge Seteni ya anjəhad ni. Antipas ti bay magrakua sedi a, àmbərəŋ nu ndo. Ku tamal takada naŋ a nəŋgu ni nak day kəmbərəŋ nu ndo simiteni, kəbu kəfəku ahàr kekileŋa.

¹⁴ « Ay ti zlam àbu kəgudara, nəhukki : mis ndahaŋ təbu afa gayak ti təgəskabá ere ya *Balam àdafaki na. Àhi ana bay Balak məgosay ndam *Izireyel ti təhəpəd aslu ga pəra akaba təgray mesəwehvu. ¹⁵ Mis ndahaŋ təbu afa gayak təgəskabá ere ye ti Nikolas †† àdafaki na daya. ¹⁶ Nahkay nəhuk : Mbatkaba majalay ahàr gayak a. Tigi ti kəmbatkaba do nahəma, nara afa gayak a wudak, nara nakadvaŋəva kà ndam gayak na àna maslalam ya ahəraya a ma goro ba na.

¹⁷ « Maslaŋa ya ti slimi àfəŋ ge mici zlam nahəma, mīci ere ye ti *Məsuf Njəlatani ahi ana ndam goro ya təcakalavu a kəsa gərgərani bu ni.

« Maslaŋa ya ti èyefiŋa kà zlam magudarana nahəma, anəvi *man maŋgahani ni. Anəvi koskosay daya : ka koskosay gani nani ti slimi məweni àki məbəkiani. Maslaŋa ya àsəra slimi gani nana ni ti àbi, si asər ti maslaŋa ya ti təvia akur gani nana ni kwa. »

Ma ga Yezu ya àhi ana ndam gayan̄ ya təcakalavu a Tiyatir ni

¹⁸ Àhu keti : « Biki pakama hini ana *məslər ge Melefit ya abi slimi ana ndam goro ya *təcakalavu a Tiyatir

† A Pergam ti mələŋ gəđakani ge meviyekiki zlam ana Zəs meləfit gəđakani ga ndam Gres ni àbu. Ahay nahaŋ àbu, tazləbavù bay gəđakani ga ndam Rom ni akada naŋ melefit eslini. Yezu àđəm kərsi ge Seteni àbu a Pergam ti azuhva zlam nday nani. †† Mənjaki ke ere ye ti məbəkiani ka 2.6 ni.

ni. Pakama gani nani ti ga Wur ge Melefit, naŋ ya ti eri gayan̄ asladay akada ga aku ni, asak gayan̄ ni akada ga ara sulumani ni. Pakama gayan̄ ni ti nihi, ¹⁹ àđəm : Nəsəra təwi gayak ya kagraŋ na, nəsəra kəbu kawayay mis, kəbu kəfəku ahàr, kəbu kebesey zlam dek, kəbu kəfi ahàr ana təwi daya. Nəsəra təwi gayak ya kagraŋ nihi ni àtama ya kəgrabiya enjenjeni na.

²⁰ « Ay ti zlam àbu kəgudara, nəhukki : kəvia divi ana Zezabel, wal ya àđəm naŋ bay mahəŋgaray *pakama ge Melefit na. † Ambatakanani do wal nani ti naŋ àbu adəfiki zlam ana ndam məgru təwi ge mesipet tay àna naŋ. Awayay ti təgray mesəwehvu akaba təhəpəd aslu ga pəra. ²¹ Nəvia sarta ti māmātkaba majalay ahàr gayan̄ a, ay ti kekileŋa àcuhway do ; agroru mesəwehvu gayan̄ zlam gayan̄. ²² Nihi nahəma, nara nəfəki arməwər, ara acakay daliya ka slalah gayan̄. Ndam ya tagraŋəŋa mesəwehva ni tigi ti təmbatkaba majalay ahàr gatay a ndo, təmbərəŋ təwi gatay magədavani nani ndo ni ti atəcakay daliya dal-dal daya. ²³ Nara nabazlfəŋa bəza dek daya, ti ndam ya təfəki ahàr ke Melefit, təcakalavu a kəsa gərgərani bu ni dek tara təsər : bay ya ti àsəra majalay ahàr ge mis a akaba zlam ya mis tawayay na ti si nu kwa. Lekələm dek anəpəl kəli, ku way way do ke təwi gayan̄ ya àgray ni.

²⁴ « Lekələm ndam Tiyatir ndahaŋ ni kəbum kəfumki ahàr ke Melefit. Lekələm ti kicəmi ma ga wal ni ndo, kəcahum ere ye ti mis nday nani təđəm zlam maŋgahani ge *Seteni ni ndo. Lekələm nahəma ere ye ti nəhi ana kəli grum ni ti àbi. ²⁵ Ay ti ere ye ti nəhi ana kəli ni ti nihi : Gəsūmkabá ma ya nəhi ana kəli na, kəmbərəŋum ba duk abivoru ana sarta goro ya anaŋga ni.

²⁶ « Maslaŋa ya ti èyefiŋa kà zlam magudarana, àgəskabá ere ye ti nawayay na duk abivoru ana vad gayan̄ a nahəma, anəvi njəda ga məgur jiba gərgərani. ²⁷ Maslaŋa nani ti emigi bay bilek-bilekeni, amahətay jiba nday nani àna aday ga ara ; aməgri ana tay ti akada ga maslaŋa ya ti ehebkaba misek ge elibisl a təzlu-təzlu ni. ††²⁸ Anəvi njəda ga magray zlam nday nani akada ga Baba ya àvu ni. Maslaŋa nani ti anəvi bamti ya ti acəlaya ge dūena ni daya. ††

²⁹ « Maslaŋa ya ti slimi àfəŋ ge mici zlam nahəma, mīci ere ye ti *Məsuf Njəlatani ahi ana ndam goro ya təcakalavu a kəsa gərgərani bu ni. »

Ma ga Yezu ya àhi ana ndam gayan̄ ya təcakalavu a Sart ni

3 Àhu keti : « Biki pakama hini ana *məslər ge Melefit ya abi slimi ana ndam goro ya *təcakalavu a Sart ni. Pakama gani nani ti ga Bay ya ti məsuf ge Melefit təfəŋ adəskəla akaba boŋgur təfəŋ adəskəlani ni. Pakama gayan̄ ni ti nihi, àđəm : Nəsəra təwi gayak ya ti kagraŋ na. Mis təđəm nak ti kəŋgəta sifa, ambat-

‡ Zezabel ti wal ga bay Akab ga had Izireyel ahaslani (1 Bəbay 16.31). Zezabel ti wur Izireyel do, ahəŋgrioru ahàr a had ana Bal melefit ga ndam Kanaŋ. A Wakita ge Melefit bu ni ti wal ya agosay mis ti təcəbay divi ge Melefit ba ni lu təzalay naŋ Zezabel. †† Mənjay Limis 2.8-9. †† Bamti ya ti acəlaya ge dūena ni ti Krist. Mənjay Mangahani 22.16.

akani do nak mämätani sawaṅ. ² Nak kèbu kendevertu wudak, ay ti cikaba. Zlam nahaṅ àgəjənifuka, àmät ndo, ay ahàr àdəm zay njəda gayak, do ni ti zlam gani nani day ara amət. Nàmənjaləṅa ana təwi gayak na, nipi ti èsli araṅa kè meleher ge Melefit goro do. ³ Sərki ka ma ge Melefit ya ti kici ahaslani ni. Sərki ahəma-mam kəgəskabu ma gani ahaslani ni. Kəsərki ti gəsk-abá, mbatkaba majalay ahàr gayak na. Tigi ti kípidekvu do nahəma, anara afa gayak a. Anara ti akada ga zal akal ni, akəsər sarta gani do. ⁴ Ay ti ndam gayak ndahaṅ bal təbu a Sart ti azana gatayani təgəs arda ndo. Nday məbakabu azana bəd-bədani, amasawaday akaba tay, adaba tislaki tata.

⁵ « Maslaṅa ya ti èyefiṅa kà zlam magudarana nahəma, aməbakabu azana bəd-bədani, anəbəkia slimi gayaṅ ka wakita day-day do. A wakita nani bu ni ti nəbəkia slimi ga ndam ya təṅgəta sifa ni. Kè meleher ga Baba akaba kè meleher ga məslər gayaṅ nahəma, anədəm vay-vay naṅ ti mis goro.

⁶ « Maslaṅa ya ti slimi àfəṅ ge mici zlam nahəma, mīci ere ye ti *Məsuf Njəlatani ahi ana ndam goro ya təcakalavu a kəsa gərgərani bu ni. »

Ma ga Yezu ya àhi ana ndam gayaṅ ya təcakalavu a Filadelfi ni

⁷ Àhu keti : « Biki pakama hini ana *məslər ge Melefit ya abi slimi ana ndam goro ya *təcakalavu a Filadelfi ni. Pakama gani nani ti ga Bay ya ti naṅ *njəlatani, naṅ jireni ni, naṅ ti lekili ga bay Devit àfəṅ a ahar bu . Tamal àzləkaba mahay a ti maslaṅa nahaṅ àzləkvu koksah, tamal àzləkva day maslaṅa nahaṅ àzləkaba koksah. Pakama gayaṅ ni ti nihi, ⁸ àdəm : Nəsəra təwi gayak ya kagraj na. Nəsəra njəda gayak àhəca, akaba nani dek kəmbərəṅ nu ndo, kəgəskabá pakama goro a. Nihi nahəma, nəzləkukaba mahay a, maslaṅa ya ti esliki məzləkvu mahay nani ti àbi. ⁹ Nəhuk nahəma, ndam ya təcakalavu ga madəbay *Seteni, tədəm nday ndam *Zəde ambatakani do tasəkad malfada, nday ndam Zəde do ni, ere ye ti anəgri ana tay ni nihi : anəfəki ṅgasa ka tay, ti tāra tábəhaduk mirdim meleher ndiba ndiba ana had. Nahkay ti atəsər nu nəbu nawayay kur. ¹⁰ Nak ti kəgəskabá pakama goro na, kəmbərəṅ ndo. Nahkay nu day anahətay kur ka sarta ga daliya ya amərəkia ka ndam ga duniya dek ni, anəmbərəṅ kur do. Daliya gani nani ti ecirkaba mis a : mis ndahaṅ goro, mis ndahaṅ ti ni goro do. ¹¹ Nu nəbu naṅga wudak. Gəskabá ma ya ti nəhuk na lala, kəmbərəṅ ba. Nak kəbu àna sifa ya nəvuk ga sulum adaba kəyefiṅa kà zlam magudarana ni : tigi ti kəmbərəṅ ma goro ndo nahəma, maslaṅa àbi amazafuka sifa gani nana bi.

¹² « Maslaṅa ya ti èyefiṅa kà zlam magudarana nahəma, anafəkad naṅ, emigi medikedik ga *ahay gədakani ge Melefit goro ni, amanjəhad a mələṅ sulumani nani bu ga kaṅgay-kaṅgayani. Anəbəkia slimi ge Melefit akaba slimi ga kəsa gədakani ga bay Melefit goro ka naṅ. Kəsa gani nani ti Zerəzalem məweni ya ti Melefit aməslərbiyu ka had ni. Anəbəkia slimi goro məweni ka maslaṅa nani daya.

¹³ « Maslaṅa ya ti slimi àfəṅ ge mici zlam nahəma, mīci ere ye ti Məsuf Njəlatani ahi ana ndam goro ya təcakalavu a kəsa gərgərani bu ni. »

Ma ga Yezu ya àhi ana ndam gayaṅ ya təcakalavu e Lewədisi ni

¹⁴ Àhu keti : « Biki pakama hini ana *məslər ge Melefit ya abi slimi ana ndam goro ya *təcakalavu e Lewədisi ni. Pakama gani nani ga Bay ya ti təzalay naṅ "Aya Nahkay !" ni. Naṅ Bay magray sedi jireni, àsəkad malfada do, ere ye ti Melefit àgraya ni dek ti ahar gayaṅ àkibu daya. Pakama gayaṅ ni ti nihi, ¹⁵ àdəm : Nəsəra təwi gayak ya kagraj na : nak liṅ-liṅ do, nak war-war do daya. Hojo nak liṅ-liṅ ahkay do ni nak war-war. ¹⁶ Ay ti nak liṅ-liṅ do, nak war-war do, nak lubuk-lubuk, nahkay ti nara nahəṅgaya kur a ma goro ba tuwəf. ¹⁷ Kəbu kədəm elimeni gayak àbu, kəṅgəta zlam a, ere ye ti ahəcukivni ni àbi. Ambatakani do ṅgay nak kəbu kasay cicihi, araṅa gayak àbi, nak talagani, nak wulufani, nak a mahayma ti kəsər do. ¹⁸ Nihi zla nahəma, nawayay ti ra afa goro a, səkum gru masladani, ègi njəlatani a aku bu ni. Nahkay ti ekigi bay ge elimeni ededifṅ ededifṅeni. Səcum azana bəd-bədani ti kəbakabu, kəṅgah vu gayak nahkay ti akagraj mimili va do. Səcum haf ge eri daya ti kəgraki ke eri gayak ni, nahkay ti ekipi divi. ¹⁹ Nu ti ndam goro ya nawayay tay ni tamal təgudara zlam a ti nəhiki ana tay, natrabki tay. Nahkay ti mbatkaba majalay ahàr gayak a, kava njaṅ-njaṅ ga magray təwi a. ²⁰ Ci day, nu hi kà mahay, nəbu nəzalay. Tamal ti maslaṅa ècia dəṅgu goro a, àzləkaba mahay a nahəma, nəhuriyu afa gani. Nəhuriya ti nəzum zlam ata naṅ, naṅ day azum zlam ata nu.

²¹ « Maslaṅa ya ti èyefiṅa kà zlam magudarana nahəma, anəvi divi ga manjəhadani e kərsi ga bay bu akaba nu a bay goro bu. Amanjəhad ti akada goro ya ti nəyefiṅa kà zlam magudarana, nara, nu nəbu manjəhadani e kərsi ga bay bu akaba Baba ni.

²² « Maslaṅa ya ti slimi àfəṅ ge mici zlam nahəma, mīci ere ye ti *Məsuf Njəlatani ahi ana ndam goro ya təcakalavu a kəsa gərgərani bu ni. »

Mahay məzləkabana e melefit ba

4 Àra àhua ma na nahkay ti nipi mahay məzləkabana e melefit ba. Esli ni dəṅgu ga maslaṅa àhənday akada ga mezlelim ni. Dəṅgu nani ti ga maslaṅa ya ti àhu ma enjenjeni ni. Àhu ahkado : « Cəlaya ahalay ha. Kəcəlaya ti nədəfukki zlam ya ti amagravu ni. »

² Esli ni *Məsuf ge Melefit àgəs nu həya, mək nipi kərsi ga bay mafəkadani e melefit bu, maslaṅa àvu manjəhadviyani dəgama. ³ Maslaṅa gani nani ti àbəlay kay akada ga akur sulumani ya təzalay zespini, akada akur ya təzalay sarduwaṅ ni daya. Kərsi gani nani ti makwal èveliṅ tekesl. Makwal ni asladay akada ga akur ya təzalay imarot ni. ⁴ Kərsi ndahaṅ kru kru cə mahar fad təfəṅ kà gəvay ge kərsi nani təveliṅ carra, mis gəđakani təvu dəgama dəgama manjəhadviyani. Nday məbakabu azana bəd-bədani, mēfedey ahàr àna

elpindiŋ ga gru. ⁵ A kɔrsi gani nani ye e kidiŋ bu ni ti avɛr abay aku, dɛŋgu tahɛnday, avɛr adi aday. Eslini cɛŋgel tɛbu adɛskɛla tɛsladɛy mɛlaŋ kama ge kɔrsi ga bay ni. Cɛŋgel nday nani ti *Mɛsuf ge Melefit adɛskɛlani ni. ⁶ Zlam nahaŋ ɛvu kama ge kɔrsi ga bay ni, ere gani akada dɛlɛv, asladɛy mɛlaŋ akada ga kutrum ni, ahɛlaba eri a vɛrut.

Zlam ndahaŋ tɛbu fadɛ, nday ɛna sifa, tɛfɛvɛ kɔrsi ni e kidiŋ vu kɛ palahar gani fadani dɛk. Zlam gani nday nani ti meleher gatay akaba alɛŋ gatay ni dɛk eri trakokwa trakokwa. ⁷ Zlam bɛlaŋ gani tɛzavu ata mazlahku, ye cɛ ni tɛzavu ata wur kokur, ya mahkɛr ni meleher gani tɛzavu ata ge mis, ya fadɛ ni ti ni tɛzavu ata mɛjɛvu ka ya ti mɛjɛvu ni ahɛr ni. ⁸ Zlam nday nani fadani ni kɛrpaŋla tɛfɛŋ kɛ tay muku muku, vu gatay ni dɛk eri trakokwa, gwar a huɔ bu akaba gwar ka dala dɛk. Mɛlafat akaba mɛlavadɛ gani do dɛk tidi limis, tɛmbrɛŋ do, tɛbu tɛdɛm :

« Bay geli Melefit, nak Bay njɛda-njɛdani, nak kɛbu njɛlata, njɛlata, njɛlata.

Nak ti kwa ahaslani nak kɛbu, nak kɛbu nihi, akɛlɛbu kama daya. »

⁹ Zlam nday nani fadani tɛbu tidii limis ana Bay ya ti naŋ ɛbu manjɛhadani dɛgama e kɔrsi ga bay bu, naŋ ɛbu ɛna sifa, ɛmɛt dɛy-dɛy do ni. Kɛla ya ti tidii limis ga mazlɛbay naŋ akaba tɛgri sɛsi nahkay ni ti ¹⁰ nday gɛdɛkani kru kru cɛ mahar fadani ni tabɛhadɛ mirdim ana Bay ya ti naŋ manjɛhadani dɛgama e kɔrsi ga bay bu, ɛmɛt dɛy-dɛy do ni. Tabɛhadɛ mirdim, tazlɛbay naŋ. Tabɛhadɛ elpindiŋ gatay kɛ meleher ga Bay manjɛhadani e kɔrsi bu ni, tɛdɛm :

¹¹ « Bay geli Melefit, nak kɛgraya zlam a dɛk.

Kɛgraya zlam a dɛk, nday tɛbu nahkay ti ka mawayay gayak.

Nahkay zla nahɛma, kislia ti ku way way do mɛzlɛbay kur,

mɛdɛm nak gɛdɛkani, mɛdɛm nak njɛda-njɛdani. »

Wur Tɛmbak akaba wakita

5 Eslini nɛpifiŋ wakita mifedekabani kɛ bay ya ti manjɛhadani dɛgama e kɔrsi ga bay bu ni a ahar ga daf bu. [†] Wakita nani ti palahar gani cɛcɛni mɛbɛkiani, ma gani mandɛbaŋakabiyani ɛna zlam mɛlaŋ adɛskɛla daya. ² Mɛk nɛpi *mɛslɛr ge Melefit njɛda-njɛdani ɛdɛm ma kay kay, ɛdɛm ahkado : « Way eslɛki mɛhɛlki zlam ya ti tɛndɛbaŋakabiyu wakita ni ɛna naŋ na ga mɛpelkaba wakita na tata ni way ? »

³ Ay ti ku e melefit bu, ku ka hadɛ, ku a hadɛ bu, maslaŋa ɛbi eslɛki mɛpelkaba wakita na ga mɛmɛn-jiyani a huɔ gani vu bi. ⁴ Eslini nɛtɛwi dal-dal adaba tɛdi ahɛr ana maslaŋa ya ti eslɛki mɛpelkaba wakita na ga mɛmɛn-jiyani a huɔ gani vu ndo. ⁵ Ay bɛlaŋ e kidiŋ ga nday gɛdɛkani ni bu ɛhu : « Kitɛwi ba. Nihi nahɛma mazlahku ɛbu, naŋ ti ge dini ga Zɛda, naŋ wur huɔ ge Devit ; ɛyefiŋa kɛ ndam ezir ge Melefit a. Naŋ ti eslɛki :

[†] Ka sarta ga Yezu ti wakita dɛk zɛbalani, mis tefedekabu ; ga mɛŋgɛt mɛlaŋ ya tawayay ni si tɛpelkaba kwa ; wakita akada ya kani ni ti tɛbi.

ahɛlki zlam adɛskɛlani ya tɛndɛbaŋakabiyu wakita ni ɛna naŋ na ga mɛpelkabana tata. »

⁶ Eslini nɛpi Wur Tɛmbak micikeni jika e kidiŋ bu kama ge kɔrsi ni. Zlam ndahaŋ fadani ni akaba nday gɛdɛkani ni tɛveliŋ naŋ. Wur Tɛmbak gani nani ti edrem adɛskɛla. Eri gani day adɛskɛla ; eri nday nani ti *Mɛsuf ge Melefit adɛskɛlani ni, Melefit ɛslɛrbiyu tay ka hadɛ dɛk. Wur Tɛmbak gani nani ti amɛnjavu akada ga wur tɛmbak ya tɛsliŋa ni. ⁷ Wakita ni ɛfɛŋ kɛ Bay ya ti manjɛhadani dɛgama e kɔrsi bu ni a ahar ga daf bu. Eslini Wur Tɛmbak nakɛŋ ɛru ɛzay wakita ni. ⁸ Naŋ nakɛŋ ɛra ɛza wakita na ti zlam fadani ni akaba gɛdɛkani kru kru cɛ mahar fadani ni tabɛhadɛ mirdim grik kɛ meleher ga Wur Tɛmbak ni. Nday dɛkeni ɛna tindɛ a ahar bu akaba hijiyem ga gru mɛrɛhvani ɛna tersel pisl pisl. Tersel gani nani ti zlam mahɛŋgalani ga ndam ge Melefit ya tahɛŋgalafɛŋa kɛ Melefit a ni.

⁹ Nday nakɛŋ tidi limis mɛwɛni, tɛdɛm :

« Nak ti kislia mazay wakita na, kislia mɛhɛlki zlam adɛskɛlani ya tɛndɛbaŋakabiyu wakita na ɛna naŋ na daya. Adaba takada kur a, kɛmbiaya mis a dɛk ana Melefit ɛna mimiz gayak na : mis ya tazlapay ma hɛma ni dɛk, ge dini dɛk, ga jiba dɛk akaba ga hadɛ gɛrgɛrana dɛk, kɛmbiaya tay a.

¹⁰ Kɛgray nahkay ti tigia ndam jiba gayak a, nak kɛgur tay,

tigia ndam *manjɛlabakabu mis akaba Melefit kɛ meleher ge Melefit geli daya.

Nday gani etigi bɛbay ka hadɛ. »

¹¹ Eslini nɛpi mɛslɛr ge Melefit miliyem ehimeya, tɛcalvu do, nɛci limis gatay ya tidi ni. Nday nakɛŋ tɛveliŋ ahɛr ana kɔrsi ni, ana zlam fadani ni, akaba ana gɛdɛkani ni. ¹² Nday nakɛŋ tɛbu tidi limis kay kay, tɛdɛm :

« Wur Tɛmbak ya takadɛ ni ɛsliya ti mis tɛhɛŋgrioru ahɛr a hadɛ,

tɛzlɛbay naŋ akaba tidii limis,

adaba naŋ njɛda-njɛdani, agur zlam dɛk,

naŋ ɛbu ɛna elimeni, ɛsɛra magray zlam a dɛk. »

¹³ Eslini nɛci dɛŋgu ga zlam ya Melefit ɛgraya tay a ni dɛk tɛbu tidi limis. Zlam ya ti agavɛla ni, ya ka hadɛ ni, ya a hadɛ bu ni akaba zlam ya ti a dɛlɛv bu ni tɛdɛm :

« Mɛzlɛbum Bay ya ti e kɔrsi bu ni,

mɛzlɛbum Wur Tɛmbak ni daya.

Mɛhɛŋgrioru ahɛr a hadɛ ana tay adaba nday tɛgur zlam dɛk.

Mɛtɛkumi ahar ana tay daya.

Mɛgrum zlam nday nani dɛk ga kaŋgay-kaŋgayani. »

¹⁴ Zlam fadani nakɛŋ tɛdɛm : « Aya nahkay ! » Tɛra tɛdɛma nahkay nahɛma, gɛdɛkani ni tabɛhadɛ mirdim meleher ndiba ndiba ana hadɛ ana Bay ya e kɔrsi bu ni akaba ana Wur Tɛmbak ni, tɛhɛŋgrioru ahɛr a hadɛ ana tay.

Wur Təmbak ni ezliri ana mepelkaba wakita

6 Eslini nipi Wur Təmbak nakəŋ əzəkia zlam mandəbaŋakabiyu wakita na bəlaŋ gana. Əra əzəkia nahəma, nıci zlahay ga zlam bəlaŋ e kidıŋ ga zlam fadani ni bu ahənday kay kay akada ga avər ya adi aday ni, ədəm : « Ra ! » ² Nipi ti pilis bəd-bədəni, mis əki digəsa manjəhadani, aləka əfəŋ a ahar bu. Təvia elpindiŋ a, adaba esliki meyefiŋeni kə zlam dek, əsləka ərə ga makadvani ti mēyefiŋ ka zlam keti.

³ Eslini Wur Təmbak ni əzəkia zlam mandəbaŋakabiyu wakita ye cə na. Əra əzəkia ti nıci dəŋgu ga zlam ye cə e kidıŋ ga zlam fadani ni bu ni, ədəm : « Ra ! »

⁴ Nipi pilis nahaŋ ndizeni əhəraya, mis əki digəsa. Maslaŋa gani nani ti təvia maslalam gədəkana, təviki-va njədə ga məxəkibiyu silik ke mis ka had a ti təbazlvu e kidıŋ gatay bu.

⁵ Eslini Wur Təmbak ni əzəkia zlam mandəbaŋakabiyu wakita na ya mahkər na. Əra əzəkia ti nıci dəŋgu ga zlam ya mahkər e kidıŋ ga zlam fadani ni bu ni, ədəm : « Ra ! » Nəmənloru mək nipi pilis diliŋ-diliŋeni əhəraya, maslaŋa əki digəsa, kilə əfəŋ a ahar bu ga makay zlam. ⁶ Nıci dəŋgu ga maslaŋa ahəndabiyu e kidıŋ ga zlam fadani ni bu, ədəm : « Siŋgu ge təwi ga rukani asəkum *alkama agodu bəlaŋ ciliŋ, tamal hay ti ni agodu mahkər ciliŋ. » Əhi ana bay ya ti naŋ ke pilis ni keti : « Zum nday ata amal nahəma kijiŋiŋ ba. »

⁷ Eslini Wur Təmbak ni əzəkia zlam mandəbaŋakabiyu wakita ya fadani na. Əra əzəkia ti nıci dəŋgu ga zlam ya fadani ni ədəm : « Ra ! » ⁸ Nəmənloru mək nipi pilis əzavu ata azək əhəraya, maslaŋa əki digəsa. Slimi ga bay nani Kisim, məlaŋ ge *kisim adəboru naŋ kələŋ. Təvia njədə ana tay ka palahar ga had bəlaŋ a hud ga fadani ba ga mabazl mis əna maslalam a, əna ləwir a, əna arməwər gərgərana. Təvia njədə ana tay ga magray ti zlam ge gili cudayani təbazl mis daya.

⁹ Eslini Wur Təmbak ni əzəkia zlam mandəbaŋakabiyu wakita ya zlamani na. Əra əzəkia ti nipi diksi ga ndam ya təbazl tay adaba təgəskabá ma ge Melefit a akaba təgrakia sedi a ni. Nday ti təvu a hud ga məlaŋ *meviyekiki zlam ana Melefit ni bu. ¹⁰ Nday nakəŋ təzlah kay kay, tədəm : « Bay geli gədəkani, nak jireni, nak *njəlatani ; akagrafəŋa seriya kə mis ya təbu ka had, təbazl leli na ti ananaw ? Akatrabvù tay ti ananaw ? » ¹¹ Təra tədəma ma na nahkay nahəma, təbəkə azana bəd-bədəni ka tay dek, təhi ana tay ahkado : « Bəsəma əkiva gəzit, adaba bəza ga məŋ gekəli ndahaŋ təbu təgri təwi ana Melefit akada gekəli ni, Melefit əvia divi ana mis a ti təbazlkivu tay ke kəli. Ahər ədəm təbazlaba tay a dek day kwa. »

¹² Eslini nipi Wur Təmbak ni, əzəkia zlam mandəbaŋakabiyu wakita ya muku na. Əra əzəkia ti had ədaday kay kay. Fat əgi diliŋ-diliŋ akada jembey. Kiyi day əgi ndize akada mimiz. ¹³ Boŋgur tətədbiyu e melefit bu, tədəgaya ka had a akada ga bəza ga *wəruv maŋgalakani ya aməd gədəkani abafəŋa tay kə məŋ gana ni. ¹⁴ Hud melefit əfedevu akada ga wakita ya efedevu ni, əsləkaba eslina. Həma akaba had ya

e kidıŋ ga dəluv bu ni dek təsləkaba a məlaŋ gatay ba. ¹⁵ Bəbay ga had ni dek, gədəkani, gədəkani ga ndam slewja, ndam ge elimeni, ndam ya njədə əfəŋ ka tay ni, mis ndahaŋ ni dek, evidi akaba nday ye evidi do ni təbu a ahuzl bu, təbu e kidıŋ ga hudəkum bu. ¹⁶ Təhi ana həma ni akaba ana hudəkum ni ahkado : « Dədumkiaya ke leli a, ŋgahumfəŋa leli kə bay manjəhadani dəgama e kərsi ga bay bu na ti əpi leli ba ; ŋgahumfəŋa leli kə Wur Təmbak na daya, adaba əzuma bəruv a. ¹⁷ Adaba vad məzum bəruv gatay dal-dalani ənjia. A vad gani nani ti maslaŋa əbi amatamfəŋa kə tay a bi. »

Ndam ya ti təhəndakia zlam ge Melefit ka tay a ni

7 Eslini nipi *məslər ge Melefit fad nday jika jika kə sliri ga məlaŋ fadani dek. Nday təbu təcafəŋa aməd ga məlaŋ na dek ti ədaday ka had ni ba, ka dəluv ba akaba ka məŋgəhaf ku bəlaŋ ba simiteni. ² Melefit ti Bay ga sifa ; nipi məslər gayəŋ nahaŋ keti naŋ əbu əsləkabiya gwar egezi a, zlam ge Melefit ga mahəndakiani ke mis ni əfəŋ a ahar bu. Məslər nakəŋ əzlah kay kay, əhi ana məslər ndahaŋ fadani ya Melefit əvi njədə ana tay ga magudar had akaba dəluv ni, əhi ana tay ahkado : ³ « Kəgudarum had, dəluv akaba məŋgəhaf faŋ ba, si amahəndakia zlam ge Melefit kə meleher ga ndam məgri təwi ana Melefit geli na day kwa. » ⁴ Eslini təcaluaya mis ya ti təhəndakia zlam ge Melefit ka tay na : nday dəbu diŋ əna dəbu kru kru fad mahar fad, nday ge dini gərgərani ge Izireyel ni dek. ⁵ Ge dini ga Zəda mis dəbu kru mahar cə, ge dini ge Rəberŋ mis dəbu kru mahar cə, ge dini ga Gad mis dəbu kru mahar cə, ⁶ ge dini ge Eser mis dəbu kru mahar cə, ge dini ga Naftali mis dəbu kru mahar cə, ge dini ga Manase mis dəbu kru mahar cə, ⁷ ge dini ga Simeyən mis dəbu kru mahar cə, ge dini ge Levi mis dəbu kru mahar cə, ⁸ ge dini ga Zabuloŋ mis dəbu kru mahar cə, ge dini ge Zəzef mis dəbu kru mahar cə, ge dini ge Benjemeŋ mis dəbu kru mahar cə.

Mis macakalavani dal-dal kə meleher ge Melefit

⁹ Eslini nəmənloru, nipi mis macakalavani dal-dal, maslaŋa əcal tay koksah. Nday nani ti mis ga had gərgərani dek, ga jiba gərgərani dek, ge dini gərgərani dek akaba ya təzlapay ma həma gərgərani ni dek. Nday təbu micikeni jika jika kama ge kərsi ga Bay ni, kə meleher ga Wur Təmbak ni. Nday dek məbakabu məgudi bəd-bədəni, ahar ga təba təfəŋ kə tay dek a ahar bu, təzləbay Melefit əna naŋ. ¹⁰ Nday nakəŋ təzlah kay kay, tədəm : « Təhəŋgay leli ti Melefit geli manjəhadani e kərsi bu ni nday ata Wur Təmbak ni. » ¹¹ Eslini nipi *məslər ge Melefit jika jika təvelinija ahər ana kərsi ga bay na, ana gədəkani na akaba ana zlam fadani ya əna sifa na. Nday nakəŋ təbəhad mirdim, meleher ndiba ndiba ana had, təzləbay Melefit, ¹² tədəm :

« Aya nahkay !

Melefit geli ni, nak a bay gayak bu, nak kəsəra zlam a. Məgruk səsi, məhənggrukoru ahər a had, adaba kislia ga məgur zlam a dek, nak njəda-njədani, nahkay mazləbay kur ga kaŋgay-kaŋgayani. Aya nahkay ! »

¹³ Eslini gədakani bəlaŋ e kidin ga nday kru kru cə mahar fadani ni bu əhu ahkado : « Mis nday hini məbakabu məgudi bəd-bədanı ni ti ndamam, təslək-abiya eley ? » ¹⁴ Nəhənggrifəŋ, nəhi : « Bay goro, nu nəsar do, nak kəsəra sawaŋ timey. » Naŋ nakəŋ əhu nahəma : « Hini ti ndam ya ti təbesebiya daliya dal-dalana, təmbrəŋ məfəki ahər ke Melefit ndo ni. Nday gani ti ndam ya təbarafəŋa məgudi gatay əna mimiz ga Wur Təmbak a ti məgudi gatay ni tigi bəd-bədanı ni. ¹⁵ Azuhva nani ti nday təbu kəlavad micikeni kə meleher ge Melefit naŋ manjəhadani e kərsi gayan bu, tazləbay naŋ a ahay gayan bu məlafat akaba məlavad gani do dek. Bay ya ti naŋ manjəhadani dəgama e kər-si bu ni aməfi ahər ana tay. ¹⁶ Ləwir aməwər tay va do, yam day amakad tay va do. Fat akaba endif day atəgri arəŋa ana tay do. ¹⁷ Adaba mam, Wur Təmbak micikeni e kidin ge kərsi ga bay ni bu ni amajəgay tay, aməhəloru tay ka mələŋ ga yam ya ti aŋgəz, ədəl day-day do, avay sifa ni. Melefit əna ahar gayan aməgriaba yam tuway ana tay e eri ba dek. »

Wur Təmbak ni əndeveriŋa məzəkia zlam mandəbaŋakabiyu wakita na

8 Eslini Wur Təmbak ni əzəkia zlam mandəbaŋakabiyu wakita ya adəskəlani na. Əra əzəkia nahəma, zlam ya a hud melefit bu ni dek təmbrəŋ madadani, təwər day əbi dədik-dədik, agray minit kru kru mahkər. ² Eslini nipi *məslər ge Melefit adəskəla micikeni kə meleher ge Melefit ; təbi mezlelim adəskəla ana tay.

³ Nipi məslər ge Melefit nahaŋ əna hijiyem ga gru a ahar bu ; hijiyem ni ti teviyekviyu haf ya ezi akada ge tersel ni. Məslər ge Melefit nakəŋ əra əcikfəŋ kə gəvay ga zlam ga gru ya teviyekiki zlam ana Melefit ni. Təvia haf ya ezi akada tersel na dal-dal ge meviyekieni ana Melefit ti azək gani mīnjikioru ke Melefit, ti Melefit mīci mahəŋgalay zlam ga ndam gayan *njəlatani ni dek əna azək ga haf ni. Nahkay məslər nakəŋ eviyekki ka zlam ga gru ya teviyekiki zlam ana Melefit ni, kə meleher ge Melefit naŋ dəgama e kərsi gayan bu. ⁴ Naŋ əbu eviyek haf ya ezi akada tersel ni nahkay ti azək gani əhəraya a ahar gayan ni ba, əcəloru agavəla afa ge Melefit, nahkay Melefit əci mahəŋgalay zlam ga ndam njəlatani gayan ni dek. ⁵ Eslini məslər ge Melefit ni əzay hijiyem ga gru ni, ədaya aku a mələŋ ya teviyekiki zlam ana Melefit ni ba, əbiviya e hijiyem ga gru ni vu pisl. Əra əbəviya nahkay nahəma ədəvabiyu ka had. Əra ədəvabiya ti avər ədi aday sak kay, hud melefit əhənday, avər əbay aku asladay mələŋ, had ədaday dal-dal daya.

Mezlelim adəskəlani ni

⁶ *Məslər ge Melefit adəskəlani ya mezlelim təfəŋ kə tay adəskəlani ni təslamatavu ge mivi mezlelim gatay ni.

⁷ Məslər ge Melefit ye enjenjeni e kidin gatay ya adəskəlani bu ni evi mezlelim gayan ni. Əra evia mezlelim na ti koskosay ga avər, aku akaba mimiz mebedeveni tadəgaya ka had a. Had ni əsevu mələŋ mahkər, palahar gani bəlaŋ aku əzumaba. Kəla məŋ ga zlam mahkər lu ti bəlaŋ e kidin gatayani bu aku eviyekaba. Kəzir mideni dek aku ni əzumaba daya.

⁸ Eslini naŋ ye cə ni evi mezlelim gayan ni. Əra evia ti zlam nahaŋ gədakani akada həma, aku əbu azum, ti-zligiyu a *dəluv gədakani vu. Nahkay dəluv ni əcekvu mələŋ mahkər, palahar gani bəlaŋ əgi mimiz. ⁹ Kəla zlam ya a hud ga yam bu əna sifa ni mahkər lu ti bəlaŋ e kidin gatayani bu əmət. Kəla *slalah ga yam mahkər lu ti bəlaŋ e kidin gatayani bu əhubkaba ŋguc ŋguc.

¹⁰ Eslini naŋ ya mahkər ni evi mezlelim gayan ni. Əra evia ti boŋgur gədakani atədbiyu e melefit bu. Boŋgur gani nani asladay akada aku ga vala-vala ni. Dəluv ya ka had ya ti yam gani acuhway ni dek ti kəla dəluv mahkər lu boŋgur ni ədəkiaya ka bəlaŋ gana. Ədəkiaya ka mələŋ ga yam ya ədəl do na daya. ¹¹ Boŋgur nani ti slimi gayan Bilek-bilek, esliŋ dəŋgu krec. Kəla dəluv mahkər ya yam gani acuhway ni lu ti bəlaŋ e kidin gatayani bu ni ti yam gani əgi bilek-bilekeni. Mis kay tisia yam na. Təra tisia yam na ti təməta adaba yam ni əgia esliŋ dəŋgu krec.

¹² Eslini naŋ ya fad ni evi mezlelim gayan ni. Əra evia ti fat əsladay lala va do, akada əcekvu mahkər, təhəmbakia zlam ka palahar bəlaŋ gana. Kiyi day əgia nahkay. Kəla boŋgur mahkər lu ti bəlaŋ e kidin gatayani bu əsladay va do. Nahkay ga məlafat mələŋ əsladay lala va do akada masladani gani əcekvu mələŋ mahkər, təhəmbakia zlam ka palahar bəlaŋ gana. Məlavad gani day nahkay.

¹³ Eslini nəmənjoru keti, nipi məjəvu naŋ əbu ahər drin a hud melefit bu, etəwi kay kay, ədəm : « Wanua ! Daliya ! Daliya əmərəkia ke mis a duniya ba. Məslər ge Melefit təbu mahkər tivi mezlelim gatay ni fəŋ ndo. Etivia mezlelim gatay na ti mis atəcakay daliya dal-dal. »

9 Eslini naŋ ya zlam ni evi mezlelim gayan ni. Əra evia ti nipi boŋgur nahaŋ atədbiyu e melefit bu, ədaya ka had a. Təvia lekili ge *evid gədakani ya a hud ga had bu na. ² Nahkay boŋgur ni əzləkaba evid na. Əra əzləkaba ti azək əhəraya dəl-dəl, azək gani akada ga aku kayani ni. Azək ni əsəki fat mək mələŋ əgi ziŋ-ziŋ. ³ A hud ga azək ni bu nahəma, eyəw təhəraya ka had na dek slirbiba. Təvia njəda ana eyəw na ga məbal mis akada ga andra na. ⁴ Təhi ana tay ahkado : « Kəgudarum kəzir ba, kəgudarum məŋgəhaf ba, kəgudarum zlam məfətani ndahaŋ ba daya. Grumi daliya ana ndam ya ti təhəndaki zlam ge Melefit ka tay kə meleher ndo ni cilin. » ⁵ Təvi divi ana eyəw ni ga mabazl mis ni ndo, təvi divi ana tay ga məgri daliya ana mis ni kiyi

zlam ciliŋ. Eyéw nday nani ti tabal mis ; mawər gani ti akada ga andra ya àbala mis a ti awər ni. ⁶ A huđ ge kiyi zlamani ni bu ni ti mis ni atadəbay kisim àna ahar gatay, ay ti atədi ahàr do. Mis ni atawayay məmətəni, ay ti atəmət do, kisim ni amacuhwafəŋa kà tay a driŋ.

⁷ Eyéw nday nani ti təzavu akaba pilis ya takoru àna tay ka kadvu ni. Zlam ndahaŋ təkəi ka tay ka ahàr akada elpindiŋ ga gru. Meleher gatayani day akada ge mis ni. ⁸ Məhər ga ahàr gatay day zilip zilip akada ga wál ni. Aslər gatay ni day akada ga mazlahku ni. ⁹ Gugum gatay ni akada məwəlani àna maslpara ga ara. Daday ga kərpasla gatay ni ahənday akada ge seret ya ti təwəlfəŋa tay kə pilis a, tacuhworu àna tay ka kadvu ti tahənday ni. ¹⁰ Hutul gatay ni njəda njəda akada ga andra ni. Nahkay kiyi zlam tislīki məgri daliya ana mis àna məbal mis vəzak vəzak àna hutul gatay ni. ¹¹ Eyéw ni ti nday təbu àna bay gatay. Bay gani nani ti agur evid gəđakani ya a huđ ga hađ bu ni. Təzalay naŋ àna ma *Hebri Abadoŋ, àna ma Gres ti ni Apoliyoŋ. †

¹² Daliya ye enjenjeni ni ti àndava. Nihi nahəma, daliya ndahaŋ təbu kama cə.

¹³ Eslini məslər ya muku ni èvi mezlelim gayəŋ ni. Àra èvia ti nici dəŋgu ga maslaŋa àhəndabiyu ka gəjək ga mələŋ fadani ga zlam ga gru ya teviyekiki zlam ana Melefit kə meleher gayəŋ ni. ¹⁴ Maslaŋa nani àhi ana məslər ya muku, èvi mezlelim ni ahkado : « Picehaba məslər fadani məwəlani kà gəvay ga zalaka gəđakani Efret na. » ¹⁵ Naŋ nakəŋ àra ècia ma ya təhi na ti èpicehaba məslər fadani na. Məslər nday nani ti Melefit àd-aba tay ga moru məbazl mis a : kəla mis mahkər lu takad bələŋ gani. Àdaba tay a nahkay ti, ti təgray təwi nani ke vi nani, ke kiyi nani, ka fat nani, ana njemdi nani daya. ¹⁶ Məslər nday fadani ni ti ndam slewja gatay təbu dal-dal, nday àna pilis. Eslini təhu nday miliyem diŋ diŋ cə. ¹⁷ Ere ye ti nipi ni ti nihi : pilis mis təkəi ka tay. Mis ni məwəlvani àna maslpara ga kadvu. Maslpara gatay ya təwəlvu àna naŋ ni ndize-ndize akada aku, cekuleti-cekuleti, azaywur-azaywur. Ahàr ge pilis ni akada ga mazlahku ni, aku, azək akaba zlam nahaŋ ya aku agəs akada ga asas ya aku agəs ni tahəraya a ma gatay ni ba. ¹⁸ Zlam nday hini mahkərani ni ti təgri daliya ana mis dal-dal : aku, azək akaba zlam nahaŋ ya aku agəs akada ga asas ya aku agəs ni. Təhəraya a ma ge pilis ni ba, təbazl mis : kəla mis mahkər lu takad bələŋ gani. ¹⁹ Nahkay pilis ni tislīki məgri daliya ana mis àna zlam ya àniviyu ana tay a ma bu ni. Hutul ge pilis ni day zlam ga kadvu, təgri daliya ana mis àna naŋ. Hutul nday nani akada gavaŋ, ahàr təkəi ka tay ga məgri daliya ana mis àna naŋ.

²⁰ Mis ndahaŋ təgəjənia. Nday nani ti zlam mahkərani ya ti təbazl mis ni təgri araŋa ana tay ndo. Akaba nani dek təmbatkaba majalay ahàr gatay na ndo. Nday təbu tagroru təwi gatay ya ahaslani ni zlam gatay : tazləbay seteni, tagray pəra. Pəra nday nani ti tagraya tay ga gru a, ndahaŋ ge virzegeŋi a, ndahaŋ ga akur, ndahaŋ ti ni ge biyem. Zlam nday nani tīpi divi

† Abadoŋ, Apoliyoŋ : slimi nday nani awayay adəmvaba « Bay magudarkaba zlam a. »

do, tici slimi do, təsawaday koksah daya. ²¹ Mis nday nani ya təgəjəni ni təmbatkaba majalay ahàr gatay na ndo : təmbərəŋ matak gatay ni ndo ; təbu tabazl mis, tagray mesəwehvu, tigi akal kekileŋa zlam gatay.

Məslər ge Melefit akaba wakita gəziteni

10 Eslini nipi *məslər ge Melefit nahaŋ njəda-njəđani àhəraya e melefit ba. Məslər gani nani àbakababiyu endəwi ga maklabasl, ahàr gayəŋ ni mefedeni àna makwal, meleher gayəŋ akada fat, asak gayəŋ day təzavu ata arəd ga aku ya agəs zlam gəđək ni. ² Wakita gəziteni àfəŋ kà məslər ni a ahar bu mə-zləkabana. Àfəkadki asak ga dəf gayəŋ ni ka *dəluv gəđakani, asak ga gəjar gayəŋ ni ti ni ka hađ. ³ Naŋ nakəŋ àzlah kay kay akada ga mazlahku ya avalahay ni. Àra àzlah nahkay ti nici avər ahəŋgrifəŋbiyu, àdi aday sak adəskəla. ⁴ Nəra nicia ga avər ya àdi aday na ti nawayay nəbəki ere ye ti aday ga avər təđəm ni. Ay ti nici dəŋgu ga maslaŋa nahaŋ àhəndabiyu e melefit bu, àđəm : « Ere ye ti aday ga avər təđəm ni ti kəbəki ba, kəhi ma gani ana maslaŋa ba daya. »

⁵ Eslini məslər ge Melefit ya ti àfəkadki asak bələŋ ka dəluv gəđakani, asak bələŋ gani ti ni ka hađ ni àtəloru ahar ga dəf agavəla, ⁶ àmbaday àna slimi ge Melefit dək adaba Melefit ti naŋ àbu ga kaŋgay-kaŋgayani, àgraya mələŋ ya agavəla na akaba zlam ya ti a huđ gani bu na dek, àgraya hađ akaba zlam ya ti təkəi na dek, àgraya yam akaba zlam ya ti a huđ gani bu na dek. Məslər ge Melefit nakəŋ àmbaday, àđəm : « Ere gani ara agravu nihi həya edediŋ, sarta gani àbi. ⁷ Ay ka fat ya ti məslər ge Melefit ya ti adəskəlani ni emivia mezlelim gayəŋ na nahəma, Melefit emendeveŋi zlam gayəŋ mangahani ni. Zlam mangahani nani ti àhia ma gana ahaslana ana ndam məgri təwi ya tahəŋgaray *pakama gayəŋ na. »

⁸ Eslini maslaŋa ya ti àhubiyu ma kwa e melefit bu ni àhu keti : « Ru kaza wakita məzləkabana ya àfəŋ a ahar bu kà məslər ge Melefit micikeni jika, asak bələŋ ka dəluv gəđakani, asak bələŋ gani ti ni ka hađ na ni. »

⁹ Nahkay nərəkioru ka məslər nakəŋ, nəhi məvu wakita gəziteni ya àfəŋ ni. Eslini àhəŋgrufəŋ, àhu : « Za ti kəndavū. A ma gayak bu nahəma, amanja new-new akada amu, eminjəa a huđ va ti emigi bilek-bilek. »

¹⁰ Eslini nəzafəŋa wakita gəziteni na kà məslər na, nəvi ana ma tiyuk. A ma goro bu nahəma, new-new akada amu, ay nəra nənda ti ègia bilek-bilek a huđ goro ni ba. ¹¹ Təhu keti : « Melefit àđəmkia ma ka jiba gərgərana, ke mis ga hađ gərgərana, ke mis ya təđəm ma həma gərgərana, akaba àki ka bəbay gatayana dek. Ahàr àđəm kəhəŋgri ma gayəŋ nani ana tay kwa. »

Ndam sedi cə

11 Eslini təvu fifiŋ ga məgur zlam, təhu : « Cikaba, kōru kəgur *ahay gəđakani ge Melefit ni akaba mələŋ meviyekiki zlam ana naŋ ni àna naŋ. » Təhu : « Calaba mis ya təbu tahəŋgalay Melefit a dalaka ga

ahay gani bu na daya. » ² Ay ti tëhu : « Kègur dalaka ya e mite bu ni ba, mbrənj nahkay adaba Melefit àm-brənja məlanj gani nana ana nday ya ti nday ndam *Zude do na. Nday gani nani atəzum kəsa *njəlatani ni kiya kru kru fad mahar cə. » ³ Təhu keti : « Melefit àdəm : “Anəsləroru ndam sedi goro bebem cə məbak-abu mbolu ka vu akada ga azana ni, nday gani atəhi pakama goro ana mis vad dəbu àna diŋ diŋ cə àna kru kru muku.” »

⁴ Ndam sedi cəeni ni ti mənġəhaf cə, mənġəhaf nday nani ti *oliviye. Nday cəngel cə daya. Ndam sedi nday nani təbu micikeni kə meleher ga Bay geli. Bay geli gani agur duniya ni dək. ⁵ Tamal maslaŋa awayay agri cuday ana tay nahəma, aku amahəraya a ma gatay ni ba, emihiriŋ naŋ. Nahkay ndam ezir gatay ni dək atə-tamfəŋa kà tay a do, atəmət. ⁶ Ka ya ti ndam sedi cəeni ni nday təbu təhəŋgri ma ge Melefit ana mis nahəma, tisliki məhiani ana huđ melefit àtədəya avər a ba, mək àtədəya do eđeđiŋ, duk abivoru ana mandav ge təwi gatay. Tisliki məhiani ana yam məmbavu mimiz mək ambavu eđeđiŋ. Tisliki məhiani ana mis ga duniya ni təcakay daliya gərgərani dək mək təcakay eđeđiŋ daya. Tisliki magray zlam akada gatay ya ti tawayay ni.

⁷ Ka ya ti etindeveriŋa məhəŋgri ma ge Melefit ana mis a nahəma, araŋa nahaŋ amahəraya e *evid gəđakani ya a huđ ga had bu na. Ere gani nani amakadvu akaba tay, njədə gayaŋ ni amatam gatay ni, amabazl tay. ⁸ Atəmbər bu kisim gatay ni kà gəvay ge divi a kəsa gəđakani bu, a kəsa ya ti *tədarfəŋ Bay gatay kà təndal ni bu. Slimi ga kəsa gani nani ti maŋ-gahani : awayay adəmvaba ti *Sodom, ahkay do ni Ezir. ⁹ Eslini mis ge dini gərgərani ni dək, ga had gərgərani ni dək, ga jiba gərgərani ni dək, akaba mis ya təzlapay ma həma gərgərani ni dək atamənjələŋ kə kisim gatay vad mahkər àna telma. Atəcafəŋa mis ge mili tay a. ¹⁰ Mis ga duniya ni dək atəmər vu adaba təbazla ndam sedi cəeni na. Atəmər vu dal-dal, atagra y wuməri, atavavu zlam, adaba ndam sedi nday cəeni ni təgria daliya ana tay a dal-dal. ¹¹ Ay kələŋ ga vad mahkərani àna telma nahəma, Melefit àhəŋgrivabiyu sifa gayaŋ ana tay a. Sifa ni àra àhuriviya ana tay a ti təcikaba cəkwađ cəkwađ. Eslini mis ya ti təbu tamənjələŋ ana tay ni dək aŋgwaz àdəgakia ka tay a dal-dal.

¹² Təra təcikaba ti tici dəŋgu ga maslaŋa ahəndabiyu kay kay e melefit bu, àhi ana tay ahkado : « Cəlumbiyu ahalay. » Eslini makləbasl àkambah tay, təcəloru àna naŋ e melefit vu. Ka ya ti nday təbu təcəloru e melefit vu nahəma, ndam ezir gatay ni təbu tipioru tay. ¹³ Ka sarta gani nani nahəma, had àdadə ; kəla ahay kru lu ti bəlaŋ e kidiŋ gatay bu àmbədkaba ; mis dəbu adəskəla təməta azuhva ga had ya àdaday ni. Eslini mis məgəjəni gani ya təmət ndo ni təgra aŋgwaz a dal-dal, nahkay təzləbay Melefit naŋ bəlaŋ agavəla.

¹⁴ Daliya ye cə ni àndava, ay ti bumvu slim, daliya ya mahkər naŋ əbu ara wuđak.

Mezlelim ya adəskəlani ni

¹⁵ Kələŋ gani məslər ya adəskəlani ni èvi mezlelim gayaŋ ni. Àra èvia ti niçi dəŋgu ge mis təhənday kay kay e melefit bu, təđəm : « Nihi nahəma, njədə ga məgur duniya ni ègia ga Bay geli nday ata Krist *bay gəđakani ya àhəndakia amal gayaŋ a ni. Atəgur duniya dək ga kaŋgay-kaŋgayani. » ¹⁶ Eslini gəđakani kru kru cə mahar fadani manjəhadani e kər si gatay bu gappa gappa kə meleher ge Melefit ni təbəhadı mirdim ana Melefit, meleher gatay ndıba ndıba ana had, təzləbay naŋ, ¹⁷ təđəm :

« Bay geli Melefit njədə-njədəni,
kwa ahaslani nak kəbu, nak kəbu nihi daya.
Məgruk səsi adaba kəgra təwi àna njədə gayak a.
Njədə gayak gani ti dal-dal àtama ge mis na.
Məgruk səsi adaba nak Bay ga zlam dək.

¹⁸ Mis ga had ndahaŋ ni təzumkuka bəruv a dal-dal, ay nihi ti sarta ga məzumki bəruv gayak ka tay ènjia, sarta ga magrafəŋa seriya kə mis ya təmət na ni. Sarta ènjia ge midi zlam ana mis azuhva təwi ya tə-gruk na ;

ge midi zlam ana ndam mahəŋgaray *pakama gayak akaba ana ndam *njəlatani gayak,
nday ya ti təhəŋgrukoru ahər a had,
gəđakani akaba nday ya ti gəđakani do ni.
Sarta ènjia ge mijij mis ya təbu tijij mis ga duniya na. »

¹⁹ Gəđakani nakəŋ təra tindeveriŋa ma gatay na nahəma, *ahay gəđakani ge Melefit ni àzləkvaba e melefit ba ; niçi *sahar a ahay gani nani bu. Sahar gani nani adafaki Melefit *àwəlkabá pakama gayaŋ akaba ge mis a. Kələŋ gani ti avər àbay aku, dəŋgu ge mis àhənday a huđ melefit bu, avər àdi aday sak kay, koskosay ga avər tədəgaya ka had a kay, had day àdaday.

Ata wal nday ata araŋa gəđakani

12 Eslini niçi zlam magray ejep nahaŋ àŋgazlavu a huđ melefit bu. Ere gani nani ti wal, azana gayaŋ ka vu ni fat, a huđ asak gayaŋ bu ni ti kiya. Èfedey ahər gayaŋ ti ni àna boŋgur kru mahar cə. ² Wal nani ti naŋ àna huđ, awayay ewi wur, awər naŋ, naŋ əbu azlah, etəwi àna naŋ.

³ Eslini zlam magray ejep nahaŋ àŋgazlavu a huđ melefit bu keti. Ere gani nani ti zlam ge gili gəđakani ndize, àzavu ata kurmbu, ahər təkı adəskəla, ahər ni lu mēfedeni àna elpindiŋ ga bay, edrem təkı kru ka ahər. ⁴ Ere gani nani ti àna hutul ; àsi hutul gayaŋ ni ana boŋgur a huđ melefit bu, nahkay ti kəla boŋgur mahkər lu ti bəlaŋ e kidiŋ gatay bu àdəbiyu ka had. Ere gani nani ècikfiŋ kà wal ya ewi wur ni ; ka ya ti emi-weya wur na ti andafəŋa sədək. ⁵ Eslini wal nakəŋ èweya wur zalana. Wur ya èweya ni ti njədə àfəŋ dal-dal ga mahətay mis ga had ga duniya dək àna aday ga ara. Ka ya ti wal ni èweya wur na nahəma, təzay wur ni ke weceweceni, tər u àna naŋ kə meleher ge Melefit,

Melefit naŋ àbu manjəhadani e kərsi gayan bu. ⁶ Məŋ ga wur ni ti ni àcuhworu a hud gili vu ; eslini ti Melefit àslamatikabá mələŋ a. A mələŋ gani nani bu ni ti Melefit aməfi ahàr vad dəbu àna diŋ diŋ cə àna kru kru muku.

⁷ Kələŋ gani silik àgravu e melefit bu. Misel † akaba ndam məslər gayan təkadvu akaba kurmbu ni, kurmbu ni akaba ndam gayan ti ni təkadvu akaba tay. ⁸ Ay ti Misel akaba ndam məslər gayan ni tətama kurmbu na akaba ndam gayan na àna njəda. Təgarababiya tay e melefit ba, təvi divi ana tay ga manjəhadani eslini va do. ⁹ Təgarabiyu kurmbu ni ti nahkay. Naŋ gani ti gədakani, naŋ gavan ya ahaslani ni, naŋ gani ya agosay mis ga had ni dek ni. Gavan gani nani ti slimi gayan *Seteni, naŋ ya ti àdəmki ma magədavani ke mis kə meleher ge Melefit ahaslani ni. Tizligabiyu naŋ ka had, nday akaba ndam məslər gayan ni dek.

¹⁰ Eslini niçi dənŋu ga maslaŋa nahaŋ àhəndabiyu e melefit bu kay kay, àdəm :

« Nihi nahəma, Melefit geli àhəŋga mis a, məsəra naŋ àtama zlam a dek àna njəda, naŋ Bay. Nihi ti mipia Krist gayan na, àŋgazliaya njəda gayan na ana leli a. Adaba mam, tədəvabiya bay ya ti asəkadki malfada ka bəza ga məŋ geli na ka had a. Ahaslani naŋ àbu asəkadki malfada ka tay kə meleher ge Melefit geli məlafat akaba məlavad gani do dek.

¹¹ Ay ti bəza ga məŋ geli ni tigia tətama naŋ àna njəda.

Tətama naŋ a adaba Wur Təmbak ni àmba tay àna mimiz gayan a,

akaba təhia ma ge Melefit ana mis a, təhi ana tay ma gani nani ti ma ge jiri daya.

Nday gani tədi slimi ana sifa gatay ndo, nahkay aŋgwaz àwərfəŋa tay kə kisim a ndo.

¹² Nihi təgara Seteni e melefit ba nahəma, hud melefit məmərnu akaba lekələm ya kəbum a hud gani bu ni.

Ay ti lekələm ya ka had ni akaba zlam ya a *dəluv gədakani bu ni ti

akəgrum daliya adaba Seteni àhərkiaya ke kəli a.

Naŋ gani ti àzuma bəruv a dal-dal adaba àsəra sarta ya təvi ni àgəjəni gədak va do. »

¹³ Ka ya ti kurmbu ni àsəra tizligabiyu naŋ ka had a nahəma, àcuhwaləŋoru ka wal ya ti èweya wur zalana nakəŋ a ni. ¹⁴ Ay ti təbia kərpasla ana wal na cə akada ga məjənu gədakani na, ti wal ni məhəroru e gili ka mələŋ gayan ya ti Melefit aməfi ahàr vi mahkər ana telma ni. Amanjəhad eslini ti driŋ driŋ akaba gavan ni. Nahkay gavan ni emisliki mərəkiani koksah, aməgri araŋa do. ¹⁵ Eslini gavan ni àvələhaya yam a dal-dal akada zalaka ti yam ni môru mazay wal ni. ¹⁶ Ay ti had àjənakia wal na, àdahvu, èsiaba yam ya ti gavan àvələhaya na. ¹⁷ Gavan ni àra èpia nahkay ti àzumkia bəruv ka wal na dal-dal. Bəza ga wal ni təgəjənia, nahkay

gavan ni àŋgukioru ka tay. Bəza nday nani ti ndam ya ti təgəskabá *Divi ge Melefit akaba pakama ga Yezu a ni.

¹⁸ Eslini kurmbu ni ècik jik ka dəŋ-dəŋ ga *dəluv gədakani.

Zlam araŋa nday cə

13 Eslini niçi araŋa nahaŋ àhəraya a *dəluv gədakani ni ba. Ere gani nani ti ahàr adəskəla, edrem kru. Edrem ni lu mēfēdeni àna elpindiŋ ga bay. Ka ahàr gayan ni ti slimi təkə məbəkiani ; slimi nday nani ti ge mindivi Melefit. ² Ere gani nani ti akada mavay, asak gani àna ehəf gədakani akada ga zlam ge gili cudayani ni, pakama gani day akada ga mazlahku ni. Kurmbu ni àvi njəda gayan ana ere gani nani ; àvi divi ga manjəhadviyu e kərsi ga bay gayan vu, àvi njəda dal-dal ga mēgur mələŋ daya. ³ Niçi ahàr ge ere gani nani bələŋ akada tēgria ambələk a, àməta. Ay ti ambələk ya tēgri ga makad naŋ àna naŋ ni èpifiŋa. Àra èpifiŋa ti àgria ejep ana mis ga duniya na dek ; nahkay ti tēgəskabá ma gayan a, tədəbay naŋ. ⁴ Mis ni dek təbəhad mirdim, təzləbay kurmbu ni azuhva njəda gayan ya àvi ana ere gani nani ni. Təbəhad mirdim, təzləbay ere gani nani daya. Tədəm : « Way azavu ata ere hini way ? Way akadvaŋəva tata way ? »

⁵ Təvia divi ana ere gani nana ge miji zlabay akaba ge mindivi Melefit a. Təvia divi ga magray təwi gayan a kiyi kru kru fad mahar cə. ⁶ Nahkay ànjəki ka mədəmki ma magədavani ke Melefit, ke slimi ge Melefit, ka mələŋ manjəhad gayan akaba ka nday ya ti e melefit bu ni. ⁷ Təvia divi ga makadvana akaba ndam ge Melefit a akaba ge meyefiŋeni kà tay a. Təvia divi ga mēgur mis ga jiba gərgərana dek, ge dini gərgərana dek, ga had gərgərana dek akaba mis ya təzlapay ma həma gərgərana dek ni. ⁸ Nahkay mis ga had ni dek atabəhad mirdim kə meleher gayan, atazləbay naŋ : nday ya ti atazləbay naŋ ni ti slimi gatay àbi məbəkiani ka wakita ga sifa bi kwa ka mənəki ga duniya. Wakita nani ti àfəŋ ka Wur Təmbak ya təkad naŋ ahaslani ni.

⁹ Maslaŋa ya ti slimi àfəŋ ge mici zlam nahəma, mīci pakama hini ya nədəm ni : ¹⁰ Maslaŋa ya ti tiweya naŋ ga mēgəs naŋ ge evidi a nahəma, atəgəs naŋ, amoru migi evidi edediŋ. Maslaŋa ya ti tiweya naŋ ana maslalam a ti atakad naŋ àna maslalam edediŋ. Nahkay ti ahàr àdəm ndam ge Melefit tēbesey, tēmbəŋ mēfəki ahàr ka Yezu ba.

¹¹ Eslini niçi araŋa nahaŋ, àhəraya a had ba. Ere gani nani ti edrem təkə cə akada ga wur təmbak ni, ay ti azlapay akada ga kurmbu ni. ¹² Ere gani nani ti àgray zlam ya mis tipi day-day ndo ni àna njəda ge ere nahaŋ ye enjenjeni ni. Àgray ti kə meleher ge ere ye enjenjeni ni. Àfəki ŋgasa ke mis ga duniya ni dek akaba zlam ya ka had ni dek ga məhəŋgrioru ahàr a had ana ere ye enjenjeni ya ti tēgri ambələk ga makad naŋ mək ambələk gani èpifiŋa ni. ¹³ Ere gani nani ti àgra zlam magray ejep kay kə eri ge mis a ga madafakiani naŋ àbu àna njəda. Zlam gayan ya àgray, àtama ejep nda-haŋ a ni ti nihi : àzəbiyu aku e melefit bu, èzligaya ka

† Ndam Zude tādəm Misel ti gədakani ga məslər ge Melefit, àfi ahàr ana ndam Zude ti naŋ (Deniyel 12.1). Mənjəki ke Zud 9.

had a kè eri ge mis dek. ¹⁴ Àgosay mis ga duniya adaba tavia divi ga magray ejep kè meleher ge ere ye enjenjani na. Àhi ana tay ahkado : « Ləmumaya zlam ga pəra azavu akada ere ya təgri ambələk amal amət mək àngaba ni. Kələmumaya zlam ga pəra na ti kəhənggrumioru ahàr a had. » ¹⁵ Eslini tavi njəda ana ere ye cə ni ga məvi sifa ana zlam ga pəra ni. Nahkay zlam ga pəra ni eslili mazlapani, àhi ana mis ti tábazl ndam ya ti təhənggrioru ahàr a had do ni. ¹⁶ Ere gani nani àfəki ngasa ke mis dek, gədəkani akaba nday ya ti gədəkani do ni, ndam ge elimeni akaba ndam talaga, evidi akaba nday ya ti nday evidi do ni, ti táhəndaki zlam ge ere gani nani ka tay ka ahar ga daf ahkay do ni kè meleher. ¹⁷ Maslaŋa ya ti zlam mahəndakiani ni àki bi ni ti àsəkum zlam koksah, àsəkumoru zlam koksah daya. Zlam mahəndakiani nani ti slimi ge ere nani, zlam macalani daya.

¹⁸ Ahalay ti ahàr àdəm mis təjalaki ahàr lala kwa. Maslaŋa ya ti àsəra zlam a nahəma, aməsər zlam macalani nani. Zlam macalani nani ti slimi ge mis, zlam macalani nani ti diŋ diŋ muku àna kru kru muku mahar muku.

Ndam ge Melefit tidi limis

14 Eslini nipi Wur Təmbak micikeni jika ka həma *Siyon ; nday akaba mis dəbu diŋ àna dəbu kru kru fad mahar fad. Mis nday nani ti slimi ga Wur Təmbak ni akaba ga Bəŋani àki məbəkiani ka tay kè meleher. ² Eslini nici dəngu ge mis àhəndabiyu e melefit bu akada ga yam ya ahənday a zalaka gədəkani bu ni, akada ga avər ya adi aday ni. Dəngu gani nani ya nici ni ti ahənday àbəlay akada ge tində ya mis tivi ni. ³ Mis nday nani təbu tidi limis məweni kè meleher ga Bay manjəhadani e kərsi gayan bu, kè meleher ge mis gədəkani akaba kè meleher ga zlam fadani ni. Limis nani ti maslaŋa ya àsəra midena ni ti àbi, si nday dəbu diŋ àna dəbu kru kru fad mahar fadani ya ti Melefit àmba tay a duniya ba ni kwa.

⁴ Nday gani nani ya tidi limis ni ti nday njəlata, təbia slimi àna vu gatay a, təsər wál day-day ndo. Ka mələŋ ga Wur Təmbak ya akoru ni dek nday nani tadəboru naŋ. Nday gani ti Melefit àmba tay e kidiŋ ga ndam ga duniya ba ti tigi ndam gayan, nday akada ma ga zlam ya tavi ana Melefit ni. ⁵ Ndam nday nani ti mis ticifiŋa ma ga malfada kà tay a day-day ndo, təŋgətfəŋa zlam magudarani kà tay a ndo daya.

Məslər ge Melefit mahkər

⁶ Eslini nipi *məslər ge Melefit nahaŋ ahər driŋ a hud melefit bu. Məslər gani nani naŋ àbu azibiyu *Ma Məweni Sulumani ya amandav day-day do ni ana mis ga duniya ; ana mis ga had gərgərani dek, ana jiba gərgərani dek, ana dini gərgərani dek akaba ana mis ya təzlapay ma həma gərgərani ni dek. ⁷ Məslər ni àzlapay kay kay, àdəm ahkado : « Grumfəŋa aŋgwaz kè Melefit a, zləbum naŋ adaba sarta ya ara agraŋəŋa seriya kè mis a ni ènjia. Hənggrumioru ahàr a had ana

Melefit : naŋ ti àgraya mələŋ ya agavəla na, àgraya had a, àgraya *dəluv gədəkana akaba àgraya mələŋ ga yam ndahaŋ a. »

⁸ Eslini nipi məslər nahaŋ àrələŋoru, àdəm ahkado : « Kəsa gədəkani Babilon ni àmbədkaba, àmbədkaba besək-besək. Àcahia magudar zlam gayan akaba hala gayan ana mis ga duniya dek ; hala gani nani ti àm-brəŋ day-day ndo. Magudar zlam gayan ni èviyikaba ahàr ana mis ga duniya dek akada ga zum na. »

⁹ Eslini nipi məslər nahaŋ ya mahkər àrələŋoru. Àdəm ma kay kay, àdəm ahkado : « Maslaŋa ya ti ahənggrioru ahàr a had ana araŋa akaba ana pəra gayan, ahkay do ni zlam mahəndakiani gayan ni àki ke meleher ahkay do ni ka ahar nahəma, ¹⁰ amacakay daliya dal-dal adaba Melefit àzumkia bəruv a. Melefit aməgri daliya ti akada ga zum ya təcəhkiyu yam ndo akad mis ni. Ndam nday nani atəhuriyu a aku vu, atəhuriyu a zlam nahaŋ ya aku agəs akada ga asas ya aku agəs ni vu. Atəcakay daliya kè meleher ga məslər ge Melefit akaba kè meleher ga Wur Təmbak ni. ¹¹ Aku ya aməgri daliya ana tay ni ti azək gani aməcəloru agavəla, amandav day-day do. Maslaŋa ya ti ahənggrioru ahàr a had ana araŋa ni akaba ana zlam ga pəra ya azavu akaba ere gani nani, ahkay do ni zlam mahəndakiani ge ere gani nani àki ni ti aməpəsaba do, amagray daliya məlafat akaba məlavad gani do dek ga kaŋgay-kaŋgayani. »

¹² Nihi ti lekələm ndam ge Melefit ahàr àdəm si kebesəm kwa, lekələm ya ti kəgəsəmkabá *Divi ge Melefit akaba kəfəmkia ahàr ka Yezu a ni.

¹³ Eslini nici dəngu ga maslaŋa nahaŋ àhəndabiyu a hud melefit bu, àhu ahkado : « Bəki ma hini : “Ndam ya ti təfəki ahàr ka Bay geli, təbu akaba naŋ akada mis bələŋ, təmətvú a hud gani bu nahəma, ku kani təmərnu.” » *Məsuf Njəlata ni àdəm : « Iy, nahkay ededəŋ, təgra təwi zləzladana, ay nihi ti təcəpəsaba, adaba zlam sulumani ya təgray ni èjji do, atələbu àna naŋ ga kaŋgay-kaŋgayani. »

Ere ye ti amagrakivu ke mis ka mandav ga duniya ni

¹⁴ Eslini nipi maklabasl bəf-bədani, zlam nahaŋ àki manjəhadkiani digəsa. Zlam gani nani ti mis, mefedey ahàr àna elpindiŋ ga bay, elpindiŋ nani ga gru ; məvəd məzumani àfəŋ a ahar bu daya. ¹⁵ Eslini nipi *məslər ge Melefit nahaŋ àhəraya a *ahay gədəkani ge Melefit ni ba, naŋ àbu ahikaboru ma kay kay ana maslaŋa ya ti manjəhadkiani digəsa ka maklabasl ni. Àhi ahkado : « Za məvəd gayak na ti kəbaz, adaba sarta gani ènjia, zlam àndəha ka had a. » ¹⁶ Àra àdəma nahkay ti maslaŋa ya ti manjəhadkiani ka maklabasl ni àzay məvəd ni, àbazaba zlam ya ka had na dek.

¹⁷ Eslini nipi məslər ge Melefit nahaŋ e melefit bu, àhəraya a ahay gədəkani ge Melefit ni ba. Naŋ nani day məvəd məzumani àfəŋ a ahar bu. ¹⁸ Nipi məslər ge Melefit nahaŋ keti àhəraya ka mələŋ ya ti teviyekiki zlam ana Melefit na ; naŋ nani ti abi slimi ana aku ya teviyek zlam àna naŋ ni. Naŋ àbu ahikaboru ma kay kay ana məslər ya ti məvəd məzumani àfəŋ a ahar bu

ni. Àhi ahkado : « Za mævəd na, ru a duniya vu, ahar ga məŋ ga zlam təndəha, ru kāsly. † »¹⁹ Nahkay məslər nakəŋ əzay mævəd ni, əslay ahar gani ka hađ ni dek, əbiyu ka mələŋ ya ti təducfəŋa yam gana ni. Mələŋ gani nani ti adafaki mələŋ ya ti Melefit amagrafəŋa seriya kà ndam ga *duniya, aməzumki bəruv ka tay dal-dal ni.²⁰ Mələŋ ya ti təduc bəza ga zlam ni ti a aləŋ ga kəsa. Ka ya ti təduc ni ti mimiz àhəraya sawaŋ, do ni ti yam ga bəza ga zlam ni do. Mimiz ni àŋgəzaya kay akada ga yam ga zalaka na. Àŋgəzoru driŋ agray ezewəd dəbu kru mahar cə. Zileŋ gani anday pilis agəjəni ahàr gani cesla ciliŋ.

Məslər ge Melefit təzəkibiyu daliya adəskəla ke mis

15 Eslini ti nipi zlam magray ejep nahaŋ gəđakani a huđ melefit bu : nipi *məslər ge Melefit adəskəla àna daliya adəskəla a ahar bu. Kələŋ ga daliya nday nani ti daliya ndahaŋ atələbi va bi, adaba Melefit emendeveriŋ məzum bəruv gayəŋ ni àna tay.

² Eslini nipi zlam nahaŋ akada dəluv mebedeni akaba aku, asladay akada ga kutrum ni, ahələba eri a vərut. Nipi ndam ya ti tēyefiŋa kà araŋa na, təhəŋgriuru ahàr a hađ ana zlam ga pəra ya azavu akaba ere gani nani ni ndo, təwayay zlam macalani ge slimi ge ere gani nani ndo ni daya. Nday təbu micikeni jika jika ka ahàr ga dəluv ni ; tində təfəŋ kà tay a ahar bu, tində nday nani ti Melefit àbi ana tay. ³ Nday təbu tidi limis ge Məwiz bay məgri təwi ana Melefit ni akaba limis ga Wur Təmbak ni. Limis ya tidi ni ti nahkay hi :

« Bay geli Melefit, nak Bay njəda-njəđani, təwi gayak ya kagraŋ ni gəđakani, àbəlay àtam zlam dek.

Kəgur hađ ni dek, zlam gayak ya kagraŋ ni dek kigeni, nak jireni.

⁴ Bay geli, maslaŋa ya ti àgrafuka aŋgwaz a do ni ti way ?

Maslaŋa ya adəm àzləbay kur do ni ti way ?

Adaba nak ciliŋ nak kəbu njələta.

Mis ga duniya dek atara atəhəŋgriuru ahàr a hađ adaba tipia kur a kagraŋ zlam ni dek kigeni. »

⁵ Eslini nipi zlam nahaŋ keti : *ahay gəđakani ge Melefit ya a huđ melefit bu ni məzləkabana. A huđ ga ahay nani bu nahəma, ahay nahaŋ *miviceni àvu : Melefit aŋgazlivu ana mis eslini. ⁶ Eslini nipi məslər ge Melefit adəskəla ya təzəkibiyu daliya ke mis ni təhəraya a ahay gəđakani nani ba. Təbakababiyu azana bəđ-bəđani talla talla, ku way way do məwəl gugum àna maspara ga gru. ⁷ Eslini bələŋ e kiđiŋ ga zlam fadani ni bu èdi hijiyem ga gru bələŋ bələŋ ana məslər ge Melefit adəskəlani ni. Hijiyem ga gru ni ti məzum bəruv ge Melefit mərəhvani pisl pisl. Melefit ti naŋ àbu àna sifa ga kaŋgay-kaŋgayani. ⁸ Eslini ahay gəđakani ge Melefit ni arəhvu àna azək. Azək nani ti adafaki Melefit ti gəđakani, naŋ njəda-njəđani. Maslaŋa ya ti esliki məhuriyani a ahay gəđakani ni vu ni ti àbi, si tigi daliya adəskəlani ya məslər adəskəlani təhəlbiiyu ni amanda-va day kwa.

Məslər tabaya daliya adəskəlani na ka hađ a

16 Eslini nipi dəŋgu ga maslaŋa nahaŋ àhəndabiyu kay kay a *ahay gəđakani ge Melefit ni bu, àhi ana *məslər adəskəlani ni ahkado : « Dəgum kəbu-moru məzum bəruv ge Melefit ya təvu e hijiyem adəskəlani bu ni ka hađ. »

² Məslər ye enjenjeni ni òru àboru məzum bəruv ya e hijiyem gayəŋ bu ni ka hađ. Àra àbaya ti ambələk magəđavani awər dal-dal àbikabaya ana ndam ya ti zlam ga araŋa ni mahəndakiani ka tay akaba təhəŋgri-uru ahàr a hađ ana zlam ga pəra ya azavu akaba ere gani nani na.

³ Məslər ye cə ni òru àbiyu məzum bəruv ya e hijiyem gayəŋ bu ni a *dəluv gəđakani vu. Àra àbiya ti yam ga dəluv ni ègi akada mimiz ge mis məmətani, nahkay zlam ya təvu àna sifa a dəluv ni bu ni dek təmət.

⁴ Məslər ya mahkər ni òru àbiyu məzum bəruv ya e hijiyem gayəŋ bu ni a zalaka vu akaba ka mələŋ ga yam ya aŋgəzoru, àdəl do ni. Àra àbiya ti yam ni dek ègi mimiz. ⁵ Eslini nipi dəŋgu ga *məslər ge Melefit ya abi slimi ana yam ni, àdəm ahkado :

« Nak Melefit nak njələta, kwa ahaslani nak kəbu, nihi day nak kəbu.

Seriya gayak ya kagraŋ ni ti seriya ge jiri.

⁶ Seriya ge jiri ti adaba mis təbazla ndam gayak akaba ndam mahəŋgaray *pakama gayak a.

Təbazl tay ti mimiz àŋgəzaya ;

nahkay kəvia mimiz ana tay ge misena.

Kəgri ana tay nahkay ni ti kigeni. »

⁷ Eslini nipi dəŋgu ga maslaŋa nahaŋ àhəndaya kay kay ka mələŋ ya teviyekiki zlam ana Melefit ni, àdəm ahkado : « Iy, Bay geli Melefit, nak njəda-njəđani, seriya gayak ya kagraŋ ni ti ge jiri, kigeni daya. »

⁸ Məslər ya fad ni òru àbəkaiya məzum bəruv ya e hijiyem gayəŋ bu na kà fat a. Àra àbəkaiya ti təvia divi ana fat na ga meviyekaba mis a halaw-halaw. ⁹ Fat ni àra èviyekaba mis na halaw-halaw ti mis ni tindivi Melefit adaba aslarkibiyu daliya nday nani ka tay ni ti naŋ. Akaba nani dek mis ni təmbatkaba majalay ahàr gatay a ndo, tədəm Melefit naŋ gəđakani agur zlam dek ndo daya.

¹⁰ Məslər ya zlam ni òru àbəkaiya məzum bəruv ya e hijiyem gayəŋ bu na ke kərsi ga araŋa na. Àra àbəkaiya ti mələŋ ge ere gani nani ya agur ni ègi ləvəŋ təbədəm. Nahkay mis ni təhəpədkaba arəd gatay àna aslər azuhva daliya gatay ya tagray na. ¹¹ Ay ti təmbatkaba majalay ahàr gatay na ndo, təmbrəŋ zlam magudarani gatay ni ndo daya, tindivoru Melefit agavəla sawaŋ azuhva ambələk gatay ni akaba daliya ndahaŋ ya təgray ni.

¹² Məslər ya muku ni òru àbiyu məzum bəruv ya e hijiyem gayəŋ bu ni a zalaka gəđakani Efret ni vu. Àra àbiya ti yam ni àdələba a zalaka ni ba dek. Àra àdələba nahəma, bəbay ya gwar egezi ni təŋgəta divi ga masləkabana gwar a zalaka ni ba. †††¹³ Eslini nipi seteni nday mahkər təzavu akaba gwededik ; bələŋ àhəraya a

† Məŋ ga zlam ya məslər ni àdəmki ma ni ti *viŋ.

ma ga kurmbu ni ba, bəlan a ma ga arəna ni ba, bəlan gani ti ni a ma ga bay mahəngaray *pakama ga malfada ni ba. ¹⁴ Nday nani ya təhəraya ni ti seteni, təbu tagray zlam magray ejep. Tərakioru ka bəbay ga had ni dek ga manğasikabu ahər ana tay ti təkadvafərya kə Melefit a. Ka fat ya ti zlam gani nani amagravu ni ti Melefit Bay njəda-njədani aməngazlaya njəda gayan a əki ka zlam a dek.

¹⁵ Yezu ədəm : « Bumvu slimi lala, adaba anara ti akada ga zal akal ni ; mis təsər sarta gani do. Maslanə ya ti ajəgay nu, anjəhad eri, nañ əbu əna azana gayan ka vu nahəma, məmərvu, adaba etipi nañ a mahayma ga məbəki mimili do. »

¹⁶ Seteni ni tənğasikabu ahər ana bəbay ni ka məlanə ya təzalay əna ma *Hebri Harmagadoñ ni.

¹⁷ Məslər ya adəskəla ni ərə aboru məzum bəruv ya e hijiyem gayan bu ni kə aməd. Əra əbaya ti dəngü əhəndabiyu kay ka a ahay gəđakani ge Melefit ni bu, ka məlanə ge kərsi ge Melefit ni. Ədəm : « Nihi ti əndava. » ¹⁸ Eslini avər əbay aku, ədi aday, dəngü ndahañ təhənday daya. Had ədaday dal-dal : kwa ka sarta ya Melefit əgraya mis ka had a ku kani, had ədaday akada nani ndo. ¹⁹ Had ədahvu, kəsa gəđakani ni ədevu məlanə mahkər. Kəsa ndahañ ya ka had ni day təbesva. Babilon kəsa gəđakani ni əgəjazlki ahər ke Melefit ndo : Melefit əvi məzum bəruv gayan dal-dalani ya e hijiyem bu ni, ti mīseba dek ka ahar ge etekwey a.

²⁰ Had ya e kidin ga yam bu ni dek təsləkaba ka məlanə gatay na, təbi va bi ; həma day təbi, tipivu va do.

²¹ Koskosay gəđakani tədəgəbiyu a hud melefit bu, tədəgəkiaya ke mis a, bəlan gani mədəs gani agray kilə kru kru fad. Daliya gani nani ti ətama njəda ge mis a dal-dal, nahkay tindi Melefit azuhva koskosay ya tədəgəkiaya ka tay a ni.

Wal hala gəđakani

17 Eslini bəlan e kidin ga *məslər ge Melefit adəskəlani ya hijiyem ga məzum bəruv ge Melefit təfəñ kə tay ni ərəkua, əhu ahkado : « Nihi ti Melefit ara atrab wal hala gəđakani ni. Ra nədəfukki daliya gayan ya tara təgri ni. Wal hala nani ti awayay adəmvaba kəsa gəđakani ya kə gəvay ga zalaka gərgərani ni. ² Bəbay ga had ni təgra hala akaba nañ a, mis ya ka had ni day təgrafəna mesəwəhva, əviyiya ahər ana tay a akada ga zum na. »

³ Eslini məslər ni əzoru nu a hud gili vu ; əzoru nu ti əna njəda ga *Məsuf ge Melefit. Nəru ninjəa ti nipi wal nahañ manjəhadani digəsa əki kə arəna ndizeni. Ere gani nani ti ahər adəskəla, edrem kru, kə vu gayan ni dek slimi ge mindivi Melefit əki məbəkiyani ngəredəda.

⁴ Wal ni ti ni məbakabu azana ngəzani †† akaba azana ndizeni ; nañ meñgəledveni əna zlam ga gru, əna akur sulumani, əna ebirsli daya. Hijiyem ga gru əfəñ a ahar bu. Hijiyem gani nani ti zlam magədavani mizeni əvu a hud gani vu mərəhvani pisl. Zlam magədavani nani ti

†† Bəbay ya gwar egezi ni ti tawayay mara magray silik akaba ndam ge Melefit. † Bay mahəngaray pakama ga malfada ni ti arəna ye cə ni (13.11-18). †† Azana ngəzani ti azana ga bay.

hala gayan ya agray ni. ⁵ Kə meleher gayan ni ti slimi əki məbəkiyani, slimi gani nani manğahani, nihi : « Babilon kəsa gəđakani, mənə ga ndam hala akaba zlam magədavani ge mis ga had ya tagray ni dek. » ⁶ Nipi wal ni əsikaba mimiz a, eviyi ahər. Mimiz gani nani ti ga ndam ge Melefit ya təbazl tay adaba təmbrəñ məfəki ahər gatay ka Yezu do ni.

Nəra nipi wal na ti əgrua ejep a dal-dal. ⁷ Eslini məslər ni əhu ahkado : « Agruk ejep emiteni ti kamam ? Nəhukaba ma manğahana əki ka wal na akaba ka arəna ya ti nañ əki manjəhadkiani digəsa, ahər adəskəla akaba edrem kruani na. ⁸ Ere ye kipi ni ti ahaslani nañ əbu, ay nihi ti nañ əbi va bi. Aməcəlaya e *evid gəđakani ya a hud ga had bu ni ba ; aməcəlaya ti ara eji həya. Ndam ga *duniya ya ti slimi gatay əbi məbəkiyani ka wakita ga sifa bi kwa ka mənəki ga məlanə ni, ka ya ti etipi ere nani ni ti aməgri ejep ana tay. Aməgri ejep ana tay ti adaba ahaslani nañ əbu, ay nihi ti nañ əbi mək aməngaya keti palam. »

⁹ Əhu keti : « Ahər ədəm mis təjalaki ahər ke ere gani nani lala, əna məsər zlam daya. Ahər adəskəlani nday nani ti həma adəskəla ya wal anjəhadki ni. [‡] Nday gani bəbay adəskəla daya. ¹⁰ A hud ga bəbay adəskəlani ni bu ni ti bəbay zlam tindeveriña məzuma bay gatay a əndava. Nañ ya muku ni ti nañ əbu a bay gayan bu mba. Nañ ya adəskəla ni ti ni sarta gani gayan ənjia fañ ndo. Sarta gani gayan eminjia ti aməpəsviyu a bay ni bu do. ¹¹ Ere ye ti ahaslani nañ əbu, ay nihi ti nañ əbi ni ti nañ nañani bay ya azlalahkər. Nañ əkibu ka bəbay adəskəlani ni daya, mək amoru mijiji.

¹² « Edrem kruani ye kipi, əki ni ti awayay adəmvaba bəbay kru, təhuriyu a bay gatay vu fañ ndo. Sarta gatay eminjia ti atəzumkabu bay akaba ere gani nani, ay ti atəpəsviyu do. ¹³ Bəbay kruani ni dek ma gatay bəlan, təgri təwi ana ere gani nani əna njəda gatay dek. ¹⁴ Atakadvafərya kə Wur Təmbak na, ay ti Wur Təmbak ni emihiti tay, adaba nañ Gəđakani ga bəbay ndahañ ni dek, nañ Bay ga bəbay dek. Ndam ga Wur Təmbak ni etihiti bəbay nday kruani ni daya, adaba Wur Təmbak ni adaba tay a, əzalay tay, təfəkia ahər a. »

¹⁵ Əhu keti : « Yam ya nak kipi wal hala əfəñ kə gəvay ni ti mis dal-dal macakalavani, mis ga had gərgərani akaba mis ya tədəm ma həma gərgərani ni. ¹⁶ Edrem kruani ya kipi ni akaba ere gani nani etizirey wal hala ni, atəcakwəkia zlam ya ka vu na dek, atəmbrəñ nañ a mahayma. Atahəpəd nañ, eteviyekaba məgəjəni gana. ¹⁷ Bəbay kruani ni atagray nahkay ti adaba Melefit əgray ti ma gatay mənəka ka ahar bəlan, ti təgri təwi ana ere gani nani əna məzum bay gatay ni. Atagray nahkay ti duk abivoru ana vad ge Melefit ya əfəkad ni : a vad nani ti pakama ge Melefit ya ədəm ni amagravu akada ya awayay ni.

¹⁸ « Wal ya kipi ni ti ni awayay adəmvaba kəsa gəđakani, bəbay gani təgur bəbay ga had nahañ ni dek. »

‡ Həma adəskəla : ka sarta gani nani ti mis təbu tədəm kəsa Rom ti ka həma adəskəla.

Babilonj kesa gəđakani ni àmbəđkaba

18 Eslini nipi məslər nahəñ nañ àbu asləkabiya a huđ melefıt ba, njəđa àfəñ dal-dal, asladay mələñ dal-dal daya. ² Àzlah kay kay, àđəm :

« Babilonj kesa gəđakani ni àmbəđkaba, àmbəđkaba besək-besək !

Nihi ti ègia mələñ manjəhad ge seteni a, mələñ ga *məsuđ magəđavana.

Eđiđiñ ya təhəpəđ tay do, təwayay tay do ni tanjəhad eslini daya.

³ Babilonj àmbəđkaba besək-besək ti adaba nañ akada wal ya àvia vu gayanə ana hala dal-dal ni.

Magudar zlam gayanə ni èviyikaba ahàr ana mis ga duniya na đek akada ga zum na.

Bəbay ga had ni đek təgrakabá hala akaba nañ a : ndam məsəkumoru zlam a duniya bu đek təñgətkabá elimeni

àna zlam gayanə dal-dalani ya tigi eri ana mis na. »

⁴ Eslini nipi dəñgu ga maslaña nahəñ àhəndabiyu e melefıt bu, àđəm :

« Lekələm ndam goro ni sləkumkiba ka ndam ga kesa hina, hərumaya ;

nahkay ti ahar gekəli àkibu ka magudar zlam gayanə ni bi,

daliya ya amagraj ni amacay kəli do daya.

⁵ Hərumaya, adaba magudar zlam gayanə ni kay dal-dal,

akada ga zlam manjəgəkabani diliz, àdoru e melefıt vu ni.

Nahkay Melefıt àsəra təwi gayanə ya agraj ni ti təwi ge jiri do.

⁶ Ere ye ti àgri ana mis ni ti tēgrivu bilegeni.

Təwi gayanə ya agraj ni ti tēgrivu sak cə.

Àgria daliya ana mis a, təcaka akada ge mis ya tisia zum a na ;

tēgrivu daliya sak cə ti mīsi akada ge ergi ni.

⁷ Ahaslani nañ àbu àna njəđa dal-dal, azum zlam sulumani dal-dal daya ;

nahkay grumi daliya dal-dal akada njəđa gayanə ya ahaslani dal-dalani ni,

grumi tuway dal-dal akada zlam sulumani gayanə ya àzum ahaslani dal-dalani ni.

Adaba mam, àđəm : "Nu bay, nu wal madakway do, enitəwi day-day do."

⁸ Gayanə ya ti àđəm nahkay ni ti

daliya gayanə ya amacakay a vad bəlanjani bu ni nday hi :

kisim, tuway, ləwir, akaba aku ga məzumaba nañ a.

Adaba Bay ya ti agrafəña seriya kà nañ a ni ti Bay Melefıt geli ;

nañ ti njəđa-njəđani. »

⁹ Bəbay ga duniya ya təgraj hala akaba nañ akaba tēzumkabu zlam sulumani ni etipia azək ga aku ya azumaba nañ a ni ti etitəwi, atəndav kuda. ¹⁰ Eticik driñ driñ akaba nañ adaba aņgwaz aməwərfəña tay kà daliya ye eslini na. Atəđəm :

« Aw ! Aw !

Babilonj kesa gəđakani, njəđa-njəđani ni àmbəđkaba besək-besək,

adaba Melefıt àgrafəña seriya a huđ ge njemdi bəlanjani ba ! »

¹¹ Ndam məsəkumoru zlam ya a duniya bu ni titəwi, təndav kuda azuhva nañ. Tagraj nahkay ti adaba maslaña ya ti asəkumfəña zlam kà tay a ni àbi va bi.

Zlam gatay gani ya təsəkumoru ni nday hi : ¹² gru, ara ga siņgu, akur sulumani akaba ebirsli ; azana ndize-

ndizeni akaba azana sulumani gərgərani ndahañ ;

biyem sulumani ya ezi akada ge tersel ni, zlam ya

təgraya tay àna aslər ge mbeli a akaba àna biyem sulumana ni ; zlam ndahañ ya təgraya tay àna ara, nda-

hañ àna evirzegena, ndahañ ti ni àna akur sulumana ni ; ¹³ tersel gərgərani akaba haf gərgərani ya tazəbay

ti ezi àcər ni ; zum, amal, humbu akaba *alkama ;

slasla, təmbəmbak, pililis akaba seret gatayani.

Təsəkumoru mis akaba sifa ge mis daya. ¹⁴ Nahkay

təhi ahkado :

« Zlam ya tigək eri ni đek təsləkafuka, tədəgoru driñ, elimeni gayak akaba zlam sulumani ya kəzum ni tə-

fuk va bi,

atəñgət tay day-day va do ! »

¹⁵ Ndam məsəkumoru zlam ya təñgət elimeni àna məsəkumoru zlam a kesa nani bu ni eticik driñ driñ ak-

aba nañ, adaba aņgwaz aməwərfəña tay kà daliya ye eslini na. Etitəwi, atəndav kuda, ¹⁶ atəđəm ahkado :

« Aw ! Babilonj kesa gəđakani ni asay cicihi timey !

Ahaslani nañ məbakabu azana ndize-ndizeni akaba azana sulumani ndahañ.

Nañ meñgəleđveni àna zlam ga gru, àna akur sulumani akaba àna ebirsli.

¹⁷ Zlam gayanə ni đek àgəđava a huđ ge njemdi

bəlanjani ba timey ! »

Ndam ya təbu àna *slalah ga yam ni, nday ya tagaray ni, nday ya təhəlvu tay ni akaba ndam ya

təñgət zlam azuhva dəluv ni ticik driñ driñ akaba kesa ni. ¹⁸ Tīpia azək ga aku ya azum kesa na. Tàra tīpia ti tə-

zlah kay kay, tēđəm : « Kesa gəđakani akada kesa hini ti àbi day-day bi ! » ¹⁹ Təndav kuda, titəwi, təbakabiyu

had ka ahàr, tēzlah kay kay, tēđəm :

« Aw ! Aw ! Kesa gəđakani ni asay cicihi !

Ndam ya təbu àna slalah ga yam gatay təñgət elimeni ti a kesa nani bu.

A huđ ge njemdi bəlanjani bu zlam ga kesa nani ànda-va đek. »

²⁰ Lekələm ya e melefıt bu ni mərumvu adaba aku àbu azum kesa ni ! Lekələm ndam ge Melefıt, lekələm

ndam *asak akaba ndam mahəņgaray *pakama ge

Melefıt ni mərumvu ! Mərumvu adaba Melefıt

àgrafəña seriya, àpəliya zlam magəđavani ya àgri ana kəli na. ²¹ Eslini məslər nahəñ njəđa-njəđani àzay akur

gəđakani akada avar, àdəviyu a *dəluv gəđakani vu, àđəm ahkado :

« Babilonj kesa gəđakani ni atəgri ti ga njəđa akada nani,

etipi kesa gani nani day-day va do. »

²² Àđəm keti :

« Ndam mivi tindu, ndam midi limis,
ndam mivi cicek akaba mezlelim atələbi afa gayak va
bi.

Etici daday ga arañ afa gayak va do.
Etipi ndam mələm zlam a kəsa gayak bu va do,
etipi ndam mihi humbu a kəsa gayak bu va do daya.
²³ Cengel atəsladay mələñ a kəsa gayak bu va do,
ataday wál va do, atagray wuməri gani a kəsa gayak
bu va do daya.

Zlam nday nani dek ti atagravu va do
adaba ahaslani ndam ga kəsa gayak ya təsəkumoru
zlam ni

tətama ndam məsəkumoru zlam ndahañ ga duniya
na dek,
təgosakaba mis a dek àna matak gatay na daya. »

²⁴ Melefit àtrab Babilon ti adaba ndam mahəñgaray
pakama gayañ ya tábazl tay ni, ndam gayañ *njəlatani
ya tábazl tay ni, akaba ndam ndahañ ya tábazl tay a
duniya bu ni dek ti ndam ga kəsa gani tábazl tay,
mimiz gatay ni àdəgaya a kəsa gani nani ba.

19 Eslini nıci dəñgu ahənday kay kay a huđ melefit
bu, dəñgu gani ahənday akada ge mis
macakalavani dal-dalani ni. Təđəm ahkado :

« Eleləya ! Zləbum Melefit !

Melefit geli ti ahəñgay mis, nañ àbu àna njəda àtama
njəda ndahañ a dek,
mis dek təzləbay nañ !

² Mis dek təzləbay nañ ti adaba seriya gayañ ni ge jiri,
kigeni daya.

Awəla wal hala na àna seriya.

Wal nani ti àgosakaba mis ka hađ àna hala gayañ na.
Àbazla ndam məgri təwi ana Melefit a,
nahkay ti Melefit day àmbrəñ nañ ndo, àgria daliya. »

³ Təđəm keti :

« Eleləya ! Zləbum Melefit !

Azək ga aku ya azum kəsa gani nani ni
acəloru agavəla kəlavad ga kañgay-kañgayani. »

⁴ Eslini gəđákani kru kru cə mahar fađani ni akaba
zlam fađani ni təbəhad mirdim, meleher ndıba ndıba
ana hađ, kə meleher ge kərsi ge Melefit, təzləbay Mel-
efit, təđəm : « Aya nahkay ! Eleləya ! Zləbum Melefit ! »

Wuməri ga maday wal ga Wur Təmbak

⁵ Eslini nıci dəñgu ahəndabiyu e kərsi ge Melefit ni
bu, àđəm :

« Lekələm cib-cıbeni akaba gəđákani
ya ti kəgrumi təwi ana Melefit geli,
kəfumki ahər ni dek ti zləbum nañ ! »

⁶ Eslini nıci dəñgu ahənday akada ge mis dal-dal
macakalavani, akada ga yam ga zalaka ya avalahay
kay kay ni, akada ga avər ya aməcəri aday kay kay ni.
Təđəm ahkado :

« Eleləya ! Zləbum Melefit, adaba Bay Melefit geli nañ
njəda-njəđani,

àđəfikia njəda gayañ ana leli a, agur mələñ ni dek ti
nañ ciliñ.

⁷ Məmərımvu, məzumum gəđa, məzləbum Melefit,
adaba vad ga maday wal ga Wur Təmbak ni ènjia.

Məva gayañ àslamalava, nañ àbu ahətay nañ.

⁸ Təvia divi ga məbakabu azana njəlatana ya asladay
na. »

Azana nani ti adəmvaba təwi ge jiri ga ndam ge Mel-
efit ya təgray ni.

⁹ Məslər ni àhu ahkado : « Bəki nahkay nihi : Ndam
ya təzalay tay ga wuməri ga maday wal ga Wur Təm-
bak ni təmərıvu, təzum gəđa. » Mək àhukıvu ahkado :
« Pakama hini nahəma pakama ge Melefit edeđiñ. »

¹⁰ Àra àhua nahkay ti nəbəhad mirdim grik meleher
ndıb ana hađ kə asak gayañ ga mazləbay nañ. Àra èpia
ere ye ti nəgray na ti àhu : « Kəgray nahkay ba
simiteni ! Nu day bay məgri təwi ana Melefit akada
gayak ni, akada ga bəza ga muk ya təgəskabá pakama
ge Melefit ya àđəmki ka Yezu na ni daya. Kabəhadı
mirdim ti ana Melefit ciliñ. Pakama ge Melefit ya ti
àđəmki ka Yezu ni ti ndam mahəñgaray *pakama ge
Melefit təđəm àna njəda ga *Məsuf Njəlatani. »

Bay ya nañ manjəhadkiani ke pilis bəđ-bəđani ni

¹¹ Eslini nıpi huđ melefit àzləkvaba, nıpi maslaña na-
hañ manjəhadkiani ke pilis bəđ-bəđani. Bay gani nani
ti slimi gayañ « Jiri, » slimi gayañ nahañ ni ti ni
« Àsəkad malfada do. » Nañ àbu agray seriya ge jiri,
nañ àbu akadvu ge jiri daya. ¹² Eri gayañ ni akada aku
ya agəs ni ; ahər gayañ ni mefedeni àna elpindiñ ga
bay, elpindiñ nday nani ti kay ; slimi àbu məbəkiani kə
vu gayañ : slimi gani nani ti maslaña nahañ àsər do, si
asər ti nañ nañani kwa. ¹³ Azana gayañ ya àfakabu ni ti
tətəlviya e mimiz va. Slimi gayañ ti « Pakama ge Mele-
fit. » ¹⁴ Gwar kələñ gayañ nahəma, ndam magray silik
ge Melefit ya a huđ melefit bu ni tadəboru nañ. Nday
nani gani manjəhadkiani ke pililis bəđ-bəđani, nday
məbakabu azana njəlatani bəđ-bəđ talla. ¹⁵ A pakama
ga Bay ya tadəboru nañ ni bu nahəma, maslalam
məzumani àhərəya. Maslalam nani ti ga məsiani ana
mis ga hađ ni dek. Bay nani amahətay tay àna aday ga
ara. Aməcəlki ka tay akada maslaña ya ti acəlki ka bəza
ga zlam e evid bu ga məđucaya zum gana ni.
Məcəlki nani ti adafaki Melefit njəda-njəđani,
àzumkia bərıv ka tay a dal-dal. ¹⁶ Slimi ga Bay nani
àbu məbəkiani ka azana akaba ka takolay gayañ. Slimi
gani nihi : « Bay ga bəbay ndahañ dek, Bay gəđákani
ga bəbay gəđákani ndahañ dek. »

¹⁷ Eslini nıpi məslər nahañ micikeni jika kə fat, nañ
àbu azlah kay kay, àhi ma ana edeđiñ ya təhər a huđ
melefit bu ni dek. Àhi ana tay ahkado : « Dəguma,
cakalumvu, adaba wuməri gəđákani ge Melefit àbu.

¹⁸ Dəguma kəndum kisim ga bəbay gəđákani, kisim ga
bəbay ga ndam slewja, kisim ga ndam ya təbu àna
njəda ni, kisim ge pililis akaba nday ya təkı ni. Dəguma
kəndum kisim ge mis dek : ku kisim ge evidı, ku kisim
ga nday ya ti nday evidı do ni, ku kisim ga gəđákani, ku
kisim ga nday ya ti nday gəđákani do ni. »

¹⁹ Eslini nıpi ere gani nani akaba bəbay ga hađ
gərgərani akaba ndam magray silik gatay. Təcakalavu
ga makadfəñvana kə Bay ya ti nañ àki ke pilis ni akaba
ndam magray silik gayañ. ²⁰ Nday təbu takadvu

nahkay ti Bay ya nanj àki ke pilis ni akaba ndam gayan ni tégas ere gani nani akaba bay mahəngaray pakama ga malfada ni yaw yaw. Bay masəkad malfada nani ti ahaslani àgra zlam ya mis tipi day-day ndo na kè meleher ge ere gani nana ; gayan ya ti àgray nahkay ni ti àgosa mis a ; àgosay ti ndam ya ti tãhəndakia zlam ge ere gani nana ka tay a ni akaba tãhəngrioru ahàr a had ana zlam ga pəra ya azavu akaba ere gani nani ni. Tàra tégasa tay cəena nahkay nahəma, təbiyu tay eri gani a *dəluv ga aku vu cizliv cizliv. Aku gani nani ti agəs akada ga asas ya aku agəs ni. ²¹ Ndam gatay ndahanj ni ti ni, Bay ya nanj ke pilis ni àbazl tay àna maslalam ya àhəraya a ma gayan ba ni, mək edidij ni dek tərəh àna kisim ge mis ya àbazl tay ni.

Vi dəbu

20 Eslini nipi məslər nahənanj àbu asləkabiya a huđ melefít ba. Lekili ga mahay ge *evíd gəđakani ya a huđ ga had bu ni àfənj a ahar bu, jejirbi ndibil-ndibileni àfənj a ahar bu daya. ² Nanj nakənj òru àgəs kurmbu ni, àwəl nanj àna jejirbi ni, ti mánjəhad nanj məwəlani vi dəbu. Kurmbu ni ti gavanj ya ahaslani ni, nanj *Seteni, bay magosay mis ni. ³ Məslər nakənj àra àwəla nanj a ti èzligiyu nanj e evíd ni vu kenjgim, àzləkkiviyu mahay ni, àdarvù lala. Àgray nahkay ti adaba awayay ti kurmbu ni àgosay mis ka duniya va ba, duk anivoru ana mandav ge vi dəbuani ni. Kələnj ge vi dəbuani ni ti ahàr àdəm táfaya nanj a gəzit ga hayašana kwa.

⁴ Məslər nakənj àra àzləkkiviyu mahay na ti nipi kərsi ga bəbay, mis tàra tənjàhadviyu. Mis nday nani ti təvia divi ana tay ga magray seriya. Nipi mis ya ti təkəlkia ahàr ka tay a ni daya. Təkəlkia ahàr ka tay a ti adaba təzlapikia ka Yezu ana mis a, təhia ma ge Melefít ana mis a. Nday nani ti tãhəngrioru ahàr a had ana ere gani nani ndo, tãhəngrioru ahàr a had ana zlam ga pəra ya azavu akaba ere gani nani ni ndo daya. Tãhəndaki zlam ge ere gani nani kè meleher gatay ahkay do ni ka ahar ndo. Melefít àhənggriviyu sifa ana tay a, nahkay tənjàhadkabu a bay bu akaba Krist vi dəbu. ⁵ Mis nday nani ti nday ye enjenjeni ya Melefít àhənggriviyu sifa ana tay ni. Mis ndahanj ya təmət ni ti Melefít àhənggriviyu sifa ana tay fanj ndo, si ka mandav ge vi dəbuani kwa. ⁶ Nday ya Melefít ahənggriviyu sifa ana tay ye enjenjeni ni təmərnu, nday ndam gayan *njəlatani. *Kisim ye cə amələbu, ay kisim gani nani emisliki məgri arəna ana tay do. Etigi ndam *manjalabakabu mis akaba Melefít, etigi ndam manjalabakabu mis akaba Krist daya, atanjàhadkabu a bay bu akaba Krist vi dəbu.

Melefít eyefinj kè Seteni

⁷ Ka ya ti vi dəbuani ni amandava nahəma, atafaya *Seteni a danjay ni ba. ⁸ Atafaya nanj a ti amoru magosay mis ga had ga mələnj ni dek. Had nday nani ti təzalay tay Gok akaba Magok. Amacakalakabu mis ga had nday nani ga makadvani. Atacalvu do, nday akada

wiyanj ga zalaka ya àcalvu do ni. ⁹ Tãhəraya, tã-sawadoru ka had ga mələnj ni dek, tòru tēveliñ mələnj ga ndam *njəlatani ge Melefít ni akaba kəsa gəđakani ya Melefít awayay dal-dalani ni tekesl. Ay tàra tēveliñja ti aku àdəkia ka tay kwa e melefít ba, àzumaba tay a.

¹⁰ Eslini tégas Seteni, nanj ya àgosay mis ni, tizligiyu nanj a *dəluv ga aku ni vu cizliv. A aku nani bu ni ti zlam àvu agəs akada ga asas ya aku agəs ni. Ata ere gani nani nday ata bay mahəngaray *pakama ga malfada ni nday təvu a aku gani nani bu àndava. Eslini nday mahkərani dek atəcakaviyu daliya mələfat akaba mələvad gani do dek ga kanjay-kanjayani.

Melefít agrafənja seriya kè mis a dek

¹¹ Eslini nipi kərsi, Bay nanj àbu manjàhadvani dəgama. Kərsi gani nani ti gəđakani, bəđ-bəđ daya. Kè meleher ga Bay ni ti had akaba huđ melefít təcuhway tiji, ere ya agəjəni ni ti àbi. ¹² Nipi mis ya təmət ni dek, gəđakani akaba nday ya gəđakani do ni, jika jika kè meleher ga Bay ya ti nanj àbu e kərsi bu ni. Wakita təbu eslini, maslanja nahənj àzləkkaba tay a. Àzləkkaba wakita nahənj a daya : wakita nani ti wakita ga sifa ; sli-mi ge mis ya təbu àna *sifa ya àndav day-day do ni təbu məbəkiani ngurededa. Eslini Melefít àgrafənja seriya kè mis ya təmət na. Ka ya ti àgrafənja seriya kà tay a ni ti àmənjaki ka zlam gatay ya tàgray ni. Zlam gatay gani ya tàgray ni təbu məbəkiani ka wakita ni. ¹³ Ndam ya ti təmətvù a *dəluv gəđakani vu ni ti dəluv ni àvələhaya tay a. Kisim ya àhəl mis ni akaba mələnj ge *kisim ni day tãvələhaya mis ya təmət na dek ka dala. Tàra tãvələhaya tay a nahəma, Melefít àgrafənja seriya kè mis na àna mamənjakiani ka zlam gatay ya tàgray ni. ¹⁴ Eslini təbiyu kisim ya àhəl mis ni akaba mələnj ge kisim ni cizliv cizliv a *dəluv ga aku ni vu. Dəluv ga aku nani ti *kisim ye cə ni. ¹⁵ Tamal mis slimi gayan àki məbəkiani ka wakita ga sifa bi ti tizligiyu maslanja gani a dəluv ga aku ni vu daya.

Melefít amagraja zlam na dek məwəni a

21 Eslini nipi huđ melefít məwəni akaba had məwəni, adaba huđ melefít ye enjenjeni ni akaba had ye enjenjeni ni təbi va bi. *Dəluv gəđakani day àbi va bi. ² Nipi kəsa *njəlatani, nani Zerəzalem məwəni. Nipi nanj àbu asləkabiya kwa a huđ melefít ba, afa ge Melefít a. Kəsa gani nani ti maslamalavani akada ga wal ya àbakabá zlam sulumana ga moroni àna nanj kà zal ni. ³ Eslini nici dənju ga maslanja nahənj àhəndabiyu kay kay e kərsi ga Bay ni bu, àdəm ahkado : « Nihi ti mələnj manjàhadani ge Melefít àbu e kidinj ge mis bu. Melefít amanjàhad akaba tay, emigi Melefít gatay, mis ga jiba gərgərani ni dek ti ni etigi ndam gayan. ⁴ Etitəwi va do, adaba Melefít àgriaba yam tuway ana tay e eri ba. Kisim amələbi va bi : tuway, delələ akaba daliya day atələbi va bi. Adaba mam, zlam ya ahaslani ni təndava, təbi va bi. »

⁵ Eslini Bay manjàhadani e kərsi ga bay bu ni àhu ahkado : « Nihi ti zlam ni dek nəbu nagraya tay a

məwena. » Àhu keti : « Bəki ma hini, adaba pakama ya ti nədəm ni ti pakama ge jiri, malfada àkibu bi simiteni. »⁶ Àhu keti : « Àgrava àndava ! Bay ya ti ànjəki ka magray zlam dek ni ti nu ; kwa ka mənəki gani nu nəbu. Bay ya ti emendeveriñ zlam dek ni ti nu gani daya ; ka mandav gani day anələbu. Maslaña ya ti yam àkada nañ a nahəma, anəvi yam ga sulum. Yam gani nani ti àdəl day-day do, avi sifa ana mis. »⁷ Maslaña ya ti èyefiña kà zlam magudarana nahəma, anəvi ja ga zlam gani nani ; nigì Melefit gayañ, nañ ti ni egi wur goro. »⁸ Ay ndam aņgwaz, ndam ya təfəki ahàr ke Melefit do ni, ndam ya tagray zlam ya àbəlay magrani do ni, ndam mabazl mis, ndam magray hala, ndam maharam, ndam ga pəra akaba ndam masəkad malfada dek, nday ti ja gatay ti *dəluv ga aku ni. Aku nani ti agəs akada ga asas ya aku agəs ni. Nani ti *kisim ye cə. »

Kəsa Zerəzalem məweni

⁹ Eslini məslər nahañ e kidiñ ga məslər adəskəlani ya təbu àna hijiyem adəskəla ga məzum bəruv ge Melefit ye endeveriñ məzum bəruv gayañ ni àrəkua, àhu ahkado : « Ra, nədəfukki məva ga Wur Təmbak ya ara azay ni. »

¹⁰ Eslini məslər ni àzoru nu ka həma gədəkani zəbalani, àzoru nu ti àna njeđa ga *Məsuf ge Melefit. Nòru niñjəa ti àdəfuki kəsa njełatani, nani Zerəzalem, nañ àbu asləkabiya kwa a huđ melefit ba, afa ge Melefit a.

¹¹ Kəsa gani nani ti nañ àbu asladay àna masladay ge Melefit, masladay gani àhəlabə eri a vərut akada ga akur sulumani ya təzalay zespi, ahəlabə eri akada ga kutrum na ni. ¹² Kəsa gani nani nahəma, təveliñ àna gudu gədəkani zəbalani. Gudu ni mahay gani kru mahar cə ; *məslər ge Melefit day təbu kru mahar cə kà mahay ni bəlañ bəlañ, tajəgay. Slimi day təkì məbəkiani kà mahay ni dek. Slimi gani nani ti slimì ge dini kru mahar cəni ga ndam *Izireyel ni. ¹³ Mahay ni mahkər mahkər, gwar kè sliri ga məlañ fadani ni dek. ¹⁴ Asak ga gudu ni təfiyu àna akur gədəkani kru mahar cə. Ka akur nday nani ti slimì kru mahar cə təkì məbəkiani bəlañ bəlañ : slimì nday nani ti ga ndam *asak kru mahar cəni ga Wur Təmbak ni.

¹⁵ Maslaña ya ti àzlapu ni ti aday ga məgur zlam àfəñ a ahar bu. Aday nani ti ga gru. Awayay agur kəsa ni, mahay ga kəsa ni akaba gudu ya èveliñ kəsa ni àna nañ. ¹⁶ Kəsa gani ti midiheni kala-kala àna zəbal. Maslaña nani àgur àna aday gayañ ni, àgur palahar gani bəlañ ezewəd dəbu kru mahar cə. Palahar gani àna jikenì ni day kala-kala akaba palahar zəbalani ndahañ ni. ¹⁷ Àgur gudu ni àna ahar akada ge mis ya təgur ni, jaha diñ àna kru kru fad mahar fad. ¹⁸ Gudu gani nani tələm àna akur ya təzalay zespi ni. Kəsa ni ti ni tələm àna gru deña, pərzləñ-pərzləñ akada ga kutrum ni. ¹⁹ Asak ga gudu ni meņgəleđeni àna akur sulumani gərgərani dek. Asak gani ye enjenjeni ni akur ya təzalay zespi ni, ye cə ni akur ya təzalay sefir ni, ya mahkər ni akur ya təzalay selcidwiñ ni, ya fad ni akur ya təzalay imarot ni, ²⁰ ya zlam ni akur ya təzalay sarduwañ ni, ya

muku ni akur ya təzalay kwerneliñ ni, ya adəskəla ni akur ya təzalay krizəliti ni, ya azlalahkər ni akur ya təzalay beril ni, ya ambəlməbu ni akur ya təzalay topaz ni, ya kru ni akur ya təzalay krisəpres ni, ya kru mahar bəlañani ni akur ya təzalay hiyesəñ ni, ya kru mahar cəni ti ni akur ya təzalay emetis ni. ²¹ Mahay kru mahar cəni ni ti ebirsli gədəkani kru mahar cə, mahay bəlañ ti ebirsli bəlañ. Dalaka gədəkani ya a huđ ga kəsa ni bu ni ga gru deña, pərzləñ-pərzləñ akada ga kutrum ni.

²² Ay nàməñjoru zla nahəma, niñi *ahay gədəkani ge Melefit a kəsa gani nani bu ndo, adaba Bay Melefit geli njeđa-njeđani nday ata Wur Təmbak ni, nday àna ahàr gatay kala nday ahay gədəkani gani nani. ²³ Fat akaba kiya təkì təsladay məlañ a kəsa gani nani bu bi, adaba Melefit àna ahàr gayañ asladay məlañ gani, Wur Təmbak ni day asladay məlañ gani akada ge ceņgel ni.

²⁴ Ndam ga had gərgərani ga duniya ni dek ti masladay ga kəsa gani nani amasladi ana tay. Bəbay ga had gərgərani ga duniya ni dek atoru àna njeđa gatay ni eslini ga məzləbay Melefit àna nañ. ²⁵ Mahay ga kəsa gani nani ti atanjəhad bəña bəña məzləkəbana ; atəzləkvù tay day-day do, adaba məlavad amələbi eslini va bi. ²⁶ Mis ga had gərgərani ni dek atoru àna elimeni gatay akaba àna njeđa gatay eslini ga məzləbay Melefit àna nañ. ²⁷ Ay ti zlam magədavani, ndam ya tagray zlam ya àbəlay do ni akaba ndam masəkad malfada ni etisliki məhuriyani a kəsa nani vu do. Ndam ya ti təhuriyu ni ti si ndam ya ti slimì gatay məbəkiani ka wakita ga sifa ni kwa. Wakita gani nani ti ga Wur Təmbak ni.

22 Eslini məslər nakəñ àdəfuki zalaka ; zalaka nani ti àdəl day-day do, yam gani avi sifa ana mis. Yam gani ahəlabə eri akada ga kutrum na, aņgəzaya e kərsi ge Melefit ba. Kərsi nani ti ga Wur Təmbak ni daya. ² A dalaka ya a huđ ga kəsa ni bu ni ti zalaka ni èdevu cə ; e kidiñ gani bu ka məlañ ya èdevu ni ti meņgəhaf àvu. Məņgəhaf nani avi sifa ana mis, a huđ ga dəzani bu ewi bəza sak kru mahar cə, kəla kiya lu ewi bəza. Slimberi gani ti haf ge mimbiliñ mis ga had ga duniya ni dek. ³ Eslini ti zlam ya Melefit ètikwesl ni atələbi.

A kəsa nani bu ni ti Melefit amanjəhadviyu e kərsi gayañ vu, Wur Təmbak ni amanjəhadviyu daya. Eslini ndam məgri təwi ana Melefit atəzləbay nañ. ⁴ Nday gani nani etipi wur ge eri ge Melefit. Slimi ge Melefit day àki məbəkiani ka tay kè meleher. ⁵ Məlavad amələbi va bi ; nahkay ceņgel akaba fat day atəgray təwi va do, adaba Bay Melefit geli nañ àna ahàr gayañ amasladi məlañ ana mis. Mis ni atanjəhad a bay bu ga kaņgay-kaņgayani.

Mendeveriñ ga pakama

⁶ Eslini *məslər ni àhu ahkado : « Ma hini ya kici ni dek ma ge jiri edediñ ; malfada àkibu bi. Ahaslani Bay Melefit geli àvia *Məsuf gayañ ana ndam mahəņgaray *pakama gayañ a ; nihi ti àsləribiya məslər gayañ ana

ndam mægri tæwi gayan a ga mædæfiki ere ye ti agravu wudak ni ana tay. »

⁷ Yezu àdәм : « Bumvu slimi, nakoru afa gekeli wudak ! Ndam ya ti tægәskabá pakama ya a wakita hini bu na, tәbu tәjalaki ahàr nahәma, tәmәrvu. Adaba pakama hini ti ge Melefit. »

⁸ Nu Zeṅ nìcia pakama gana àna slimi goro a, nìpia ere ye ti àgravu na àna eri goro a daya. Nàra nìcia, nàra nìpia nahәma, nàbәhad mirdim grik meleher ndib ana had kà asak ga mәslәr ya àdәfuki zlam gani ni, ga mazlәbay naṅ. ⁹ Naṅ nakәṅ àra èpia ere ye ti nàgray na ti àhu : « Kàgray nahkay ba simiteni ! Nu day bay mægri tæwi ana Melefit akada gayak ni, akada bәza ga muk ya tahәṅgaray pakama ge Melefit ni, akada ga ndam ya ti tægәskabu pakama ge Melefit a wakita hini bu ni daya. Kabәhadi mirdim ti ana Melefit cilij. »

¹⁰ Àhu keti : « Pakama ya a wakita hini bu ni ti pakama ge Melefit ededij ; kәṅgah pakama gani ba, hi ana mis sawan. Adaba mam, sarta ga zlam ya tәdәmki ma a wakita hini bu ni ti ènjia wudak. ¹¹ Maslaṅa ya ti agudar zlam ni ti ahàr àdәм mågudarkivu. Maslaṅa ya ti mәbәruv gayan àbәlay do ni ti ahàr àdәм mәнjәhad àna mәbәruv gayan ya àbәlay do ni. Ay maslaṅa ya ti agray jiri ni ti ahàr àdәм mаgrakivu jiri. Maslaṅa ya ti naṅ njәlata ni ti ahàr àdәм mәнjәhad njәlata. »

¹² Yezu àdәм ahkado : « Bumvu slimi, nakoru afa gekeli wudak ! Nu nәbu àna zlam ga mәviani ana ku way way do akada ge tæwi gayan ya ti àgray ni.

¹³ Wudaka zlam dek ànjәki ti nu nәbu àndava ; ka mandav ga zlam dek day nu anәlәbu. Bay ya ti ànjәki ka magray zlam dek ni ti nu ; kwa ka mәнjәki gani nu nәbu. Bay ya ti emendeverij zlam dek ni ti nu gani daya ; ka mandav gani day anәlәbu. »

¹⁴ Ndam ya ti tàbarafәṅa azana gatay a ni ti tәmәrvu. Nahkay ti tislìki mәhuriyani a kәsa ni vu, tislìki mәzum

bәza ga mәṅgәhaf ya avi sifa ana mis ni. ¹⁵ Ndam ya ti Melefit ètikwesl tay adaba tәgudara zlam a dal-dal ni, ndam maharam, ndam hala, ndam mabazl mis, ndam ga pәra akaba ndam ya ti tawayay tasәkad malfada ni dek nahәma, nday dekeni e mite bu, tislìki mәhuriyani a kәsa ni vu koksah.

¹⁶ « Nu Yezu nәslәroru mәslәr goro ga mәhi pakama hini ana ndam goro ya *tәcakalavu a kәsa gәrgәrani ni bu ni dek. Nu wur huḍ ge Devit, tәdәmki ma a Wakita ge Melefit bu ni ti ka nu. Nu Bamti ya asladay mәlan ge miledә dal-dal ni. »

¹⁷ Mәsuf Njәlatani akaba ndam ga Yezu ya ahәl tay akada ga wal ya taday ni tәhi ahkado : « Ra ! »

Ahàr àdәм maslaṅa ya ti ècia pakama hina ti mәhi : « Ra ! »

Maslaṅa ya ti yam àkada naṅ a ti ahàr àdәм màra.

Maslaṅa ya ti awayay esi yam ya avay sifa ni ti ahàr àdәм màcah ga sulum, mìsi !

¹⁸ Nihi ti nu Zeṅ nәdәm ma, ahàr àdәм maslaṅa ya ti eci pakama ge Melefit ya a wakita hini bu ni mәbavu slimi lala : tamal maslaṅa èferkiviya pakama nahan a kiva ka pakama hina nahәma, Melefit day emeferikiviyu daliya ya ti tәdәmki ma a wakita hini bu ni ana maslaṅa gani. ¹⁹ Tamal maslaṅa àzaba pakama nahan e kidij ga pakama ge Melefit ya a wakita hini bu na nahәma, Melefit day amazafәṅa ja ga zlam ya tәdәmkia ma ka tay a wakita hini vu na : amazafәṅa ja ga mәṅgәhaf ya avay sifa na, amacafәṅa naṅ ga mәhuriyana a kәsa njәlatani ni va daya.

²⁰ Bay ya ti àdәм pakama hini dek jiri ni ti àdәм : « Iy, nakoru afa gekeli wudak ! »

Aya nahkay, Bay geli Yezu, ra !

²¹ Bay geli Yezu mәgri sulum gayan ana mis dek ti.